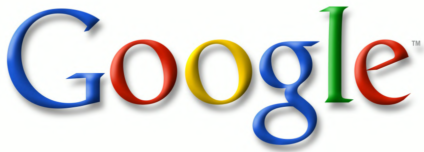

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

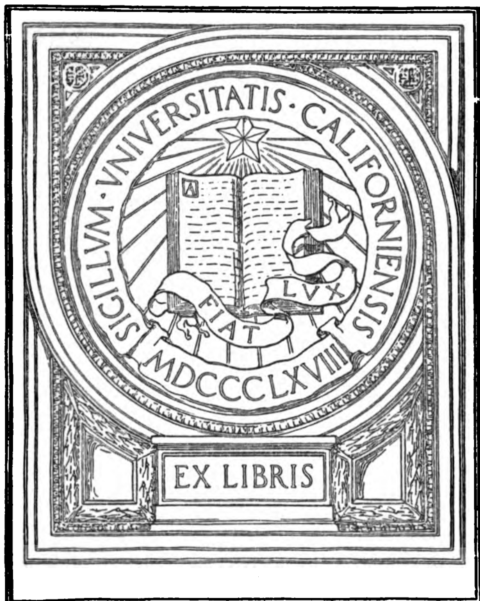
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

GIFT

GIFT OF
Henry U. Brandenstein

CASE
B

RATIO AC VIS

EX. LIBRIS H. U. BRANDENSTEIN

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Wm Brougham.

HOMERI ODYSSEA

GRÆCE ET LATINE.

EDIDIT,

ANNOTATIONESQUE, EX NOTIS NONNULLIS MANUSCRIPTIS

A SAMUELE CLARKE, S.T.P.

DEFUNCTO

RELICTIS,

PARTIM COLLECTAS, ADJECIT

SAMUEL CLARKE, S.R.S.

EDITIO QUARTA.

Τὴν Ὀδύσσειαν, καλὸν ἀνθρωπίνου βίου κάτοπτρον.

Alcidamas, apud *Arist. Rhet. lib.* III. *cap.* 3.

VOL. I.

EDINBURGI:

E PRELO ACADEMICO;

VENEUNT APUD BELL & BRADFUTE, ET SILVESTREM DOIG:

LONDINI,

APUD J. NUNN; LONGMAN, HURST, REES & ORME; VERNOR, HOOD & SHARPE, ET R. SCHOLEY.

1810.

UNIV. OF CALIFORNIA

Digitized by Google

TA4[illegible]
A2
1810

CASE
B

Gift
Henry U. Brandenstein

Digitized by Google

UNIV. OF CALIFORNIA

ΤΗΣ

ΤΟΥ ὉΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ῬΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Α΄.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Α΄.

ΘΕΩ͂Ν ἀγορὰ γίνεται περὶ τοῦ τὸν Ὀδυσσέα εἰς Ἰθάκην πεμφθῆναι ἀπὸ τῆς Καλυψοῦς νήσου· μεθ' ἣν ἡ Ἀθηνᾶ εἰς Ἰθάκην παραγίνεται πρὸς Τηλέμαχον, ὁμοιωθεῖσα Μέντῃ βασιλεῖ Ταφίων. Γενομένης δὲ ὁμιλίας, παραινέσασα ἡ Ἀθηνᾶ Τηλεμάχῳ παραγενέσθαι, διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ζήτησιν, ἐς Πύλον μὲν, πρὸς Νέστορα, εἰς Σπάρτην δὲ, πρὸς Μενέλαον, ἀπαίρει, ἔμφασιν δοῦσα, ὡς θεὸς εἴη. Καὶ τῶν μνηστήρων γίνεται εὐωχία.

Ἐπιγραφαί.

Θεῶν ἀγορά· Ἀθηνᾶς παραίνεσις πρὸς Τηλέμαχον· Μνηστήρων εὐωχία.

Ἄλλως.

Ἄλφα, θεῶν ἀγορὴ, Ὀδυσσῆϊ Παλλάδι θάρσος.

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
Πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε·
Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω·

LIB. I.

VIRUM dic mihi, Musa, versutum, qui valdè multùm
Erravit, postquàm Trojæ sacram urbem evertit;
Multorùmque hominum vidit urbes, et mores cognovit:

Ver. 1. Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα.]

Arma, virumque cano ——. *Æn.* I. 1.

Dic mihi, Musa, virum, captæ post mœnia Trojæ
Qui mores hominum multorum vidit, et urbes. *Horat. Ars Poëtic.* 141.

—————— Ulixen,
Qui domitor Trojæ, multorum providus urbes
Et mores hominum inspexit, latumque per æquor
Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
Pertulit, adversis rerum immersabilis undis. *Id. Epist. Lib.* I. ii. 18.

Ἐν δὲ τοῖς λόγοις καὶ ἔπεσι δεῖγμά ἐστι τοῦ λόγου, ἵνα προειδῶσι περὶ οὗ ἦν ὁ λόγος, καὶ μὴ κρέμηται ἡ διάνοια· τὸ γὰρ ἀόριστον πλανᾷ. Ὁ δοὺς οὖν ὥσπερ εἰς τὴν χεῖρα τὴν ἀρχὴν, ποιεῖ ἐχόμενον ἀκολουθεῖν τῷ λόγῳ. Διὰ τοῦτο, ———"Ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα." *Aristot. Rhetoric. Lib.* III. *cap.* 14. Ὁ δ' Ὅμηρος, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα διαφέρει, καὶ τοῦτ' ἔοικε καλῶς ἰδεῖν, ἤτοι

M156033

Digitized by Google

Πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμὸν,
Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων·

Plurimos autem ille in mari passus est dolores suo in animo,
Magnâ-curâ-servans suamque animam et reditum sociorum :

διὰ τέχνην, ἢ διὰ φύσιν. Ὀδύσσειαν γὰρ ποιῶν, οὐκ ἐποίησεν ἅπαντα ὅσα αὐτῷ συνέβη, οἷον πληγῆναι μὲν ἐν τῷ Παρνασῷ, μανῆναι δὲ προσποιήσασθαι ἐν τῷ ἀγερμῷ· ὧν οὐδὲν, θατέρου γενομένου, ἀναγκαῖον ἦν, ἢ εἰκὸς θάτερον γενέσθαι· ἀλλὰ περὶ μίαν πρᾶξιν, οἵαν λέγομεν τὴν Ὀδύσσειαν, συνέστησεν. *Id. Poëtic. cap.* 8. Σημείωσαι δὲ ὅτι σιωπᾷ τὸ τοῦ Ὀδυσσέως ἐξ ἀρχῆς ὄνομα ὁ Ποιητὴς, ἐξαίρων αὐτὸν σεμνοῖς ἐπιθέτοις καὶ ἐγκωμίοις, καὶ ἀναρτῶν τὸν ἀκροατήν. *Eustath.* De toto porrò *Odysseæ* poëmate ita *Longinus* ; Δείκνυσι δ' ὅμως, inquit, [Ὅμηρος] διὰ τῆς Ὀδυσσείας ——— ὅτι μεγάλης φύσεως ὑποφερομένης ἤδη ἴδιόν ἐστιν ἐν γήρᾳ τὸ φιλόμυθον. Δῆλος γὰρ ἐκ πολλῶν τε ἄλλων συντεθεικὼς ταύτην δευτέραν τὴν ὑπόθεσιν, ἀτὰρ δὴ κἀκ τοῦ λείψανα τῶν Ἰλιακῶν παθημάτων διὰ τῆς Ὀδυσσείας, ὡς ἐπεισόδιά τινα τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, προσεπεισφέρειν, καὶ νὴ Δί' ἐκ τοῦ τὰς ὀλοφύρσεις, καὶ τοὺς οἴκτους, ὡς πάλαι που προεγνωσμένους τοῖς ἥρωσιν, ἐνταῦθα προσαποδιδόναι. Οὐ γὰρ ἄλλο, ἢ τῆς Ἰλιάδος ἐπίλογός ἐστιν ἡ Ὀδύσσεια. ——— Ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας οἶμαι, τῆς μὲν Ἰλιάδος γραφομένης ἐν ἀκμῇ πνεύματος, ὅλον τὸ σωμάτιον δραματικὸν ὑπεστήσατο καὶ ἐναγώνιον· τῆς δὲ Ὀδυσσείας τὸ πλέον διηγηματικὸν, ὅπερ ἴδιον γήρως. Ὅθεν ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ παρεικάσαι τις ἂν καταδυομένῳ τὸν Ὅμηρον ἡλίῳ, οὗ δίχα τῆς σφοδρότητος παραμένει τὸ μέγεθος. Οὐ γὰρ ἔτι τοῖς Ἰλιακοῖς ἐκείνοις ποιήμασιν ἴσον ἐνταῦθα σώζει τὸν τόνον, οὐδ' ἐξωμαλισμένα τὰ ὕψη, καὶ ἱζήματα μηδαμοῦ λαμβάνοντα, οὐδὲ τὴν πρόχυσιν ὁμοίαν τῶν ἐπαλλήλων παθῶν, οὐ τὸ ἀγχίστροφον, καὶ πολιτικὸν, καὶ ταῖς ἐκ τῆς ἀληθείας φαντασίαις καταπεπυκνωμένον· ἀλλ', οἷον ὑποχωροῦντος εἰς ἑαυτὸν ὠκεανοῦ, καὶ περὶ τὰ ἴδια τέρματ' ἐρημουμένου, τὸ λοιπὸν φαίνεται τοῦ μεγέθους ἀμπώτιδες, κἀν τοῖς μυθώδεσι καὶ ἀπίστοις πλάνος. Λέγων δὲ ταῦτ' οὐκ ἐπιλέλησμαι τῶν ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ χειμώνων, καὶ τῶν περὶ τὸν Κύκλωπα καί τινων ἄλλων, ἀλλὰ γῆρας διηγοῦμαι, γῆρας δ' ὅμως Ὁμήρου. Πλὴν ἐν ἅπασι τούτοις ἑξῆς τοῦ πρακτικοῦ κρατεῖ τὸ μυθικόν. *De Sublimitate*, § 9. E contrario contendit Dna. *Dacier*, in præfatione ad *Odysseam*, hoc non Poëtæ ingenio deficienti, sed rei utique ipsius diversitati tribuendum ; *Homerumque*, etiam si *Odysseam* priorem, *Iliadem* posteriorem composuisset ; utramque tamen eandem, ac nunc habemus, compositurum fuisse. Similiter et *Duportus* ; " Par," inquit, " in utro-" que Opere vis et vigor et splendor inge-" nii." *Præfat. in Gnomologiam Homericam.* Ac quamvis fatendum quidem in *Iliade*, cujus materia grandior, stylum multò magis sublimem esse quàm in *Odysseâ*, ubi materia plerumque tenuior ; notandum tamen et in Odysseâ omnia ubique tam aptè et vividè depicta esse, ut dubitari possit annon arti potiùs quàm ingenii defectui ascribenda sit ista diversitas. *Homerum* enim " nemo (ut " rectè observavit *Quintilianus lib.* X. *cap.* " 1.) in *Magnis* sublimitate, in *Parvis* pro-" prietate superaverit."

Ibid. ——— πολύτροπον.] Ἐπὶ πολλὰ τρέποντα τὴν διάνοιαν, συνετὸν, ἢ πολλῶν ἔμπειρον τρόπων. *Schol.* " Ut ille vir heroïci spi-" ritus et *polytropus* ab Homero dictus, *i. e.* " multifariâ ingenii dote, multiplici morum " cognitione, versatilique solertiâ præditus." *Budæus de Asse, lib.* V. Αὐτὸν γε μὴν τὸν Ὀδυσσέα οὐχ ὁρᾷς, ὡς παντοίαις συμφοραῖς ἀντιτεχνώμενος ἀρετῇ, σώζει καὶ τὸ δι' ἐκείνην θάρσος ; Τοῦτο αὐτῷ τὸ ἐκ Κίρκης Μῶλυ, τοῦτο τὸ ἐν θαλάττῃ κρήδεμνον, τοῦτο τῶν Πολυφήμου χειρῶν τὸν ἄνδρα ἐξάγει, τοῦτο ἐξ ᾅδου ἀνάγει, τοῦτο πηγνύει σχεδίαν, τοῦτο πείθει Ἀλκίνουν, τοῦτο ἀνέχεται βαλλόντων μνηστήρων, Ἴρου παλαίοντος, Μελανθίου ὑβρίζοντος, τοῦτο ἐλευθεροῖ τὴν ἑστίαν, τοῦτο τιμωρεῖται γάμον, τοῦτο ἄνδρα ποιεῖ διογενῆ καὶ θεοῖς εἴκελον, οἷον ἀξιοῖ Πλάτων εἶναι τὸν εὐδαίμονα. *Maximus Tyrius*, *Dissertat.* XVI. *ipso fine.* Cæterùm *Scholiastes in Aristophanem* ad *Nubes*, *ver.* 259. nonnullos hîc pro πολύτροπον, πολύκροτον scripsisse annotat.

Ibid. ——— ὃς μάλα πολλὰ Πλάγχθη] Οὐ γῆν ἄξενον ἐπιπορευόμενος, οὐδὲ θάλατταν χαλεπὴν περαιούμενος, οὐδὲ ἀνθρώποις ἀγρίοις συμφερόμενος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν αὐτῷ οἱ μῦθοι ἔχουσιν, αὐτὸς δὲ τῇ ψυχῇ, κούφῳ χρήματι, καὶ πολυπλανεστέρῳ τῶν σωμάτων, πανταχοῦ περιεφέρετο, πάντα ἐσκόπει, ὅσα οὐρανοῦ κινήματα, ὅσα γῆς παθήματα, θεῶν βουλὰς, ἀνθρώπων φύσεις, ἡλίου φῶς, ἀστρων χορὸν, γενέσεις ζώων, ἀναχύσεις θαλάττης, ποταμῶν ἐκβολὰς, ἀέρων μεταβολὰς, τὰ πολιτικὰ, τὰ οἰκονομικὰ, τὰ πολεμικὰ, τὰ εἰρηνικὰ, τὰ γαμήλια, τὰ γεωργικὰ, τὰ ἱππικὰ, τὰ ναυτικὰ, τέχνας παντοίας, φωνὰς ποικίλας, εἴδη παντοδαπὰ, ὀλοφυρομένους, ἡδομένους, πενθοῦντας, γελῶντας, πολεμοῦντας, ὀργιζομένους, εὐωχουμένους, πλέοντας. *Max. Tyrius*, *Dissertat.* XVI. *sub initio.*

Ibid. ——— πολλὰ.] *Al.* πάντων.

Ver. 2. ——— ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε.] Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ, " Τροίης πτολί-" εθρον ἔπερσεν," ἀρχή ἐστι τῆς τοῦ πτολιπόρθου Ὀδυσσέως συνθέσεως· διὰ γὰρ ταύτης ἐκεῖνος πτολίπορθος ἐπονόμασται. *Eustath.* Vide infrà ad χ'. 230. Item ad *Iliad.* β'. 278.

Digitized by Google

Ἀλλ' οὐδ' ὧς ἑτάρους ἐῤῥύσατο, ἱέμενός περ·
Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο·
Νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς ὑπερίονος Ἠελίοιο
Ἤσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.

Sed neque sic servavit socios, tametsi cupiens;
Suâ enim ipsorum insipientiâ perierunt;
Stulti, qui boves sublimis Solis
Comederunt: ille verò iis abstulit reditûs diem.

Ibid. —— ἱερὸν πτολίεθρον.] Διὰ τὸ τετειχίσθαι ὑπὸ Θεῶν· ἢ διὰ τὴν πρὸς τὸν Δία εὐσέβειαν. *Schol.*

Ver. 3. Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, ϗ νόον ἔγνω.] Ὁμήρῳ δὲ ϗ Ὀδυσσεὺς σοφὸς διὰ πολλὴν πλάνην· "Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ "νόον ἔγνω." *Maxim. Tyrius, Dissertat.* VI. Οἵ γε ποιηταὶ φρονιμωτάτους τῶν ἡρώων ἀποφαίνουσι τοὺς ἀποδημήσαντας πολλαχοῦ ϗ πλανηθέντας· ἐν μεγάλῳ γὰρ τίθενται τὸ "πολλῶν "ἀνθρώπων ἰδεῖν ἄστεα ϗ νόον γνῶναι."—— Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα παρασκευαί τινές εἰς φρόνησιν μεγάλαι, τῷ μαθεῖν τῆς χώρας τὴν φύσιν, ϗ ζώων ϗ φυτῶν ἰδίας, προσθεῖναι δὲ ϗ τὰ τῆς θαλάττης. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 16. *Al.* 8. "Nec immeritò priscæ poëticæ divinus auctor apud Graios, summæ prudentiæ virum monstrare cupiens, multarum civitatum obitu, et variorum populorum cognitu, summas adeptum virtutes cecinit." *Apuleius Metamorphos. lib.* 9. Vide et suprà *ver.* 1.

Ver. 4. Πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν.]

——multùm ille et terris jactatus et alto.
Æn. I. 3.

Ibid. —— πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμὸν, Ἀρνύμενος.] *Al.* πάθεν ἄλγεα, ὃν κατὰ θυμὸν Ἀρνύμενος.

Ver. 5. Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν ϗ νόστον ἑταίρων.] Δεῖ καὶ τὸν μέλλοντα στρατηγεῖν, καὶ ἡγεμόνα ἀξιόχρεων τυγχάνειν, —— ἀνδρείᾳ τῇ πολεμικῇ φρόνησιν ὡς πλείστην προσιέναι σπουδάσει, ϗ μεγαλοψυχίαν καὶ σύνεσιν, τάς τε ἄλλας τὰς τῷ ἡγεμόνι πρεπούσας ἀρετάς· ϗ τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς ἴσθ' ὅτι μὲν φείσεται, ἄλλοτε δὲ ἀφειδήσει· ὅταν δηλαδὴ ὅ τε καιρὸς καὶ ἡ χρεία ἀπαιτῇ καθ' ἑκάστην δὲ στρατηλασίαν ϗ μάχην ϗ συμβολὴν, ἀεὶ ἐνεστῶτος τοῦ δεινοῦ, μεμνήσεται τοῦδε τοῦ ἔπους, "Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ "νόστον ἑταίρων." *Kyriac. Strox de Republ. lib.* 9. Porrò sententiam hîc ita exponit *Scholiastes*; Τὸ ἐφ' ἑαυτῷ περιποιῶν καὶ σώζων ἑαυτὸν ϗ τοὺς ἑταίρους· ἢ ἀντὶ τοῦ καταλλασσόμενος τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ϗ τὴν εἰς τὸν οἶκον τιμωρίαν, ὑπὲρ τῶν ἑταίρων· οἷον αὐτὸς ἀπολέσθαι θέλων, ἵνα σώσῃ τοὺς ἑταίρους. Διαληπτέον ἐπὶ ψυχῆς, ϗ νόστου. Posteriorem harum explicationum amplectitur *Eustathius*; Ὅτι τὸ "Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν &c." (inquit) ὅ ἐστιν ἀντικαταλλασσόμενος, ἀπὸ μέρους εἴληπται τῶν παλαί περὶ μισιτευόντων ζώων τοῖς συναλλάγμασι, τουτέστιν ἀπὸ τῶν ἀρνῶν ἑνὸς εἴδους τῶν τετραπόδων. Verior tamen, ut opinor, prior *Scholiastis* interpretatio; videtur enim vox ἀρνύμενος apud Poëtam propriè significare *expetens*, sive *exquirens ut laboris præmium*:

Τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε ——
Iliad. ά. 159.

Ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος, ἠδ' ἐμὸν αὐτοῦ. ζ'. 446.

———— οὐχ ἱερήϊον, οὐδὲ βοείην
Ἀρνύσθην ——————— χ'. 159.

Secundùm hanc interpretationem *Horatius*, loco suprà ad *ver.* 1. citato; "*Dum sibi, dum sociis reditum parat*:" itémque *Budæus de Asse, lib.* 5.; "*Salutem suam tandem anxiè sociorumque perquirebat.*" Sed et confirmatur hæc accipiendi ratio ex ψ'. 253. infrà, ubi similis sententia occurrit;

Νόστον ἑταίροισιν διζήμενος, ἠδ' ἐμοὶ αὐτῷ.

Ibid. Ἀρνύμενος ἥν.] Quâ ratione Ἀρνύμενος hîc ultimam producat; item πάρος, *ver.* 21. et ἐνὶ, *ver.* 27. et Ὀρέστα, *ver.* 40. vide ad *Il.* ά. 51. Cæterùm de prosodiâ vocis Ἀρνύμενος, vide ad *Il.* γ'. 260.

Ver. 7. Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.] Citat hunc versum *Eusebius*, ut et *ver.* 32. 33. infrà, ad demonstrandum, *Homerum* sententiæ isti, fato scilicèt et necessitate omnia regi, non suffragari. Ταῦτα γὰρ, (inquit,) ϗ τὰ τοιαῦτα, τῷ πάντα γίνεσθαι καθ' εἱμαρμένην, ἐναντίωται. *Præparat. Evangel. lib.* VI. *cap.* 8. Citat porrò hunc versum *Maximus Tyrius, Dissertat.* XL. Vide infrà ad *ver.* 32. 33.

Ibid. Αὐτῶν.] *Al.* Αὐτῶν.

Ver. 8. —— οἳ κατὰ βοῦς ὑπερίονος Ἠελίοιο Ἤσθιον.] Vide infrà ad μ'. 353. &c. Ἐμνήσθη τούτων, ἐπεὶ ἐκ προαιρέσεως ἀδικήσαντες ἀπώλοντο. *Schol.*

Ibid. —— ὑπερίονος.] Ἐπιθετικῶς, τοῦ ἡλίου· ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ ἡμᾶς ἰέναι. Ἡσίοδος δὲ Ὑπερίονος αὐτὸν ἐγενεαλόγησεν. *Schol.* Ὑπερίονα δὲ νομιστέον αὐτὸν, τὸν ὑπεριέμενον ἀεὶ τῆς γῆς. *Heraclid. Pontic.*

Digitized by Google

Τῶν ἁμόθεν γε, θεὰ, θύγατερ Διὸς, εἰπὲ καὶ ἡμῖν.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες, ὅσοι φύγον αἰπὺν ὄλεθρον,
Οἴκοι ἔσαν, πόλεμόν τε πεφευγότες ἠδὲ θάλασσαν·
Τὸν δ' οἶον, νόστου κεχρημένον ἠδὲ γυναικὸς,
Νύμφη πότνι' ἔρυκε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ἔτος ἦλθε, περιπλομένων ἐνιαυτῶν,
Τῷ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ οἶκόνδε νέεσθαι
Εἰς Ἰθάκην, οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων,
Καὶ μετὰ οἷσι φίλοισι· θεοὶ δ' ἐλέαιρον ἅπαντες,
Νόσφι Ποσειδάωνος· ὁ δ' ἀσπερχὲς μενέαινεν
Ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἣν γαῖαν ἱκέσθαι.
Ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας,
(Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν,

Hæc aliquâ-ex-parte, dea, filia Jovis, dic et nobis.
Jam alii quidem omnes, quotquot effugerant sævam mortem,
Domi erant, belloque elapsi atque mari;
Hunc autem solum, reditûs indigentem atque uxoris,
Nympha veneranda detinebat Calypso, nobilis dea,
In specubus cavis, cupiens *sibi* maritum esse.
Sed quandò jam tempus venit, circumvolventibus annis,
Quo ei destinârunt dii domum redire
In Ithacam; neque tum evaserat è laboribus,
Etiam inter suos amicos; dii verò miserabantur omnes,
Præter Neptunum: ille autem indesinentèr irascebatur
Divino Ulyssi; antequàm *is* suam in terram venisset.
Sed ille quidem Æthiopas adierat longè semotos,
(Æthiopas, qui bifariàm divisi sunt, ultimi hominum,

Ver. 10. —— *ἁμόθεν.*] Ποθέν. ἔστι λέξις τῶν Ἀττικῶν· ἢ ἀπὸ τινὸς μέρους, ὁπόθεν θέλεις. *Schol.* et *Hesychius.*

Ver. 11. *Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες.*] Ὅτι οὐδὲ ἐνταῦθα τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ Ὀδυσσέως πλάνης, ἀρχὴν τῆς ἑαυτοῦ ποιήσεως Ὅμηρος τίθεται· ἀλλ', ὥσπερ ἐν τῇ Ἰλιάδι, οὕτω καὶ νῦν ἀπὸ τῶν ἐγγὺς τοῦ τέλους ἄρχεται. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά. 1.

Ibid. —— *αἰπὺν ὄλεθρον.*] Αἰπὺς, ὑψηλὸς, σκληρὸς, χαλεπός. *Eustath.* et *Etymol. Magn.* à *Barnesio citati.* "Item ἄφυκτος, (inquit "*Barnesius*,) ut *Iliad.* ψ΄. 773. —— νῦν τοι "σῶς αἰπὺς ὄλεθρος." Minùs rectè; ibi enim non *αἰπὺς*, sed *σῶς* intelligendum est ἄφυκτος.

Ver. 12. —— *πεφευγότες.*] Vide ad *Il.* β΄. 314.

Ver. 16. —— *περιπλομένων ἐνιαυτῶν.*]

—— volventibus annis.
Æn. I. 238.

Ver. 18. —— *πεφυγμένος.*] *Barnesius* edidit *πεφευγμένος*· rationibus haud satis idoneis. Vide ad *Il.* ζ΄. 488.

Ver. 22. —— *μετεκίαθε.*] *Al.* *μετεκέαθε.*

Ver. 23. —— *Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν.*]

Oceani finem juxta, Solemque cadentem
Ultimus Æthiopum locus est ——
Æn. IV. 480.

Πάντες γὰρ οἱ παραπλεύσαντες τῷ Ὠκεανῷ τὴν Λιβύην, οἵ τε ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν στηλῶν, μέχρι ποσοῦ προελθόντες, εἶτα ἀνέστρεψαν, ὑπὸ πολλῶν ἀπορίων κωλυόμενοι· ὥστε καὶ πίστιν κατέλιπον τοῖς πολλοῖς, ὡς τὸ μεταξὺ διείργοιτο ἰσθμῷ. Καὶ μὴν σύῤῥους ἡ πᾶσα Ἀτλαντικὴ θάλασσα, καὶ μάλιστα ἡ κατὰ μεσημβρίαν. Ἅπαντες δὲ οὗτοι τὰ τελευταῖα χωρία, ἐφ' ἃ πλέοντες ἦλθον, Αἰθιοπικὰ προσηγόρευσαν, καὶ ἀπήγγειλαν οὕτως. Τί οὖν ἄλογον εἰ καὶ Ὅμηρος ὑπὸ τοιαύτης ἀκοῆς ἀχθεὶς δίχα διῄρει, τοὺς μὲν πρὸς ἀνατολὴν λέγων, τοὺς δὲ πρὸς δύσιν; τῶν μεταξὺ οὐ γινωσκομένων εἴτε εἰσὶν εἴτε μὴ εἰσίν. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 57. *Al.* 32. *Ὅμηρος*

Digitized by Google

Οἱ μὲν δυσομένου ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος,)
Ἀντιόων ταύρων τε καὶ ἀρνειῶν ἑκατόμβης.
Ἔνθ' ὅγε τέρπετο δαιτὶ παρήμενος· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Ζηνὸς ἐνὶ μεγάροισιν Ὀλυμπίου ἀθρόοι ἦσαν.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Μνήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Αἰγίσθοιο,
Τόν ῥ' Ἀγαμεμνονίδης τηλεκλυτὸς ἔκταν' Ὀρέστης·
Τοῦ ὅγ' ἐπιμνησθεὶς, ἔπε' ἀθανάτοισι μετηύδα·
Ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·

Alii quidem ad occidentem solem, alii verò ad orientem,)
Adfuturus taurorùmque et agnorum hecatombæ.
Ibi ille delectabatur convivio assidens: at *dii* alii jam
Jovis in ædibus Olympii congregati erant.
His autem sermones coepit pater hominùmque deorùmque;
Recordabatur enim in animo eximii Ægisthi,
Quem Agamemnonides inclytus occîderat Orestes:
Hujus ille recordatus, verba inter immortales fecit;
" Papæ, ut scilicèt deos mortales culpant!

ὐ διὰ τῦτο διαιρεῖ τὺς Αἰθίοπας, ἢ ὅτι τὺς Ἰνδὺς ᾔδει τινὰς ταύτυς τοῖς σώμασιν· ὐδὲ γὰρ ἀρχὴν εἰδέναι τὺς Ἰνδὺς εἰκὸς Ὅμηρον. Ὅπυ ὐδ' ὅγε Εὐεργέτης κατὰ τὸν Εὐδόξειον μῦθον ᾔδει τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν, ὐδὲ τὸν πλῦν τὸν ἐπ' αὐτῇ· ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τὴν λεχθεῖσαν ὑφ' ἡμῶν πρότερον διαίρεσιν. Id. lib. II. *pag.* 162. *Al.* 103. *Τινὲς δὲ πρὸς τῦ Νείλυ σχίζεσθαι αὐτὺς λέγουσιν. Schol.* Vide ad *Il. ά.* 423.

Ibid. —— *διδαίαται.*] Vide ad *Il. ά.* 37. et *ν'.* 736.

Ver. 24. *Οἱ μὲν δυσομένου — οἱ δ' ἀνιόντος.*] *Al. Ἡμὲν δυσομένυ — ἠδ' ἀνιόντος.*

Ver. 27. —— *Ὀλυμπίυ.*] *Al. Ὀλύμπιοι.*

Ver. 29. —— *ἀμύμονος Αἰγίσθοιο.*] "*Homere*, (inquit Dna. *Dacier*) accompagne ici " le nom d'Egisthe d'une épithete que je n'ai " pû ni dû conserver; *le Pere des Dieux et des* " *hommes*, dit il, *s'etant souvenu du sage Egisthe:* " *ἀμύμονος*, c'est à dire, *irreprehensible, à qui on* " *ne peut rien reprocher.* Comment ce Poëte " peut-il dire cela d'un scelerat qui a assas- " sinè son Roi pour en épouser la femme, et " se rendre maître de ses Etats?" Atqui vox *ἀμύμων* non eum denotat qui sit omnibus virtutibus ornatus, omnibus vitiis immunis; sed eum qui *unâ pluribusve* animi aut corporis dotibus sit eximius. Atque ita accipit *Scholiastes*, qui exponit; *Ἤτοι καλῦ πρὸ τῦ μοιχεῦσαι ἢ τῦ κατὰ γένος ἀγαθῦ.* Similitèrque *Eustathius*; *Ἀμύμονα γῦν* (inquit) *ὀνομάζει νῦν τὸν ἀπόβλητον Αἴγισθον ὁ Ὁμηρικὸς Ζεὺς, ὐκ ἐκ τῶν ἐκείνυ κακῶν λαβὼν τὸ ἐπίθετον, ἀλλ' ἀφ' ὧν ὡς εἰκὸς εἶχε καλῶν. Εἶχε δὲ, τὸ εὐγενὲς, τὸ εὐειδὲς, τὸ συνετόν.* Vide ad *Iliad. β'.* 623. *γ'.* 88. et *ζ'.* 155.

Ver. 30. *Τόν ῥ'.*] *Quem utique* —— *Quem scilicèt.*

Ver. 31. —— *ἔπε' ἀθανάτοισι μετηύδα.*] *Al. ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευε·* et *ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.*

Ibid. et *ver.* 67. —— *ἀθανάτοισι.*] Similitèrque *ver.* 79. *Ἀθάνατων.* Vide ad *Il. ά.* 398.

Ver. 32. —— *οἷον δή νυ θεὺς βροτοὶ αἰτιόωνται. Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι.*] *Ὅταν γὰρ ἁμάρτῃ καὶ ἀπαρτισθῇ* [*Al. ἀπαρτηθῇ*] *ὁ νῦς ἀρετῆς, αἰτιᾶται τὰ θεῖα, τὴν ἰδίαν τροπὴν προσάπτων θεῷ. Philo, Sacræ Legis Allegoriarum, lib.* 3.

Ita *Lyconides* apud *Plautum*;

Deus mihi impulsor fuit ————
Deos credo voluisse ————.

Plaut. Aulular. Act. IV. *Scen.* x. *ver.* 7. 12.

Similitèr et apud *Euripidem*;

Τὺς δ' ἐνθάδ' αὐτὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνυς
Εἰς τὸν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ.

Iphigen. in Taur. ver. 387.

Et apud *Æschylum*;

Μηδὲ πρὸς ἄτης θηραθεῖσαι
Μέμψησθέ ποτε τύχην, μηδέ ποτ' εἴπητε,
Ὡς Ζεὺς ὑμᾶς εἰς ἀπρόοπτον
Πῆμ' εἰσέβαλε. Μὴ δῆτ', αὐταὶ δ'
Ὑμᾶς αὐτάς. ——

Prometh. vinct. ver. 1071.

Et *Solon* apud *Diogenem Laërtium, lib.* I.;

Εἰ δὲ πεπόνθατε δεινὰ δι' ὑμετέρην κακότητα,
Μήτι θεοῖς τύτων μοῖραν ἐπαμφέρετε.

" Negat (*Chrysippus*) oportere ferri audiri-

Digitized by Google

Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ᾽ ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Σφῆσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε᾽ ἔχουσιν.
Ὡς καὶ νῦν Αἴγισθος ὑπὲρ μόρον Ἀτρείδαο
Γῆμ᾽ ἄλοχον μνηστὴν, τὸν δ᾽ ἔκτανε νοστήσαντα,
Εἰδὼς αἰπὺν ὄλεθρον, ἐπεὶ πρό οἱ εἴπομεν ἡμεῖς,
Ἑρμείαν πέμψαντες ἐΰσκοπον Ἀργειφόντην,
Μήτ᾽ αὐτὸν κτείνειν, μήτε μνάασθαι ἄκοιτιν·
Ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσεται Ἀτρείδαο,
Ὁππότ᾽ ἂν ἡβήσῃ τε καὶ ἧς ἱμείρεται αἴης.
Ὣς ἔφαθ᾽ Ἑρμείας· ἀλλ᾽ οὐ φρένας Αἰγίσθοιο

" Ex nobis enim aiunt mala esse, hi verò et ipsi
" Suâ stultitiâ præter fatum calamitates patiuntur.
" Quemadmodum et nunc Ægisthus præter fatum, Atridæ
" Duxit uxorem sponsam, ipsumque occidit reversum,
" Gnarus gravis exitii; quoniam illi prædiximus nos,
" Mercurio misso speculatore Argicidâ;
" Ut neque ipsum occideret, neque ambiret *ejus* uxorem:
" Ex Oreste enim erit ultio Atridæ;
" Postquam pubuerit et suam desiderabit ditionem.
" Sic dixit Mercurius; sed non menti Ægisthi

" que homines aut nequam aut ignavos et " nocentes et audaces; qui quum in culpâ " et in maleficio revicti sunt, perfugiunt ad " fati necessitatem, tanquam in aliquod Fa- " ni asylum; et, quæ pessimè fecerunt, ea " non suæ temeritati, sed fato esse attribu- " enda dicunt. Primus autem Homerus " sapientissimus et antiquissimus poëtarum " dixit in hisce versibus; Ὢ πόποι, οἷον δή " νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται· Ἐξ ἡμέων γὰρ " &c." *Gellius, lib.* VI. *cap.* 2. Vide ad versum sequentem.

Ver. 33. —— *οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ Σφῆσιν ἀτασθαλίῃσιν.*]

Γνώσῃ δ᾽ ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ᾽ ἔχοντας.
Pythag. Aurea Carm. ver. 54.

Ἐγὼ μὲν οὖν ἀπορῶ μὴ ὡς ἀληθῶς μάτην θεοὺς ἄνθρωποι αἰτιόωνται, ἐξ ἐκείνων φάμενοι κακὰ σφίσιν εἶναι, " οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ Σφῆσιν" εἴτε ἀτασθαλίῃσιν, εἴτε ἀφροσύναις χρὴ εἰπεῖν, " ὑπὲρ μόρον ἄλγε᾽ ἔ- " χουσι." *Plato, in Alcibiade secundo.* Similitèr *Hierocles:* Πολὺ δέ μοι δοκεῖ συμβάλλεσθαι τῷ καλῶς χρῆσθαι θεοῖς, καὶ τὸ διειληφέναι, ὡς οὐδενός ποτε κακοῦ γίγνεται θεὸς αἴτιος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς κακίας ἀπαντᾷ μόνης, οἱ δὲ θεοὶ τῶν ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ἀγαθῶν τέ εἰσιν αἴτιοι, καὶ τῶν εὐχρήστων· ἡμεῖς δὲ ἐσμὲν οἱ τὰς εὐεργεσίας αὐτῶν οὐ προσιέμενοι, περιβάλλοντες δὲ ἑαυτοὺς κακοῖς αὐθαιρέτοις. *Hierocl. Fragmentum, quod inscribitur,* Πῶς θεοῖς χρηστέον; ubi et hunc *Homeri* locum adducit. Similitèr et *Maximus Tyrius;* Οὐδὲ καθ᾽ εἱμαρμένην ἀνθρώπινα συμφοραὶ, οὐ γὰρ θέμις ἀνάπτειν θεῷ αἰτίαν κακοῦ·—— ψεύδεται μὲν ὁ Ἐλπήνωρ λέγων, [Infrà λ'. 61.] " Ἆσέ με δαίμονος αἶσα " κακή·" ψεύδεται δὲ ὁ Ἀγαμέμνων λέγων [*Iliad.* τ'. 86. 87.] —— " ἐγὼ δ᾽ οὐκ αἴτιός " εἰμι, Ἀλλὰ Ζεὺς, καὶ μοῖρα, καὶ ἠεροφοῖτις " Ἐριννύς." Ἔοικε δὲ καὶ ταυτὶ τὰ ὀνόματα εἶναι μοχθηρίας ἀνθρωπίνης εὔφημοι ἀποστροφαὶ ἀναθέντων αὐτῆς τὴν αἰτίαν τῷ δαιμονίῳ, καὶ ταῖς μοίραις, καὶ ταῖς ἐριννύσιν. *Dissertat.* III. Et *Dissertat.* XXII. Ὁ μὲν γὰρ ἐπὶ τὰ αἰσχρὰ ὄλισθος αὐτοφυοῦς ἀσθενείας ἔργον· ἡ καὶ τὰς ἐπιεικεῖς ψυχὰς κολακεύουσα διὰ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμημάτων, εἰς τὰς αὐτὰς ὁδοὺς ταῖς μοχθηρίαις συγκαθέλκει. Ἀκούετε γοῦν τοῦ Διὸς αὐτοῦ λέγοντος, " Ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόων- " ται· &c."

Ibid. —— *ἡμέων.*] Pronuntiabatur *ἡμῶν.*

Ver. 34. et 35. —— *ὑπὲρ μόρον.*] " Hîc in- " telligimus, dicere Poëtam ea præter fa- " tum hominibus contingere, quæ violenta " sunt et præter naturæ ordinem." *Spondan.* Vide ad *Il.* β'. 155. et ύ. 336. *Scholiastes* autem *ὑπὲρ μόρον* hîc exponit *ὑπὲρ τὸ πεπρωμένον·* et ad *ver.* 42. infrà, Κἀκ τούτου (inquit) δηλονότι δύο περὶ ἕκαστον εἰσιν εἱμαρμέναι· αἱρεῖται δὲ ἕκαστος ἣν βούλεται.

Ver. 34. —— *ἄλγε᾽ ἔχουσιν.*] *Al.* *ἄλγε᾽ ἔχοντες.*

Ver. 37. —— *αἰπὺν ὄλεθρον.*] Vide suprà ad *ver.* 11.

Ver. 39. —— *κτείνειν.*] *Al.* *κτεῖναι.*

Ver. 40. Ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσεται Ἀτρείδαο.] φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ, μὴ δεῖν ἐνταῦθα λέγειν, ἐκ γὰρ Ὀρέσταο Ἀτρείδαο, ἤτοι τοῦ ἐγγόνου τοῦ Ἀτρέως· ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι ἐξ Ὀρέστου τίσις,

Digitized by Google

Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέων· νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀπέτισε.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
Καὶ λίην κεῖνός γε ἐοικότι κεῖται ὀλέθρῳ·
Ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι.
Ἀλλά μοι ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι δαίεται ἦτορ,
Δυσμόρῳ, ὃς δὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχει,
Νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ, ὅθι τ' ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης,
Νῆσος δενδρήεσσα· θεὰ δ' ἐν δώμασι ναίει

" Persuasit bona consulens: nunc autem cumulatè omnia luit."
Huic autem respòndit deindè dea cæsia Minerva;
" O pater noster Saturnie, summe regum,
" Et valdè ille quidem meritâ jacet morte:
" Sic pereat et alius, quicunque talia fecerit!
" Verùm mihi pro Ulysse prudenti cruciatur cor,
" Infelice; qui jamdiù, procul ab amicis, calamitates patitur
" Insulâ in circumfluâ, ubi et umbilicus est maris,
" Insula sylvosa: dea verò intra domum habitat

τυτέςιν ἐκδίκησις ἔςαι τῦ Ἀτρείδυ Ἀγαμέμνονος· λέγυσι γὰρ τὸν Ὅμηρον μὴ σχηματίζειν ἀπὸ πάππυ πατρωνυμίαν, εἰ μὴ ὁ πάππος εὐθὺς εἴη Διὸς υἱός. *Eustath.*

Ibid. —— Ὀρέςαο —— Ἀτρείδαο.] Vide infrà ad ξ'. 199.

Ver. 40. 43. —— τίσις —— ἀπέτισε.] De harum vocum prosodiâ, vide ad *Il.* χ'. 19. et ψ'. 414.

Ver. 41. Ὁππότ' ἄν.] *Al.* Ὁππότ' ἄρ'.

Ibid. —— ἱμείρεται.] *Al.* ἐπιβήσεται.

Ver. 44. et 80. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά. 206.

Ver. 45. Ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων.]

O pater, ô hominum Divûmque æterna
potestas. *Æn.* X. 18.

Ver. 47. Ὡς ἀπόλοιτο.] Ita edidit *Barnesius.* *Al.* Ὡς ἀπόλοιτο. Quod et præfert *Henricus Stephanus;* " Malo" (inquit) " ὡς; ut sit " optantis:" verùm, ut opinor, minùs rectè.

Ibid. Ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι.] Σκιπίων ὁ Ἀφρικανός, ——— πρῶτον μὲν ἐν Νομαντίᾳ τὴν τελευτὴν τῦ Τιβερίυ πυθόμενος, ἀνεφώνησεν ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν, " Ὡς " ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτα γε ῥέζοι." *Plutarch. in Tiberio et Caio Graccho.*

Ver. 48. —— δαίεται.] *Al.* καίεται.

Ver. 51. Νῆσος δενδρήεσσα.] Vide infrà ad ζ. 162.

Ibid. —— ἐν δώμασι ναίει.] *Al.* ἐν δώματα ναίει. Atque ita in commentario legit *Eustathius.*

Ver. 52. Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος.] Ὀλεθρίυ, ἐπεὶ πολέμιος τοῖς θεοῖς· —— Οἱ δὲ ἐδάσυναν, ἵνα ᾖ, περὶ τῶν ὅλων φρονῦντος· αὐτὸς γὰρ ὁ Ἄτλας τὸν κόσμον βαςάζων παραδέδοται. *Schol.* Secundum posteriorem explicationem *Eustathius;* Ὁλοόφρονα (inquit) τὸν τοιῦτον Ἄτλαντα νοῦσιν, ὡς τὰ ὑπὲρ ὅλων φρονῦντα, ἤγυν τῶν ὅλων φροντιςικόν. Atque hoc ferè sensu alibi hanc vocem usurpare videtur Poëta;

Αὐτοκασιγνήτη ὀλοόφρονος Αἰήταο.
Infrà κ'. 137.

Κύρην Μίνωος ὀλοόφρονος —— λ'. 321.

Aliam porrò hîc conjecturam profert *Scholiastes,* legendum videlicèt Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρων. Quod et viro erudito *Merico Casaubono* maximè probatur; *Dissertat.* I. *de nuperâ Homeri editione, haud longè à fine;* ubi plura de hoc loco. Cæterùm apud *Hesiodum,* notante *Barnesio, Oceani* et *Tethyos* filia memoratur *Calypso; Theogon. ver.* 359.

Ibid. —— ὅςε θαλάσσης Πάσης βένθεα οἶδεν.] Πολοσσόν τε ὀνομαζόμενον χωρίον, ἐνταῦθα Ἄτλαντα καθήμενον πολυπραγμονεῖν τά τε ὑπὸ γῆν φασὶ καὶ τὰ ὐράνια. Πεποιῆσθαι δὲ καὶ Ὁμήρῳ περὶ τῦ Ἄτλαντος· " Ἄτλαντος θυγάτηρ " ὀλοόφρονος, ὅςε θαλάσσης Πάσης βένθεα οἶδεν, " &c." *Pausanias, Lib.* IX. *cap.* 20.

Ver. 53. —— ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς Μακρὰς αἳ γαῖάν τε καὶ ὐρανὸν.]

Ἄτλας δ' ὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀναγκῆς,
Πείρασιν ἐν γαίης πρόπαρ' Ἑσπερίδων λιγυφώνων,
Ἑςηὼς κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτοισι χέρεσσι.
Hesiod. Theogon. ver. 517.

Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅστε θαλάσσης
Πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς
Μακράς, αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσι·
Τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει.
Αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι καὶ αἱμυλίοισι λόγοισι
Θέλγει, ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς,
Ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι
Ἧς γαίης, θανέειν ἱμείρεται· οὐδέ νυ σοί περ
Ἐντρέπεται φίλον ἦτορ, Ὀλύμπιε· οὔ νύ τ' Ὀδυσσεὺς
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ χαρίζετο ἱερὰ ῥέζων,
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ; τί νύ οἱ τόσον ὠδύσαο, Ζεῦ;
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;

"Atlantis filia multiscii, qui et maris
"Omnis profunditates novit, sustinétque columnas ipse
"Longas, quæ terramque et cœlum disterminant:
"Ejus filia infortunatum lugentem detinet;
"Semper enim mollibus et blandis sermonibus
"Demulcet, ut Ithacæ obliviscatur; verùm Ulysses,
"Cupiens vel fumum exilientem videre
"Suæ terræ, mori cupit; neque tibi tandem
"Commovetur charum cor, Olympie: Nonne tibi Ulysses
"Argivorum apud naves gratificabatur sacrificando,
"Trojâ in latâ? quid illi tantum irasceris, ô Jupiter?"
Huic autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter,
"Mea filia, qualis tibi sermo excidit septo dentium?

Τέρμονα κυρῶν οὐρανοῦ, τὸν Ἄτλας ἔχει.
Euripid Hippolyt. Coron. ver. 746.

Ἄτλας ὁ χαλκέοισι νώτοις οὐρανὸν,
Θεῶν παλαιὸν οἶκον, ἐκτρίβων ———
Id. Ion. ver. 1.

——Ἄτλαντος, ὃς πρὸς ἑσπέρους [ἑσπερίους] τόπους
Ἕστηκε κίον' οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς
Ὤμοις ἐρείδων —— *Æschyl. Prometh.* 349.

Atlantis duri, cœlum qui vertice fulcit.
Æn. IV, 247.

Ver. 55. Τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει.]

Hunc Phœnissa tenet Dido, blandisque moratur
Vocibus ———————— *Æn.* I. 674.

Ver. 56. Αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι.] *Al.* Αἰεὶ δ' ἐν μαλακοῖσι.

Ver. 58. Ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι Ἧς γαίης, θανέειν ἱμείρεται.] Hinc *Ovidius* de *Ulysse*;

———————— optat
Fumum de patriis posse videre focis.
Ex Ponto, Lib. I. *Epist.* iii. 33.

Et *Apuleius*; "Ulyxes fumum terrâ suâ "emergentem compluribus annis è littore "prospectans, frustrà captavit." *Apolog.* I. Cæterùm sensum hoc in loco ita exponit *Scholiastes*; Ὁ πρότερον ἐπιθυμῶν καπνὸν τῆς πατρίδος ἰδεῖν, νῦν εὔχεται διὰ τὰ κατέχοντα τελευτῆσαι. Minùs rectè: Sententia enim, (ut opinor) eadem hîc est ac infrà ή. 224. ubi *Alcinoo* dicit *Ulysses*;

———————— ἰδόντα με καὶ λίποι αἰὼν
Κτῆσιν ἐμὴν, δμῶάς τε, καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα.

Atque ita accipit *Dio Chrysostomus*; Τέλος δὲ, (inquit,) ὥς φησιν ὁ Ποιητὴς, ἐπιθυμεῖ καπνὸν ἰδεῖν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ γῆς ἀνιόντα, εἰ καὶ δέοι παραχρῆμα ἀποθνήσκειν. *Orat.* XIII. *haud longè ab initio.*

Ver. 60. —— οὔ νύ τ' Ὀδυσσεὺς.] *Al.* οὔ νύ κ' Ὀδυσσεύς.

Ver. 63. —— νεφεληγερέτα Ζεύς.] Vide ad *Il.* ά. 175.

Digitized by Google

Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην;
Ὃς περὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, πέρι δ' ἱρὰ θεοῖσιν
Ἀθανάτοισιν ἔδωκε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν;
Ἀλλὰ Ποσειδάων γαιήοχος ἀσκελὲς αἰεὶ
Κύκλωπος κεχόλωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν,
Ἀντίθεον Πολύφημον, ὅου κράτος ἐστὶ μέγιστον
Πᾶσιν Κυκλώπεσσι· Θόωσα δέ μιν τέκε νύμφη,
Φόρκυνος θυγάτηρ, ἁλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος,
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα.
Ἐκ τοῦ δὴ Ὀδυσῆα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
Οὔτι κατακτείνει, πλάζει δ' ἀπὸ πατρίδος αἴης.
Ἀλλ' ἄγεθ', ἡμεῖς οἵδε περιφραζώμεθα πάντες
Νόστον, ὅπως ἔλθησι· Ποσειδάων δὲ μεθήσει
Ὃν χόλον· οὐ μὲν γάρ τι δυνήσεται ἀντία πάντων,
Ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν, ἐριδαινέμεν οἶος.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,

" Quomodò unquam ego Ulyssis divini oblivviscerer?
" Qui et mente superat mortales, et abundè sacra Diis
" Immortalibus dedit, qui cœlum latum habitant?
" Verùm Neptunus terram-continens assiduò semper
" Ob Cyclopem irascitur, quem oculo privavit,
" Parem-deo Polyphemum, cujus robur est maximum
" Inter omnes Cyclopas: Thoosa verò eum peperit nympha,
" Phorcynis filia, maris infructuosi principis,
" In specubus cavis Neptuno mixta.
" Ex eo tempore Ulyssem Neptunus terræ-quassator
" Neutiquam occîdit, sed errabundum-arcet à patriâ terrâ.
" Verùm agite, nos ipsi dispiciamus omnes
" De-reditu, ut revertatur; Neptunus autem remittat
" Suam iram: neque enim quicquam poterit contra omnes,
" Immortalibus invitis Diis, contendere solus."
Huic autem respondit deindè dea cæsia Minerva;
" O pater noster Saturnie, supreme regnantium,

Ver. 66. Ὃς πέρι μὲν —— πέρι δ'.] *Henricus Stephanus* legendum censet περὶ μὲν — περὶ δ', ut vox scilicèt περὶ cum sequenti ἐστὶ jungatur, sicut *Iliad.* ά. 258. Οἳ περὶ μὲν βουλῇ Δαναῶν, περὶ δ' ἐστὶ μάχεσθαι. Sed hoc leviculum.

Ver. 68. —— ἀσκελὲς.] Ἀμεταχινήτως, κατὰ στέρησιν τῶν σκελῶν· ἢ ἀδιαλείπτως, καὶ ἄγαν σφοδρῶς. *Schol.*

Ver. 69. —— κεχόλωται.] Vide ad *Il.* ά. 87. et ύ. 786.

Ibid. —— ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν.] Vide infrà ad *l.* 380. &c.

Ver. 70. Ἀντίθεον Πολύφημον.] Εἰπὼν, " Κύκλωπος κεχόλωται," ἢ μέλλων ἐπαγαγεῖν, " ἀντιθέῳ Πολυφήμῳ," ὅμως ἤλλαξε τὴν σύνταξιν ὁμοιοπτώτως τῇ ἐπιβολῇ· Κύκλωπος, ὃν ἀλάωσεν, ἀντίθεον Πολύφημον. *Eustath.* De hujusmodi Syntaxi, vide ad *Il.* ζ'. 396.

Ibid. Ἀντίθεον.] Νῦν τὸν ἐναντιούμενον τοῖς θεοῖς, τὸν ἀσεβῆ. *Schol.* Minùs rectè. Vide suprà ad ver. 29.

Ver. 72. Φόρκυνος θυγάτηρ.] Ἐνάλιος γὰρ θεὸς ὁ Φόρκυν. *Schol.*

Ibid. —— ἀτρυγέτοιο.] Vide ad *Il.* ό. 27.

Ver. 73. —— γλαφυροῖσι.] *Al.* γλαφυρῇσι.

Ver. 74. et 83. —— Ὀδυσῆα.] Vide ad *Il.* ά. 265.

Digitized by Google

Εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο φίλον μακάρεσσι θεοῖσι,
Νοστῆσαι 'Οδυσῆα δαΐφρονα ὅνδε δόμονδε,
'Ερμείαν μὲν ἔπειτα διάκτορον 'Αργειφόντην
Νῆσον ἐς 'Ωγυγίην ὀτρύνομεν, ὄφρα τάχιστα
Νύμφῃ εὐπλοκάμῳ εἴπῃ νημερτέα βουλὴν,
Νόστον 'Οδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται.
Αὐτὰρ ἐγὼν 'Ιθάκηνδ' ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν
Μᾶλλον ἐποτρύνω, καί οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω,
Εἰς ἀγορὴν καλέσαντα καρηκομόωντας 'Αχαιοὺς,
Πᾶσι μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν, οἵτε οἱ αἰεὶ
Μῆλ' ἀδινὰ σφάζουσι, καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς.

" Siquidem nunc hoc gratum beatis diis,
" Redire Ulyssem prudentem ad suam domum,
" Mercurium quidem jam internuncium Argicîdam
" Insulam in Ogygiam jubeamus-ire; ut celerrimè
" Nymphæ pulchricomæ edicat certam nostram-sententiam,
" Reditum Ulyssis magnanimi, uti redeat.
" Porrò ego in Ithacam proficiscar, ut ei filium
" Magis excitem, et ei robur in mente ponam,
" Ut in concionem vocatis comatis Achivis,
" Omnibus procis interdicat, qui ei semper
" Pecora plurima mactant, et flexipedes camuris-cornibus boves.

Ver. 82. Εἰ μὲν δὴ] *Siquidem reverà* ——.

Ver. 84. —— διάκτορον.] Ἄγγελον σαφῆ. *Schol.* Διάκτορος δὲ 'Αργειφόντης ὁ διάγων τὰς ἀγγελίας, καὶ ἐναργῶς καὶ σαφῶς φαίνων τὰ ἐξαγγελλόμενα. *Eustath.*

Ver. 88. Αὐτὰρ ἐγὼν 'Ιθάκηνδ' ἐσελεύσομαι.] Τὴν 'Αθηνᾶν ὑπὸ Διὸς ἀποστελλομένην πρὸς Τηλέμαχον εὑρίσκομεν, εὐλόγως. 'Επειδὴ ἐκ τῆς ἄγαν νεότητος ἤδη τὴν εἰκοσαετῆ ἡλικίαν ὑπερκύπτων μετέβαινεν ἐπὶ τὸν ἄνδρα. Καί τις αὐτὸν ὑπέδραμε τῶν γιγνομένων λογισμὸς, ὡς οὐκ ἔτι χρὴ διαμαρτυρεῖν [*Gesnerus* legendum conjicit διακαρτερεῖν] ἐπὶ τῇ τετραετεῖ τῶν μνηστήρων ἀσωτίᾳ. Τοῦτον οὖν τὸν ἀθροιζόμενον ἐν Τηλεμάχῳ λογισμὸν, 'Αθηνᾶς ἐπιφάνειαν ἠλληγόρησεν. *Heraclid. Pontic.* Similitèr et *Eustathius*; Ὅτι τὸ τὴν 'Αθηνᾶν εἰς Τηλέμαχον κατελθεῖν ἐν Ἰθάκῃ καὶ ὑποβαλεῖν τὰ ποιητέα, τὴν τῆς φυσικῆς φρονήσεως ἐπιδημίαν δηλοῖ. ———— Ἤδη γὰρ ὁ Τηλέμαχος ἡλικίας ἐπέβη τελειοτέρας, καὶ φρονεῖν ἰσχυούσης, καὶ οἷα συνιέναι οἷα ὑπὸ τῶν μνηστήρων ἔπασχεν.

———————— οὐδέ τί σε χρὴ
Νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.
Infrà *ver.* 296.

Unde nihili est quod hîc Homero vitio-vertit Scriptor Gallicus *Rapin*; " Si Telemaque " dans l' Odyssée va chercher Ulysse dans " les Cours de la Grece, il ne scauroit faire " un pas sans l' assistance de Minerve. Elle " le conduit par tout, le fait penser à tout, " il ne fait rien, et ne pense à rien de " luy-même." *Comparaison d' Homere et de Virgile.* Vide et ad *Il.* ά. 194. et β'. 169.

Ver. 90. —— 'Αχαιοὺς.] Τοὺς 'Ιθακησίους. *Schol.*

Ver. 91. Πᾶσι μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν.] 'Ιστέον γὰρ ὅτι ἐντεῦθεν ὁ Ποιητὴς ἄρχεται τὰ κατὰ τὴν μνηστηροφονίαν τεκταίνεσθαι, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῇ πιθανολογίας θεμελίους ἐκ μακροῦ προκαταβάλλεσθαι· αὐτὴ γὰρ ἐστὶ τὸ σκοπιμώτατον τέλος τῆς ποιήσεως ταύτης· καὶ τὸ τῶν πράξεων τοῦ βιβλίου τούτου ἀνδρῶδες καὶ ἡρωϊκὸν αὐτόθι κεῖται τῷ Ποιητῇ καὶ τρόπον τινὰ, τὰ ἄλλα πάντα δι' αὐτὴν πέπλασται. Διὸ καὶ αὐτὴν ἀνύσας ὁ Ποιητὴς, συγκαταπαύει καὶ τὸ βιβλίον. *Eustath.* Atque hinc liquet libros hosce ab Homero non, ut nonnulli crediderunt, sparsim et singulatim, sed totos uno consilio fuisse conscriptos. Vide ad *Il.* ά. *initio.*

Ver. 92. —— ἀδινὰ.] Ἤτοι λεπτὰ, πρὸς σύγκρισιν τῶν βοῶν· ἢ ἀντὶ τοῦ ἀδινῶς, ἵνα ᾖ, πυκνῶς καὶ συνεχῶς. *Schol.* 'Αδινὰ δὲ, τὰ πυκνὰ καὶ δαψιλῆ καὶ εἰς κόρον ἀπὸ τοῦ ἄδην. *Eustath.*

Ibid. —— εἰλίποδας ἕλικας.] Quâ ratione, εἰλίποδας hîc ultimam producat; item πρωτὸς, *ver.* 113.; vide ad *Il.* ά. 51.

Ibid. —— ἕλικας.] 'Ελικοειδῆ κέρατα ἔχοντας. *Schol.*

Digitized by Google

Πέμψω δ' ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
Νόστον πευσόμενον πατρὸς φίλου, ἤν που ἀκούσῃ·
Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.
Ὣς εἰποῦσ', ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἀμβρόσια, χρύσεια, τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν,
Ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο·
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
Βριθὺ, μέγα, στιβαρὸν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίντε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
Βῆ δὲ κατ' οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα·

"Mittam autem in Spartam et in Pylum arenosam,
"Reditum sciscitaturum patris dilecti, sicubi audierit;
"Atque ut ipsum gloria insignis inter homines habeat."
Sic fata, pedibus subligavit pulchra talaria,
Immortalia, aurea, quæ ipsam ferebant tam super mare,
Quàm super immensam terram, simul-cum flatu venti:
Sumpsit autem validam hastam, acuminatam acuto ære,
Gravem, magnam, solidam; quà domat acies virorum
Heroüm, quibus utique irascitur forti-patre-nata.
Descendit autem ab Olympi verticibus festinans:

Ver. 93. Πέμψω δ' ἐς Σπάρτην.] *Al.* Πέμψω δὲ Σπάρτην.

Ver. 95. Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.] Ὅτι σχῆμα ἀμφιβολίας τὸ, "Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν "ἔχῃσι." Δηλοῖ γὰρ, ἢ ὅπου φήμη ἔχει εἶναι τὸν Ὀδυσσέα· ἢ ὅπως εὔκλεια ἔχοι τὸν Τηλέμαχον ὡς κοπιάσαντα ὑπὲρ τοῦ πατρός· καὶ ἐστὶ κρείττων αὕτη ἡ ἔννοια. *Eustathius.* Similitèr et *Spondanus*; "Ambigua (inquit) "videtur oratio; nam istud μιν non facilè "dictu est, quo referatur; an ad Ulyssem, 'an ad Telemachum. Si ad Ulyssem re- "feratur, sensus erit: Sicubi Telemachus "audiat, ubi gentium famâ sit Ulysses. Si "ad Telemachum, intelligendum est, hâc "diligentiâ et officio Telemachum laudem "et famam sibi esse comparaturum." Mihi quidem nulla hìc videtur ambiguitas; prior enim explicandi ratio, ne quid ampliùs dicam, cum voce ἐσθλὸν nequaquam congruit. Vide autem et infrà ad *ver.* 284. et ad γ'. 78.

Ver. 96. —— ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα, Ἀμβρόσια, χρύσεια.]

—————— pedibus talaria nectit
Aurea; quæ sublimem alis, sive æquora supra,
Seu terram, rapido pariter cum flamine portant. *Æn.* IV. 239.

Ibid. —— καλὰ.] Similitèrque *ver.* 131. et 155. καλὸν et *ver.* 137. καλῇ et *ver.* 208. καλὰ. Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 99. Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος.] Ἀθετοῦνται μετὰ ἀστερίσκων, ὅτι ἐν τῇ τῆς Ἰλιάδος, καλῶς. *Schol.* Ubi pro, ἐν τῇ τῆς Ἰλιάδος, *Barnesius* edidit ἐν τῇ κ', τῆς Ἰλιάδος· "Nam "hic locus," inquit, "extat in κ', *i. e.* in "decimo *Iliados*." Atqui in isto libro occurrit unicus tantùm hic versus, Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ, *ver.* 135. neque ibi de *Minervâ*, sed de *Nestore* usurpatus. Ideoque *Scholiastem* ista potiùs *Iliados* loca respicere crediderim, ubi *Minervam* ad prælium sese accingentem depingit Poëta; ε'. 745. θ'. 389.

—————— λάζετο δ' ἔγχος
Βριθὺ, μέγα, στιβαρόν· τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.

Quorum versuum posteriores duo hìc ad verbum repetuntur, *ver.* 100. 101.

Ibid. —— ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.]

———— ferro præfixum robur acuto. *Æn.* X. 479.

Ver. 102. Βῆ δὲ κατ' οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.]

Illa viam celerans ————
———— cito decurrit tramite virgo. *Æn.* V. 609.

Digitized by Google

Στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ, ἐπὶ προθύροις Ὀδυσῆος,
Οὐδοῦ ἐπ' αὐλείου· παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
Εἰδομένη ξείνῳ Ταφίων ἡγήτορι Μέντῃ.
Εὗρε δ' ἄρα μνηστῆρας ἀγήνορας· οἱ μὲν ἔπειτα
Πεσσοῖσι προπάροιθε θυράων θυμὸν ἔτερπον,
Ἥμενοι ἐν ῥινοῖσι βοῶν, οὓς ἔκτανον αὐτοί.
Κήρυκες δ' αὐτοῖσι καὶ ὀτρηροὶ θεράποντες,
Οἱ μὲν ἄρ' οἶνον ἔμισγον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ,
Οἱ δ' αὖτε σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας
Νίζον, καὶ προτίθεντο, ἰδὲ κρέα πολλὰ δατεῦντο.
Τὴν δὲ πολὺ πρῶτος ἴδε Τηλέμαχος θεοειδής·
Ἧστο γὰρ ἐν μνηστῆρσι φίλον τετιημένος ἦτορ,
Ὀσσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ φρεσίν, εἴποθεν ἐλθὼν

Stetitque Ithacæ in populo ad vestibulum Ulyssis,
Limine in aulæ, manu verò tenebat ferream hastam;
Similis hospiti Taphiorum duci Mentæ.
Invenit autem procos superbos: illi quidem tum
Talis ante januam animum oblectabant,
Sedentes in pellibus boûm, quos occiderant ipsi.
Præcones verò ipsis et seduli famuli,
Alii quidem vinum miscebant in crateribus et aquam,
Alii autem spongiis multiforis mensas
Abstergebant, et proponebant, et carnes multas dividebant.
Hanc verò longè primus vidit Telemachus deo-similis;
Sedebat enim inter procos charo mœstus corde,
Cernens patrem eximium in mente, si alicundè veniens

Ver. 103. Στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ.] Δήμῳ, τόπῳ ἐν Ἰθάκῃ, ὅπου ἦν τὸ Ὀδυσσέως βασίλειον. *Schol.* Δύναται δὲ καὶ ἄλλως τὸ Ἰθάκης ἐν δήμῳ νοηθῆναι, ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς Ἰθακησίοις, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ἐρεῖ, (infrà *ver.* 237.) "Τρώων ἐνὶ δήμῳ." *Eustath.* Posterior verior videtur explicandi ratio ex aliis locis ubi eandem phrasin usurpat Poëta:

Ὑμετέρου δ' οὐκ ἔστι γένευς βασιλεύτερον ἄλλο
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης ——————— infrà ό. 532.

——————— καὶ δέ σε φασὶν
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης μεθ' ὁμήλικας ἔμμεν' ἄριστον. π'. 418.

Εἰ γάρ μιν ζωόν γ' ἐπέτχοιε Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ. ώ. 283.

Ver. 104. et 121. —— χάλκεον ἔγχος.] Vide ad *Il.* γ'. 380.

Ver. 105. —— Ταφίων.] Τάφος, ἡ νῆσος τῶν Ἐχινάδων, ἣν κατῴκουν Τηλεβόαι. *Schol.* Cæterùm mirè, nè dicam planè ridiculè, de hâc voce *Eustathius* in Comment. ad *ver.* 323. hujus libri: Καὶ ἴσως καὶ διὰ τοῦτο, συμβολικῶς καὶ ἀστείως ὁ Ποιητὴς τὴν τῷ Τηλεμάχῳ ἐπιφοιτήσασαν Ἀθηνᾶν, ἡγήτορι Ταφίων ἀπείκασε, διὰ τὸ ἐκθαμβητικὸν τῆς ἐν αὐτῷ φρονήσεως. Τάφος γὰρ ἡ νῆσος, ὁμωνυμίαν ἔχει πρὸς τὸ θάμβος, ὅτι καὶ αὐτὸ τάφος λέγεται. Vide ad *Il.* ά. 242.

Ver. 106. —— μνηστῆρας ἀγήνορας.] Ἄγαν αὐθάδεις, ὑβριστάς. *Schol.* Ὅτι τὸ, ἀγήνωρ, οὐ μόνον ἐπὶ ψόγου λαμβάνεται, ὅτε καὶ δηλοῖ τὸν θρασὺν καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐπαίνου, ὁπηνίκα τὸν ἀνδρεῖον δηλοῖ, ὡς πολλαχοῦ τῆς Ἰλιάδος εὕρηται. *Eustath.* Quin et nihil opus ut hîc in malam partem accipiatur vox ἀγήνορας. Vide suprà ad *ver.* 29. et 70.

Ver. 107. Πεσσοῖσι —— θυμὸν ἔτερπον.] Vide *Athenæum, lib.* I. *cap.* 14. Ubi lusus hic Procorum particulatim describitur.

Ver. 107. 110. 112. —— ἔτερπον —— ἔμισγον —— Νίζον.] Vide ad *Il.* ν'. 84.

Ver. 108. Ἥμενοι ἐν ῥινοῖσι βοῶν, οὓς ἔκτανον αὐτοί.] Διὰ τούτου τὸ βίαιον ἐμφαίνει τῶν μνηστήρων, τὸ τὰς βύρσας ὑποστρωννύειν τοῖς θρόνοις καθημένων. *Schol.*

Ver. 110. —— ἄρ'.] *Ut fieri solet* ——.

Ver. 113. —— θεοειδής.] Vide ad *Il.* ά. 217.

Ver. 115. Ὀσσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ

Digitized by Google

Μνηστήρων τῶν μὲν σκέδασιν κατὰ δώματα θείη,
Τιμὴν δ' αὐτὸς ἔχοι, καὶ κτήμασιν οἷσιν ἀνάσσοι.
Τὰ φρονέων, μνηστῆρσι μεθήμενος, εἴσιδ' Ἀθήνην·
Βῆ δ' ἰθὺς προθύροιο· νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ
Ξεῖνον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν· ἐγγύθι δὲ στὰς
Χεῖρ' ἕλε δεξιτερὴν, καὶ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, ξεῖνε· παρ' ἄμμι φιλήσεαι· αὐτὰρ ἔπειτα
Δείπνου πασσάμενος μυθήσεαι, ὅττεό σε χρή.
Ὣς εἰπὼν ἡγεῖθ', ἡ δ' ἕσπετο Παλλὰς Ἀθήνη·
Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἔντοσθεν ἔσαν δόμου ὑψηλοῖο,
Ἔγχος μέν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν,
Δουροδόκης ἔντοσθεν ἐϋξόου, ἔνθα περ ἄλλα
Ἔγχε' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἵστατο πολλά·
Αὐτὴν δ' ἐς θρόνον εἷσεν ἄγων, ὑπὸ λῖτα πετάσσας,
Καλὸν, δαιδάλεον· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.

Procorum quidem dispersionem per ædes faceret,
Honorem autem ipse haberet, et bonis suis imperaret.
Hæc cogitans, procis assidens, vidit Minervam;
Ivitque rectà foràs; indignabatur nempè animo
Hospitem diù ad januam stare: propè autem astans,
Manum prehendit dextram, et accepit æream hastam,
Et ipsam compellans verbis alatis allocutus est;
" Salve, hospes; à nobis amicè excipiêris: cæterùm deindè
" Cœnâ refectus loquêris, quid tibi opus sit."
Sic fatus præibat, sequebatur autem Pallas Minerva:
Illi verò cùm jam intrà domum venissent excelsam,
Hastam quidem *Telemachus* statuit ferens ad columnam longam,
Intrà armarium benè-politum; ubi utique aliæ
Hastæ Ulyssis magnanimi stabant multæ:
Ipsam verò in thronum collocavit ducens, stragulo substrato,
Pulchro, ingeniosè-facto; sub pedibus autem scabellum erat.

φρεσίν.] Ἤτοι ἐν ἑαυτῷ κληδονιζόμενος καὶ εὐχόμενος θείας τυχεῖν φήμης, περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ πατρός. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. Ὀσσόμενος δὲ φρεσὶν ὁ φανταζόμενος τὸ μὴ παρὸν, καὶ κατὰ νοῦν αὐτὸ βλέπων καὶ ἀνειδωλοποιούμενος. Ὡς ὁ Τηλέμαχος κάθηται " ὀσσόμενος φρεσὶ πατέρα ἐσθλόν." *Eustath.*

Ver. 116. —— σκέδασιν.] Vide ad *Il.* ά. 67. et 140.

Ver. 123. —— φιλήσεαι.] Vide ad *Il.* ύ. 304. et ά. 338.

Ver. 124. 138. —— πασσάμενος —— Νίψασθαι.] Vide infrà ad ί. 491. et ad *l.* 296

Ver. 126. Οἱ δ' ὅτε δὴ.] Vide ad *Il.* ξ'. 433. et 504.

Ver. 127. Ἔγχος μὲν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν.]

Exin', quæ in mediis ingenti adnixa columnæ
Ædibus astabat, validam vi corripit hastam. *Æn.* XII. 92.

Ver. 128. Δουροδόκης.] Δορατοθήκης· νοητέον δὲ ἀπεξύσθαι τοὺς κίονας, καὶ ἐνταῦθα ἀποτίθεσθαι τὰ δόρατα. *Schol.*

Ibid. —— ἔνθα περ.] *Ubi scilicet* ——.

Ver. 130. —— λῖτα.] Ὅμηρος δὲ ὁ θαυμασιώτατος, τῶν στρωμάτων τὰ μὲν καθαρὰ, λῖτα εἶναι φάσκει, ἤτοι λευκὰ καὶ μὴ βεβαμμένα, ἢ πεποικιλμένα. *Athenæus, lib.* II. *cap.* 9. Vide et ad *Il.* ί. 644.

Ver. 131. —— ἦεν.] *Al.* εἶεν.

Ver. 132. —— κλισμὸν.] Δίφρον, ἀνάκλιτον (*Barnesius* ex MS. edidit ἀνάκλιντρον) ἔχοντα, καθέδραν. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 145.

Digitized by Google

Πὰρ δ' αὐτὸς κλισμὸν θέτο ποικίλον, ἔκτοθεν ἄλλων
Μνηστήρων· μὴ ξεῖνος, ἀνιηθεὶς ὀρυμαγδῷ,
Δείπνῳ ἀδήσειεν, ὑπερφιάλοισι μετελθὼν,
Ἠδ' ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν·
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
Παντοίων, παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα.
Κήρυξ δ' αὐτοῖσιν θάμ' ἐπῴχετο οἰνοχοεύων.
Ἐς δ' ἦλθον μνηστῆρες ἀγήνορες· οἱ μὲν ἔπειτα

Juxtà autem ipse sibi sellam posuit variegatam, seorsùm ab aliis
Procis; ne hospes, offensus tumultu,
Convivium molestum haberet, cum superbis congressus;
Atque ut ipsum de patre absente interrogaret.
Aquam verò ancilla ex gutto profundebat ferens
Pulchro, aureo, super argenteum lebetem
Ad lavandum; juxtàque politam stravit mensam:
Panem verò veneranda proma apposuit ferens,
Fercula multa apponens, largiens de præsentibus.
Coquus autem carnium lances apposuit sumens
Omnigenûm, ipsis etiam apponebat aurea pocula.
Præco porrò eos sedulò obibat vinum fundens.
Ingressi autem sunt proci superbi; qui quidem deindè

Ver. 133. —— ἀνιηθείς.] Vide ad *Il.* π'. 762. et ό. 24.

Ver. 134. Δείπνῳ ἀδήσειεν.] Ὅτι τὸ, δείπνῳ ἀδήσειεν, ἀντὶ τοῦ ἀηδισθῇ, ἀπὸ τοῦ ἀηδοῦς κέκραται. Διὸ καὶ ἐκτεταμένον ἔχει τὸ δίχρονον. *Eustath.* Cæterùm nonnullos ἀδδήσειεν scripsisse testatur *Barnesius.*

Ver. 136. Χέρνιβα.] Τὰ ἐπὶ τῶν χειρῶν ὕδατα. *Schol.*

Ibid. —— προχόῳ.] Ἀγγείῳ προχυτικῷ, ἀπὸ τοῦ χέειν τὸ ὕδωρ· τῷ καθ' ἡμᾶς ξέστῃ. *Schol.* Apud *Andronicum Livium*; *Guttus*, *Pollubrum.*

Ver. 140. ——— χαριζομένη παρεόντων.] Παρέοντα δὲ βρώματα λέγει, τὰ ἐν τῷ ταμείῳ ἀπόθετα, ἤτοι ἕωλα. *Eustath.*

Ver. 141. Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας.] *Athenæus* hæc omittenda contendit: Ἁμαρτάνουσι δὲ οἱ ἐφεξῆς γράφοντες τούτους τοὺς στίχους·

Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας.

Εἰ γὰρ εἴδατα παρέθηκεν ἡ ταμίη, δῆλον ὡς κρεάτων λείψανα τυγχάνοντα τὸν δαιτρὸν οὐκ ἔδει παρεισφέρειν· διόπερ τὸ δίστιχον ἀπαρκεῖ, *lib.* V. *cap.* 4. Quin et, uti ad hunc *Athenæi* locum annotat *Casaubonus*, infrà *Odyss.* ή. 175. ubi hîc locus iterùm occurrit, repetuntur versuum horum priores duo, "Σῖτον δ' — "παρεόντων," omisso sequenti "Δαιτρὸς δὲ "&c." *Eustathio* verò, quocum facit et Dna. *Dacier*, haud satis idoneæ videntur *Athenæi* rationes: Καὶ μὴν καινὸν ἄλλως οὐδὲν, τῶν τριῶν στίχων φυλαττομένων, τὴν μὲν ταμίην ἕωλα παραθέσθαι, τὸν δ' αὖ δαιτρὸν ἑτεροῖα παντοῖα πρόσφατα ποικιλίας τε χάριν καὶ πρὸς φιλοφροσύνης ἔνδειξιν. *Eustath.*

Ibid. Δαιτρὸς.] Μάγειρος· ὁ διανέμων τὰ κρέα. *Schol.* "Hic acceptos à coquo "cibos mensis inferebat, illatos secabat." *Casaubon. Annotat. in Athenæum, lib.* V. *cap.* 4.

Ver. 143. et 153. Κήρυξ.] Ita *Barnesius.* Rectè, ut opinor. Vide suprà ad *Il.* ά. 149. et β'. 267. *Vulgg.* utrobique Κῆρυξ.

Ver. 144. —— μνηστῆρες ἀγήνορες.] *Scholiastes* exponit ἄγαν αὐθάδεις· sed vide suprà ad *ver.* 106.

Digitized by Google

Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·
Τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν·
Σῖτον δὲ δμωαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισιν·
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα, προκείμενα, χεῖρας ἴαλλον.
Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο
Μνηστῆρες, τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμήλει,
Μολπή τ' ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.

Ordine sedebant per sedilia thronosque:
His verò præcones quidem aquam in manus fuderunt;
Panem autem ancillæ accumulabant in canistris:
Illi verò ad cibos paratos appositos manus porrigebant.
Juvenes autem crateras coronârunt potu.
At postquam potûs et escæ desiderium exemerant
Proci, ipsis quidem alia in mente curæ erant,
Cantus saltatioque: hæc enim sunt ornamenta convivii.

Ver. 145. Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμὺς τε θρόνους τε.] Ἐκαθίζοντο δὲ καὶ δειπνῦντες οἱ τότε. Πολλαχῦ γῦν ὁ Ὅμηρος φησίν· "Ἑξείης ἕζοντο "κατὰ κλισμὺς τε θρόνους τε." Ὁ γὰρ θρόνος αὐτὸς μόνον ἐλευθέριος ἐςὶ καθέδρα σὺν ὑποποδίῳ, ὅπερ θρῆνυν καλῦντες, ἐντεῦθεν αὐτὸν ὠνόμασαν θρόνον, τῦ θρήσασθαι χάριν, ὅπερ ἐπὶ τῦ καθίζεσθαι τάσσουσιν. — Ὁ δὲ κλισμὸς περιττοτέρως κεκόσμηται ἀνακλίσει. *Athenæus, lib.* V. *cap.* 4.

Ver. 147. 148. 149. Σῖτον δὲ δμωαὶ &c.] *Barnesius* locum hunc versum ordine mutato, alioque etiam versu inserto, ita edidit;

Κῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεςέψαντο ποτοῖο
Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσι.
Σῖτον δὲ δμωαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισιν·
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.

Atque hanc ordinationem ex *Iliad.* ί. 174. *Odyss.* γ'. 338. φ'. 270. itemque ex *Eustathio*, confirmari existimat vir eruditus. Sed, ut opinor, minùs rectè. Nam in omnibus locis jam citatis non occurrunt duo isti versus, Σῖτον δὲ δμωαὶ —— χεῖρας ἴαλλον. Et quamvis in *Eustathii* textu locus hîc, uti nunc disposuit *Barnesius*, editus sit; liquet tamen ex commentario ipsum non ita legisse. Porrò versum istum, "Νώμησαν δ' "ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσι," agnovisse quidem hîc videtur *Scholiastes*, qui vocem Νώμησαν citat, exponitque Ἐμέρισαν. *Henricus Stephanus* autem in annotationibus ad hunc locum, quamvis versum hunc in Editionibus plerisque reperiri fatetur, aliundè tamen huc irrepsisse pro certo habet. Vide infrà ad γ'. 340. et φ'. 272.

Ver. 147. —— παρενήνεον.] Τὸ δὲ παρενήνεον —— δηλοῖ —— τὸ σωρεύειν, καὶ ἐμφαίνει τὸν πληθυσμὸν τῦ σίτυ. *Eustath.*

Ver. 148. —— ὀνείαθ'.] Τὰ ὄνησιν ἐμποιῦντα ἐδίσματα. *Schol.*

Ver. 149. —— κρητῆρας ἐπεςέψαντο ποτοῖο.]

Crateras magnos statuunt et vina coronant. *Æn.* I. 728.

Vide et ad *Il.* ά. 470.

Ver. 150. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο.]

Postquam exempta fames, et amor compressus edendi. *Æn.* VIII. 184.

Vide ad *Il.* ά. 469.

Ver. 151. —— τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μέμηλει.] Πιθανῶς, ἵνα ὁ Τηλέμαχος καιρὸν σχῇ. *Schol.*

Ibid. —— μεμήλει.] *Eustathius* in commentario legit μέμηλε. Quo modo neutiquam constabit Temporum ratio. Vide ad *Il.* β'. 614. et ad ά. 37. et 221.

Ver. 152. Μολπὴ τ' ὀρχηστὺς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτὸς.] Ita infrà θ'. 99.

Φόρμιγγος θ', ἡ δαιτὶ συνηορὸς ἐςὶ θαλείῃ.

Et ρ'. 270.

———————— ἐν δέ τε φόρμιγξ
Ἠπύει, ἣν ἄρα δαιτὶ θεοὶ ποίησαν ἑταίρην.

Καί μοι μηδεὶς ὑπολαβέτω ὅτι πρὸς τέρψιν μόνον χρησίμην ᾠήθη μυσικὴν Ὅμηρος διὰ τύτων· ἄλλα γὰρ βαθύτερος ἐςὶ νῦς ἐγκεκρυμμένος τοῖς ἔπεσι. Εἰς γὰρ ὠφέλειαν καὶ βοήθειαν τὴν μεγίςην αὐτοῖς καιροῖς παρέλαβε μυσικήν· λέγω δὲ εἰς τὰ δεῖπνα καὶ τὰς συνυσίας τῶν ἀρχαίων, Συνέβαινε γὰρ εἰσάγεσθαι μυσικὴν, ὡς ἱκανὴν

Digitized by Google

Κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκε
Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ.
Ἤτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν·
Αὐτὰρ Τηλέμαχος προσέφη γλαυκῶπιν Ἀθήνην,
Ἄγχι σχὼν κεφαλὴν, ἵνα μὴ πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι·
Ξεῖνε φίλ', εἰ καί μοι νεμεσήσεαι, ὅ, ττι κεν εἴπω;
Τούτοισιν μὲν ταῦτα μέλει, κίθαρις καὶ ἀοιδὴ,
Ῥεῖ', ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν

Præco autem in manus citharam perpulchram posuit
Phemio, qui quidem canebat inter procos necessitate.
Ac ille quidem citharam-pulsans præludebat ut scitè caneret:
Verùm Telemachus allocutus est cæsiis-oculis Minervam,
Propè admoto capite, ut ne audirent alii;
" Hospes chare, num etiam mihi irascêris, *ob id* quod dixero?
" His quidem hæc curæ sunt, cithara et cantus,
" Facilè *sanè;* quoniam alienum cibum impunè absumunt

ἀντισπᾷν ϗ πραΰνειν τὴν τοῦ οἴνου ὑπόθερμον δύναμιν· καθάπερ πυ φησὶ ϗ ὁ ἡμέτερος Ἀριστόξενος· ἐκεῖνος γὰρ ἔλεγεν εἰσάγεσθαι μυσικὴν, παρ' ὅσον ὁ μὲν οἶνος σφάλλειν πέφυκε τῶν ἄδην αὐτῷ χρησαμένων τά τε σώματα καὶ τὰς διανοίας· ἡ δὲ μυσικὴ τῇ περὶ αὐτὴν τάξει τε ϗ συμμετρίᾳ εἰς τὴν ἐναντίαν κατάστασιν ἄγει τε ϗ πραΰνει. *Plutarch. de Musicâ, sub fine;* ubi et hunc *Homeri* locum adducit. Vide infrà ad θ'. 99. et ρ'. 271.

Ver. 153. Κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν *&c.*] *Herodotus* in Vitâ *Homeri* locum hunc hoc modo citat;

Κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλῆ ἔθηκε
Φημίῳ, ὅστι πολλὸν ἐκαίνυτο πάντας ἀείδων.

Unde *Barnesius* post hunc versum inseruit;

Φημίῳ, ὅς τε νυ πολλὸν ἐκαίνυτο πάντας ἀείδων.

Atqui *Herodotum* versum proximè sequentem, " Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε *&c.* isto modo tantùm legisse, aut fortè memoritèr citasse crediderim.

Ibid. — ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκε.]

——— Citharâ crinitus Iöpas
Personat auratâ ———. *Æn.* I. 744.

Ver. 154. Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ.] Προανεφώνησε, ἵνα ὁ Φήμιος σωθῇ ἐν τῇ μνηστηροφονίᾳ. *Schol.* Vide infrà ad χ'. 330. *&c.*

Ibid. —— ὅς ῥ'.] *Qui utique* —— *Qui scilicèt* ———.

Ver. 155. Ἤτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.] " Ἀναβάλλεσθαι autem dicuntur, " inquit *Eustath.* οἱ κιθαρίζοντες, pro ἀνακρούεσθαι seu προοιμιάζεσθαι. Dicunt Latini " poëtæ *chordas pollice prætentare,* ut apud " Ovid. Metam. *l. 5. Calliope querulas prætentat pollice chordas.* Ergò ἀναβολὴ dice" tur ipsa chordarum digitis facta prætentatio, quam vulgò *preludium* et *prelusionem* appellant, et quidam *præcentionem,* " i. e. *cantûs proœmium.*" *Benedict. in Pindar. Pythior. Ode* I. 7. Similitèr et *Menagius;* " Sunt autem ἀναβολαὶ proœmia Musicorum; quâ voce utitur Pindarus Pythior. " Ode 1. statim initio: ἀμβολὰς τεύχῃς ἐλελιζομένα ——. indè ἀναβάλλεσθαι apud " Homerum Odyss. ά. pro *chordas pollice prætentare;* Ἤτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο " καλὸν ἀείδειν. *Annotat. in Laërt. lib.* IX. Sic apud *Theocritum;*

Τῷ δ' ἐπὶ Δαμοίτας ἀνεβάλλετο, καὶ τάδ' ἄειδεν. *Idyll.* VI. 20.

Δεύτερος αὖ Δάφνις λιγυρῶς ἀνεβάλλετ' ἀείδειν. *Idyll.* VIII. 71.

Καὶ τι κόρας φιλικὸν μέλος ἀμβάλευ ——. *Idyll.* X. 22.

Item apud *Aristophanem:*

——— ξυνελέγοντ' ἀναβολὰς ποτώμεναι. *Pax, ver.* 830.

Vide *Histoire Critique de la Republique des Lettres, Tom.* I. *pag.* 234.

Ver. 156. 178. et 221. —— γλαυκῶπιν Ἀθήνην ——— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά. 206.

Ver. 157. —— πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι.] *Al.* πευθοίατο ἄλλοι.

Ver. 158. —— εἰ καί μοι.] *Al.* ἦ καί μοι.

Ver. 160. —— ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν.]

Ἀλλότριον κάματον σφετέρην ἐς γαστέρ' ἀμῶνται. *Hesiod. Theogon. ver.* 599.

Digitized by Google

Ἀνέρος, ὗ δή πυ λεύκ᾽ ὀςέα πύθεται ὄμβρῳ,
Κείμεν᾽ ἐπ᾽ ἠπείρυ, ἢ εἰν ἁλὶ κῦμα κυλίνδει.
Εἰ κεῖνόν γ᾽ Ἰθάκηνδε ἰδοίατο νοςήσαντα,
Πάντες κ᾽ ἀρησαίατ᾽ ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι,
Ἢ ἀφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε.
Νῦν δ᾽ ὁ μὲν ὣς ἀπόλωλε κακὸν μόρον, ὐδέ τις ἡμῖν
Θαλπωρὴ, εἴπερ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
Φῆσιν ἐλεύσεσθαι· τῦ δ᾽ ὤλετο νόςιμον ἦμαρ.
Ἀλλ᾽ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Τίς; πόθεν εἷς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες;
Ὁπποίης δ᾽ ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δὲ σε ναῦται
Ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται;
Οὐ μὲν γάρ τί σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ᾽ ἱκέσθαι.

" Viri, cujus jam alicubi alba ossa putrescunt imbre,
" Jacentia in continenti, aut *illa* in mari fluctus volvit.
" Si illum utique in Ithacam viderint reversum,
" Omnes optârint celeriores pedibus esse,
" Quàm ditiores auro vesteque.
" Nunc verò ille sic periit malo fato, neque ulla nobis
" Spes est, etiamsi quis terrestrium hominum
" Dicat rediturum esse; ejus enim periit reditûs dies.
" Sed agè, mihi hoc dic et verè enarra,
" Quis? unde es hominum? ubi tibi urbs, atque parentes?
" Quali autem in navi advenisti? quo pacto te nautæ
" Duxerunt in Ithacam? quosnam *se* esse prædicant?
" Neque enim ullo pacto te peditem existimo huc venisse.

Οὕτω τὶ τ᾽ ἀλλότρι᾽ ἐσθίειν ἐστὶ γλυκύ.
Alexis Poet. apud Athen. lib. IV. *cap.* 18.

—— ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ἔδουσι.
Infrà *ver.* 377. hujus libri; et β΄. 142.

Quasi mures, semper edimus alienum cibum.
Plautus, Captiv. Scen. I. *ver.* 9.

Ver. 166. —— ἀπόλωλε.] Vide ad *Il.* κ΄. 186. 187. et ad ά. 37.

Ibid. —— ὐδέ τις ὑμῖν Θαλπωρή.] *Eustathius* nonnullos hîc Ἐλπωρὴ legisse annotat. At vulgatam lectionem præfert Dna. *Dacier:* " Ἐλπωρὴ" (inquit) " veut dire " simplement *esperance, attente;* et Θαλ- " πωρὴ signifie non seulement esperance, " mais une esperance, qui par la joie qu'elle " inspire, communique au sang et aux " esprits une douce chaleur, source de vie, " ce qui convient ici." Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν χαροποιὸν ἐλπίδα θαλπωρὴν λέγει. *Eustath.* Sic *Il.* ζ. 411. 412.

—————————— ὐ γάρ ἔτ᾽ ἄλλη
Ἔσται θαλπωρὴ, ἐπεὶ ἂν σύγε πότμον ἐπίσπῃς.

Ver. 169. Ἀλλ᾽ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.]

—— mihique hæc edissere vera roganti.
Æn. II. 149.

Ver. 170. Τίς; πόθεν εἷς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες:] Πάλιν αὖ τὸ Ὁμηρικὸν παραφράζων Εὐριπίδης, " Τίς; πόθεν εἷς ἀν- " δρῶν; πόθι τοι πτόλις ἠδὲ τοκῆες," τοῖς δὲ χρῆται τοῖς Ἰαμβίοις ἐν τῷ Αἰγεῖ.

Ποίαν σε φῶμεν γαῖαν ἐκλελοιπότα,
Πολυξενῦσθαι: γῆ δὲ τίς, πάτρας θ᾽ ὅρος;
Τίς ἔσθ᾽ ὁ φύσας; τῦ κεκήρυξαι πατρός;
Clemens Alexandrin. Strom. VI.

Χαῖρ᾽, ὦ ξέν᾽, ὅστις δ᾽ εἶ, φράσον πάτραν τε σήν. *Euripid. Cyclops, ver.* 102.

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris? *Æn.* I. 373.

Qui genus? unde domo? ——
Æn. VIII. 114.

Ver. 173. Οὐ μὲν γάρ τι σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ᾽ ἱκέσθαι.] Ἰστέον δὲ ὅτι ἀφελὴς ἐνταῦθα καὶ ἀστεῖος ὁ τῦ Τηλεμάχυ λόγος ἐν τῷ, " Οὐ γάρ

Digitized by Google

Καὶ μοι τῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Ἠὲ νέον μεθέπεις, ἢ καὶ πατρώϊός ἐσσι
Ξεῖνος; ἐπεὶ πολλοὶ ἴσαν ἀνέρες ἡμέτερον δῶ
Ἄλλοι, ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω·
Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχομαι εἶναι
Υἱὸς, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
Νῦν δ' ὧδε ξὺν νηῒ κατήλυθον ἠδ' ἑτάροισι,
Πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον ἐπ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους,

"Et mihi hoc dic verè, ut benè cognoscam.
"An recens venisti, an etiam paternus es
"Hospes? quoniam multi adibant viri nostram domum
"Alii; nam et is in-se-convertebat-studia hominum."
Hunc autem rursus allocuta est dea cæsia Minerva:
"Enimverò ego tibi hæc valdè accuratè narrabo:
"Mentes Anchiali bellicosi glorior esse
"Filius: cæterùm Taphiis navigandi-studiosis impero.
"Nunc verò huc cum navi veni atque sociis,
"Navigans super nigrum pontum ad alienæ-linguæ homines.

"τι σε πεζὸν, &c." ἤγουν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς νήσῳ. σπουδαῖον δὲ ὁ λόγος ἔχει ὐδὲν, ὁποῖα τὰ τῦ σχεδιασμῦ. *Eustath.* Fortassè autem sententia hæc eorum numero habenda sit, in quibus ἡ ἀπόφασις (observante *Hermogene* περὶ μεθόδου δεινότητος, *cap.* 37.) τῇ καταφάσει —— τὸ πλέον δύναται. Ut scilicèt phrasis ista, "ὐ μὲν γὰρ τι ὀΐομαι," rem non modò non esse verisimilem, sed et ab omni veri similitudine longissimè abesse, sive planè esse impossibilem, denotet. Vide ad *Il.* ν' 344. Atque hoc módo exponit *Scholiastes*; Πεζὸν μὲν γὰρ σε ἀδύνατον ἐλθεῖν. Occurrit porrò eadem sententia infrà ξ'. 190. π'. 59. 224.

Ver. 177. —— ἐπίστροφος] Ὁ ἐνεργῶν κ̀ ποιύμενος τὴν εἰς ἄλλους ἐπιστροφήν· ὅ ἐςὶ φιλόξενος κ̀ πολλοὺς ξενοδοχῶν. Ἡ παθητικὴν ἔννοιαν ἔχει, ὡς πάσχων ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιστροφὴν, κ̀ ἀγαπώμενος· ὅπερ κ̀ κρεῖττον. *Eustath.*

Ver. 179. —— ἐγώ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.] "Tamen" (inquit *Spondanus*) "ficta sunt ea, quæ paulò pòst dicet, se "Mentem esse Anchiali filium; totumque "illud de susceptæ navigationis fine; sed "illud ἀτρεκέως ad sequentia de Ulysse referenda sunt, ut constet veritas, quem "adhuc esse superstitem Telemacho nunciabit. Alioqui officiosum est ac opportunum mendacium, quod de se Minerva "dicit." Atqui, (ut opinor,) istud, ἀτρεκέως ἀγορεύσω, non est, "*Verè*;" sed "*Accuratè, particulatim, enarrabo.*" Vide ad *Il.* β'. 10.

Ver. 182. Νῦν δ' ὧδε ξὺν νηῒ κατήλυθον.] Ἐςὶ δὲ τὸ, ὧδε, ἀντὶ τῦ ὕτως, ἁπλῶς δηλαδὴ· κ̀ ὡς εἰπεῖν αὔτως. Οὐδέποτε γὰρ φασιν ὁ Ποιητὴς τοπικὸν οἶδε τὸ ὧδε. *Eustath.* Similitèr et *Scholiastes*; Οὐδὲ ποτε κεῖται παρὰ τῷ Ποιητῇ τὸ ὧδε τοπικὸν, ἀλλὰ ἀντὶ τῦ ὕτως. Atqui occurrit hæc vox nonnullis in locis, ubi vix aliud quam "*Huc*" significare potest:

Αἲ γὰρ δὴ Ὀδυσεὺς τε κ̀ ὁ κρατερὸς Διομήδης
Ὧδ' ἄφαρ ἐκ Τρώων ἐλασαίατο μώνυχας ἵππους.. *Il.* κ'. 536.

Ἥφαιςε, πρόμολ' ὧδε ———— σ'. 392.
———— τὸν ξεῖνον ἐναντίον ὧδε κάλεσσον. *Odyss.* ρ'. 544.

Ibid. —— κατήλυθον.] Æquè constabit Temporum ratio hoc quidem in loco, sive in Aoristo κατήλυθον scribas, sive in præterito κατήλυθα. Vide ad *Il.* ά. 37.

Ver. 183. Πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.] Vulgati habent, Πλέων οἴνοπα πόντον. Quæ si vera sit lectio, versus hic, uti observavit *Barnesius*, eorum numero habendus erit, quos ἀκεφάλους appellat *Athenæus*, *lib.* XIV. *cap.* 8. Vide ad *Il.* ψ'. 2. Cujusmodi tamen exempla sunt rara. Alii, notante itidem *Barnesio*, hìc legunt Πλείων, vel Πλώων, Ipse autem ex Editionibus duabus vetustioribus, et ex MSS. edidit, Πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον· ut pronuntietur scilicèt Πλῶν. Atque hanc demùm veram lectionem crediderim. Ita enim in commentario legit *Eustathius*,

Digitized by Google

Ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν· ἄγω δ᾽ αἴθωνα σίδηρον.
Νηῦς δέ μοι ἥδ᾽ ἕστηκεν ἐπ᾽ ἀγροῦ νόσφι πόληος,
Ἐν λιμένι Ῥείθρῳ, ὑπὸ Νηΐῳ ὑλήεντι.
Ξεῖνοι δ᾽ ἀλλήλων πατρώϊοι εὐχόμεθ᾽ εἶναι
Ἐξ ἀρχῆς, εἴπερ τε γέροντ᾽ εἴρηαι ἐπελθὼν
Λαέρτην ἥρωα τὸν οὐκέτι φασὶ πόλινδε
Ἔρχεσθ᾽, ἀλλ᾽ ἀπάνευθεν ἐπ᾽ ἀγροῦ πήματα πάσχειν
Γρηῒ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἥ οἱ βρῶσίν τε, πόσιν τε
Παρτιθεῖ, εὖτ᾽ ἄν μιν κάματος κατὰ γυῖα λάβῃσιν,
Ἑρπύζοντ᾽ ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο.
Νῦν δ᾽ ἦλθον· δὴ γάρ μιν ἔφαντ᾽ ἐπιδήμιον εἶναι
Σὸν πατέρ᾽· ἀλλά νυ τόν γε θεοὶ βλάπτουσι κελεύθου.
Οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀδυσσεὺς,

" Ad Temesen propter æs: fero autem splendidum ferrum.
" Navis autem mihi ipsa stat ad agrum, seorsùm ab urbe,
" In portu Rhethro, sub Neïo sylvoso.
" Hospites autem invicem paterni gloriamur esse
" Ab initio; siquidem senem interroges congressus
" Laërtem heroëm, quem non ampliùs aiunt in urbem
" Venire, sed seorsùm in agro dolores pati
" Vetulâ cum ancillâ, quæ illi cibumque potumque
" Apponit, quoties ipsum defatigatio membra invaserit,
" Reptantem per fertile-solum areæ vitibus consitæ.
" Nunc autem veni; jamdudum enim ipsum aiebant apud suos esse
" Tuum patrem; verùm huic Dii impediunt iter.
" Nondum enim mortuus est super terram nobilis Ulysses;

---

quem et citat *Barnesius;* itaque porrò habent codices nonnulli à *Th. Bentleio* collati. Quin et bis alibi, quibus solis in locis apud Poëtam (hoc ipso versu excepto) occurrit vox Πλέων, usurpatur hæc ipsa phrasis:

Νηῒ πολυκληῗδι πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Iliad. η΄. 88.

Σὴν ἐς πατρίδ᾽ ἵκοιο πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Odyss. δ΄. 474.

Ver. 184. —— Τεμέσην.] Τεμεση, πόλις Κύπρου, κατὰ δέ τινας, Ἰταλίας, ἣν νῦν Βρεντίσιον καλοῦσι. *Schol.* Ταύτης τε τῆς Τεμέσης [τῆς Βρεττίας] φασὶ μεμνῆσθαι τὸν Ποιητὴν, οὐ τῆς ἐν Κύπρῳ Ταμασοῦ (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως,) τῷ " Ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκὸν ——." Καὶ δείκνυται χαλκουργεῖα πλησίον, ἃ νῦν ἐκλέλειπται. *Strabo, Geograph. lib. VI. pag.* 393. *al.* 255. *Al.* Ταμέσην.

Ver. 185. 196.—— ἕστηκεν —— τέθνηκεν,] Vide ad *Il.* α΄. 37. et ad δ΄. 434.

Ibid.—— νόσφι.] Vide ad *Il.* α΄. 349.

Ver. 186. Ἐν λιμένι Ῥείθρῳ.] Ὄνομα τοῦ ἐν Ἰθάκῃ λιμένος τὸ Ῥεῖθρον, ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. *Schol.*

Ibid. —— ὑπὸ Νηΐῳ.] Τῷ πρὸς ὑποδοχὴν νηῶν εὐθέτῳ ὄρει τῆς Ἰθάκης. *Schol.* *Al.* ὑπονηΐῳ. Vide infrà ad γ΄. 81,

Ibid. —— ὑλήεντι.] Vide infrà ad *ver.* 246. item ad *Il.* γ΄. 151.

Ver. 193. Ἑρπύζοντ.] Μετὰ ὀδύνης καὶ ἀνίας ἠρέμα βαδίζοντα διὰ τὸ γῆρας. *Schol.*

Ibid. ——— ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο.] Ἔχεις εἰπεῖν τίνας ὀνομάζει Ὅμηρος ἐν τοῖς ἔπεσι διογενεῖς καὶ θεοῖς εἰκέλους καὶ λαῶν ποιμένας καὶ ἄλλα ὅσα ποιητὴν εἰκὸς ἀποσεμνύνοντα τοῖς ὀνόμασιν ἀρετὴν ἀνδρός; Ἆρα τοὺς ἐπὶ σκαπάνῃ καὶ αὔλακι πρὸς τῇ γῇ διαπονουμένους, δεινοὺς ἀροῦν, ἀγαθοὺς φυτεύειν, ἐν ἀμήτῳ δεξιοὺς, ἐν ὀρχάτῳ φιλοπόνους; Ἢ τούτων μὲν οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἠξίωσεν καταμίξαι τὰ ἔργα τῇ αὑτοῦ ᾠδῇ, ὅτι μὴ νησιώτῃ γέροντι ἀναθεὶς αὐτὰ, ἐκπεπτωκότι τῆς ἀρχῆς ὑπὸ ὑβριστῶν νέων, " ἐν " γουνῷ οἰνοπέδου ἀλωῆς," ἐπὶ φύλλων χαμαὶ βεβλημένῳ, ὥρᾳ θέρους ἀναπαυομένῳ. Οἱ δὲ μακάριοι αὐτῷ ἄνδρες, ὧν ἐκεῖνος ἐπαινῶν χαίρει, ἕτεροι εἰσὶν ἐξ ἑτέρων ἐπιτηδευμάτων καὶ ἔργων. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XIII. *ipso initio.*

Ibid.—— ἀλωῆς.] Ἀμπελοφύτου γῆς. *Schol.*

Ver. 196.—— ἐπὶ χθονί.] *Al.* ἐνὶ χθονί.

Digitized by Google

Ἀλλ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ,
Νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ· χαλεποὶ δέ μιν ἄνδρες ἔχουσιν,
Ἄγριοι, οἵ που κεῖνον ἐρυκανόωσ' ἀέκοντα.
Αὐτὰρ νῦν τοι ἐγὼ μαντεύσομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ
Ἀθάνατοι βάλλουσι, καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω,
Οὔτε τι μάντις ἐὼν, οὔτ' οἰωνῶν σάφα εἰδώς·
Οὔτι ἔτι δηρόν γε φίλης ἄπο πατρίδος αἴης
Ἔσσεται, οὐδ' εἴπερ τε σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσι·
Φράσσεται, ὥς κε νέηται, ἐπεὶ πολυμήχανός ἐστιν.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἰ δὴ ἐξ αὐτοῖο τόσος πάϊς εἶς Ὀδυσῆος.
Αἰνῶς γὰρ κεφαλήν τε καὶ ὄμματα καλὰ ἔοικας
Κείνῳ, ἐπεὶ θαμὰ τοῖον ἐμισγόμεθ' ἀλλήλοισι,
Πρίν γε τὸν ἐς Τροίην ἀναβήμεναι, ἔνθα περ ἄλλοι
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἔβαν κοίλῃς ἐνὶ νηυσίν·
Ἐκ τοῦδ', οὔτ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἴδον, οὔτ' ἐμὲ κεῖνος.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω,

" Sed adhuc alicubi vivus detinetur in lato ponto,
" Insulâ in circumfluâ; sævi autem ipsum viri tenent,
" Feri, qui alicubi illum detinent invitum.
" Porrò nunc tibi ego vaticinabor, quemadmodùm in animo
" Immortales suggerunt, et quemadmodùm perfectum iri puto,
" Neutiquàm vates cum sim, neque auguriorum clarè peritus;
" Nequaquam adhuc diù charâ à patriâ terrâ
" Erit, neque si etiam ferrea vincula eum detineant:
" Cogitabit nempè, quî redeat: quoniam solers est.
" Sed agè mihi hoc dic, et verè enarrato,
" Num ex ipso tantus filius sis Ulysse:
" Vehementèr enim et capite et oculis pulchris similis es
" Illi: quippè frequentèr ad hunc modum nos invisebamus invicem,
" Antequàm in Trojam ille conscendisset; quò utique alii
" Græcorum optimates ierunt cavis in navibus:
" Ex hoc tempore neque Ulyssem ego vidi, neque me ille."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens allocutus est;
" Enimverò ego tibi, hospes, valde verè enarrabo;

Ibid. ——— δῖος Ὀδυσσεύς.] Ὁ δὲ αὐτὸς [Ὅμηρος] καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἅπαντας δίους καλεῖ, διότι ἦσαν, οἶμαι, καὶ κατὰ τέχνην ἀγαθοὶ, ἀλλὰ ἔργον Διός. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XXII. *sub initio.*

Ver. 201. Ἀθάνατοι.] Similiterque infrà *ver.* 420. ἀθανάτην. Vide ad *Il.* α'. 398.

Ver. 203. Οὔτι.] *Al.* Οὔτοι.

Ibid. —— ἔτι δηρὸν.] Vide ad *Il.* α'. 51.

Ver. 207. Εἰ δὴ.] *Si reverà* ———. Nequaquam enim supervacuum est istud δή.

Ver. 210. —— ἔνθα περ.] *Quò utique* —. *Quò scilicet* ———.

Ver. 211. —— ἐνὶ νηυσὶν.] *Al.* ἐπὶ νηυσὶν.

Ver. 213. Τὴν δ'.] Sic infrà *ver.* 221. 230. Τὸν δ' —— Τὴν δ'. Vide ad *Il.* α'. 57. et θ'. 160. Minùs rectè *Barnesius*, Τήνδ' ——— Τόνδ' ——— Τήνδ'.

Ibid. ——— ἀντίον ηὔδα.]

Æolus hæc contrà ———. *Æn.* I. 80.

——— Æneas contra cui talia reddit.
Æn. X. 530.

Ver. 214. et 224. —— ἀτρεκέως.] Vide suprà ad *ver.* 179.

Ibid. —— ἀγορεύσω.] *Al.* καταλέξω.

Digitized by Google

Μήτηρ μέν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι· αὐτὰρ ἔγωγε
Οὐκ οἶδ'· οὐ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.
Ὡς δὴ ἐγώ γ' ὄφελον μάκαρός νυ τευ ἔμμεναι υἱὸς
Ἀνέρος, ὃν κτεάτεσσιν ἑοῖς ἔπι γῆρας ἔτετμε·
Νῦν δ', ὃς ἀποτμότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων,
Τοῦ μ' ἔκ φασι γενέσθαι· ἐπεὶ σύ με τοῦτ' ἐρεείνεις.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Οὐ μέν τοι γενεήν γε θεοὶ νώνυμον ὀπίσσω
Θῆκαν· ἐπεὶ σέ γε τοῖον ἐγείνατο Πηνελόπεια.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Τίς δαὶς, τίς δὲ ὅμιλος ὅδ' ἔπλετο; τίπτε δέ σε χρεώ;
Εἰλαπίν', ἠὲ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν.

" Mater quidem me ait ejus esse; at ego
" Nescio: nondum enim quisquam suum parentem ipse cognovit.
" Utinam sanè ego felicis potiùs alicujus fuissem filius
" Viri, quem in bonis suis senectus deprehendisset:
" Nunc verò, qui infelicissimus est mortalium hominum,
" Ex hoc me dicunt natum esse: quoniam tu me hoc interrogas."
Hunc autem rursùs allocuta est dea cæsia Minerva:
" Non sanè tibi genus utique dii ignobile in posterum
" Dederunt: quum te talem peperit Penelope.
" Sed age mihi hoc dic et verè enarrato,
" Quodnam epulum, quæve hæc turba est? quod verò te opus urget?
" Convivium? an nuptiæ? quoniam haud symbolum hæc sunt.

Ver. 215. Μήτηρ μέν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι] Ἡ γὰρ ἀκριβὴς εἴδησις ἐν τοῖς τοιούτοις τῇ μητρὶ ἀνάκειται ———. Δοκεῖ δὲ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει τὰ εἰρημένα ὀρθῶς ἔχειν, ὅς φησιν ὡς ἄριστα περὶ τῶν τέκνων κρίνουσιν αἱ γυναῖκες· διὸ φησι Πισταρχηδία τις γυνὴ μαρτυρήσασα οἰκεῖον τινὰ εἶναι παῖδα, ἔλυσε τὴν περὶ ἐκείνου ἀμφιβολίαν. *Eustath.*

Ver. 216. ——— οὐ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.]

Αὑτὸν γὰρ οὐδεὶς οἶδε τοῦ ποτ' ἐγένετο·
Ἀλλ' ὑπονοοῦμεν πάντες, ἢ πιστεύομεν.
Menander, Fragment. citat. ab Eustathio.

Porrò *Scholiastes* vocem γόνον hîc exponit γεννήτορα· *Eustathius* autem, Γόνος δὲ νῦν, inquit, ἡ γονή· ——— τὸ δὲ εἰπεῖν γόνον τὸν γεννήσαντα, ἴσως οὐκ ὀρθόν. Et *Duportus* in *Gnomologiâ Homericâ* ad hunc locum; " Γόνος," inquit, " hîc (estque hoc sensu ἅπαξ λεγόμενον) omninò pro γονή, stirps, origo, " γένος, γέννησις." Quod rectius. Verùm neque apud Poëtam hoc sensu ἅπαξ λεγόμενον est, (uti ait vir eruditus,) sed sæpius usitatum;

——— ἡ δὲ ἑκάστη
Ὃν γόνον ἐξαγόρευεν ——— infrà λ'. 232.

Οὐκ ἔστ' ἀπολλήξεις, τὸν ἐμὸν γόνον ἐξερέουσα.
τ'. 166.

Ver. 220. —— ἐπεὶ σύ με.] *Al.* ἐπεὶ σύ γε.

Ver. 222. —— νώνυμον ὀπίσσω.] Nullâ ex analogiâ produci potest media vocis, νώνυμον· Vide infrà ad ν'. 239. et ad ξ' 182. Pronuntiabatur fortassè hîc νώνυμμον. Vide ad *Il.* ν'. 227.

Ver. 223. —— ἐπεὶ σέ γε τοῖον ἐγείνατο.]

———Quæ te tam læta tulerunt
Sæcula? qui tanti talem genuere parentes.
Æn. I. 609.

Ver. 225. —— τίπτε δέ σε χρεώ;]

——— τίνα χρειὼ τόσον ἵκει;
Infrà β'. 28.

Vide ad *Il.* κ'. 43. item infrà δ'. 312. Cæterùm *Athenæus lib.* VIII. *cap.* 16. legit τίπτε δέ σε χρειών. Porrò enuntiabantur χρειὼ, χρειὼν, ac si scripta fuissent χρῶ, χρῶν. Vide ad *Il.* γ' 811.

Ver. 226. Εἰλαπίν', ἠὲ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν.]

Ἢ γάμον, ἠ' ἔρανον, ἢ εἰλαπίνην τεθαλυῖαν.
Infrà λ'. 414.

Digitized by Google

Ὥς τε μοι ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δοκέουσι
Δαίνυσθαι κατὰ δῶμα· νεμεσσήσαιτο κεν ἀνὴρ
Αἴσχεα πολλ' ὁρόων, ὅστις πινυτός γε μετέλθοι.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ξεῖν', ἐπεὶ ἂρ δὴ ταῦτα μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς,
Μέλλεν μὲν ποτε οἶκος ὅδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων
Ἔμμεναι, ὄφρ' ἔτι κεῖνος ἀνὴρ ἐπιδήμιος ἦεν.
Νῦν δ' ἑτέρως ἐβάλοντο θεοὶ, κακὰ μητιόωντες,
Οἳ κεῖνον μὲν ἄϊστον ἐποίησαν περὶ πάντων
Ἀνθρώπων· ἐπεὶ οὔ κε θανόντι περ ὧδ' ἀκαχοίμην,
Εἰ μετὰ οἷς ἑτάροισι δάμη Τρώων ἐνὶ δήμῳ,
Ἠὲ φίλων ἐν χερσὶν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσε·

" Ita mihi supra-modum contumeliosè videntur
" Convivari per domum: indignaretur vir
" Turpia multa videns, quicunque cordatus utique intervenisset."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
" Hospes, quandoquidem me hæc interrogas atque percontaris,
" Expectandum quidem fuit aliquandò ut domus hæc locuples et integra
" Esset, quamdiù adhuc ille vir apud nos erat:
" Nunc verò alitèr statuerunt dii mala meditantes,
" Qui illum quidem obscurum-reddiderunt suprà omnes
" Homines; quoniam non ob mortuum utique sic lugerem,
" Si inter suos socios occisus fuisset Trojanorum in populo;
" Aut amicorum in manibus, postquam bellum confecisset:

Εἰλαπίνη, ἡ μεγάλη εὐωχία, ἐν ᾗ κατὰ εἴλας ϗ συστροφὰς εὐωχοῦνται. ——— Ἔρανος, τὸ ἀπὸ συμβολῆς δεῖπνον. *Schol.* Similitèr *Athenæus*; Τὰς θυσίας καὶ τὰς λαμπροτέρας παρασκευὰς ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ εἰλαπίνας· ϗ τοὺς τούτων μετέχοντας, εἰλαπιναστάς. Ἔρανοι δὲ εἰσὶν αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγαὶ, ἀπὸ τοῦ συνερᾷν ϗ συμφέρειν ἕκαστον. *Lib.* VIII. *cap.* 16. Cæterùm edidit hîc *Barnesius* Εἰλαπίνη, ἠὲ γάμος; nullâ, ut opinor, satis idoneâ ratione.

Ibid. ——— οὐκ ἔρανος.] *Al.* οὐ γ' ἔρανος.

Ver. 232. Μέλλεν μὲν ποτε οἶκος ὅδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων Ἔμμεναι.] *Scholiastes* vocem Μέλλεν hîc exponit Ὤφειλεν. Quod autem deinceps addit, Αὕτη ἡ λέξις οὐδέποτε κεῖται παρὰ τῷ Ποιητῇ, ὡς ἐν τῇ συνηθείᾳ, χρονικῶς· ἀλλ' ἑκάστοτε ἀντὶ τοῦ ὤφειλε· in hoc verò omninò errat vir eruditus. De *tempore* enim *Futuro* planè usurpatur hæc vox *Iliad.* β'. 39.

Θήσειν γὰρ ἔτ' ἔμελλεν ἐπ' ἄλγεά τε στοναχάς τε
Τρωσί τε ϗ Δαναοῖσι ———.

Et λ'. 699.

——— περὶ τρίποδες γὰρ ἔμελλον
Θεύσεσθαι ———.

Aliisque locis innumeris. Cæterùm hoc in loco nescio annon de *præterito* intelligendum sit istud, " Μέλλεν μὲν ποτε ——— Ἔμμεναι." ac proindè vertendum; " *Olim quidem erat*:" vel, " *Antehàc quidem solebat esse.*" Ita certè postulare videntur sequentia, " ὄφρ' " ἔτι κεῖνος·" ——— et, " Νῦν δ' ἑτέρως ———." Porrò similis phrasis occurrit infrà σ'. 137.

Καὶ γὰρ ἐγώ ποτ' ἔμελλον ἐν ἀνδράσιν ὄλβιος εἶναι,
Πολλὰ δ' ἀτάσθαλ' ἔρεξα, &c.

Ibid. ——— ἀφνειὸς ϗ ἀμύμων.] *Locuples et eximia.* *Eustathius* pauló alitèr explicat; Τὸ δὲ, ἀμύμων, (inquit,) ἐνδείκνυται δεῖν εἶναι, τῷ πλούτῳ μετεῖναι τῆς ἀρετῆς· ἵνα οὕτω ἀμύμων εἴη ὁ πλουτῶν. Sed minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 29. et ad *Il.* β'. 623.

Ver. 234. ——— ἑτέρως ἐβάλοντο θεοί.] Apud *Scholiastem* legitur ἐβούλοντο· atque ita in uno MS. et in Editionibus nonnullis scriptum testatur *Barnesius*. Undè legendum conjicit vir eruditus ἑτέρως βόλοντο. *Al.* ἑτέρως ἐβόλοντο. Vide infrà ad π'. 387.

Ver. 235. ——— ἄϊστον.] Vide infrà ad *ver.* 242.

Ver. 237. ——— Τρώων ἐνὶ δήμῳ.] Vide suprà ad *ver.* 103.

Ver. 238. ——— τολύπευσε·] Κατειργάσατο.

Digitized by Google

Τῷ κεν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοὶ,
Ἠδέ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἤρατ᾽ ὀπίσσω·
Νῦν δέ μιν ἀκλειῶς Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο·
Ὤχετ᾽ ἄϊστος, ἄπυστος, ἐμοὶ δ᾽ ὀδύνας τε γόους τε
Κάλλιπεν· οὐδ᾽ ἔτι κεῖνον ὀδυρόμενος στεναχίζω
Οἶον, ἐπεί νύ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε᾽ ἔτευξαν.
Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
Ἠδ᾽ ὅσσοι κραναὴν Ἰθάκην κατακοιρανέουσι,
Τόσσοι μητέρ᾽ ἐμὴν μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.
Ἡ δ᾽ οὔτ᾽ ἀρνεῖται στυγερὸν γάμον, οὔτε τελευτὴν
Ποιῆσαι δύναται· τοὶ δὲ φθινύθουσιν ἔδοντες

" Tunc ei tumulum quidem fecissent omnes Græci,
" Atque etiam suo filio ingentem gloriam reportâsset in posterum;
" Nunc verò ipsum ingloriè Harpyæ abripuerunt:
" Periit nulli-visus, nulli-auditus; mihi verò dolores luctumque
" Reliquit; neque ampliùs illum lugens defleo
" Solum, quoniam mihi alia dii tristia mala struxerunt.
" Quotquot enim insulis dominantur optimates
" Dulichioque, Samæque, et nemorosæ Zacyntho,
" Atque quotquot asperam Ithacam regunt,
" Tot matrem meam ambiunt, destruunt autem domum.
" Illa autem neque abnuit odiosas nuptias, neque finem
" Facere potest: hi verò dilapidant epulantes

μεταφορικῶς· καὶ γὰρ τὴν τῶν ἐρίων τῶν ἤδη κατειργασμένων εἴλησιν τολύπην λέγομεν. *Schol.*

Ver. 239. —— κὲν οἱ.] Quâ ratione, κὲν hîc etiam extra cæsuram producatur; item ultima vocis ἐνὶ, *ver.* 269. et 295. vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 241. ——Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο.] Ἅρπυιαι, δαίμονες· ἢ ἄνεμοι ἁρπακτικοί. *Schol.*

Τόφρα δὲ τὰς κούρας Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο
Καί ῥ᾽ ἔδοσαν στυγερῇσιν ἐριννύσιν ἀμφιπολεύειν.
Infrà ύ. 77.

—Strophades Graio stant nomine dictæ
Insulæ Ionio in magno, quas dira Celæno
Harpyiæque colunt aliæ ——————:
Tristius haud illis monstrum, nec sævior ulla
Pestis et ira Deûm Stygiis sese extulit undis.
Virginei volucrum vultus, fœdissima ventris
Proluvies, uncæque manus, et pallida semper
Ora fame ————. *Æn.* III. 210. 214.

Ver. 242. Ὤχετ᾽ ἄϊστος, ἄπυστος.] Τὸ δὲ ἄϊστος, ἄπυστος, τὸν τελέως ἀφανῆ σημαίνει· περὶ οὗ μηδὲν ἴσασι τις, οὔτε αὐτὸς ἰδὼν, οὔτε γνοὺς ἀπὸ πύστεως ἤτοι μαθήσεως. *Eustath.*

Ver. 243. —— οὐδ᾽ ἔτι —— στεναχίζω.] *Al.* οὐδέ τι —— στοναχίζω.

Ver. 246. Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ.]

————— nemorosa Zacynthos,
Dulichiumque, Sameque ——
Æn. III. 270.

Non mihi *Dulichium* domus est, *Ithace*ve, *Same*ve.
Ovid. Trist. lib. I. *Eleg.* iv. *ver.* 67.

Δουλιχίῳ, νήσῳ κατὰ τὴν Κεφαλληνίαν. Ζακύνθῳ, νήσῳ καὶ αὐτῇ τῆς Κεφαλληνίας. Σάμῃ· τὴν Σάμον, Σάμην εἶπε· ἔτι δὲ γὰρ αὕτη κατὰ τὴν Κεφαλληνίαν· *Schol.* Cæterùm *Apollodorus*, (notante *Srabone*, *Geograph. lib.* X. *pag.* 696. *al.* 453.) legendum hîc censet "Δουλιχίῳ τε, Σάμῳ τε·" *insulam* enim non Σάμην, sed Σάμον semper appellatam contendit. Vide infrà ad ό. 29.

Ibid. —— ὑλήεντι.] Vide ad *Il.* γ΄. 151.

Ver. 247. —— κραναὴν Ἰθάκην.]

—— Scopulos Ithacæ, Laërtia regna.
Æn. III. 272.

Vide infrà ad ί. 25.

Ibid. —— κατακοιρανέουσι.] *Al.* κάτα κοιρανέουσι.

Ver. 248. —— τρύχουσι.] *Al.* τρύχωσι.

Ver. 250. — φθινύθουσιν.] Vide ad *Il.* β΄. 43.

Digitized by Google

Οἶκον ἐμὸν· τάχα δὴ με διαῤῥαίσȣσι καὶ αὐτόν.
Τὸν δ᾽ ἐπαλαςήσασα προσηύδα Παλλὰς Ἀθήνη·
Ὦ πόποι, ἦ δὴ πολλὸν ἀποιχομένȣ Ὀδυσῆος
Δεύῃ, ὅ κε μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφείη.
Εἰ γὰρ νῦν ἐλθὼν, δόμου ἐν πρώτῃσι θύρῃσι
Σταίη, ἔχων πήληκα καὶ ἀσπίδα καὶ δύο δοῦρε,
Τοῖος ἐὼν, οἷόν μιν ἐγὼ ταπρῶτ᾽ ἐνόησα,
Οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ πίνοντα τε τερπόμενον τε,
Ἐξ Ἐφύρης ἀνιόντα παρ᾽ Ἴλου Μερμερίδαο,
(Ὤχετο γὰρ κἀκεῖσε θοῆς ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεὺς,
Φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη
Ἰοὺς χρίεσθαι χαλκήρεας· ἀλλ᾽ ὁ μὲν οὔ οἱ
Δῶκεν, ἐπεὶ ῥα θεοὺς νεμεσίζετο αἰὲν ἐόντας·
Ἀλλὰ πατήρ οἱ δῶκεν ἐμός· φιλέεσκε γὰρ αἰνῶς·)

"Domum meam; citò etiam me malè-perdent et ipsum."
Hunc autem commiserata alloquebatur Pallas Minerva;
"Papæ! profectò multùm absentis Ulyssis.
"Indiges, qui procis impudentibus manus injiciat.
"Si enim nunc veniens, domûs in primis foribus
"Staret, habens galeam et scutum et duo hastilia,
"Talis, qualem ipsum ego primùm vidi,
"Domo in nostrâ bibentemque seque oblectantem,
"Ex Ephyre reversum ab Ilo Mermeridâ,
"(Profectus enim erat illuc celeri in navi Ulysses,
"Venenum mortiferum quærens, ut ipsi esset
"Ad sagittas ungendas æratas: sed ille quidem non ei
"Dedit; quoniam deos verebatur sempiternos:
"At pater illi dedit meus, amabat enim vehementèr:)

Ver. 251. —— τάχα.] Αὕτη ἡ λέξις ȣ τίθεται παρὰ τῷ Ποιητῇ διςατικῶς, ὡς ἐν τῇ συνηθείᾳ, ἀλλ᾽ ἑκάςοτε ἀντὶ τȣ ταχέως. *Schol.*

Ver. 252. Τὸν δ᾽ ἐπαλαςήσασα προσηύδα.] Ἐπαλαςεῖν δὲ λέγεται, τὸ δεινοπαθεῖν ὡς ἐπὶ ἀλάςοις ϗ ἀλαθήτοις κακοῖς· ȣ τὸ ἁπλοῦν ἐν Ἰλιάδι, ἔνθα ὁ Ἄσιος "ἀλαςήσας, ἔπος ηὔδα·" (*Il.* μ΄. 163.) καὶ, θεοὶ δὲ "ἠλάςεον·" (*Il.* ὁ 21.) —— Τινὲς δὲ, γράφȣσι παλαςήσασα· τȣτέςτι, τῇ παλαιςῇ τῆς χειρὸς ὠθήσασα. *Eustath.*

Ver. 254. Δεύῃ, ὅ κε μνηςῆρσιν.] *Al.* Δεύεαι, ὅ κε μνηςῆρσιν. *Al.* Δεύεαι, ὅς μνηςῆρσιν.

Ver. 256. —— ἔχων —— δύο δȣ̃ρε.]

Bina manu lato crispans hastilia ferro.
Æn. I. 317. XII. 165.

Ver. 259. —— Ἐφύρης.] Πόλεως Θεσπρωτίας. Ἐφύραι δὲ τρεῖς εἰσίν· ἥ τε Θεσπρωτικὴ· ἡ νῦν Κόρινθος· ϗ ἡ τρίτη Ἦλις. *Schol.* Vide *Strabonem*, *Geograph. lib.* VIII. *pag.* 521. *al.* 338.

Ver. 261. Φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη Ἰȣ̀ς χρίεσθαι.]

Ungere tela manu, ferrumque armare veneno. *Æn.* IX. 773.

Λέγονται δὲ τῶν σφηκῶν οἱ κεκεντρωμένοι ϗ ἐκεῖνο δρᾷν. Ὅταν θεάσωνται νεκρὰν ἔχιδναν, οἵδ᾽ ἐμπίπλȣσι καὶ φαρμάττȣσι τὸ κέντρον· ὅθεν μοι δοκȣ̃σι μαθεῖν ϗ οἱ ἄνθρωποι μάθημα, καὶ τȣ̃το ȣ̓κ ἀγαθόν. Καὶ μέντοι ϗ μαρτυρεῖ γε ἐν Ὀδυσσείᾳ Ὅμηρος λέγων, "Φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη Ἰȣ̀ς χρίεσθαι χαλκήρεας." *Ælian. de Animal. lib.* V. *cap.* 16.

Ver. 262. Ἰȣ̀ς χρίεσθαι] Προπαρεσκεύασεν, ἵνα μὴ ζητῶμεν, πῶς ἀπὸ μιᾶς πληγῆς ἀναιρȣ̃νται οἱ μνηςῆρες. *Schol.* Vide infrà ad χ΄. 15.

Ver. 263. —— ἐπεὶ ῥα.] *Quoniam scilicèt* ——.

Ver. 264. —— φιλέεσκε γὰρ αἰνῶς.] Tempore isto imperfecto perpetuam inter Ulyssem et patrem suum amicitiam fuisse deno-

Digitized by Google

Τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν 'Οδυσσεύς,
Πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
'Αλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται·
Ἤ κεν νοστήσας ἀποτίσεται, ἠὲ καὶ οὐκὶ,
Οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι· σὲ δὲ φράζεσθαι ἄνωγα,
Ὅππως κεν μνηστῆρας ἀπώσεαι ἐκ μεγάροιο.
Εἰ δ' ἄγε νῦν ξυνίει, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων,
Αὔριον εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας 'Αχαιοὺς,
Μῦθον πέφραδε πᾶσι, θεοὶ δ' ἐπιμάρτυροι ἔστων·
Μνηστῆρας μὲν ἐπὶ σφέτερα σκίδνασθαι ἄνωχθι.
Μητέρα δ', εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι,
Ἂψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρὸς μέγα δυναμένοιο.
Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα

" Talis existens inter procos *si* versaretur Ulysses,
" Omnes et brevis-fati fierent et amaris-nuptiis.
" Verùm enimverò hæc deorum in genibus posita-sunt,
" An reversus ulciscatur, an non,
" Suis in ædibus: te autem considerare jubeo,
" Quo modo procos expellas ex ædibus.
" Quin agè nunc attende et meam adverte orationem;
" Cras in concionem ubi vocaveris heröas Achivos,
" Orationem edissere omnibus; dii vero testes sint:
" Procos quidem ad sua quemque discedere jube:
" Matrem autem, si ei animus appetit nubere,
" Redeat in domum patris præpotentis.
" Illi vero nuptias conficient et apparabunt dotem,

tat. Vide ad *Il*. α'. 37. et ad β'. 221 Cæterùm de prosodiâ vocum φῖλομαι, ἐφῖλέμην, φῖλίω, φῖλέεσκε, &c. vide ad *Il*. α' 338. et ad υ'. 304.

Ver. 265. —— μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν 'Οδυσσεύς.] Τὸ δὲ. ὁμιλήσει, πολεμικὴ λέξις, ὡς ἐν 'Ιλιάδι, παρὰ τὸ ὁμοῦ τὰς στρατιωτικὰς ἴλας εἶναι μαχομένας. *Eustath*.

Ver. 266. —— πικρόγαμοί τε.] 'Επὶ κακῷ τῷ ἑαυτῶν τὸν γάμον τοῦτον μνηστευόμενοι. *Schol*.

Ver. 267. 'Αλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται.] 'Εν τῇ τῶν θεῶν ἐξουσίᾳ ἐστὶ. *Schol*.

'Αλλ' ὡς θεοὺς χρὴ ταῦτ' ἀναρτήσαντ' ἔχειν.
Euripid. Phœniss. ver. 712.

Ver. 268. —— ἀποτίσεται.] Vide ad *Il*. ι'. 508. et χ'. 19.

Ver. 269. —— ἄνωγα.[Non, *jussi*; sed, *jubeo*. Vide ad *Il*. θ'. 322. et ν'. 736.

Ver. 270. *et* 295. Ὅππως κεν μνηστῆρας.] *Al*. Ὅππως κε μνηστῆρας. Quod et auribus magis placet.

Ver. 271. Εἰ δ' ἄγε.] *Quòd si meo consilio parebis, age* &c. Vide ad *Il*. ζ'. 376.

Ver. 273. —— πέφραδε,] Vide ad *Il*. β'. 314. et ξ'. 500.

Ibid. —— ἐπιμάρτυροι.] Vide ad *Il*. α'. 338.

Ver. 275. Μητέρα δ' —— Ἂψ ἴτω.] De hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ. vide ad *Il*. β'. 353. γ'. 211. κ'. 224.: item infrà ad *Odyss*. μ'. 73. *Scholiastes* autem legendum conjicit Μήτηρ δ', &c.

Ver. 276. —— δυναμένοιο.] Quâ ratione hujusmodi voces *primam* producant, vide ad *Il*. α'. 398.

Ver 277, 278. Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα Πολλὰ μάλ', &c.] *Scholiastes* vocem ἔεδνα hîc exponit, Δῶρα τὰ διδόμενα ὑπὸ τοῦ γαμοῦντος τῇ γαμουμένῃ. Sed sententiam, ut opinor, minùs rectè cepit vir eruditus. Vide infrà ad β'. 196, 197. ubi idem Distichon occurrit.

Ver. 277. —— ἀρτυνέουσιν,] Quâ analogiâ fit μαρτῦρομαι, μαρτῦρῶμαι, μαρτυρέομαι· φῖλομαι, φῖλῶμαι, φῖλέω· ὀτρῦνω, ὀτρῦνῶ, ὀτρῦνέω· eâdem sit ἀρτῦνω, ἀρτῦνῶ, ἀρτυνέω. Vide ad

Digitized by Google

Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι.
Σοὶ δ' αὐτῷ πυκινῶς ὑποθήσομαι, αἴκε πίθηαι·
Νῆ' ἄρσας ἐρέτῃσιν ἐείκοσιν, ἥτις ἀρίστη,
Ἔρχεο πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο·
Ἤν τίς τοι εἴπῃσι βροτῶν, ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς
Ἐκ Διὸς, ἥτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισι.
Πρῶτα μὲν ἐς Πύλον ἐλθὲ, καὶ εἴρεο Νέστορα δῖον·
Κεῖθεν δὲ Σπάρτηνδε παρὰ ξανθὸν Μενέλαον·
Ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθεν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Εἰ μέν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσῃς,
Ἦ τ' ἂν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίης ἐνιαυτόν·
Εἰ δέ κε τεθνειῶτος ἀκούσῃς, μηδὲ τ' ἐόντος,
Νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Σῆμά τε οἱ χεῦσαι, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξαι
Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε· καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ταῦτα τελευτήσῃς τε καὶ ἔρξῃς,
Φράζεσθαι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,

" Amplum admodum, quantam par est charam filiam comitari.
" Tibi autem ipsi prudentèr consulam, siquidem parueris:
" Navi instructâ remigibus viginti, quæ optima *est*,
" Proficiscere sciscitaturus *de* patre diù absente:
" Si quis tibi dicat mortalium, aut famam audiveris
" Ex Jove, quæ utique potissimum notitiam affert hominibus.
" Primum quidem in Pylum abi, et interroga Nestorem eximium:
" Illinc autem in Spartam ad flavum Menelaum;
" Hic enim novissimus venit Achivorum ære-loricatorum.
" Si quidem patris vitam, et reditum audieris,
" Tum sanè, vexatus licèt, adhuc perduraveris in annum:
" Sin mortuum audieris, neque adhuc superstitem:
" Reversus deindè charam in patriam terram,
" Tumulum illi erige, et parentalia perfice
" Eximia valdè, qualia decet: et viro matrem dato.
" Cæterum ubi jam hæc finîeris et perfeceris,
" Considera deindè in mente et in animo,

Il. α', 334. κ'. 55. et υ'. 304; item infrà ad *Odyss.* ζ. 31.

Ver. 282. —— ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς Ἐκ Διὸς.] Ὄσσαν, τὴν ἐκ θεῶν κληδόνα. *Schol.* Ἐστὶ γὰρ Ὄσσα, ἡ θεία φήμη ——. Τὴν δὲ ὄσσαν, ὅτι θεία φωνὴ, ἐξηγεῖται λέγων, " Ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς " Ἐκ Διὸς." *Porphyr Quæst. Homeric.* 16.

Ver. 284. Πρῶτα μὲν ἐς Πύλον.] Πέμπει αὐτὸν παιδευθησόμενον, καὶ ἅμα ἔνδοξον ἐσόμενον, ἐπεὶ διὰ πατέρα ἀπεδήμησεν. *Schol.* Ita ipsa *Minerva* infrà ν'. 422. *Ulyssem* alloquens;

Αὐτὴ μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο,
Κεῖσ' ἐλθών· ——

Ver. 285. —— Σπάρτηνδε.] *Al.* Σπάρτην τε.

Ver. 286. Ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθε.] Τουτέστιν ὕστατος ἐπανῆλθε, *Eustath.*

Ver. 289. —— τεθνειῶτος.] Vide ad *Il.* α'. 265. et γ'. 46 *Al.* τεθνηῶτος.

Ibid. —— μηδὲ τ' ἐόντος.] *Henricus Stephanus* legendum censet μηδ' ἔτ' ἐόντος, uti infrà β'. 220.

Ver. 290. et 294. —— δὴ ἔπειτα.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* δ' ἤπειτα. Vide ad *Il.* ο', 163.

Ver. 291. —— χεῦσαι.] *Al.* χεῦαι.

Digitized by Google

Ὅππως κεν μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσι
Κτείνῃς, ἠὲ δόλῳ, ἢ ἀμφαδόν· οὐδέ τι σε χρὴ
Νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.
Ἢ οὐκ ἀΐεις, οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα;
Καὶ σὺ, φίλος, (μάλα γάρ σ' ὁρόω καλόν τε μέγαν τε)
Ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τις σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα θοὴν κατελεύσομαι ἤδη,
Ἠδ' ἑτάρους, οἵ που με μαλ' ἀσχαλόωσι μένοντες·
Σοὶ δ' αὐτῷ μελέτω, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ξεῖν', ἤτοι μὲν ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις,
Ὥς τε πατὴρ ᾧ παιδὶ, καὶ οὔποτε λήσομαι αὐτῶν.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,
Ὄφρα λοεσσάμενός τε, τεταρπόμενός τε φίλον κῆρ,
Δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα κίῃς, χαίρων ἐνὶ θυμῷ,
Τιμῆεν, μάλα καλὸν, ὅ τοι κειμήλιον ἔσται

" Quo pacto procos in ædibus tuis
" Interficias, sive dolo, sive palam; neque *enim* ampliùs te convenit
" Puerilia consectari, quoniam non ampliùs tantillus es,
" An non audis, qualem gloriam consecutus est nobilis Orestes
" Omnes apud homines, postquam interfecit parricîdam,
" Ægisthum dolosum, qui illi patrem inclytum interemerat?
" Et tu, amice, (admodùm enim te video eximiumque magnumque)
" Strenuus esto; ut aliquis te etiam posterorum laudet.
" At ego ad navem celerem descendam jam,
" Atque *ad* socios, qui me fortassè ægrè ferunt expectantes.
" Tibi autem ipsi curæ sit, et meos observa sermones."
Hanc autem rursus Telemachus prudens contrà allocutus est;
" Hospes, profectò quidem hæc amico animo dicis,
" Perindè atque pater suo filio; et nunquam obliviscar illorum.
" Sed agè nunc mane, accelerans licèt iter,
" Ut et lotus et oblectatus charum cor.
" Donum habens ad navem eas, gaudens in animo,
" Preciosum, valdè eximium, quod tibi reconditi-muneris-loco erit

---

Ver. 296. —— οὐδέ τι σε χρὴ Νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.] Vide suprà ad *ver.* 88. Cæterùm *Henricus Stephanus* scribendum hîc censet οὐδ' ἔτι σε χρή.

Ver. 297. Νηπιάας ὀχέειν.] Τὰ νέων φρονεῖν καὶ φέρειν· ἢ ὀχεῖσθαι ὑπὸ νεότητος, τουτέστιν ἄφρονα εἶναι. *Schol.* *Al.* Νηπιάχοις ὀχέειν.

Ver. 298. Ἢ οὐκ ἀΐεις.] Pronuntiabatur οὐκ ἀΐεις. Vide ad *Il.* ι'. 349. et υ'. 188.

Ibid. —— ἀΐεις.] Vide ad *Il.* ο'. 252.

Ibid. —— ἔλλαβε.] *Barnesius* in uno MS. scriptum reperit ἔλαβε. Vide ad *Il.* α'. 4. et φ'. 71.

Ver. 300. —— ὅς οἱ.] *Al.* ὅ οἱ.

Ver. 301. 312. 318. et 370. —— καλόν.] Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 302. Ἄλκιμος ἔσσ'.] Citat hunc versum *Cicero ad Familiares*, *lib.* XIII. *Epist.* 15.

Ver. 307. —— φίλα φρονέων.] *Al.* φιλοφρονέων.

Ver. 310. —— λοεσσάμενός τε, τεταρπόμενός τε.] Vide infrà ad ι'. 491. et ι'. 296.

Digitized by Google

Ἐξ ἐμεῦ· οἷα φίλοι ξεῖνοι ξείνοισι διδοῦσι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε, λιλαιόμενον περ ὁδοῖο·
Δῶρον δ', ὅττι κε μοὶ δοῦναι φίλον ἦτορ ἀνώγει,
Αὖθις ἀνερχομένῳ δόμεναι, οἶκονδε φέρεσθαι,
Καὶ μάλα καλὸν ἑλών· σοὶ δ' ἄξιον ἔσται ἀμοιβῆς.
Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὄρνις δ' ὡς ἀνόπαια διέπτατο· τῷ δ' ἐνὶ θυμῷ
Θῆκε μένος καὶ θάρσος, ὑπέμνησεν τε ἑ πατρὸς
Μᾶλλον ἔτ', ἢ τὸ πάροιθεν· ὁ δὲ, φρεσὶν ᾗσι νοήσας,
Θάμβησεν κατὰ θυμόν· ὀΐσσατο γὰρ θεὸν εἶναι.
Αὐτίκα δὲ μνηστῆρας ἐπῴχετο ἰσόθεος φώς·
Τοῖσι δ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτὸς, οἱ δὲ σιωπῇ
Εἵατ' ἀκούοντες· ὁ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἄειδε
Λυγρὸν, ὃν ἐξ Τροίης ἐπετείλατο Παλλὰς Ἀθήνη.
Τοῦ δ' ὑπερωϊόθεν φρεσὶ σύνθετο θέσπιν ἀοιδὴν

"Ex me; qualia amici hospites hospitibus dant."
Huic autem respondebat deindè dea cæsia Minerva:
"Nè me ampliùs nunc detine cupidum nimirùm itineris:
"Donum verò quodcunque mihi dare tuum cor jubet,
"Rursùs redeunti da, domum ferendum,
"Etiam eximio *munere* accepto; tibi autem dignum erit retributione."
Sic quidem locuta abiit cæsia Minerva;
Avis autem ut Anopæa avolavit: huic verò in animo
Indidit robur et audaciam, recordarique eum fecit patris
Magis adhuc quam anteà: hic autem mente suâ considerans,
Obstupuit in animo; suspicatus est enim deum esse.
Continuò verò procos adibat deo-similis vir:
Illis autem cantor canebat inclitus; ii verò tacitè
Sedebant audientes; ille autem Achivorum reditum canebat
Gravem, quem ex Trojâ indixit Pallas Minerva.
Hujus autem è superiore-parte-domûs animo advertit divinam cantilenam

---

Ver. 314. Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.] *Al.* Τὸν δ' ἀπαμειβομένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη.

Ver. 314. et 319. et 364. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* α'. 206.

Ver. 315. Μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε.]

—————— absiste morari.
Æn. XII. 676.

Ver. 317. Αὖθις.] *Al.* Αὖτις.

Ver. 319. Ἡ μὲν ἄρ' ὡς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Ὅτι τὸ τὴν Ἀθηνᾶν ἀποβῆναι ἤγουν ἀποχωρῆσαι τοῦ Τηλέμαχου, οὐ τὸ ἄφρονα ἐκεῖνον ἐγκαταλειφθῆναι δηλοῖ, ἀλλ' ὅτι βουλευσάμενος πρῶτον καθ' ἑαυτὸν, καὶ σκοπήσας, καὶ στήσας τὸν σκοπὸν, παύεται. *Eustath.*

Ver 320. Ὄρνις δ' ὡς ἀνόπαια διέπτατο.] Τὸ δὲ ἀνόπαια, εἶδος τινὲς ὀρνέου λέγουσιν ἀετώδους φήνῃ ἐοικότος. —— Οἱ δὲ φασιν ὅτι διέπτατο ἀνόπαια ἤγουν ἀνὰ τὴν ὀπὴν τὴν ἐν μέσῳ τῆς ὀροφῆς, ἣν καὶ κάπνην καὶ καπνοδόκην ἐκάλουν. —— Οἱ δὲ, τὸ ἀνόπαια, λέγουσιν ἀντὶ τοῦ ἀφανής· πόῤῥω τῆς ὄψεως. —— Καὶ Ἡρωδιανὸς τὸ ἀνόπαια —— προπερισπᾷ, καὶ ὡς ἐπίῤῥημα λαμβάνει, ἀντὶ τοῦ ἀοράτως. *Eustath.*

Ibid. —— τῷ δ' ἐνὶ θυμῷ Θῆκε μένος καὶ θάρσος.] Vide ad *Il.* ε'. 185. et υ'. 110.

Ver. 323. —— ὀΐσσατο,] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ὀΐσατο· ut opinor, minùs rectè; Nam iterùm occurrit hæc vox *Odyss.* ι'. 213. 339. κ'. 232. 258. ο'. 442.: quibus omnibus in locis cum duplici σ scribitur, nec variant Exemplaria.

Ver. 326. —— ἀκούοντες· ὁ δ',] Quâ ra-

Digitized by Google

Κούρη Ἰκαρίοιο περίφρων Πηνελόπεια·
Κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσατο οἷο δόμοιο,
Οὐκ οἴη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο.
Ἡ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
Στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
Ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα·
Ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἑκάτερθε παρέστη·
Δακρύσασα δ' ἔπειτα προσηύδα θεῖον ἀοιδόν·
  Φήμιε, πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια οἶδας,
Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά τε κλείουσιν ἀοιδοί·
Τῶν ἕν γε σφιν ἄειδε παρήμενος· οἱ δὲ σιωπῇ
Οἶνον πινόντων· ταύτης δ' ἀποπαύε ἀοιδῆς
Λυγρῆς, ἥτε μοι αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
Τείρει· ἐπεί με μάλιστα καθίκετο πένθος ἄλαστον.
Τοίην γὰρ κεφαλὴν ποθέω, μεμνημένη αἰεὶ
Ἀνδρὸς, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.

Filia Icarii prudens Penelope:
Per scalam verò altam descendit suæ domûs,
Non sola; unà cum hâc ancillæ duæ sequebantur.
Illa verò quandò jam ad procos pervenisset præstantissima mulierum,
Stetit utique juxta postem domus affabrè structæ,
Genis prætendens tenuia capitis-redimicula:
Ancilla verò ei honesta utrinque astabat:
Lacrymans autem deindè alloquebatur divinum cantorem;
" Phemie, multa enim alia mortalium oblectamenta novisti,
" Gesta hominumque deorumque quæ celebrant cantores:
" Horum unum ipsis cane assidens; illi autem silentio
" Vinum bibant: ab hâc vero desine cantilenâ
" Molestâ, quæque mihi perpetuò in pectoribus charum cor
" Affligit: quippe me in-primis invasit dolor immensus.
" Tale enim caput desidero, memor semper
" Viri, cujus lata est gloria per Græciam et medium Argos."

---

tione ἀκέοντες hîc ultimam producat; item πάλιν, *ver.* 360. et ἀνὰ, *ver.* 365. et ἴδεν, *ver.* 424.; vide ad *Il.* ά. 51.

Ibid. —— ὁ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἄειδε Λυγρόν.] Vide infrà ad γ'. 130.

Ver. 330. —— κατεβήσατο.] *Al.* κατεβήσετο· Vide ad *Il.* β'. 35. et ί. 109.

Ver. 334. —— κρήδεμνα.] Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς περιθέσιμα. *Schol.*

Ver. 335. —— ἄρα.] *Ut fieri solebat*——.

Ver. 336. —— θεῖον ἀοιδόν.] *Al.* δῖον ἀοιδόν.

Ver. 337. —— Φήμιε, πολλὰ γάρ.] Vide infrà ad κ'. 190.

Ibid. —— πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια οἶδας, Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε.] "Post "οἶδας," inquit *Henricus Stephanus*, "fortasse etiam expungi potest interpunctio, ut "θελκτήρια copuletur cum ἔργα." Sed minùs rectè. Nam θελκτήριος adjectivum apud Poëtam non occurrit. Vide infrà ad θ'. 509. et ad *Il.* ξ'. 215.

Ver. 338. Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά τε κλείουσιν ἀοιδοί.] Τὸ παλαιὸν γὰρ καὶ τῶν ἡρώων τὰς πράξεις, καὶ τῶν θεῶν τοὺς ὕμνους δι' ᾠδῆς, ἐποιοῦντο. Ὅμηρος γοῦν φησὶν ἐπ' Ἀχιλλέως, "ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν Ἡρώων." Καὶ τὸν Φήμιον δέ φησιν ὅτι, "— πολλὰ βροτῶν θελκ-"τήρια οἶδεν· Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά τε "κλείουσιν ἀοιδοί." *Athenæus*, *lib.* XIV. *cap.* 8. Vide ad *Il.* ί. 189.

Ver. 341. —— αἰεὶ] *Al.* αἰέν.

Ver. 344 —καθ' Ἑλλάδα] Κατὰ τὴν Θετταλίαν, ἀπὸ μιᾶς πόλεως, ὀνόματι Ἑλλάδος. *Schol.* Vide ad *Il.* β'. 528. Item infrà ad ό. 80.

Digitized by Google

Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μῆτερ ἐμὴ, τί τ' ἄρ' αὖ φθονέεις, ἐρίηρον ἀοιδὸν
Τέρπειν, ὅππη οἱ νόος ὄρνυται; ὔ νύ τ' ἀοιδοὶ
Αἴτιοι, ἀλλὰ ποθι Ζεὺς αἴτιος, ὅστε δίδωσιν
'Ανδράσιν ἀλφηστῆσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν ἑκάστῳ.
Τύτῳ δ' ὐ νέμεσις, Δαναῶν κακὸν οἶτον ἀείδειν·
Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείυσ' ἄνθρωποι,
"Ητις ἀκυόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται.
Σοὶ δ' ἐπιτολμάτω κραδίη καὶ θυμὸς ἀκύειν·
Οὐ γὰρ 'Οδυσσεὺς οἶος ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ,
'Εν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο.
'Αλλ' εἰς οἶκον ἰῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,

Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Mater mea, quamobrem igitur molestè-fers, jucundum cantorem
" Oblectare, utcunque illi mens impellitur? non sanè cantores
" In-causâ sunt, sed quodammodo Jupiter in-causâ est; qui dat
" Viris ingeniosis ita, vult unicuique.
" Huic verò non reprehensio *debetur*, quòd Danaorum malam fortem canit:
" Eam enim cantilenam magis celebrant homines,
" Quæcunque auditoribus recentissima existat.
" Tibi verò sustineat cor et animus audire:
" Non enim Ulysses solus perdidit reditûs diem,
" In Trojâ: multi verò et alii viri perierunt.
" Sed in domum profecta, tua opera administra,

Ver. 346. —— τί τ' ἄρ' αὖ φθονέεις.] *Al* τί τ' ἄρα φθονέεις. Vide et infrà ad π'. 348

Ver. 347· 369. —— ὄρνυται —— δαινύμενοι.] Vide ad *Il.* γ'. 260. et ώ. 665.

Ibid. —— ὐ νύ τ' ἀοιδοὶ Αἴτιοι, ἀλλὰ ποθι Ζεὺς αἴτιος.]

Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ [Divûm
Culpatusve Paris; verum inclementia
Has evertit opes, sternitque à culmine Trojam. *Æn.* II. 601.

Ver. 349. 'Ανδράσιν ἀλφηστῆσιν]
——— hominum rerumque repertor. *Æn.* XII. 829

Ver. 351. Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείυσ' ἄνθρωποι, "Ητις ἀκυόντεσσι νεωτάτη]
———— αἴνει δὲ παλαιὸν
Μὲν οἶνον, ἄνθεα δ' ὕμνων
Νεωτέρων ———
Pindar. Olymp. Ode IX. *ver.* 73.

Est quoque cunctarum novitas carissima rerum.
Ovid. ex Pont. lib. III. *Epist.* iv. 51

Δεδοκιμασμένη δὲ ϗ ἀρχαιοτάτη ἐςὶν ἡ 'Ομήρυ ποίησις· ποίημα γὰρ ὐδὲν πρεσβύτερον ἥκει εἰς ἡμᾶς τῆς ἐκείνυ ποιήσεως.—'Αλλὰ πρῶτον μὲν ὐχ ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται ποιητὴς ἀρχαιότατος εἶναι "Ομηρος· ἔνιοι γὰρ 'Ησίοδον προήκειν τοῖς χρόνοις λέγυσιν, Λίνον τε καὶ 'Ορφέα καὶ Μυσαῖον ϗ ἄλλυς παμπληθεῖς. Οὐ μὴν ἀλλὰ ϗ πιθανὸν ἐςὶ γεγονέναι μὲν τινὰς πρὸ αὐτῦ καὶ κατ' αὐτὸν ποιητάς· ἐπεὶ καὶ αὐτός πυ φησὶ, " Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείυσ' ἄνθρωποι, " "Ητις ἀκυόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται." Τύτυς δὲ ὑπὸ τῆς περὶ αὐτὸν λαμπρότητος ἐπισκοτῆσθαι. *Sextus Empiricus adversus Mathematicos, lib.* I. *cap.* 10. Citat porro hunc locum *Plinius, lib.* V. *Epist.* 20.

Ibid. ——— ἐπικλείυσ'.] *Plato, de Repub. lib* IV. videtur legisse ἐπιφρονέυσ'.

Ver. 352. —— ἀκυόντεσσι.] *Plato*, loco jam citato, legit ἀειδόντεσσι.

Ver. 356. 'Αλλ' εἰς οἶκον ἰῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε.] Τῶν δ' ἔργων τῶν αὐταῖς [γυναιξὶ. οἰκείων ἐν τῇ 'Οδυσσείᾳ ὑπέμνησεν αὐτὸν [forte αὐτὰς,] δια Τηλεμάχυ λέγοντος τῇ μητρὶ, " 'Αλλ' εἰς οἶκον ἰῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε·" ταῦτα γάρ τοι, ϗ τὰ τύτοις ὅμοια, ὥσπερ κᾀν τοῖς 'Ρητορικοῖς εἴρηται, τῇ γυναικείᾳ φύσει μάλιςα ἁρμόττει· ἀλλ' ὐδ' ὁ πόλεμος, ὐδ' αἱ μάχαι, ϗ ἱδρώς. *Kyriac. Stroz. de Republ. lib.* IX. Ita apud *Æschylum*;

Digitized by Google

Ἱστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε,
Ἔργον ἐποίχεσθαι· μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.
Ἡ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἶκονδε βεβήκει·
Παιδὸς γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ.
Ἐς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶ,
Κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
Ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα,
Πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.
Τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχετο μύθων·
Μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες, ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες,
Νῦν μὲν δαινύμενοι τερπώμεθα, μηδὲ βοητὺς
Ἔστω· (ἐπεὶ τόγε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ
Τοιοῦδ', οἷος ὅδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν.)
Ἠῶθεν δ' ἀγορήνδε καθεζώμεσθα κιόντες

" Telamque et colum, et ancillis impera
" Operi incumbere: sermo verò viris curæ erit
" Omnibus, potissimùm verò mihi; hujus enim imperium est in domo."
Illa quidem attonita, rursùs in domum ivit;
Filii enim dictum prudens posuit in animo.
Ad superiorem autem partem-domûs ubi conscendisset cum ancillis mulieribus,
Flebat deindè Ulyssem charum maritum, donec ipsi somnum
Dulcem palpebris immisit cæsia-oculis Minerva.
Proci vero tumultuabantur per ædes obscuras,
Omnes autem optabant juxtà in lecto recumbere.
Illis vero Telemachus prudens incepit sermonem;
" Matris meæ proci, superbâ contumeliâ instructi,
" Nunc quidem convivantes delectemur, neque clamor
" Adsit: (nam hoc honestum est audire cantorem
" Talem, qualis hic est, diis assimilis voce.)
" Manè vero in concionem consideamus venientes

Μέλει γὰρ ἀνδρὶ, μὴ γυνὴ βουλευέτω
Τἄξωθεν· ἔνδον δ' οὖσα, μὴ βλάβην τίθει.
Septem contra Thebas, ver. 206.

Et apud *Apollonium*;

Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθι μετ' ἀμφιπόλοισιν ἕκηλος
Μίμνε δόμοις——. *Argonaut. lib.* I. *ver* 303.

ubi *Scholiastes* hunc *Homeri* locum adducit. Cæterum apud *Homerum* hoc in loco versus nonnullos repudiatos testatur *Scholiastes*: Ἀθετοῦνται (inquit) ἐνταῦθα· ἐπὶ δὲ τοῦ Ἕκτορος καλῶς. Occurrunt nimirum iidem ferè versus *Iliad.* ζ. 490, &c. ab *Hectore Andromachen* alloquente usurpati.

Ver. 360. —— βεβήκει.] Vide ad *Il.* α. 37. et 221.

Ver. 362. —— ὑπερῷ'.] Τὰ ἀνώγεα οἰκήματα. *Schol.*

Ver. 363. —— ὄφρα οἱ ὕπνον —— βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Ἀθηνᾶ δὲ κοιμίζει τὴν Πηνελόπην, ἐπειδὴ συνετῶς ἐκείνη βουλευσαμένη, κλαίειν μὲν ἀφῆκεν· ἀνεκλίθη δὲ ὥς τε καταδραθεῖν. *Eustath.*

Ver. 365. Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα.]

Fit strepitus tectis, vocemque per ampla volutant
Atria ——————. *Æn.* I. 729.

Ver. 366. —— κλιθῆναι.] Vide infrà ad θ'. 48. et ad *Il.* α. 309.

Ver. 371. —— θεοῖς ἐναλίγκιος.]

Os, humerosque Deo similis ——.
Æn. I. 593.

Digitized by Google

Πάντες, ἵν' ὑμῖν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποείπω,
Ἐξίεναι μεγάρων· ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας,
Ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
Εἰ δ' ὕμμιν δοκέει τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον
Ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσσαι,
Κείρετ', ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
Αἴ κε ποθι Ζεὺς δῶσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι,
Νήποινοι κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὄλοισθε.
  Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες,
Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευε.
  Τὸν δ' αὖ Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Τηλέμαχ', ἦ μάλα δή σε διδάσκουσιν θεοὶ αὐτοὶ
Ὑψαγόρην τ' ἔμεναι, καὶ θαρσαλέως ἀγορεύειν.
Μή σε γ' ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων
Ποιήσειεν· ὅ τοι γενεῇ πατρώϊον ἐστί.
  Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

"Omnes; ut vobis sermonem audentèr renunciem,
"Exire ex ædibus: alias vero sequimini dapes,
"Vestra bona edentes, alternantes per domos.
"Si vero vobis videtur hoc satius et melius
"Esse, viri unîus victum impunè perdere,
"Absumite; ego vero deos invocabo sempiternos,
"Si quando Jupiter dederit facta hæc vindicatum iri,
"Inulti fortè deindè intra ædes perituri sitis."
Sic ait; illi vero omnes mordicùs labiis compressis
Telemachum admirabantur, quod audactèr loqueretur.
Hunc autem rursùs Antinous allocutus est, Eupithei filius;
"O Telemache, certè admodum te docuerunt dii ipsi
"Sublimiloquum esse, et audentèr concionari.
"Nè te utique in circumfluâ Ithacâ regem Saturnius
"Constituat; quod tibi genere paternum est."
Hunc autem rursus Telemachus prudens contrà allocutus est,

Ver. 375. —— ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.] Ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλους ὑποδεχόμενοι, καὶ ἀμοιβῆς. *Schol.*

Ver. 376. —— ὕμμιν.] *Al.* ὑμῖν. Ut suprà *ver.* 373.

Ver. 377. —— ὀλέσσαι.] *Al.* ὀλέσθαι.

Ver. 378. Κείρετ'.] Sic infrà β'. 312.

—————— ἐκείρετε πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
Κτήματ' ἐμὰ ——————,

Et apud *Oppianum*:

Κτῆσιν ἀεὶ κείροντες ἀσημάντοιο δόμοιο.
'Αλιευτικῶν, *lib.* III. *ver.* 361.

Ver. 379. —— παλίντιτα ἔργα.] Ὑπὲρ ὧν ἐξ ὑστέρου τιμωρία γίνεται. *Schol.* Ἐστὶ δὲ παλίντιτον, οὗ ἡ τίσις πάλιν, ἤγουν ὕστερον, ἐν τῷ μέλλοντι γίνεται. *Eustath.*

Ibid. —— παλίντιτα.] Vide ad *Il.* ν'. 414. et ξ'. 484.

Ver. 381. —— ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες.] Καὶ τὸ ὀδὰξ δὲ ἐν χείλεσι φύντες, ἀντὶ τοῦ ἐμπλακέντες μετὰ δαγμοῦ τοῖς χείλεσιν. ἤγουν ἐνδακόντες τὰ χείλη· ὅπερ ἐστὶ σχῆμα θάμβους καὶ ἀπορίας· καθὰ καὶ ἐνταῦθα τοὺς μνηστῆρας κατέπληξεν ὁ ἐπὶ τοσοῦτον μὲν χρόνον ἡσυχάσας Τηλέμαχος, νῦν δὲ οὕτω σφοδρῶς ἐπιστεθεὶς, καὶ θαρσαλέως ἀγορεύσας, καὶ τὸν λόγον ἐνδιαθέτως βαρύνας ὡς ἐπὶ μεγίστοις ἀδικήμασι. *Eustath.*

Ver. 386. —— βασιλῆα] Vide ad *Il.* ά. 265.

Ibid. —— Κρονίων.] De hujus vocis prosodiâ, vide ad *Il.* ά. 265. et 397.

Ver. 387. —— γενεῇ.] *Al.* γενεήν.

Digitized by Google

Ἀντίνο᾽ εἴπερ μοι καὶ ἀγάσσεαι, ὅ, ττι κεν εἴπω;
Καὶ κεν τοῦτ᾽ ἐθέλοιμι, Διός γε διδόντος, ἀρέσθαι.
Ἦ φῂς τοῦτο κάκιστον ἐν ἀνθρώποισι τετύχθαι;
Οὐ μὲν γάρ τι κακὸν βασιλευέμεν· αἶψά τέ οἱ δῶ
Ἀφνειὸν πέλεται, καὶ τιμήεστερος αὐτός.
Ἀλλ᾽ ἤτοι βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσὶ καὶ ἄλλοι
Πολλοὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέοι ἠδὲ παλαιοί·
Τῶν κεν τις τόδ᾽ ἔχῃσιν, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς·
Αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἄναξ ἔσομ᾽ ἡμετέροιο,
Καὶ δμώων, οὕς μοι ληΐσσατο δῖος Ὀδυσσεύς.
Τὸν δ᾽ αὖ Εὐρύμαχος Πολύβου παῖς ἀντίον ηὔδα·
Τηλέμαχ᾽, ἤτοι ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
Ὅστις ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλεύσει Ἀχαιῶν·
Κτήματα δ᾽ αὐτὸς ἔχοις, καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις.

" Antinoë, etiamsi mihi vel irascêris, *ob id* quod dixero?
" Et hoc vellem, Jove utique dante, accipere.
" An putes hoc pessimum inter homines esse?
" Non enim ullo-pacto malum est, regem esse; statimque ei domus
" Dives fit, et honoratior ipse.
" Sed certè reges Achivorum sunt etiam alii
" Multi in circumfluâ Ithacâ, juvenes et senes:
" Horum aliquis hoc habeat; siquidem mortuus est nobilis Ulysses;
" At ego domûs rex ero nostræ,
" Et servorum, quos mihi acquisivit nobilis Ulysses."
Hunc autem rursus Eurymachus Polybi filius contrà allocutus est;
" Telemache, certè hæc deorum in genubus posita sunt;
" Quinam circumfluæ Ithacæ dominabitur Achivorum:
" Bona verò ipse habeas, et ædibus tuis imperes.

Ver. 389. —— εἴπερ μοι καὶ ἀγάσσεαι.] *Eustathius* in commentario legit, εἰ καὶ μοι νεμεσήσεαι.

Ver. 390. Καὶ κεν τοῦτ᾽ ἐθέλοιμι, Διός γε διδόντος, ἀρέσθαι.] Τὸ ἰδιωτεύειν, Διὸς βουλομένου. *Schol.* At multo rectiùs et faciliùs de regno suscipiendo dictum hoc à *Telemacho* intelligetur: Uti et notavit *Barnesius*.

Ver. 392. Οὐ μὲν γάρ τι κακὸν βασιλευέμεν.] Βασιλεία γὰρ μέγιστον μὲν τῶν κατ᾽ ἀνθρώπους. *Philostratus, in Vitâ Apollonii, lib.* V. *cap.* 36. " —— regnis, rei inter Deos homines que pulcherrimæ." *Livius, lib.* II. § 9. Cæterùm refertur istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: " *Miror te ita* " *dixisse*," vel, " *Tibi hâc in re non assentior;* " *non ENIM*, &c. Vide ad *Il.* ί. 22.

Ver. 397. Αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἄναξ ἔσομ᾽ ἡμετέροιο.] Ἡ μὲν πολιτικὴ ἐκ πολλῶν ἀρχόντων ἐστίν· ἡ οἰκονομικὴ δὲ, μοναρχία. *Aristot. Oeconomic. lib.* I. *cap.* 1. *sub initio.*

Ver. 398. —— ληΐσσατο.] Ita edidit *Barnesius*; atque ita in omnibus Exemplaribus scripta occurrit hæc vox, *Iliad.* σ΄. 28. Vulgati hîc habent ληΐσατο; quod antepenultimam corripit. Vide ad *Il.* ά. 140.

Ver. 402. —— καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις.] *Al.* καὶ δώμασι σοῖσιν. Quæ nisi vera sit lectio, vox οἷσιν de *secundâ personâ* (pro σοῖσιν) intelligenda erit. Atque occurrit quidem vox ᾗσιν infrà ν΄. 320. de *primâ personâ* (pro ἐμῇσιν) usurpata; " Ἀλλ᾽ αἰεὶ " φρεσὶν ᾗσιν ἔχων δεδαϊγμένον ἦτορ, Ἠλώμην." Itemque de *secundâ personâ*, *Iliad.* τ΄. 174. in Editionibus compluribus; " σὺ δὲ φρεσὶν " ᾗσιν ἰανθῇς." Quanquam ibi ex *Eustathio* restituit *Barnesius*, " φρεσὶ σῇσιν." Cæterùm *Barnesius* δώμασιν οἷσιν hîc exponit δώμασιν αὐτοῦ, δηλονότι τοῦ Ὀδυσσέως· sed et hoc præcedenti " οἴκοιο ἄναξ ἔσομ᾽ ἡμετέροιο" multo minùs aptè respondet; et constructio ista, quâ vox οἷσιν ad *Ulyssem*, cujus hâc in oratione non fit mentio, referri intelligatur, valdè est dura et inusitata.

Digitized by Google

Μὴ γὰρ ὅγ' ἔλθοι ἀνὴρ, ὅστις σ' ἀέκοντα βίηφι
Κτήματ' ἀποῤῥαίσει, Ἰθάκης ἔτι ναιεταώσης.
Ἀλλ' ἐθέλω σε, φέριστε, περὶ ξείνοιο ἔρεσθαι,
Ὁππόθεν οὗτος ἀνὴρ, ποίης δ' ἐξ εὔχεται εἶναι
Γαίης· πού δὲ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα.
Ἠὲ τοι ἀγγελίην πατρὸς φέρει ἐρχομένοιο,
Ἦ ἑὸν αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος τόδ' ἱκάνει;
Οἷον ἀναΐξας ἄφαρ οἴχεται, οὐδ' ὑπέμεινε
Γνώμεναι· οὐ μὲν γάρ τι κακῷ εἰς ὦπα ἐῴκει.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὐρύμαχ', ἤτοι νόστος ἀπώλετο πατρὸς ἐμοῖο·
Οὔτ' ἂν ἀγγελίης ἔτι πείθομαι, ὁπόθεν ἔλθοι·
Οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι, ἥντινα μήτηρ
Ἐς μέγαρον καλέσασα θεοπρόπον ἐξερέηται.
Ξεῖνος δ' οὗτος ἐμὸς πατρώϊος ἐκ Τάφου ἐστί·
Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχεται εἶναι

"Non enim ille veniat vir, qui te invitum vi
"Bonis spoliaturus sit, Ithacâ adhuc habitatâ.
"Sed volo te, optime, de hospite interrogare,
"Unde ille vir, quali autem gloriatur esse
"E terrâ; ubinam ei genus et patrium solum.
"An tibi nuncium patris adfert venientis;
"An suum ipsius debitum expetens huc venit?
"Ut facto impetu statim abiit, neque sustinuit,
"Ut cognosceremus; nequaquam enim vilis hominis vultum præ se ferebat."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
"Eurymache, certè reditus periit patris mei:
"Neque itaque nuncio ampliùs credo, sicunde venerit;
"Neque vaticinium curo, si quem mater
"In domum vocatùm vatem sciscitetur.
"Hospes verò hic meus paternus è Tapho est;
"Mentes Anchiali bellicosi gloriatur esse

Ver. 403. —— ὅστις σ' ἀέκοντα.] Ita ex uno MS. edidit *Barnesius*, et ex *Eustathio*, qui in commentario, ὅς σε ἀέκοντα, legit. *Vulgg.* ὅστις ἀέκοντα.

Ibid. —— βίηφι.] Vide ad *Il.* ν', 588.

Ver. 406. —— ἐξ εὔχεται.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ἐξεύχεται.

Ver. 407. —— ἄρουρα.] Vide ad *Il.* ζ'. 142.

Ver. 408. Ἠὲ τοι ἀγγελίην.] *Al.* Ἠὲ τιν' ἀγγελίην· Ut infra β'. 30.

Ibid. —— ἐρχομένοιο.] *Al.* οἰχομένοιο.

Ver. 414. Οὔτ' ἂν.] Τὸ δὲ, οὔτ' ἂν, ταυτὸν ἐστὶ τῷ, οὔτε δή. Οὐ γὰρ ἀεὶ αἰτιολογεῖ ὁ "ἂν" σύνδεσμος, ἀλλ' ἐν μυρίοις καὶ παραπληροῖ. *Eustath.* Minùs rectè; nequaquàm enim hîc vacat istud ἂν· sed eandem ferè vim habet Οὔτ' ἂν ac si Latinè dicas, "*Adeoque* "*non* &c." Vide ad *Il* α'. 394.

Ibid. —— ἀγγελίης ἔτι πείθομαι.] *Al.* ἀγγελίῃ ἐπιπείθομαι. Δύναται δὲ καὶ γενικὴ ἑνικὴ εἶναι τὸ ἀγγελίης· ἵνα λέγῃ, ὅτι οὔτε ὑπὸ ἀγγελίας ἔτι πείθομαι, ὁπόθεν ἔλθοι ἀγγέλλουσα τὶ τῶν κατὰ τὸν Ὀδυσσέα. *Eustath.* Sed verbum πείθομαι apud Poëtam cum *Genitivo* constructum nusquam occurrit.

Ver. 415. —— ἥντινα.] Ita ex uno MS. edidit *Barnesius*. Quocum facit et MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. *Al.* ἥν τινα.

Ver. 418. Μέντης Ἀγχιάλοιο.] *Al.* Μέντης δ' Ἀγχιάλοιο. Quæ et potior lectio. Videtur enim vocula δὲ, aut alia ejusmodi particula, omninò hîc ad sententiam connectendam desiderari.

Digitized by Google

Υἱός· ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσει.
Ὣς φάτο Τηλέμαχος· φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω.
Οἱ δ' εἰς ὀρχηστύν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
Τρεψάμενοι τέρποντο· μένον δ', ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν.
Τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἕσπερος ἦλθε·
Δὴ τότε κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος.
Τηλέμαχος δ', ὅθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς
Ὑψηλὸς δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
Ἔνθ' ἔβη εἰς εὐνὴν, πολλὰ φρεσὶ μερμηρίζων·
Τῷ δ' ἄρ' ἅμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε κέδν' εἰδυῖα
Εὐρύκλει', Ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο·
Τήν ποτε Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν,
Πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν, ἐεικοσάβοια δ' ἔδωκεν.
Ἶσα δέ μιν κεδνῇ ἀλόχῳ τίεν ἐν μεγάροισιν·
Εὐνῇ δ' οὔποτ' ἔμικτο, χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός.
Ἥ οἱ ἅμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε, καί ἑ μάλιστα
Δμωάων φιλέεσκε, καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα.
Ὤϊξεν δὲ θύρας θαλάμου πύκα ποιητοῖο·
Ἕζετο δ' ἐν λέκτρῳ, μαλακὸν δ' ἔκδυνε χιτῶνα·
Καὶ τὸν μὲν γραίης πυκιμηδέος ἔμβαλε χερσίν.

"Filius; cæterum Taphiis navigandi-studiosis imperat."
Sic dixit Telemachus; mente verò immortalem deam agnovit.
Hi autem ad saltationem et suavem cantum
Conversi oblectabantur, expectabantque vesperum advenire.
His autem *se*-oblectantibus, niger vesper supervenit:
Et tunc dormituri iverunt domum quisque,
Telemachus autem, ubi ipsi thalamus perpulchræ aulæ
Sublimis ædificatus erat, conspicuo in loco,
Illuc ivit ad lectum, multa mente reputans;
Simùlque cum eo ardentes faces ferebat pudica sciens
Euryclëa, Opis filia Pisenoridæ:
Quam olim Laërtes emerat facultatibus suis
Primùm jam pubescentem, preciumque viginti boûm dederat.
Æquè autem ipsam ac pudicam uxorem honorabat in ædibus;
Lecto verò nunquam *cùm eâ* mixtus est; iram nempè vitabat uxoris.
Hæc cum eo simul ardentes faces ferebat, et ipsum maximè
Ancillarum amabat, et enutrîerat, parvulus cùm-esset.
Aperuit autem januas thalami scitè-facti;
Sedebat verò in lecto, mollemque exuebat tunicam:
Et eam quidem aniculæ sedulæ dedit in manus.

Ver. 422. Τρεψάμενοι.] Vide infrà ad ί. 491. et ad ί. 296.

Ver. 424. —— ἔβαν.] Vide ad *Il.* δ'. 229.

Ver. 426. —— δέδμητο.] Vide ad *Il.* ά. 37. et γ'. 492.

Ver. 428. —— ἄρ'.] *Ut oportebat.*——

Ver. 432. —— τίεν.] Vide ad *Il.* δ'. 257. et ύ. 103.

Ver. 435. —— φιλέεσκε.] Vide suprà ad ver. 264. et ad *Il.* έ. 304.

Digitized by Google

Ἡ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα,
Πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα παρὰ τρητοῖσι λέχεσσι,
Βῆ ῥ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο· θύρην δ' ἐπέρυσε κορώνῃ
Ἀργυρέῃ· ἐπὶ δὲ κληῖδ' ἐτάνυσσεν ἱμάντι.
Ἔνθ' ὅγε παννύχιος, κεκαλυμμένος οἰὸς ἀώτῳ,
Βούλευε φρεσὶν ᾗσιν ὁδὸν, τὴν πέφραδ' Ἀθήνη.

Illa quidem plicatâ et aptatâ tunicâ,
Ad paxillum suspensâ juxta tornatos lectos,
Perrexit ire ex thalamo; januam autem attraxit annulo
Argenteo: pessulumque obtendit loro.
Hîc ille per-totam-noctem, tectus ovis floridâ lanâ,
Considerabat mente suâ iter, quod *ei* designaverat Minerva.

Ver. 440. —— ἀγκρεμάσασα.] Vide ad *Il.* ά. 67. *Al.* ἐγκρεμάσασα.

Ibid. —— τρητοῖσι λέχεσσι.] *Al.* τρητοῖς λεχέεσσιν.

Ver. 441. —— ἐπέρυσε.] *Barnesius* inter varias lectiones retulit ἐπέρυσσε. Atque ita habet MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. Quæ et (ut opinor) verior lectio. Vide ad *Il.* π'. 781.

Ibid. —— κορώνῃ.] Τῷ λεγομένῳ κόρακι· —— τῷ ἐπισπάστῳ [*Barnesius* ex MS. edidit ἐπισπάστρῳ] τῆς θύρας. *Schol.*

Ver. 442. —— ἐπὶ δὲ κληῖδ' ἐτάνυσσεν ἱμάντι.] Τὸ λεγόμενον ἐφ' ἡμῶν κλεῖθρον· δύο δὲ τοῦτο εἶχεν ἱμάντας ἐξηρτημένους διά τινων τρήσεων, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν· εἰς τὸ δύνασθαι ἀνοῖξαι καὶ κλεῖσαι. Νῦν οὖν το κλεῖθρον παρέτεινε καὶ παρήλασε τῷ ἱμάντι. *Schol.* Κληῖδα δὲ λέγει οὐ σκεῦος ἀπὸ σιδήρου, ἀλλὰ μοχλὸν, ἐντὸς μὲν τῆς θύρας ἐξημμένον, καὶ ἐπὶ τὰ κάτω καθιέμενον ἤτοι κεχαλασμένον, ἱμάντι δὲ ἔξωθεν σπώμενον καὶ ἀνελκόμενον καὶ ἐπιζυγοῦντα τὴν θύραν. *Eustath.*

Ver. 443. —— οἰὸς ἀώτῳ.] Τῷ ἄνθει καὶ τῷ καλλίστῳ τοῦ προβάτου· λέγει δὲ τῶν ἐξ ἁπαλῶν ἐρίων γεγονότων περιβολαίων. *Schol.* Ἄωτον δὲ οἰὸς, τὸ ἐξ ἐρίων ὕφασμα, οὐ τὸ ἁπλῶς, ἀλλὰ τὸ ἀνθηρὸν, ἐκ μεταφορᾶς· ἄωτον γὰρ κυρίως τὸ ἄνθος, παρὰ τὸ ἄω τὸ πνέω, οὗ ἡδύ τι ἀποπνεῖ· ὡς γὰρ εἴδω, εἴδωλον, κατὰ πρόσληψιν συλλαβῆς, οὕτως ἄω, ἄωτον. Ἐκ τούτου δὲ πολλὰ τῶν ἀνθηρῶν πραγμάτων καλοῦνται· οἷον τὸ ἀπὸ λίνου κάλλιστον ἔργον, λίνοιο λεπτὸν ἄωτον λέγεται, ἤγουν λίνου ἀπάνθισμα· καὶ οἰὸς ἄωτον ὁμοίως, τὸ ἐξ ἐρίων ἀπανθισθέν. Οὕτω δὲ καὶ "ὕπνον ἀωτεῖν," ἐν Ἰλιάδι, τὸ ὑπνοῦν ὕπνον ἡδὺν καὶ ἀφρόντιδα, καὶ ὡς εἰπεῖν ἀνθηρόν. Καί τις δὲ τῶν συγγραφέων ἄκρον ἄωτον ἐν λογίοις φησὶ τοὺς ἐν λόγοις οἷον ἀνθοῦντας. Καὶ Θεόκριτος τοὺς Ἀργοναύτας θεῖον ἄωτον ἡρώων φησί. Καὶ Πίνδαρος δὲ τὴν μουσικὴν ἐπιστήμην, ἤτοι λυρικὴν, μουσικῆς ἄωτον λέγει· καὶ πατέρων δὲ ἄωτον φησί· καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς περὶ τοῦ Κύκλωπος λόγοις, ὁ Ποιητὴς καὶ αὐτὸ τὸ ἁπλῶς ἔριον ἄωτον ἐρεῖ· φησὶ γὰρ, (*Odyss.* ί. 434. 435.) "ἀώτου θεσπεσίοιο ἐχόμην·" καὶ τοῦτο εὐλόγως· ἐστὶ γὰρ τὸ ἔριον δέρματος οἷον ἄνθος. *Eustath.*

Ver. 444. Βούλευε.] Vide ad *Il.* θ'. 87. et ί. 84.

Ibid. —— πέφραδ'.] Vide ad *Il.* β'. 314. et ξ'. 500.

Digitized by Google

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΌΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Β'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Β'.

ΣΥΝΑΓΑΓΩ'Ν ἐκκλησίαν Τηλέμαχος, παραγγέλλει τοῖς μνηστῆρσιν ἐξιέναι τῆς οἰκίας τοῦ Ὀδυσσέως· λαβὼν δὲ παρὰ μὲν Εὐρυκλείας τὰ πρὸς τὴν ἀποδημίαν ἐπιτήδεια, παρὰ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς ἑταίρους τε καὶ ναῦν, εἰς πλοῦν ἀνάγεται, ἡλίου δύναντος.

* Ἄλλη ὑπόθεσις.

* Argumentum hoc *Barnesio* ex MS. *Gonvillo-Caiensi* excerptum.

ἍΜΑ ἕῳ Τηλέμαχος, συναγαγὼν εἰς Ἐκκλησίαν τοὺς Ἰθακησίους, κελεύει τῆς οἰκίας μνηστῆρας ἀπαλλάττεσθαι· καὶ ναῦν αἰτήσας παρ' αὐτῶν, ὅπως εἰς Πύλον καὶ Σπάρτην πορευθῇ, ἀποτυγχάνει. Παρὰ δὲ Νοήμονος λαβὼν, καὶ ἐφόδια παρὰ Εὐρυκλείας τῆς τροφοῦ, λάθρα τῆς μητρὸς ἐκπλεῖ.

Ἐπιγραφαί.

Ἰθακησίων ἐκκλησία, καὶ Τηλεμάχου ἀποδημία.

Ἄλλως.

Βῆτ' ἀγορὴν ἔχει, ἠὲ γρηὸς, πλοῦς μετ' Ἀθηνᾶς.

ἮΜος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς,
Ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς,
Εἵματα ἑσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ.

LIB. II.

Quandò verò manè-genita apparuit rosea-digitos aurora,
Surrexit utiquè ex lectulo Ulyssis dilectus filius,
Vestes indutus; gladium verò acutum suspendit ab humero.

Ver. 1. —— Ἠριγένεια.] Τὸν ὄρθρον γεννῶσα, τουτέστι τὴν πρωΐαν· ἢ ἐν τῷ ἦρι γινομένη· ὅ ἐστιν ὄρθρος. *Schol.*

Ibid. —— ῥοδοδάκτυλος ἠώς.] Ῥοδοδάκτυλος δὲ, ἀπὸ τῆς πρωϊνῆς ἀνατολῆς καὶ τοῦ χρώματος τοῦ περὶ τὸ διάστημα τὸ πρωϊνὸν, τὴν ἡμέραν διὰ ἐπιθέτου κεκόσμηκεν. *Schol.* Εἶεν δὲ ἂν ἠοῦς δάκτυλοι, κατὰ ἀλληγορίαν, αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες. *Eustath.* Vide ad *Il.* α'. 477.

Ver. 2. Ὤρνυτ' —— Εἵματα ἑσσάμενος.]

Consurgit ——, tunicàque inducitur artus. *Æn.* VIII. 457.

Ibid. —— Ὤρνυτ'.] Vide ad *Il.* γ'. 260.

Digitized by Google

Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Βῆ δ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην.
Αἶψα δὲ κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσε
Κηρύσσειν ἀγορήνδε καρηκομόωντας Ἀχαιούς.
Οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα·
Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
Βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ἀγορὴν, παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
Οὐκ οἶος· ἅμα τῷγε δύω κύνες ἀργοὶ ἕποντο.
Θεσπεσίην δ' ἄρα τῷγε χάριν κατέχευεν Ἀθήνη.
Τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο.
Ἕζετο δ' ἐν πατρὸς θώκῳ, εἶξαν δὲ γέροντες.
Τοῖσι δ' ἔπειθ' ἥρως Αἰγύπτιος ἦρχ' ἀγορεύειν,

Pedibus autem sub nitidis ligavit pulchra calceamenta;
Perrexitque ire è cubiculo deo similis coràm.
Continuo autem præconibus argutis imperavit
Convocare ad concionem comantes Achivos.
Hi quidem convocabant: illi autem congregabantur valdè celeritèr.
At postquam congregati sunt, et in unum convenerunt;
Perrexit ire *Telemachus* ad concionem, manu autem tenebat ferream hastam,
Non solus; simul eum duo canes veloces sequebantur.
Divinam autem huic gratiam circumfudit Minerva.
Ipsum vero omnes populi advenientem admirabantur.
Sedebat autem in patris sellâ; cesserunt vero *ei* senes.
His autem deindè heros Ægyptius cœpit concionari,

Ibid. —— εὐνῆφιν.] Vide ad *Il.* ν'. 588.

Ver. 3. —— ἑσσάμενος.] Vide infra ad ε'. 491. et ι'. 296.

Ibid. —— περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ.]

Tum lateri atque humeris Tegeæam subligat ensem. *Æn.* VIII. 459.

Ver. 4. Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν.]

———— pedibus talaria nectit. *Æn.* IV. 239.

—— pedum circumdat vincula plantis. VIII. 458.

Ibid. —— καλά.] Similitèr infrà *ver.* 63. καλῶς· et *ver.* 376. καλὸν. Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 6. —— λιγυφθόγγοισι.] Vide ad *Il.* β'. 537. et τ'. 350.

Ibid. —— κέλευσε.] *Al.* κέλευεν.

Ver. 9. ——— ῥ'.] *Ut dictum est* ———. *ver.* 8.

Ver. 10. —— παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος.] Ἀντὶ σκήπτρου τὸ δόρυ κατεῖχεν, ὡς οὐ συγχωρούμενος εἶναι βασιλεύς. *Schol.*

Ver. 11. ——— ἅμα τῷγε δύω κύνες ἀργοὶ ἕποντο.]

Necnon et gemini custodes limine ab alto Procedunt, gressumque canes comitantur herilem. *Æn.* VIII. 461.

Ibid. —— δύω κύνες ἀργοί.] *Al.* κύνες πόδας ἀργοί.

Ver. 13. Τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο.]

Illam omnis tectis agrisque effusa juventus,
Turbaque miratur matrum, et prospectat euntem. *Æn.* VII. 812.

Ver. 14. Ἕζετο δ' ἐν πατρὸς θώκῳ.]

—— et solio medius consedit avito. *Æn.* VII. 169.

Ver. 15. Τοῖσι δ' ἔπειθ' ἥρως Αἰγύπτιος ἦρχ' ἀγορεύειν.] Σημείωσαι δὲ ὅτι λόγιος ὢν ὁ Ποιητὴς, καὶ εἰδὼς ὡς κατάρξαι λόγου τὸν νεώτερον παρὰ τοῖς εὖ εἰδόσι δυσχερὲς, προλογίζοντα ποιεῖ τὸν γέροντα Αἰγύπτιον, ἐρωτῶντα· εἶτα τὸν Τηλέμαχον, δεύτερον ὡς λόγους ἀκούσαντα καὶ λαλοῦντα πρὸς τὸ ἐρωτηθέν. Ῥᾷον γὰρ τοῦτο, ἤπερ τὸ πρωτολογεῖν. Τοιοῦτον δὲ τι ποιήσει ἐν τῇ γ' ῥαψῳδίᾳ, ἔνθα τοῦ Νέστορος ἐρωτήσαντος, ἀρχὴν τοῦ λέγειν λαβὼν, ἀπολογήσεται ὁ Τηλέμαχος. *Eustath.* Vide infrà ad γ'. 68. item ad *Il.* κ'. 544.

Digitized by Google

Ὃς δὴ γήραϊ κυφὸς ἔην, καὶ μυρία ᾔδη.
Καὶ γὰρ τοῦ φίλος υἱὸς ἅμ' ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ
Ἴλιον εἰς εὔπωλον ἔβη κοίλης ἐνὶ νηυσὶν,
Ἄντιφος αἰχμητής· τὸν δ' ἄγριος ἔκτανε Κύκλωψ
Ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ· πύματον δ' ὡπλίσσατο δόρπον.
Τρεῖς δέ οἱ ἄλλοι ἔσαν· καὶ ὁ μὲν μνηστῆρσιν ὁμίλει
Εὐρύνομος, δύο δ' αἰὲν ἔχον πατρώϊα ἔργα.
Ἀλλ' οὐδ' ὧς τοῦ λήθετ' ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων.
Τοῖς ὅγε δακρυχέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
  Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,ττι κεν εἴπω·
Οὐδέ ποθ' ἡμετέρη ἀγορὴ γένετ', οὔτε θόωκος,
Ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς δῖος ἔβη κοίλης ἐνὶ νηυσί·
Νῦν δὲ τίς ὧδ' ἤγειρε; τίνα χρειὼ τόσον ἵκει,
Ἠὲ νέων ἀνδρῶν, ἢ οἳ προγενέστεροι εἰσὶν;
Ἠέ τιν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυεν ἐρχομένοιο,

Qui jam senio incurvus erat et plurima nôrat.
Etenim hujus dilectus filius cum nobili Ulysse
Ad Ilium generosis-equis-fœcundum, ierat cavis in navibus,
Antiphus bellator: illum vero sævus interfecit Cyclops
In speluncâ cavâ; ultimam autem sibi-paravit cœnam.
Tres vero ei alii erant: et unus quidem inter procos versabatur
Eurynomus; duo autem perpetuò habebant paterna opera.
Sed neque sic illius oblitus erat lugens et dolens.
His ille lachrymans concionatus est, et dixit;
" Audite sanè nunc me, Ithacenses, quodcunque dixero;
" Neque unquam nostrum concilium factum est, neque confessus,
" Ex quo Ulysses nobilis abiit cavis in navibus:
" Nunc autem quis huc congregavit? quem necessitas tantum urget,
" Sive ex junioribus viris, sive qui seniores sunt?
" An aliquem nuncium exercitûs audivit venientis,

Ver. 20. —— πύματον δ' ὡπλίσσατο δόρπον.] Τὸ δὲ, πύματον δόρπον, μέσως εἰρῆσθαι δοκεῖ πρὸς ἀσυνέστητα, ὡς ἐν σχήματι ἀμφιβολίας. Ἢ γὰρ πύματος ἦν ὁ Ἄντιφος τῶν ἓξ τοῦ Ὀδυσσέως ἑταίρων οὓς ὁ Κύκλωψ ἐθοινήσατο πρὸς ἑσπέραν· ἢ πύματος ἀνθρώπων, ὅτι καὶ ἁπλῶς πάντων, ὧν εἰς γαστέρα ὁ Κύκλωψ κατέσπα.— Οὐκέτι γὰρ ὁ Κύκλωψ ἔφαγε, συναποβαλὼν τῇ φωνῇ καὶ τὸ ζῆν, ὡς λέγεται. *Eustath.* Dna. *Dacier* vero, quia Cyclopem interiisse nusquam memorat *Homerus*, intelligit simplicitèr, " *Que cet Antiphus fut le dernier des Com-* " *pagnons d' Ulysse que le Cyclope devora.*"

Ibid. —— ὡπλίσσατο.] Ita ex uno MS. rectè edidit *Barnesius*. Vide ad *Il.* ψ'. 55. et ad ά. 140. *Vulgg.* ὡπλίσατο.

Ibid. —— δόρπον.] Τὸ καθ' ἡμᾶς δεῖπνον. Τρισὶ δὲ τροφαῖς ἐχρῶντο· καὶ τὴν μὲν πρώτην ἐκάλουν ἄριστον, ἣν ἐλάμβανον πρωΐας, σχεδὸν ἔτι σκοτίας οὔσης· —— τὴν δευτέραν, δεῖπνον —— τὴν δὲ τρίτην, δόρπον, τὸ καθ' ἡμᾶς λεγόμενον δεῖπνον ——. Αἰσχύλος δὲ καὶ τῆς τάξεως τῶν ὀνομάτων μάρτυς ἐστὶ λέγων, " ἄριστα, δεῖπνα, " δόρπα, αἱρεῖσθαι." *Schol.*

Ver. 23. —— ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων.]

——lachrymansque gemensque.
Æn. XI. 150.

Ver. 25. Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι.]

Audite, ô proceres ——. *Æn.* III. 103.

Ver. 28. —— τίνα χρειὼ τόσον ἵκει.] Vide suprà ad ά. 225. et infrà ad δ'. 312.

Ibid. —— ἵκει·] *Al.* ἥκει.

Ver. 29. Ἠὲ νέων ἀνδρῶν, ἢ οἳ προγενέστεροι εἰσὶν;] Καὶ ὅρα τὸ, οἳ προγενέστεροι εἰσίν· ἐνήλλακται γὰρ διὰ ποικιλίαν ἀπὸ γενικῆς· ἦν γὰρ τὸ ἀκόλουθον, ἠὲ νέων ἀνδρῶν, ἢ προγενεστέρων. *Eustath.* Vide ad *Il.* γ'. 211. et ζ', 396. item infrà ad *Odyss.* μ'. 73.

Digitized by Google

Ἥν χ' ἡμῖν σάφα εἴποι, ὅτε πρότερός γε πύθοιτο;
Ἠέ τι δήμιον ἄλλο πιφαύσκεται, ἠδ' ἀγορεύει;
Ἐσθλὸς μοι δοκεῖ εἶναι, ὀνήμενος· εἴθε οἱ αὐτῷ
Ζεὺς ἀγαθὸν τελέσειεν, ὅ,τι φρεσὶν ᾗσι μενοινᾷ.
  Ὣς φάτο· χαῖρε δὲ φήμῃ Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς,
Οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ἧστο, μενοίνησεν δ' ἀγορεύειν·
Στῆ δὲ μέσῃ ἀγορῇ· σκῆπτρον δὲ οἱ ἔμβαλε χειρὶ
Κήρυξ Πεισήνωρ, πεπνυμένα μήδεα εἰδώς.
Πρῶτον ἔπειτα γέροντα καθαπτόμενος προσέειπεν·
  Ὦ γέρον, ἐχ ἑκὰς ἔτος ἀνὴρ, (τάχα δ' εἴσεαι αὐτὸς)
Ὃς λαὸν ἤγειρα· μάλιστα δὲ μ' ἄλγος ἱκάνει.
Οὔτε τιν' ἀγγελίην στρατȢ ἔκλυον ἐρχομένοιο,
Ἥν χ' ὑμῖν σάφα εἴπω, ὅτε πρότερός γε πυθοίμην,
Οὔτε τι δήμιον ἄλλο πιφαύσκομαι, ἐδ' ἀγορεύω·
Ἀλλ' ἐμὸν αὐτȢ χρεῖος, ὅ μοι κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ,
Δοιά· τὸ μὲν, πατέρ' ἐσθλὸν ἀπώλεσα, ὅς ποτ' ἐν ὑμῖν
Τοῖσδεσσιν βασίλευε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.

" Quem nobis palàm enarret, quum prior audiverit?
" An quippiam publicum aliud declaret, et profert?
" Probus mihi videtur esse, benevolens: utinam illi ipsi
" Jupiter bonum perficiat, quodcunque mente suâ cogitat."
Sic ait: gaudebat autem omine Ulyssis charus filius,
Neque proindè diutiùs sedit, impetum autem cepit concionari;
Stetitque in mediâ concione; sceptrum autem ei imposuit in manum
Præco Pisenor, prudentia consilia edoctus.
Primum deindè ad senem dirigens orationem locutus est;
" O senex, non procul ille vir, (statim autem cognosces ipse)
" Qui populum congregavi; potissimùm autem me dolor urget.
" Neque ullum nuncium exercitûs audivi venientis,
" Quem vobis palàm enarrem, quum prior audiverim:
" Neque quicquam publici aliud enarro, neque profero;
" Sed meum ipsius negotium, quòd mihi malum in domum incidit,
" Duplex: alterum quòd patrem eximium perdidi, qui quondam inter vos
" Ipsos imperabat; paterque velut, mitis erat.

Ver. 33. ——— ὀνήμενος.] Ὄνησιν ἑαυτȢ λάβοι· λείπει τὸ εἴη· ὀνήμενος εἴη. *Schol.* Ὅτι τȢ ἸθακησίȢ ΑἰγυπτίȢ εἰπόντος, ὡς ἐσθλὸς μοι δοκεῖ εἶναι, ὀνήμενος· —— τουτέστιν, ὁ τὴν ἀγορὰν ἀθροίσας ἀγαθός μοι δοκεῖ, καὶ ὀνήμενος εἴη, τουτέστιν ὄναιτο ταύτης. *Eustath.*

Ver. 38. Κήρυξ.] Vide ad *Il.* ά. 149.

Ver. 39. ——— καθαπτόμενος.] Ἤτοι τὸν λόγον πρὸς αὐτὸν ποιούμενος, ἀμειβόμενος, ἀποτεινόμενος· ἢ καταπραΰνων καὶ προσαγόμενος. *Schol.* Καθάπτεσθαι λέγει τὸ ἀμείβεσθαι ἢ ἀποτείνεσθαι ἁπλῶς διὰ λόγου πρός τινα. *Eustath.*

Ver. 40. ——— τάχα.] *Al.* μάλα.

Ver. 41. Ὃς λαὸν ἤγειρα.] *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione ultima vocis λαὸν produci posset, malè tamen hîc annotat; " *Iambus* in *secundo* loco." Vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 47, —— βασίλευε.] Vide ad *Il.* ά. 37. et ad γ'. 84.

Ibid. —— πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.] Πολλάκις —— κατενόησα ὅτι ἄρχων ἀγαθὸς ἐδὲν διαφέρει πατρὸς ἀγαθȢ. Οἵ τε γὰρ πατέρες προνοȢσι τῶν παίδων, ὅπως μήποτε αὐτὲς τ' ἀγαθὰ ἐπιλείψει. *Chrysantas apud Xenophontem Cyropæd. Lib.* VIII. Πᾶσι τοῖς πολίταις, ὡς πατὴρ πρᾶος υἱοῖς αὐτȢ, χρώμενος. *Dionys.*

Digitized by Google

Νῦν δ' αὖ καὶ πολὺ μεῖζον, ὃ δὴ τάχα οἶκον ἅπαντα
Πάγχυ διαῤῥαίσει, βίοτον δ' ἀπὸ πάμπαν ὀλέσσει.
Μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχραον ὐκ ἐθελύσῃ,
Τῶν ἀνδρῶν φίλοι υἷες, οἳ ἐνθάδε γ' εἰσὶν ἄριστοι·
Οἳ πατρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀπεῤῥίγασι νέεσθαι
Ἰκαρίυ, ὥς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο θύγατρα,
Δοίη δ', ᾧ κ' ἐθέλοι, καὶ οἱ κεχαρισμένος ἔλθοι.
Οἱ δ' εἰς ἡμέτερον πωλεύμενοι ἤματα πάντα,
Βῦς ἱερεύοντες, καὶ ὄϊς, καὶ πίονας αἶγας,
Εἰλαπινάζυσι, πίνυσι τε αἴθοπα οἶνον
Μαψιδίως· τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται· ὐ γὰρ ἔπ' ἀνὴρ,
Οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν, ἀρὴν ἀπὸ οἴκυ ἀμῦναι·
Ἡμεῖς δ' ὔ νύ τι τοῖοι ἀμυνέμεν· ἦ καὶ ἔπειτα

" Nunc autem longè majus, quod mox citò domum universam
" Prorsùs evertet, facultates autem penitùs disperdet.
" Matri meæ proci ingruerunt nolenti,
" Eorum virorum chari filii, qui hìc utique sunt optimi:
" Qui patris quidem in domum horrent ire
" Icarii, ut ipse dotet filiam;
" Detque cui voluerit, et qui ipsi gratus venerit.
" Illi verò in nostram-*domum* divertentes diebus omnibus,
" Boves mactantes, et oves, et pingues capras,
" Splendidè-convivantur, bibuntque nigrum vinum
" Temerè; plurima verò absumuntur: non enim adest vir,
" Qualis Ulysses erat, qui malum à domo arceat:
" Nos verò neutiquam tales qui arceant: quinetiam

Halicarnass. Antiq. Rom. Lib. IV. Ὡς ταυτὸν ὂν τρόπον τινὰ, βασιλέα τε ϗ πατέρα εἰπεῖν, διὰ τὸ χρῆναι τὸν ἄρχοντα, πατρὸς δίκην τῶν ὑπηκόων κήδεσθαι. Ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ φανερῶς δηλῦται, ὅπυ λέγει, ". πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν." Διὸ καὶ παρ' Ἡροδότῳ, Καμβύσης μὲν δεσπότης, Κῦρος δὲ πατὴρ τοῖς Πέρσαις ἦν. Ὁ μὲν γὰρ ἀγρίως ἦρχεν, ὁ δὲ ἠπίως. *Eustath. in Comment. ad Iliad.* β'. 669. " Patrem quidem " patriæ appellamus [Principem,] ut sciret " datam sibi potestatem patriam, quæ est " temperatissima, liberis consulens, suaque " post illos reponens." *Seneca de Clementiâ,* § 14. Haud dissimilitèr de *Catone Lucanus;*

——Urbi pater est, urbique maritus;
Justitiæ cultor ——.
Pharsal. lib. II. 388.

Citat porrò hunc *Homeri* locum *Plinius, lib.* V. *Epist.* 19. Vide *Gatakeri* annotationes in *Antoninum, lib.* I. § 9. item infrà ad *ver.* 234. hujus libri.

Ver. 50. —— ἐπέχραον.] Μετὰ βλάβης ϗ ἐπηρείας ἐπῆλθον. *Schol.*

Ver. 52. —— ἀπεῤῥίγασι.] Vide ad *Il.* ά. 37. ad β'. 314. et ad ί. 736.

Ver. 53. —— ἐεδνώσαιτο.] Ἕδνα ἐπιδώσει· ϗ κυρίως μὲν ἕδνα ἐςὶ τὰ διδόμενα ἀπὸ τῦ γαμῦντος τῇ γαμυμένῃ· νῦν δὲ καταχρηστικῶς κεῖται ἡ λέξις ἀντὶ τῦ, χρήματα ἐπιδοίη. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 196.

Ver. 54. Δοίη δ', ᾧ κ' ἐθέλοι, ϗ οἱ κεχαρισμένος ἔλθοι.] *Barnesius* in uno MS. scriptum reperit, Δώῃ δ' ᾧ κ' ἐθέλῃ, καὶ ὅς οἱ κεχαρισμένος ἔλθῃ.

Ver. 57. Εἰλαπινάζυσι.] Ἐς ἀθροίσματι εὐωχῦνται, ἑορτάζυσιν. *Schol.* Vide supra ad ά. 225.

Ibid. Εἰλαπινάζυσι, πίνυσι τε.] Edidit *Barnesius,* Εἰλαπινάζυσιν, πίνυσι τε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ibid. —— αἴθοπα οἶνον.] Vide ad *Il.* ψ'. 237.

Ver. 58. —— τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται.] Ἤγυν ἀνύεται, τελειῦται, ὄλλυται. *Eustath.*

Ἀλλ' ἴομεν· μάλα γὰρ νὺξ ἄνεται, ἐγγύθι δ' ἠώς. *Iliad.* κ'. 251.

Ἦνον ὁδὸν ——. *Odyss.* γ'. 496.

Vide et infrà ad ρ'. 537.

Ver. 59. —— ἀρὴν ἀπὸ οἴκυ ἀμῦναι.] Vide ad *Il.* ξ'. 485. et ad σ'. 100.

Digitized by Google

Λευγαλέοι τ' ἐσόμεσθα, καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν·
Ἦ τ' ἂν ἀμυναίμην, εἴ μοι δύναμις γε παρείη.
Οὐ γὰρ ἔτ' ἀνσχετὰ ἔργα τετεύχαται, οὐδ' ἔτι καλῶς
Οἶκος ἐμὸς διόλωλε· νεμεσσήθητε καὶ αὐτοὶ,
Ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους,
Οἳ περιναιετάουσι· θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν,
Μήτι μεταστρέψωσιν ἀγασσάμενοι κακὰ ἔργα.
Λίσσομαι ἠμὲν Ζηνὸς Ὀλυμπίου, ἠδὲ Θέμιστος,
Ἥτ' ἀνδρῶν ἀγορὰς ἠμὲν λύει, ἠδὲ καθίζει,

"Imbecillique reperiemur, et neque periti roboris:
"Omninò sanè *malum* arcerem, si mihi vis adesset.
"Non enim jam tolerabilia facinora patrantur, neque jam honestè
"Domus mea perit: indignemini et ipsi,
"Aliosque revereamini vicinos homines,
"Qui circùm habitant: deorum vero timete iram,
"Nè quid rependant irati propter mala facinora.
"Oro et per Jovem Olympium, et Themidem,
"Quæ hominum concilia et solvit, et cogit;

Ver. 61. —— ἢ ϗ ἔπειτα Λευγαλέοι τ' ἐσόμεσθα, καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν.] *Eustathius* ita accipit; Ἡμεῖς δ' οὐ τοῖοι ἀμυνέμεν, οἷα λευγαλέοι καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν. Dna. *Dacier* vero alitèr exponendum censet: "Il m'a "paru," inquit, "qu'on a toûjours mal "expliqué ce vers, Ἦ καὶ ἔπειτα Λευγαλέοι "τ' ἐσόμεσθα. Car on l' a expliqué, *et* "*je suis encore foible.* Mais ce n'est point "du tout là le sens. C'est un parenthese. "Après que Telemaque a dit, *et que je ne* "*suis pas encore en âge de m'y opposer*, il "ajoute par une espece d' inspiration, *mais* "*il viendra un jour que je leur paroîtrai* "*terrible.* Λευγαλέος signifie *foible, exposé* "*aux injures*, mais il signifie aussi *terrible*, "*pernicieux;* et il est ici dans cette derni-"ere signification: le mot ἔπειτα seul le "prouve." Hæc illa: Verùm si vox Λευγαλέος ita accipi posset; tamen neque cum isto sensu satis rectè congrueret vocula καὶ neque cum reliquâ *Telemachi* oratione, quæ ad commiserationem populo *Ithacensi* movendam, ejusque auxilium adversus Procos obtinendum, tota videtur destinata, tam aptè conveniret ista interpretatio. Et prætereà vocem Λευγαλέοι cum sequenti "καὶ οὐ δεδαηκότες" copulat vocula τε· quæ, si parenthesin istam admiseris, prorsùs erit supervacanea.

Ver. 62. Ἦ τ' ἂν ἀμυναίμην, εἴ μοι δύναμις γε παρείη.] Ita *Iliad.* χ'. 20.

Ἦ σ' ἂν τισαίμην, εἴ μοι δύναμις γε παρείη.

Ver. 63. 64. —— τετεύχαται —— διόλωλε.] Vide ad *Il.* κ'. 186. 187. et ad ι'. 736.

Ver. 66. —— θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν.]

—— Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν.
Iliad. ε'. 34.

Εὖ δ' ὄπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι. *Hesiod.* Ἔργ. ϗ Ἡμερ. II. 324.

Sperate Deos memores fandi atque nefandi. *Æn.* I. 547.

Ver. 67. —— ἀγασσάμενοι.] Ita rectè edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ἀγασάμενοι. Quod antepenultimam corripit:

Ναυσιθόου, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι.
Infrà θ'. 565.

Vide et infrà ad ν'. 173. et ad σ'. 70.

Ver. 68. 70. Λίσσομαι —— Σχέσθε, φίλοι &c.] *Spondanus Telemachum Procos* hîc alloqui intelligit: "Modestè (inquit) precibus "tentat procos exorare, ut tandem ali-"quando ab hoc injurioso vitæ genere de-"sistant." *Scholiastes* autem istud "Σχέσ-"θε, φίλοι," de *Ithacensibus* interpretandum censet: Τὸ γὰρ "φίλοι" (inquit) ἀνάρμοστον κατὰ τῶν μνηστήρων. Quod rectiùs. *Ithacensibus* enim orationem hîc dirigere *Telemachum* liquet ex istis; "Τούτους ὀτρύνοντες·" et, "ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη, Ὑμέας ἐσθέμεναι." infrà *ver.* 74. 75.

Ver. 68. —— ἠδὲ Θέμιστος, Ἥτ' ἀνδρῶν ἀγοράς.] Θέμιν δὲ μυθολογοῦσι μαντείας καὶ θυσίας καὶ θεσμοὺς τοὺς περὶ τῶν θεῶν πρώτην εἰσηγήσασθαι, ϗ τὰ περὶ τὴν εὐνομίαν ϗ εἰρήνην καταδεῖξαι. *Diodor. Sicul. Bibliothec. Hist. lib.* V. *pag.* 335. *al.* 232. Τινὲς ὑπέθεσαν εἰς τὰς ἐκκλησίας εἰσφέρεσθαι Θέμιδος ἄγαλμα. *Schol.*

Digitized by Google

Σχέσθε, φίλοι, καὶ μ' οἶον ἐάσατε πένθεϊ λυγρῷ
Τείρεσθ'· εἰ μή πού τι πατὴρ ἐμὸς ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς
Δυσμενέων κάκ' ἔρεξεν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Τῶν μ' ἀποτινύμενοι κακὰ ῥέζετε δυσμενέοντες,
Τούτους ὀτρύνοντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη,
Ὑμέας ἐσθέμεναι κειμήλιά τε, πρόβασίν τε·
Εἴ χ' ὑμεῖς γε φάγοιτε, τάχ' ἄν ποτε καὶ τίσις εἴη.
Τόφρα γὰρ ἂν κατὰ ἄστυ ποτιπτυσσοίμεθα μύθῳ,
Χρήματ' ἀπαιτίζοντες, ἕως κ' ἀπὸ πάντα δοθείη·
Νῦν δέ μοι ἀπρήκτους ὀδύνας ἐμβάλλετε θυμῷ.
Ὣς φάτο χωόμενος, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ,

" Abstinete, amici, et me solum sinite dolore molesto
" Affligi: nisi quid unquam pater meus probus Ulyffes
" Infensus malis affecit fortes Achivos;
" Quæ mihi rependentes, malis afficite infensi,
" Istos incitantes: mihi verò satius esset,
" Vos absumere supellectiliaque, et proventum:
" Utque si vos comedissetis, fortassis olim etiam retributio foret.
" Tamdiu enim per urbem insectaremur verbis,
" Bona repetentes, donec omnia repensa essent:
" Nunc vero mihi insanabiles dolores injicitis animo."
Sic ait iratus, sceptrumque projecit in terram,

Ver. 70. —— ἐάσατε.] Edidit *Barnesius* ἐάσσατε· Et " Ob *Metrum*" inquit " du-" plicanda Litera σ'." Sed minus rectè. Vide ad *Il.* γ'. 42.

Ver. 71. Τείρεσθ'· εἰ μή πού τι πατὴρ &c.] Ita *Henricus Stephanus*, *Eustathius*, aliique complures. *Barnesius* autem, lectione hâc sensum turbari arbitratus, ipse ex duobus codicibus edidit. Τείρεσθαι· εἰ πού τι πατὴρ &c. sententiamque ita exponit; " *Sinite me solum cum meis Miseriis colluctari.* " *Sicubi fortè Pater meus Vos injuriis affece-*" *rit, ea propter Me Vos opprimite, vindictam* " *sumentes.*" Quod quidem et ferri posset. Attamen alterâ lectione sensus penè idem servatur, sententiâ etiam aptiùs connexâ; " *Sinite me solum dolore meo affligi; nisi fortè* " *alicubi Pater meus Græcos malis affecerit,* " *propter quæ pœnam de me sumentes, mala* " *patratis &c.*" Quo ferè modo exponit *Eustathius*; " Καί με οἶον" ὅ ἐστι μόνον, " ἐά-" σατε —— πένθεϊ λυγρῷ τείρεσθαι." —— Ἐπὶ δὲ τούτοις αἰτιώμενος καὶ τοὺς ὡσανεὶ χρηστοὺς Ἰθακησίους, φησίν, " εἰ μή πού τι πατὴρ ἐμὸς, " ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς, κακὸν ἔρεξεν, ὧν με ἀπο-" τινύμενοι κακὰ ῥέζετε τούτους ὀτρύνοντες·" καὶ τὰ ἑξῆς. Atque ita accepisse videtur et *Scholiastes*, qui ad *ver.* 73. vocem Τῶν interpretatur ὑπὲρ ὧν. Cæterum Exemplarium veterum nonnulli, notante *Barnesio*, habent, Τείρεσθαι, εἰ μή πού τι· sed hoc, uti et ipse observat, versum perimit.

Ver. 73. —— ἀποτινύμενοι.] Vide ad *Il.* γ'. 260. Cæterum *Barnesius* hîc edidit ἀποτιννύμενοι. Sed nihil opus. Nam τινύμενοι primam producit. Vide ad *Il.* β'. 43. et γ'. 279.

Ver. 75. 86. Ὑμέας —— Ἡμέας.] Pronuntiabatur Ὑμᾶς —— Ἡμᾶς.

Ibid. —— κειμήλιά τε, πρόβασίν τε.] *Scholiastes* vocem πρόβασιν (quæ apud *Homerum* hoc tantùm in loco occurrit) interpretatur, Πρόσοδον, ἀπὸ τοῦ προβαίνειν ἐκ τούτου τὴν οὐσίαν· aliam autem interpretationem statim addit; Πρόβασιν, τὴν τῶν τετραπόδων κτῆσιν. Quod, ut opinor, rectius. Atque hoc modo exponit *Hesychius*; Πρόβασις (inquit) ἡ τῶν βοσκημάτων κτῆσις. Et *Eustathius*; Σημείωσαι δ' ἐν τούτοις ὅτι κειμήλια μὲν ἔφη τὰ κείμενα· ὅ ἐστι τὰ παρ' ἡμῖν ἀκίνητα· πρόβασιν δὲ, ἅπερ ἡμεῖς φαμὲν αὐτοκίνητα, τὰ διὰ ποδῶν προβαίνοντα. Ἐξ οὗ ἰδίως κατά τινα ἐξοχὴν ἐκλήθησαν τὰ πρόβατα. *Barnesius* autem simplicitèr " *Proventum*" exponit.

Ver. 76. —— τίσις.] Vide ad *Il.* χ'. 19. et ad ξ'. 484.

Ver. 77. ποτιπτυσσοίμεθα.] *Al.* προτιπτυσσοίμεθα. Quod perindè est.

Ver. 79. —— ἀπρήκτους.] Vide ad *Il.* β'. 633. et ad ι'. 192.

Digitized by Google

Δάκρυ' ἀναπρήσας· οἶκτος δ' ἕλε λαὸν ἅπαντα.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἔσαν, οὐδέ τις ἔτλη
Τηλέμαχον μύθοισιν ἀμείψασθαι χαλεποῖσιν·
Ἀντίνοος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προσέειπεν·
  Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, ποῖον ἔειπες,
Ἡμέας αἰσχύνων; ἐθέλεις δέ κε μῶμον ἀνάψαι.
Σοὶ δ' οὔτι μνηστῆρες Ἀχαιῶν αἴτιοι εἰσίν,
Ἀλλὰ φίλη μήτηρ, ἥ τοι πέρι κέρδεα οἶδεν·
Ἤδη γὰρ τρίτον ἐστὶν ἔτος, τάχα δ' εἶσι τέταρτον,
Ἐξ οὗ ἀτέμβει θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν·
Πάντας μὲν ῥ' ἔλπει, καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ,
Ἀγγελίας προϊεῖσα· νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ.
Ἡ δὲ δόλον τόνδ' ἄλλον ἐνὶ φρεσὶ μερμήριξε·
Στησαμένη μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινε,
Λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' ἡμῖν μετέειπεν·
Κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
Μίμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰσόκε φᾶρος
Ἐκτελέσω (μή μοι μεταμώλια νήματ' ὄληται)

Lachrymas profundens: commiseratio autem cepit populum omnem.
Tunc alii quidem omnes taciti erant, neque quisquam ausus est
Telemacho verbis respondere asperis:
Antinoüs verò ipsum solus respondens allocutus est;
" Telemache altiloque, animi impotens, quid locutus es,
" Nos dedecorans? vis utique *nobis* maculam inurere.
" Tibi verò neutiquam proci Achivorum in causâ sunt,
" Sed chara mater; quæ sanè perquam versutias callet:
" Jam enim tertius est annus, statim autem aderit quartus,
" Ex quo eludit animum in pectoribus Achivorum:
" Omnes quidem sperare-facit, et promittit viris singulis,
" Nuncios præmittens; mens autem illi alia cogitat.
" Illa verò dolum hunc alium in mente excogitavit:
" Exorsa magnam telam in ædibus texebat,
" Subtilem et immensam; continuòque nos allocuta est;
" Juvenes, mei proci, quandoquidem mortuus est nobilis Ulysses,
" Manete urgentes meas nuptias, donec vestem
" Perfecero (ne mihi vana fila pereant)

Ver. 81. Δάκρυ' ἀναπρήσας.] Δακρύων πλῆθος προϊέμενος. *Schol.* *Al.* Δάκρυ ἀναπρήσας.

Ver. 85.—ἔειπες.] *Al.* ἔειπας. Quod idem.

Ver. 86. —— ἐθέλεις δὲ κε μῶμον ἀνάψαι.] Τὸ δὲ, ἀνάψαι, ἢ ἀπὸ τοῦ ἅπτειν ——, ἵνα λέγῃ ἐκφῆναι καὶ ἐκφλογῶσαι μῶμον δίκην φανοῦ· ἢ ἀντὶ τοῦ προσάψαι καὶ οἱονεὶ ἐκδῆσαι. *Eustath.* Eadem phrasis occurrit apud *Phocylidem*;

—— μὴ μῶμον ἀνάψῃς.
Ποίημα νουθετικὸν, *ver.* 66.

Ibid. —— ἐθέλεις.] *Al.* ἐθέλοις.

Ver. 90. —— ἀτέμβει.] Ἠγοῦν ὡς ἄτην ἐμβιβάζει· στερίσκει. *Eustath.*

Ver. 91. —— ῥ'.] *Uti omnibus notum est*——.

Ver. 94. Στησαμένη.] Vide ad *Il.* γ'. 168. item infrà ad ε'. 491. et ad ι'. 296.

Ibid. —— μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινε, Λεπτὸν καὶ περίμετρον.] Μέγαν δὲ ἱστὸν εἰπὼν, προσέθετο καὶ λεπτὸν καὶ περίμετρον, ἵνα εἴη πιθανὸν τὸ πολυχρόνιον τῆς αὐτοῦ κατασκευῆς, διὰ τὸ δυσήνυτον τῆς προκοπῆς τοῦ λεπτουφοῦς καὶ περιμέτρου ἔργου. *Eustath.*

Ver. 98. —— μεταμώλια.] *Al.* μεταμώνια.

Digitized by Google

Λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον, εἰς ὅτε κεν μιν
Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο.
Μήτις μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,
Αἴκεν ἄτερ σπείρε κεῖται, πολλὰ κτεατίσσας.
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ἔνθα καὶ ἠματίη μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαν ἱστὸν,
Νύκτας δ' ἀλλύεσκεν, ἐπὴν δαΐδας παραθεῖτο.
Ὣς τρίετες μὲν ἔληθε δόλῳ, καὶ ἔπειθεν Ἀχαιϋς·
Ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
Καὶ τότε δὴ τις ἔειπε γυναικῶν, ἣ σάφα ᾔδη,
Καὶ τήν γ' ἀλλύϋσαν ἐφεύρομεν ἀγλαὸν ἱςὸν.
Ὣς τὸ μὲν ἐξετέλεσσε, καὶ ὐκ ἐθέλϋσ', ὑπ' ἀνάγκης.
Σοὶ δ' ὧδε μνηςῆρες ὑποκρίνονται, ἵν' εἰδῇς
Αὐτὸς σῷ θυμῷ, εἰδῶσι δὲ πάντες Ἀχαιοί·
Μητέρα σὴν ἀπόπεμψον, ἄνωχθι δέ μιν γαμέεσθαι
Τῷ, ὅτεῳ τε πατὴρ κέλεται, καὶ ἁνδάνει αὐτῇ.
Εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει γε πολὺν χρόνον υἷας Ἀχαιῶν,

" Laërti heroï sepulchralem; in *tempus* quo ipsum
" Fatum triste prehenderit longum-somnum-adferentis mortis.
" Nè aliqua me in populo mulierum Achivarum culpet,
" Si absque tegumento jaceat qui multa possedit.
" Sic ait: nobis verò statim persuasus est animus generosus.
" Atque ibi interdiù quidem texebat magnam telam,
" Noctu verò dissolvebat, postquàm faces adhibuisset.
" Sic triennio quidem latebat dolo, et persuadebat Achivis:
" Sed quum quartus venit annus, et advenerunt horæ,
" Tum verò demùm aliqua dixit mulierum, quæ benè nôrat;
" Et ipsam dissolventem invenimus pulchram telam.
" Sic eam quidem perfecit, etiam nolens, præ necessitate.
" Tibi verò sic proci respondent, ut scias
" Ipse tuo animo, sciantque omnes Achivi:
" Matrem tuam dimitte; jube autem ipsam nubere
" Illi, cuicunque pater jusserit, et placuerit ipsi.
" Si verò adhuc vexabit multo tempore filios Achivorum,

Ver. 103. —— αὖτ' ἐπεπείθετο] Ita edidit *Barnesius* ex *Odyss.* κ'. 406. μ'. 324. et π'. 14. 148. Scilicèt ut sit ex ἐπιπείθομαι. Sed et infrà ω'. 137. ubi repetitur hic versus, in vulgatis editionibus legitur αὖτ' ἐπεπείθετο. Atque ita etiam hoc in loco habet MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. *Vulgg.* hîc αὖτε πεπίθετο. Quæ posterior vox alibi apud Homerum non occurrit.

Ver. 104. 105. —— ὑφαίνεσκεν —— ἀλλύεσκεν.] Vide ad *Il.* ά. 37. et β'. 221.

Ver. 106. —— ἔληθε.] Vide infrà ad λ'. 101.

Ver. 108. Καὶ τότε δὴ τις ἔειπε γυναικῶν.] Ποιητικὴ οἰκονομία εἰς τὰ ἑξῆς, ἵνα καὶ τὴν τῶν θεραπαινῶν ἀναίρεσιν ἑτοίμως παραδεξόμεθα. *Schol.* Vide infrà ad χ'. 465. &c.

Ver. 111. —— ὑποκρίνονται.] Vide ad *Il.* ά. 309.

Ver. 114. —— ὅτεῳ.] *Al.* ὅττεῳ. Quod pronuntiandum ὅττῳ.

Ver. 115. Εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει γε.] Tres hujus loci explicationes adducit *Eustathius*, quorum priores duas affert et *Scholiastes*; Τὸ δὲ " εἰ " δ' ἔτ' ἀνιήσει γε πολὺν χρόνον υἷας Ἀχαιῶν," ἢ ἀναπόδοτον ἔμεινε καθὰ καὶ ἐν Ἰλιάδι τὸ, " Ἀλλ' " εἰ μὲν δώσουσι γέρας Ἀχαιοί·" —— ἢ μετὰ δώδεκα στίχους ἀποδίδωσι τὴν σύνταξιν, ἐν τῷ, " Ἡμεῖς δ' ὖτ' ἐπὶ ἔργα ἴμεν·" ἵνα λέγῃ ὅτι εἰ δὲ καὶ εἰσέτι ἡμᾶς ἀνιᾷ ἡ Πηνελόπη, ἡμεῖς δὲ

Digitized by Google

Τὰ φρονέουσ' ἀνὰ θυμὸν, ἅ οἱ πέρι δῶκεν Ἀθήνη,
Ἔργά τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα, καὶ φρένας ἐσθλὰς,
Κέρδεά θ', οἷ' οὔπω τιν' ἀκούομεν οὐδὲ παλαιῶν,
Τάων, αἳ πάρος ἦσαν ἐϋπλοκαμίδες Ἀχαιαὶ,
Τυρώ τ', Ἀλκμήνη τε, ἐϋπλόκαμός τε Μυκήνη·
Τάων οὔτις ὁμοῖα νοήματα Πηνελοπείῃ
Ἤδη· ἀτὰρ μὲν τοῦτό γ' ἐναίσιμον οὐκ ἐνόησεν.
Τόφρα γὰρ οὖν βίοτόν τε τεὸν καὶ κτήματ' ἔδονται,
Ὄφρα κε κείνη τοῦτον ἔχῃ νόον, ὅντινά οἱ νῦν
Ἐν στήθεσσι τιθεῖσι θεοί· μέγα μὲν κλέος αὐτῇ
Ποιεῖτ', αὐτὰρ σοί γε ποθὴν πολέος βιότοιο.
Ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν, οὔτε πῃ ἄλλῃ,
Πρίν γ' αὐτὴν γήμασθαι Ἀχαιῶν, ᾧ κ' ἐθέλῃσιν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀντίνο', οὔπως ἐστὶ δόμων ἀέκουσαν ἀπῶσαι,

" Ea agitans in animo, quæ ei abundè dedit Minerva,
" Operaque scire insignia, et mentem bonam,
" Et versutias, quales nondum ullam audivimus neque veterum,
" Earum, quæ olim fuerunt comas-pulchræ Achivæ,
" Tyroque, Alcmenaque, et comas-pulchra Mycene:
" Harum nulla similia commenta Penelopæ
" Nôrat: at quidem hoc probum nequaquam cogitavit.
" Tamdiù enim igitur victum tuum et bona edent,
" Quamdiù illa hunc habebit animum, quem illi nunc
" In pectoribus posuerunt Dii: magnam quidem gloriam sibi
" Comparat, at tibi desiderium multi victûs.
" Non verò neque ad negotia nostra antè ibimus, neque aliquò aliò,
" Priusquàm ipsa nupserit Achivorum, cuicunque voluerit."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contra allocutus est;
" Antinoë, nullo modo fas è domo invitam expellere,

οὐκ ἀπαλλαττόμεθα, πρὶν αὐτὴν γήμασθαι, ᾧ ἂν ἐθέλῃ. Δύναται δὲ ὀρθῶς ἀποδίδοσθαι καὶ μετὰ στίχους δίχα ἐν τῷ, " μέγα καὶ κλέος αὐτῆς." Prima, ut opinor, verior accipiendi ratio, quia minatio ista acerba cum ἀποσιωπήσει eleganti, " Εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει γε, &c.———" irato optimè convenit. Vide ad *Il.* ά. 135. et 340.

Ibid. —— ἀνιήσει.] Vide ad *Il.* ψ'. 762. et ό. 24.

Ver. 120. — ἐϋπλόκαμός τε Μυκήνη.] *Pausanias Corinth. cap.* 16. citat ἐϋστέφανός τε Μυκήνη Atque ita legunt MSS. duo à *Barnesio* collati; itemque Scholia ex MSS. ab eodem excerpta.

Ver. 123. —— βίοτόν τε τεὸν.] *Al.* βίοτον τὸν σόν.

Ver. 125. —— μέγα μὲν κλέος αὐτῇ.] Apud *Eustathium* loco suprà citato, μέγα καὶ κλέος αὐτῆς.

Ver. 127. 128. Ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν —— Πρίν γ' αὐτὴν γήμασθαι.] Τοῦτο πρὸς κακοῦ τοῖς μνηστῆρσιν, ἐξὸν σωθῆναι ἄλλην τραπομένους, ὅμως πάνυ ὁμοῦ εὑρεθέντας πανωλεθρίαν ἔπαθον. Καὶ εἴη ἂν ὁ τελευταῖος οὗτος τοῦ Ἀντινόου λόγος, ὡς οἷα τις κατὰ τῶν μνηστήρων προεκθετικὴ ἀναφώνησις. *Schol. Eustathius* adhuc minutiùs; Σημείωσαι δ' ἐν τούτοις καὶ φήμην ἐσχηματισμένην ἢ φύγειν ὅρκος ἐδόντων τῷ Ἀντινόῳ· τὸ γὰρ οὐδαμοῦ πάρος ἴμεν πρὶν αὐτὴν γήμασθαι Ἀχαιῶν ᾧ κ' ἐθέλῃσιν, ἀληθῶς οὕτως ἀπέβη. Οὐδαμοῦ γὰρ ἀπῆλθον οἱ μνηστῆρες, ἕως ἐλθὼν Ὀδυσσεὺς, ᾧ ἐκείνη γήμασθαι ἤθελεν, ἐποίησεν ἅπερ ἐποίησεν. Quam observationem probat et Dna. *Dacier.* Mihi verò subtilior videtur et evanida.

Ibid. —— πάρος γ' ἴμεν —— Πρίν γ' αὐτήν.] Vide ad *Il.* ί. 287.

Ver. 128. —— γήμασθαι.] Vide infrà ad λ'. 272.

Digitized by Google

Ἣ μ' ἔτεχ', ἥ μ' ἔθρεψε· πατὴρ δ' ἐμὸς ἄλλοθι γαίης,
Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκε· κακὸν δέ με, πόλλ' ἀποτίνειν
Ἰκαρίῳ, αἴκ' αὐτὸς ἑκὼν ἀπὸ μητέρα πέμψω.
Ἐκ γὰρ τοῦ πατρὸς κακὰ πείσομαι, ἄλλα δὲ δαίμων
Δώσει· ἐπεὶ μήτηρ στυγερὰς ἀρήσετ' Ἐριννῦς,
Οἴκου ἀπερχομένη· νέμεσις δέ μοι ἐξ ἀνθρώπων
Ἔσσεται· ὣς οὐ τοῦτον ἔγω ποτε μῦθον ἐνίψω.
Ὑμέτερος δ' εἰ μὲν θυμὸς νεμεσίζεται αὐτῶν,
Ἔξιτέ μοι μεγάρων, ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας,
Ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
Εἰ δ' ὑμῖν δοκέει τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον

“ Quæ me peperit, quæ me enutrivit; pater autem meus alibi terræ,
“ Vivitne ille, sive mortuus est: durum verò *esset*, me multa reddere
“ Icario, si ipse volens matrem dimisero.
“ Ex patre enim mala patiar, aliaque Deus
“ Dabit; quippè mater odiosas imprecata fuerit Furias,
“ A domo discedens; reprehensio verò mihi ex hominibus
“ Erit: itaque hunc ego sermonem nunquam dicam.
“ Vester verò siquidem animus indignatur ipsis,
“ Exite mihi domo; alias verò curate dapes,
“ Vestra bona comedentes, alternantes per domos.
“ Si verò vobis videtur hoc satius et melius

Ver. 132. Ζώει.] *Al.* Ζώη.

Ibid. Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκε.] Vide ad *Il.* ά. 87. et ν'. 736.

Ibid. — κακὸν δέ με, πόλλ' ἀποτίνειν Ἰκαρίῳ, αἴκ' αὐτὸς ἑκὼν ἀπὸ μητέρα πέμψω.] Κατ' ἔνια τῶν ὑπομνημάτων ἡ τούτων ἐξήγησις ἡμάρτηται. Φασὶ γὰρ ὡς ἔθος, εἰ τὶς ἑκὼν ἐξ οἴκου γυναῖκα ἀπέπεμψε, χρήματα ἀποτίνειν τοῖς αὐτῆς συγγενέσι, καὶ τῷ πατρί. Φησὶν οὖν, ὅτι κακὸν ἐστὶ καὶ οἷον ἀλυσιτελὲς, εἰ ἐκδιώξω τῶν οἴκων τὴν μητέρα· πολλὰ γὰρ ἀποτίσω τῷ Ἰκαρίῳ. *Schol.* Ita de matre suâ *Demosthenes*; Καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῇ τελευτήσαντος, ἀπολιποῦσα τὸν οἶκον καὶ κομισαμένη τὴν προῖκα, πάλιν ἐκδόντων αὐτὴν τῶν ἀδελφῶν —— καὶ τὸ τάλαντον ἐπιδόντων συνῴκησε τῷ ἐμῷ πατρί. *Orat. advers. Bœot.* II. Aliam autem hujus loci interpretationem addit *Scholiastes*, quam et ipse præfert: "Αμεινον δὲ (inquit) οὕτω διαστέλλειν, “ Κακὸν δέ με πόλλ' ἀποτίνειν.” Καὶ οὐ περὶ χρημάτων φησὶν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐπαγομένων, (*ver.* 134.) “ Ἐκ γὰρ τοῦ πατρὸς “ κακὰ πείσομαι. ἄλλα δὲ δαίμων Δώσει.” Εἶτα καθ' ὑπέρβατον, “ αἴκεν αὐτὸς Ἰκαρίῳ “ ἀποπέμψω τὴν μητέρα·” ἐπεὶ, εἰ περὶ χρημάτων ἔλεγε, σμικρολόγος ἀνεφαίνετο [ἂν ἐφαίνετο] τοῦ πατρός. Atque hanc explicationem amplexos veteres testatur *Eustathius*; Τὸ δὲ ἐκλαβέσθαι πολλὰ ἀποτίνειν Ἰκαρίῳ, σμικρολογίας αἰτίαμα φασὶν οἱ Παλαιοὶ τῷ Τηλεμάχῳ προσάπτειν. Διὸ καὶ θέλουσιν οἱ τοιοῦτοι στίζειν τελείαν ἐν τῷ, πόλλ' ἀποτίνειν· καὶ νοοῦσιν αὐτὸ οὐκ ἐπὶ χρημάτων, ἀλλ' ἐπὶ τῆς θεόθεν ποινῆς. ——Ἵνα λέγῃ ὅτι κακὸν δέ με πόλλ' ἀποτίνειν, ὅ ἐστὶ θεόθεν ποινηλατεῖσθαι, ἐὰν αὐτὸς ἑκὼν τῷ Ἰκαρίῳ ἀποπέμψω ἀέκουσαν τὴν μητέρα. Eodem modo exponunt et *Scholia* MSS. apud *Barnesium*. Dna. *Dacier* verò alteram interpretationem sequitur, quæ et verior videtur. Multò enim simpliciori et faciliori constructione refertur istud Ἰκαρίῳ ad ἀποτίνειν, quàm ad sequentem ἀποπέμψω· cumque hoc sensu meliùs congruit etiam ipsius vocis ἀποτίνειν significatio. Quòd si ita accipiatur sententia, tum istud γὰρ (*ver.* 134.) non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantèr reticetur, referri intelligendum erit; “ *Neque hoc solum mihi subeundum erit* “ *malum*, NAM, *&c.*” Vide ad *Il.* ί. 22.

Ibid. et *ver.* 193. —— ἀποτίνειν —— τίνειν.] Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 133. —— αὐτὸς ἑκὼν.] *Al.* αὐτὸς ἐγὼν.

Ver. 135. —— ἀρήσετ' Ἐριννῦς.] "Ενθα σημείωσαι καὶ ὅτι τὸ Ἐριννῦς ἀρήσεται, ἢ ὅλως θεόν τινὰ, ἐπιθεάζειν ἔλεγον οἱ Παλαιοὶ, ἀντὶ τοῦ καταρᾶσθαι. *Eustath.*

Ver. 137. —— ἐνίψω.] Τὸ μετὰ σφοδρότητος καὶ ἀπειλῆς λέγειν. *Schol.*

Ver. 140. —— ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.] Ἐναλλάσσοντες κατὰ διαδοχήν. *Schol.*

Digitized by Google

Ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσσαι,
Κείρετ'· ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
Αἴκε ποτὲ Ζεὺς δῷσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι·
Νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὄλοισθε.
Ὣς φάτο Τηλέμαχος· τῷ δ' αἰετὼ εὐρύοπα Ζεὺς
Ὑψόθεν ἐκ κορυφῆς ὄρεος προέηκε πέτεσθαι.
Τὼ δ' ἕως μέν ῥ' ἐπέτοντο μετὰ πνοιῇς ἀνέμοιο,
Πλησίω ἀλλήλοισι τιταινομένω πτερύγεσσιν·
Ἀλλ' ὅτε δὴ μέσσην ἀγορὴν πολύφημον ἱκέσθην,
Ἔνθ' ἐπιδινηθέντε τιναξάσθην πτερὰ πολλὰ,
Ἐς δ' ἰδέτην πάντων κεφαλὰς, ὄσσοντο δ' ὄλεθρον·
Δρυψαμένω δ' ὀνύχεσσι παρειὰς, ἀμφί τε δειρὰς,
Δεξιὼ ἤϊξαν διά τ' οἰκία καὶ πόλιν αὐτῶν.
Θάμβησαν δ' ὄρνιθας, ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Ὥρμηναν δ' ἀνὰ θυμὸν, ἅπερ τελέεσθαι ἔμελλον.

"Esse, viri unîus victum impunè perdere,
"Absumite; ego verò deos invocabo sempiternos,
"Si unquam Jupiter dederit facta *hæc* vindicatum iri;
"Inulti fortè deindè intra domum perituri sitis."
Sic ait Telemachus: huic verò duas-aquilas latè-sonans Jupiter
Ex-alto a vertice montis præmisit volare.
Hæ autem aliquandiù quidem volabant cum flatu venti,
Propinquæ invicem, extendentes alas:
Sed cùm jam ad mediam concionem celebrem pervenissent,
Ibi in gyrum-flexæ concusserunt alas densas,
Aspexerunt autem omnium capita, portendebantque mortem:
Ubi verò laniârant unguibus maxillas, circùmque colla,
Ad dextram volârunt, et per ædes et per urbem ipsorum.
Admirati verò sunt aves, postquam viderunt oculis,
Agitâruntque in animo, quæ perficienda erant.

Ver. 142. ——— ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσσαι.] Vide suprà ad ά. 160.

Ibid. —— ὀλέσσαι.] *Al.* ὀλέσθαι.

Ver. 144. Αἴκε ποτὲ Ζεὺς δῷσι.] *Al.* Αἴκε πόθι Ζεὺς δῷσι· ut suprà ά. 379. *Al.* Αἴκε Ζεὺς δώησι.

Ibid. —— παλίντιτα.] Vide suprà ad ά. 379. item ad *Il.* ύ. 414. et ξ'. 484.

Ver. 146. —— εὐρύοπα Ζεὺς.] Vide ad *Il.* ά. 175.

Ver. 148. —— ἕως μὲν.] Τέως, μέχρι χρόνου τινός. *Schol.* Pronuntiabatur autem ὥς μὲν.

Ver. 150. —— ἀγορὴν πολύφημον.] Ἐν ᾗ πολλαὶ φῆμαι, ἢ πολλαὶ κληδόνες εἰσίν. *Schol.* MSS. apud *Barnesium*.

Ver. 151. ——— πτερὰ πολλὰ.] *Al.* πτερὰ πυκνὰ.

Ver. 152. —— ὄσσοντο δ' ὄλεθρον.] Καὶ ὅτι μᾶλλον ἀπὸ τῆς ὄσσης, τὸ ὄσσεσθαι, αὐτὸς, ἐδήλωσεν, ἐπὶ τῶν μνηστήρων λέγων, "Ἐς δ' "ἰδέτην πάντων κεφαλὰς· ὄσσοντο δ' ὄλεθρον·" ὃ ἐπ' ἄλλῳ ἐξηγήσατο εἰπὼν, (*Il.* τ'. 420.) "Ξάνθε, τί μοι θάνατον μαντεύεαι;" *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. Vide suprà ad ά. 282.

Ver. 153. Δρυψαμένω δ' ὀνύχεσσι παρειὰς, ἀμφί τε δειρὰς.] Fuerunt, teste *Eustathio*, qui hoc ita acciperent, ut Aquilæ non suas ipsorum, sed virorum in concione genas collaque lacerare dicantur. Sed minùs rectè; tum enim non Δρυψαμένω, sed Δρύψαντι, vel Δρύψαντες dixisset Poëta. Vide infrà ad ί. 491. et ad ί. 296.

Ver. 154. Δεξιὼ ἤϊξαν.] *Al.* Δεξιὰ ἤϊξαν.

Ibid. —— διά τ' οἰκία, καὶ πόλιν αὐτῶν.] Ἢ τῶν Ἰθακησίων· ἢ τῶν ἀετῶν, ὡς ἐπαναστραφέντων ἔνθα ᾤκουν. *Schol.* Quarum expositionum posterior planè inepta.

Ver. 156. —— ἔμελλον.] *Al.* ἔμελλεν.

Digitized by Google

Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων ἥρως Ἁλιθέρσης,
Μαστορίδης· ὁ γὰρ οἶος ὁμηλικίην ἐκέκαστο,
Ὄρνιθας γνῶναι, καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅττι κεν εἴπω·
Μνηστῆρσιν δὲ μάλιστα πιφαυσκόμενος τάδε εἴρω,
Τοῖσιν γὰρ μέγα πῆμα κυλίνδεται· οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς
Δὴν ἀπάνευθε φίλων ὢν ἔσσεται, ἀλλά που ἤδη
Ἐγγὺς ἐὼν, τοῖσδεσσι φόνον καὶ κῆρα φυτεύει
Πάντεσσιν· πολέσιν δὲ καὶ ἄλλοισιν κακὸν ἔσται,
Οἳ νεμόμεσθ' Ἰθάκην εὐδείελον· ἀλλὰ πολὺ πρὶν
Φραζώμεσθ', ὥς κεν καταπαύσομεν· ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
Παυέσθων· καὶ γάρ σφιν ἄφαρ τόδε λώϊόν ἐστιν.
Οὐ γὰρ ἀπείρητος μαντεύσομαι, ἀλλ' εὖ εἰδώς·
Καὶ γὰρ ἐκείνῳ φημὶ τελευτηθῆναι ἅπαντα·

Inter hos verò et locutus est senex heros Halitherses
Mastorides; hic enim solus coævos vincebat,
In avibus dijudicandis et fatalia edicendo;
Qui ipsis sapiens concionatus est et dixit;
" Audite nunc me, Ithacenses, quodcunque dixero:
" Procis autem potissimùm significans hæc dico;
" Illis enim ingens periculum imminet: non enim Ulysses
" Diù seorsùm à suis amicis aberit; sed alicubi jam,
" Propè cùm sit, his cædem et fatum molitur
" Omnibus; pluribus etiam aliis malè erit,
" Qui habitamus Ithacam claram: sed longè anteà
" Consideremus, quomodo *ipsos* compescamus; quinetiam ipsi
" Quiescant; etenim ipsis statim hoc utilius est.
" Non enim inexpertus vaticinor, sed benè doctus:
" Etenim illi dico perfecta esse omnia;

Ver. 160. Ὅς σφιν.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* Ὅ σφιν.

Ver. 166. —— πολέσιν.] *Al.* πολλοῖς.

Ver. 167. Οἳ νεμόμεσθ' Ἰθάκην.] Ἐν δὲ τῷ, νεμόμεσθα, καὶ ἑαυτὸν ὁ Ἁλιθέρσης διὰ τὸ φιλάληθες καὶ ἀνεπαχθὲς συνεισάγει τοῖς κακωθῆναι μέλλουσι. Καὶ ταῦτα, εἰδὼς αὐτὸς πταῖσαι μηδέν. *Eustath.*

Ibid. —— Ἰθάκην εὐδείελον.] Εὐπεριόριστον, ἢ εὔδηλον καὶ φανερὰν καθὸ νῆσος ἐστί· πᾶσαι γὰρ αἱ νῆσοι συγκρινόμεναι ἠπείροις εὐδηλότατα ἔχουσι τὰ ὅρια. Ἢ τὴν εὖ πρὸς δύσιν καὶ δείλην κειμένην· δείλη γὰρ, ἡ δύσις, τουτέστιν ἑσπερία. *Schol.* MSS. apud *Barnesium*. Scholia autem Vulgata exponunt solummodò, Εὖ πρὸς δείλην κειμένην. Vide infrà ad ί, 21. 27.

Ver. 168. Φραζώμεσθ', ὥς κεν καταπαύσομεν.] *Barnesius* vertit; "*Consideremus, quo-" modo finem faciamus.*" Minùs rectè; neque enim sensum istum ferre potest vox καταπαύσομεν, quæ activam habet significationem; neque istâ ratione vim propriam haberet vox αὐτοὶ in sequentibus, "ἠδὲ καὶ " αὐτοὶ Παυέσθων." Dna. *Dacier* vocem καταπαύσομεν activo quidem sensu accepisse, sed ad præcedentem κακὸν *ver.* 166. retulisse videtur; ut sit sententia, "*Consideremus,* " *quâ ratione malum impendens evitemus.*" Sed hoc (præterquàm quod et istam vocis καταπαύσομεν interpretationem vix ferri posse crediderim,) cum sequentibus adhuc minùs congruit. Sententia reverà ea est quam exhibet Versio *Westeniana*; "*Consideremus, quî* " illos (*Procos* videlicèt) *compescamus.*" Hæc nimirùm propria vocis καταπαύσομεν significatio; et secundum hanc accipiendi rationem optimè sequitur istud, "ἠδὲ καὶ αὐτοὶ " Παυέσθων." Vide infrà ad *ver.* 244.

Ver. 170. —— μαντεύσομαι.] Apud *Scholiastem*, μαντεύομαι. Quæ fortè et verior lectio.

Digitized by Google

Ὡς οἱ ἐμυθεόμην, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον
Ἀργεῖοι, μετὰ δὲ σφιν ἔβη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Φῆν κακὰ πολλὰ παθόντ', ὀλέσαντ' ἀπὸ πάντας ἑταίρους,
Ἄγνωστον πάντεσσιν, ἐεικοστῷ ἐνιαυτῷ,
Οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἀντίον ηὔδα·
Ὦ γέρον, εἰ δ' ἄγε νῦν μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν,
Οἴκαδ' ἰὼν, μήπου τι κακὸν πάσχωσιν ὀπίσσω.
Ταῦτα δ' ἐγὼ σέο πολλὸν ἀμείνων μαντεύεσθαι.
Ὄρνιθες δὲ τε πολλοὶ ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο
Φοιτῶσ', οὐδὲ τε πάντες ἐναίσιμοι· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ὤλετο τῆλ'· ὡς καὶ σὺ καταφθίσθαι σὺν ἐκείνῳ
Ὤφελες· οὐκ ἂν τόσσα θεοπροπέων ἀγόρευες,
Οὐδὲ κε Τηλέμαχον κεχολωμένον ὧδ' ἀνιείης,
Σῷ οἴκῳ δῶρον ποτιδέγμενος, αἴκε πόρῃσιν.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸδε καὶ τετελεσμένον ἔσται,

" Quemadmodum ei prædixeram, quandò ad Ilium conscendebant
" Argivi, cumque ipsis conscendit versutus Ulysses:
" Dixi *eum*, mala multa passum, amissisque omnibus sociis,
" Incognitum omnibus, vicesimo anno,
" Domum venturum: hæc utique nunc omnia perficiuntur."
Hunc autem rursùs Eurymachus, Polybi filius, contrà allocutus est;
" O senex, eja age nunc vaticinare tuis liberis
" Domum profectus; nè fortè quid mali patiantur in posterum.
" In his autem ego te longè melior sum ad vaticinandum.
" Aves sanè multæ sub radiis solis
" Volitant, neque omnes fatales; cæterùm Ulysses
" Periit procul: utinam etiam tu periisse cum illo
" Debuisses; non tot vaticinans concionareris;
" Neque Telemachum iratum sic incitares,
" Tuæ domui donum expectans, si quid præbeat.
" Sed tibi edico, quod et perfectum erit;

Ver. 172. —— εἰσανέβαινον.] Vide ad *Il.* ν'. 84.

Ver. 174. Φῆν κακὰ πολλὰ παθόντ', &c.] Μέχρι τοῦ, " τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται," [*ver.* 176.] σύνοψις πάσης τῆς Ὀδυσσείας. *Schol.*

Ver. 176. —— τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.] *Quæ jam propè est ut perficiantur.* Vide ad *Il.* β'. 330.

Ver. 178. —— εἰ δ' ἄγε νῦν μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν.] *Al.* εἰ δ' ἄγε δὴ μαντεύεο.

—— Αὐτὰρ ὁ μάντις ὁ Τήλεμος ἔχθρ' ἀγορεύων,
Ἔχθρὰ φέροι ποτὶ οἶκον, ὅπως τεκέεσσι φυλάξῃ. *Theocrit. Idyll.* VI. 23.

—— capiti cane talia, demens,
Dardanio, rebusque tuis——. *Æn.* XI. 399.

Ibid. —— εἰ δ' ἄγε.] Particulæ εἰ vis hujusmodi est; " *Si vaticinari velis, age,* &c. Vide ad *Il.* ζ'. 376. et ί. 167.

Ver. 182. —— οὐδέ τε.] *Al.* οὐδέ τι.

Ibid. —— ἐναίσιμοι.] Μαντικοί. *Schol.* Τὸ δὲ, ἐναίσιμοι, ἀντὶ τοῦ πεπρωμένον τι δηλοῦντες. *Eustath.*

Ver. 183. —— καταφθίσθαι.] Edidit *Barnesius* καταφθῖσθαι. Sed minùs rectè: nam φθίσθαι (ut liquet ex vocibus ἔφθιται, ἐξέφθιτο, *Odyss.* ί. 163. μ'. 329. ύ. 340.) ῐ habet naturâ brevem, positione solummodò productam; adeoque circumflecti ea non debet. Vide ad *Il.* ν'. 192. et ξ'. 471.

Ver. 185. —— ἀνιείης.] Ἀπὸ τοῦ ἀνίημι, ὡς τιθείης. Κυνηγετικὴ ἡ λέξις, ὅτι τὶς κύνα τοῦ δεσμοῦ ἀνεὶς, ἀφίησι κατὰ θηρός. *Schol. Vulgg.*

Digitized by Google

Αἴκε νεώτερον ἄνδρα, παλαιά τε πολλά τε εἰδὼς,
Παρφάμενος ἐπέεσσιν ἐποτρύνῃς χαλεπαίνειν,
Αὐτῷ μὲν οἱ πρῶτον ἀνιηρέστερον ἔσται,
Πρῆξαι δ' ἔμπης ὅτι δυνήσεται ἕνεκα τῶνδε·
Σοὶ δὲ, γέρον, θωὴν ἐπιθήσομεν, ἥν κ' ἐνὶ θυμῷ
Τίνων ἀσχάλλῃς· χαλεπὸν δέ τοι ἔσσεται ἄλγος.
Τηλεμάχῳ δ' ἐν πᾶσιν ἐγὼν ὑποθήσομαι αὐτὸς,
Μητέρα ἣν ἐς πατρὸς ἀνωγέτω ἀπονέεσθαι·
Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι.
Οὐ γὰρ πρὶν παύσασθαι ὀΐομαι υἷας Ἀχαιῶν

" Si juvenem virum, veteraque multaque doctus,
" Deceptum verbis incitaveris ad irascendum;
" Ei quidem ipsi primùm perniciosius erit,
" Efficere autem omnino nihil poteris illorum gratiâ:
" Tibi vero, ô senex, mulctam infligemus, quam in animo
" Luens ægrè-feras; gravisque tibi erit dolor.
" Telemacho autem imprimis ego suadebo ipse,
" Matrem suam ad patris-*domum* jubeat redire:
" Illi vero nuptias facient, et parabunt dotem
" Amplam valdè, quantam convenit charam filiam comitari.
" Non enim anteà quieturos puto filios Achivorum

Similitèr exponunt et Scholia MSS. apud *Barnesium*: Ἀναπέθοις· ἡ δὲ μεταφορὰ τῆς λέξεως εἴληπται ἀπὸ τῶν κυνηγῶν τοὺς ἱμάντας ἀφιέντων. Eodem sensu occurrit vox ἀνιεῖσα, *Iliad.* ε'. 422.

Ἦ μάλα δή τινα Κύπρις Ἀχαιϊάδων ἀνιεῖσα
Τρωσὶν ἅμ' ἕσπεσθαι ———.

Ver. 190. —— ἀνιηρέστερον.] Vide ad *Il.* ν'. 103. et ο'. 24.

Ver. 191. Πρῆξαι δ' ἔμπης οὔτι δυνήσεται.] Ita Vulgati: *Barnesius* autem inter varias lectiones retulit δυνήσεται. Atque ita habet MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. Quæ et ad sententiam potior videtur lectio. Aptius enim, ut opinor, de *Telemacho* accipietur totum hoc distichon, (*ver.* 190. 191.) ut sequens " Σοὶ δὲ, γέρον," (*ver.* 192.) sit sententiæ Apodosis.

Ibid. Πρῆξαι.] Vide ad *Il.* ν'. 192.

Ibid. ἕνεκα τῶνδε.] *Barnesius* in uno MS. reperit οἷος ἀπ' ἄλλων.

Ver. 192. —— θωὴν ἐπιθήσομεν.] Θωὴ, ἡ ἐπιτιθεμένη τινὶ ζημία· ὅθεν ἀθῷος ὁ μὴ θωὴν πάσχων. *Schol.*

Ver. 193. —— ἀσχάλλῃς.] *Eustathius* in commentario legit ἀσχάλλοις.

Ver. 195. —— ἀπονέεσθαι.] Vide ad *Il.* α'. 398.

Ver. 196. Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα.] *Scholiastes* hoc de *Procis* dictum intelligit: Εἰπὼν " ἐς πατρὸς," [suprà *ver.* 195.] μετέβη εἰς τὸ πληθυντικόν· " Οἱ δὲ " γάμον τεύξουσιν," δηλονότι οἱ μνηστῆρες, καὶ ἑτοιμάσουσιν ἔδνα, ὅσα δεῖ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ παιδὶ δίδοσθαι παρὰ τῶν γαμούντων· vocemque ἔεδνα proindè exponit, τὰ παρὰ τοῦ νυμφίου· μείλια δὲ, inquit, παρὰ τοῦ πατρὸς τῇ νύμφῃ διδόμενα. At quamvis vox ἔεδνα isto sensu sæpissimè apud Poëtam usurpatur; cum tamen istud " γάμον τεύξουσι" de *Procis* in universum haud satis aptè accipi possit; cumque versûs sequentis, " Πολλὰ μάλ', " ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι," interpretatio ista à *Scholiaste* allata, ὅσα δεῖ " ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ παιδὶ δίδοσθαι παρὰ τῶν " γαμούντων," paulo sit durior; eam potiorem sententiæ hujus explicationem eamque veram vocis ἔεδνα hoc in loco interpretationem crediderim, quam affert *Eustathius* ad α'. 277. 278. suprà, ubi idem locus occurrit: Ὁ δὲ Ποιητὴς (inquit) οὐ πρὸς ἕνα τὸν πατέρα τὴν σύνταξιν ἀπέδωκεν, ἀλλὰ πρὸς τινὰς πολλοὺς ἀμφὶ τὸν πατέρα· οἵ τινες, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἱστορεῖται, [infrà ο', 16.] τὴν Πηνελόπην ἐκέλευον γήμασθαι. ——— Ἔδνα δὲ νῦν, τὰ ἀπὸ τῆς γυναικὸς πρὸς τὸν ἄνδρα. Atque isto sensu vocem ἐεδνώσαιτο usurpatam fatetur ipse *Scholiastes* suprà *ver.* 53. hujus libri;

Οἳ πατρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀπερρίγασι νέεσθαι
Ἰκαρίου, ὥς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο θύγατρα.

Digitized by Google

Μνηστύος ἀργαλέης· ἐπεὶ ὔτινα δείδιμεν ἔμπης,
Οὔτ' ἂν Τηλέμαχον, μάλα περ πολύμυθον ἐόντα·
Οὔτε θεοπροπίης ἐμπαζόμεθ', ἣν σὺ, γεραιὲ,
Μυθέαι ἀκράαντον, ἀπεχθάνεαι δ' ἔτι μᾶλλον.
Χρήματα δ' αὖτε κακῶς βεβρώσεται, ὐδέποτ' ἶσα
Ἔσσεται, ὄφρα κεν ἥγε διατρίβῃσιν Ἀχαιὺς
Ὃν γάμον· ἡμεῖς δ' αὖ, ποτιδέγμενοι ἤματα πάντα,
Εἵνεκα τῆς ἀρετῆς ἐριδαίνομεν, οὐδὲ μετ' ἄλλας
Ἐρχόμεθ', ἃς ἐπιεικὲς ὀπυιέμεν ἐστὶν ἑκάστῳ.
  Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὐρύμαχ', ἠδὲ καὶ ἄλλοι, ὅσοι μνηστῆρες ἀγαυοὶ,
Ταῦτα μὲν οὐχ' ὑμέας ἔτι λίσσομαι, οὐδ' ἀγορεύω·
Ἤδη γὰρ τὰ γ' ἴσασι θεοὶ καὶ πάντες Ἀχαιοὶ.
Ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἑταίρους,
Οἵ κε μοι ἔνθα καὶ ἔνθα διαπρήσσωσι κέλευθον.

" A conjugii-ambitu difficili; quoniam neminem timemus omnino;
" Neque sanè Telemachum, tametsi multiloquus sit:
" Neque vaticinium curamus, quod tu, senex,
" Loqueris irritum; odio autem eris adhuc magis,
" Bona verò rursus malè absumentur, neque unquam paria
" Erunt, dum hæc differat Achivos
" Suis nuptiis; nos vero rursus, expectantes diebus omnibus,
" Propter virtutem contendimus, neque ad alias
" Imus, quas convenit ducere unicuique."
Hunc autem rursum Telemachus prudens contrà locutus est;
" Eurymache, et alii, quotquot proci generosi,
" De istis quidem non vos ampliùs oro, neque dico:
" Jamjam enim hæc sciunt dii et omnes Achivi.
" Sed agè mihi date navem celerem, et viginti socios,
" Qui mihi hinc atque hinc pertranseant viam *maris*,

Ibid. —— *ἀρτυνέουσιν.*] Vide suprà ad *α'.* 277.

Ver. 199. Μνηστύος ἀργαλέης.] *Ἀργαλέαν δὲ τὴν τῆς Πηνελόπης μνηστὺν λέγει, ἢ ὡς μέχρι νῦν δυσκατέργαστον, ἢ κατά τινα φήμην καὶ αὐτὸ καὶ μαντείαν ἀκουσίαν νόμῳ τῆς πολυφήμου ἀγορᾶς· τῷ ὄντι γὰρ ἀργαλεωτάτη ἀπέβη τοῖς μνηστῆρσιν, οὔτε ἀνύσασιν οὐδὲν, καὶ προσαπολέσασι καὶ τὸ ζῆν.* *Eustath.* Priorem harum explicationum solam affert *Scholiastes*, quam et veriorem crediderim; posterior subtilior videtur et longiùs petita, cumque ipsius vocis *ἀργαλέης* sensu minùs congruit. Vide suprà ad *ver.* 127.

Ibid. —— *δείδιμεν.*] Vide ad *Il. ε'.* 240. et *ν'.* 736.

Ver. 203. —— *οὐδέποτ' ἶσα Ἔσσεται.*] *Ἤγουν, ἀεὶ ἐλαττωθήσονται.* *Schol.* Similitèr et *Eustathius*; Τὸ δὲ, " *οὐδέ ποτε ἶσα ἔσσεται,*" *ἀστείως εἴρηται, ἀντὶ τοῦ ἀεὶ ἐλαττωθήσεται. Εἰ γὰρ μὴ ἶσα, πολλῷ μᾶλλον οὐ μείζονα· ἔσται ἄρα ἐλάττονα.* Dna. *Dacier* verò hoc alitèr accipit: " Eurymaque (inquit) dit, *et jamais les choses ne seront égales*, pour dire, " *jamais l'ordre ne sera rétabli.* Car l'ordre " est designé par l'égalité, qui fait que " chacun a ce qui lui appartient." Quam et veriorem crediderim explicationem.

Ver. 209. —— *μνηστῆρες ἀγαυοὶ.*] *Νῦν ἀντὶ τοῦ εὐγενεῖς, λαμπροί.* *Schol.* Vide suprà ad *α'.* 29. et 106.

Ver. 212. *Ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα.*] *Πρὸς τοὺς Ἰθακησίους. Ἢ τὴν ὑπόνοιαν ἀποτριβόμενος, αἰτεῖται παρὰ τῶν μνηστήρων τὰ πρὸς τὴν πορείαν· πῶς γὰρ ἠδύνατο σκευωρεῖν κατὰ αὐτῶν πολίτας ὀπαδοὺς ἔχων;* *Schol.*

Ver. 213. —— *διαπρήσσωσι.*] Vide ad *Il. ν'.* 192.

Digitized by Google

Εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
Νόστον πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο,
Ἤν τις μοι εἴπῃσι βροτῶν, ἢ ὄσσαν ἀκέσω
Ἐκ Διὸς, ἥτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισιν.
Εἰ μέν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκέσω,
Ἦτ' ἂν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίην ἐνιαυτόν·
Εἰ δέ κε τεθνειῶτος ἀκέσω, μηδ' ἔτ' ἐόντος,
Νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Σῆμά τε οἱ χεύσω, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξω
Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε· καὶ ἀνέρι μητέρα δώσω.
Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Μέντωρ, ὅς ῥ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἦεν ἑταῖρος,
Καί οἱ ἰὼν ἐν νηυσὶν ἐπέτρεπεν οἶκον ἅπαντα,
Πείθεσθαί τε γέροντι, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσειν.
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,ττι κεν εἴπω·
Μήτις ἔτι πρόφρων, ἀγανὸς, καὶ ἤπιος ἔςω
Σκηπτῦχος βασιλεὺς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδὼς,
Ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη, καὶ αἴσυλα ῥέζοι·
Ὡς ὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο

" Proficiscor enim in Spartam et Pylum arenosam,
" Reditum sciscitaturus patris diù absentis,
" Si quis mihi dicat mortalium, aut famam audiám
" Ex Jove, quæ potissimum notitiam affert hominibus.
" Si quidem patris vitam et reditum audivero,
" Sanè, vexatus licèt, adhuc perduraverim in annum;
" Si verò mortuum audivero, neque adhuc superstitem,
" Reversus deindè charam in patriam terram.
" Tumulum illi erigam, et parentalia perficiam
" Eximia valdè, qualia decet; et viro matrem dabo."
Ille quidem sic locutus consedit; his autem surrexit
Mentor, qui Ulyssis eximii erat socius;
Et *is* ei, cum proficisceretur, commisit totam familiam,
Utque obediret seni, et firma omnia custodiret.
Qui inter eos sapiens concionatus est et dixit;
" Audite nunc me, Ithacenses, quodcunque dixero;
" Nequis ampliùs benignus, mansuetus, et mitis sit
" Sceptriger rex, neque in mente proba ciens;
" Sed semper infestus sit, et nefaria patret:
" Adeò nullus recordatur Ulyssis divini

Ver. 216. —— ὄσσαν.] Vide suprà ad ά. 282.

Ver. 220. —— τεθνειῶτος.] Vide ad *Il.* ζ. 464. et ν'. 46.

Ver. 221. —— δὴ ἔπειτα.] Vide suprà ad ά. 290.

Ver. 222. —— χεύσω.] *Al.* χώσω, et χεύω.

Ver. 225. —— ὅς ῥ'.] *Qui scilicèt* ——.

Ver. 227. Πείθεσθαι τε γέροντι.] Ὁ ἐπὶ τῷ Λαέρτῃ. *Eustath.*

Ver. 228. Ὅς σφιν.] Vide suprà ad *ver.* 160.

Ver. 233. —— μέμνηται.] Similitèrque infrà *ver.* 271. ἐνέστακται Vide ad *Il.* ά. 37. et ν'. 736.

Digitized by Google

Λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.
Ἀλλ' ἤτοι μνηστῆρας ἀγήνορας ἔτι μεγαίρω
Ἔρδειν ἔργα βίαια, κακορραφίῃσι νόοιο·
Σφὰς γὰρ παρθέμενοι κεφαλὰς, κατέδουσι βιαίως
Οἶκον Ὀδυσσῆος, τὸν δ' οὐκ ἔτι φασὶ νέεσθαι·
Νῦν δ' ἄλλῳ δήμῳ νεμεσίζομαι· οἷον ἅπαντες
Ἧσθ' ἄνεῳ, ἀτὰρ ἔτι καθαπτόμενοι ἐπέεσσιν,
Παύρους μνηστῆρας κατερύκετε, πολλοὶ ἐόντες.
Τὸν δ' Εὐηνορίδης Λειώκριτος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ ἀταρτηρὲ, φρένας ἠλεὲ, ποῖον ἔειπες,
Ἡμέας ὀτρύνων καταπαυέμεν; ἀργαλέον δὲ

"Populorum, quibus præfuit, et velut pater mansuetus erat.
"Verum enimvero procos superbos nequaquàm invideo
"Committere facinora violenta malis-consiliis mentis:
"Sua enim objectantes capita comedunt violentèr
"Domum Ulyssis, quem non amplius autumant rediturum esse:
"Nunc autem cætero populo succenseo; quod-adeo omnes
"Sedeatis muti, neque omnino redarguentes verbis,
"Pauciores procos compescatis, cum-sitis plures."
Hunc autem Euenorides Leiocritus contrà allocutus est;
"Mentor noxie, ingenio stolide, quale locutus es,
"Ad nos adhortans compescendos? Difficile autem erit

Ver. 234. ——— πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.] Οὕτω δὲ πρᾴως καὶ φιλοφρόνως τοῖς αὐτοῦ ὁμοφύλοις προσηνέχθη ὁ Κῦρος, ὥστε καὶ ἄχρι νῦν παρὰ πάντων πατέρα προσαγορεύεσθαι τῶν Περσῶν· καθάπερ καὶ ὁ Ποιητὴς τῷ Ὀδυσσεῖ τοιοῦτόν τι μαρτυρῶν, γέροντά τινα εἰσάγει Ἰθακήσιον, τὴν τῶν μνηστήρων ἀσέλγειαν ὀδυρόμενον, καὶ λέγοντα, "Ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος "θείοιο, Λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὣς "ἤπιος ἦεν." *Kyriac Stroz. de Republ. Lib.* IX. vide suprà ad *ver*. 47.

Ver. 235. —— μνηστῆρας ἀγήνορας.] Vide suprà ad *ver*. 209. et ad *ά*. 106.

Ver. 237. Παρθέμενοι.] Ἐνέχυρον θέμενοι. *Schol.*

Ver. 242. Τὸν δ' Εὐηνορίδης Λειώκριτος ἀντίον ηὔδα.] Ὁ Ποιητὴς τὸν μὲν Ἀντίνοον, ἁπλούστερον ἐποίησε δημηγοροῦντα καὶ ἀφελέστερον· τὸν δὲ Εὐρύμαχον, ἐμβριθέστερον καὶ ἁδρότερον· ἐνταῦθα δὲ Λειώκριτόν τινα μνηστῆρα βραχύλογον μὲν πλάττει, θρασύτερον δὲ, ὃς οὐ μόνον τὸν Ὀδυσσέα ἐξευτελίσει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγορὰν ταχὺ λύσει, ἣν οὐκ ἐκάθισεν αὐτός. *Schol.* et *Eustath.*

Ver. 243. —— ἀταρτηρὲ.] Ἀτηρέ. *Schol.*

Ibid. ——— φρένας ἠλεὲ.] Τὸ δὲ, "ἠλεὲ," εἴληπται μὲν ἀντὶ τοῦ, ἠλίθιε, πεπλανημένε τὸν νοῦν ——. Εὕρηται δὲ ἐν Ἰλιάδι καὶ δισύλλαβον ἐν τῷ, [*Il*. ό. 128.] "φρένας ἠλὲ, διέφθορας." *Eustath.*

Ver. 244. Ἡμέας ὀτρύνων καταπαυέμεν.] *Barnesius*, Versionem *Westenianam* secutus, locum hunc ita reddit; "*Nos adhortans de-* "*sistere.* Malè omnino. Interpretatio enim ista cum voce ὀτρύνων parum aptè, cum voce καταπαυέμεν (quæ activa est) nullo modo congruit. Sed et si sensum istum verba ferre possent, nequaquàm tamen hîc conveniret ista accipiendi ratio. Neque enim in præcedenti oratione *Procos*, sed *Ithacenses* allocutus est *Mentor*, suprà *ver*. 229. 235. 239.; neque ullo modo ita cohærerent sequentia, "ἀργαλέον δὲ &c." Melius paulò vertit Dna. *Dacier*; "*Que venez vous de* "*dire pour nous exciter à nous opposer à* "*tant de desordres.*" *Leiocritum* nimirùm *Ithacensem* fuisse, seipsumque cum reliquis *Ithacensibus*, quos vituperârat *Mentor*, hîc excusare intelligit. Id quod et cum vocum ὀτρύνων et καταπαυέμεν sensu, et cum eo quod anteà dixerat *Mentor*, *ver*. 239. &c. satis aptè congruit. Verum cum liquet ex *χ'*. 294. infrà, unum è Procis fuisse *Leiocritum*, (id quod nec ipsam Dnam. *Dacieram* fugit) rectius, ut opinor, istud Ἡμέας à *Leiocrito* dictum intelliges de seipso et reliquis Procis, ad quos compescendos populum *Ithacensem Mentor* hîc incitare arguatur.

Ver. 244. 253. —— ὀτρύνων —— ὀτρυνέει.] Vide ad *Il*. *κ'*. 55. item infrà ad *ζ'*. 33. et *λ'*. 109.

Digitized by Google

Ἀνδράσι καὶ πλεόνεσσι μαχήσασθαι περὶ δαιτί.
Εἴπερ γάρ κ' Ὀδυσεὺς Ἰθακήσιος αὐτὸς ἐπελθὼν,
Δαινυμένους κατὰ δῶμα ἑὸν μνηστῆρας ἀγαυοὺς
Ἐξελάσαι μεγάροιο μενοινήσῃ ἐνὶ θυμῷ,
Οὔ κεν οἱ κεχάροιτο γυνὴ, μάλα περ χατέουσα,
Ἐλθόντ'· ἀλλά κεν αὐτοῦ ἀεικέα πότμον ἐπίσποι,
Εἰ πλεόνεσσι μάχοιτο· σὺ δ' οὐ κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἀλλ' ἄγε, λαοὶ μὲν σκίδνασθ' ἐπὶ ἔργα ἕκαστος·
Τούτῳ δ' ὀτρυνέει Μέντωρ ὁδὸν ἠδ' Ἁλιθέρσης,
Οἵ τε οἱ ἐξ ἀρχῆς πατρώϊοι εἰσὶν ἑταῖροι.
Ἀλλ', ὀΐω, καὶ δηθὰ καθήμενος, ἀγγελιάων
Πεύσεται εἰν Ἰθάκῃ, τελέει δ' ὁδὸν οὔποτε ταύτην.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· λῦσεν δ' ἀγορὴν αἰψηρήν.

"Viris licèt pluribus pugnare *nobiscum* de convivio.
"Etenim si Ulysses Ithacensis ipse adveniens,
"Convivantes per domum suam procos eximios
"Expellere è domo cogitaret in animo,
"Non ipsi lætaretur uxor, quantumvis valdè desiderans,
"Venienti; sed *is* ibi sævam mortem obiret,
"Si cum pluribus pugnaret: tu vero non rectè locutus es.
"Sed agè, populi quidem dispergamini ad opera unusquisque:
"Huic autem properabit Mentor iter et Halitherses,
"Qui utique ei à principio paterni sunt amici.
"Sed, puto, et diu sedens, nuncios
"Percontabitur in Ithacâ; perficiet vero iter nunquam hoc."
Sic utique locutus est, solvitque concionem celerem.

Ibid. —— ἀργαλέον δὲ Ἀνδράσι καὶ πλεόνεσσι μαχήσασθαι περὶ δαιτί.] *Barnesius* vertit; "*Difficile autem erit cum viris etiam pluribus* "*pugnare de convivio.*' Sensu planè nullo. Equidem, si istud "πλεόνεσσι μαχήσασθαι," *Cum pluribus pugnare*, interpretandum sit: Poëtam hoc dicere voluisse crediderim: "*Durum erit, cum viris, iisque pluribus, pug-* "*nare de convivio.*' Sed ad vim particulæ "καὶ" rectius interpretantur *Scholiastes* et *Eustathius*; Λέγει δὲ ὅτι ἀργαλέον τοῖς Ἰθακησίοις, καὶ πλείονας ὄντας, ἀντικαταστῆναι δαινυμένοις τοῖς μνηστῆρσιν. *Immò nè ipsum quidem Ulyssem*, [*ver.* 246. &c.] *si reversus foret, ullo profectu hoc aggressurum.* Aptissimè porro convenit hæc explicatio cum iis quæ dixerat *Mentor* suprà *ver.* 239. 240.;

—— ἀτὰρ οὔτι καθαπτόμενοι ἐπέεσσι,
Παύρους μνηστῆρας καταρύκετε, πολλοὶ ἐόντες.

Fatendum tamen alteri interpretationi favere istud "Εἰ πλεόνεσσι μάχοιτο," infrà *ver.* 251. quod secundum *Scholiastis* et *Eustathii* explicationem haud satis aptè videtur adjici.

Ver. 245. —— περὶ δαιτί.] Οἱ γὰρ ἐν δαιτὶ, οἴονται ἀνυπόστατοι εἶναι τὴν ἀλκὴν, τοῦ οἴνου στρατηγοῦντος αὐτοῖς. *Schol.* Iisdem penè verbis exponit *Eustathius*; additque, τὸ δὲ τοιοῦτον νόημα σαφέστερον ἐμφαίνει ἐν τῷ, "Εἰ "γὰρ αὐτὸς ἐπελθὼν δαινυμένους κατὰ δῶμα "μνηστῆρας ἐξελάσαι τοῦ μεγάρου ἐθέλει, οὐκ ἂν "αὐτῷ ἡ γυνὴ κεχάροιτο &c." Idem paulo inferius de constructione: Τὸ δὲ "περὶ δαιτί" καινότερον συντέτακται, δηλοῦν ἢ τὸ "περὶ δαι-"τὸς," ἢ τὸ "ἐν δαιτί." Sed vide infrà ad ρ'. 471.

Ver. 247. Δαινυμένους.] Vide ad *Il.* γ'. 260.

Ver. 248. —— μενοινήσῃ.] *Al.* μενοινήσειε.

Ver. 249. Οὔ κεν οἱ κεχάροιτο.] Vide infrà ad ψ'. 266. *Al.* Οὐκ ἄν οἱ.

Ver. 250. —— ἐπίσποι.] *Al.* ἐπίσπῃ.

Ver. 254. Οἵ τε.] *Qui utique* ——. *Qui scilicet* ——.

Ver. 257. —— λῦσεν δ' ἀγορὴν αἰψηρήν.] Ἀντὶ τοῦ αἰψηρῶς· ὡς τὸ, "τότε μοι χάνοι "εὐρεῖα χθὼν" ἀντὶ τοῦ εὐρύ. *Schol.* Eodemque modo exponit et *Eustathius*. Vide ad *Il.* δ'. 182.

Digitized by Google

Οἱ μὲν ἄῤ ἐσκίδναντο ἑὰ πρὸς δώμαθ᾽ ἕκαστος·
Μνηστῆρες δ᾽ ἀνὰ δώματ᾽ ἴσαν θείου Ὀδυσῆος.
Τηλέμαχος δ᾽ ἀπάνευθεν ἰὼν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης,
Χεῖρας νιψάμενος πολιῆς ἁλὸς, εὔχετ᾽ Ἀθήνῃ·
Κλῦθί μοι, ὃ χθιζὸς θεὸς ἤλυθες ἡμέτερον δῶ,
Καί μ᾽ ἐν νηῒ κέλευσας ἐπ᾽ ἠεροειδέα πόντον,
Νόστον πευσόμενον πατρὸς δὴν οἰχομένοιο,
Ἔρχεσθαι· τὰ δὲ πάντα διατρίβουσιν Ἀχαιοὶ,
Μνηστῆρες δὲ μάλιστα, κακῶς ὑπερηνορέοντες.
Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος· σχεδόθεν δὲ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν·
Καί μιν φωνήσασ᾽ ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τηλέμαχ᾽, οὐδ᾽ ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι, οὐδ᾽ ἀνοήμων·
Εἰ δή τοι σοῦ πατρὸς ἐνέστακται μένος ἠΰ,
Οἷος ἐκεῖνος ἔην τελέσαι ἔργον τε ἔπος τε,
Οὔ τοι ἔπειθ᾽ ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, οὐδ᾽ ἀτέλεστος·

Atque hi quidem dispergebantur ad domum quisque suam;
Proci autem ad ædes iverunt divini Ulyssis.
Telemachus autem seorsum profectus ad littus maris,
Manibus lotis è cano mari, supplicabat Minervæ;
"Audi me, qui herì deus venisti ad domum nostram,
"Et me in navi jussisti per nigrum pontum,
"Reditum sciscitaturum patris diu absentis,
"Ire: hæc vero omnia impediunt Achivi,
"Proci autem potissimum, malè superbientes."
Sic ait precans: prope autem illum venit Minerva,
Mentori similis-facta, tum corpore, tum etiam voce;
Et eum compellans verba alata dixit;
"Telemache, neque in-posterum ignavus eris, neque stolidus:
"Si quidem tibi tui patris instillatus est animus fortis,
"Qualis ille erat ad perficiendum opusque dictumque,
"Non tibi deindè vanum iter erit, neque irritum;

Ver. 258. —— ἄῤ.] *Proindè* ——. *Ut fieri solet* ——.

Ver. 259. —— ἀνὰ δώματ᾽.] *Al.* ἐς δώματ᾽. Atque ita legit *Eustathius* in commentario.

Ver. 260. —— ἀπάνευθεν ἰὼν.] *Al.* ἀπάνευθε κιὼν.

Ibid. —— ἐπὶ θῖνα.] *Al.* ἐπὶ θινί.

Ver. 261. —— νιψάμενος.] Vide infrà ad ε'. 491. et ad ι'. 296.

Ver. 262. —— ὃ χθιζὸς.] *Al.* ὃς χθιζὸς.

Ibid. —— ἤλυθες.] Postulat temporum ratio, ut ἤλυθες hoc in loco sit ab *Aoristo* ἤλυθον, non à Perfecto ἤλυθα. Vide ad *Il.* α'. 37, et δ'. 110.

Ver. 267. —— σχεδόθεν δὲ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη.] Vide suprà ad α'. 83. et ad *Il.* α'. 194.

Ver. 268. Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν.]

Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque. *Æn.* IV. 558.

Omnia longævo similis, vocemque coloremque. IX. 650.

Ver. 271. Εἰ δή.] *Si reverà* ——.

Ver. 273. Οὔ τοι ἔπειθ᾽ ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, οὐδ᾽ ἀτέλεστος.] Ἁλίη καὶ ἀτέλεστος οὐκ ἄνευ ἀστεϊσμοῦ λέγονται· ἔσεται μὲν γὰρ ἡ ὁδὸς διὰ τὴν ἅλα, ἁλίη, ὡς διὰ θαλάσσης πλέοντι· ἀλλ᾽ ὅμως οὐχ ἁλίη ἔσται, τουτέστι ματαία καὶ κενή, οὐδ᾽ ἀτέλεστος. *Schol.* apud *Barnesium*. Similitèr et *Eustathius*; Ὅτι ἐν τῷ, "Οὔ τοι "ἔπειθ᾽ ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, οὐδ᾽ ἀτέλεστος," ἀστείως πρόσκειται τὸ, "οὐδ᾽ ἀτέλεστος." ἄλλως

Digitized by Google

Εἰ δ' οὐ κείνου γ' ἐσσὶ γόνος καὶ Πηνελοπείης,
Οὔ σ' ἔτ' ἔπειτα ἔολπα τελευτήσειν, ἃ μενοινᾷς.
Παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται·
Οἱ πλέονες κακίους· παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους.
Ἀλλ' ἐπεὶ οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι, οὐδ' ἀνοήμων,
Οὐδέ σε πάγχυ γε μῆτις Ὀδυσσῆος προλέλοιπεν,
Ἐλπωρή τοι ἔπειτα τελευτῆσαι τάδε ἔργα.
Τῷ νῦν μνηστήρων μὲν ἔα βουλήν τε νόον τε
Ἀφραδέων, ἐπεὶ οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι·
Οὐδέ τι ἴσασιν θάνατον, καὶ κῆρα μέλαιναν,
Ὃς δή σφιν σχεδόν ἐστιν ἐπ' ἤματι πάντας ὀλέσθαι.

" Si verò non illius sis filius et Penelopes,
" Non sanè deindè speraverim *te* perfecturum esse, quæ moliris.
" Pauci enim filii similes patri sunt;
" Plerique pejores; pauci verò et parentibus meliores.
" Sed quoniam neque in posterum ignavus eris, neque stolidus,
" Neque te penitùs prudentia Ulyssis reliquit;
" Spes tibi deinceps *est te* perfecturum hæc opera.
" Ideò nunc procorum quidem sine consiliumque mentemque
" Insipientium; quoniam neutiquam prudentes, neque justi *sunt;*
" Neque omninò sciunt mortem, et fatum atrum,
" Quæ jam illis imminet, die uno ut omnes pereant.

μὲν γὰρ, ἀλία ἔςαι τῷ Τηλεμάχῳ ἡ ὁδὸς, ὡς διὰ θαλάσσης πλεύσοντι· —— ὁ μὲν κατὰ τὸ ἀτέλεςον ἁλίη ἔςαι, ὅπερ ἐςὶ ματαία. Uterque, ut opinor, satis inficetè.

Ver. 275. 279. —— ἔολπα —— προλέλοιπε.] Vide ad *Il.* ά. 37.

Ver 276. Παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται· Οἱ πλέονες κακίους.

Οὐδὲν κακίων [σὺ] τυγχάνεις γεγὼς πατρὸς,
Παύρων μετ' ἄλλων· ἕνα γὰρ ἐν πολλοῖς ἴσως
Εὕροις ἂν, ὅςις ἐςὶ μὴ χείρων πατρός.
Euripid. Heraclid. ver. 327.

Οἵην χρύσειοι πατέρες γενεὴν ἐλίποντο
Χειροτέρην· ὑμεῖς δὲ κακώτερα τεξείεσθε.
Aratus, Phænom. ver. 123.

Ætas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiorem.
Herat. Carm. lib. III. *Od.* vi. 46.

" Neminem propè magnorum virorum optimum et utilem filium reliquisse satis " claret." *Ælii Spartiani, Severus Imperator.* " Ἀνδρῶν ἡρώων τέκνα πήματα· id est, " *Virorum heroüm filii noxæ.* Veteribus illud observatum fuit, præstantium virorum filios multùm à progenitorum moribus abfuisse. Undè et Demosthenes dixit; " Τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὥσπερ εἱμαρμένη εἴη, " φαύλους ἀποβαίνειν τοὺς υἱοὺς ———. Quæ " quidem Demosthenis sententia refertur " ab Aristide in Cimone." *Erasm. Adag. Sect.* quæ inscribitur, *Degenerantium in pejus.*

Ibid. Παῦροι γάρ.] " Hanc αἰτιολογίαν," inquit *Spondanus*, " ego sanè non complector, " neque scio cur hoc loco sit posita. —— " Sic ait Minerva: *Telemache, si non esses* " *filius Ulyssis et Penelopes, non sperarem te* " *ea effecturum, quæ moliris.* Ratio: *Pauci* " *enim filii patris sunt similes.* Imò dicendum fuit: *Quanquam sis Ulyssis filius, tamen dubito an hoc perficias, quia non solent* " *semper filii patrum virtutem referre.*" Sed nihil opus; refertur enim istud, γὰρ, non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantèr reticetur: " *Neque me de virtute* " *tuâ dubitare mireris, Pauci ENIM &c.*" Atque hoc modo accipit *Scholiastes*, qui ad voces, " Παῦροι γάρ τοι παῖδες·" . Τὸ αἴτιον (inquit) τοῦ διςασμοῦ· Et *Eustathius*: Αἴτιον δή μοι οὐκ ἀπεικὸς τοῦ διςάζειν ἐπὶ τῇ σῇ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς γονεῖς ὁμοιότητι, τὸ πλέονας εὑρίσκειν παῖδας ἀνομοίους τῇ πατρικῇ ἀγαθότητι.

Ver. 280. Ἐλπωρή.] Vide suprà ad ά. 167.

Ver. 282. —— οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι.] Δογματίζει Ὅμηρος, ὅτι ὁ ἄδικος καὶ ἀσύνετος ἐςίν. *Schol.*

Ver. 283. 284. Οὐδέ τι ἴσασιν θάνατον, —— Ὃς δή σφιν σχεδόν ἐςιν.] Ita *Iliad.* ρ΄. 201.

Ἆ δείλ', οὐδέ τί τοι θάνατος καταθύμιός ἐςιν,
Ὃς δή τοι σχεδὸν ἐςί· ———

Digitized by Google

Σοὶ δ᾽ ὁδὸς οὐκέτι δηρὸν ἀπέσσεται, ἣν σὺ μενοινᾷς·
Τοῖος γάρ τοι ἑταῖρος ἐγὼ πατρώϊός εἰμι,
Ὅς τοι νῆα θοὴν στελέω, καὶ ἅμ᾽ ἕψομαι αὐτός.
Ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς δώματ᾽ ἰὼν μνηστῆρσιν ὁμίλει,
Ὅπλισσόν τ᾽ ἤϊα, καὶ ἄγγεσιν ἄρσον ἅπαντα,
Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι, καὶ ἄλφιτα, μυελὸν ἀνδρῶν,
Δέρμασιν ἐν πυκινοῖσιν· ἐγὼ δ᾽ ἀνὰ δῆμον ἑταίρους
Αἶψ᾽ ἐθελοντῆρας συλλέξομαι· εἰσὶ δὲ νῆες
Πολλαὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ νέαι ἠδὲ παλαιαί·
Τάων μέν τοι ἐγὼν ἐπιόψομαι, ἥτις ἀρίστη·
Ὦκα δ᾽ ἐφοπλίσσαντες ἐνήσομεν εὐρέϊ πόντῳ.

"Tibi verò iter non ampliùs differetur, quod tu moliris:
"Talis enim tibi socius ego paternus sum,
"Qui tibi navem celerem parabo, et simul comitabor ipse.
"Sed tu quidem profectus domum procis interes,
"Apparaque viatica et vasis conde singula,
"Vinum in amphoris, et farinam, medullam hominum,
"Utribus in densis; ego verò per populum socios,
"Statim voluntarios colligam: sunt autem naves
"Multæ in circumfluâ Ithacâ novæ et veteres:
"Harum quidem ego providebo, quæcunque optima sit;
"Statimque instructam deducemus in latum mare."

Nescia mens hominum fati sortisque futuræ! *Æn.* X. 501.

Ibid. —— θάνατον, ϗ κῆρα μέλαιναν.] Vide infrà ad *ύ*. 241.

Ver. 287. ——— στελέω.] Ἐκπλεῦσαι ἑτοιμάσω. *Schol.* MSS. apud *Barnesium*.

Ver. 289. 295. Ὅπλισσον —— ἐφοπλίσσαντες.] *Al.* Ὅπλισον ——— ἐφοπλίσαντες. Quæ ferri non possunt. Vide ad *Il.* *ά*. 140. et *ψ′*. 55.

Ibid. Ὅπλισσόν τ᾽ ἤϊα.] Ἑτοίμασον τὰ ἐφόδια. Οἱ Παλαιοὶ φασὶν ὅτι ἤϊα κυρίως οἱ ὀσπρίων καλάμαι, καὶ δισυλλάβως ἐν συναιρέσει ἦα· ὡς Φερεκράτης· "Τὴν γαστέρ᾽ ἤων κ᾽ ἀχύρων "σεσαγμένος." Ὅμηρος δὲ τὰ ἁπλῶς βρώματα. Δηλοῖ δὲ καὶ τὸν εἰς ναῦν ἐπισιτισμόν. *Schol.* *Vulgg.* Ἤϊα νῦν, τὰ εἰς τὸ ἰέναι ἐφόδια. Σημαίνει δὲ ἡ λέξις ϗ τὰ ἄχυρα, (infrà ί. 368.) "ἠΐων θημῶνα τινάξῃ·" —— ϗ τὰ ἄλευρα, (infrà ί. 267. ί. 213.) "ἐν δὲ καὶ "ἤϊα κωρύκῳ." *Schol.* MSS. apud *Barnesium*. Similitèr et *Eustathius*; Ἤϊα δὲ νῦν, τὰ ἐφόδια, ὅ ἐστὶ βρώματα εἰς ὁδὸν ἐπιτήδεια· παρὰ τὸ ἰέναι.

Ibid. —— ἤϊα, ϗ ἄγγεσιν.] Quoniam vox ἤϊα alibi (*Odyss.* *μ′*. 329.) *mediâ* correptâ occurrit, ideo hic annotat *Barnesius*; "In "*Tertio* loco *Anapæstus*." Fatetur tamen ipse posteà, vocem hanc nonnunquam *eandem* producere; ut infrà *ver.* 410. hujus libri;

Δεῦτε, φίλοι, ἤϊα φερώμεθα ———.

Et *Iliad.* ′. 103.

Θώων, παρδαλίων τε, λυκῶν τ᾽ ἤϊα πέλονται.

Ex quibus locis patet vocem ἤϊα *mediam naturâ* habere *longam*, positione solummodò nonnunquam corripere. (Vide ad *Il.* *ν*. 103. et *ύ*. 24.) Adeòque hoc in loco pes ista "ϊα, καὶ" reverà est *Dactylus*, voce καὶ propter sequentem vocalem (uti alibi sæpissimè) correptâ. *Anapæstus* autem, ut opinor, in hujusmodi carmine ferri non potest. *Barnesius* quidem plura ex ipso *Homero* loca adducit, ubi *Anapæstum* pro *Dactylo* aut *Spondæo* usurpatum contendit;

Βορέης ϗ Ζέφυρος ———. *Iliad.* *ί*. 5.

Ἱέρευον δὲ σύας ———. *Odyss.* *ρ′*. 181.

Νέα μέν μοι κατέαξε ———. *ί*. 283.

Αὖτις ἀποπέμψω ———. *ό*. 83.

Verùm in versuum horum tribus prioribus, pedes istæ, "Βορέης, Ἱέρευ, Νέα μὲν," non sunt *Anapæsti*, sed *Spondæi*, pronuntiando videlicèt Βόῤῥης, Ἵρευ, Νᾶ μὲν· in postremo, (cùm istiusmodi exemplum alibi apud Poëtam non occurrat,) mendosi aliquid latere crediderim.

Ver. 290. —— ἀμφιφορεῦσι.] Κεράμεια ἦσαν ἀμφοτέρωθεν φερόμενοι· ὅ ἐστὶν ἄμφωτοι, δίωτοι. *Schol.*

Digitized by Google

Ὣς φάτ' Ἀθηναίη, κούρη Διός· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Τηλέμαχος παρέμιμνεν, ἐπεὶ θεοῦ ἔκλυεν αὐδήν.
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ·
Εὗρε δ' ἄρα μνηστῆρας ἀγήνορας ἐν μεγάροισιν
Αἶγας ἀνιεμένους, σιάλους θ' εὕοντας ἐν αὐλῇ.
Ἀντίνοος δ' ἰθὺς γελάσας κίε Τηλεμάχοιο·
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, μήτι τοι ἄλλο
Ἐν στήθεσσι κακὸν μελέτω ἔργον τε ἔπος τε,
Ἀλλὰ μάλ' ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν, ὡς τὸ πάρος περ·
Ταῦτα δέ τοι μάλα πάντα τελευτήσουσιν Ἀχαιοὶ,
Νῆα καὶ ἐξαίτους ἐρέτας, ἵνα θᾶσσον ἵκηαι
Ἐς Πύλον ἠγαθέην, μετ' ἀγαυοῦ πατρὸς ἀκουήν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀντίνο', οὔπως ἔστιν ὑπερφιάλοισι μεθ' ὑμῖν
Δαίνυσθαι τ' ἀέκοντα, καὶ εὐφραίνεσθαι ἕκηλον.

Sic ait Minerva, filia Jovis; neque amplius diu
Telemachus morabatur, postquàm deæ audiverat vocem.
Festinavit vero ire ad domum, suo mœstus corde:
Invenit autem procos superbos in ædibus,
Capras excoriantes, porcosque assantes in aula.
Antinous autem ridens obviam venit Telemacho;
Inque ejus hæsit manu, verbumque fecit, dixitque;
"Telemache altiloque, animi impotens, nequid tibi aliud
"In pectoribus malum sit curæ vel opus vel verbum,
"Sed strenuè comede, et bibe, ut antea:
"Ista autem tibi omnino omnia perficient Achivi,
"Navem, et delectos remiges, ut ociùs pervenias
"Ad Pylum divinam, ad incly ti patris famam."
Hunc autem rursus Telemachus prudens contrà allocutus est;
"Antinoë, nequaquàm licet cum vobis superbis
"Convivari invitum, et lætari quietum.

Ver. 298. Βῆ δ' ἴμεναι.] *Al.* Βῆ δ' ἰέναι.

Ver. 299. —— ἄρα.] Non hic supervacaneum est istud ἄρα· vim enim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, ver. 259. Μνηστῆρες δ' ἀνὰ δώματ' ἴσαν &c.

Ibid. —— μνηστῆρας ἀγήνορας ἐν μεγάροισιν.] *Al.* μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισιν ἑοῖσιν.

Ibid. —— μνηστῆρας ἀγήνορας.] Vide suprà ad ά. 106.

Ver. 300. —— ἀνιεμένους.] Ἐκδέροντας. *Schol.*

Ibid. —— σιάλους θ' εὕοντας.] Ἐστὶ δὲ τὸ μὲν εὕειν, ἀρχαῖον, ὅπερ ἐπινοηθέντος τοῦ μαδᾷν ὕδατι ζέοντι. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά. 466.

Ibid. —— ἐν αὐλῇ.] *Al.* ἐν αὐγῇ. Sic *Iliad.* ί. 206.

Αὐτὰρ ὅγε χρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ.

Ver. 301. —— γελάσας.] Vide ad *Il.* ά. 67.

Ver. 305. Ἀλλὰ μάλ' ἐσθιέμεν.] *Eustathius* in commentario legit, Ἀλλά μοι ἐσθιέμεν, Male autem ipse deinceps addit; Ἐν δὲ τῷ, "Ἀλλά μοι ἐσθιέμεν," περισσὴ κεῖται συνήθως ἡ ἀντωνυμία. Quod si verum esset, minime ferenda esset lectio. *Henricus Stephanus* autem; "Ego certe," inquit, "id esse "puto, (si recipienda est hæc lectio,) quod "Gallice diceremus, *Qu'on me boive d' au"tant.*"

Ver. 311. Δαίνυσθαι τ' ἀέκοντα.] MS. unus à *Th. Bentleio* collatus habet Δαίνυσθαι τ' ἀκέοντα. Quam et veriorem lectionem crediderim. Nam et vox ἀέκοντα cum sententia hic parum convenit; et occurrit

Digitized by Google

Ἦ οὐχ ἅλις, ὡς τοπάροιθεν ἐκείρετε πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
Κτήματ' ἐμὰ, μνηστῆρες; ἐγὼ δ' ἔτι νήπιος ἦα·
Νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας εἰμὶ, καὶ ἄλλων μῦθον ἀκούων
Πυνθάνομαι, καὶ δή μοι ἀέξεται ἔνδοθι θυμὸς,
Πειρήσω, ὥς κ' ὔμμι κακὰς ἐπὶ κῆρας ἰήλω,
Ἠὲ Πύλονδ' ἐλθὼν, ἢ αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ δήμῳ.
Εἶμι μὲν, οὐδ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται ἣν ἀγορεύω,
Ἔμπορος· οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος, οὐδ' ἐρετάων

"An non satis *est*, quòd anteà absumpsistis multas et eximias
"Possessiones meas, proci? ego autem adhuc infans eram:
"Nunc verò quum grandior sum, et aliorum orationem audiens
"Percipio, et jam mihi intùs augescit animus;
"Tentabo, ut vobis malum fatum inferam,
"Sive in Pylum profectus, sive hîc in hoc populo.
"Ibo quidem, neque vanum iter erit, quod dico,
"Alienâ-nave-conscensâ; neque enim navis compos, neque remigum

ipsa phrasis "Δαίνυσθαι τ' ἀκέοντ'," infrà ξ'. 195. ubi nec variant Codices.

Ver. 312. Ἦ οὐχ ἅλις.] Vide suprà ad ά. 298. et ad *Il*. ύ. 188.

Ver. 315. —— καὶ δή μοι ἀέξεται ἔνδοθι θυμὸς.] Τὸ δὲ, ἀέξεται θυμὸς, οἱ μὲν, ἐπὶ ὀργῆς ἐνόησαν· ἵνα λέγῃ ὡς ἔμαθον ἤδη θυμοῦσθαι, καὶ μὴ διὰ τέλους ἀόργητος εἶναι· αὐξηθέντος τοῦ ἐν δυνάμει εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν. Ἕτεροι δὲ, ἐπὶ ψυχῆς τὸν θυμὸν ἐκλαμβάνονται, χρώμενοι συνηγόρῳ τῷ Γαληνῷ, εἰπόντι ἐν τοῖς εἰς Τίμαιον, ὅτι αὐξανομένῳ τῷ σώματι, συναυξάνονται καὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς αἱ δυνάμεις. Λέγει δὲ καὶ Ἡρόδοτος, ὅτι αὐξανομένῳ τῷ σώματι συναυξάνονται καὶ αἱ φρένες. *Eustath*. iisdem ferè verbis ac *Scholiastes*. Posterior, ut opinor, vera explicandi ratio; quanquam et priori nonnihil favere videtur quod legitur, *Iliad*. σ'. 108. 110.

Καὶ χόλος ——————.
Ὅστε πολὺ γλυκίων μέλιτος καταλειβομένοιο
Ἀνδρῶν ἐν στήθεσσιν ἀέξεται———."

Cæterum alio sensu, cujus et meminit *Scholiastes*, usurpatur hæc phrasis apud *Athenæum* in *Sardanapali* epitaphio;

" Εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς, τὸν θυμὸν ἄεξε,
" Τερπόμενος θαλίῃσι ————.
Athen. lib. VIII. *cap*. 3.

Ver. 316. —— κακὰς ἐπὶ κῆρας ἰήλω.] Θυμοῦ προβολὴ ὁ λόγος οὗτος τοῦ Τηλεμάχου· πλευσεῖται μὲν γὰρ εἰς Πύλον, οὐ πειράσεται δὲ τὸ τοιοῦτον. *Schol*.

Ver. 217. —— τῷδ' ἐνὶ δήμῳ.] Vide suprà ad ά. 103.

Ver. 319. Ἔμπορος.] Ἔμπορον ὁ Ποιητὴς τὸν ἀλλοτρίας νεὼς ἐπιβαίνοντα λέγει, τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον ἐπιβάτην· ὡς ἐμπόρου παρ' αὐτοῖς λεγομένου τοῦ μεταβολέως καὶ πραγματευτοῦ. *Schol*.

Similiter et *Porphyrius*; Τὸ μὲν οὖν "Ἔμπορος," οὐ κατὰ τὴν συνήθειαν τέτακται παρ' Ὁμήρῳ, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀλλοτρίας νηὸς πλεόντων, οὓς συνήθως ἐπιβάτας νῦν λέγομεν. Αὐτὸς γοῦν ἐν ἄλλοις παρίστησι λέγων, [infrà ώ, 299.]

—————— ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας,
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης ————.
Quæst. Homeric. I.

Fusiùs porro de hâc voce *Duportus* in Prælectionibus ad *Theophrastum*; "Vox ἔμπορος "(inquit) aliter ab Homero, aliter à posteris sumitur: Homerus vocem ἔμπορος "non pro *mercatore*, ut posteà Græci id nominis usurpant; sed pro *vectore*, simpliciter posuit, quem Græci vocant ἐπιβάτην, "*qui, pactâ mercede, alienâ navi vehitur, aliquò* "*trajiciendus*. ——— Sic *Odyss*. β'. Telemachus se navigaturum dicens, ut patrem "investigaret, ait:

" Εἶμι μὲν, οὐδ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, ἣν ἀγορεύω,
" Ἔμπορος· οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος, οὐδ' ἐρετάων
" Γίνομαι·————

"ubi certe ἔμπορος non est *mercator*, sed "*vector* simpliciter. Sic *Odyss*. ώ.

" ———————— ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας
" Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης; ————————

"—— At Hesiodus ἐμπορίην pro *mercaturâ* "posuit; ergo et ἔμπορος tunc *mercator*, "non *vector*; ut usurpabatur ea vox Homeri seculo.

" Εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψῃς ἀεσίφρονα
" θυμὸν,
" Βούληαι δὲ χρέα προφυγεῖν, καὶ λιμὸν ἀτερπῆ.
Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II. 264.

"Atque hoc argumento inter alia, mihi "plusquam verisimile fit, Homerum Hesiodo multò antiquiorem fuisse." *Præ-*

Digitized by Google

Γίνομαι· ὥς νύ περ ὔμμιν ἐείσατο κέρδιον εἶναι.
Ἦ ῥα, καὶ ἐκ χειρὸς χεῖρα σπάσεν Ἀντινόοιο
Ῥεῖα· μνηστῆρες δὲ δόμον κατὰ δαῖτα πένοντο.
Οἱ δ' ἐπελώβευον καὶ ἐκερτόμεον ἐπέεσσιν.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν μερμηρίζει·

"Sum: sic utique vobis visum est melius esse."
Dixit, et ex manu manum traxit Antinoi
Facilè: proci autem per domum convivium apparabant.
Hi verò cavillabantur et convitiabantur verbis.
Sic autem aliquis dicebat juvenum superbientium;
"Omninò certè Telemachus cædem nobis molitur:

---

lect. in Theophrasti Characteres, cap. 6. *sub fine.*

Ibid. ——— ὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος.] Τὸ δὲ, Ἐπήβολος, σημαίνει τὸν ἐπιτυχῆ ϗ ἐγκρατῆ, ἀπὸ τῆς βολῆς καὶ τῦ βάλλειν, ὃ σημαίνει τὸ τυγχάνειν τῦ σκοπῦ.——Λύσεις ἐντεῦθεν,

"Ἡ δὲ Φεράς ἐπέβαλλεν, ἐπειγομένη Διὸς
"ὔρῳ." *Odyss.* ό 296.

μετῆκται γὰρ ἀπὸ τῶν πόῤῥω τῶν ἐπιβολὴν ποιυμένων, ὥςε τυχεῖν· ἡ ναῦς ὖν ἐπιβολὴν ἐποιεῖτο, ὥςε τυχεῖν τῶν Φερῶν. Οὕτω τῇ λέξει ϗ οἱ μεθ' Ὅμηρον κέχρηνται· Σοφοκλῆς, Ἀλκμαίων·

"Εἴθ' εὖ φρονήσαντ' εἰσίδοιμί πως φρενῶν
"Ἐπήβολον καλῶν σε."

Πλάτων, Νόμων πρώτῳ· "Ἐπήβολοι γεγονότες "τῆς καλλίςης ᾠδῆς." Ὑπερίδης, ἐν τῷ κατὰ Δημάδυ· "Μηδέποτε πολέμυ, μήτε πολιτείας "ἐπηβόλυς γενέσθαι." Ἄρχιππος, ἐν Πλύτῳ.

"Νῦν ὡς ἐγινόμην χρημάτων ἐπήβολος."

Ἐςὶ δὲ ὐ ποιητικὴ ἡ λέξις, ἀλλ' Ἀττικὴ. *Porphyr.* loco jam suprà citato. Eandemque hujus vocis expositionem hîc affert et *Scholiastes.*

Ver. 320. Γίνομαι.] *Porphyrius* loco suprà citato legit Γίγνομαι· Quod perindè est; nam γίνομαι primam producit.

Ibid. —— ὥς νύ περ ὔμμιν·] Τῦτο ἡμῖν [ὑμῖν] ὠφελιμώτερον εἶναι ἐφάνη, τὸ ἐμὲ μὴ ἔχειν ἰδίαν ναῦν, ἀλλ' ἔμπορον ἀποπλεῖν· οἱονεὶ λέγει· ἀντὶ ναυκλήρυ ἐπιβάτης δι' ὑμᾶς γέγονα, τὺς τὰ ἐμὰ καλαναλώσαντας ἅπαντα κτήματα. *Schol.* Similitèr et *Porphyrius*; Τὸ δὲ, "Ὡς "νύ πυ ὔμμιν ἐείσατο κέρδιον εἶναι," σὺν βαρύτητι εἴρηται, λέγοντος Τηλεμάχυ, Ἐν ἀλλοτρίᾳ πλεύσομαι νηΐ, ὐ γὰρ εἰμὶ ἐπιτυχὴς ἰδίας νηὸς, ὐδ' ἐρέτας κέκτημαι· τῦτο γὰρ ἡμῖν [ὑμῖν] ὠφελιμώτερον εἶναι ἐφάνη, τυτέςι, τὸ μὴ ἔχειν ἐμὲ ἰδίαν ναῦν, ἀλλ' ἔμπορον πλεῖν· ἀναφέρει δὲ εἰς ἐκεῖνο, ὅτι εἰς πενίαν αὐτὸν κατέςησαν· προεῖπε γὰρ, (suprà *ver.* 312.) "Ἦ ὐχ' ἅλις, ὡς τὸ πρόσθεν ἐκείρετε πολλὰ "ϗ ἐσθλὰ Κτήματ' ἐμὰ, μνηςῆρες: ἐγω δ' ἔτι "νήπιος ἦα." Ἐςὶν ὖν ὕτω· Ἀντὶ ναυκλήρυ, δι' ὑμᾶς, ἐπιβάτης γέγονα, τἀμὰ καταναλώσαντ [forte καλαναλώσαντας, ut suprà apud *Scholiastem.*] *Quæst. Homeric.* 1. *ipso fine.* Ubi in transcursu notandum legisse *Porphyrium*, "ὥς νύ πυ ὔμμιν ἐείσατο &c." Atque ita etiam habet MS. à *Th. Bentleio* collatus.

Ver. 321. Ἦ ῥα, ϗ ἐκ χειρὸς.] Ὅτι σχῆμα ἀμφιβολίας τὸ, "ἐκ χειρὸς χεῖρα σπάσεν Ἀντι"νόοιο Ῥεῖα." Ἄδηλον γὰρ εἴτε τὴν ἑαυτοῦ ὁ Τηλέμαχος χεῖρα τῆς Ἀντινόυ ἐξέσπασεν, εἴτε ἀνάπαλιν. —— Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν Ἰλιάδι, ἐκ χειρῶν, ἀμφιβολίας γίνεται σχῆμα, ἐν τῷ, (*Il.* σ΄. 317.) "Χεῖρας ἐπ' ἀνδροφόνους "θέμενος ςήθεσσιν ἑταίρυ." Ἔνθα ὐ σαφὲς εἴτε τὰς ἑαυτοῦ χεῖρας ὁ Ἀχιλλεὺς τοῖς τοῦ Πατρόκλυ ἐπετίθετο ςήθεσιν, εἴτε καὶ ἀνάπαλιν, τὰς ἐκείνυ τοῖς ἑαυτοῦ. *Eustath.* Mihi neutro in loco ulla videtur ἀμφιβολία. Nam ut ibi *Achilles Patrocli* mortui manus sibi pectori imposuisse, aut ut hîc *Telemachus Antinoi* manum ex suâ ipsius extraxisse intelligatur; utrumque valdè est inficetum.

Ibid. —— σπάσεν.] Vide ad *Il.* λ΄. 240. *Al.* σπάσατ'.

Ver. 323. —— ϗ ἐκερτόμεον.] *Al.* καὶ κερτόμεον.

Ver. 325. Ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν μερμηρίζει.] Ἐςὶ καὶ Εἰρωνεία παρ' αὐτῷ, λόγος διὰ τοῦ ἐναντίου δηλῶν τὸ ἐναντίον, μετά τινὸς ἠθικῆς ὑποκρίσεως· οἷον —— ὅταν χλευάζων τὶς ἐπαίρῃ τὸν πέλας· ὡς οἱ μνηςῆρες, "Ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν, &c. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως § 8. Cæterùm *Scholiastes* Procorum nonnullos *reverà* hoc metuisse intelligit; Μυρίζει (inquit) τοὺς μνηςῆρας· ὧν οἱ μὲν δεδίασιν, οἱ δὲ θαῤῥαλεώτερον διάκεινται. Et *Eustathius*; Ὅτι μερίζει ὡς ἐν ἠθοποιΐα κατὰ προσωπικὴν ἀοριςίαν ὁ Ποιητὴς τοὺς μνηςῆρας· καὶ τοὺς μὲν τινὰς ποιεῖ δεδιότας καὶ λέγοντας, "Ἦ μάλα Τηλέμαχος, &c." ἑτέρους δὲ [infrà *ver.* 331.] θαρσαλεώτερον διακειμένους πλάττει ἐν τῷ λέγειν, "Τίς δ' οἶδεν εἰ καὶ "αὐτὸς, &c." Et pauld inferiùs; Ὅρα δὲ

Digitized by Google

Ἤ τινας ἐκ Πύλυ ἄξει ἀμύντορας ἠμαθόεντος,
Ἢ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν· ἐπεὶ νύ περ ἵεται αἰνῶς·
Ἠὲ καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει πίειραν ἄρυραν
Ἐλθεῖν, ὄφρ' ἔνθεν θυμοφθόρα φάρμακ' ἐνείκῃ,
Ἐν δὲ βάλῃ κρητῆρι, καὶ ἡμέας πάντας ὀλέσσῃ.
Ἄλλος δ' αὖτ' εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Τίς δ' οἶδ', εἴ κε καὶ αὐτὸς ἰὼν κοίλης ἐπὶ νηὸς,
Τῆλε φίλων ἀπόληται, ἀλώμενος, ὥς περ Ὀδυσσεὺς;
Οὕτω κεν καὶ μᾶλλον ὀφέλλειεν πόνον ἄμμι·
Κτήματα γάρ κεν πάντα δασαίμεθα, οἰκία δ' αὖτε
Τῦτυ μητέρι δοῖμεν ἔχειν, ἠδ' ὅστις ὀπυίοι.
Ὣς φάν· ὁ δ' ὑψόροφον θάλαμον κατεβήσατο πατρὸς
Εὐρὺν, ὅθι νητὸς χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο,

" Aut aliquos ex Pylo ducet auxiliatores arenosâ,
" Aut ille etiam ex Spartâ; quandoquidem sanè cupit vehementèr:
" Aut et in Ephyram vult pinguem terram
" Proficisci; ut indè mortifera venena afferat,
" Injiciatque crateri, et nos omnes perdat."
Alius autem rursùs dicebat juvenum superbientium;
" Quis verò scit, an et ipse profectus cavâ in navi,
" Longè ab amicis pereat, errans, ut Ulysses?
" Sic et magis augeret nobis laborem:
" Bona enim omnia divideremus, domum verò
" Illius matri daremus habendam, atque *ei*, quicunque *illam* duxerit."
Sic aiebat: ille verò in excelsum thalamum descendit patris
Amplum, ubi cumulatum aurum et æs jacebat,

καὶ οἷον οἱ κακοὶ ἐν φόβοις ἀεὶ ὄντες, καὶ ἀνειδωλοποιούμενοι τὰ δεινά. Mirè admodùm; cùm dicat ipse Poëta suprà *ver.* 323. " Οἱ δ' " ἐπιλώβευον ϗ̀ ἐκερτόμεον ἐπέεσσι."

Ver. 326. Ἤ τινας ἐκ Πύλυ ἄξει ἀμύντορας.] Apud *Dionys. Halicarn.* loco jam suprà citato, Ἤ τινας ἄξει ἀμύντορας ἐκ Πύλου.

Ibid. —— ἠμαθόεντος.] Ὅτι ἄμαθος, ἡ ἐν τῷ πεδίῳ κόνις· ψάμμος δὲ, ἡ περὶ θάλασσαν ἄμμος. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ver. 327. Ἢ ὅγε ϗ̀ Σπάρτηθεν.] *Dionysius*, loco suprà adducto, citat, Ἢ νυ ϗ̀ ἐκ Σπάρτηθεν. Quod multò minùs est venustum; Præterquàm enim quòd ita vocula ἐκ supervacanea sit; vim porrò hoc in loco habet vox ὅγε perquàm elegantem. Sic apud *Virgilium*;

Nunc dextrâ ingeminans ictus, nunc *ille* sinistrâ. *Æn.* V. 457.

Qualis ubi abruptis fugit præsepia vinclis,
Tandem liber equus, campoque potitus aperto,
Aut *ille* in pastus ——. *Æn.* XI. 492.

Vide ad *Il.* γ'. 409.

Ver. 328. Εἰς Ἐφύρην.] Τὴν Θεσπρωτίαν, ἣ Κίχυρος. [Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius* pro vulgato ἣ Νίχυρον] μετωνομάσθη. *Schol.*

Ibid. ——— ἄρουραν.] Vide ad *Il.* ζ'. 142.

Ver. 329. —— θυμοφθόρα.] Φθαρτικὰ λογισμῦ ϗ̀ ἀναιρετικὰ, κατὰ τὺς παλαιύς. *Schol.*

Ver. 334. —— ὀφέλλειεν πόνον ἄμμι.] Πόνον δὲ εἰρωνικῶς τὴν ἐνέργειαν λέγει, ἤτοι τὸ καλὸν τὴν μνηστείαν ἔργον ——. Καὶ ἄλλως δὲ ὁ πόνος ὗτος τὸν πολὺν βίοτον ἐμφαίνει τῦ Ὀδυσσέως, ὃν δάσασθαι δύσεργον ἂν τοῖς ἑκατὸν ἐρισθενέσι μνηστῆρσι γένοιτο, ϗ̀, ὡς αὐτοὶ φασὶ, πόνος ηὐξημένος. *Eustath.* Minùs rectè. Prior enim explicatio cum sequentibus, " Κτήματα γάρ κεν πάντα " δασαίμεθα, &c." minùs congruit; posterior, cùm sit unus ex ipsis Procis qui hîc loquatur, parùm est apta. Veram interpretationem, ut opinor, affert *Scholiastes*, [quæ nec *Eustathium* videtur ex toto fugisse;] Τὶς δὲ ὁ πόνος, λέγει, " Κτήματα γάρ κε," εἰρωνικῶς. Id videlicèt quod ipsis omnium foret gratissimum. Addit tamen et ipse *Scholiastes*; Τινὲς, τὴν περὶ τὸν γάμον σπυδήν.

Ver. 337. Ὣς φάν.] Edidit *Barnesius*, Ὣς φάτ· quia " Plurale non benè ad ἄλλος re-

Digitized by Google

Ἐσθής τ᾽ ἐν χηλοῖσιν, ἅλις τ᾽ εὐῶδες ἔλαιον.
Ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο παλαιοῦ ἡδυπότοιο
Ἕστασαν, ἄκρητον θεῖον ποτὸν ἐντὸς ἔχοντες,
Ἑξείης ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες· εἴποτ᾽ Ὀδυσσεὺς
Οἴκαδε νοστήσειε, καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας.
Κληϊσταὶ δ᾽ ἔπεσαν σανίδες πυκινῶς ἀραρυῖαι,
Δικλίδες· ἐν δὲ γυνὴ ταμίη νύκτας τε καὶ ἦμαρ
Ἔσχ᾽, ἣ πάντ᾽ ἐφύλασσε νόου πολυϊδρείῃσιν,
Εὐρύκλει᾽, Ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο.
Τὴν τότε Τηλέμαχος προσέφη, θάλαμονδε καλέσσας·
Μαῖ᾽, ἄγε δή μοι οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον
Ἡδὺν, ὅτις μετὰ τὸν λαρώτερος, ὃν σὺ φυλάσσεις,

Vestisque in cistis, abundèque odoriferum oleum.
Ibi verò dolia vini veteris dulcis
Stabant, merum divinum potum continentia,
Ordine ad murum aptata: siquandò Ulysses
Domum reverteretur, etiam dolores multos passus.
Claustrariæ verò impositæ erant fores accuratè aptatæ,
Bifores: intùs autem mulier custos noctesque diesque
Erat, quæ omnia asservabat mentis prudentiâ,
Euryclea, Opis filia Pisenoridæ.
Hanc tunc Telemachus allocutus est, in thalamum vocatam;
" Nutrix, agè mihi vinum in amphoris hauri
" Suave, quod quidem post illud dulcius est, quod tu servas,

" fertur, qui loqui dicitur *ver.* 331." Sed minùs rectè; Planè enim hoc ad ambas præcedentes orationes, *ver.* 324. 331. refertur: Id quod virum eruditum videtur fugisse.

Ibid. —— θάλαμον.] Τὸ ταμιεῖον. *Schol.*

Ver. 340. ——— οἴνοιο παλαιοῦ ἡδυπότοιο.] " *Homere* appelle le *vin vieux*, ἡδὺς· ce que " quelques uns traduisent par *dulce*, *doux*. " Mais mal; car *l'acreté* et la *douceur* ne " sçauroient guéres aller ensemble. Il " faudroit plûtôt traduire ce terme-la par " celui d'*agréable*. Parce que ces *pointes*, " cette *acreté*, et cette *amertume*, qui se " trouvoient dans le *vin vieux*, paroissoient " fort agréables aux Anciens." *Histoire Critique de la Republique des Lettres*, *Tom.* I. *pag.* 240.

Τοῖς δ᾽ ὁ γέρων ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν
Οἴνου ἡδυπότοιο, τὸν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ
Ὤϊξε ταμίη ————. Infrà γ΄. 390.

——— αἴνει δὲ παλαιὸν
Μὲν οἶνον, ἄνθεα δ᾽ ὕμνων
Νεωτέρων ——. *Pindar. Olymp. Ode* IX. 73.

Tum victu revocant vires; fusique per herbam,
Implentur veteris Bacchi——. *Æn.* I. 218.

Ver. 341. Ἕστασαν.] Vide ad *Il.* μ΄. 55.

Ver. 342. —— ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες.] "Ινα τὸ μέσον τοῦ θαλάμου εἴη ἄλλως χρήσιμον. *Schol.*

Ver. 345. Δικλίδες.] Διχόθεν κλειόμενοι, δίθυροι. *Schol.*

Ver. 346. Ἔσχ᾽, ἣ.] Ita MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. Rectè, ut opinor. *Barnesius*, quamvis fatetur, " in *Scansione* legen- " dum Ἔσχ᾽, ἣ πάντ᾽ ἐφύλασσε·" ipse tamen cum vulgatis edidit, Ἔσκεν, ἣ πάντ᾽ ἐφύλασσε· nimirùm, *ut Distinctio satis notetur.* " Nam (inquit) ab ἔσκε, *erat*; non ab ἔσ- " χε, *habuit.*" Attamen lectio ista versum planè perimit. Quod autem addit *Barnesius*, " Dicendùm aliàs, quòd stet *Amphi-* " *macer* in *Primo* loco, pro *Dactylo*, aut " *Spondeo*;" id verò nullo modo ferri potest. Exemplum quidem hujus rei citat vir eruditus ex *Odyss.* δ΄. 485. " Ταῦτα " μὲν δὴ οὕτω τελέω·" itemque ex σ΄. 246. " Πλέονες κεν μνηστῆρες—." sed de his, vide ad loca. Cæterùm nonnulli hîc habent Ἔσκ᾽ ἣ.

Ver. 349. —— ἄγε δή.] *Age, quæso* ——.

Ibid. —— ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον.] Ἐκ πίθου ἀπάντλησον εἰς ἀμφιφορεῖς. *Schol.*

Ver. 350. —— ὅτις μετὰ τὸν λαρώτερος.

Digitized by Google

Κεῖνον ὀϊομένη τὸν κάμμορον· εἴποθεν ἔλθοι
Διογενὴς Ὀδυσεὺς, θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξας.
Δώδεκα δ᾽ ἔμπλησον, καὶ πώμασιν ἆρσον ἅπαντας.
Ἐν δέ μοι ἄλφιτα χεῦσον ἐϋῤῥαφέεσσι δοροῖσιν·
Εἴκοσι δ᾽ ἔστω μέτρα μυληφάτου ἀλφίτου ἀκτῆς.
Αὐτὴ δ᾽ οἴη ἴσθι· τὰ δ᾽ ἀθρόα πάντα τετύχθω·
Ἑσπέριος γὰρ ἐγὼν αἱρήσομαι, ὁππότε κεν δὴ
Μήτηρ εἰς ὑπερῷ᾽ ἀναβῇ, κοίτου τε μέδηται.
Εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
Νόστον πευσόμενος πατρὸς φίλου, ἤν που ἀκούσω.
  Ὣς φάτο· κώκυσεν δὲ φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια,
Καί ῥ᾽ ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Τίπτε δέ τοι, φίλε τέκνον, ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα
Ἔπλετο; πῇ δ᾽ ἐθέλεις ἰέναι πολλὴν ἐπὶ γαῖαν,
Μοῦνος ἐὼν ἀγαπητός; ὁ δ᾽ ὤλετο τηλόθι πάτρης

"Illum expectans infelicem; siquandò venerit
"Generosus Ulysses, mortem et fatum elapsus.
"Duodecim verò imple, et operculis apta omnes:
"Farinam etiam mihi infunde benè-consutis utribus:
"Viginti autem sint mensuræ molitæ farinæ.
"Ipsa verò sola scias: hæc autem conferta omnia adsint:
"Sub noctem enim ego accipiam, quandò jam
"Mater ad superiorem-partem-domûs conscenderit, deque lecto cogitârit.
"Vado enim ad Spartam et Pylum arenosam,
"Reditum sciscitaturus patris chari, sicubi audiero."
Sic dixit; ejulavit verò chara nutrix Euryclea,
Et lugens, verba alata dixit;
"Cur verò tibi, chare fili, in mente hoc cogitatum
"Est? Quònam autem vis ire multam per terram,
"Solus cùm sis *et* dilectus? Atqui periit longè à patriâ terra

Χρηστὸν ἦθος ὑποφαίνει· οὐ γὰρ τὸν κάλλιστον, ἀλλὰ τὸν μετ᾽ ἐκεῖνον δεύτερον αἰτεῖ, τὸν πρωτεύοντα τῷ πατρὶ φυλάσσει. *Schol.*

Ibid. ——— λαρώτερος.] Ita hîc legit *Scholiastes*; additque; ὅμοιον τῷ, (*Odyss.* ύ. 376.) "Τηλέμαχ᾽, οὔτις σεῖο κακοξεινώτερος "ἄλλος." *Barnesius* quoque hîc edidit λαρώτερος. *Eustathius* autem, Editionesque plurimæ habent λαρώτατος.

Ver. 351. Κεῖνον ὀϊομένη.] Νηπίζουσα, ἐλπίζουσα. *Schol.*

Ver. 354. —— χεῦσον.] *Al.* χεῦον.

Ibid. —— δοροῖσιν.] Ἐχρῶντο γὰρ οἱ Παλαιοὶ δέρμασιν, ἀντὶ σάκκων, εἰς ἀλφίτων φυλακὴν, ἵνα μηδὲν ἐκεῖθεν διαφορεῖται, [διαφορῆται,] στέγουσης τῆς πυκνότητος. *Schol.*

Ver. 355. Εἴκοσι δ᾽ ἔστω μέτρα.] Τὸ μέτρον ἐπί τε ξηρῶν ἐπί τε ὑγρῶν λέγεται, ὡς ἐν τοῖς Κύκλωπος. *Schol.* Vide infrà ad ί. 209.

Ibid. —— ἀλφίτου ἀκτῆς.] Ἀκτὴ δὲ ἀλφίτου, ἡ δωρεὰ, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, παρὰ τὸ προσάγεσθαι ἢ προσάγεσθαι· ἢ τὸ κλάσμα, παρὰ τὸ ἄγω τὸ κλῶ. *Eustath.*

Ver. 357. —— ὁππότε κεν δή.] Vide ad *Il.* ξ΄. 433. et 504.

Ver. 359. —— ἠμαθόεντα.] Vide suprà ad *ver.* 326.

Ver. 361. —— κώκυσεν] Vide ad *Il.* σ΄. 37.

Ver. 365. —— ὁ δ᾽ ὤλετο τηλόθι πάτρης.] "Hæc ab Eurycleâ ut certa pronuntiantur, ut Telemachum à suscepto itinere deterreret; cùm tamen ipsamet dubitârit, an Ulysses vel mortuus, vel rediturus esset; ut constat ex eo, quòd in ejus adventum ea accuratè et studiosè servaret recondita, quæ suprà enumeravit Poëta." *Spondan.*

Digitized by Google

Διογενὴς Ὀδυσεὺς, ἀλλογνώτῳ ἐνὶ δήμῳ.
Οἱ δέ τοι αὐτίκ' ἰόντι κακὰ φράσσονται ὀπίσσω,
Ὥς κε δόλῳ φθίῃς, τάδε δ' αὐτοὶ πάντα δάσωνται.
Ἀλλὰ μέν' αὖθ', ἐπὶ σοῖσι καθήμενος· ὐδέ τι σε χρὴ
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον κακὰ πάσχειν, ὐδ' ἀλάλησθαι.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Θάρσει, μαῖ· ἐπεὶ ὔτι ἄνευ θεῦ ἥδε γε βυλή.
Ἀλλ' ὄμοσον, μὴ μητρὶ φίλῃ τάδε μυθήσασθαι,
Πρίν γ' ὅτ' ἂν ἑνδεκάτη τε δυωδεκάτη τε γένηται,
Ἢ αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκῦσαι·
Ὡς ἂν μὴ κλαίυσα κατὰ χρόα καλὸν ἰάπτῃ.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῦς δὲ θεῶν μέγαν ὅρκον ἀπώμνυ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὄμοσέν τε, τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον,
Αὐτίκ' ἔπειτα οἱ οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσεν,

" Generosus Ulysses, alieno in populo.
" Hi verò tibi statim profecto mala machinabuntur posthàc,
" Ut dolo pereas, haec verò ipsi omnia dividant.
" Sed mane hîc, tuis insidens; neque omninò te oportet
" Per pontum indomitum mala pati, neque errare."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
" Confide, nutrix: quia nequaquam absque deo hoc consilium *est*.
" Sed jura, non matri charae *te* haec dicturam,
" Priusquàm undecimaque duodecimaque *dies* adfuerit,
" Aut ipsa desiderârit, et *me* discessisse resciverit;
" Ne flens pulchrum corpus laedat."
Sic locutus est; anus verò deorum magnum juramentum juravit.
Caeterùm postquàm juravisset, perfecissetque jusjurandum,
Statim posteà illi vinum in amphoris hausit:

Ver. 367. —— φράσσονται.] *Henricus Stephanus* aliique hîc ediderunt φράζονται. Quod cum sententiâ minùs congruit. Editionum veterum nonnullae, notante *Barnesio*, legunt φράσονται· undè ipse edidit φράσσονται. Atque ita habet MS. à *Th. Bentleio* collatus. Quae et (ut opinor) optima lectio. Vide ad *Il.* ά. 140. et ί. 426.

Ver. 368. —— δάσωνται,] Apud *Eustathium* in commentario δάσονται.

Ver. 369. —— σοῖσι.] *Al.* τοῖσι.

Ver. 370. —— ἀτρύγετον.] Ἀκαταπόνητον, ἢ ἄκαρπον. *Schol.* MSS. apud *Barnesium*. Vide ad *Il.* ά. 316.

Ver. 372. —— ὔτι ἄνευ θεῦ.]

—— Non haec sine numine Divûm
Eveniunt —————.
Æn. II. 777.

Ver. 375. Ἢ αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκῦσαι.] Ἔδει, "πρὶν αὐτή ποθέσῃ·" ὁ δὲ ἀοριστως ἐσχημάτισε διὰ τὴν τῦ "πρὶν" ἐπιῤῥήματος δύναμιν. *Schol.* Atqui, si ita oportuisset, facilè scribere potuisset Poëta; " "Η αὐτὴ ποθέσῃ, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκύσῃ." Uti et observavit *Eustathius*.

Ver. 377. —— γρηῦς.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* γρηῦς.

Ibid. —— μέγαν ὅρκον ἀπώμνυ.] Ἀποφατικῶς, ᾧ ἐναντίον τὸ "ἐπώμνυ." *Schol.* Similitèr *Eustathius*; Ἀπομνύναι δὲ, διαφέρει τῦ ἐπομνύναι κατὰ τὺς παλαιὺς, καθότι ἐπόμνυσθαι μὲν ἐςὶ, τὸ καταφατικῶς ὀμνύειν· οἷον, μὰ τὸν, ἢ μὰ τὰς, ποιήσω τόδε τι. Ἀπόμνυσθαι δὲ, τὸ ἐν ὅρκῳ ἀποφάσκειν· οἷον, μὰ τὺς, ἢ μὰ τάδε, ὐ ποιήσω ὕτως· καθὰ καὶ ἐνταῦθα ὀμνύει ἀπωμοτικῶς ἡ Εὐρύκλεια, ὡς ὐ μυθήσεται τῇ δεσποίνῃ τὰ κατὰ τὸν υἱὸν, πρὶν ἂν τόσαι ἡμέραι διέλθοιεν, ἢ αὐτὴ ζητήσῃ. Atqui occurrit vox ἀπώμνυον infrà *Odyss.* ό. 436. ubi priori isto sensu accipi videtur: Nisi fortè ibi vera lectio sit ἐπώμνυον· uti habet MS. unus à *Th. Bentleio* collatus.

Ver. 378. —— ῥ'.] *Ut dictum est* ——.

Digitized by Google

Ἐν δέ οἱ ἄλφιτα χεῦεν ἐϋῤῥαφέεσσι δοροῖσιν.
Τηλέμαχος δ' ἐς δώματ' ἰὼν μνηστῆρσιν ὁμίλει.
  Ἔνθ' αὖ ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Τηλεμάχῳ δ' εἰκυῖα κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντη,
Καί ῥα ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο μῦθον·
Ἑσπερίες δ' ἐπὶ νῆα θοὴν ἀγερέσθαι ἀνώγει.
Ἡ δ' αὖτε Φρονίοιο Νοήμονα φαίδιμον υἱὸν
Ἤτεε νῆα θοήν· ὁ δέ οἱ πρόφρων ὑπέδεκτο.
  Δύσετο τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Καὶ τότε νῆα θοὴν ἅλαδ' εἴρυσε, πάντα δ' ἐν αὐτῇ
Ὅπλ' ἐτίθει, τά τε νῆες ἐΰσσελμοι φορέουσιν.
Στῆσε δ' ἐπ' ἐσχατιῆς λιμένος· περὶ δ' ἐσθλοὶ ἑταῖροι
Ἀθρόοι ἠγερέθοντο· θεὰ δ' ὤτρυνεν ἕκαστον.
  Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο·

Farinamque illi infudit benè-consutis in utribus.
Telemachus verò domum ingressus cum procis versabatur.
Tum rursùs aliud cogitavit dea caesia-oculis Minerva;
Telemacho scilicèt assimilata urbem obibat ubique,
Et singulis viris astans dicebat sermonem:
Vesperi verò ad navem celerem cóngregari jubebat.
Ipsa autem porrò Phronii Noëmona clarum filium
Poscebat navem celerem; ille verò ipsi lubens promisit.
Occiditque sol, obumbrabanturque omnes viae.
Et tunc navem celerem in mare protraxit, omniaque in ipsâ
Arma posuit, quae utique naves bene-tabulatae ferunt.
Statuitque in extremitate portûs; circùm autem eximii socii
Frequentes congregabantur: dea autem hortabatur singulos.
Tunc rursùs aliud cogitavit dea caesia-oculis Minerva;
Festinavit ire ad domum Ulyssis divini:

Ver. 380. —— δοροῖσιν.] Vide suprà ad *ver.* 354.

Ver. 382. Ἔνθ' αὖ ἄλλ'.] *Al.* Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ'. Uti infrà *ver.* 393.

Ver. 382. 393. 399. et 420. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά. 206.

Ver. 383. Τηλεμάχῳ δ' εἰκυῖα κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντη.] Αἰνίττεται ὡς ἕκαστος τῶν Ἰθακησίων τὴν τοῦ νέου δημηγορίαν εἰς νοῦν φέρων, καὶ τὸν τοῦ βασιλέως ἀνειδωλοποιούμενον παῖδα οἷον παρ' αὐτοῖς ἱστάμενον, καὶ κρίνων δίκαια ἐκεῖνον εἰπεῖν καὶ αἰτήσασθαι, ἀμῦναι μὲν οὐ θαῤῥοῦσι διὰ τὸ κινδυνῶδες τοῦ ἔργου, νῆα δὲ δοῦναι λογίζονται, καὶ αὐτῶν τινὰς εἰς ἐρέτας προσεπιδοῦναι. *Schol.* Iisdemque ferè verbis exponit et *Eustathius*.

Ver. 385. ——— ἀγερέσθαι.] Ita edidit *Barnesius*. *Al.* ἀγέρεσθαι.

Ver. 388. Δύσετο τ' ἠέλιος, σκιόωντο τε.] *Al.* Δύσετο δ' ἠέλιος.

Sol ruit intereà, et montes umbrantur opaci. *Æn.* III. 508.

Ibid. Δύσετο.] *Al.* Δύσατο et Δύσσετο. Vide ad *Il.* β'. 35. et ί. 109.

Ibid. ——— σκιόωντο τε πᾶσαι ἀγυιαί.] Ἤτοι ἡλίου δύνοντος, συνεσκοτοῦντο. *Porphyr Quæst. Homeric.* 9. Ἡ γὰρ νὺξ, σκιὰ γῆς. *Schol.*

Ibid. —— ἀγυιαί.] Τὰ ἄμφοδα, αἱ ὁδοί. στενόχους Ἀθηναῖοι, ἀγυιὰς Ἀργεῖοι καλοῦσιν. *Schol.* MSS. apud *Barnesium*.

Ver. 390. —— τά τε νῆες.] *Al.* τά γε νῆες.

Ibid. —— ἐΰσσελμοι.] Εὐσανίδωτοι —— σέλματα γὰρ τὰ τῶν νεῶν σανιδώματα. *Schol.* MSS. apud *Barnesium*.

Ver. 391. —— ἐπ' ἐσχατιῆς λιμένος.] *Al.* ἐπ' ἐσχατιῇ λιμένος.

Ver. 392. —— θεὰ ὤτρυνεν ἕκαστον.] Ἀθηνᾶς δηλαδὴ τῆς ἐν ἑκάστῳ φρονήσεως. *Eustath.*

Digitized by Google

Ἔνθα μνηστήρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν,
Πλάζε δὲ πίνοντας· χειρῶν δ' ἔκβαλλε κύπελλα.
Οἱ δ' εὕδειν ὤρνυντο κατὰ πτόλιν· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Εἵατ', ἐπεί σφισιν ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτεν.
Αὐτὰρ Τηλέμαχον προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ἐκπροκαλεσσαμένη μεγάρων εὐναιεταόντων,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδήν·
  Τηλέμαχ', ἤδη μέν τοι ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι
Εἵατ' ἐπήρετμοι, τὴν σὴν ποτιδέγμενοι ὁρμήν·
Ἀλλ' ἴομεν, μὴ δηθὰ διατρίβωμεν ὁδοῖο.
  Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
Καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
Εὗρον ἔπειτ' ἐπὶ θινὶ καρηκομόωντας ἑταίρους.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ἱερὴ ἲς Τηλεμάχοιο·
  Δεῦτε, φίλοι, ἤϊα φερώμεθα· πάντα γὰρ ἤδη
Ἁθρό' ἐνὶ μεγάρῳ· μήτηρ δ' ἐμὴ οὔτι πέπυσται,
Οὐδ' ἄλλαι δμωαί, μία δ' οἴη μῦθον ἄκουσεν.

Ibi procis dulcem somnum infudit;
Confundebat autem bibentes, è manibus verò excutiebat pocula.
Hi autem dormitum festinabant in urbem; neque ampliùs diù
Sedebant, quia ipsis somnus palpebris incidebat.
Cæterùm Telemachum allocuta est cæsia-oculis Minerva,
Evocatum ex ædibus benè-habitatis,
Mentori similis-facta, tum corpore tum etiam voce;
" Telemache, jam quidem tibi benè-ocreati socii
" Sedent ad remigium, tuum expectantes adventum:
" Sed eamus, nè nimis-diù differamus iter."
Sic utique locuta præcessit Pallas Minerva
Subitò; ille autem continuò post vestigia ibat deæ.
Cæterùm postquam ad navem pervenissent atque mare,
Invenerunt deindè in littore comatos socios.
Hos verò allocutus est nobilis Telemachus;
" Adeste, amici, viatica afferamus; omnia enim jam
" Conferta sunt in domo: mater verò neutiquam scit,
" Neque aliæ ancillæ; una autem sola rem audivit."

Ver. 395. —— μνηστήρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν.]

At Venus Ascanio placidam per membra quietem
Irrigat ————————.
Æn. I. 695.

Ver. 398. et 403. Εἵατ'.] Postulat Temporum ratio ut vox Εἵατ' in priori loco Εἵατο, in posteriori Εἵαται intelligatur. Vide ad *Il.* δ'. 37. et ξ'. 164.

Ver. 400. —— μεγάρων εὐναιεταόντων.] Vide ad *Il.* β'. 648.

Ver. 403. —— ἐπήρετμοι.] Ἐπίκωποι, ἕτοιμοι ἐρέσσειν. *Schol.*

Ibid. —— ποτιδέγμενοι.] *Barnesius* edidit προτιδέγμενοι. Quod idem.

Ver. 409. —— ἱερὴ ἲς Τηλεμάχοιο.] Vide ad *Il.* ν'. 758.

Ver. 410. —— ἤϊα.] Vide suprà ad ver. 289. et ad *Il.* ν'. 103.

Ver. 411. —— ἐμή.] *Al.* ἐμοί.

Digitized by Google

Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.
Οἱ δ' ἅμα πάντα φέροντες, ἐϋσσέλμῳ ἐπὶ νηῒ
Κάτθεσαν, ὡς ἐκέλευσεν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
Ἂν δ' ἄρα Τηλέμαχος νηὸς βαῖν', ἦρχε δ' Ἀθήνη,
Νηῒ δ' ἐνὶ πρύμνῃ κατ' ἄρ' ἕζετο· ἄγχι δ' ἄρ' αὐτῆς
Ἕζετο Τηλέμαχος· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν·
Ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες, ἐπὶ κληῗσι κάθιζον.
Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ἀκραῆ ζέφυρον, κελάδοντ' ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσεν
Ὅπλων ἅπτεσθαι· τοὶ δ' ὀτρύνοντος ἄκουσαν·
Ἱστὸν δ' εἰλάτινον κοίλης ἔντοσθε μεσόδμης
Στῆσαν ἀείραντες· κατὰ δὲ προτόνοισιν ἔδησαν·
Ἕλκον δ' ἱστία λευκὰ ἐϋστρέπτοισι βοεῦσιν.

Sic utique locutus præcessit, illi autem simul sequebantur.
Ipsi verò simul omnia ferentes benè-tabulatâ in navi
Deposuerunt, ut præcepit Ulyssis charus filius.
Telemachus vero navem conscendit, praeibat autem Minerva,
Navisque in puppe consedit; prope autem eam
Sedebat Telemachus: illi verò retinacula solverunt;
Etiamque ipsi *nave* conscensâ per transtra sederunt.
His vero secundum ventum misit caesia-oculis Minerva,
Opportunum Zephyrum, sonantem per obscurum pontum.
Telemachus autem socios hortatus jussit
Arma *nautica* tractare; hi verò adhortanti auscultârunt;
Malum autem abiegnum cavam intrà basem
Statuerunt elevatum, rudentibusque colligârunt;
Trahebantque vela alba benè-tortis loris.

Ver. 414. —— ἅμα.] *Al.* ἄρα.
Ibid. —— ἐπὶ νηῒ.] *Al.* ἐνὶ νηῒ.
Ver. 416. —— ἄρα.] *Deinceps* ——.
Ver. 420. Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει.]

Prosequitur surgens à puppi ventus euntes. *Æn.* III. 130.

Vide infrà ad λ'. 6.

Ibid. —— ἴκμενον.] Ὑγρὸν, παρὰ τὴν ἰκμάδα· ἢ τὸν φορὸν, καὶ εἰς τὸ ἱκέσθαι ἐπιτήδειον, οἱονεὶ ἱκόμενον. Ἴκμενον, δίϋγρον· καὶ ἀλλαχοῦ, [*Odyss.* έ. 478. τ'. 440.] "ἀνέμων μένος ὑγρὸν "ἀέντων" ἢ τὸν ἐπινεῖσθαι καὶ φέρεσθαι ποιοῦντα. *Schol.*

Ver. 421. Ἀκραῆ ζέφυρον.] Ἐπιτήδειον, ἄκρως πνέοντα πρὸς τὴν χρείαν, ὥστε πλέον, οὔτ' ἔλαττον· ἢ τὸν μὴ κεκραμένον, ἀλλ' ἀκριβῶς ζέφυρον. Τινὲς εὐκραῆ. *Schol.* Similitèr et *Eustathius*; Ἀκραῆ δὲ λέγει, τὸν ἄκρως ἀέντα, ἤτοι πνέοντα. Οἱ δὲ γράφουσιν εὐκραῆ. Ὡς τι δύναται τὶς ἀκραῆ λέγειν, καὶ τὸν μὴ κεκραμένον, ἀλλ' ἀκριβῆ Ζέφυρον.

Ibid. —— κελάδοντ' ἐπὶ οἴνοπα πόντον.] Ἤτοι ἠχοῦντα κατὰ τὴν θάλασσαν τὸν ἄνεμον· ἢ κατὰ τὸν κελάδοντα πόντον πνέοντα. *Schol.* MSS. apud *Barnesium*. Posteriori modò exponunt Scholia vulgata; Κελάδοντα, ἐπίθετον τοῦ πόντου· ὅθεν καὶ οἱ Παλαιοὶ Ἐγκέλαδον ἵππον τῷ Ποσειδῶνι παραδιδόασιν. Atque eò quidem verisimilior haec interpretatio, quòd Epitheton hoc bis alibi apud Poëtam fluentis tribuatur, *Iliad.* σ'. 576. φ'. 16; vento, ut opinor, nusquam.

Ver. 422. —— ἐποτρύνας.] *Al.* ἐποτρύνων.

Ver. 424. —— μεσόδμης.] Μεσόδμη δὲ, ἡ ὀπὴ δι' ἧς ὁ ἱστὸς ἐνείρεται· λεχθεὶς οὕτω, παρὰ τὸ μέσον τῆς νηὸς δεδομῆσθαι. *Schol.* et *Eustath.*

Ver. 425. —— προτόνοισιν.] Σχοινίοις, δι' ὧν ὁ ἱστὸς ἀποδεσμεῖται, ὡς ἂν ἔχῃ βεβαίως ἵστασθαι· οἱ δὲ Παλαιοὶ, κάλως, ἀπὸ τοῦ καρχησίου εἰς πρῶραν καὶ πρύμναν διατείνοντας. *Schol.*

Ver. 426. —— βοεῦσιν.] Χρήσεως ἀρχαίας ἐστὶ, καθ' ἣν καὶ νῦν οἱ περίοικοι τοὺς Ταύρους ἀρκτικοὶ φωκῶν δέρμασι, καὶ ἄλλοις τισὶ τοιούτοις.

Digitized by Google

Ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἱςίον· ἀμφὶ δὲ κῦμα
Στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε, νηὸς ἰȣ́σης·
Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσȣσα κέλευθον.
Δησάμενοι δ' ἄρα ὅπλα θοὴν ἀνὰ νῆα μέλαιναν,
Στήσαντο κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο·
Λεῖβον δ' ἀθανάτοισι θεοῖς αἰειγενέτῃσιν·
Ἐκ πάντων δὲ μάλιστα Διὸς γλαυκώπιδι κȣ́ρῃ.
Παννυχίη μὲν ῥ' ἦγε καὶ ἠῶ πεῖρε κέλευθον.

Ventus autem flatu implevit medium velum; circumque fluctus
Carinam ater valdè resonabat, navi eunte:
Hæc verò currebat per fluctum conficiens viam.
Cùm autem ligâssent arma celerem per navem nigram,
Statuerunt crateras plenos vini;
Libabantque diis immortalibus sempiternis;
Ex omnibus autem potissimùm Jovis oculis-cæsiæ filiæ.
Per-totam-noctem quidem illa et auroram conficiebat iter.

τὴν τῶν σχοινίων χρείαν ἀποπληρȣ̃σι. Βοίας καὶ βοεῖς λέγει τοὺς ἐκ βοείων ἱμάντας κάλωας. *Schol.*

Ver. 427. Ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἱςίον.]

—————— et auræ
Vela vocant, tumidoque inflatur carbasus Austro. *Æn.* III. 357.

Ibid. Ἔπρησεν.] Ἐφύσησεν· ὅθεν καὶ πρηςήρ. *Schol.*

Ibid. —— ἀμφὶ δὲ κῦμα Στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε.]

Tendunt vela Noti; fugimus spumantibus undis,
Quà cursum ventusque gubernatorque vocabant. *Æn.* III. 268.

Quo in loco *Virgilium Homero* superiorem contendit *Scaliger*; "Melius *spumantibus* " (inquit) quàm clamantibus; præsertim " cùm navicula parva esset Homerica. Et " divinus versus ille, qui dat classem et " vento et gubernatori. Iste verò totus in " fluctibus, adeò ut etiam iteret." *Poëtic. lib.* V. *cap.* 3. Observandum tamen inter hosce *Virgilii* et *Homeri* locos non prorsùs rectè institutam esse comparationem. Nam posteriori isti *Virgilii* versui, quem divinum appellat vir doctissimus, respondet alius versus Homericus, undè etiam ad verbum penè desumptus est;

Τὴν δ' ἄνεμός τε κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.
Infrà λ'. 10. μ'. 152.

Ver. 427. 428. —— κῦμα —— πορφύρεον.]

—— mare purpureum ——.
Georg. III. 373.

Ver. 428. Στείρῃ.] Τῇ τρόπιδι, διὰ τὸ στεῤῥὰν εἶναι. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ibid. —— πορφύρεον.] *Barnesius* legendum vult πορφῦρον. Sed nihil opus. Quâ enim analogiâ sit μαρτῦρομαι, μαρτὕρέομαι, μάρτὕρος· φῖλομαι, φἵλίομαι, φἵλος· eâdem sit πορφῦρω, πορφὕρεος. Vide ad *Il.* ά. 338. et ύ. 304.

Ver. 429. Ἡ δ' ἔθεεν κατα κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθον.]

—— vastumque cavâ trabe currimus æquor. *Æn.* III. 191.

Currit iter tutum non seciùs æquore classis. *Æn.* V. 862.

Ibid. —— διαπρήσσουσα.] Vide ad *Il.* ν'. 192.

Ver. 431. —— ἐπιστεφέας οἴνοιο.] Πλήρεις μέχρι στεφάνης· παρὰ τὸ, "Κρητῆρας ἐπεστέψαντο." *Schol.* Vide ad *Il.* ά. 470.

Ver. 432. —— ἀθανάτοισι.] Vide ad *Il.* ά. 398.

Ver. 434. —— ῥ'.] *Ut dictum est* ——. *ver.* 429.

Ibid. ———— πεῖρε κέλευθον.] Ἔνθεν καὶ τὸ, "ἀλεγεινὰ τε κύματα πείρων." *Schol.* Vide ad *Il.* ώ. 8.

Digitized by Google

ΤΗΣ

ΤΟΥ ὉΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Γ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Γ'.

ΤΗλέμαχον ἐλθόντα σὺν Ἀθηνᾷ ξενίζει Νέστωρ· καὶ διηγεῖται αὐτῷ τὰ συμβεβηκότα τοῖς Ἕλλησι, καὶ τὸν ἀπόπλουν ἐκ Τροίας· πυθόμενος δὲ τὰ περὶ τοὺς μνηστῆρας, καὶ γνωρίσας τὴν Ἀθηνᾶν ἀπιοῦσαν, θυσίαν αὐτῇ ἐπιτελεῖ. Λαβὼν δὲ ὁ Τηλέμαχος ἅρμα σὺν Πεισιστράτῳ Νέστορος υἱῷ, εἰς Σπάρτην ἀπαίρει· νυκτὸς δὲ ἐπιγινομένης, ξενίζονται παρὰ Διοκλεῖ ἐν Φηραῖς.

Ἄλλη ὑπόθεσις.

ΤΗλέμαχος εἰς Πύλον καταχθεὶς, ἅμα τῇ Ἀθηνᾷ ἐν Μέντορος μορφῇ, καταλαμβάνει τοὺς Πυλίους θυσίαν ταύρων ἐπιτελοῦντας τῷ Ποσειδῶνι· καὶ τὰ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πυθομένῳ, ἐκτίθεται τινὰ τῶν Ἰλιακῶν διηγημάτων. Μετὰ τοῦτο ἡ μὲν Ἀθηνᾶ ἐν ὀρνέου μορφῇ ἀπαλλάττεται· ὁ δὲ Νέστωρ θυσίαν αὐτῇ συντελέσας, τὸν Τηλέμαχον ἅμα τῷ υἱῷ Πεισιστράτῳ εἰς Λακεδαίμονα ἀποπέμπει.

Ἐπιγραφαί.

Ἄφιξις Τηλεμάχου εἰς Πύλον.

Ἄλλως.

Τὰ ἐν Πύλῳ.

Ἄλλως.

Γάμμ' ὑπὸ Νέστωρ δέκτο, συνῶρτο δ' ὅς υἷϊ, θεὰ δ' ἔπτη.

Ἠέλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν περικαλλέα λίμνην,
Οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον, ἵν' ἀθανάτοισι φαείνῃ,
Καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.

LIB. III.

SOL autem ortus est, relicto pulchro lacu,
Cælum in firmum, ut immortalibus luceret,
Et mortalibus hominibus super almam terram.

Ver. 1. Ἠέλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν περικαλλέα λίμνην.]

Oceanum interea surgens Aurora reliquit. *Æn.* IV. 129.

Ver. 2. —— πολύχαλκον.] Ἰσχυρὸν, στερεόν. *Schol.*

Ibid. et *ver.* 47. —— ἀθανάτοισι.] Similiterque infrà *ver.* 6. κυανοχαίτῃ· et *ver.*

Digitized by Google

Οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ἷξον· τοὶ δ' ἐπὶ θινὶ θαλάσσης ἱερὰ ῥέζον,
Ταύρους παμμέλανας Ἐνοσίχθονι κυανοχαίτῃ.
Ἐννέα δ' ἕδραι ἔσαν, πεντηκόσιοι δ' ἐν ἑκάστῃ
Εἵατο, καὶ προὔχοντο ἑκάστοθι ἐννέα ταύρους.
Ἔνθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο, θεῷ δ' ἐπὶ μηρία καῖον.
Οἱ δ' ἰθὺς κατάγοντο, ἰδ' ἱστία νηὸς ἐΐσης
Στεῖλαν ἀείραντες, τὴν δ' ὥρμισαν, ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί·
Ἐκ δ' ἄρα Τηλέμαχος νηὸς βαῖν'· ἦρχε δ' Ἀθήνη.
Τὸν προτέρη προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχ', οὐ μέν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς οὐδ' ἠβαιόν·

Illi autem ad Pylum, Nelei benè-ædificatum oppidum,
Pervenerunt: ipsi verò in littore maris sacra faciebant,
Tauros totos-nigros Neptuno cæruleo-cæsariem.
Novem autem consessus erant, quingenique in unoquoque
Sedebant, et præbebant singulatim novem boves.
Hic illi viscera gustârunt, deo autem femora incendebant.
Hi autem rectà appellebant, atque vela navis æqualis
Contraxerunt tollentes, illamque in-portu-statuerunt; ipsi verò egressi sunt:
Telemachus porrò egrediebatur; præibat autem Minerva.
Illum prior allocuta est dea cæsia Minerva;
" Telemache, non opus tibi jam pudoris ne paululùm quidem:

---

242. 246. *ἀθάνατοι, ἀθανάτοις*· Vide ad *Il.* *ά.* 398.

Ibid. ——— *φαείνῃ.*] *Al.* *φανείῃ.*

Ver. 3. ——— *ζείδωρον.*] Τὴν τὰ πρὸς ζωὴν δωρουμένην. *Schol.* Vide autem infrà ad *τ'.* 593.

Ibid. ——— *ἄρουραν.*] Vide ad *Il.* *ζ'.* 142.

Ver. 4. Οἱ δὲ Πύλον.] τοῦ δὲ Πύλου πρὸς νότον ἐστὶ τὸ Λέπρειον· ἦν δὲ καὶ αὕτη πόλις ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις· μεταξὺ δὲ τοῦ Λεπρείου καὶ τοῦ Ἀννίου, τὸ ἱερὸν τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνός ἐστιν, ἑκατὸν σταδίους ἑκάτερον διέχον. Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἱερὸν, ἐν ᾧ καταληφθῆναι φησὶν ὁ Ποιητὴς ὑπὸ Τηλεμάχου τὴν θυσίαν συντελοῦντας τοὺς Πυλίους. " Οἱ δὲ Πύλον. Νηλῆος ἐϋκτί-" μενον πτολίεθρον, Ἷξον· &c." *Strabo Geograph. Lib.* VIII.

Ver. 5. ——— *ἱερὰ ῥέζον, Ταύρους* ——— *Ἐνοσίχθονι.*]

——— meritos aris mactavit honores;
Taurum Neptuno ———.
Æn. III. 118.

Ver. 7. Ἐννέα δ' ἕδραι ἔσαν.] Ἐννέα συνέδρια ἦν τῶν πόλεων, διὰ τὸ ἐννεάπολιν εἶναι τὴν Πυλόν. *Schol.* Similitèr *Eustathius*; Οἱ δὲ Παλαιοὶ φασιν ἐννέα Πυλίοις ἕδρας εἶναι, διὰ τὸ καὶ πόλεις τοσαύτας ὑπὸ ἐξουσίαν κεῖσθαι τῷ Νέστορι. ——— Ὡς ἑκάστης πόλεως ἕδραν εἶναι.

Ver. 9. Ἔνθ' οἱ σπλάγχν' [ἐπάσαντο.] Ὅτι τὸ πάσασθαι ἐπὶ τοῦ ἀπογεύσασθαι τίθεται ——— " Εὖθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο." Τῶν γὰρ σπλάγχνων ἀπογεύονται μόνων, [*Al.* μόνον,] ὡς ἂν ὀλίγων πολὺς ὅμιλος. *Athenæus, Lib.* I. *cap.* 19.

Ibid. Ἔνθ' οἱ.] *Al.* Εὖθ' οἱ. Quo modo legit et *Athenæus* loco jam citato.

Ver. 10. ——— *νηὸς ἐΐσης.*] Ἴσης κατὰ τοὺς τοίχους. *Schol.*

Ver. 11. ——— *ὥρμισαν.*] Vide ad *Il.* *ά.* 140.

Ibid. ——— *ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί.*] Vide ad *Il.* *θ'.* 229.

Ver. 12. ——— *ἄρα.*] *Deinceps* ———.

Ver. 13. et 25. ——— *γλαυκῶπις Ἀθήνη.*] Similitèrque infrà *ver.* 218. 229. Vide ad *Il.* *ά.* 206.

Ver. 14. Τηλέμαχ', οὐ μέν σε χρή.] " Minerve est ici la Prudence même de ce " jeune Prince, et les leçons qu'il se donne " à lui même, et qui lui sont suggerées " par la sagesse." *Dacier.* Vide suprà ad *ά.* 88. et ad *Il.* *ά.* 194.

Ibid. ——— *οὐ μέν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς.*] Ἐν τούτοις δὲ τὸ, " οὐ μέν σε χρὴ ἔτι αἰδοῦς," ἀντίπτωσίς ἐστιν ἀρχαϊκὴ συνήθης· ἀντὶ τοῦ, οὐ μὴν σοὶ χρεία αἰδοῦς. *Eustath.* Atqui eandem hanc phrasin sæpè alibi usurpat Poëta:

——— οὐδέ τί σε χρὴ
Ταύτης ἀφροσύνης ———. *Il.* *ή.* 109.

Digitized by Google

Τ᾽ὔνεκα γὰρ καὶ πόντον ἐπέπλως, ὄφρα πύθηαι
Πατρὸς, ὅπȣ κύθε γαῖα, καὶ ὅντινα πότμον ἐπέσπεν.
'Αλλ᾽ ἄγε νῦν ἰθὺς κίε Νέστορος ἱπποδάμοιο·
Εἴδομεν, ἥντινα μῆτιν ἐνὶ στήθεσσι κέκευθε.
Λίσσεσθαι δέ μιν αὐτὸν, ὅπως νημερτέα εἴπῃ·
Ψεῦδος δ᾽ οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστί.
Τὴν δ᾽ αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ, πῶς τ᾽ ἄρ᾽ ἴω, πῶς τ᾽ ἂρ προσπτύξομαι αὐτὸν;
Οὐδέ τι πω μύθοισι πεπείρημαι πυκινοῖσιν·
Αἰδὼς δ᾽ αὖ, νέον ἄνδρα γεραίτερον ἐξερέεσθαι.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις 'Αθήνη·
Τηλέμαχ᾽, ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις,

" Ideò enim et pontum pernavigâsti, ut audires
" De patre, ubi *eum* occultet terra; et quodnam fatum consecutus sit.
" Verùm agè nunc rectà vade ad Nestorem equorum-domitorem:
" Videamus, quodnam consilium in præcordiis absconditum-habeat.
" Ora autem ipsum, ut vera dicat:
" Mendacium verò non dicet; valdè enim prudens est."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
" Mentor, quonam verò pacto accedam, quoque pacto salutabo ipsum?
" Neque omninò adhuc sermonum expertus sum prudentium;
" Pudor etiam, juvenem virum seniorem interrogare."
Hunc verò rursùs allocuta est dea cæsia Minerva;
" Telemache, alia quidem in mente tuâ dispicies,

——— ——— μυθήσεαι ὅττεο σε χρή.
Odyss. ά. 124.

——— τέο σε χρή;
δ'. 463.

Ver. 17. et 181. —— ἱπποδάμοιο.] Vide ad *Il.* β'. 23.

Ver. 18. —— ἥντινα.] *Al.* ἥντινα.

Ver. 18. 23. —— κέκευθε —— πεπείρημαι.] Vide ad *Il.* ά. 37. et ν'. 736.

Ver. 20. Ψεῦδος δ᾽ οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστί.]

Ψεῦδος δὲ μισεῖ πᾶς σοφὸς ϗ χρήσιμος.
Menander Fragment. 35. *ex incertis Comœdiis.*

Ver. 22. Μέντορ, πῶς τ᾽ ἄρ᾽ ἴω·] " Hîc " ego vellem habere Homeri illam Miner- " vam simulatam Mentori, cui dicerem;

" Μέντορ, πῶς τ᾽ ἄρ᾽ ἴω, πῶς τ᾽ ἂρ προσ-
" πτύξομαι αὐτὸν;"
Cicero, Epist. ad Attic. Lib. IX. *Ep.* 8.

Ibid. ——— πῶς τ᾽ ἄρ᾽.] *Et quomodo igitur* ——— ?

Ver. 23. —— μύθοισι πεπείρημαι.] Ἔμπειρος εἰμὶ οὐκ ἤσκημαι λόγοις. *Schol.*

Ver. 24. —— Αἰδὼς δ᾽ αὖ.] Ambiguitatem hîc exquisivit *Eustathius*, quæ nulla est. Τὸ δὲ, " Αἰδὼς δ᾽ αὖ νέον ἄνδρα γεραίτερον ἐξε- " ρέεσθαι·" γνωμικῶς μὲν ἐῤῥέθη· σχῆμα δὲ ἀμφιβολίας ἔχει. Οἰήσεται γάρ τις, ἀμφίβολον εἶναι, εἴτε αἰδὼς, νέον ἄνδρα ἐρώτησιν διδόναι ἀνδρὶ γέροντι, εἴτε καὶ ἀνάπαλιν. Τοιαῦτα γὰρ ὑποβάλλȣσι νοεῖν αἱ συνεχεῖς δύο αἰτιατικαί. Quasi scilicèt sententiam tam perspicuam et luculentam posteriori isto modo unquam accipere posset quisquam.

Ver. 26. Τηλέμαχ᾽, ἄλλα μὲν αὐτὸς.] Νομοθέτης, μετὰ τῶν γερόντων τȣ̃ συνεδρίȣ, ῥᾷον ——— δυνήσεται ——— πάντα τὰ πρὸς τὸν τῆς εὐδαιμονίας σκοπὸν συντείνοντα τῇ νομοθεσίᾳ ἀπαρτίζειν, ἄλλως τε ϗ μεμνημένος ἀεὶ τῆς θείας τȣ̃ ποιητȣ̃ παραμυθίας· " Τηλέμαχ᾽, " ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις, " Ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται· &c." *Kyriac. Stroz. de Republic. Lib.* X. *ipso fine.* Πάλιν αὖ τῷ Τηλεμάχῳ μέλλοντι συγγίνεσθαι βασιλεῖ πρεσβυτέρῳ, αἰδȣμένῳ καὶ ἀπορȣμένῳ ὁ ἑταῖρος λέγει, " Τηλέμαχ᾽, ἄλλα μὲν αὐ- " τὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις, Ἄλλα δὲ καὶ " δαίμων ὑποθήσεται· ——" καὶ προστίθησι τὴν αἰτίαν τῆς παρὰ τȣ̃ δαιμονίȣ ἐλπίδος, " ———ȣ̓ γὰρ ὀΐω Οὐδέ σε θεῶν ἀέκητι γε- " νέσθαι τε τραφέμεν τε." *Maximus Tyrius, Dissertat.* XXVI.

Digitized by Google

Ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται· οὐ γὰρ ὀΐω
Οὔ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι τε τραφέμεν τε.
Ὣς ἄρα φωνήσασ᾽ ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
Καρπαλίμως· ὁ δ᾽ ἔπειτα μετ᾽ ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
Ἶξον δ᾽ ἐς Πυλίων ἀνδρῶν ἄγυρήν τε καὶ ἕδρας·
Ἔνθ᾽ ἄρα Νέστωρ ἧστο σὺν υἱάσιν· ἀμφὶ δ᾽ ἑταῖροι
Δαῖτ᾽ ἐντυνόμενοι, κρέα ὤπτων, ἄλλα δ᾽ ἔπειρον.
Οἱ δ᾽, ὡς οὖν ξείνους ἴδον, ἀθρόοι ἦλθον ἅπαντες,
Χερσίν τ᾽ ἠσπάζοντο, καὶ ἑδριάασθαι ἄνωγον.
Πρῶτος Νεστορίδης Πεισίστρατος ἐγγύθεν ἐλθὼν,
Ἀμφοτέρων ἕλε χεῖρα, καὶ ἵδρυσεν παρὰ δαιτὶ,
Κώεσιν ἐν μαλακοῖσιν, ἐπὶ ψαμάθοις ἁλίῃσι,
Πάρ τε κασιγνήτῳ Θρασυμήδεϊ καὶ πατέρι ᾧ·
Δῶκε δ᾽ ἄρα σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ᾽ οἶνον ἔχευε

" Alia verò et deus suggeret; non enim puto
" Te, diis invitis, natumque esse nutritumque."
Sic quidem locuta præivit Pallas Minerva
Celeritèr: ille verò continuò post vestigia ibat deæ.
Venerunt autem in Pyliorum virorum congregationem et consessus:
Hìc scilicèt Nestor sedebat cum filiis; circùmque socii
Convivium apparantes, carnes assabant, aliasque transfigebant.
Illi verò, ut hospites viderunt, conferti venerunt omnes,
Manibusque prehensabant, et considere jubebant.
Primus Nestorides Pisistratus propè accedens,
Utrorumque prehendit manum, et collocavit ad epulas,
Pellibus in mollibus, super arenas marinas,
Juxtaque fratrem Thrasymedem, et patrem suum:
Præbuit autem deindè viscerum partes, infundebatque vinum

Ver. 27.—— *οὐ γὰρ ὀΐω Οὔ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι.*] Ὅτι ἐν τῷ, " οὐ γὰρ ὀΐω Οὔ σε " θεῶν ἀέκητι γενέσθαι τε τραφέμεν τε," φασὶ τινὲς λέγειν τὸν ποιητὴν, ὡς οὐκ οἴομαι νόθον σε εἶναι τῇ Πηνελόπῃ· οἷα τῶν νόθων μὴ θείως γινομένων, διὰ τὸ τῆς μίξεως οὐκ ἔνθεσμον. *Eustath.* Rectius videtur quod ipse deinceps addit; Ἄλλως δὲ ἀέκητι θεοῦ γενέσθαι τὸς καὶ τραφῆναι λέγεται, εἰ διὰ βίου ἄθλιος εἴη, καὶ θεῷ ἀνεπισκόπητος.

Ver. 28. *Οὔ σε θεῶν ἀέκητι.*] *Maximus Tyrius*, loco jam suprà adducto, itemque *Dissertat.* XXII. ipso initio, citat *Οὐδὲ σε θεῶν ἀέκητι.* Quod et ferri posset; pronuntiando scilicèt *θῶν.*

Ibid. —— *τε τραφέμεν τε.*] *Al.* *τετραφέμεν τε.*

Ver. 32. *Ἔνθ᾽ ἄρα Νέστωρ ἧστο σὺν υἱάσιν.*]

Fortè die solemnem illo rex Arcas honorem
Amphitryoniadæ magno Divisque ferebat,
Ante urbem in loco. Pallas huic filius unà,
Unà omnes juvenum primi pauperque senatus,
Thura dabant: tepidusque cruor fumabat ad aras. *Æn.* VIII. 102.

Ver. 33. —— *ἐντυνόμενοι.*] Vide infrà ad ζ΄. 33.

Ibid. —— *κρέα ὤπτων, ἄλλα δ᾽ ἔπειρον.*] *Al.* *κρέα τ᾽ ὤπτων, ἄλλα τ᾽ ἔπειρον.*

Ver. 34. —— *οὖν.*] Non hîc supervacuum est istud *οὖν.* Vim enim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit *ver.* 31. *Ἶξον δ᾽ ἐς Πυλίων &c.*

Ver. 36. —— *Πεισίστρατος ἐγγύθεν ἐλθὼν, Ἀμφοτέρων ἕλε χεῖρα.*]

Accepitque manu, dextrámque amplexus inhæsit. *Æn.* VIII. 124.

Ver. 39. — *πατέρι ᾧ.*] Vide ad *Il.* *α΄.* 51.

Ver. 40. *Δῶκε δ᾽ ἄρα σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ᾽ οἶνον ἔχευε.*]

Digitized by Google

Χρυσέῳ ἐν δέπαϊ· δειδισκόμενος δὲ προσηύδα
Παλλάδ' Ἀθηναίην, κούρην Διὸς αἰγιόχοιο·
  Εὔχεο νῦν, ὦ ξεῖνε, Ποσειδάωνι ἄνακτι·
Τοῦ γὰρ καὶ δαίτης ἠντήσατε δεῦρο μολόντες.
Αὐτὰρ ἐπὴν σπείσῃς τέ καὶ εὔξεαι, ἣ θέμις ἐστὶ,
Δὸς καὶ τούτῳ ἔπειτα δέπας μελιηδέος οἴνου
Σπεῖσαι· ἐπεὶ καὶ τοῦτον ὀΐομαι ἀθανάτοισιν
Εὔχεσθαι· πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.
Ἀλλὰ νεώτερός ἐστιν, ὁμηλικίῃ δ' ἐμοὶ αὐτῷ·
Τοὔνεκα τοι προτέρῳ δώσω χρύσειον ἄλεισον.
  Ὣς εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἡδέος οἴνου·
Χαῖρε δ' Ἀθηναίη πεπνυμένῳ ἀνδρὶ δικαίῳ,
Οὕνεκα οἱ προτέρῃ δῶκε χρύσειον ἄλεισον.
Αὐτίκα δ' εὔχετο πολλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι·
  Κλῦθι, Ποσείδαον γαιήοχε, μηδὲ μεγήρῃς
Ἡμῖν εὐχομένοισι τελευτῆσαι τάδε ἔργα.

Aureo in poculo; propinansque allocutus est
Palladem Minervam, filiam Jovis Ægiochi;
" Supplica nunc, ô hospes, Neptuno regi;
" Hujus enim in epulas incidistis, huc profecti.
" Cæterùm postquam libaveris et supplicaveris, ut fas est;
" Da et huic deindè poculum dulcis vini
" Ad libandum; quoniam et hunc puto immortalibus
" Supplicare: omnes enim diis indigent homines.
" Sed junior est, ætas autem eadem mecum ipso:
" Propterea tibi priori dabo aureum poculum."
Sic locutus in manibus posuit poculum dulcis vini:
Gaudebat autem Minerva prudenti viro justo,
Eò quòd ipsi priori præbuisset aureum poculum.
Statimque supplicavit multa Neptuno regi;
" Audi, Neptune, terram-continens, neque dedignêris
" Nobis supplicantibus perficere hæc opera.

Tum lecti juvenes certatim, araque sacerdos
Viscera tosta ferunt taurorum, onerantque canistris
Dona laboratæ Cereris, Bacchumque ministrant. *Æn.* VIII. 179.

Ibid. — *ἄρα.*] *Deindè* —. *Ut par erat* —.

Ver. 41. ——— *δειδισκόμενος.*] Vide ad *Il.* δ'. 4. et 262.

Ver. 42. et 394. —— Διὸς *αἰγιόχοιο.*] Vide ad *Il.* α'. 202.

Ver. 43. Εὔχεο νῦν, ὦ ξεῖνε, Ποσειδάωνι ἄνακτι· Τῦ γὰρ ϗ δαίτης ἠντήσατε.]

Interea sacra hæc, quando huc venistis amici,
Annua, quæ differre nefas, celebrate faventes
Nobiscum, et jam nunc sociorum assuescite mensis. *Æn.* VIII. 172.

Ver. 48. ——— *πάντες δὲ θεῶν χατέυσ' ἄνθρωποι.*] Ita apud *Aratum*:

——— *πάντη δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες.*
Phænomen. ver. 4.

Ver. 51. — *ἡδέος οἴνυ.*] Vide suprà ad β'. 340.

Ver. 52. Χαῖρε δ' Ἀθηναίη πεπνυμένῳ ἀνδρὶ δικαίῳ.] Τοῦτον ἐπιλογισμὸν δίδωσι, μήτε πλουσίῳ τινὶ, μήτε καλῷ τὸ σῶμα, μήτε ἰσχυρῷ τὴν θεὰν χαίρουσαν· ἀλλὰ φρονίμῳ καὶ δικαίῳ ποιήσας. *Plutarch. de audiend.*

Digitized by Google

Νέστορι μὲν πρώτιστα καὶ υἱάσι κῦδος ὄπαζε·
Αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοισι δίδου χαρίεσσαν ἀμοιβὴν,
Σύμπασιν Πυλίοισιν, ἀγακλειτῆς ἑκατόμβης.
Δὸς δ' ἔτι Τηλέμαχον καὶ ἐμὲ πρήξαντα νέεσθαι,
Οὕνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα θοῇ σὺν νηῒ μελαίνῃ.
 Ὣς ἄρ' ἔπειτ' ἠρᾶτο, καὶ αὐτὴ πάντα τελεύτα·
Δῶκε δὲ Τηλεμάχῳ καλὸν δέπας ἀμφικύπελλον.
Ὣς δ' αὔτως ἠρᾶτο Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα καὶ ἐρύσαντο,
Μοίρας δασσάμενοι, δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
 Νῦν δὴ κάλλιον ἐστὶ μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι
Ξείνους, οἵ τινες εἰσὶν, ἐπεὶ τάρπησαν ἐδωδῆς.
Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστὲ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;

" Nestori quidem primò et filiis gloriam præbe;
" Cæterùm deindè aliis da gratam remunerationem,
" Omnibus Pyliis, ob inclytam hecatombam.
" Da insuper Telemachum et me re confectâ redire,
" Cujus gratiâ huc venimus celeri cum nave nigrâ."
Sic utique deindè precabatur, et ipsa omnia perficiebat:
Dedit verò Telemacho pulchrum poculum rotundum.
Eodem autem modo supplicavit Ulyssis charus filius.
Hi verò postquàm assârant carnes superiores et detraxerant,
Partibus distributis, celebrabant splendidum convivium.
Cæterùm postquàm potûs et cibi desiderium exemerant,
Illis deindè sermonis exordiebatur Gerenius eques Nestor;
" Nunc certè satius est inquirere et interrogare
" Hospites, quinam sint, postquàm saturati sunt cibo.
" O hospites, quinam estis? unde navigatis humidas vias?

Poëtis. Ita Oraculum *Pythii* à *Barnesio* citatum:

Εὐσεβέσιν δὲ βροτοῖς γάνυμαι τόσον, ὅσσον Ὀλύμπῳ.

Ver. 60. 72. —— πρήξαντα —— πρῆξιν.] Vide ad *Il.* β'. 314. et γ'. 192.

Ver. 63. et 199. —— καλὸν.] Vide ad *Il.* β'. 43.

Ibid. —— δέπας ἀμφικύπελλον.] Vide ad *Il.* α'. 584.

Ver. 65. —— ὤπτησαν.] Vide suprà ad β'. 300. et ad *Il.* α'. 466.

Ibid. —— κρέ' ὑπέρτερα.] Τὰ νωτιαῖα οὕτω καλεῖ, ἢ τὰ ὑπεράνω κείμενα τοῦ πυρός. *Eustath.* Τὰ ὑπέρθετα καὶ μείζονα τῶν ἔξωθεν τῶν ἔνδον· ἐστὶν ἐν νωτιαίᾳ, ταῦτα γὰρ ὑπερέχει τῶν λοιπῶν κρεῶν. *Schol.*

Ver. 67. Αὐτὰρ ἐπεὶ ——, Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε.]

Postquam exempta fames, et amor compressus edendi,
Rex Evandrus ait ——.
Æn. VIII. 184.

Vide et ad *Il* α'. 469.

Ver. 68. Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε.] Vide suprà ad β'. 15.

Ibid. —— Γερήνιος.] Κατὰ μὲν Ἡσίοδον, ὁ ἐν Γερήνοις ἀνατραφείς· κρεῖσσον δὲ ἀποδιδόναι, ὁ ἔντιμος, παρὰ τὸ γέρας. *Schol.*

Ibid. et *ver.* 102. —— ἱππότα Νέστωρ.] Vide ad *Il.* α'. 175.

Ver. 71. Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστὲ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;]

Sed vos qui tandem! quibus aut venistis ab oris? *Æn.* I. 373.

Dicite Dardanidæ ——
Quid petitis? quæ causa rates, aut cujus egentes

Digitized by Google

Ἦ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε,
Οἷά τε ληϊστῆρες ὑπεὶρ ἅλα; τοί γ' ἀλόωνται
Ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα,
Θαρσήσας· αὐτὴ γὰρ ἐνὶ φρεσὶ θάρσος Ἀθήνη
Θῆχ', ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο,
Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχησιν·

"An ob aliquod negotium, aut temerè erratis,
"Tanquam prædones per mare; qui errant,
"Animas periculis objectantes, malum alienis ferentes?"
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà alloquebatur,
Confisus; ipsa enim *ei* in animo confidentiam Minerva
Posuit; ut illum de patre absente interrogaret,
Et ut ipsum gloria insignis inter homines habeat:

Littus ad Ausonium tot per vada cærula vexit?
Sive errore viæ, seu tempestatibus acti,
(Qualia multa mari nautæ patiuntur in alto,)
Fluminis intrâstis ripas, portuque sedetis.
Æn. VII. 195. 197.

Vide et suprà ad *ά.* 171.

Ver. 73. Ἦ τι κατὰ πρῆξιν.] "Πράττεσθαι "propriè de re pecuniariâ, *pecuniam exigere,* "*rem facere, lucrari, lucrum facere et exculpere è re aliquâ:* hinc πρᾶξις, *negotiatio,* "*mercatura; et* πρακτὴρ, ἔμπορος, πραγματευτὴς, *mercator, negotiator.* Ita sumo "apud Homerum:

"Ἦ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε·

"i. e. κατ' ἐμπορίαν, *mercaturæ gratiâ.*—— "*Porph. de vitâ Pythag.* in initio, Ἐντεῦθεν "δὲ κατὰ πρᾶξιν εἰς Σάμον ἐλθόντα, Lat. "*cùm negotii causâ inde in Samum venisset;* "mallem, *mercaturæ causâ.*" *Duport. Prælect. in Theophrast. Cap.* 6.

Ver. 73. Οἷά τε ληϊστῆρες ὑπεὶρ ἅλα.] Οὐκ ἄδοξον ἦν παρὰ τοῖς Παλαιοῖς τὸ λῃστεύειν, ἀλλ' ἔνδοξον. *Schol.* Οἱ γὰρ Ἕλληνες τοπάλαι, ϗ τῶν βαρβάρων οἵ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ παραθαλάσσιοι, ϗ ὅσοι νήσους εἶχον, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐτράποντο πρὸς λῃστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων, κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα, ϗ τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς· Καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις, ϗ κατὰ κώμας οἰκουμέναις, ἥρπαζον· καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο· οὐκ ἔχοντος πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι ϗ δόξης μᾶλλον. Δηλοῦσι δὲ τῶν τε ἠπειρωτῶν τινὲς ἔτι ϗ νῦν, οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾶν· καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν, τὰς πύστεις τῶν καταπλεόντων, πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες εἰ λῃσταί εἰσιν· ὡς οὔτε ὧν πυνθάνονται ἀπαξιούντων τὸ ἔργον· οἷς τ' ἐπιμελὲς εἴη εἰδέναι, οὐκ ὀνειδιζόντων. *Thucydid. Lib.* I. *sub initio.* Similitèr et *Sextus Empiricus:* Τό τε λῃστεύειν παρ' ἡμῖν μὲν παράνομον ϗ ἄδικόν ἐστι, παρὰ δὲ πολλοῖς τῶν βαρβάρων οὐκ ἄτοπον. Φασὶ δὲ ὅτι ϗ εὐκλεὲς τοῦτο οἱ Κίλικες ἐνόμιζον εἶναι, ὡς ϗ τοὺς ἐν λῃστείᾳ τελευτήσαντας τιμῆς ἀξίους εἶναι δοκεῖν· Καὶ ὁ Νέστωρ δὲ παρὰ τῷ Ποιητῇ μετὰ τὸ φιλοφρονήσασθαι τοὺς περὶ τὸν Τηλέμαχον, φησὶ πρὸς αὐτοὺς, "— ἢ μαψιδίως "ἀλάλησθε, Οἷά τε ληϊστῆρες·" Καίτοι εἰ ἄτοπον ἦν τὸ λῃστεύειν, οὐκ ἂν οὕτως αὐτοὺς φιλοφρονησάμενος, διὰ τὸ ὑποπτεύειν μὴ ἄρα τοιοῦτοί τινὲς ὦσιν. *Pyrrhon. Hypotyp. lib.* III. *cap.* 24. Eandem porrò et *Germanis* consuetudinem fuisse testatur *Cæsar* in Commentariis: "Latrocinia nullam habent infamiam, quæ "extra fines cujusque civitatis fiunt." *De Bello Gallico, lib.* VI. § 21.

Ibid. ——— ὑπεὶρ ἅλα.] *Scholiastes* et *Eustathius* legunt ὑπὲρ ἅλα. Quod et ferri potest. Vide ad *Il. ά.* 51.

Ibid. ——— τοί γ' ἀλόωνται.] *Al.* τοί τ' ἀλόωνται.

Ver. 74. ——— Ψυχὰς παρθέμενοι.]

Ψυχῆς οὐκ ἀλέγοντες, ἵν' ἄσπετον ὄλβον ἕλωνται. *Dionys.* περιήγησις, *ver.* 712.

Ver. 76. ——— αὐτὴ γὰρ ἐνὶ φρεσὶ θάρσος Ἀθήνη Θῆχ'.] Vide ad *Il. ί.* 185.

Ver. 78. — Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχησιν.] *Eustathius,* ut suprà ad *ά.* 95. ita et hîc istud μιν de *Ulysse* accipi posse existimat. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, κλέος εὐρὺ, (" Πα"τρὸς ἐμοῦ κλέος εὐρὺ μετέρχομαι" infrà *ver.* 83.) ἐσθλὸν ἐλέχθη ἐν τῷ, "Ἠδ' ἵνα μιν κλέ"ος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποις ἔχει." Quæ admodùm inficeta videtur accipiendi ratio; præsertim cùm hîc præcedat illud, "ἵνα μιν "περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο," versu superiori; cùmque Minervam ipsam inducat Poëta, infrà *γ'.* 422. *Ulyssi* dicentem; "Αὐτή μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο. "Κεῖσ' ἐλθών." Vide suprà ad *ά.* 95. et 284.

Digitized by Google

Ὦ Νέστωρ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Εἴρεαι, ὁππόθεν εἰμέν· ἐγὼ δέ κε τοὶ καταλέξω.
Ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπονηΐȣ εἰλήλȣθμεν,
Πρῆξις δ' ἥδ' ἰδίη, ȣ̓ δήμιος, ἣν ἀγορεύσω.
Πατρὸς ἐμȣ̃ κλέος εὐρὺ μετέρχομαι, ἤνπȣ ἀκȣ́σω,
Δίȣ Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος· ὅν ποτέ φασιν,
Σὺν σοὶ μαρνάμενον, Τρώων πόλιν ἐξαλαπάξαι.
Ἄλλȣς μὲν γὰρ πάντας, ὅσοι Τρωσὶν πολέμιζον,
Πευθόμεθ', ἧχι ἕκαστος ἀπώλετο λυγρῷ ὀλέθρῳ·
Κείνȣ δ' αὖ καὶ ὄλεθρον ἀπευθέα θῆκε Κρονίων.
Οὐ γάρ τις δύναται σάφα εἰπέμεν, ὁππόθ' ὄλωλεν·
Εἴθ' ὅγ' ἐπ' ἠπείρȣ δάμη ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
Εἴτε καὶ ἐν πελάγει μετὰ κύμασιν Ἀμφιτρίτης.
Τȣ́νεκα νῦν τὰ σὰ γȣ́ναθ' ἱκάνομαι, αἴκ' ἐθέλησθα
Κείνȣ λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴπȣ ὄπωπας

" O Nestor Nelide, ingens gloria Achivorum;
" Interrogas, unde simus; ego verò tibi enarrabo.
" Nos ex Ithacâ sub-Neio-*sitâ* venimus;
" Negotium autem hoc privatum est, non publicum, quod dicam.
" Patris mei famam ingentem inquiro, sicubi audiero,
" Nobilis Ulyssis magnanimi; quem pridem aiunt,
" Unà tecum pugnantem, Trojanorum urbem evertisse.
" Etenim alios quidem omnes, quotquot cum Trojanis pugnârunt,
" Audivimus, quo-in-loco unusquisque perierit sævâ morte:
" Illius verò etiam mortem incognitam fecit Jupiter.
" Neque enim quisquam potest clarè dicere, ubinam perierit;
" An ille in continenti domitus sit à viris hostilibus,
" An in pelago inter fluctus maris.
" Ideò nunc ad tua genua venio, si velis
" Illius tristem mortem enarrare, sicubi videris

Cæterùm versum hunc in quibusdam Editionibus deesse annotat *Henricus Stephanus*. Necnon verisimile est eum ex *Odyss.* α'. 95. huc irrepsisse.

Ver. 79. & 202. Ὦ Νέστωρ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν.]

Optime Grajugenûm ———.
Æn. VIII. 127.

Ver. 81. —— ὑπονηΐου.] Τῆς ὑπὸ τὸ Νήϊον ὄρος κειμένης. *Schol.* Ὅταν τε οὕτω φῇ· "Ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπονηΐου εἰλήλυθμεν" ἄδηλον, εἴτε τὸ αὐτὸ τῷ Νηρίτῳ λέγει τὸ Νήϊον, εἴτε δ' ἕτερον, ἢ ὄρος ἢ χωρίον. *Strabo Geograph. Lib.* X. *Hesychius*, notante *Barnesio*, exponit; Τόπος δένδρον ἔχων, ἐν οἷς ἱδρίσμενον τὰς ναῦς. *Al.* ὑπὸ Νηΐȣ. Vide et infrà ad ί. 21.

Ibid. et *ver.* 89. ——— εἰλήλυθμεν. ——— ὄλωλεν.] Vide ad *Il.* ά. 37. et κ'. 186. 187.

Ver. 82. Πρῆξις.] Vide suprà ad *ver.* 72. et ad *Il.* ν'. 192.

Ibid. —— ἀγορεύσω.] *Al.* ἀγορεύω.

Ver. 86. 87. —— ὅσοι Τρωσὶν πολέμιζον,— ἕκαστος ἀπώλετο.] Vide infrà ad *ver.* 130. 131.

Ver. 88. et 119. —— Κρονίων.] Vide ad *Il.* ά. 265. et 397.

Ver. 91 — Ἀμφιτρίτης.] Τῆς θαλάσσης· λέγεται δὲ οὕτω καὶ ἡ Ποσειδῶνος γυνή. *Schol.*

Ver. 92. Τȣ́νεκα νῦν τὰ σὰ γȣ́ναθ' ἱκάνομαι.]

Ergo eadem supplex venio ———
Æn. VIII. 382.

Ibid. —— αἴκ' ἐθέλησθα.] Ita ex *Il.* σ'. 457. edidit *Barnesius*, quod " θέλω non sit *Homericum*." Sed hoc parvi momenti. *Al.* αἴκε θέλησθα.

Ver. 93. ——— ὄπωπας.] Vide ad *Il.* ζ'. 124. et ν'. 736.

Digitized by Google

Ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας,
Πλαζομένου· πέρι γάρ μιν ὀϊζυρὸν τέκε μήτηρ.
Μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων,
Ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
Λίσσομαι, εἴποτε τοί τι πατὴρ ἐμὸς ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς,
Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον, ὑποστὰς ἐξετέλεσσε
Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί·
Τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἔνισπε.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὦ φίλ', ἐπεί μ' ἔμνησας ὀϊζύος, ἣν ἐν ἐκείνῳ
Δήμῳ ἀνέτλημεν μένος ἄσχετοι υἷες Ἀχαιῶν·
Ἠμὲν ὅσα ξὺν νηυσὶν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον
Πλαζόμενοι κατὰ ληΐδ', ὅπῃ ἄρξειεν Ἀχιλλεύς·
Ἠδ' ὅσα καὶ περὶ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος

" Oculis tuis, aut alterius orationem audiveris,
" Errantis; valdè enim ipsum ærumnosum peperit mater.
" Neque omninò me veritus blandiaris, neque misertus;
" Sed planè mihi narres, utcunque tibi contigit videre.
" Oro, si unquam tibi pater meus eximius Ulysses,
" Sive dictum, sive factum, pollicitus perfecit
" Populo in Trojanorum, ubi passi estis clades Achivi,
" Horum nunc mihi memor sis, et mihi verum dicas."
Huic autem respondit deindè Gerenius eques Nestor;
" O amice, quoniam me recordari-facis calamitatis, quam in illo
" Populo passi sumus robore indomiti filii Achivorum;
" Sive quæcunque cum navibus per obscurum pontum
" Errantes ad prædam, quacunque duceret Achilles;
" Sive quæcunque circa urbem magnam Priami regis

Ver. 96. 97. Μηδέ τι μ' αἰδόμενος μειλίσσεο —— Ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον.] Ita *Io* apud *Æschylum*;

—————— εἰ δ' ἔχεις εἰπεῖν ὅ, τι
Λοιπὸν πόνων, σήμαινε· μηδέ μ' οἰκτίσας
Ξύνθαλπε μυθοῖς ψευδέσιν. ——————
Prometh. vinct. ver. 684.

ubi et *Scholiastes* hunc *Homeri* locum adducit.

Ver. 97. —— ὀπωπῆς.] Θέας, παρὰ τοὺς ὄπας· (*Barnesius* ex MSS. edidit ὦπας·) ἢ φωνῆς, παρὰ τὴν ὄπα. *Schol.* Veriorem esse priorem interpretationem liquet ex *Odyss.* ί. 512. ubi occurrit eadem vox, nec ullus intellectui ambiguo locus;

Χειρῶν ἐξ Ὀδυσῆος ἁμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς.

Vide et *ver.* 93. suprà.

Ver. 99. Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον.] Vide ad *Il.* ά. 395.

Ver. 102. —— Γερήνιος.] Vide suprà ad *ver.* 68.

Ver. 103. —— ἐπεί μ' ἔμνησας.] Ὅτι τὸ, ἐπεὶ, ὡς πολλαχοῦ, οὕτω καὶ ἐνθαῦθα ἡ ἀνταπόδοτον τίθειται κατὰ ἔλλειψιν, ἐν τῷ, " Ὦ " φίλ', ἐπεί μ' ἔμνησας ὀϊζύος" καὶ τὰ ἑξῆς· ἢ μετὰ δέκα στίχους ἀποδίδοται ἐν τῷ, " τίς κεν " ἐκεῖνα Πάντα γε μυθήσαιτο·" ἢ καὶ κατωτέρω αὐτοῦ, ἐν τῷ, (*ver.* 115.) " Οὐδ' εἰ πεντάετες " καὶ ἑξάετες." *Eustath.* Prior, ut opinor, verior accipiendi ratio; scilicèt ut sententiæ Apodosis, (*Ego tibi narrabo*, aut aliquid simile,) reticeri intelligatur. Vide ad *Il.* ά. 135.

Ibid. ——— ἣν ἐν ἐκείνῳ Δήμῳ ἀνέτλημεν.] Ὅτι ἀνεπιφθόνως ὁ γέρων Νέστωρ περιαυτολογεῖ, οὐ καταμόνας ἑαυτὸν σεμνύνων, ἀλλ' ἐν τῷ κοινῷ, εἰπὼν οὕτω πως, " Ὦ φίλε, ἐπεί μ' ἔμνησας " ὧν ἐν Τροίᾳ ὑπέστημεν μένος ἄσχετοι Ἀχαιοὶ," καὶ τὰ ἑξῆς. *Eustath.*

Ver. 106. Πλαζόμενοι κατὰ ληΐδ'.] Vide suprà ad *ver.* 73.

Ibid. ——— ὅπη.] *Al.* ὅπῃ.

Ver. 107. Ἠδ' ὅσα καὶ περὶ ἄστυ μέγα Πριάμοιο.]

Digitized by Google

Μαρνάμεθ', ἐνθάδ' ἔπειτα κατέκταθεν, ὅσσοι ἄριστοι.
Ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται ἀρήϊος, ἔνθα δ' Ἀχιλλεύς,
Ἔνθα δὲ Πάτροκλος, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος,
Ἔνθα δ' ἐμὸς φίλος υἱὸς, ἅμα κρατερὸς καὶ ἀμύμων,
Ἀντίλοχος, περὶ μὲν θείειν ταχὺς, ἠδὲ μαχητής·
Ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τοῖς πάθομεν κακά· τίς κεν ἐκεῖνα
Πάντα γε μυθήσαιτο καταθνητῶν ἀνθρώπων;
Οὐδ' εἰ πεντάετες γε καὶ ἑξάετες παραμίμνων
Ἐξερέοις, ὅσα κεῖθι πάθον κακὰ δῖοι Ἀχαιοί·
Πρὶν κεν ἀνιηθεὶς σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκοιο.
Εἰνάετες γάρ σφιν κακὰ ῥάπτομεν ἀμφιέποντες
Παντοίοισι δόλοισι· μόγις δ' ἐτέλεσσε Κρονίων.
Ἔνθ' οὔτις ποτὲ μῆτιν ὁμοιωθήμεναι ἄντην

" Pugnavimus; ibi deindè occisi sunt, quotquot optimi.
" Illic quidem Ajax jacet bellicosus, illic Achilles,
" Illic et Patroclus, diis consiliarius par,
" Illic et meus dilectus filius, simul fortis et eximius,
" Antilochus, supra-modum currendo velox atque pugnator;
" Aliaque multa præter hæc passi sumus mala: Quis illa
" Omnia utique enarraret inter mortales homines?
" Neque si vel quinquennio et sexennio hîc permanens
" Interrogaveris, quot illic passi sunt mala nobiles Achivi:
" Priùs tædio-affectus tuam ad patriam terram perveneris.
" Novennio enim ipsis mala machinati sumus circumvenientes
" Omnigenis dolis; vix tandem finem-dedit Saturnius.
" Ibi nullus unquam prudentiâ æquari contrà

Mitto ea quæ muris bellando exhausta
sub altis. *Æn.* XI. 256.

Ver. 109. *Ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται.*]

Sævus ubi Æacidæ telo jacet Hector, ubi
ingens
Sarpedon ——————— *Æn.* I. 103.

Δῆλος ——— ἐκ πολλῶν τε ἄλλων συντεθεικὼς [Ὅμηρος] ταύτην δευτέραν τὴν ὑπόθεσιν, ἀτὰρ δὴ κἀκ τοῦ λείψανα τῶν Ἰλιακῶν παθημάτων διὰ τῆς Ὀδυσσείας, ὡς ἐπεισόδιά τινα τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου προσεπεισφέρειν, καὶ νὴ Δί' ἐκ τοῦ τὰς ὀλοφύρσεις, ϗ τοὺς οἴκτους, ὡς πάλαι που προεγνωσμένους τοῖς ἥρωσιν ἐνταῦθα προσαποδιδόναι. Οὐ γὰρ ἄλλο, ἢ τῆς Ἰλιάδος ἐπίλογός ἐστιν ἡ Ὀδύσσεια. " Ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται ἀρήϊος, " ἔνθα δ' Ἀχιλλεὺς, Ἔνθα δὲ Πάτροκλος, &c." *Longin.* § 9.

Ver. 110. —— *ἀτάλαντος.*] Vide ad *Il.* β. 627.

Ver. 111. *Ἔνθα δ' ἐμὸς φίλος υἱὸς.*]

——————— quin occidit unà
Sarpedon mea progenies —. *Æn.* X. 470.

Ver. 112. ——— *περὶ μὲν θείειν ταχύς.*] Ita legit *Eustathius* vocemque " *περὶ*" cum *θείειν* conjungit. *Henricus Stephanus* verò legendum potiùs *πέρι*, et ad *ταχὺς* referendum existimat. " Scribens" inquit : " *περὶ* " non *πέρι*, sequor *Eustathium*, qui præpositionem cum *θείειν* jungit; —— sed non " malè, imò rectiùs fortassè, *πέρι ταχὺς*, id " est, *περισσῶς ταχὺς θείειν*, pro *εἰς τὸ θείειν*, " vel *ἐν τῷ θείειν*." Quod et rectius videtur.

Ver. 113. ——— *τίς κεν ἐκεῖνα Πάντα γε μυθήσαιτο;*]

Quis cladem illius noctis, quis funera
fando
Explicet? ——————. *Æn.* II. 361.

Ver. 114. —— *καταθνητῶν ἀνθρώπων.*] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* ί. 402. Rectè, ut opinor: sæpè enim hanc phrasin usurpat Poëta. Vide infrà ad ῥ'. 587. τ'. 285. et ώ. 76. *Vulgg. κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων.*

Ver. 115. *Οὐδ' εἰ πεντάετες γε καὶ ἑξάετες.*]

O Dea, si primâ repetens ab origine pergam,
Et vacet annales nostrorum audire laborum,
Ante diem clauso componet vesper Olympo. *Æn.* I. 376.

Ver. 117. —— *ἀνιηθείς.*] Vide suprà ad β'. 289. et ad *Il.* ό. 24.

Digitized by Google

Ἤθελ', ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἐνίκα δῖος Ὀδυσσεὺς
Παντοίοισι δόλοισι, πατὴρ τεός· εἰ ἐτεόν γε
Κείνου ἔκγονος ἐσσί· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
Ἤτοι γὰρ μῦθοί γε ἐοικότες, οὐδὲ κε φαίης
Ἄνδρα νεώτερον ὧδε ἐοικότα μυθήσασθαι.
Ἔνθ' ἤτοι εἵως μὲν ἐγὼ καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς,
Οὔτε πότ' εἰν ἀγορῇ δίχ' ἐβάζομεν, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ,
Ἀλλ' ἕνα θυμὸν ἔχοντε, νόῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ
Φραζόμεθ', Ἀργείοισιν ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπὴν,
Βῆμεν δ' ἐν νήεσσι, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς·
Καὶ τότε δὴ Ζεὺς λυγρὸν ἐνὶ φρεσὶ μήδετο νόστον

" Voluit; nam valdè multùm vincebat nobilis Ulysses
" Omnigenis dolis, pater tuus: siquidem reverà
" Illius filius es; admiratio me tenet aspicientem.
" Profectò enim sermones quidem similes; neque putares
" Virum juniorem eatenùs quidem similia loqui.
" Ibi profectò usque quidem ego et nobilis Ulysses,
" Neque unquam in concione diversum dicebamus, neque in concilio,
" Sed eundem animum habentes, mente et prudenti consilio
" Consultabamus, Achivis ut quàm optima fierent.
" At postquam Priami urbem diripuimus excelsam,
" Abivimusque in navibus, deusque dispersit Achivos;
" Et tunc sanè Jupiter tristem in mente moliebatur reditum

Ver. 121. ——— μάλα πολλὸν ἐνίκα δῖος Ὀδυσσεὺς Παντοίοισι δόλοισι.] *Laudi* nimirùm hoc, (uti hìc annotat *Barnesius,*) non *vitio* datum. Ita enim de se ipse *Ulysses*, infrà ί. 19.

Εἴμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισι
Ἀνθρώποισι μέλω, καὶ μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει.

Ver. 121. — 127. —— ἐνίκα —— ἐβάζομεν.] Vide ad *Il.* β'. 221. et ν'. 84.

Ver. 123. —— ἔκγονος.] *Al.* ἔγγονος.

Ver. 127. Οὔτε πότ' εἰν ἀγορῇ δίχ' ἐβάζομεν.] Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ Νέστωρ εἰπὼν (suprà *ver.* 120.) ὡς ἐν Τροίᾳ οὐδεὶς βουλεύεσθαι ἦν ὅμοιος τῷ Ὀδυσσεῖ, καὶ οὕτω πάντων ὑπερεξάρας ἐκεῖνον, ἤδη δὲ καὶ ἑαυτοῦ, ὕστερον λεληθότως ἑαυτὸν εἰς ἴσον ἄδει [ἄγει] τῷ Ὀδυσσεῖ· —— καὶ φησὶν ὅτι ἐγὼ καὶ Ὀδυσσεὺς ἐν Τροίᾳ "Οὔτε " πότ' εἰν ἀγορῇ δίχα βάζομεν, &c." *Eustath.*

Ver. 128. ——— ἕνα θυμὸν ἔχοντε.]

His amor unus erat ——. *Æn.* IX. 182.

Ver. 130. 131. Αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν —— θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς.]

——— Postquam alta cremata est
Ilion; et Danaas paverunt Pergama flammas; ——— [ra rapti,
Spargimur, et ventis inimica per æquo-
Fulmina, noctem, imbres, iram cœlique marisque
Perpetimur Danai ———.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 466. 470.

Quicunque Iliacos ferro violavimus agros,
——— infanda per orbem
Supplicia, et scelerum pœnas expendimus omnes,
Vel Priamo miseranda manus ——.
Virg. Æn. XI. 255. 257.

Ver. 132. Καὶ τότε δὴ Ζεύς.] " *Et dès ce* " *moment il étoit aisé de voir que Jupiter leur* " *preparoit*, &c. C'est ainsi à mon avis qu'il " faut traduire ce passage. *Jupiter ne com-* " *mença pas dès ce moment à preparer aux* " *Grecs un retour funeste, mais ce fut dès ce* " *moment-là qu'on put s'apperçevoir qu'il a-* " *voit ce dessein, et qu'il alloit faire tomber* " *sur eux les effets de sa colere*" *Dacier.* Annotatione satis supervacaneâ; hoc enim, ut opinor, solummodò ait Poëta; *Malorum, quæ Græcis posteà in reditu contigerunt, ibi fuisse principium.*

Ibid. ——— λυγρὸν ἐνὶ φρεσὶ μήδετο νόστον Ἀργείοις.] Ita *Minerva* apud *Euripidem*;

Τοὺς μὲν πρὶν ἐχθροὺς Τρῶας εὐφρᾶναι θέλω,
Στρατῷ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἐμβαλεῖν πικρόν.
Troad. ver. 65.

Et *ibid. ver.* 75.

Δύσνοστον αὐτοῖς νόστον ἐμβαλεῖν θέλω.

Digitized by Google

Ἀργείοις· ἐπεὶ ὔτι νοήμονες, ὐδὲ δίκαιοι,
Πάντες ἔσαν· τῷ σφέων πολέες κακὸν οἶτον ἐπέσπον,
Μήνιος ἐξ ὀλοῆς Γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης,
Ἥτ᾽ ἔριν Ἀτρείδησι μετ᾽ ἀμφοτέροισιν ἔθηκεν·
Τὼ δὲ καλεσσαμένω ἀγορὴν ἐς πάντας Ἀχαιὺς
Μὰψ, ἀτὰρ ὐ κατὰ κόσμον, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
(Οἱ δ᾽ ἦλθον οἴνῳ βεβαρηότες υἷες Ἀχαιῶν)
Μῦθον μυθείσθην, τῦ εἵνεκα λαὸν ἄγειραν.
Ἔνθ᾽ ἤτοι Μενέλαος ἀνώγει πάντας Ἀχαιὺς
Νόστυ μιμνήσκεσθαι ἐπ᾽ εὐρέα νῶτα θαλάσσης·
Οὐδ᾽ Ἀγαμέμνονι πάμπαν ἑήνδανε· βῦλετο γάρ ῥα
Λαὸν ἐρυκακέειν, ῥέζειν θ᾽ ἱερὰς ἑκατόμβας,

" Argivis: quia nequaquàm prudentes neque justi
" Omnes erant; ideòque ipsorum multi malum fatum consecuti sunt,
" Irâ ex perniciosâ Minervæ forti-patre-natæ,
" Quæ contentionem Atridas inter ambos jecit:
" Hi verò convocatis ad concionem omnibus Achivis
" Temerè, neque ut decuerat, ad solèm occidentem,
" (Venerunt autem vino gravati filii Achivorum)
" Sermonem proferebant, cujus gratiâ populum congregârant.
" Ibi tum Menelaus jubebat omnes Achivos,
" Reditûs meminisse super lata dorsa maris:
" Neque Agamemnoni omninò placebat: volebat *is* nempè
" Populum detinere, facereque sacras hecatombas,

Ver. 134. —— *σφέων.*] Pronuntiabatur *σφῶν.*

Ver. 135. *Μήνιος ἐξ ὀλοῆς Γλαυκώπιδος·*] *Ἐπεὶ Αἴαντα τὸν Λοκρὸν ἐκάλεσαν,* [*Barnesius* legendum censet *οὐκ ἐκόλασαν,*] *βιασάμενον ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς Κασάνδραν. Schol.* *Ἦν δὲ μῆνις τῆς Ἀθηνᾶς, ὅτι μὴ ἐκολάσθη κοινῶς ὁ Λοκρὸς Αἴας ἐνυβρίσας τῇ Κασάνδρᾳ κατὰ πρόσωπον τῆς Ἀθηνᾶς.* *Eustath.*

Καὶ νύ κεν Ἀργεῖοι κίον Ἑλλάδος ἱερὸν οὖδας
Πάντες ἀλὸς κατὰ βένθος ἀκηδέες, εἰ μὴ ἄρα σφὶ
Κύρη ἐριγδύποιο Διὸς νεμέσησεν Ἀθήνη.
Quint. Calabr. Παραλειπομένων, XIV. 418.

Οὐκ οἶσθ᾽ ὑβρισθεῖσάν με, καὶ ναὺς ἐμὺς;
—— ἡνίκ᾽ Αἴας εἷλκε Κασάνδραν βίᾳ·
Κ᾽ ὐδὲν γ᾽ Ἀχαιῶν ἔπαθεν ὐδ᾽ ἤκυσ᾽ ὑπὸ.
Euripid. Troad. ver. 69.

Nerytiusque Heros à virgine, virgine raptâ
Quam meruit solus pœnam, digessit in omnes
Ovid. Metamorph. lib. XIV. 468.

———— Pallasne exurere classem
Argivûm, atque ipsos potuit submergere ponto,
Unius ob noxam et furias Ajacis Oïlei?
Virg. Æn. I. 43.

Vide et infrà ad δ'. 503.

Ver. 136. *Ἥτ᾽.*] *Quæ utique* ——: *Quæ scilicèt*——.

Ver. 138. *Μὰψ, ἀτὰρ ὐ κατὰ κόσμον, ἐς ἠέλιον καταδύντα.*] " Veteres matutino tempore conciones habebant; ideò hoc indecentèr factum esse ait Poëta, ut noctu Græci convenerint." *Spondan.* Rectiùs, ut opinor, *Eustathius*; *Ἰστέον δὲ ὡς ὐ ψέγει ἁπλῶς ὁ Ποιητὴς τὸ ἐς ἥλιον δύντα ἐπ᾽ ἀγορὰν ἐλθεῖν τὺς Ἀχαιὺς· τῦτο γὰρ καλῶς ἂν ποτε γένοιτο, κατὰ καὶ τὸ ἐν νυκτὶ, ὡς ἐν πολλαῖς τῶν ἱστοριῶν, καὶ ἐν ταῖς Ὁμηρικαῖς δὲ νυκτηγερσίαις εὕρηται. Οὔκυν, ὡς ἐῤῥέθη, ἐς τὸ πᾶν ἀπαρέσκεται ὁ Ποιητὴς τῇ πρὸς ἑσπέραν ἀγορᾷ, ἀλλ᾽ ὅτι ὐ κατὰ κόσμον ἦλθον, οἴνῳ βεβαρημένοι. Διὸ καὶ ἀκόσμως στασιάσαντες, ἐμερίσθησαν.*

Ver. 139. —— *βεβαρηότες.*] Vide infrà ad ξ'. 467. et ad *Il.* β'. 314.

Ver. 141. *Ἔνθ᾽ ἤτοι Μενέλαος.*] *Ὁ δ᾽ ὖν Σοφοκλῆς ποιήσας τὸν Μενέλαον ἐκ τῆς Τροίας ἀπαίρειν σπεύδοντα, ἐν τῇ Πολυξένῃ, τὸν δ᾽ Ἀγαμέμνονα μικρὸν ὑπολειφθῆναι βυλόμενον, τῦ ἐξιλάσασθαι τὴν Ἀθηνᾶν χάριν, εἰσάγει λέγοντα τὸν Μενέλαον·*

" *Σὺ δ᾽ αὖθι μίμνων τὴν κατ᾽ Ἰδαίαν χθόνα,*
" *Ποίμνας Ὀλύμπυ συναγαγὼν θυηπόλει.*"
Strabo, Geograph. Lib. X.

Ver. 144. —— *ῥέζειν.* *Al.* *ῥέξαι.*

Digitized by Google

Ὡς τὸν Ἀθηναίης δεινὸν χόλον ἐξακέσαιτο·
Νήπιος, οὐδὲ τὸ ᾔδη, ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν·
Οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται νόος αἰὲν ἐόντων.
Ὣς τὼ μὲν χαλεποῖσιν ἀμειβομένω ἐπέεσσιν
Ἕστασαν· οἱ δ' ἀνόρουσαν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Ἠχῇ θεσπεσίῃ· δίχα δὲ σφισιν ἥνδανε βουλή.
Νύκτα μὲν ἀέσαμεν, χαλεπὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντες
Ἀλλήλοις· (ἐπὶ γὰρ Ζεὺς ἤρτυε πῆμα κακοῖο.)
Ἠῶθεν δ' οἱ μὲν νέας ἕλκομεν εἰς ἅλα δῖαν,
Κτήματά τ' ἐντιθέμεσθα, βαθυζώνους τε γυναῖκας.
Ἡμίσεες δ' ἄρα λαοὶ ἐρητύοντο μένοντες
Αὖθι, παρ' Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν·
Ἡμίσεες δ' ἀναβάντες ἐλαύνομεν· αἱ δὲ μάλ' ὦκα
Ἔπλεον· ἐστόρεσεν δὲ θεὸς μεγακήτεα πόντον.
Ἐς Τένεδον δ' ἐλθόντες, ἐρέξαμεν ἱρὰ θεοῖσιν,
Οἴκαδε ἱέμενοι· Ζεὺς δ' οὔπω μήδετο νόστον,
Σχέτλιος, ὅς ῥ' ἔριν ὦρσε κακὴν ἐπὶ δεύτερον αὖτις.

" Ut Palladis vehementem iram placaret;
" Stultus, neque istud noverat, quòd non persuasurus erat:
" Non enim statim deorum vertitur mens sempiternorum.
" Sic hi quidem asperis vicissim contendentes verbis
" Stabant: surrexerunt verò benè-ocreati Achivi
" Clamore ingenti: bifariàm autem ipsis placebat consilium.
" Per noctem quidem dormivimus, perniciosa mente cogitantes
" Invicem; (in nos enim Jupiter parabat damnum mali.)
" Manè autem hi quidem naves deduximus in mare vastum,
" Resque imposuimus, et profundè-succinctas mulieres.
" Dimidia autem proindè pars populi se-continebat manens
" Illic, apud Atridem Agamemnonem, pastorem populorum:
" Dimidia autem conscensis-*navibus* remigabamus; hæ autem valdè velociter
" Navigabant; stravit autem deus vastum-pontum.
" In Tenedum autem quum advenissemus, fecimus sacra diis,
" Domum *redire* festinantes: Jupiter verò nondum meditabatur reditum,
" Infestus; qui contentionem concitavit malam secundò iterùm.

Ver. 147. Οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται νόος]

—— Διὸς γὰρ δυσπαραίτητοι φρένες.
Æschylus Prometh. vinct. 34.

Ver. 149. et 182. Ἕστασαν.] Vide ad *Il.* μ'. 55.

Ver. 151. —— φρεσὶν ὁρμαίνοντες.] Vide ad *Il.* ί. 5.

Ver. 153. —— ἅλα δῖαν] *Mare magnum.* Vide infrà ad *ver.* 158.

Ver. 155. —— ἄρα.] Non hic supervacaneum est istud ἄρα· sed vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 150. —— δίχα δὲ σφίσιν ἥνδανε βουλή.

Ver. 158. —— ἐστόρεσεν δὲ θεὸς μεγακήτεα πόντον.] Ἐστόρεσεν, γαλήνην ἐποίησεν. *Schol.*

Sternitur æquor aquis —. *Æn.* V. 821.

Ibid. —— μεγακήτεα πόντον.] Non, μεγάλα κήτη ἔχοντα, uti minùs rectè exponit *Scholiastes*; sed *magnum, vastum.* Sic *Il.* θ'. 222. et λ'. 5.

Στῆ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ.

Item λ'. 599.

—— ἐπὶ πρύμνῃ μεγακήτεϊ νηΐ.

Et φ'. 22.

Ὡς δ' ὑπὸ δελφῖνος μεγακήτεος ——.

Ver. 161. —— ὅς ῥ.] *Qui scilicèt* ——

Digitized by Google

Οἱ μὲν ἀποστρέψαντες ἔβαν νέας ἀμφιελίσσας,
Ἀμφ' Ὀδυσῆα ἄνακτα δαΐφρονα ποικιλομήτην,
Αὖτις ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἦρα φέροντες.
Αὐτὰρ ἐγὼ σὺν νηυσὶν ἀολλέσιν, αἵ μοι ἕποντο,
Φεῦγον, ἐπεὶ γίνωσκον, ὃ δὴ κακὰ μήδετο δαίμων·
Φεῦγε δὲ Τυδέος υἱὸς ἀρήϊος, ὦρσε δ' ἑταίρους·
Ὀψὲ δὲ δὴ μετὰ νῶϊ κίε ξανθὸς Μενέλαος,
Ἐν Λέσβῳ δ' ἔκιχεν δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντας,
Ἢ καθύπερθε Χίοιο νεοίμεθα παιπαλοέσσης,
Νήσου ἐπὶ Ψυρίης, αὐτὴν ἐπ' ἀριστέρ' ἔχοντες,
Ἢ ὑπένερθε Χίοιο, παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα.
Ἠτέομεν δὲ θεὸν φῆναι τέρας· αὐτὰρ ὅγ' ἡμῖν
Δεῖξε, καὶ ἠνώγει πέλαγος μέσον εἰς Εὔβοιαν
Τέμνειν, ὄφρα τάχιστα ὑπ' ἐκ κακότητα φύγοιμεν.
Ὦρτο δ' ἐπὶ λιγὺς οὖρος ἀήμεναι· αἱ δὲ μάλ' ὦκα

" Alii quidem aversis iverunt navibus remigio-utrinque-instructis,
" *Qui* circa Ulyssem *erant* regem prudentem varii-consilii,
" Rursùs Atridæ Agamemnoni gratificantes.
" Sed ego cum navibus confertis, quæ me sequebantur,
" Fugi, quoniam cognoscebam, quòd jam mala meditabatur deus:
" Fugit porrò Tydei filius bellicosus, excivitque socios:
" Serò autem tandem ad nos venit flavus Menelaus,
" In Lesbo verò invenit de longâ navigatione deliberantes,
" An supra Chium iremus asperam,
" Ad insulam Psyriam, ipsam à sinistris habentes;
" An sub Chio, propter ventosum Mimanta.
" Rogabamus autem deum ostendere signum; ille verò nobis
" Ostendit, et jussit pelagus medium in Eubœam
" Secare; ut quàm-celerrimè infortunium effugeremus.
" Orsus est autem stridulus ventus spirare: *naves* verò valdè velocitèr

---

Ver. 164. —— ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἦρα φέροντες.] Ὀδυσσεὺς δὲ τῷ βασιλεῖ ἐπὶ κακῷ οἰκείῳ χαρίζεται· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ἦρα φέρειν, ὅ ἐστι χάριν· ὅπερ ἐπίηρα φασὶν οἱ ὕστερον. *Eustath.* Verùm, ut opinor, phrasis hæc " ἐπ' Ἀτρείδῃ —— ἦρα φέροντες· ea ipsa est, quam Recentioribus tribuit vir eruditus; scilicèt, Ἀτρείδῃ ἐπίηρα φέροντες· eaque non à Recentioribus solis, sed et ab ipso *Homero* alibi usurpata est; Ut *Il.* ά. 572.

Μητρὶ φίλῃ ἐπίηρα φέρων ——————.

Et *ibid.* *ver.* 578.

Πατρὶ φίλῳ ἐπίηρα φέρειν ——————.

Ver. 166. —— ὃ δὴ κακὰ.] Vide ad *Il.* ξ'. 493.

Ver. 169. Ἐν Λέσβῳ.] Λέσβον νῆσος Τρωίας, ἔχουσα πόλεις, Πύῤῥαν, Ἔρεσσον, Μιτυλήνην, Μήθυμναν, Ἄντισσαν. *Schol.*

Ver. 170. Ἢ καθύπερθε Χίοιο.] Κεῖται ἡ νῆσος Χίος μέση τῶν Ψυρῶν καὶ τοῦ Μίμαντος. *Schol.* ad *ver.* 171.

Ver. 171. Νήσου ἐπὶ Ψυρίης.] Νησίδιον ἐστὶ λυπρὸν ἀπέχον σταδίους π' τῆς Χίου ὃ καὶ αἰγιαλὸν ἔχει, ἐν ᾧ ἐστὶ λιμὴν ἐκδεχόμενος ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ταρασσομένας τὰς ναῦς· μέμνηται Δημοσθένης. *Schol.*

Ibid. —— αὐτὴν.] Τὴν Χίον λέγει. *Schol.*

Ver. 172. —— παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα.] Μίμας, ὄρος ἀντικρὺ Χίου τῆς νήσου, ἀπὸ Μίμαντος ἑνὸς τῶν Γιγάντων, ὀνομασθέν. *Schol.* Μεταξὺ δὲ τῶν Ἐρυθρῶν καὶ τοῦ ὑποκρήμνου, Μίμας ἐστὶν ὄρος ὑψηλὸν, εὔθηρον, πολύδενδρον. *Strabo, Geograph. Lib.* XIV.

Ver. 174. —— πέλαγος μέσον.] Τὴν τέμνουσαν μέσην ὁδόν. *Schol.*

Ibid. —— Εὔβοιαν.] Νῆσον, ἐγγὺς Ἀθηνῶν. *Schol.*

Ver. 176. —— λιγὺς.] Vide ad *Il.* τ'. 350.

Digitized by Google

Ἰχθυόεντα κέλευθα διέδραμον· ἐς δὲ Γεραιστὸν
Ἐννύχιαι κατάγοντο· Ποσειδάωνι δὲ ταύρων
Πόλλ' ἐπὶ μῆρ' ἔθεμεν, πέλαγος μέγα μετρήσαντες·
Τέτρατον ἦμαρ ἔην, ὅτ' ἐν Ἄργεϊ νῆας ἐΐσας
Τυδείδεω ἕταροι Διομήδεος ἱπποδάμοιο
Ἕστασαν· αὐτὰρ ἔγωγε Πύλονδ' ἔχον· ὐδὲ ποτ' ἔσβη
Οὖρος, ἐπειδὴ πρῶτα θεὸς προέηκεν ἀῆναι.
Ὣς ἦλθον, φίλε τέκνον, ἀπευθής· ὐδέ τι οἶδα
Κείνων, οἵ τ' ἐσάωθεν Ἀχαιῶν, οἵ τ' ἀπόλοντο.
Ὅσσα δ' ἐνὶ μεγάροισι καθήμενος ἡμετέροισι
Πεύθομαι, ἣ θέμις ἐστὶ, δαήσεαι, ὐδέ σε κεύσω.
Εὖ μὲν Μυρμιδόνας φάσ' ἐλθέμεν ἐγχεσιμώρυς,
Οὓς ἄγ' Ἀχιλλῆος μεγαθύμυ φαίδιμος υἱός·

" Piscosas vias percurrerunt; et ad Geræstum
" Nocturnæ deductæ sunt: Neptuno autem taurorum
" Multa femora posuimus, pelagus magnum emensi.
" Quartus dies erat, quandò in Argis naves æquales
" Tydidæ socii Diomedis equûm-domitoris
" Statuêre: ego verò in Pylum cursum-tenui; nec unquam desiit
" Ventus, postquam primùm deus præmisit flare.
" Sic veni, dilecte fili, inscius; neque quicquam scio
" De illis, qui servati sint Achivorum, quique perierint.
" Quæcunque autem in ædibus sedens nostris
" Audivi, ut par est, doceberis; neque te celabo.
" Benè quidem Myrmidonas dicunt redisse hastis-exercitatos,
" Quos duxit Achillis magnanimi præclarus filius:

Ver. 177. —— ἐς δὲ Γεραιστὸν.] Γεραιστὸς, λιμὴν Εὐβοίας. *Schol.*

Ibid. —— ἐς δὲ Γεραιστὸν Ἐννύχιαι κατάγοντο.] Ἤγυν διὰ μιᾶς νυκτὸς κατέστησαν ἐις τὸν ἐκεῖ λιμένα. *Eustath.* Quod fieri non posse existimans Dna. *Dacier*; Græcos, nocte apud *Lesbum* (*ver.* 169.) consiliis agitandis traductâ, manè indè discessisse, per totam diem navigâsse, et sub sequentis noctis fine ad Geræstum appulisse conjicit. Porrò neque vox ἐννύχιος sensu, quo hîc accipit *Eustathius*, usquam alibi apud Poëtam usurpatur; sed semper, *noctis tempore*, sive *nocturnus*, significat. Vide ad *Il.* λ'. 682. 715. et φ'. 37. Neque alitèr hîc intellexit *Scholiastes*, qui exponit Ἑωθιναὶ, ὑπὸ νύκτα.

Ver. 179. —— μῆρ' ἔθεμεν] *Al.* μηρί' ἔθεμεν "Quam lectionem," inquit *Barnesius*, "sunt qui defendunt, per συνεκφώνησιν contrahentes Duas breves in unam longam." Sed nihil opus. Nam, ut rectè annotat vir idem eruditus, alibi apud Homerum occurrunt μῆρ' et μηρὰ. Vide infrà ad μ'. 364. et ad ν'. 26. Item ad *Il.* ά. 464. et β'. 427.

Ver. 180. —— νῆας ἐΐσας.] Vide suprà ad *ver.* 10.

Ver. 181. Τυδείδεω.] Pronuntiabatur Τυδείδω. Vide ad *Il.* ά. 1. et β'. 811.

Ver. 184. Ὣς ἦλθον, φίλε τέκνον, ἀπευθής.] Σημείωσαι δὲ, ὅτι ἐπίτηδες ἀναρτᾷ κατὰ τὺς Παλαιὺς τὸν λόγον ὁ Ποιητὴς ἐπὶ Νέστορος, ἵνα τὰ λοιπὰ δι' ἄλλυ χωρίυ δηλώσῃ· τὸ γὰρ ἐνὶ ἀνθρώπῳ πάντων φασὶ τῶν περὶ τὸν νόστον τὴν ἐμπειρίαν περιθεῖν, ὐ πιθανὸν· ἐν μέρει δὲ δηλυμένων, ἀξιόπιστον γίνεται τὸ πᾶν. *Eustath.*

Ibid. —— φίλε τέκνον.] Ἤτοι πρὸς τὸ σημαινόμενον ἀπήντησε φίλος· τὸ γὰρ τέκνον [Ita ex *Aloysii* MS. edidit *Barnesius* pro vulgato φίλος γὰρ τὸ τέκνον] ὐδέτερον· ἢ πρὸς τὸ συνώνυμον τὸ παῖς. *Schol.* Prior (ut opinor) verior accipiendi ratio. Vide infrà ad λ'. 90. 91.

Ver. 188. Εὖ μὲν Μυρμιδόνας.] Οἱ νεώτεροι τὸν Νεοπτόλεμον εἰς τὴν Ἤπειρον ἐλθεῖν λέγυσι. *Schol.*

Ibid. —— ἐγχεσιμώρυς.] Ἐγχεσίμωροι δὲ, ὡς ϗ ἐν Ἰλιάδι, οἱ αἰχμηταί· οἱ περὶ ἔγχη μεμορημένοι, ὅ ἐςὶ κακοπαθῦντες. *Eustath.* Vide ad *Il.* δ'. 242.

Ver. 189. —— Ἀχιλλῆος μεγαθύμυ φαίδιμος υἱός.] *Neoptolemus.*

Digitized by Google

Εὖ δὲ Φιλοκτήτην, Ποιάντιον ἀγλαὸν υἱόν·
Πάντας δ' Ἰδομενεὺς Κρήτην εἰσήγαγ' ἑταίρους,
Οἳ φύγον ἐκ πολέμου, πόντος δὲ οἱ οὔτιν' ἀπηύρα.
Ἀτρείδην δὲ καὶ αὐτοὶ ἀκούετε, νόσφιν ἐόντες,
Ὥς τ' ἦλθ', ὥς τ' Αἴγισθος ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον.
Ἀλλ' ἤτοι κεῖνος μὲν ἐπισμυγερῶς ἀπέτισεν·
Ὡς ἀγαθὸν καὶ παῖδα καταφθιμένοιο λιπέσθαι
Ἀνδρός· ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐτίσατο πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα.
Καὶ σὺ, φίλος, (μάλα γάρ σ' ὁρόω καλόν τε μέγαν τε)
Ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.
  Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Καὶ λίην κεῖνος μὲν ἐτίσατο, καί οἱ Ἀχαιοὶ
Οἴσουσι κλέος εὐρὺ, καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδήν.
Αἲ γὰρ ἐμοὶ τοσσήνδε θεοὶ δύναμιν παραθεῖεν
Τίσασθαι μνηστῆρας ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς,
Οἵ τέ μοι ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται.

"Benè etiam Philocteten, Pœantis illustrem filium:
"Omnes porrò Idomeneus in Cretam duxit socios,
"Qui fugerunt ex bello: pontus nempè ei nullum abstulit.
"Atridem verò et ipsi auditis, quanquam procul sitis,
"Utque venit, utque Ægisthus *ei* molitus est tristem mortem.
"Sed sanè ille quidem gravitèr luit:
"Adeò bonum, et filium interempti relictum esse
"Viri; quoniam et ille ultus est parricidam,
"Ægisthum dolosum, qui ei patrem inclytum interfecerat.
"Et tu, amice, (valdè enim te video pulchrumque magnumque)
"Fortis sis; ut aliquis tibi, et posterorum benè dicat."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
"O Nestor Nelide, magna gloria Achivorum,
"Et abundè ille quidem ultus est, et ei Achivi
"Deferent gloriam amplam, et posteris præconium.
"Utinam enim mihi tantam dii vim dedissent
"Ad ulciscendos procos ob injuriam molestam,
"Qui me contumeliâ afficientes perniciosa machinantur.

Ver. 194. Ὥς τ' ἦλθ', ὥς τ' Αἴγισθος.] Vide infrà *ver.* 263. et δ'. 521.

Ver. 195. 197. 203. 206. 316. —— ἀπέτισεν —— ἐτίσατο —— Τίσασθαι —— ἀποτίσεται. Vide ad *Il.* ί. 508. et ό. 116.

Ver. 196. Ὡς ἀγαθὸν καὶ παῖδα καταφθιμένοιο λιπέσθαι.] Ita *Iliad.* ξ'. 484.

—————— τῷ καί κέ τις εὔχεται ἀνὴρ,
Γνωτὸν ἐνὶ μεγάροις ἀρεῖως ἀλκτῆρα λιπέσθαι.

Ibid. —— καταφθιμένοιο.] Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 197. —— κεῖνος.] *Orestes.* Vide infrà *ver.* 306. 308.

Ver. 204. —— ἐσσομένοισιν ἀοιδήν.] *Al.* ἐσσομένοισι πύθεσθαι.

Ver. 205. Αἲ γάρ.] Vide ad *Il.* ί. 22. et ή. 132.

Ibid. —— τοσσήνδε.] Vide ad *Il.* ύ. 357.

Ver. 206. Τίσασθαι μνηστῆρας ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς.] Τὸ δὲ, "ὑπερβασίας ἀλεγεινῆς," ἀντίπτωσίς ἐστι· τὸ γὰρ ὀρθὸν ἦν, "Τίσασθαι μνηστῆρων ὑπερβασίαν." *Eustath.* Atqui id multò languidiùs esse dictum.

Ver. 207. Οἵτε.] *Qui scilicèt* ——.

Digitized by Google

Ἀλλ' ἔ μοι τοιἕτον ἐπέκλωσαν θεοὶ ὄλβον,
Πατρὶ τ' ἐμῷ καὶ ἐμοί· νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὦ φίλ', ἐπειδὴ, ταῦτα μ' ἀνέμνησας καὶ ἔειπες,
Φασὶ μνηστῆρας σῆς μητέρος εἵνεκα πολλἕς
Ἐν μεγάροις, ἀέκητι σέθεν, κακὰ μηχανάασθαι.
Εἰπὲ μοι, ἠὲ ἑκὼν ὑποδάμνασαι, ἤ σε γε λαοὶ
Ἐχθαίρεσ' ἀνὰ δῆμον, ἑπισπόμενοι θεἕ ὀμφῇ;
Τίς δ' οἶδ', εἴ κέ ποτὲ σφι βίας ἀποτίσεται ἐλθὼν,
Ἢ ὅγε μἕνος ἐὼν, ἢ καὶ σύμπαντες Ἀχαιοί;
Εἰ γάρ σ' ὣς ἐθέλοι φιλέειν γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὡς τότ' Ὀδυσσῆος περικήδετο κυδαλίμοιο,
Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί.
(Οὐ γάρ πω ἴδον ὧδε θεἕς ἀναφανδὰ φιλεῦντας,
Ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς Ἀθήνη.)
Εἴ σ' ἕτως ἐθέλοι φιλέειν, κήδοιτό τε θυμῷ,
Τῷ κέν τις κείνων γε καὶ ἐκλελάθοιτο γάμοιο.

"Sed non mihi hujusmodi destinârunt dii felicitatem,
"Patrique meo et mihi; nunc autem opus-est pati omnino."
Huic autem respondit deindè Gerenius eques Nestor;
"O amice, quandoquidem hæc me recordari-fecisti, et locutus es,
"Aiunt procos, tuam matrem propter, multos
"In ædibus, te invito, mala machinari.
"Dic mihi, an lubens vinceris, an te cives
"Odio-habent publicè, sequentes dei oraculum?
"Quis scit, an aliquandò eorum violentiam ulciscatur reversus,
"Sive ipse solus existens, sive et universi Achivi?
"Si enim te sic vellet amare cæsia Minerva,
"Quemadmodùm Ulyssis quondam supra-modum-curam-habuit gloriosi,
"Populo in Trojanorum, ubi passi sumus dolores Achivi.
"(Non enim unquam vidi usque-adeò deos manifestè amantes.
"Quemadmodùm illi manifestè astitit Pallas Minerva.)
"Si te adeò vellet amare, curareque in animo,
"Tum quispiam illorum utique oblivisceretur nuptiarum."

Ver. 209. —— νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης]

Quod sors feret, ferémus æquo animo —.
Terent. Phorm. Act. I. *Scen.* ii. *ver.* 88.

Ver. 210. et 253. —— Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad *ver.* 68. et ad *Il.* ά. 175.

Ver. 211. —— ἔειπες.] *Al.* ἔειπας. Quod idem.

Ver. 217. Ἢ ὅγε μἕνος ἐὼν.] De istius, ὅγε, venustate, vide suprà ad β'. 327. et ad *Il.* γ', 409.

Ver 218. 221. 223. —— φιλέειν —— φιλεῦντας —— φιλέειν.] Vide ad *Il.* ύ. 304.

Ver. 219. —— περικήδετο.] *Al.* πέρι κήδετο.

Ver. 220. Δήμῳ ἐνὶ Τρώων.] Vide suprà ad ά. 103.

Ver. 222. Ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς Ἀθήνη.] Vide ad *Il* κ'. 278.

Ver. 223. —— ἕτως ἐθέλοι.] *Al.* ὅτως γ' ἐθέλοι et οὕτω γ' ἐθέλοι.

Ver. 224. Τῷ κεν τις κείνων.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, τις, πολλάκις ἐχ ἕνα δηλοῖ ἁπλῶς, ἀλλὰ πάντας, ληφθὲν ἀντὶ τἕ, εἷς ἕκαστος. Οὕτως παρὰ Σοφοκλεῖ λέγεσιν ὁ χορὸς οἱ Σαλαμίνιοι, (*Ajax, ver.* 245. 247.) ὡς νῦν καιρὸς "τινι ποδοῖν κλοπὰν ἀρέσθαι" ἤγεν ἄρτι καιρὸς ἡμῖν φυγεῖν λάθρα. Οὕτω κἀνταῦθα ἐκλελάθοιτο τις γάμε· ὅ ἐστιν ἕκαστος τῶν μνηστήρων. *Eustath.*

Digitized by Google

Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὦ γέρον, οὔπω τοῦτο ἔπος τελέεσθαι ὀΐω·
Λίην γὰρ μέγα εἶπες· ἄγη μ' ἔχει· οὐκ ἂν ἔμοιγε
Ἐλπομένῳ τὰ γένοιτ', οὐδ' εἰ θεοὶ ὣς ἐθέλοιεν.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχε, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσαι.
Βουλοίμην δ' ἂν ἔγωγε καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας,
Οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι,
Ἢ ἐλθὼν ἀπολέσθαι ἐφέστιος, ὡς Ἀγαμέμνων
Ὤλεθ', ὑπ' Αἰγίσθοιο δόλῳ καὶ ἧς ἀλόχοιο.
Ἀλλ' ἤτοι θάνατον μὲν ὁμοίϊον οὐδὲ θεοί περ
Καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν, ὁππότε κεν δὴ
Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
" O senex, nunquam hunc sermonem perfectum iri existimo:
" Nimis enim magnum dixisti; stupor me tenet; non mihi
" Speranti ea contingerent, neque si dii sic vellent."
Hunc verò rursùs allocuta est dea cæsia Minerva;
" Telemache, quale tibi dictum effugit septum dentium?
" Facilè Deus, si quidem voluerit, etiam è-longinquo virum servaverit.
" Mallem verò ego etiam dolores multos passus
" Domum redire, et reditûs diem videre,
" Quàm reversus perire propriâ-in-domo; uti Agamemnon
" Periit, Ægisthi dolo et suæ uxoris.
" Verùm enimverò mortem omnibus-æquè-gravem neque dii ipsi
" Etiam ab amato viro possunt arcere, quandocunque tandem
" Fatum perniciosum corripuerit longum-somnum-adferentis mortis."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;

Ver. 227. ——— οὐκ αν ἔμοιγε.] *Al.* οὐδ' ἂν ἔμοιγε.

Ver. 230. Τηλέμαχε, ποῖον.] Edidit *Barnesius* de suo, Τηλέμαχος, ποῖον. Minùs recté. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 231. Ῥεῖα θεὸς γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσαι.] *Ita Æschylus*;

——— κλύει δὲ καὶ πρόσωθεν ὢν θεός.
Eumenid. ver. 297.

Nec dissimilitèr de Diis *Oppianus*;

Τηλόθεν ἐγγὺς ἰόντες ———.
Halieutic. Lib. II. *ver.* 8.

Ver. 236. Ἀλλ' ἤτοι θάνατον μὲν ὁμοίϊον. Τὸν ὁμοίως ἐπὶ πάντας κατὰ φύσιν ἐρχόμενον. *Schol.* Ἰστέον δὲ, ὅτι ὁ Ποιητὴς πανταχοῦ τὸ Ὁμοίϊον ἐπὶ τοῦ φαύλου λαμβάνει· οἷον ——— " Ἀλλὰ σε γῆρας τείρει ὁμοίϊον·" καὶ, " Ἀλλ' " ἤτοι θάνατον μὲν ὁμοίϊον, οὐδὲ θεοί περ Καὶ " φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν." *Schol.* ad *Il.* δ'. 315.

Ibid. —— θάνατον μὲν —— οὐδὲ θεοί περ Καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν.]

Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum.
Horat. Carm. lib. IV. *Od.* vii. 85.

Ver. 237. —— ὁππότε κεν δὴ Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο.]

Stat sua cuique dies ———.
Æn. X. 467.

Ὁππότε πρῶτα θάνωμες, ἀνάκοοι ἐν χθονὶ κοίλᾳ
Εὕδομες εὖ μάλα μακρὸν ἀτέρμονα νήγρετον ὕπνον.
Mosch. Idyll. III. 108.

" Stat quidem terminus nobis, ubi illum " inexorabilis fatorum necessitas fixit." *Senec. Epist.* 101.

Ibid. —— ὁππότε κεν δὴ.] Vide ad *Il.* ξ'. 433. et 504.

Digitized by Google

Μέντορ, μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα, κηδόμενοί περ·
Κείνῳ δ' οὐκ ἔτι νόστος ἐτήτυμος, ἀλλά οἱ ἤδη
Φράσσαντ' ἀθάνατοι θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν.
Νῦν δ' ἐθέλω ἔπος ἄλλο μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι
Νέστορ'· ἐπεὶ περίοιδε δίκας ἠδὲ φρόνιν ἄλλων·
Τρὶς γάρ δή μιν φασὶν ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν·
Ὥς τέ μοι ἀθανάτοις ἰνδάλλεται εἰσοράασθαι.
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, σὺ δ' ἀληθὲς ἔνισπε,
Πῶς ἔθαν' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων;
Ποῦ Μενέλαος ἔην; τίνα δ' αὐτῷ μήσατ' ὄλεθρον
Αἴγισθος δολόμητις; ἐπεὶ κτάνε πολλὸν ἀρείω.
Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ, ἀλλά πῃ ἄλλῃ

" Mentor, ne ampliùs hæc disseramus, mœsti licet:
" Illi verò non ampliùs reditus verus, sed ei jam
" Moliti sunt immortales mortem et fatum atrum.
" Nunc verò volo rem aliam inquirere et interrogare
" Nestorem, quoniam novit jura et prudentiam præ aliis:
" Ter enim jam ipsum dicunt imperâsse sæculis virorum,
" Adeò mihi immortalibus similis videtur aspectu.
" O Nestor Nelide, tu verò verum dic;
" Quomodo mortuus est Atrides latè-imperans Agamemnon?
" Ubi Menelaus erat? Quam verò illi machinatus est mortem
" Ægisthus dolosus? quoniam occidit se multò præstantiorem.
" Annon in Argo erat Achaïco *Menelaus?* an alicubi alibi

Ver. 240. —— μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα.] Vulgati habent λεγοίμεθα. *Barnesius* verò ex uno MS. et ex *Edit. Vet.* edidit λεγώμεθα. Quod et Homero usitatius. Vide infrà ad ύ. 296. item ad *Il.* ύ. 292. et ύ. 244. *Eustathius* tamen hîc in commentario λεγοίμεθα legit.

Ver. 242. —— θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν.] Vide infrà ad ύ. 241.

Ver. 245. Τρὶς γὰρ δή μιν φασὶν ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν.]

Τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
Ἐφθίαθ', οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο
Ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν.
Iliad. ά. 250.

Ver. 247. 248. Ὦ Νέστορ —— Πῶς ἔθαν' Ἀτρείδης *&c.*] Τοῖς δὲ πρεσβύταις, κἂν μηδὲν ἡ διήγησις ᾖ προσήκουσα, πάντως οἱ ἐρωτῶντες χαρίζονται καὶ κινοῦσι βουλομένους· "Ὦ Νέστορ " Νηληϊάδη, σὺ δ' ἀληθὲς ἔνισπε, Πῶς ἔθαν' " Ἀτρείδης; —— Ποῦ Μενέλαος ἔην; —— Ἦ οὐκ " Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ;" πολλὰ ἐρωτῶν ἅμα καὶ πολλῶν λόγων ἀφορμὰς προσιέμενος· οὐχ, ὥσπερ ἔνιοι, συστέλλοντες εἰς τὸ ἀναγκαῖον αὐτὸ, καὶ συνελαύνοντες τὰς ὑποκρίσεις, ἀφαιροῦνται τῆς γεροντικῆς διατριβῆς τὸ ἥδιστον. *Plutarch. Symposiac. lib.* II *Probl.* 1. " Si verò et senex " præsens est; habes occasionem quâ plurimum illi contulisse videaris, si eum in- " terroges vel quæ ad illum omninò non " pertinent: est enim huic ætati loquacitas " familiaris. Hæc sciens Homerus, quan- " dam congeriem simul interrogationum " Nestori fecit offerri:

" Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, σὺ δ' ἀληθὲς ἔνισπε·
" Πῶς ἔθαν' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων;
" Ποῦ Μενέλαος ἔην; ————.
" Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ; ————.

" Tot loquendi semina interrogando con- " gessit, ut pruritum senectutis expleret. " Et Virgilianus Æneas, gratum se ad " omnia præbens Evandro, varias illi " (*Æn.* VIII. 311.) narrandi occasiones " ministrat. Neque enim de unâ re aut " alterâ requirit,

" ———— *sed singula lætus*
" *Exquiritque, auditque virûm monumenta*
" *priorum.*

" Et Evander consultationibus captus sci- " tis quàm multa narraverit." *Macrob. lib.* VII. *cap.* 2.

Ibid. ———— εὐρυκρείων.] Vide ad *Il.* ά. 102.

Ver. 251. Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ;] Ἀχαιοὺς γὰρ τοὺς Φθιώτας φασὶ συγκατελθόντας Πέλοπι εἰς τὴν Πελοπόννησον, οἰκῆσαι τὴν Λακωνικήν· τοσοῦτον δ' ἀρετῇ διενεγκεῖν, ὥστε

Digitized by Google

Πλάζετ' ἐπ' ἀνθρώπους, ὁ δὲ θαρσήσας κατέπεφνε;
  Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Τοίγαρ ἐγώ τοι, τέκνον, ἀληθέα πάντ' ἀγορεύσω.
Ἤτοι μὲν τόδε κ' αὐτὸς ὀΐεαι, ὥς κεν ἐτύχθη·
Εἰ ζώοντ' Αἴγισθον ἐνὶ μεγάροισιν ἔτετμεν
Ἀτρείδης, Τροίηθεν ἰών, ξανθὸς Μενέλαος·
Τῷ κέ οἱ οὐδὲ θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν,
Ἀλλ' ἄρα τόν γε κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν
Κείμενον ἐν πεδίῳ ἑκὰς ἄστεος· οὐδέ κέ τίς μιν
Κλαῦσεν Ἀχαιϊάδων· μάλα γὰρ μέγα μήσατο ἔργον.
Ἡμεῖς μὲν γὰρ κεῖθι πολέας τελέοντες ἀέθλους
Ἥμεθ'· ὁ δ' εὔκηλος μυχῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο

" Errabat apud homines, ille verò sumpto-animo interfecit?"
Huic autem respondit deindè Gerenius eques Nestor;
" Profectò ego tibi, fili, vera omnia dicam.
" Sanè quidem hoc ipse suspicêris, quemadmodum evenerit;
" Si viventem Ægisthum in ædibus deprehendisset
" Atrides, è Trojâ profectus, flavus Menelaus;
" Sanè ei neque mortuo fusilem terram superfudissent,
" Sed certè canesque et aves comedissent
" Jacentem in campo procul ab urbe; neque ulla ipsum
" Deplorâsset Achivarum: valdè enim ingens molitus est facinus.
" Nos etenim illic [*in Troja*] multa obeuntes certamina,
" Sedebamus: ille verò securus in secessu Argi equos-pascentis

τὴν Πελοπόννησον, ἐκ πολλῶν ἤδη χρόνων Ἄργος λεγομένην, τότε Ἀχαϊκὸν Ἄργος λεχθῆναι· καὶ οὐ μόνον γε τὴν Πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν Λακωνικὴν οὕτω προσαγορευθῆναι· τὸ γοῦν τοῦ Ποιητοῦ, " Ποῦ Μενέλαος ἔην; " —— Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαϊκοῦ; ——" δέχονται τινὲς οὕτως· Ἦ οὐκ ἦν ἐν τῇ Λακωνικῇ; *Strabo, Geograph. lib.* VIII. Et paulò inferiùs; Τὴν γοῦν ὁμωνυμίαν τοῖς ἐπιθέτοις διαστέλλεται· τὴν μὲν Θετταλίαν Πελασγικὸν Ἄργος καλῶν· —— τὴν δὲ Πελοπόννησον —— " Ἦ " οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαϊκοῦ;" σημαίνων ἐνταῦθα, ὅτι καὶ Ἀχαιοὶ ἰδίως ὠνομάζοντο οἱ Πελοποννήσιοι κατ' ἄλλην σημασίαν.

Ibid. —— Ἀχαιϊκοῦ.] *Al.* Ἀχαϊκοῦ.

Ver. 258. —— οὐδὲ θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν.]

'Ως οὔτις ἀμφὶ σῶμ' ὑγρὰν θήσει κόνιν.
Euripid. Phæniss. ver. 1658.

Ἐστὶν [νόμος] ἐπὶ τοῖς ἱεροσύλοις καὶ προδόταις, ἐάν τις ἢ τὴν πόλιν προδιδῷ, ἢ τὰ ἱερὰ κλέπτῃ, κριθέντα ἐν δικαστηρίῳ, ἂν καταγνωσθῇ, μὴ ταφῆναι ἐν τῇ Ἀττικῇ. *Xenophon*, Ἑλληνικῶν, *lib.* I. haud longè à fine.

Ver. 259. —— ἄρα.] *Ut cadaveribus insepultis fieri solet* ——.

Ibid. —— κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν.]

—— canibus data præda Latinis,
Alitibusque jaces ——. *Æn.* IX. 485.

Ver. 260. —— ἑκὰς ἄστεος.] *Al.* ἑκὰς Ἄργεος. Minùs rectè

Ver. 262. Ἡμεῖς μὲν γάρ.] Refertur istud γὰρ non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantèr reticetur: " *At res* " *alitèr accidit, Nos ENIM &c.*" Vide ad *Il.* ί. 22.

Ibid —— πολέας.] Enuntiabatur ac si scriptum esset πολεῖς.

Ver. 263. —— ὁ δ' εὔκηλος μυχῷ Ἄργεος.] Ad hunc locum citat ex *Ovidio Spondanus*;

" Quæritur Ægisthus quare sit factus
  " adulter?
" In promptu causa est, desidiosus erat.
" Pugnabant alii tardis apud Ilion armis,
  " Quò tulerat vires Græcia tota suas.
" Sive operam bellis vellet dare, nulla
  " gerebat,
  " Sive foro, vacuum litibus Argos erat.
" Quod potuit, fecit; nè nil ageretur,
  " amavit. [" manet.
  " Sic venit ille puer, sic puer ille
[*Ovid. de Remed. Amor. ver.* 161. 178.

Ubi notandum versus 161. 164. 167. paulò alitèr, quàm hîc citantur, legi.] " Hic " ergò Ægisthus, (inquit idem *Spondanus*)

Digitized by Google

Πόλλ' Ἀγαμεμνονέην ἄλοχον θέλγεσκ' ἐπέεσσιν·
Ἡ δ' ἤτοι τοπρὶν μὲν ἀναίνετο ἔργον ἀεικὲς
Δῖα Κλυταιμνήστρη, (φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσι·
Πὰρ γὰρ ἔην καὶ ἀοιδὸς ἀνὴρ, ᾧ πόλλ' ἐπέτελλεν
Ἀτρείδης, Τροίηνδε κιὼν, εἴρυσθαι ἄκοιτιν.)
Ἀλλ' ὅτε δή μιν μοῖρα θεῶν ἐπέδησε δαμῆναι,
Δὴ τότε τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ἐς νῆσον ἐρήμην,
Κάλλιπεν οἰωνοῖσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι·
Τὴν δ' ἐθέλων ἐθέλουσαν ἀνήγαγεν ὅνδε δόμονδε.

" Multùm Agamemnoniam uxorem demulcebat verbis:
" Et sanè primò quidem abnuebat facinus indignum
" Nobilis Clytemnestra; (mente enim utebatur bonâ:
" Aderat enim et cantor vir, cui plurimùm mandabat
" Atrides, ad Trojam proficiscens, servare uxorem.)
" Sed cùm jam ipsum [*Ægisthum*] fatum deorum irretivit ut domaretur,
" Tum vero cantorem quidem ductum in insulam desertam,
" Dereliquit avibus capturam et prædam fieri;
" Ipsam verò volens volentem duxit suam in domum.

" cùm ad bellum Trojanum non esset pro-
" fectus, proindè otiosam vitam viveret, in
" hoc impium facinus delapsus est; quod
" indicat Nestor, cùm ait; Nos quidem
" apud Trojam variis exercebamur certa-
" minibus et præliis, quibus omnis libidi-
" num ansa præcidi solet: at hic Ægisthus
" nullis negotiis implicitus, facilè Clytæm-
" nestræ pudicitiam attentavit." Verùm, ut opinor, vox "εὔκηλος" non tam desidiosum *Ægysthum* indicat; sed eam potiùs habet vim; nempè *Ægistho*, absentibus Atridis, Clytæmnestræ liberè et sine metu ambiendæ copiam esse datam. Vide infrà ad ξ'. 479. et ad *Il.* ά. 554.

Ibid.——— μυχῷ Ἄργεος.] Τῷ ἐσωτάτῳ μέρει τοῦ Ἄργους. *Schol.*

——— vasto submota recessu.
Æn. VIII. 193.

Ver. 264. ——— θέλγεσκ'.] Vide ad *Il.* β'. 221. et γ'. 84.

Ver. 266. ——— φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσι.] Ἐν μὲν οὖν τούτοις τῇ φρονήσει τὴν τοῦ σωφρονεῖν αἰτίαν ἀποδίδωσιν. *Plutarch. de audiend. Poëtis.*

Ver. 267. Πὰρ γὰρ ἔην καὶ ἀοιδὸς ἀνήρ.] Τὸ γὰρ ἀρχαῖον οἱ ἀοιδοὶ φιλοσόφων τάξιν ἐπεῖχον. *Schol.* Σώφρον δὲ τὶ ἦν τὸ τῶν ἀοιδῶν γένος, καὶ φιλοσόφων διάθεσιν ἐπέχον. Ἀγαμέμνων γοῦν τὸν ἀοιδὸν καταλείπει τῇ Κλυταιμνήστρᾳ φύλακα, καὶ παραινετῆρά τινα· ὃς πρῶτον μὲν ἀρετὰς γυναικῶν διεξερχόμενος, ἐνέβαλλέ τινα φιλοτιμίαν εἰς καλοκαγαθίαν· εἶτα διατριβὴν παρέχων ἡδεῖαν, ἀπεπλάνα τὴν διάνοιαν φαύλων ἐπινοιῶν. Διὸ Αἴγισθος οὐ πρότερον διέφθειρε τὴν γυναῖκα, πρὶν τὸν ἀοιδὸν ἀποκτεῖναι ἐν νήσῳ ἐρήμῃ. *Athenæus*, *lib.* I. *cap.* 12. Καὶ Ὅμηρος δὲ τοὺς ἀοιδοὺς σωφρονιστὰς εἴρηκε, καθάπερ τὸν τῆς Κλυταιμνήστρας φύλακα, "——— Ὧ πόλλ' ἐπέτελλεν Ἀτρείδης, Τροίηνδε κιὼν, εἴρυσθαι ἄκοιτιν." Τόν τε Αἴγισθον οὐ πρότερον αὐτῆς περιγενέσθαι, πρὶν ἢ "Τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ἐς νῆσον ἐρήμην, Κάλλιπε· τὴν δ' ἐθέλουσαν ἀνήγαγεν ὅνδε δόμονδε." *Strabo*, *Geograph. lib.* I.

Ver. 269. Ἀλλ' ὅτε δή μιν μοῖρα θεῶν ἐπέδησε δαμῆναι.] Tres hujus loci accipiendi rationes affert *Eustathius*. "Ἢ γὰρ λέγει, ὅτι μοῖρα ἦν θανεῖν τὸν ἀοιδόν· ἢ, ὅτι ἐχρῆν ἀποθανεῖν τὸν Αἴγισθον· ἢ, ὅτι μοῖρα ἦν, τὴν Κλυταιμνήστραν ὑπὸ τῷ Αἰγίσθῳ γενέσθαι· ὃ καὶ κρεῖττον διὰ τὸ, δαμῆναι· ἀφ' οὗ καὶ ὁ γάμος γίνεται, δάμος τις ὤν. Postremam harum expositionum in versione secutus est *Barnesius*; Mihi verò secunda verior videtur explicatio; scilicèt ut hoc de *Ægistho* intelligatur; tum quia hoc modo aptiùs congruet id quod sequitur, "Δὴ τότε τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ——— "Τὴν δ' ἐθέλων ἐθέλουσαν &c." tum quia hæc mihi vocum "μοῖρα" et "δαμῆναι" magìs propria videtur significatio:

Ὤ μοι ἐγὼν, ὅτε μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν
Μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμῆναι.
Iliad. π'. 433.

Ὦ φίλοι, εἰ καὶ μοῖρα παρ' ἀνέρι τῷδε δαμῆναι.
ρ'. 421.

Ver. 271. Κάλλιπεν οἰωνοῖσιν ἕλωρ.]

Alitibus linquêre feris —. *Æn.* X. 559.

Vide et suprà ad *ver.* 259. Cæterùm no-

Digitized by Google

Πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε θεῶν ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
Πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν, ὑφάσματά τε, χρυσόν τε·
Ἐκτελέσας μέγα ἔργον, ὃ οὔποτε ἔλπετο θυμῷ.
Ἡμεῖς μὲν γὰρ ἅμα πλέομεν Τροίηθεν ἰόντες,
Ἀτρείδης καὶ ἐγὼ, φίλα εἰδότες ἀλλήλοισιν·
Ἀλλ' ὅτε Σούνιον ἱρὸν ἀφικόμεθ', ἄκρον Ἀθηνῶν,
Ἔνθα κυβερνήτην Μενελάου Φοῖβος Ἀπόλλων
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνε,
Πηδάλιον μετὰ χερσὶ θεούσης νηὸς ἔχοντα,
Φρόντιν Ὀνητορίδην, ὃς ἐκαίνυτο φῦλ' ἀνθρώπων
Νῆα κυβερνῆσαι, ὁπότε σπέρχοιεν ἄελλαι.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθα κατέσχετ', ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,
Ὄφρ' ἕταρον θάπτοι, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερίσειεν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖνος, ἰὼν ἐπὶ οἴνοπα πόντον

" Multa autem femora adolebat deorum super sacra altaria;
" Multaque donaria suspendit, textiliaque, aurumque,
" Perfecto magno opere, quod nunquam sperâsset in animo.
" Nos quidem simul navigabamus à Trojâ profecti,
" Atrides [*Menelaus*] et ego, amicè affecti invicem:
" Sed cùm ad Sunium sacrum pervenissemus, promontorium Athenarum,
" Illic gubernatorem Menelai Phœbus Apollo
" Suis mitibus telis aggrediens occidit,
" Clavum in manibus currentis navis tenentem,
" Phrontin Onetoridem; qui vincebat genus hominum
" In nave gubernandâ, quoties ingruebant procellæ.
" Sic ille quidem illic detentus est, deproperans licèt iter,
" Ut socium sepeliret, et inferias *ei* ferret.
" Sed quandò jam et ille, profectus super obscurum pontum.

---

tandum versum hunc et sequentem apud *Strabonem* (loco suprà ad *ver.* 267. citato) in unum contractos, hoc modo;

Κάλλιπε· τὴν δ' ἐθέλουσαν ἀνήγαγεν ὅνδε δόμονδε.

" Sed in vet. Cod. (inquit *Casaubonus* in an-
" notationibus ad eundem *Strabonis* locum)
" locus ita legebatur ut extat apud Poëtam.

Ver. 274. Πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν. Ἀθύρματα δὲ παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον, τὰ ξόανα· παρὰ δὲ τῷ Ποιητῇ, πᾶν ᾧ τις ἀγάλλεται· ὡς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φανεῖται. Διὸ εἰπὼν ἀγάλματα, ἐπάγει " ὑφάσματά τε χρυσόν τε." *Eustath.* Sic infrà *ver.* 438. *hujus libri*;

——— ἵν' ἄγαλμα θεὰ κεχάροιτο ἰδοῦσα.

Et δ. 601.

——————— ἀλλά σοι αὐτῷ
Ἐνθάδε λείψω ἄγαλμα ———————.

Ver. 275. —— ἔλπετο.] Edidit *Barnesius* ἤλπετο, nullâ idoneâ ratione.

Ver. 278. —— Σούνιον.] Ἀκρωτήριον τῆς Ἀττικῆς. *Schol.*

Ver. 279. —— Φοῖβος Ἀπόλλων.] Vide ad *Il.* ά. 43. et 75.

Ver. 280. Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνε.] Ὅρα δὲ ὅτι καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ τοὺς τῶν ἀνδρῶν αἰφνιδίους θανάτους Ἀπόλλωνι ἀνατίθησιν· ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς, Ἀρτέμιδι τοὺς τῶν γυναικῶν· ὅ ἐστιν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ. *Eustath.* Vide ad *Il.* σ'. 59. et ώ. 605. 606. item infrà ad ό. 409.

Ibid. —— ἀγανοῖς βελέεσσιν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* ώ. 759. atque ita hîc in commentario legit *Eustathius*. *Vulgg.* ἀγανοῖσι βέλεσσιν.

Ver. 281. Πηδάλιον μετὰ χερσὶ —— ἔχοντα.]

——— clavumque affixus et hærens
Nusquam amittebat ———.

Æn. V. 852.

Ver. 282. —— ἐκαίνυτο.] Vide ad *Il.* γ'. 260.

Ver. 283. —— σπέρχοιεν.] *Al.* σπέρχωσιν.

Ver. 285. 289. ——— κτερίσειεν ——— Ἐφρέσαντο.] Vide ad *Il.* ά. 140.

Digitized by Google

Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι, Μαλειάων ὄρος αἰπὺ
Ἷξε θέων, τότε δὴ στυγερὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεὺς
Ἐφράσατο, λιγέων δ' ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεῦε,
Κύματά τε τροφόεντα, πελώρια, ἶσα ὄρεσσιν.
Ἔνθα διατμήξας, τὰς μὲν Κρήτῃ ἐπέλασσεν,
Ἧχι Κύδωνες ἔναιον, Ἰαρδάνε ἀμφὶ ῥέεθρα.
Ἐστὶ δέ τις λισσὴ, αἰπεῖά τε εἰς ἅλα πέτρη,
Ἐσχατιῇ Γόρτυνος, ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ·
Ἔνθα Νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ
Ἐς Φαιστὸν· μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει.

" In navibus cavis, Malearum montem excelsum
" Pervenit currens, tum verò invisum iter latè-sonans Jupiter
" Destinavit: stridulorumque ventorum flatum immisit,
" Fluctusque tumidos, ingentes, aequales montibus.
" Illic disjunctis navibus, has quidem Cretae admovit;
" Ubi Cydones habitabant, Jardani circa fluenta.
" Est autem quaedam laevis, excelsaque in mare petra,
" Ad fines Gortynis, in obscuro ponto:
" Huc Auster ingentem fluctum ad sinistrum promontorium pellebat
" In Phaestum: parvulus autem lapis ingentem fluctum impedit.

Ver. 287. ——— Μαλειάων ὄρος.] Τὴν Μαλέαν λέγει, τὸ ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 288. ——— τότε δὴ στυγερὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεὺς.] Ὅ ἐστιν ὁ Ἀήρ. *Eustath.*

Ibid. ——— εὐρύοπα Ζεὺς] Vide ad *Il.* ά. 175.

Ver. 289. —— λιγέων δ' ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεῦε.] *Eustathius* in commentario legit, λιγέων ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεύας.

Ver. 290. Κύματα τε τροφόεντα —— ἶσα ὄρεσσιν.]

> —— insequitur cumulo praeruptus aquae mons. *Æn.* I. 108.

Ibid. —— τροφόεντα.] *Al.* τροφέοντα et τροφέοντο.

Ver. 291. et 300. —— ἐπέλασσεν.] Vide ad *Il.* ν'. 1.

Ver. 292. —— Κύδωνες.] Ἔθνος Κρήτης, καὶ Κυδωνὶς, πόλις Κρήτης, ποταμὸν ἔχουσα Ἰάδρανον. *Schol.*

Ver. 293. Ἐστὶ δέ τις λισσὴ.] Λεῖα πέτρα· ἢ κατὰ μεταπλασμὸν, εἶπεν τὸν νῦν καλέμενον παρὰ τοῖς Κρησὶ, σὺν τῷ "β," Βλίσσην. Ἐστὶ δὲ ἀκρωτήριον τῆς Γορτυνίας· ὅθεν Κράτης σὺν τῷ "ιν" γράφει Λισσὶν. *Schol.*

Ver. 295. Ἔνθα Νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ.] "Fluctus, qui flante Aquilone maximi et crebrissimi excitantur, simul ac ventus posuit, sternuntur et conflaccescunt, et mox esse fluctus desinunt. At non idem fit flante Austro vel Africo: quibus jam nihil spirantibus, undae tamen factae diutiùs tument; et à vento quidem jamdudùm tranquillae sunt, sed mare est etiam atque etiam undabundum. —— Id autem ipsum, quod dicimus, ex illis quoque Homericis versibus, si quis non incuriosè legat, adminiculari potest; nam de Austri flatibus ita scripsit;

> "Ἔνθα Νότος πόντοιο κλυδῶνα εἰς λάαν
> "ὠθεῖ.

"Contrà autem de Boreâ, quem Aquilonem appellamus, alio dicit modo: (Infrà ί. 296.)

> "Καὶ βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυ-
> "λίνδων.

"Ab Aquilonibus enim, qui alti supernique sunt, fluctus excitatos quasi per prona voluit dici; ab Austris autem iis, qui humiliores sunt majori vi quâdam propelli sursum, atque rursum subjici." *Gellius, lib.* II. *cap.* 30.

Ibid. ——— μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ.] Apud *Gellium*, loco jam citato, πόντοιο κλυδῶνα εἰς λάαν ὠθεῖ. *Al.* περὶ σκαιὸν.

Ver. 296. —— Φαιστὸν.] Ἀκρωτήριον τῆς Γορτύνης. *Schol.*

Ibid. —— μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει·] Τὸ γὰρ ὑπὸ τῦ Νότυ κῦμα τὴν Φαιστὸν ἂν ἐποίει ἀλίμενον, εἰ μὴ προκείμενος ὁ λίθος ἐκώλυεν ἐντὸς μέγα γίγνεσθαι κῦμα, προκατεαγνυμένων περὶ αὐτὸν τῶν κυμάτων. Γράφεται καὶ, "Μαλέυ δὲ λίθος." Μάλειον γὰρ ὀνομάζεται πρὸ τῦ Φαιστίων λιμένος ἀκρωτήριον. *Schol.*

Digitized by Google

Αἱ μὲν ἄῤ ἔνθ' ἦλθον, σπουδῇ δ' ἤλυξαν ὄλεθρον
Ἄνδρες, ἀτὰρ νῆάς γε ποτὶ σπιλάδεσσιν ἔαξαν
Κύματ'· ἀτὰρ τὰς πέντε νέας κυανοπρωρείους
Αἰγύπτῳ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ.
  Ὣς ὁ μὲν ἔνθα πολὺν βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων,
Ἠλᾶτο ξὺν νηυσὶν ἐπ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους.
Τόφρα δὲ ταῦτ' Αἴγισθος ἐμήσατο οἴκοθι λυγρὰ,
Κτείνας Ἀτρείδην· δέδμητο δὲ λαὸς ὑπ' αὐτῷ.
Ἑπτάετες δ' ἤνασσε πολυχρύσοιο Μυκήνης·
Τῷ δέ οἱ ὀγδοάτῳ κακὸν ἤλυθε δῖος Ὀρέστης
Ἂψ ἀπ' Ἀθηνάων, κατὰ δ' ἔκτανε πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα.
Ἤτοι ὁ τὸν κτείνας δαίνυ τάφον Ἀργείοισιν
Μητρός τε στυγερῆς καὶ ἀνάλκιδος Αἰγίσθοιο·

" Hæ quidem huc venerunt; vix autem effugerunt mortem
" Viri: at naves sanè ad saxa fregerunt
" Fluxus: cæterùm quinque naves cæruleis-proris
" Ægypto admovit ferens ventusque et unda.
" Sic ille quidem ibi plurimum victum et aurum congregans,
" Errabat cum navibus apud alterius-linguæ homines.
" Intereà verò ista Ægisthus molitus est domi tristia,
" Occiso Atridâ: subactus autem est populus sub illo.
" Septennio verò *is* imperavit divitibus Mycenis:
" Octavo verò *anno* ei in-perniciem venit nobilis Orestes
" Rursùs ab Athenis; occidit autem patris-interfectorem,
" Ægisthum dolosum, qui illi patrem inclytum interfecerat.
" Atque hic cùm hunc occidisset, dedit cœnam-sepulchralem Argivis
" Matrisque invisæ et imbellis Ægisthi:

Ver. 297. ——— ἄῤ.] Non hîc vacat istud ἄῤ. Sententiam enim connectit cum eo quod præcessit *ver.* 291. " ——— τὰς " μὲν Κρήτη &c."

Ver. 298. —— σπιλάδεσσιν.] Παραλίοις πέτραις, παρὰ τὸ ἐσπιλῶσθαι· ἢ ταῖς κατὰ θάλασσαν περιειλημμέναις ἐν ὀλίγῳ ὕδατι. *Schol.*

Ver. 300. Αἰγύπτῳ ἐπέλασσε.] " Du temps " d'Homere le fleuve d'Egypte n'avoit pas " encore le nom de *Nil*, et n' étoit connu " que sous le nom d' *Egyptus*. — Ce nom " de *Nil* qui n'a pas été connu d'Homere, " l'a été d'Hesiode; et c'est un argument " qu'on peut ajouter à ceux qu'on a d' " ailleurs, pour prouver qu' Hesiode vivoit " après Homere." *Dacier.* Vide infrà ad δ'. 581.

Ver. 301. Ὣς ὁ μὲν ἔνθα πολὺν βίοτον.] Καὶ γὰρ ἀκούσιοι διατριβαὶ κατέσχον αὐτὸν ὑπὸ δυσπλοίας —— καὶ ἑκούσιοι χρηματισμοῦ χάριν. Φησὶ γὰρ ὁ Νέστωρ, " Ὣς ὁ μὲν, ἔνθα πολὺν " βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων, Ἠλᾶτο ξὺν νηυ" σὶ ——." *Strabo, Geograph. lib.* I.

Ver. 302. —— ἐπ' ἀλλοθρόους.] *Al.* κατ' ἀλλοθρόους.

Ver. 304. —— δέδμητο.] Vide ad *Il.* δ'. 492.

Ver. 305. —— ἤνασσε.] Vide ad *Il.* π'. 172.

Ver. 306. 415. et 441. ——— ἤλυθε.] Vide suprà ad β'. 262. et ad *Il.* ά. 37.

Ver. 307. Ἂψ ἀπ' Ἀθηνάων.] Ὅπου ἐπαιδεύετο. *Schol.* *Al.* Αἶψ' ἀπ' Ἀθηνάων. *Al.* Ἂψ ἀπὸ Φωκήων.

Ver. 308. —— ὅς οἱ.] *Al.* ὅ οἱ.

Ver. 309. —— δαίνυ.] Quâ analogiâ ex δίδωμι fit ἐδίδων, ἐδίδως, ἐδίδω: eâdem ex δαίνυμι fit ἐδαίνυν, ἐδαίνυς, ἐδαίνυ. Vide ad *Il.* γ'. 260. et ί. 70.

Ver. 310. Μητρός τε στυγερῆς.] Φείδεται διὰ τούτων Ὀρέστου· τὸ μὲν γὰρ εὐφημότερον ἐποίησεν, ὅτι ἔθαψε τὴν μητέρα, τὸν δὲ θάνατον παρεσιώπησεν. *Schol.*

Digitized by Google

Αὐτῆμαρ δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Πολλὰ κτήματ' ἄγων, ὅσα οἱ νέες ἄχθος ἄειραν.
Καὶ σὺ, φίλος, μὴ δηθὰ δόμων ἄπο τῆλ' ἀλάλησο,
Κτήματά τε προλιπὼν, ἄνδρας τ' ἐν σοῖσι δόμοισιν
Οὕτω ὑπερφιάλους· μή τοι κατὰ πάντα φάγωσι
Κτήματα δασσάμενοι, σὺ δὲ τηϋσίην ὁδὸν ἔλθῃς.
Ἀλλ' ἐς μὲν Μενέλαον ἐγὼ κέλομαι καὶ ἄνωγα
Ἐλθεῖν· κεῖνος γὰρ νέον ἄλλοθεν εἰλήλουθεν
Ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ὅθεν οὐκ ἔλποιτό γε θυμῷ
Ἐλθέμεν, ὅντινα πρῶτον ἀποσφήλωσιν ἄελλαι
Ἐς πέλαγος μέγα τοῖον· ὅθεν τέ περ οὐδ' οἰωνοὶ
Αὐτόετες οἰχνεῦσιν, ἐπεὶ μέγα τε, δεινόν τε.
Ἀλλ' ἴθι νῦν, σὺν νηΐ τε σῇ καὶ σοῖς ἑτάροισιν·
Εἰ δ' ἐθέλεις πεζὸς, πάρα τοι δίφρος τε καὶ ἵπποι,
Πὰρ δέ τοι υἷες ἐμοὶ, οἵ τοι πομπῆες ἔσονται
Ἐς Λακεδαίμονα δῖαν, ὅθι ξανθὸς Μενέλαος.

" Eodem verò die ei supervenit bello strenuus Menelaus,
" Plurima bona ducens, quantum *scilicèt* ei naves onus ferre-poterant.
" Et tu, amice, ne diutiùs à domo longè erres,
" Bonisque relictis virisque in tuis ædibus
" Adeò superbis; nè tibi omnia devorent
" Bonis divisis, tu verò vanum iter feceris.
" Sed ad Menelaum quidem ego adhortor et jubeo te
" Proficisci; ille enim nupèr aliundè venit
" Ex iis hominibus, undè non speraret in animo
" Se-rediturum, quemcunque primùm abegerint procellæ
" In pelagus tam vastum: unde utique nec aves
" Intra annum venire possunt, quoniam ingens, horrendumque.
" Sed ito nunc, cum nave tuâ et tuis sociis:
" Sin velis terrestri-itinere, aderit tibi currusque et equi,
" Aderunt tibi etiam filii mei, qui tibi duces erunt
" Ad Lacedæmonem nobilem, ubi flavus Menelaus.

Ver. 311. —— *βοὴν ἀγαθὸς.*] Vide ad *Il.* β'. 408.

Ver. 316. —— *σὺ δὲ τηϋσίην ὁδὸν ἔλθῃς.*] Sic infrà *Odyss.* ό. 13.

—— *σὺ δὲ τηϋσίην ὁδὸν ἔλθῃς.*

Item *Hymnus in Apollinem, ver.* 540.

Ἠέ τι τηΰσιον γ' ἔπος ἔσσεται, ἠέ τι ἔργον.

Et *Theocritus, Idyll.* XXV. 229.

Καὶ βάλον ἄσσον ἰόντος ἀριστερὸν ἐς κενεῶνα
Τηϋσίως· οὐ γάρ τι βέλος διὰ σαρκὸς ὄλισθεν.

Porrò de voce Τηΰσιος ita *Mericus Casaubonus*; " Τηΰσιος vox Homerica —— " Grammaticis non parum molestiæ creavit. Fuerunt qui *ἀρχαῖον*· alii qui *βλαβερὸν, ἢ περιβόητον* exponerent. Eustath. " propriè *ὑγρὸν* significare vult. Sed omnes tamen in eo consentiunt pro *μάταιον* " ab Homero usurpari: Ita certè *Odyss.* γ'. " et ό. sed et in *Hymno* quo Apollinem celebrat, ubi *τηΰσιον* opponitur *τῷ ἔργῳ*. " Et sanè hæc est vera et genuina verbi " significatio." *De nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* I. Et *Scholiastes* ad hunc locum *τηϋσίην* exponit *ματαίαν*.

Ver. 317. 318. 375. —— *ἄνωγα* —— *εἰλήλουθεν* —— *ἴολπα.*] Vide ad *Il.* ά. 37. θ'. 322. et φ'. 81.

Ver. 320. —— *ἀποσφήλωσιν ἄελλαι.*] Τὸ δὲ, *ἀποσφήλωσιν ἄελλαι, ἀντὶ τοῦ ἀποπλανήσωσιν οὐδὲ ἄλλο γὰρ τὸ, σφάλλειν, ἐμποδίζειν οὐδὲ σημαίνειν. Eustath.*

Ver. 326. —— *Λακεδαίμονα δῖαν.*] Vide infrà ad δ'. 1. et ad ί. 20.

Digitized by Google

Λίσσεσθαι δέ μιν αὐτὸν, ἵνα νημερτὲς ἐνίσπῃ·
Ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστίν.
῝Ως ἔφατ'· ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
῏Ω γέρον, ἦτοι ταῦτα κατὰ μοῖραν κατέλεξας·
Ἀλλ' ἄγε, τάμνετε μὲν γλώσσας, κεράασθε δὲ οἶνον,
῎Οφρα Ποσειδάωνι καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
Σπείσαντες, κοίτοιο μεδώμεθα· τοῖο γὰρ ὥρη.
῎Ηδη γὰρ φάος οἴχεθ' ὑπὸ ζόφον· οὐδὲ ἔοικε
Δηθὰ θεῶν ἐν δαιτὶ θαασσέμεν, ἀλλὰ νέεσθαι.
῏Η ῥα Διὸς θυγάτηρ, τοὶ δ' ἔκλυον αὐδησάσης.
Τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσι·

" Ora autem eum ipsum, ut vera dicat:
" Mendacium verò non dicet: valdè enim prudens est."
" Sic dixit: sol autem occidit, et tenebræ advenerunt.
Inter hos verò et dixit dea cæsia Minerva;
" O senex, profectò hæc rectè dixisti:
" Sed agite, secate quidem linguas, et miscete vinum,
" Ut Neptuno et aliis immortalibus
" Ubi libaverimus, lectum curemus; ejus enim hora adest.
" Jam enim lumen ivit sub occasum; neque decet
" Diù deorum in epulo sedere, sed abire."
Dixit sanè Jovis filia; hi verò auscultârunt locutæ.
Ipsis autem præcones aquam manibus infuderunt;
Juvenes verò crateras coronârunt potu;
Distribueruntque omnibus, auspicantes poculis;

Ver. 329. —— ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε·] Vide suprà ad β'. 388.

Ver. 330. 356. et 371. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά. 206.

Ver. 332. Ἀλλ' ἄγε, τάμνετε μὲν γλώσσας.]

Πανταχοῦ τῆς Ἀττικῆς, ἡ γλῶττα χωρὶς τέμνεται. *Aristoph. Aves, ver.* 1702.

῎Εθος ἦν τρεπομένοις πρὸς τὸ καθεύδειν, τῶν ἱερείων τὰς γλώσσας ἀποτέμνειν, καὶ καίειν τοῖς θεοῖς, τοὺς λόγους ἐπιμελομένοις· διὸ καὶ ἐπὶ μόνης τῆς Νέστορος θυσίας εἴρηται τὸ ἔθος· σύνηθες γὰρ τὸ λέγειν, συντέμνειν τοὺς λόγους. Λέγεται δὲ Ἀττικὸν εἶναι τὸ ἔθος, λαβόντων τὴν ἀρχὴν ἐντεῦθεν. *Schol.* ῎Εσπενδον δὲ ἀπὸ τῶν δείπνων ἀναλύοντες, καὶ τὰς σπονδὰς ἐποιοῦντο Ἑρμῇ, καὶ οὐχ, ὡς ὕστερον, Διὶ τελείῳ· δοκεῖ γὰρ Ἑρμῆς ὕπνου προστάτης εἶναι. Σπένδουσι δ' αὐτῷ καὶ ἐπὶ ταῖς γλώσσαις ἐκ τῶν δείπνων ἀπιόντες. Προσνέμονται δ' αὐτῷ αἱ γλῶσσαι, διὰ τὴν ἑρμηνείαν. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 14. Cæterùm *Athenæi* Interpres Latinus (*lib.* IV. *cap.* 4. ubi hic versus ab *Athenæo* citatur,) aliique nonnulli istud " τάμνετε μὲν γλώσσας" exponunt, " *favete linguis*," sed minùs rectè; ut liquet ex sequente " Γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον ——." *ver.* 341.

Ibid. —— κεράασθε.] *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 4. citat κεράσεσθε.

Ver. 333. 346. —— ἀθανάτοισι —— ἀθάνατοι.] Vide ad *Il.* ά. 998.

Ver. 333. —— ἀθανάτοισι Σπείσαντες, κοίτοιο μεδώμεθα.]

῎Αλλοτε δὴ σπονδῇσι θύεσσί τε ἱλάσκεσθαι,
Ἠμὲν ὅτ' εὐνάζῃ, καὶ ὅταν φάος ἱερὸν ἔλθῃ.
Hesiod. ῎Εργ. καὶ Ἡμερ. l. 335.

Ver. 335. —— οἴχεθ'.] *Al.* ᾤχεθ'.

Ver. 339. —— κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.] Vide suprà ad ά. 149. et ad *Il.* ά. 470.

Ver. 340. Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσι.] Vide infrà ad ή. 183.

Digitized by Google

Γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον, ἀνιστάμενοι δ' ἐπέλειβον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Δὴ τότ' Ἀθηναίη καὶ Τηλέμαχος θεοειδὴς
Ἄμφω ἱέσθην κοίλην ἐπὶ νῆα νέεσθαι·
Νέστωρ δ' αὖ κατέρυκε καθαπτόμενος ἐπέεσσι·
  Ζεὺς τόγ' ἀλεξήσειε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Ὡς ὑμεῖς παρ' ἐμεῖο θοὴν ἐπὶ νῆα κίοιτε,
Ὥστε τεῦ ἢ παρὰ πάμπαν ἀνείμονος, ἠὲ πενιχρῦ,
Ὧ, ὔτε χλαῖναι καὶ ῥήγεα πόλλ' ἐνὶ οἴκῳ,
Οὔτ' αὐτῷ μαλακῶς, ὔτε ξείνοισιν, ἐνεύδειν.
Αὐτὰρ ἐμοὶ πάρα μὲν χλαῖναι καὶ ῥήγεα καλά.
Οὐ θὴν δὴ τῦδ' ἀνδρὸς Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς
Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν καταλέξεται, ὄφρ' ἂν ἔγωγε
Ζώω· ἔπειτα δὲ παῖδες ἐνὶ μεγάροισι λίπωνται,
Ξείνους ξεινίζειν, ὅστις κ' ἐμὰ δώμαθ' ἵκηται.
  Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Εὖ δὴ ταῦτα γ' ἔφησθα, γέρον φίλε· σοὶ δὲ ἔοικε
Τηλέμαχον πείθεσθαι, ἐπεὶ πολὺ κάλλιον ὔτω.
Ἀλλ' ὗτος μὲν νῦν σοὶ ἅμ' ἕψεται, ὄφρα κεν εὕδῃ

Linguas autem in ignem conjecerunt, surgentesque libârunt.
Cæterùm postquàm libârant, biberantque quantum desiderabat animus,
Tum verò Minerva et Telemachus deo-similis
Ambo volebant cavam ad navem redire:
Nestor autem contrà detinebat incessens verbis;
" Jupiter hoc prohibeat, et immortales dii alii,
" Ut vos à me celerem ad navem eatis,
" Tanquam ab aliquo vel prorsùs vestis-carenti, aut pauperculo,
" Cui neque lænæ neque stragula multa in domo
" Quibus aut ipse mollitèr, aut hospites indormiant.
" At mihi adsunt lænæ et stragula pulchra.
" Nunquàm certè hujus viri Ulyssis charus filius
" Navis in tabulatis cubaverit, dum ego
" Vixero; deindè verò liberi in ædibus linquantur,
" Qui hospites excipiant, quicunque ad meam domum venerit."
Hunc autem rursùs allocuta est dea cæsia Minerva;
" Benè sanè hæc dixisti, senex amice: tibi verò decet
" Telemachum parere, quoniam longè melius sic.
" Verùm ille quidem nunc te sequatur; ut dormiat

Ver. 341. Γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον.] Vide suprà ad *ver.* 332.

Ver. 343. —— θεοειδὴς.] Vide ad *Il.* ώ. 217.

Ver. 345. —— καθαπτόμενος.] Vide suprà ad β'. 39.

Ver. 348. —— ἀνείμονος.] Μὴ κεκτημένυ ἱμάτια. *Schol.*

Ver. 349. et 351. —— ῥήγεα.] Βαπτὰ ἱμάτια καὶ περιβόλαια· ῥῆξαι γὰρ οἱ ἀρχαῖοι [Ita ex duobus MSS. et ex *Eustathio* edidit *Barnesius*; *Vulgg.* οἱ Ἀχαιοὶ] ἔλεγον, τὸ βάψαι. *Schol.* Vide et ad *Il.* ώ. 644.

Ver. 351. et 387. —— καλά.] Similitèrque infrà *ver.* 464. καλή. et *ver.* 467. καλὸν Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 353. Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν.] Ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων καὶ σανιδωμάτων τῆς νηός. *Schol.*

Ver. 353. 365. —— καταλέξεται —— τ. λεξαίμην.] Vide ad *Il.* β'. 515.

Digitized by Google

Σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ἐγὼ δ' ἐπὶ νῆα μέλαιναν
Εἶμ', ἵνα θαρσύνω θ' ἑτάρους, εἴπω τε ἕκαστα·
Οἶος γὰρ μετὰ τοῖσι γεραίτερος εὔχομαι εἶναι,
Οἱ δ' ἄλλοι φιλότητι νεώτεροι ἄνδρες ἕπονται
Πάντες ὁμηλικίη μεγαθύμου Τηλεμάχοιο.
Ἔνθα κε λεξαίμην κοίλῃ παρὰ νηῒ μελαίνῃ
Νῦν· ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους
Εἶμ', ἔνθα χρεῖός μοι ὀφέλλεται, οὔτι νέον γε,
Οὐδ' ὀλίγον· σὺ δὲ τοῦτον, (ἐπεὶ τεὸν ἵκετο δῶμα,)
Πέμψον σὺν δίφρῳ τε καὶ υἱεῖ· δὸς δέ οἱ ἵππους,
Οἵ τοι ἐλαφρότατοι θείειν, καὶ κάρτος ἄριστοι.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Φήνῃ εἰδομένη· θάμβος δ' ἕλε πάντας ἰδόντας.
Θαύμαζεν δ' ὁ γεραιὸς, ὅπως ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν·
Τηλεμάχου δ' ἕλε χεῖρα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·

"Tuis in ædibus; ego autem ad navem nigram
"Vado, ut confirmem socios præcipiamque singula:
"Solus enim inter illos senior glorior esse:
"Cæteri verò ob amicitiam juniores viri sequuntur
"Omnes æquales-ætate magnanimi Telemachi.
"Illic cubaverim cavâ in navi nigrâ
"Nunc: sed manè ad Cauconas magnanimos
"Ibo, ubi debitum mihi debetur, neque sanè novum,
"Neque exiguum: tu verò hunc, (quoniam tuam venit ad domum,)
"Mitte cum curru et filio: daque ei equos,
"Qui tibi celerrimi currendo, et robore fortissimi."
Sic utique locuta abiit cæsia-oculos Minerva,
Aquilæ similis: stupor autem cepit omnes videntes.
Admirabatur etiam senex, ut vidit oculis:
Telemachique prehendit manum, verbumque dixit, et locutus est;

Ver. 361. ——— θαρσύνω.] Similitèrque infrà *ver.* 403. πόρσυνε. Vide infrà ad ζ'. 81. item ad *Il.* α'. 70. et α. 338.

Ver. 366. ——— ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας.] Νῦν τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ μέμνηται. *Schol.* Περὶ δὲ τῶν Καυκώνων ζητοῦσί τισιν [*Al.* φασὶν] ὅτι τῆς Ἀθηνᾶς τῆς τῷ Μέντῃ [*Al.* Μέντορι] ὡμοιωμένης, εἰπούσης πρὸς Νέστορα, "Νῦν, ἀτὰρ "ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους Εἶμ', ἔνθα "χρεῖος μοι ὀφέλλεται ——" δοκεῖ σημαίνεσθαι χώρα τις ἐν τῇ τῶν Ἐπειῶν, ἣν οἱ Καύκωνες εἶχον, ἕτεροι ὄντες τῶν ἐν τῇ Τριφυλίῃ, ἐπικτείνοντες καὶ μέχρι Δυμαίας τυχόν· οὔτε δὲ τὴν Δύμην ὁπόθεν Καυκωνίδα εἰρῆσθαι συμβέβηκε, παραλιπεῖν ἄξιον, οὔτε τὸν ποταμὸν ὁπόθεν Καύκων εἴρηται, διὰ τὸ τοὺς Καύκωνας παρέχειν ζήτησιν, οἵ τινές ποτέ εἰσιν, ὅπου φησὶν ἡ Ἀθηνᾶ βαδίζειν κατὰ τὴν τοῦ χρέους κομιδήν. Εἰ γὰρ μὴ δεξοίμεθα τοὺς ἐν τῇ Τριφυλίᾳ λέγεσθαι τοὺς περὶ Λέπρεον· οὐκ οἶδ' ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος· διὸ καὶ γράφουσί τινες· "—— ἔνθα "χρεῖός μοι ὀφέλλεται Ἤλιδι δίῃ, Οὐκ ὀλίγον." *Strabo, Geograph. lib.* VIII. Cæterùm quod hìc addit *Scholiastes*; Οὐκέτι δὲ ἡ Ἀθηνᾶ πρὸς τὸν Μενέλαον σὺν τῷ Τηλεμάχῳ ἀφικνεῖται, διότι γάμοι ἐπετελοῦντο υἱοῦ καὶ θυγατρὸς Μενελάου· ἀλλοτρία δὲ τούτων ἡ Ἀθηνᾶ· id verò merum videtur commentum.

Ver. 367. ——— ὀφέλλεται.] Apud *Strabonem*, loco jam citato, ὀφείλεται. At *Casaubonus* in annotationibus; "*Præfero,*" inquit, "*alteram lectionem* ὀφέλλεται."

Ver. 372. Φήνῃ εἰδομένη.] Φήνη, εἶδος ὀρνέου, ὅμοιον ἀετῷ. *Schol.* *Al.* Φήνῃ ἐειδομένη.

Ver. 373. Θαύμαζεν δ' ὁ γεραιός.] Ὅτι νέῳ ὄντι τῷ Τηλεμάχῳ συνηκολούθει ἡ Ἀθηνᾶ. *Schol.*

Digitized by Google

Ὦ φίλος, οὔ σε ἔολπα κακὸν καὶ ἄναλκιν ἔσεσθαι,
Εἰ δή τοι νέῳ ὧδε θεοὶ πομπῆες ἕπονται.
Οὐ μὲν γάρ τις ὅδ' ἄλλος Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων,
Ἀλλὰ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη Τριτογένεια,
Ἥ τοι καὶ πατέρ' ἐσθλὸν ἐν Ἀργείοισιν ἐτίμα.
Ἀλλὰ, Ἄνασσ', ἴληθι, δίδωθι δέ μοι κλέος ἐσθλὸν,
Αὐτῷ, καὶ παίδεσσι, καὶ αἰδοίῃ παρακοίτι·
Σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἦνιν, εὐρυμέτωπον,
Ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ.
Τήν τοι ἐγὼ ῥέξω, χρυσὸν κέρασιν περιχεύας.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη.
Τοῖσιν δ' ἡγεμόνευε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Υἱάσι, καὶ γαμβροῖσιν, ἑὰ πρὸς δώματα καλά.
Ἀλλ' ὅτε δώμαθ' ἵκοντο ἀγακλυτὰ τοῖο ἄνακτος,
Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.
Τοῖς δ' ὁ γέρων ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν

" O amice, haud te opinor ignavum et imbellem fore,
" Siquidem te juvenem sic dii ductores comitantur.
" Non enim quisquam hic alius cœlestes domos habitantium.
" Quàm Jovis filia prædatrix Pallas,
" Quæ tibi et patrem eximium inter Achivos honorabat.
" At, Regina, propitia sis: daque mihi gloriam eximiam,
" Ipsi, et filiis, et venerandæ uxori:
" Tibi autem ego sacrificabo bovem anniculam, latâ-fronte,
" Indomitam, quam nondum sub jugum duxit vir.
" Hanc tibi ego sacrificabo, auro cornibus circumfuso."
Sic dixit supplicans, hunc autem audivit Pallas Minerva.
Præibat autem Gerenius eques Nestor,
Filiis et generis *suis*, suas ad ædes pulchras.
Sed postquàm ad ædes venissent inclytas regis,
Ordine sedebant per sediliaque thronosque.
His verò senex ubi advenissent craterem miscuit

Ver. 376. Εἰ δή.] *Si reverà* ——.

Ver. 378. —— ἀγελείη Τριτογένεια.] *Al.* κυδίστη Τριτογένεια.

Ver. 379. —— ἐτίμα.] *Honorare solebat.* Vide ad *Il.* ά. 37. et β'. 221.

Ver. 381. —— παρακοίτι.] " Παρακοίτιδι, παρακοίτιϊ, παρακοίτι, *Ultimâ* longâ. Sic, *Odyss.* ν'. *ver.* 299. Μήτι τε κλέομαι καὶ κέρδεσιν." *Barnesius.* Vide ab *Il.* ά. 500.

Ver. 382. Σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν.]

Ipse tibi ad tua templa feram sollennia dona; [vencum
Et statuam ante aras auratâ fronte ju-
Candentem, pariterque caput cum matre ferentem. *Æn.* IX. 626.

Vide et infrà ad *ver.* 437.

Ver. 382. et 384. —— ῥέξω.] Vide ad *Il.* ά. 444.

Ver. 386. 397. 405. 417. et 474. —— Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad *ver.* 68. et ad *Il.* ά. 175.

Ver. 388. —— ἵκοντο.] *Al.* ἵκανον.

Ver. 389. Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.] Vide suprà ad ά. 145.

Ver. 390. Τοῖς δ' ὁ γέρων ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν.] Τὸ δὲ, ἀνὰ κρητῆρα ἐκέρασσεν, ἀντὶ τοῦ, ἀνακέρασε κρατῆρα σπονδῆς, ἤτοι δὶς ἐκέρασεν· ἐκεράσθη γὰρ καὶ πρὸ βραχέων, ὅτε τὰς γλώσσας ταμόντες ἔκαιον. *Eustath.* Cui tamen explicandi rationi haud assentior.

Digitized by Google

Οἴνου ἡδυπότοιο, τὸν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ
Ὤϊξε ταμίη, καὶ ἀπὸ κρήδεμνον ἔλυσε·
Τοῦ ὁ γέρων κρητῆρα κεράσσατο· πολλὰ δ' Ἀθήνῃ
Εὔχετ' ἀποσπένδων, κούρῃ Διὸς Αἰγιόχοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος·
Τὸν δ' αὐτοῦ κοίμησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ
Τηλέμαχον, φίλον υἱὸν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν, ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
Πὰρ δ' ἄρ' ἐϋμμελίην Πεισίστρατον, ὄρχαμον ἀνδρῶν,
Ὅς οἱ ἔτ' ἠΐθεος παίδων ἦν ἐν μεγάροισιν.
Αὐτὸς δ' αὖτε καθεῦδε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο·
Τῷ δ' ἄλοχος δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνήν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,

Vini dulcis, quod undecimo anno
Aperuit proma, et operculum dempsit:
Hujus senex craterem miscuit; plurimùm verò Minervæ
Supplicabat libans filiæ Jovis Ægiochi.
Cæterùm postquàm libârant, biberantque, quantum voluit animus,
Alii quidem decubituri abiêrunt domum quisque:
Illic verò decumbere-fecit Gerenius eques Nestor
Telemachum, charum filium Ulyssis divini,
Tornatis in lectis sub porticu sonorâ:
Juxta eum verò bellicosum Pisistratum ducem virorum,
Qui ei adhuc cælebs filiorum erat in ædibus.
Ipse verò dormivit in secessu domûs excelsæ:
Huic verò uxor regina lectum præparavit et cubile.
Quandò autem manè-genita apparuit rosea-digitos aurora,

Ver. 390. 393. —— *κέρασσεν* —— *κεράσσατο.*] Rectè cum duplici *σ*, quippe à *κεράννυμι* deducta. Vide ad *Il.* *ά.* 67.

Ver. 391. *Οἴνου ἡδυπότοιο.*] Vide suprà ad *β'.* 340.

Ibid. —— *τὸν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ Ὤϊξε ταμίη.*] Τὸ δὲ, "ἐν δεκάτῳ ἐνιαυτῷ," ἀμφίβολον ἐστὶ ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ, ἵνα ἔσω δασύνηται ἡ ἀρχὴ, ἤτοι ἐν τῷ δεκάτῳ, ἵνα ἔχῃ ψιλὴν, ὡς πρόκειται. Καὶ ἴσως οὕτω κρεῖττον, καθ' ὁμοιότητα τοῦ, (*Il.* *ί.* 404. 418.) "οὐδὲ κεν ἐς δεκάτους ἐνιαυτοὺς." *Eustath.* Mihi vero vulgata verior videtur Lectio. Quod enim ad hanc rem citat eruditus, longè aliud est; et alibi, ubi eadem phrasis à Poëtâ usurpatur, abest præpositio ista, "ἐν." Vide ad *Il.* *μ'.* 15. item infrà ad *Odyss.* *π'.* 18. et *ί.* 327.

Ver. 392. *Ὤϊξε ταμίη.*] Edidit *Barnesius*, Ὤϊξεν ταμίη. Sed ferri potest vulgata lectio. Vide ad *Il.* *ά.* 51.

Ibid. —— *κρήδεμνον.*] Τὸ πῶμα τοῦ πίθου μεταφορικῶς. *Schol.*

Ver. 396. —— *ἔβαν οἶκόνδε.*] Vide ad *Il.* *ά.* 51. et *ί.* 229.

Ver. 399. —— *αἰθούσῃ.*] Τῇ πρὸς ἥλιον τετραμμένῃ, παρὰ τὸ αἴθεσθαι ἐν αὐτῇ φῶς, ὅ ἐστι καίεσθαι. *Schol.*

Ibid. —— *ἐριδούπῳ.*] Μεγάλους ἤχους ἀποτελούσῃ διὰ τοὺς ἀνέμους. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* in duobus MSS. scriptum repperit ἐριγδούπῳ. Quod versum perimit.

Ver. 401. —— *ἠΐθεος.*] Ὁ ἀπὸ τεσσαρεσκαίδεκα ἐτῶν, ἕως ὀκτωκαίδεκα, ἠΐθεος λέγεται. ἔστι δὲ ἄγαμος. *Schol.*

Ver. 402. —— *καθεῦδε.*] *Al.* *κάθευδε.* Vide ad *Il.* *ά.* 611.

Ver. 404. *Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς.*] Similitèrque infrà *ver.* 491. Vide suprà ad *β'.* 1. et ad *Il.* *ά.* 477.

Digitized by Google

Ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφι Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἐκ δ' ἐλθὼν, κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισιν,
Οἵ οἱ ἔσαν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων,
Λευκοὶ, ἀποστίλβοντες ἀλείφατος· οἷς ἔπι μὲν πρὶν
Νηλεὺς ἵζεσκεν, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος·
Ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη κηρὶ δαμεὶς ἄϊδόσδε βεβήκει.
Νέστωρ αὖ τότ' ἔφιζε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν,
Σκῆπτρον ἔχων· περὶ δ' υἷες ἀολλέες ἠγερέθοντο,
Ἐκ θαλάμων ἐλθόντες, Ἐχέφρων τε, Στράτιός τε,
Περσεύς τ', Ἄρητός τε, καὶ ἀντίθεος Θρασυμήδης·
Τοῖσι δ' ἔπειθ' ἕκτος Πεισίστρατος ἤλυθεν ἥρως·
Πὰρ δ' ἄρα Τηλέμαχον θεοείκελον εἷσαν ἄγοντες.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Καρπαλίμως μοι, τέκνα φίλα, κρηήνατ' ἐέλδωρ,
Ὄφρ' ἤτοι πρώτιστα θεῶν ἱλάσσομ' Ἀθήνην,
Ἥ μοι ἐναργὴς ἦλθε θεοῦ ἐς δαῖτα θάλειαν.

Surrexit utique ex lecto Gerenius eques Nestor;
Egressusque sedit super politos lapides,
Qui illi erant ante fores excelsas,
Albi resplendentes unguento; quibus quidem anteà
Neleus insidebat diis consiliarius par:
At ille quidem jamjam fato domitus ad inferos descenderat.
Nestor autem tum insidebat Gerenius, custos Achivorum,
Sceptrum tenens: circùm autem filii frequentes congregabantur,
E thalamis egressi, Echephronque, Stratiusque,
Perseusque, Aretusque, et deo-par Thrasymedes:
His verò deinceps sextus Pisistratus venit heros:
Juxta autem Telemachum deo-similem collocârunt ducentes.
Illis verò sermonis exordiebatur Gerenius eques Nestor;
" E vestigio mihi, filii chari, perficite voluntatem;
" Ut scilicèt primùm inter deos propitiam-reddam Minervam,
" Quæ mihi manifesta venit dei ad convivium celebre.

Ver. 405. Ὤρνυτ'.] Vide ad *Il.* γ'. 260.

Ibid. ——— ἄρ'.] *Deinceps* ———. *Ut fit* ———.

Ibid. ——— εὐνῆφι.] Vide ad *Il.* ν'. 588.

Ver. 408. ——— ἀποστίλβοντες ἀλείφατος.] Λείπει τὸ, "ὡς" ἐστὶ γὰρ, ὡς ἐλαίῳ. Eodemque modo exponit et *Eustathius*. Ita *Il.* σ', 595.

——— οἱ δὲ χιτῶνας
Εἵατο εὐνήτους, ἦκα στίλβοντας ἐλαίῳ.

Vide et infrà ad ή. 107.

Ver. 409. ——— ἵζεσκεν.] *Sedere solebat.* Vide ad *Il.* ά. 37. et β'. 221.

Ibid. ——— ἀτάλαντος.] Vide ad *Il.* β'. 627.

Ver. 410. ——— βεβήκει.] Si βέβηκε dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά. 37. et δ'. 492.

Ver. 416. Πὰρ δ' ἄρα.] Post hunc versum in quibusdam editionibus sequitur, *Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο, Τοῖσι δὲ &c.* " De quo," inquit *Henricus Stephanus*, " idem prorsùs sentio quod de illo (suprà " *Odyss.* ά. 149.) Νώμησαν δ' ἄρα ———, ni- " mirùm eum aliundè huc irrepsisse."

Ibid. ——— θεοείκελον.] Vide ad *Il.* ά. 217.

Ver. 420. ——— θεοῦ ἐς δαῖτα θάλειαν.] " Lautiores epulas prisci Græci θαλείας " dixerunt, *ὅτι θεῶν χάριν ἠλίζοντο καὶ συ- " νῄεσαν, quia in honorem Deûm conveniebant " ad convivia.*" *Casaubon. Annotat. in Athenæum, lib.* II. *cap.* 2.

Digitized by Google

UNIV. OF CALIFORNIA

'Αλλὰ γ' ὁ μὲν πεδίονδ' ἐπὶ βοῦν ἴτω, ὄφρα τάχιστα
Ἔλθῃσιν, ἐλάσῃ δὲ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ.
Εἷς δ' ἐπὶ Τηλεμάχου μεγαθύμου νῆα μέλαιναν
Πάντας ἰὼν ἑτάρους ἀγέτω, λιπέτω δὲ δύ' οἴους·
Εἷς δ' αὖ χρυσοχόον Λαέρκεα δεῦρο κελέσθω
'Ελθεῖν, ὄφρα βοὸς χρυσὸν κέρασιν περιχεύῃ.
Οἱ δ' ἄλλοι μένετ' αὐτοῦ ἀολλέες· εἴπατε δ' εἴσω
Δμωῇσιν κατὰ δώματ' ἀγακλυτὰ δαῖτα πένεσθαι,
Ἕδρας τε, ξύλα τ' ἀμφὶ, καὶ ἀγλαὸν οἰσέμεν ὕδωρ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐποίπνυον· ἦλθε μὲν ἄρ βοῦς
'Εκ πεδίου, ἦλθον δὲ θοῆς παρὰ νηὸς ἐΐσης
Τηλεμάχου ἕταροι μεγαλήτορος· ἦλθε δὲ χαλκεὺς,
Ὅπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα, πείρατα τέχνης,
Ἄκμονά τε, σφῦράν τ', ἐϋποίητόν τε πυράγρην,
Οἷσίν τε χρυσὸν εἰργάζετο· ἦλθε δ' Ἀθήνη,
'Ιρῶν ἀντιόωσα· γέρων δ' ἱππηλάτα Νέστωρ

"Verùm alius quidem rus propter bovem eat, ut celerrimè
"Veniat, adducat autem boum bubulcus vir.
"Unus autem ad Telemachi magnanimi navem nigram
"Omnes profectus socios ducat, relinquat verò duos solos:
"Unus porrò aurificem Laërceum huc jubeat
"Venire, ut bovis aurum cornibus circumfundat.
"Vos verò alii manete hìc simul-omnes; mandate autem intùs
"Ancillis per domum inclytam convivium apparare,
"Sediliaque, lignaque undique, et limpidam afferre aquam."
Sic dixit; illi autem omnes ministrabant: venit quidem bos
Ex agro, venerunt etiam celeri à nave æquali
Telemachi socii magnanimi; venit porrò faber
Arma in manibus tenens fabrilia, instrumenta artis,
Incudemque, malleumque, benè-factamque forcipem,
Quibus scilicet aurum elaborabat: venit quoque Minerva,
Sacris adfutura: Senex autem eques Nestor

Ver. 421. 'Αλλὰ γ' ὁ μὲν.] "Non dubito," inquit *Henricus Stephanus*, "quin reponendum sit ἀλλ' ἄγ' pro ἀλλὰ γ'." Cùm verò nullo in Exemplari ita scriptum reppererit, nihil immutare est ausus.

Ver. 422. —— ἐλάσῃ.] Apud *Eustathium* in commentario ἐλάσει.

Ver. 426. —— ὄφρα βοὸς χρυσὸν.] Vide infrà ad *ver.* 437.

Ver. 430. —— ἄρ.] *Ut jusserat Nestor.*—*ver.* 421.

Ver. 431. —— νηὸς ἐΐσης.] Vide suprà ad *ver.* 10.

Ver. 435. Οἷσιν τε.] *Quibus scilicèt* ——.

Ibid. — ἦλθε δ' Ἀθήνη 'Ιρῶν ἀντιόωσα.] Τὸ δὲ, "ἦλθε δ' Ἀθήνη," τὸ τῆς θυσίας εὔλογον δηλοῖ. *Eustath.* Οἱ δ' ἀρχαῖοι καὶ τοὺς θεοὺς ἀνθρωποειδεῖς ὑποστησάμενοι, καὶ τὰ περὶ τὰς ἑορτὰς διέταξαν. 'Ορῶντες γὰρ ὡς τῆς μὲν ἐπὶ τὰς ἀπολαύσεις ὁρμῆς οὐχ οἷον τε τοὺς ἀνθρώπους ἀποστῆσαι, χρήσιμον δὲ καὶ συμφέρον τοῖς τοιούτοις εὐτάκτως καὶ κοσμίως ἐθίζειν χρῆσθαι, χρόνον ἀφορίσαντες, καὶ τοῖς θεοῖς προθύσαντες, οὕτω μεθῆκαν αὐτοὺς εἰς ἄνεσιν· ἵν' ἕκαστος, ἡγούμενος ἥκειν τοὺς θεοὺς ἐπὶ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς σπονδὰς, μετὰ αἰδοῦς τὴν συνουσίαν ποιῆται. Ὅμηρος γοῦν φησὶν, "ἦλθε δ' Ἀθήνη, 'Ιρῶν ἀντήσουσα." *Athenæus*, *lib.* VIII. *cap.* 17.

Ver. 436. —— ἀντιόωσα.] Apud *Athenæum*, loco jam citato, ἀντήσουσα.

Ver. 436. et 444. —— ἱππηλάτα Νέστωρ.] Vide ad *Il.* ά. 175.

Digitized by Google

Χρυσὸν ἔδωχ'· ὁ δ' ἔπειτα βοὸς κέρασιν περίχευεν
Ἀσκήσας, ἵν' ἄγαλμα θεὰ κεχάροιτο ἰδῦσα.
Βῦν δ' ἀγέτην κεράων Στράτιος καὶ δῖος Ἐχέφρων.
Χέρνιβα δέ σφ' Ἄρητος ἐν ἀνθεμόεντι λέβητι
Ἤλυθεν ἐκ θαλάμοιο φέρων· ἑτέρῃ δ' ἔχεν ὐλὰς
Ἐν κανέῳ· πέλεκυν δὲ μενεπτόλεμος Θρασυμήδης
Ὀξὺν ἔχων ἐν χειρὶ παρίστατο, βῦν ἐπικόψων.
Περσεὺς δ' ἀμνίον εἶχε· γέρων δ' ἱππηλάτα Νέστωρ
Χέρνιβά τ' ὐλοχύτας τε κατήρχετο· πολλὰ δ' Ἀθήνῃ
Εὔχετ' ἀπαρχόμενος, κεφαλῆς τρίχας ἐν πυρὶ βάλλων.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ ὐλοχύτας προβάλοντο,
Αὐτίκα Νέστορος υἱὸς, ὑπέρθυμος Θρασυμήδης,
Ἤλασεν ἄγχι στάς· πέλεκυς δ' ἀπέκοψε τένοντας

Aurum dedit: ille verò deindè bovis cornibus circumfudit,
Ubi elaborâsset, ut ornatum dea gauderet intuita:
Bovem autem ducebant cornibus Stratius et nobilis Echephron.
Aquam autem ipsis Aretus in floribus-celato lebete
Venit ex thalamo ferens: alterâ verò gestabat molas
In canistro; securim autem bellicosus Thrasymedes
Acutam tenens in manu astabat, bovem cæsurus.
Perseus autem vas-*sanguini recipiendo* tenebat: senex autem eques Nestor
Aquamque molasque prælibabat: multùmque Minervæ
Supplicabat promitias-offerens, ex capite pilos in ignem conjiciens.
Cæterùm postquam precati sunt, et molas projecerunt,
Statim Nestoris filius magnanimus Thrasymedes,
Feriit propè stans; securis autem abscidit nervos

Ver. 437. ——— ὁ δ' ἔπειτα βοὸς κέρασιν περιχεῦεν·]

——— inductaque cornibus aurum
Victima vota cadit ———.
Ovid. Metam. lib. VII. 161.

—— et pandis inductæ cornibus aurum
Conciderant ictæ, niveâ cervice juvencæ.
Id. lib. X. 271.

"Decemvirisque præceptum est, ut Græco "ritu hisce hostiis sacrum facerent; Apol"lini bove aurato et capris duabus albis "auratis, Latonæ bove fœminâ auratâ." *Macrob. Saturnal. lib.* I. *cap.* 17. Vide et suprà ad *ver.* 382.

Ver. 438. —— ἄγαλμα.] Vide suprà ad *ver.* 274.

Ver. 440. —— ἀνθεμόεντι.] Ποικίλῳ, διὰ τὰ ἐντετορευμένα αὐτῷ ἐπιτερπῆ. *Schol.*

Ver. 441. —— ἑτέρῃ δ' ἔχεν ὐλὰς Ἐν κανέῳ.] Dna. *Dacier* hoc in loco legendum conjicit, ἕτερος δ' ἔχεν ὐλὰς &c. "Il n'est pas pos"sible," inquit, "qu'un homme porte "d'une main un bassin avec une aiguiere, "et de l'autre une corbeille. Assurément "le bassin et l'aiguiere demandent lex deux "mains. Je croi donc qu'au lieu d' ἑτέρῃ, "*de l'autre*, il faut lire ἕτερος, *un autre*; et "qu'il faut traduire, *Aretus vint du Palais*, "*portant un bassin magnifique avec une aigui*"*ere; et un autre portoit une corbeille, où* "*étoit l'orge sacré*, &c." Malè: Videtur enim vocem χέρνιβα, quæ *aquam* simpliciter significat, pro *Gutturnio* accepisse.

Ibid. ——— ὐλάς.] Ἐλαιοβρόχους κριθάς *Schol.*

Ver. 443. ——— ἐν χειρὶ.] *Eustathius* in commentario videtur legisse ἐν χερσί.

Ver. 444. Περσεὺς δ' ἀμνίον εἶχε.] Καὶ μὲν τῶν ἅπαξ εἰρημένων ἡ λέξις· σημαίνει δὲ ἀγγεῖον, ὅπου τὸ αἷμα τῶν ἱερέων δέχονται. *Schol. Al.* αἵμνιον. *Al.* δάμνιον.

Ver. 445. Χέρνιβα τ' ὐλοχύτας τε κατήρχετο. Vide infrà ad ξ'. 422.

Ver. 447. ——— ἐπεί ῥ'.] *Postquam, ut dictum est* ——.

Ver. 449. —— ἀπέκοψε.] Vide ad *Il.* ε'. 87.

Ibid. —— τένοντας.] Πάντα τὰ διατεταμένα νεῦρα Ὅμηρος τένοντας καλεῖ. *Schol.*

Digitized by Google

Αὐχενίους, λῦσεν δὲ βοὸς μένος· αἱ δ' ὀλόλυξαν
Θυγατέρες τε, νυοί τε, καὶ αἰδοίη παράκοιτις
Νέστορος, Εὐρυδίκη, πρέσβα Κλυμένοιο θυγατρῶν.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἀνελόντες ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
Ἔσχον· ἀτὰρ σφάξεν Πεισίστρατος, ὄρχαμος ἀνδρῶν.
Τῆς δ' ἐπεὶ ἐκ μέλαν αἷμα ῥύη, λίπε δ' ὀστέα θυμὸς,
Αἶψ' ἄρα μιν διέχευαν· ἄφαρ δ' ἐκ μηρία τάμνον
Πάντα κατὰ μοῖραν, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες· ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.
Καῖε δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
Λεῖβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
Ὤπτων δ', ἀκροπόρους ὀβελοὺς ἐν χερσὶν ἔχοντες.
Τόφρα δὲ Τηλέμαχον λοῦσεν καλὴ Πολυκάστη,
Νέστορος ὁπλοτάτη θυγάτηρ Νηληϊάδαο.

Cervicales, solvitque bovis robur: cum clamore verò precati sunt
Filiæque nurusque, et pudica uxor
Nestoris, Eurydice, maxima-nato Clymeni filiarum.
Hi quidem deindè sublatam *bovem* à terrâ spatiosâ
Tenebant: cæterùm mactavit Pisistratus dux virorum.
Ex illâ autem postquam niger sanguis fluxisset, reliquissetque ossa animus,
Celeritèr dein ipsam diviserunt; statimque femora excidebant
Omnia ritè, adipeque cooperuerunt,
Postquam duplicaverant; super ea verò frusta-cruda-imposuerunt.
Adolebat autem super ligna-fissa senex, et insuper nigrum vinum
Libabat; juvenes verò juxta eum tenebant verua-quinque-cuspidum manibus.
Cæterùm postquam femora exusta erant, et viscera gustârant,
Minutatim dein secuerunt cætera, et verubus transfixerunt,
Assabantque, acuta verua in manibus tenentes.
Intereà verò Telemachum lavit pulchra Polycaste,
Nestoris minima-natu filia Nelidæ,

Ver. 450. —— αἱ δ' ὀλόλυξαν.] Μετὰ βοῆς ηὔξαντο. *Schol.* Vide infrà ad χ'. 408.

Ver. 456. Αἶψ' ἄρα.] *Statim deinceps* ——.

Ibid. —— διέχευαν.] Κατὰ μέρη διεῖλον. *Schol.*

Ibid. —— ἐκ μηρία τάμνον.] Vide ad *Il.* ά. 460.

Ver. 458. —— ὠμοθέτησαν.] Ἔκοψαν μικρὸν ἀπὸ παντὸς μέρους, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ μηρία. *Schol.* ad *Il.* ά. 461.

Ver. 459. —— αἴθοπα οἶνον.] Vide ad *Il.* ψ'. 237.

Ver. 460. —— πεμπώβολα.] Vide ad *Il.* ά. 463.

Ver. 461. —— καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο.] Vide suprà ad *ver.* 9.

Ver. 462. Μίστυλλον τ' ἄρα τ' ἄλλα.] Vide ad *Il.* ά. 465.

Ver. 463. Ὤπτων δ'.] Vide suprà ad β'. 300. et ad *Il.* ά. 466. *Al.* Ὤπτων τ'.

Ver. 464. Τόφρα δὲ Τηλέμαχον.] Ποιεῖ δὲ Ὅμηρος καὶ τὰς κόρας καὶ τὰς γυναῖκας λούσας τοὺς ξένους, ὡς οὔτε φλεγμονὴν οὔτε ἀκρασίαν προσχόντων τῶν εὖ βεβιωκότων, καὶ σωφρόνως ἀπτομένων. Ἀρχαῖον δὲ τοῦτο ἔθος. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 8.

Ibid. Τόφρα δὲ.] Similitèrque infrà *ver.* 474. Τοῖσι δὲ. Vide ad *Il.* ή. 160. et μ'. 12. *Barnesius* minùs rectè, Τόφραδε —— Τοῖσιδε.

Digitized by Google

Αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα,
Ἔκ ῥ' ἀσαμίνθου βῆ, δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος·
Πὰρ δ' ἄρα Νέστορ' ἰὼν κατ' ἄρ' ἕζετο, ποιμένι λαῶν.
Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα, καὶ ἐρύσαντο,
Δαίνυνθ' ἑζόμενοι· ἐπὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ ὄροντο,
Οἶνον ἐνοινοχοεῦντες ἐνὶ χρυσέοις δεπάεσσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Παῖδες ἐμοὶ, ἄγε, Τηλεμάχῳ καλλίτριχας ἵππους
Ζεύξαθ' ὑφ' ἅρματ' ἄγοντες, ἵνα πρήσσῃσιν ὁδοῖο.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο·
Καρπαλίμως δ' ἔζευξαν ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους.
Ἐν δὲ γυνὴ ταμίη σῖτον καὶ οἶνον ἔθηκεν,
Ὄψα τε, οἷα ἔδουσι διοτρεφέες βασιλῆες.
Ἂν δ' ἄρα Τηλέμαχος περικαλλέα βήσατο δίφρον·
Πὰρ δ' ἄρα Νεστορίδης Πεισίστρατος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Ἐς δίφρον τ' ἀνέβαινε, καὶ ἡνία λάζετο χερσί·

Porrò postquam lavisset, et unxisset pingui oleo,
Eique indusium pulchrum indidisset atque tunicam,
E lavacro *is* exiit, corpore immortalibus similis:
Juxta autem Nestorem profectus consedit, pastorem populorum.
Hi verò postquam assârant carnes exteriores, et dttraxerant,
Epulabantur sedentes; deindè viri præstantes surgebant,
Vinum infundentes in aureis poculis.
Cæterùm postqnam potûs et cibi desiderium exemerant,
Illis dein sermonis exordiebatur Gerenius eques Nestor;
" Filii mei, agite, Telemacho pulchras-jubas-habentes equos
" Jungite sub currum ducentes; ut conficiat iter."
Sic dixit, hi verò ei statim auscultârunt atque paruerunt:
Celeritèrque junxerunt sub currum veloces equos,
Mulier verò proma panem et vinum imposuit,
Obsoniaque, qualia edunt Jovis-alumni reges.
Telemachus autem dein perpulchrum conscendit currum;
Juxta eum verò Nestorides Pisistratus, dux virorum,
In currumque conscendit, et habenas cepit manu;

Ver. 466. —— λίπ' ἐλαίῳ.]
—— pinguis olivi. *Virg. Eclog.* V. 68.

Ver. 468. —— δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος.]
Os humerosque Deo similis ——.
Æn. I. 593.

Ver. 469. Πὰρ δ' ἄρα.] *Al.* Πὰρ δ' ἄγε. Vide suprà ad β'. 327. et ad *Il.* γ'. 409.

Ver. 470. —— κρέ' ὑπέρτερα.] Vide suprà ad *ver.* 65.

Ver. 472. —— ἐνὶ χρυσέοις.] Pronuntiabatur χρυσοῖς. Vide ad *Il.* ι'. 523.

Ver. 473. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος.] Vide ad *Il.* ά. 469.

Ver. 476. Ζεύξαθ' ὑφ' ἅρματ'.] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 478. ex *Odyss.* ό. 47. itemque ex *Eustathio*, qui in commentario ad *ver.* 478. ita citat. *Vulgg.* male, Ζεύξαθ' ὑφ' ἅρματ'.

Ibid. —— πρήσσῃσιν.] Vide ad *Il.* ι'. 192. *Al.* πρήσσωσιν.

Ver. 479. —— ἔθηκεν.] *Al.* ἔχευεν.

Ver. 484. et 494. —— ἄκοντι.] *Al.* αἴκοντι.

Digitized by Google

Μάστιξεν δ' ἐλάαν· τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην
Ἐς πεδίον, λιπέτην δὲ Πύλȣ αἰπὺ πτολίεθρον.
Οἱ δὲ πανημέριοι σεῖον ζυγὸν ἀμφὶς ἔχοντες.
Δύσετο τ' ἠέλιος, σκιόωντο τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο, Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
Υἱέος Ὀρσιλόχοιο, τὸν Ἀλφειὸς τέκε παῖδα.
Ἔνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν· ὁ δὲ τοῖς πὰρ ξείνια θῆκεν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Ἵππȣς τ' ἐζεύγνυντ', ἀνὰ θ' ἅρματα ποικίλ' ἔβαινον·
Ἐκ δ' ἔλασαν προθύροιο, καὶ αἰθȣσης ἐριδȣπȣ·
Μάστιξεν δ' ἐλάαν, τὼ δ' ȣκ ἄκοντε πετέσθην.
Ἶξον δ' ἐς πεδίον πυρηφόρον· ἔνθα δ' ἔπειτα
Ἦνον ὁδόν· τοῖον γὰρ ὑπέκφερον ὠκέες ἵπποι.
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.

Verberavitque ut-inirent-cursum: illi verò non inviti volârunt
In campum, reliqueruntque Pyli excelsam urbem.
Illi verò totâ die quatiebant jugum utrinque tenentes.
Occidit autem sol, obumbrabanturque omnes viæ.
Ad Pheras autem venerunt, Dioclis ad domum,
Filii Orsilochi, quem Alpheus genuit filium.
Ibi verò noctem dormiverunt: illeque iis hospitalia apposuit.
Quandò autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Equosque junxerunt, currumque ornatu-varium conscenderunt;
Eque vestibulo agitârunt, et è porticu sonorâ:
Flagellavit autem *Pisistratus*, ut-inirent-cursum: illi verò non inviti volârunt.
Venerunt autem in campum frugiferum: hîc verò deindè
Conficiebant iter; usque adeò extulerunt veloces equi.
Occiditque sol, obumbrabanturque omnes viæ.

Ver. 487. et 497. Δύσετο τ' ἠέλιος.] Vide suprà ad β'. 388. item ad *Il.* β'. 35. et ί. 109. *Al.* Δύσατο.

Ver. 488. Ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο.] *Al.* Ἐς δὲ Φηρὰς ἵκοντο. "Αἱ δὲ Φηραὶ τῆς Μεσσηνίας "ἐστίν." *Strabo, Geograph. lib.* VIII. Vide infrà ad φ'. 15.

Ver. 489. —— Ὀρσιλόχοιο.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* ί. 542. 546. 547. 549. itemque ex *Odyss.* ί. 187. ubi idem versus occurrit, et in vulgatis scribitur Ὀρσιλόχοιο. *Vulgg.* hîc Ὀρτιλόχοιο.

Ibid. —— Ἀλφειὸς.] Ποταμὸς τῆς Ἤλιδος. *Schol.*

Ver. 490. et 495. Ἔνθα δὲ.] *Barnesius* edidit Ἐνθάδε.

Ibid. —— ὁ δὲ τοῖς πὰρ ξείνια θῆκεν.] *Al.* ὁ δ' ἄρα ξεινήϊα δῶκεν.

Ver. 496. Ἦνον ὁδὸν.] Ἐνταῦθα δὲ τὸ "ἦνον," τὸ ἁπλῶς ἤνυον καὶ ἐτελέειν δηλοῖ. *Eustath.* Vide suprà ad β'. 58.

Ver. 497. Δύσετο.] *Strabo, Geograph. lib.* VIII: citat Δύσσετο. Minùs rectè.

Digitized by Google

ΤΗΣ

ΤΟΥ ʽΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Δ΄.

ʽΥπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Δ΄.

ΠΑΡΑ᾽ Μενελάῳ ξενισθεὶς σὺν Πεισιστράτῳ Τηλέμαχος, ἀπαγγέλλει τὰ κατὰ τὴν Ἰθάκην ὑπὸ τῶν μνηστήρων πραττόμενα· ἔπειτα ἐξηγεῖται αὐτῷ ὁ Μενέλαος περὶ τοῦ νόστου τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῆς Πρωτέως μαντείας, δι᾽ ἧς ἔγνω τὸν Ἀγαμέμνονος θάνατον, καὶ ὡς Ὀδυσσεὺς παρὰ Καλυψοῖ ἐστι. Βουλὴ δὲ γίνεται τῶν μνηστήρων, περὶ τοῦ τὸν Τηλέμαχον ἀνελεῖν. Παραμυθεῖται δὲ ἡ Ἀθηνᾶ δι᾽ ὀνείρου τὴν Πηνελόπην, ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀποδημίᾳ δυσχεραίνουσαν, διὰ εἰδώλου, ὁμοιωθεῖσα Ἰφθίμῃ, τῇ τῆς Πηνελόπης ἀδελφῇ.

Ἐπιγραφαί.

Ἄφιξις Τηλεμάχου εἰς Σπάρτην.

Ἄλλως.

Τὰ ἐν Λακεδαίμονι.

Ἄλλως.

Δέλτα, μάθ᾽ ἀμφὶ πατρὸς παρ᾽ Ἀτρεΐδα, λοχώμενος, υἱός.

ΟΙ δ᾽ ἷξον κοίλην Λακεδαίμονα κητώεσσαν·
Πρὸς δ᾽ ἄρα δώματ᾽ ἔλων Μενελάου κυδαλίμοιο.

LIB. III.

HI autem venerunt cavam Spartam amplam:
Ad domum autem agebant Menelai gloriosi.

Ver. 1. Οἱ δ᾽ ἷξον κοίλην Λακεδαίμονα.] Ἐπὶ [Ἐπεὶ] ὑψηλοτάτοις ὄρεσι περικέκλεισται. Ποτὲ μὲν τὴν πόλιν καλεῖ Λακεδαίμονα, ποτὲ δὲ τὴν χώραν Λακεδαίμονα, τὴν Σπάρτην. *Schol.* Ὅταν δ᾽ ἐκ τῶν Φηρῶν ὁρμηθέντας τοὺς περὶ Τηλέμαχον πανημερίους φῇ σείειν ζυγὸν, [suprà γ΄. 486.] εἶτ᾽ εἴπῃ· "Δύσσετό τ᾽ ἠέλιος ——. Οἱ δ᾽ "ἷξον κοίλην Λακεδαίμονα ——. Πρὸς δ᾽ ἄρα "δώματ᾽ ἔλων Μενελάου ——." τὴν πόλιν δεῖ δέχεσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἐκ Λακεδαίμονος εἰς Λακεδαίμονα φανεῖται λέγων τὴν ἄφιξιν· ἄλλως τε οὐ πιθανὸν μὴ ἐν Σπάρτῃ τὴν οἴκησιν εἶναι τοῦ Μενελάου. *Strabo, Geograph. lib.* VIII. Vide infrà ad φ΄. 13.

Ibid. — κητώεσσαν.] Κήτη δὲ περὶ Λάκαιναν θάλατταν ἀκούω γίνεσθαι μεγέθει μέγιστα· καὶ τινές γε τῶν κριτικῶν τὸν Ὅμηρον ἐντεῦθεν εἰπεῖν φασι, "Λακεδαίμονα κητώεσσαν." *Ælian. de Animal. lib.* XVII. *cap.* 6. Γραφόντων δὲ τῶν μὲν, "Λακεδαίμονα κητώεσσαν," τῶν δὲ, "καιετάεσσαν." ζητοῦσι τὴν κητώεσσαν τινὰ δέχεσθαι χρὴ, εἴτε ὑπὸ τῶν κητῶν, εἴτε μεγάλην ὅπερ δοκεῖ πιθανώτερον εἶναι· τήν τε καιετάεσσαν οἱ μὲν καλαμινθώδη δέχονται· οἱ δὲ, ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σεισμῶν ῥωχμοὶ καιετοὶ λέγονται. Καὶ Καιάδας [*Al.* ὁ Καιέτας] τὸ δεσμωτήριον ἐντεῦθεν, τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις σπήλαιόν τι. *Strabo, lib.* VIII. Vide infrà ad ί. 20.

Ver. 2. ——— ἄρα.] *Ut ipsis propositum erat* ———.

Digitized by Google

Τὸν δ' εὗρον δαινύντα γάμον πολλοῖσιν ἔτῃσιν,
Υἱέος ἠδὲ θυγατρὸς ἀμύμονος, ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.
Τὴν μὲν Ἀχιλλῆος ῥηξήνορος υἱέϊ πέμπεν·
(Ἐν Τροίῃ γὰρ πρῶτον ὑπέσχετο καὶ κατένευσε
Δωσέμεναι· τοῖσιν δὲ θεοὶ γάμον ἐξετέλειον.
Τὴν ἄρ' ὅγ' ἔνθ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι πέμπε νέεσθαι,
Μυρμιδόνων προτὶ ἄστυ περικλυτὸν, οἷσιν ἄνασσεν.)
Υἱέϊ δὲ Σπάρτηθεν Ἀλέκτορος ἤγετο κούρην,
Ὅς οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγαπένθης,
Ἐκ δούλης· Ἑλένῃ δὲ θεοὶ γόνον οὐκ ἔτ' ἔφαινον,
Ἐπειδὴ τοπρῶτον ἐγείνατο παῖδ' ἐρατεινὴν
Ἑρμιόνην, ἣ εἶδος ἔχε χρυσῆς Ἀφροδίτης.
Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο καθ' ὑψερεφὲς μέγα δῶμα

Hunc verò invenerunt exhibentem nuptiale epulum multis sodalibus,
Filii atque filiæ eximiæ, suâ in domo.
Hanc quidem Achillis bellicosi filio mittebat:
(In Trojâ enim primùm spoponderat atque annuerat
Daturum se; illis verò dii nuptias perficiebant.
Eam utique ipse illuc cum equis et curribus mittebat ire,
Myrmidonum ad urbem inclytam, quibus imperabat.)
Filio autem ex Spartâ Alectoris adducebat filiam,
Qui ei in senectute natus erat fortis Megapenthes,
E servâ: Helenæ autem dii prolem non ampliùs dabant,
Ex quo semel genuerat filiam amabilem
Hermionem, quæ speciem habebat aureæ Veneris.
Sic hi quidem epulabantur per sublimem magnam domum

Ver. 3. Τὸν δ' εὗρον δαινύντα.] Vide infrà ad *ver.* 15.

Ver. 5. —— ῥηξήνορος.] Ἀνδρείου, τοῦ διὰ τῆς ἀνδρείας ῥήσσοντος τὰς τάξεις. *Schol.*

Ver. 5. 7. 10. ——— πέμπεν ——— ἐξετέλειον ——— ἤγετο.] Vide infrà ad *ver.* 15.

Ver. 8. Τὴν ἄρ'.] *Hanc utique* ———.

Ver. 9. Μυρμιδόνων προτὶ ἄστυ.] Ἣν Ὅμηρος μὲν Φθίαν λέγει, οἱ δὲ νεώτεροι Φαρσαλίαν. *Schol.*

Ver. 10. ——— Ἀλέκτορος ἤγετο κούρην.] Οἱ μὲν Ἰφιλόχην, οἱ δὲ Ἐχέμηλον λέγουσιν· τὸν δὲ Ἀλέκτορα γενεαλογοῦσιν Ἀργέου τοῦ Πέλοπος. *Schol.*

Ver. 11. Ὅς οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγαπένθης.] Ἰστέον δὲ ὡς ἐν τούτοις καινοσχημόν ἐστι κατὰ σύνταξιν τὸ, "υἱέϊ δὲ ἤγετο κούρην, "ὅς οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγαπένθης." τὸ γὰρ κοινῶς ἀκόλουθον ἦν, υἱέϊ κρατερῷ Μεγαπένθει. Ὁ δὲ καινότερον ἀπέδωκεν αὐτὸ πρὸς τὸ, ὅς τηλύγετος γένετο. *Eustath.* De hujusmodi syntaxi, vide ad *Il.* ζ'. 396.

Ibid. —— τηλύγετος.] Ἤτοι τηλοῦ τῆς ἡλικίας, τουτέστι προβεβηκόσι τοῖς γονεῦσι γενόμενος παῖς, μεθ' ὃν οὐκέτι ἐλπίζουσι τεκνῶσαι· ἢ μονογενής. *Schol.*

Ver. 12. Ἐκ δούλης.] Οἱ μὲν κύριον τὸ, "Δούλης" οἱ δὲ Τηρίδαν, τὸ κύριον αὐτῆς ὄνομα. *Schol.*

Ibid. —— Ἑλένῃ δὲ θεοὶ γόνον οὐκ ἔτ' ἔφαινον.] *Hesiodus*, notante *Scholiaste* in *Sophoclis Electr. ver.* 541. præter *Hermionem*, filium etiam *Helenæ* tribuit;

Ἣ τέκεθ' Ἑρμιόνην δουρικλείτῳ Μενελάῳ·
Ὁπλότατον δὲ ἔτικεν Νικόστρατον, ὄζον Ἄρηος.

Pausanias verò (uti et hîc annotat *Barnesius*) *Nicostratum* ipsum et *Megapenthen Menelao* eâdem ex famulâ natos memorat. *Corinth. lib.* II, *cap.* 18. Vide et ad *Il.* γ'. 175.

Ver. 13. Ἐπειδὴ τοπρῶτον.] Vide ad *Il.* ψ'. 2.

Ver. 14. —— χρυσῆς.] Edidit *Barnesius* χρυσείης. Quod eodem modo pronuntiandum: Prima enim necessariò producitur. Vide ad *Il.* ν'. 24. et 523.

Ver. 15. 20. Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο, *&c.*] Contendit hîc *Athenæus* nuptiarum harum celebrationem jam tum, cùm advenerint *Telemachus* et *Pisistratus*, peractam esse,

Digitized by Google

Γείτονες, ἠδὲ ἔται Μενελάου κυδαλίμοιο,
Τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς,
Φορμίζων· δοιὼ δὲ κυβιστητῆρε κατ' αὐτοὺς
Μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνευον κατὰ μέσσον.
  Τὼ δ' αὖτ' ἐν προθύροισι δόμων αὐτώ τε καὶ ἵππω,
Τηλέμαχός θ' ἥρως καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱὸς,
Στῆσαν· ὁ δὲ προμολὼν ἴδετο κρείων Ἐτεωνεὺς,
Ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο·
Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων διὰ δώματα ποιμένι λαῶν·
Ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Ξείνω δή τινε τώδε, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
Ἄνδρε δύω, γενεῇ δὲ Διὸς μεγάλοιο ἔϊκτον.
Ἀλλ' εἴπ', εἰ σφῶϊν καταλύσομεν ὠκέας ἵππους,

Vicini, et amici Menelai gloriosi,
Oblectantes-se: inter eos verò cantabat divinus cantor,
Citharam pulsans; duoque saltatores inter eos
Cantum auspicantes saltabant in medio.
Cæterùm in vestibulo ædium ipsique et equi,
Telemachusque heros, et Nestoris inclytus filius,
Stiterunt: progressus autem vidit præstans Eteoneus,
Sedulus famulus Menelai gloriosi;
Ivitque annunciaturus per ædes pastori populorum:
Propè autem stans verba alata dixit;
" Hospites jam quidam isti, Jovis-alumne ô Menelaë,
" Viri duo; proli verò Jovis magni similes-sunt.
" Sed dic, an ipsis solvamus veloces equos,

---

sponsamque domum abductam; reprehenditque *Aristarchum* quòd hosce quinque versus ex *Iliad.* σ'. 604. huc importunè adscripserit. Οὐ συνέντες οἱ περὶ Ἀρίσταρχον, ὅτι συνεχοῦς οὔσης, [*Casaubonus* legendum censet οὐκ ἔτι συνεχοῦς οὔσης] τῆς ἑστιάσεως, καὶ τῶν ἀκμαίων ἡμερῶν παρεληλυθυιῶν, ἐν αἷς παρείληπτο μὲν ἡ γαμουμένη πρὸς τοῦ νυμφίου· πέρας δ' εἶχεν ὁ τοῦ Μεγαπένθους γάμος· αὐτοὶ δὲ μονάζοντες διῃτῶντο ὅ τε Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη· μὴ συνέντες, ἀλλ' ἐξαπατηθέντες ὑπὸ τοῦ πρώτου ἔπους· (suprà *ver.* 3.) "Τὸν δ' εὗρον δαινύντα "γάμον πολλοῖσιν ἔτησιν" προσσυνῆψαν τούτους τινὰς στίχους, ""Ως οἱ μὲν δαίνυντο &c." μετενεγκέντες ἐκ τῆς ὁπλοποιΐας σὺν αὐτῷ γε τῷ περὶ τὴν λέξιν ἁμαρτήματι. Οὐ γὰρ ἐξάρχοντες οἱ κυβιστητῆρες, ἀλλ' ἐξάρχοντος τοῦ ᾠδοῦ, πάντως ὠρχοῦντο. Τὸ γὰρ, ἐξάρχειν, τῆς φόρμιγγος ἴδιον. *Lib.* IV. *cap.* 28. Verùm, (ut rectè hîc annotat Dna. *Dacier*) Tempora ista imperfecta, πέμπε, ἤγετο, *ver.* 5. 10. itemque ἐξετέλειον, *ver.* 7. non utique *jam facta* hæc, sed *fieri* solummodò indicant. Quin et secundum *Athenæi* sententiam, quo modo accipi possit versus iste, "Τὸν δ' εὗρον δαινύντα &c." non video."

Cæterùm, "quòd adeò contendit" (inquit *Casaubonus* in *Annotationibus, lib.* IV. *cap.* 17.) "non posse τὸ ἐξάρχειν de saltatoribus "dici; parùm esse firmum judico. Illud "verò manifestò falsum, τὸ, ἐξάρχειν, τῆς "φόρμιγγος esse ἴδιον. Periti sermonis "Græci sciunt, verbum hoc de omnibus "promiscuè dici posse, qui faciendi, aut "dicendi, aut canendi, exemplum aliis "præbent." Porrò *Diodorus Aristophanius*, notante *Athenæo* loco jam citato, totum hunc locum, quo de nuptiis agitur, omittendum censet; sed nullâ idoneâ ratione.

Ver. 19. Μολπῆς ἐξάρχοντες.] *Athenæus*, loco jam ad *ver.* 15. citato, legendum censet Μολπῆς ἐξάρχοντος. Quæ et verisimilior videtur lectio. Vide suprà ad *ver.* 15.

Ver. 20. —— ἵππω.] *Al.* ἵπποι.

Ver. 25. —— ἔπεα πτερόεντα.]

—————— verbis,
Quæ tutò tibi magna volant ——.
Æn. XI. 380.

Ver. 26. —— τώδε.] *Al.* τώγε.

Ver. 27. —— γενεῇ.] *Al.* γενεὴν.

Ibid. —— ἔϊκτον.] *Al.* ἐΐκτην.

Digitized by Google

Ἤ ἄλλον πέμπωμεν ἱκανέμεν, ὅς κε φιλήσῃ.
Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Οὐ μὲν νήπιος ἦσθα, Βοηθοΐδη Ἐτεωνεῦ,
Τοπρὶν, ἀτὰρ μὲν νῦν γε, πάϊς ὣς, νήπια βάζεις.
Ἦ μὲν δὴ νῶϊ, ξεινήϊα πολλὰ φαγόντε
Ἄλλων ἀνθρώπων, δεῦρ' ἱκόμεθ', αἴκε ποθὶ Ζεὺς
Ἐξοπίσω περ παύσῃ οἰζύος· ἀλλὰ λῦ' ἵππους
Ξείνων, ἐς δ' αὐτοὺς προτέρω ἄγε θοινηθῆναι.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐκ μεγάροιο διέσσυτο, κέκλετο δ' ἄλλους
Ὀτρηροὺς θεράποντας ἅμ' ἑσπέσθαι ἑοῖ αὐτῷ.
Οἱ δ' ἵππους μὲν ἔλυσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας·
Καὶ τοὺς μὲν κατέδησαν ἐφ' ἱππείῃσι κάπῃσι,
Πὰρ δ' ἔβαλον ζειὰς, ἀνὰ δὲ κρῖ λευκὸν ἔμιξαν·
Ἅρματα δ' ἔκλιναν πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα·
Αὐτοὺς δ' εἰσῆγον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες
Θαύμαζον κατὰ δῶμα διοτρεφέος βασιλῆος.
Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν, ἠὲ σελήνης,

" An ad alium mittamus ire, qui eos amicè excipiat."
Hunc autem valdè indignatus allocutus est flavus Menelaus;
" Non quidem stultus eras, Boëthide Eteoneu,
" Anteà, at quidem nunc puer veluti, puerilia loqueris.
" Profectò jam nos, hospitalia multa depasti
" Aliorum virorum, huc venimus; sicubi Jupiter
" In posterum saltem liberârit ab ærumnâ: sed solve equos
" Hospitum, ipsosque introduc ad epulandum."
Sic ait: ille verò ex domo proruit, vocabatque alios
Sedulos famulos, unà ut-sequerentur seipsum.
Hi verò equos quidem solverunt sub jugo sudantes:
Et hos quidem alligârunt ad equina præsepia,
Apponebantque avenas, et hordeum album admiscuerunt;
Currus verò posuerunt ad parietem collucentem:
Ipsos porrò duxerunt in augustum domum: hi autem videntes
Admirabantur per domum Jovis-alumni regis.
Instar enim solis splendor erat, sive lunæ,

Ver. 29. —— φιλήσῃ.] Similitèrque *ver.* 171. φιλησέμεν· et *ver.* 179. φιλέοντι. Vide ad *Il.* ύ. 304.

Ver. 33. Ἦ μὲν δὴ.] Vide ad *Il.* ξ'. 433. et 504.

Ibid. —— νῶϊ —— φαγόντε.] *Ego et tu.* Vide ad *Il.* ά. 566. et ί. 487.

Ver. 37. 59. 104. —— διέσσυτο —— δεικνύμενος —— ἀχνύμενος.] Vide ad *Il.* γ'. 260.

Ver. 38. —— ἅμ' ἑσπέσθαι. *Al.* ἅμα ἕπεσθαι.

Ver. 41. —— ζειὰς.] Vide infrà ad σ'. 593.

Ver. 42. 179. —— ἔκλιναν —— διέκρινεν.] Vide ad *Il.* ά. 309. et 338.

Ver. 43. Αὐτοὺς δ' εἰσῆγον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες Θαύμαζον.] Δεῖ δὲ καὶ τὸν πρῶτον εἰς ἀλλοτρίαν οἰκίαν ἐρχόμενον ἐπὶ δεῖπνον, μὴ γαστρισόμενον εὐθὺς ἐπὶ τὸ συμπόσιον χωρεῖν, ἀλλὰ τί δοῦναι πρότερον τῷ φιλοθεάμονι, καὶ καλανοῆσαι τὴν οἰκίαν· οὐδὲ γὰρ τοῦτο παρέλιπεν ὁ Ποιητής· "Αὐτοὶ δ' εἰσῆλθον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες "Θαύμαζον &c." *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 27. Ubi notandum pro Αὐτοὺς δ' εἰσῆγον &c. legisse *Athenæum*, Αὐτοὶ δ' εἰσῆλθον &c. Sed præstat vulgata Lectio.

Ver. 45. Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν.] Τὴν τοῦ Μενελάου οἴκησιν, καὶ ταῦτα ἀπὸ στρατείας ἥκοντος, ἆρ' οὐ Περσικήν τινα καὶ Μηδικὴν ἐξηγεῖται, σχεδὸν τί οὐ πολὺ ἀποδέουσαν Σεμιράμιδος,

Digitized by Google

Δῶμα καθ' ὑψερεφὲς Μενελάου κυδαλίμοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ὁρώμενοι ὀφθαλμοῖσιν,
Ἔς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας, λούσαντο.
Τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλον ἠδὲ χιτῶνας,
Ἔς ῥα θρόνους ἕζοντο παρ' Ἀτρείδην Μενέλαον.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων·
Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
Παντοίων· παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα.

Domum per excelsam Menelai gloriosi.
At postquam oblectati sunt videndo oculis,
Ad labra descendentes perpolita, lavârunt.
Hos verò postquam ancillæ lavârant et unxerant oleo,
Circumque chlænas villosas posuerant *ipsis* atque tunicas;
In thronos utique consederunt *ii* juxta Atridem Menelaum.
Aquam autem ancilla gutturnio fundebat ferens,
Pulchro, aureo, super argenteo lebete,
Ad lavandum: juxtà verò politam extendit mensam.
Cibum verò veneranda proma apposuit ferens,
Fercula multa imponens, largiens de præsentibus:
Coquus autem carnium lances proposuit sublatas
Diversarum: ipsisque apposuit aurea pocula.

ἢ Δαρείου τε καὶ Ξέρξου τῶν βασιλέων; [fortè βασιλείων;] φησὶ γοῦν,

“ Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν, ἠὲ σελήνης,
“ Δῶμα καθ' ὑψερεφὲς Μενελάου κυδαλίμοιο·
“ Χρυσοῦ τ', ἠλέκτρου τε, καὶ ἀργύρου, ἠδ' ἐλέ-
“ φαντος.”

Τοῖς γὰρ Τρωϊκοῖς σκύλοις ἐχρῆν μᾶλλον λάμπειν αὐτὸ, ἢ τούτοις κατά με τὴν σὴν διάνοιαν. Καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπισχὼν, οὐκ ἔγωγε, εἶπεν, τὸν Ὅμηρον ἐάσειν μοι δοκῶ ἀναπολόγητον· ἴσως γὰρ πρὸς τὸν τοῦ Μενελάου τρόπον ἐποίησε τὰ βασίλεια, ὃν φησὶ μόνον εἶναι τῶν Ἀχαιῶν μαλθακὸν αἰχμητήν· σχεδὸν γὰρ οὖν ἔοικεν οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν μάτην ὁ Ποιητὴς οὕτως λέγειν, ἀλλὰ καὶ στολὴν, καὶ οἴκησιν, καὶ δίαιταν πρὸς τὸ τῶν ἀνθρώπων ἦθος πολλάκις ἀπεικάζειν. *Dion. Orat.* II.

Ver. 46. —— ὑψερεφὲς.] Apud *Athenæum*, loco suprà citato, ὑψηρεφὲς.

Ver. 58. Ἔς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες.] Πάντα δ' ὢν ἀκριβὴς Ὅμηρος, καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο οὐ παρέλιπε, τὸ δεῖν θεραπεύσαντα τὸ σωμάτιον καὶ λουσάμενον ἰέναι πρὸς τὸ δεῖπνον. Ἐπὶ τ' οὖν —— τῶν περὶ Τηλέμαχον, [εἶπεν,] “ Ἔς “ ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας λούσαντο.” Ἀπρεπὲς γὰρ ἦν, φησὶν Ἀριστοτέλης, ἥκειν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἱδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ. *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 27.

Ver. 50. —— ἄρα.] *Deindè* ——. *Ut fit* ——.

Ver. 51. Ἔς ῥα θρόνους ἕζοντο.] Vide suprà ad ά. 145.

Ver. 52. Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος.]

Dant famuli manibus lymphas ——.
Æn. I. 704.

Ver. 53. 297. 309. 404. Καλῇ —— καλὰ —— καλῆς.] Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 54. 61. Νίψασθαι —— πασσάμενοι.] Vide infrà ad ί. 491. et ί. 296.

Ibid. —— ξεστὴν.] *Al.* χρυσείην.

Ibid. —— ἐτάνυσσε.] Vide ad *Il.* έ. 58.

Ver. 56. —— χαριζομένη παρεόντων.] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 57. Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας.] Vide suprà ad ά. 141.

Digitized by Google

Τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Σῖτε θ' ἅπτεσθον, καὶ χαίρετον· αὐτὰρ ἔπειτα
Δείπνε πασσαμένω εἰρησόμεθ', οἵ τινες ἐστὸν
Ἀνδρῶν· οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπόλωλε τοκήων,
Ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἐστὲ διοτρεφέων βασιλήων,
Σκηπτούχων, ἐπεὶ οὔ κε κακοὶ τοιούσδε τέκοιεν.
Ὣς φάτο· καί σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν,
Ὀπτ' ἐν χερσὶν ἑλών, τά ῥά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.

Hos etiam dextrâ prehendens allocutus est flavus Menelaus;
"Cibumque gustate, et gaudete: cæterùm deindè,
"Cœnam cùm gustaveritis, interrogabimus, quinam sitis
"Hominum: non enim vestrorum utique genus periit parentum,
"Sed virorum genus estis Jovis-alumnorum regum,
"Sceptriferorum: quippe nequaquàm ignavi tales genuerint."
Sic ait, et ipsis terga bovis pinguis apposuit,
Assata in manibus eligens, quae sibi munera apposuerant ipsi.
Hi verò ad cibos paratos appositos manus porrigebant.

Ver. 59. Τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη.] Ἐν τούτοις δὲ κεῖται, ὡς ἀλλαχοῦ, τὸ δείκνυσθαι ἀντὶ τοῦ δεξιοῦσθαι. *Eustath.*

Ver. 60. Σῖτε θ' ἅπτεσθον, καὶ χαίρετον.] Παρὰ δ' Ὁμήρῳ, ἐν τῷ τοῦ Μενελάου συμποσίῳ προβάλλουσιν ἀλλήλοις, ὥσπερ ἐν διατριβῇ, ζητήματα· καὶ πολιτικῶς ὁμιλοῦντες τέρπουσιν ἀλλήλους καὶ ἡμᾶς. Ὁ γοῦν Μενέλαος παραγινομένους ἐκ τοῦ λουτρῶνος τοὺς περὶ τὸν Τηλέμαχον, καὶ τῶν περὶ τὴν ἐδωδὴν παρατεθέντων, παρακαλεῖ μεταλαμβάνειν, λέγων τάδε· "Σῖτε δ' ἅπτεσθον "καὶ χαίρετον· αὐτὰρ ἔπειτα Δείπνου πασσαμένω "εἰρησόμεθ', οἵ τινες ἐστόν." Ἔπειτα προσεπιδίδωσι τῶν παρακειμένων αὐτῷ φιλανθρωπευόμενος· "Ὣς φάτο καὶ σφιν νῶτα βοὸς παρὰ "πίονα θῆκεν, Ὀπτ' ἐν χερσὶν ἑλὼν, τὰ ῥά οἱ "γέρα πάρθεσαν αὐτῷ." *Athenaeus, lib.* V. *cap.* 3.

Ibid. Σῖτε θ' ἅπτεσθον.] *Al.* Σῖτε ἅμ' ἅπτεσθον. Apud *Athenaeum* autem, loco jam citato, Σῖτε δ' ἅπτεσθον.

Ver. 61. ——— πασσαμένω.] *Al.* πασαμένω.

Ibid. ——— οἵ τινες.] *Al.* ὅ τινες. Quod hoc quidem in loco aequè rectè dici potest. Vide ad *Il.* ά. 566.

Ver. 62. ——— οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπόλωλε τοκήων.] "Benè," inquit *Spondanus*, "de hospitibus suis ominatur Menelaus, "quasi animo jam pervideat, aut in eorum "facie legat, obscuro genere eos non esse "oriundos." Ipse autem deinceps aliam hujus loci explicationem praeferre videtur; scilicèt ut innuere hîc intelligatur Menelaus, Ulyssem Telemachi patrem nondum interiisse. Sed minùs rectè; ut liquet ex sequentibus, "Ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἐστὶ &c."] quae et vir ipse eruditus pro alterâ sententiâ facere confitetur.

Ibid. ——— οὐ γὰρ σφῶν γε γένος] Σὺν τῷ ι γραπτέον, ἵν' ᾖ, σφῶϊν, δυϊκῶς· οὐ γὰρ ἀφανοῦς ἐστὲ γονέων. *Schol.*

Ibid. ——— γένος.] *Al.* γένος.

Ibid. ——— ἀπόλωλε.] Vide ad *Il.* κ'. 186. 187. et ά. 37.

Ver. 64. 74. ——— τοιοῦσδε ——— τοιῷδε.] Vide ad *Il.* ύ. 357.

Ver. 65. ——— καὶ σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν, Ὀπτ' ἐν χερσὶν ἑλών.] Ὅμηρος ——— εὐτελῆ κατεσκεύασε πᾶσι τὸν βίον καὶ αὐτάρκη ———. Ἁπλῆν οὖν ἀποδίδωσι τὴν δίαιταν πᾶσι, καὶ τὴν αὐτὴν ὁμοίως βασιλεῦσιν, ἰδιώταις, νέοις, πρεσβύταις, ὀπτὰ παρατιθεὶς πᾶσι κρέα· καὶ ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βόεια, ἔν τε ἑορταῖς καὶ γάμοις, καὶ ἄλλῃ συνόδῳ, καὶ οὐ θρία, καὶ κανδύλην, καὶ ἄμητας, μελίπηκτά τε τοῖς βασιλεῦσιν ἐξαίρετα παρατίθησιν Ὅμηρος· ἀλλ' ἀφ' ὧν εὖ ἕξειν ἔμελλον τὸ σῶμα, καὶ τὴν ψυχήν. Αἴαντα οὖν μετὰ τὴν μονομαχίαν, (*Iliad.* η. 321.) νώτοισι βοῶν γέραιρεν ὁ Ἀγαμέμνων ———. Καὶ Μενέλαος δὲ, τοὺς τῶν παίδων γάμους ποιῶν, Τηλεμάχῳ νῶτον βοὸς παρέθηκεν, "Ὀπτὰ, τά ῥά οἱ γέρας πάρθεσαν αὐ"τῷ." *Athenaeus, lib.* I. *cap.* 8.

Ver. 66. ——— τὰ ῥά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ.] Ἐνταῦθα δὲ φασὶν οἱ Παλαιοὶ, ὅτι ἔοικε τοῖς βασιλεῦσι μείζων μοῖρα παρατίθεσθαι ὡς γέρας ἀφ' ἧς εἶχον ἂν καὶ ἄλλοις ἐπιδιδόναι, ὡς νῦν ποιεῖ ὁ Μενέλαος, τοῖς ξένοις παρατιθεὶς τὸ ἑαυτοῦ γέρας. *Eustath.*

Ibid. ——— τὰ ῥά.] *Quæ utique* ———, *Quæ scilicèt* ———.

Digitized by Google

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Δὴ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεε Νέστορος υἱὸν,
Ἄγχι σχὼν κεφαλὴν, ἵνα μὴ πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι·
Φράζεο, Νεστορίδη, τῷ 'μῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Χαλκȣ̃ τε στεροπὴν καδδώματα ἠχήεντα,
Χρυσȣ̃ τ', ἠλέκτρȣ τε, καὶ ἀργύρȣ, ἠδ' ἐλέφαντος·
Ζηνός πȣ τοιήδε γ' Ὀλυμπίȣ ἔνδοθεν αὐλή.
Ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.

Cæterùm postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Tum verò Telemachus alloquebatur Nestoris filium,
Propè admoto capite; ut ne audirent alii;
" Considera, Nestoride, meo charissime animo,
" Ærisque splendorem, per domum sonoram,
" Aurique, electrique, et argenti, atque eboris.
" Jovis utique talis est Olympii intùs aula.
" Quanta hæc infinita multa! Admiratio me capit intuentem."

Ver. 68. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο.] Vide ad *Il.* ά. 469.

Ver. 71. —— τῷ 'μῷ κεχαρισμένε θυμῷ.]

—————— animo gratissime nostro.
Æn. XII. 142.

Ver. 72. —— καδδώματα.] In vulgatis editum est καὶ δώματα· *Barnesius* autem restituit καδδώματα. Quod et ad sententiam (ut opinor) multò aptiùs; et confirmatur porrò, uti annotat vir eruditus, ex *ver.* 45. 46. suprà:

Ὥστε γὰρ ἠελίȣ αἴγλη πέλεν, ἠὲ σελήνης,
Δῶμα καθ' ὑψερεφὲς Μενελάȣ κυδαλίμοιο.

Ver. 73. Χρυσȣ̃ τ', ἠλέκτρȣ τε.] Vide *Plinii Histor. Natural. lib.* XXXIII. *cap.* 4. Item suprà ad *ver.* 45.

Ibid. —— ἠδ' ἐλέφαντος.] Ἐλέφαντα, ὅσος μὲν ἐς ἔργα ϗ ἀνδρῶν χεῖρας, εἰσὶν ἐκ παλαιȣ̃ δῆλοι πάντες εἰδότες· αὐτὰ δὲ τὰ θηρία, πρὶν ἢ διαβῆναι Μακεδόνας ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, ȣ̉δὲ ἑωράκεσαν ἀρχὴν, πλὴν Ἰνδῶν τε αὐτῶν, καὶ Λιβύων, ϗ ὅσοι πλησιόχωροι τȣ́τοις. Δηλοῖ δὲ ϗ Ὅμηρος, ὃς βασιλεῦσι κλίνας μὲν ϗ οἰκίας τοῖς εὐδαιμονεϛέροις αὐτῶν, ἐλέφαντι ἐποίησε κεκοσμημένας, θηρίȣ δὲ ἐλέφαντος μνήμην ȣ̉δεμίαν ἐποιήσατο. *Pausan. Attic. lib.* I. *cap.* 12.

Ver. 74. Ζηνός πȣ τοιήδε γ' Ὀλυμπίȣ ἔνδοθεν αὐλή. Ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά.] Οἱ δὲ πολλοὶ τὸ τȣ̃ Τηλεμάχȣ πάσχομεν· ϗ γὰρ ἐκεῖνος ὑπὸ ἀπειρίας, μᾶλλον δὲ ἀπειροκαλίας, τὴν μὲν Νέϛορος ἰδὼν οἰκίαν κλίνας ἔχȣσαν, τραπέζας, ἱμάτια, ϛρώματα, οἶνον ἡδὺν, οὐκ ἐμακάριζε τὸν εὐποροῦντα τῶν ἀναγκαίων, ἢ ϗ χρησίμων· παρὰ δὲ τῷ Μενελάῳ θεασάμενος ἐλέφαντα ϗ χρυσὸν ϗ ἤλεκτρον, ἐξεπλάγη, καὶ εἶπε, " Ζηνός πȣ τοιήδε γ' Ὀλυμπίȣ ἔνδοθεν " αὐλή· Ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά· σέβας μ' " ἔχει εἰσορόωντα." Σωκράτης δ' ἂν εἶπεν, ἢ ϗ Διογένης, " Ὅσσα τάγ' ἄθλια πολλὰ, ϗ " ἄχρηϛα ϗ μάταια, γέλως μ' ἔχει εἰσορόων" τα." *Plutarch.* περὶ πολυφιλίας, *sub fine.* Cæterùm *Seleucus* apud *Athenæum*, cui et assentitur ipse *Athenæus*, hoc in loco legendum contendit, " Ζηνός πȣ τοιαῦτα " δόμοις ἐν κτήματα κεῖται. Ὅσσα τάδ' " ἄσπετα πολλά." Οὐ γὰρ (inquit) τῆς οἰκίας τὸ κάλλος μόνον ἀποθαυμάζȣσι. Πῶς γὰρ ἤλεκτρον ϗ ἄργυρος ϗ ἐλέφας ἐν τοῖς τοίχοις ἦν; Ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τȣ̃ οἴκȣ εἰρήκασιν, ὡς ἐϛὶ δώματα ἠχήεντα· τοιαῦτα γὰρ δὴ τὰ ὑψόροφα ϗ μεγάλα. Περὶ δὲ τῶν σκευῶν τὸ, " Χρυσȣ̃ τ', ἠλέκτρȣ τε, ϗ ἀργύρȣ, ἠδ' ἐλέ" φαντος·" οἷς εἰκότως ἐπιφέρεται, " Ζηνός " πȣ τοιαῦτα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται, " Ὅσσα &c." Οὐκ ἐϛὶν δ' ἀκόλȣθον τῷ " Ζηνος που τοιῆδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν " αὐλή," ἐπιφέρειν, " Ὅσσα τάδ' ἄσπετα " πολλά," σόλοικον ὂν τῷ ἀσυνήθει τῆς ἀναγνώσεως. Ἔϛι τοίνυν ȣ̉δ' ἡ αὐλὴ ἁρμόττȣσ' ἐπὶ τȣ̃ οἴκου· ὁ γὰρ διαπνεόμενος τόπος αὐλὴ λέγεται. —— Ὅμηρος δὲ τὴν αὐλὴν ἀεὶ τάσσει ἐπὶ τῶν ὑπαίθρων τόπων. *Athenæus, lib.* V. *cap.* 3. *Casaubono* verò, quocum faciunt *Barnesius* et Dna. *Dacier*, parùm idoneæ videntur hæ rationes. *Primam* nihili esse arbitratur: " Quid enim, inquit in anno" tationibus ad hunc *Athenaei* locum, vetat " per αὐλὴν et palatium intelligere, et συν" εκδεχικῶς omnia eo contenta ornamen" ta?" In *secundâ*, " Quis," inquit, " non " videt argutari nimis virum doctum? " Nemo enim iverit inficias, positâ dis" tinctione majore post αὐλή, rectè sub" jungi, Ὅσσα τάδ' ἐϛί." Atque hoc quidem majorem indicabit admirationem, quàm si Ὅσσα ad præcedentem κτήματα

Digitized by Google

Τῦ δ' ἀγορεύοντος ξύνετο ξανθὸς Μενέλαος,
Καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τέκνα φίλ', ἦτοι Ζηνὶ βροτῶν ὐκ ἄν τις ἐρίζοι·
('Αθάνατοι γὰρ τῦγε δόμοι καὶ κτήματ' ἔασιν.)
'Ανδρῶν δ' ἤ κεν τίς μοι ἐρίσσεται, ἠὲ καὶ ὐκὶ,
Κτήμασιν· ἦ γὰρ πολλὰ παθὼν καὶ πόλλ' ἐπαληθεὶς
'Ηγαγόμην ἐν νηυσὶ, καὶ ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον·
Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίυς ἐπαληθεὶς,

Hunc autem loquentem intellexit flavus Menelaus,
Et ipsos compellans, verba alata dixit;
" Filii chari, sanè cum Jove mortalium haud ullus contenderit;
" (Immortales enim ejus ædes et possessiones sunt.)
" Hominum verò aut aliquis mihi contendat, aut non,
" Opibus: certè enim multa passus et multùm vagatus
" Adduxi in navibus, et octavo *demùm* anno veni:
" Ad Cyprum, Phœnicemque, et Ægyptios vagatus;

---

referretur. Quod ad *tertiam* attinet rationem, " Affirmamus nos," inquit vir idem eruditus, " *Διὸς αὐλὴν* Homerum appellâsse " Jovis palatium. Sic enim loqui observa- " mus antiquissimum poëtam, et, quod " imprimis ad rem facit, summum Homeri " imitatorem, Æschylum: cujus est illud " in Prometheo vincto, *(ver.* 122.) *ὅσοι* " *τὴν Διὸς αὐλὴν οἰχνεῦσι.*" Ad hæc addit *Barnesius*;

—— *ὅθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς*
'Υψηλὸς δέδμητο ———. Suprà *ά*. 427.

Ver. 76. —— *ξύνετο*·] *Al.* *ξύνθετο.* Quod ferri non potest.

Ver. 77. —— *σφέας.*] Pronuntiabatur *σφᾶς.*

Ver. 78. Τέκνα φίλ', *ἦτοι Ζηνὶ βροτῶν οὐκ ἄν τις ἐρίζοι.*] "Ομηρος ἐπιδεξίως ἀφορμὴν εὗρε φόγου, ὥστε κτῆσιν συγκρῖναι φίλου. [fortè φίλῳ.] Οὐ γὰρ ὡς πρόβλημα προτείνει, ἀλλ' ἐπιχαρίτως παραινέσας ὁ Μενέλαος, ἐπειδὴ ἤκουσε τῶν ἐπαίνων, τὸ μὲν εἶναι πλέσιος οὐκ ἀρνεῖται· κἀνταῦθά γε περιελὼν τὸν φθόνον, πολλὰ γὰρ φησὶ παθὼν ἔχειν αὐτόν· ὐ μὲν τοι ἀξιοῖ ἑαυτὸν θεοῖς συγκρίνειν, " 'Αθάνατοι γὰρ τῦ γε " δόμοι ϗ κτήματ' ἔασιν" ἐνδειξάμενος δὲ φιλάδελφον ἦθος, ϗ μετ' ἀνάγκης φήσας ζῆν τε ϗ πλουτεῖν, ἀντιπαρέθηκε τὸν τῆς φιλίας λόγον· " Ὧν ὄφελον τριτάτην περ &c." (infrà *ver.* 97. *Athenæus, lib.* V. *cap.* 3. *in fine.*

Ver. 79. *'Αθάνατοι.*] Vide ad *Il.* *ά.* 398.

Ver. 80. ——— *ἐρίσσεται.*] Vide ad *Il.* *ά.* 140.

Ver. 81. —— *ἦ γὰρ πολλὰ.*] Refertur istud *γὰρ* non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur: " *Etiam si mortales omnes divitiis opibusque* " *antecellam, minimè mihi de eis gratulandum* " *est; Multa ENIM &c.*" Vide ad *Il.* *ί.* 22.

Ver. 82. 'Ηγαγόμην ἐν νηυσὶ.] Τὸ δὲ " ἠγα- " γόμην" ἐπὶ κτημάτων, ἀντὶ τῦ, ἔφερον, κεῖται —— ἵνα λέγῃ, ὡς πολλὰ παθὼν, ϗ πολλὰ πλανηθεὶς, πολλὰ ἠγαγόμην κτήματα. *Eustath.* *Barnesius* autem, versionem Editionis *Wetstenianæ* secutus, reddit; " *Vectus in navibus.*" Minùs rectè. Nusquam enim apud Poëtam occurrit vox *ἠγαγόμην* sensu passivo, sed semper *activo*; uti exponit *Eustathius.*

Κτήματα μὲν, ὅσ' 'Αλέξανδρος κοίλης ἐνὶ νηυσὶν
'Ηγάγετο Τροίηνδ' ———.
Iliad. *ή.* 389.

Vide ad *Il.* *π'.* 190. *χ'.* 116. 471. *Odyss.* *ξ'.* 211. *ό.* 238.

Ver. 83. Κύπρον, Φοινίκην τε, ϗ Αἰγυπτίους ἐπαληθεὶς.] Οἱ γῦν ποιηταὶ φρονιμωτάτους τῶν ἡρώων ἀποφαίνουσι τὺς ἀποδημήσαντας πολλαχῦ, ϗ πλανηθέντας· —— ϗ ὁ Νέστωρ σεμνύνεται διότι τοῖς Λαπίθαις ὡμίλησεν, ἐλθὼν μετάπεμπτος *(Il.* *ά.* 270.), " Τηλόθεν ἐξ 'Απίης " γαίης· καλέσαντο γὰρ αὐτοί." Καὶ Μενέλεως ὡσαύτως· " Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ " Αἰγυπτίους ἐπαληθεὶς, Αἰθίοπας, θ' ἱκόμην " &c." Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα παρασκευαὶ τινὲς ἐς φρόνησιν μεγάλαι, τῷ μαθεῖν τῆς χώρας τὴν φύσιν, καὶ ζώων καὶ φυτῶν ἰδίας, προσθεῖναι δὲ καὶ τὰ τῆς θαλάττης. *Strabo, Geograph. lib.* I. Καὶ ὅρα ἐξ αὐτῆς καταρχῆς, ὡς ἱστοριῶν χορηγία τῷ Ποιητῇ γέγονεν ὁ τῦ Τηλεμάχου εἰς τὴν Σπάρτην πλῦς· ἐν αἷς ὐ μόνον ξενικὰ ἐντεθήσεται διηγήματα, ἀλλὰ ϗ Τρωϊκὰ, ϗ 'Ελληνικά. Πάνυ οὖν δεινῶς ἔπλασεν "Ομηρος, εἰς καλὸν τῇ ἑαυτῦ ποιήσει, ὡς καὶ προδεδήλωται, τὸν τῦ Τηλεμάχου πλῦν· δι' ὗ πολλὰ ποικίλματα ἡ 'Ομηρικὴ μῦσα τῷ τῆς ποιήσεως ταύτης πέπλῳ ἐνέπασεν. *Eustath.* Cæterùm nonnullos hoc in loco, " Αἰγυπτίυς " ἐπ' ἀληθεὶς," legisse annotat idem *Eustath.*

Digitized by Google

Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην, καὶ Σιδονίους, καὶ 'Ερεμβοὺς,
Καὶ Λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι.
Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.
Ἔνθα μὲν οὔτε ἄναξ ἐπιδευὴς, οὔτε τι ποιμὴν,
Τυροῦ καὶ κρειῶν, οὐδὲ γλυκεροῖο γάλακτος·
'Αλλ' αἰεὶ παρέχουσιν ἐπηετανὸν γάλα θῆσθαι.
Ἕως ἐγὼ περὶ κεῖνα πολὺν βίοτον συναγείρων
'Ηλώμην, τείως μοι ἀδελφεὸν ἄλλος ἔπεφνε,
Λάθρη, ἀνωϊστὶ, δόλῳ οὐλομένης ἀλόχοιο.

" Æthiopasque adii, et Sidonios, et Erembos,
" Et Libyam, ubi utique agni protinùs cornuti sunt.
" Ter enim pariunt oves integrum per annum.
" Ibi quidem neque herus indigens est, neque omninò pastor,
" Casei et carnium, neque dulcis lactis:
" Sed semper præbent per-totum-annum lac mulgendum.
" Dum ego circa illa multas facultates colligens
" Errabam, intereà mihi fratrem alius interfecit,
" Clàm, ex-improviso, dolo perniciosæ uxoris.

Ibid. ——— Αἰγυπτίους.] Vide infrà ad *ver.* 127. item ad *Il.* β'. 537.

Ver. 84. —— Αἰθίοπας θ' ἱκόμην.] Ζητοῦσι δὲ, πρὸς τίνας ἦλθεν Αἰθίοπας, πλέων ἐξ Αἰγύπτου· (οὔτε γὰρ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ οἰκοῦσι τινὲς Αἰθίοπες, οὔτε τῷ Νείλῳ τοὺς καταῤῥάκτας ἦν διελθεῖν ναυσί·) ——— Οἱ μὲν περίπλουν τὸν διὰ Γαδείρων μέχρι τῆς 'Ινδικῆς εἰσάγουσιν· ἅμα κ̀ τὸν χρόνον τῇ πλάνῃ συνοικειοῦντες, ὅν φησιν ὅτι ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθεν· οἱ δὲ, διὰ τοῦ 'Ισθμοῦ, τοῦ κατὰ τὸν 'Αράβιον κόλπον· οἱ δὲ, διὰ τῶν διωρύγων τινός. *Strabo, lib.* I. Δῆλον δὲ ὅτι εἰς τοὺς νοτίους Αἰθίοπας ἐλθὼν ὁ Μενέλαος, εἴγε καὶ εἰς τοὺς 'Ερεμβοὺς ἦλθε, μέρος γὰρ ἐκείνων οἱ 'Ερεμβοὶ, πολλῷ πρότερον εἰς τοὺς λοιποὺς Αἰθίοπας ἀφίκετο, οὓς ὁμόρους Αἰγυπτίοις 'Ηρόδοτος ἱστορεῖ. *Eustath.*

Ibid. —— κ̀ Σιδονίους, καὶ 'Ερεμβοὺς.] Σιδονίους, τοὺς παρὰ τῇ 'Ερυθρῇ θαλάσσῃ λέγει· ὅθεν μετῴκησαν οἱ Φοίνικες. 'Ερεμβοὺς, τοὺς Τρωγλοδύτας, παρὰ τὸ εἰς τὴν ἔραν δύνειν. Οἱ δὲ, τοὺς 'Ινδοὺς, παρὰ τὸ Ἔρεβος· μέλανες γάρ· ὅθεν καὶ Κράτης ἐρεμνοὺς γράφει. Οἱ δὲ, ἴδιον ἔθνος. Ἔνιοι δὲ, τοὺς Ἄραβας· καὶ μεταγράφουσιν οὕτως· " Αἰθίοπας θ' ἱκόμην, καὶ Σιδονίους, Ἄραβάς τε." *Schol.*

Ibid. —— κ̀ 'Ερεμβοὺς.] Οὐκ ἐργασίας, οὐδὲ χρηματισμοῦ χάριν, τούτων ὀνομαζομένων, (οὐ πολὺ γὰρ ἦν τοῦτο,) ἀλλὰ τοῦ μήκους, καὶ τῆς ἀποδημίας, κ̀ τοῦ ἐνδόξου· ἔνδοξον γὰρ τοσοῦτον ἐκτοπίσαι. *Strabo, lib.* I. Vice suprà ad *ver.* 83.

Ver. 85. Καὶ Λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι.]

Quid tibi pastores Libyæ, quid pascua versu
Prosequar ——. *Virg. Georgic.* III. 339.

Καὶ 'Ομήρου ἔπος ἐν 'Οδυσσείῃ, ἔχον ὧδε· " Καὶ Λιβύην, ὅθι τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέ-" θουσι" ὀρθῶς εἰρημένον, ἐν τοῖσι θερμοῖσι ταχὺ παραγίνεσθαι τὰ κέρεα· ἐν δὲ τοῖσι ἰσχυροῖσι ψύχεσι, ἢ οὐ φύειν κέρεα τὰ κτήνεα ἀρχὴν, ἢ φύοντα, φύειν μόγις. *Herodotus, lib.* IV. § 29. Καὶ ἐν μὲν Λιβύῃ εὐθὺς γίνεται κέρατα ἔχοντα τὰ κερατώδη τῶν κριῶν. *Aristot. Histor. animal. lib.* VIII. *cap.* 28. Ἕτεροι δὲ τὸ, " ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσιν," οὕτω νοοῦσιν· ἔνθα οἱ μετ' ὀλίγον ἐσόμενοι κεραοὶ, ἄφαρ γίνονται, ἤγουν εὐθὺς καὶ ταχὺ καὶ ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις, διὰ θερμότητα τόπου. Ὃ καὶ ἑρμηνεύων σαφέστερον, ἐπάγει· " Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα &c." *Eustath.*

Ibid. ——— ἵνα τ' ἄρνες.] Apud *Herodotum*, loco jam citato, ὅθι τ' ἄρνες.

Ver. 86. Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.] Τοῦτο δὲ πάλιν (inquit *Eustathius*) διχῶς. Ἢ γὰρ ὅτι μῆλα εἰσὶν ἐκεῖ τινὰ, ὧν γόνος ἑκάστου ἔτους ἀνὰ τρὶς γίνεται· τουτέστι, διόλου ἀνὰ τρὶς αἱ αὐταὶ ὄϊς τίκτουσιν. Ἢ καὶ ὅτι περὶ τρεῖς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ γεννῶσι τὰ μῆλα, καὶ οὐχ, ὡς παρ' ἡμῖν, μόνῳ τῷ ἦρι. Quarum prior rectior videtur explicandi ratio.

Ver. 89. ——— θῆσθαι·] Κυρίως μὲν, τὸ θηλάσαι· νῦν δὲ τὸ ἀμέλγειν εἶπεν, παρὰ τὴν θηλήν. *Schol.*

Ver. 90. Ἕως ἐγὼ.] " *Amphibrachys*," inquit *Barnesius*, " in *Primo* loco, pro *Dac-" tylo ἰσοδυνάμῳ.*" Atqui (ut opinor) enuntiabatur Ἕως ἐγὼ, ac si scriptum fuisset, Ὡσ' ἐγὼ, vel Ὡσ' ἠγὼ. Vide ad *Il.* ά. 539. *Al.* Εἵως ἐγὼ.

Digitized by Google

Ὣς οὔτοι χαίρων τοῖσδε κτεάτεσσιν ἀνάσσω.
Καὶ πατέρων τάδε μέλλετ' ἀκουέμεν, οἵ τινες ὔμμιν
Εἰσίν· ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ ἀπώλεσα οἶκον,
Εὖ μάλα ναιετάοντα, κεχανδότα πολλὰ καὶ ἐσθλά.
Ὧν ὄφελον τριτάτην περ ἔχων ἐν δώμασι μοῖραν
Ναίειν, οἱ δ' ἄνδρες σόοι ἔμμεναι, οἳ τότ' ὄλοντο
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, ἑκὰς Ἄργεος ἱπποβότοιο.
Ἀλλ' ἔμπης πάντας μὲν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων,
Πολλάκις ἐν μεγάροισι καθήμενος ἡμετέροισιν,
Ἄλλοτε μέν τε γόῳ φρένα τέρπομαι, ἄλλοτε δ' αὖτε
Παύομαι· αἰψηρὸς δὲ κόρος κρυεροῖο γόοιο.
Τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ,

" Adeò nequaquàm gaudens hisce facultatibus impero.
" Et ex patribus ista debetis audivisse, quicunque vobis
" Sint: quandoquidem valdè multa passus sum, et perdidi domum,
" Perquàm habitantibus commodam, continentem multa et pretiosa.
" Quorum utinam vel tertiam habens in ædibus partem
" Habitarem; viri autem salvi essent, qui tum perierunt
" Trojâ in latâ, longè ab Argis equis-apto.
" Sed tamen omnes quidem lugens et deflens,
" Crebrò domi desidens nostræ,
" Interdùm quidem luctu mente oblector, interdùm verò rursùs
" Quiesco: cita nempè satietas molesti luctûs.
" Horum omnium-*causâ* non tantum lugeo, vexatus licet,

Ibid. —— πολὺν βίοτον συναγείρων Ἠλώμην.] Vide suprà ad γ'. 301.

Ver. 93. Ὣς οὔτοι χαίρων.] Vide infrà ad *ver.* 186. et 199. Cæterùm *Eustathius* in commentario legit Ὣς οὔτι χαίρων.

Ver. 94. ———— ὔμμιν.] *Al.* ὑμῖν.

Ver. 95. —— καὶ ἀπώλεσα οἶκον, Εὖ μάλα ναιετάοντα.] Ἀμφίβολον, πότερον τὸν ἑαυτοῦ, ἢ τὸν Πριάμου. *Schol.* Ὅρα τὸ, "ἀπώλεσα "οἶκον," ἀμφιβόλως λεχθέν· δύναται γὰρ ὁ βασιλεὺς δηλοῦν καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν τοῦ Πριάμου. Καὶ συμβιβάζεται καὶ τὰ ἑφεξῆς πρὸς ταῦτα, διχῶς· ἵνα λέγῃ ὅτι ἀπώλεσα οἶκον ἐμὸν, ἔχοντα πολλὰ, ὧν ὄφελον τριτάτην μοῖραν ἔχων ἐξ ἀρχῆς καὶ μὴ μετασχὼν τηλικαύτης εὐδαιμονίας, μὴ τοσούτους ἰδεῖν ὀλωλότας ἐν Τροίᾳ, μηδὲ στρατεύσασθαι ὅλως ἐκεῖ· ἢ καὶ ἄλλως, ἀπώλεσα οἶκον τὸν τοῦ Πριάμου κεκτημένον πολλὰ, ὧν ὄφελον τὰ τρίτα κτησάμενος, κατά τινα θετέον συμβίβασιν ὡς εἰκὸς, μὴ προσμεῖναι τῇ ἁλώσει τῆς Τροίας, περὶ ἣν τοσοῦτοι ὤλοντο. *Eustath.* Priorem explicationem amplectitur *Barnesius*. Ac pro eâ quidem facit tum præcedens illud, "ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον" tum, (uti et ipse annotat *Barnesius*.) quod sequitur, "Ὧν ὄφελον τριτάτην περ &c." Dna. *Dacier* verò alteram adeò manifestè veram esse explicandi rationem existimat, ut nulla sit hîc reverà ambiguitas.

Ver. 96. Εὖ μάλα ναιετάοντα.] Vide ad *Il.* β'. 648.

Ver. 97. Ὧν ὄφελον τριτάτην περ.] Τίς ἂν οὖν τῶν ἐκγόνων ἐκείνων τῶν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου τεθνηκότων, οὐκ ἂν ἀνταξίαν (*Al.* ἀνταξίως) δόξειεν τὴν ἐπὶ τῇ στερήσει τοῦ πατρὸς λύπην τῇ τοῦ πατρὸς εὐχαρίστῳ μνήμῃ διορθουμένην; Ὅπως δὲ μὴ δόξῃ κοινὸς εἶναι πρὸς πάντας τοὺς παραπλησίως αὐτῷ τὴν εὔνοιαν ἐνδεδειγμένους, ἐπήνεγκεν, (infrà *ver.* 104.) "Τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι, ἀχνύμενος "περ, Ὡς ἑνὸς, ὅστε μοι ὕπνον καὶ ἀπεχθαίρει "καὶ ἐδωδήν." Ἵνα δὲ μὴ φαίνεται μηδενὸς τῶν ἐκείνου παραμελῶν, ἐμνήσθη κατ' ὄνομα, (*ver.* 110.) "——— Ὀδύρονται νύ που αὐτὸν "Λαέρτης θ' ὁ γέρων, καὶ ἐχέφρων Πηνελόπεια, "Τηλέμαχος θ', ὃν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ "οἴκῳ." *Athenæus, lib.* V. *cap.* 4. Vide et suprà ad *ver.* 78.

Ver. 102. Ἄλλοτε μέν τε γόῳ φρένα τέρπομαι.] Vide infrà ad *ver.* 183.

Ver. 103. —— αἰψηρὸς δὲ κόρος κρυεροῖο γόοιο.] Ὁ ὑπὲρ τῶν ἄλλων μοι θρῆνος ταχέως θραύεται. *Schol.* Malè.

Ver. 104. τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι ——— Ὡς ἑνὸς.] Vide suprà ad *ver.* 97.

Digitized by Google

Ὡς ἑνὸς, ὅστε μοι ὕπνον ἀπεχθαίρει καὶ ἐδωδὴν
Μνωομένῳ· ἐπεὶ ὔτις Ἀχαιῶν τόσσ' ἐμόγησεν,
Ὅσσ' Ὀδυσεὺς ἐμόγησε καὶ ἤρατο· τῷ δ' ἄρ' ἔμελλεν
Αὐτῷ κήδε' ἔσεσθαι, ἐμοὶ δ' ἄχος αἰὲν ἄλαστον
Κείνϑ, ὅπως δὴ δηρὸν ἀποίχεται· ὐδέ τι ἴδμεν,
Ζώει ὄγ', ἢ τέθνηκεν. Ὀδύρονται νύ πϑ αὐτὸν
Λαέρτης θ' ὁ γέρων καὶ ἐχέφρων Πηνελόπεια,
Τηλέμαχος θ', ὃν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ οἴκῳ.
  Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα πατρὸς ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.
Δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων χαμάδις βάλε, πατρὸς ἀκέσας,
Χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖϊν ἀνασχὼν
Ἀμφοτέρῃσιν χερσί· νόησε δέ μιν Μενέλαος·
Μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἠὲ μιν αὐτὸν πατρὸς ἐάσειε μνησθῆναι,
Ἦ πρῶτ' ἐξερέοιτο, ἕκαστα τε μυθήσαιτο.

"Ut unius-gratiâ, qui utique mihi somnum invisum-facit et cibum
"Recordanti; quoniam nullus Græcorum tanta elaboravit,
"Quanta Ulysses elaboravit et pertulit: huic autem destinatum erat
"Ipsi dolores ut-essent, mihi verò mœror semper-gravissimus
"Ejus-*causâ*; quoniam diù longè abest; neque quid scimus,
"Vivatne ille, an mortuus sit. Deflent utique illum
"Laërtesque senex, et prudens Penelope,
"Telemachusque, quem reliquit recèns natum in domo."
Sic ait: huic autem ob patrem desiderium excitavit luctûs.
Lachrymam verò à palpebris humi demisit, de patre audiens,
Chlænam purpuream oculis prætendens
Utrâque manu: observavit autem ipsum Menelaus;
Deliberavitque deindè in mente et in animo,
An eum ipsum patris sineret meminisse,
An prior interrogaret, singulaque diceret.

Ver. 105. —— ἀπεχθαίρει.] Εἰς μῖσος ἄγει. *Schol.* Τὸ δὲ, ἐχθαίρει, ὐ δηλοῖ ἄρτι τὸ μισεῖ, ἀλλὰ τὸ μισητὸν ποιεῖ· ὅπερ ἐχθραίνειν φασὶν οἱ μεθ' Ὅμηρον. *Eustath.* Occurrit autem vox ἐχθαίρω priori isto sensu, infrà δ. 71. π'. 96.

Ver. 107. —— ϗ ἤρατο.] Τὸ δὲ, ἤρατο, ὐ μόνον ἀντὶ τῦ ὑπέμεινε ϗ ἐβάστασεν οἱ Παλαιοὶ νοῦσιν, ἀλλὰ ϗ ἀντὶ τῦ ἐπολέμησε, περὶ τὸν ἄρην φασίν. *Eustath.* *Scholiastes* autem exponit simplicitèr ὑπέμεινεν.

Ver. 110. Ζώει ὄγ', ἢ τέθνηκεν.] Vide ad *Il.* ά. 37. et ν'. 736.

Ibid. —— Ὀδύρονται νύ πϑ αὐτὸν Λαέρτης θ'.] Vide suprà ad *ver.* 97.

Ver. 112. et 144. —— γεγαῶτ'.] Vide ad *Il.* ά. 265. et ν'. 46.

Ver. 113. —— τῷ δ' ἄρα πατρὸς ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.] Vide infrà ad *ver.* 183.

Ver. 114. Δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων.] Lachrymam per genas humi delabentem optimè depingunt, et quasi ob oculos ponunt versûs hujus Numeri. Vide infrà ad λ'. 595. et ad *Il.* γ'. 363.

Ver. 115. et 154. —— πορφυρέην.] Similitèrque infrà *ver.* 298. Πορφύρε'. Vide ad *Il.* ά. 338. et 482.

Ver. 116. —— νόησε δέ μιν Μενέλαος.] Καὶ ὅρα ὅπως ὁ Ποιητὴς πολυσχήμων ὤν, τὸν μὲν Νέστορα (suprà γ'. 69.) ἔπλασεν ἐρωτήσαντα, ϗ ὕτω μαθόντα τίνες οἱ παραβαλόντες ξένοι· τὸν δὲ Μενέλαον ποιεῖ, δίχα τῦ ἐρωτῆσαι, γνόντα τὺς ξενισθέντας· ἅμα γὰρ μνήμη τῶν τῦ πατρὸς περιῆλθε τὸν Τηλέμαχον, ἐξ ὧν ὁ Μενέλαος ἔφη, ϗ εὐθὺς δακρύσας γνωρίζεται. *Eustath.*

Ver. 118. —— ἐάσειε.] Similitèrque infrà *ver.* 212. ἐάσομεν. Vide ad *Il.* δ'. 42. *Barnesius* minùs rectè, ἐάσσειε —— ἐάσσομεν.

Ver. 119. —— μυθήσαιτο.] *Al.* πειρήσαιτο-

Digitized by Google

Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἐκ δ' Ἑλένη θαλάμοιο θυώδεος ὑψορόφοιο
Ἤλυθεν, Ἀρτέμιδι χρυσηλακάτῳ εἰκυῖα·
Τῇ δ' ἄρ' ἅμ' Ἀδρήστη κλισίην εὔτυκτον ἔθηκεν·
Ἀλκίππη δὲ τάπητα φέρεν μαλακοῦ ἐρίοιο·
Φυλὼ δ' ἀργύρεον τάλαρον φέρε, τόν οἱ ἔδωκε
Ἀλκάνδρη, Πολύβοιο δάμαρ, ὃς ἔναι' ἐνὶ Θήβης
Αἰγυπτίης, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐνὶ κτήματα κεῖται·
Ὃς Μενελάῳ δῶκε δύ' ἀργυρέας ἀσαμίνθους,
Δοιοὺς δὲ τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα.
Χωρὶς δ' αὖθ' Ἑλένῃ ἄλοχος πόρε κάλλιμα δῶρα
Χρυσῆν τ' ἠλακάτην, τάλαρόν θ' ὑπόκυκλον ὄπασσεν,
Ἀργύρεον, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράαντο.
Τὸν ῥά οἱ ἀμφίπολος Φυλὼ παρέθηκε φέρουσα,

Dum ille hæc deliberabat in mente et in animo,
Helena ex thalamo odorifero excelso
Egressa est, Dianæ aureum-arcum-habenti similis:
Huic autem statim Adrasta sellam benè-factam apposuit:
Alcippe verò tapetem ferebat mollis lanæ:
Phylo autem argenteum calathum ferebat, quem illi dedit
Alcandra, Polybi uxor, qui habitabat in Thebis
Ægyptiacis, ubi plurimæ in ædibus possessiones jacent;
Qui Menelao dedit duo argentea labra,
Geminosque tripodas, decemque auri talenta.
Seorsùm verò insuper Helenæ uxor dedit pulchra dona,
Aureamque colum, calathumque subrotatum præbuit,
Argenteum, auro verò labia munita erant.
Hunc utique ei ancilla Phylo apposuit ferens,

Ver. 120. Ἕως ὁ.] "*Amphibrachys* (" inquit *Barnesius*) *Dactylo* ἰσόχρονος." Minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 90.

Ver. 122. et 429. Ἤλυθεν.] Vide suprà ad β'. 262.

Ver. 123. —— κλισίην εὔτυκτον.] Κλισίαν δὲ εὔτυκτον καὶ ἐνταῦθα τὸν προλεχθέντα κλισμὸν λέγει, ἤγουν θρόνον ἔχοντα τὶ ἀνάκλιντρον, ᾧ καὶ τάπης ἐξ ἐρίου ἐπίκειται, προσκεφάλαιον δηλαδὴ λέγει γοῦν ὑποκατιὼν, [*ver.* 136.] "Ἕζετο δ' ἐν κλισμῷ·" ᾧ καὶ θρῆνυς ὑπέκειτο. *Eustath.* Vide suprà ad ά. 145.

Ver. 126. —— ὃς ἔναι' ἐνὶ Θήβης.] *Barnesius* legendum conjicit, ὃς ἄνασσ' ἐνὶ Θήβης. Vide autem ad *Il.* π'. 172.

Ibid. —— ἐνὶ Θήβης.] Θῆβαι πόλις Αἰγύπτου, ἡ νῦν καλουμένη Διὸς πόλις. *Schol.*

Ver. 127. Αἰγυπτίης, ὅθι πλεῖστα.] Malè hìc *Eustathius*: Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ, Αἰγυπτίαις, συστέλλει τὴν προπαραλήγουσαν διὰ μέτρον, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. —— Αἰτία δὲ τῆς τοιαύτης συστολῆς τοῦ, υ, οὐ μόνον ἡ ἀσθένεια τῶν μετ' αὐτὸ κειμένων δύο ψιλῶν συμφώνων κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, ἀλλὰ μάλιστα ἡ ἀνάγκη τοῦ μέτρου. Meliùs *Barnesius*; "In fine (inquit) vocis "Αἰγυπτίης, Συνίζησις." Nempè vocem Αἰγυπτίης, ac si scriptum fuisset Αἰγυπτῆς, enuntiandam arbitratus est. Sed neque hoc necessarium. Vide ad *Il.* β'. 537.

Ibid. —— δόμοις ἐνὶ.] *Barnesius* edidit δόμοις ἐν, ex *Iliad.* ί. 382. Quod perindè est.

Ver. 131. Χρυσῆν τ' ἠλακάτην.] Edidit *Barnesius* Χρυσέην. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 132. —— χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράαντο.] Ἤγουν ἐπὶ χρυσῷ τὰ χείλη ἀπήρτιστο καὶ τετελείωτο· ἐκ τοῦ κραιαίνω· ἢ τὰ χείλη χρυσῷ ἐπέκρατο. *Eustath.*

Ver. 133. Τὸν ῥά.] *Hunc utique*——. *Hunc, inquam*——.

Digitized by Google

Νήματος ἀσκητοῖο βεβυσμένον· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
'Ηλακάτη τετάνυστο, ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχουσα.
Ἕζετο δ' ἐν κλισμῷ, ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
Αὐτίκα δ' ἥγ' ἐπέεσσι πόσιν ἐρέεινεν ἕκαστα·
  Ἴδμεν δὴ, Μενέλαε διοτρεφὲς, οἵ τινες οἵδε
Ἀνδρῶν εὐχετόωνται ἱκανέμεν ἡμέτερον δῶ;
Ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω; κέλεται δέ με θυμός.
Οὐ γάρ πω τινά φημι ἐοικότα ὧδε ἰδέσθαι
Οὔτ' ἄνδρ', οὔτε γυναῖκα, (σέβας μ' ἔχει εἰσορόωσαν,)
Ὡς ὅδ' Ὀδυσσῆος μεγαλήτορος υἷϊ ἔοικε
Τηλεμάχῳ, τὸν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ οἴκῳ
Κεῖνος ἀνὴρ, ὅτ' ἐμεῖο κυνώπιδος εἵνεκ' Ἀχαιοὶ
Ἤλθεθ' ὑπὸ Τροίην, πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες.
  Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Οὕτω νῦν καὶ ἐγὼ νοέω, γύναι, ὡς σὺ ἐΐσκεις·
Κείνου γὰρ τοιοίδε πόδες, τοιαίδε τε χεῖρες,

Filo elaborato repletum: cæterùm super eum
Colus extensa erat, violaceam lanam habens.
Sedit autem *Helena* in sellâ, scabellum verò sub pedibus erat.
Continuò autem illa verbis maritum interrogabat singula;
" Scimusne jam, Menelaë Jovis-alumne, quinam hi
" Hominum glorientur venisse nostram domum?
" Mentiar, an verum dicam? jubet autem me animus.
" Nondum enim *me* ullum puto similem adeò vidisse
" Neque virum neque mulierem, (admiratio me tenet aspicientem;)
" Ut iste Ulyssis magnanimi filio similis
" Telemacho, quem reliquit recèns natum in domo
" Ille vir, quando mei inverecundæ gratiâ Achivi
" Venistis ad Trojam, bellum sævum excitantes."
Hanc autem respondens allocutus est flavus Menelaus;
" Sic nunc et ego existimo, ut tu conjicis:
" Illius enim ejusmodi pedes, ejusmodique manus,

Ver. 134. —— *αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ.*] *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 4. citat, *αὐτὰρ ἐν αὐτῷ.*

Ver. 135. 260. ——— *τετάνυστο* ——— *τέτραπτο.*] Vide ad *Il. ά.* 37. et *ό.* 153.

Ver. 139. —— *εὐχετόωνται.*] *Al. εὐχετόωντο.* Sed isto modo minùs rectè constabit Temporum ratio. Vide ad *Il. ά.* 37. et *μ'.* 68.

Ver. 145. —— *ἐμεῖο κυνώπιδος.*] Ἐν τούτοις δὲ καθὰ καὶ ἐν Ἰλιάδι, καταλέγει ἑαυτῆς εἰποῦσα. ὡς " ἐμεῖο κυνώπιδος εἵνεκ' Ἀχαιοὶ " ἦλθε" *Eustath.* Vide ad *Il. γ'.* 173. Cæterùm de voce, *κυνώπιδος*, *Gatakerus*; " Κυνώπιδα," inquit, " se Helena apud " Homerum dicit, *Odyss. δ'. ὡσεὶ κυνὸς ὄμματα*, (uti Agamemnoni Achilles *Il. ά.*) " *οὔτοι ὄψιν ἔχουσαν, quasi quæ caninam turpemque.* potiùs quàm speciosam pulchramque *oris effigiem* obtineret. Neque " enim inverecundam impudentemque se " ipsa diceret; uti plerique interpretantur." *Adversaria Miscellanea, lib.* II. *cap.* 10. Ut opinor, minùs rectè.

Ver. 146. Ἤλθεθ'.] *Al.* Ἦλθον.

Ibid ——— *πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες.*] Πόλεμον δὲ θρασὺν, τὸν ἀναιδῆ λέγει, ἐκ τῶν θρασυνομένων στρατιωτῶν ὀνομάσας τὸ ἔργον αὐτῶν· *Eustath.* Atqui " *πόλεμος θρασὺς*" nihil aliud apud *Homerum* sonare videtur, quàm " *bellum atrox, asperumque.*" Vide ad *Il. ζ'.* 254. et *κ'.* 28.

Ver. 149. Κείνου γὰρ τοιοίδε πόδες, τοιαίδε τε χεῖρες, Ὀφθαλμῶν τε βολαί.]

Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat.
Æn. III. 490.

Digitized by Google

'Οφθαλμῶν τε βολαὶ, κεφαλή τ', ἐφύπερθέ τε χαῖται.
Καὶ νῦν ἤτοι ἐγὼ μεμνημένος ἀμφ' 'Οδυσῆϊ,
Μυθεόμην, ὅσα κεῖνος ὀϊζύσας ἐμόγησεν
'Αμφ' ἐμοί· αὐτὰρ ὁ πικρὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβε,
Χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖϊν ἀνασχών.
Τὸν δ' αὖ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἀντίον ηὔδα·
'Ατρείδη Μενέλαε, διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
Κείνου μέντοι ὅδ' υἱὸς ἐτήτυμον, ὡς ἀγορεύεις·
'Αλλὰ σαόφρων ἐστὶ, νεμεσσᾶται δ' ἐνὶ θυμῷ,
Ὧδ' ἐλθὼν τοπρῶτον, ἐπεσβολίας ἀναφαίνειν
Ἄντα σέθεν, τοῦ νῶϊ, θεοῦ ὥς, τερπόμεθ' αὐδῇ.
Αὐτὰρ ἐμὲ προέηκε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Τῷ ἅμα πομπὸν ἕπεσθαι· ἐέλδετο γάρ σε ἰδέσθαι,
Ὄφρα οἱ ἤ τι ἔπος ὑποθήσεαι, ἠέ τι ἔργον.
Πολλὰ γὰρ ἄλγε' ἔχει πατρὸς παῖς οἰχομένοιο,
'Εν μεγάροις, ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν·

" Oculorumque jactus, caputque, et supernè comæ.
" Et nunc sanè ego recordatus Ulyssis,
" Loquebar, quantas ille ærumnas patiens toleraverit
" Pro me: at hic amaram à palpebris lachrymam stillabat,
" Chlænam purpuream oculis obtendens."
Hunc verò rursùs Nestorides Pisistratus contrà allocutus est;
" Atride Menelaë, Jovis-alumne, dux populorum,
" Illius quidem hic filius est verè, quemadmodum dicis;
" Sed modestus est, indignumque putat in animo,
" Huc profectus primùm, interpellationes proferre
" Coram te, cujus nos, dei tanquam, delectamur voce.
" Cæterùm me præmisit Gerenius eques Nestor,
" Hunc simul comes ut-sequerer; cupiebat enim te videre;
" Ut ei aut sermonem aliquem suggereres, aut aliquod opus.
" Plurimos enim dolores patitur ob patrem filius absentem,
" Domi suæ, cui non alii auxiliatores sunt;

Quo de loco *Scaliger*, erga *Homerum* plerunque iniquior; " Quanquam Græcus," inquit, " ὀφθαλμῶν βολὰς mirifice dixit. " Non potuit Latinus noster. At alio " verbo alibi compensavit. Gestum enim " apposuit, cùm dixit, *ferebat*." *Poetic. lib.* V. *cap.* 3.

Ibid. —— τοιοίδε —— τοιαίδε] Vide ad *Il.* ύ. 357.

Ver. 159. —— ἐπεσβολίας ἀναφαίνειν.] Τὰς γινομένας τῶν μνηστήρων εἰς αὐτὸν φλυαρίας, ἢ τὰς περὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ φλυαρίας καὶ λοιδορίας, διεξιέναι ἢ, ὑπὸ σωφροσύνης οὐ βούλεται κατάρχεσθαι λόγων. 'Επεσβολίας οὖν νῦν, τὰς τῶν ἐπῶν ἐκβολὰς [καὶ] ἀρχάς. *Schol.* Posterior vera et venusta accipiendi ratio: *Eustathius* tamen priori explicationi assentiri videtur: Καιριώτερον (inquit) εἰπεῖν λοιδορίας καὶ βλασφημίας· ἐπειδὴ ὥσπερ λοιδορία, λόγος ὡς δόρυ πλήττων· καὶ βλασφημία, βολὴ τὶς ἐν φήμαις. οὕτω καὶ ἐπεσβολία, τὸ ἔπεσι βάλλειν. Mirè admodùm et inficetè.

Ver. 161. Αὐτὰρ ἐμὲ προέηκε.] Ὅτι Τηλέμαχος μὲν, ἐκ περινοίας ἐγνωρίσθη τοῖς βασιλεῦσιν· ὁ δὲ Νεστορίδης, μήτε ἐρωτηθεὶς, μήτε ἄλλως γνωρισθεὶς, ἑαυτὸν ἀναφαίνει, εἰπὼν " Αὐτὰρ ἐμὲ προέηκε Νέστωρ." καὶ τὰ ἑξῆς· ἵνα " κἂν τούτῳ ποικίλως γράψῃ ὁ Ποιητής." *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 116.

Ibid. —— Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad γ'. 68. et ad *Il.* ά. 175.

Ver. 165. —— ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν.] Ita habet utraque *Eustathii* Editio et in contextu et in commentario; itaque

Digitized by Google

"Ὣς νῦν Τηλεμάχῳ· ὁ μὲν οἴχεται, ἐδέ οἱ ἄλλοι
Εἴσ', οἵ κεν κατὰ δῆμον ἀλάλκοιεν κακότητα.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ φίλε ἀνέρος υἱὸς ἐμὸν δῶ
Ἵκεθ', ὃς εἵνεκ' ἐμεῖο πολεῖς ἐμόγησεν ἀέθλες·
Καί μιν ἔφην ἐθθόντα φιλησέμεν ἔξοχον ἄλλων
Ἀργείων, εἰ νῶϊν ὑπεὶρ ἅλα νόστον ἔδωκε
Νηυσὶ θοῇσι γενέσθαι Ὀλύμπιος εὐρύοπα Ζεύς.
Καί κέν οἱ Ἄργεϊ νάσσα πόλιν, καὶ δώματ' ἔτευξα,
Ἐξ Ἰθάκης ἀγαγὼν σὺν κτήμασι καὶ τέκεϊ ᾧ,
Καὶ πᾶσιν λαοῖσι, μίαν πόλιν ἐξαλαπάξας,
Αἳ περιναιετάεσιν, ἀνάσσονται δ' ἐμοὶ αὐτῷ.
Καί κε θάμ' ἐνθάδ' ἐόντες ἐμισγόμεθ'· ἐδέ κεν ἡμέας

" Sic nunc Telemacho *est*: hic quidem abest, neque ei alii
" Sunt, qui per populum avertant calamitatem."
Hunc autem vicissim respondens allocutus est flavus Menelaus;
" Papæ! certè perquàm amici viri filius meam domum
" Venit, qui mei gratiâ plurima subiit certamina:
" Atque ipsum cogitabam *huc*-profectum *me* amicè-excepturum præter alios
" Argivos, si nobis super mare reditum dedisset
" Navibus velocibus fieri Olympius latè-tonans Jupiter.
" Et sanè ei in Argo condidissem urbem, et ædes ædificâssem,
" Ex Ithacâ adducto cum facultatibus et filio suo,
" Et omni populo. unâ urbe evacuatâ,
" *Earum* quæ circùm-habitantur, imperanturque à me ipso.
" Et crebrò hîc existentes unà-fuissemus-versati: neque nos

indè edidit *Barnesius*; ut pronuntietur scilicèt ᾧ μὴ 'λλοι. Vide ad *Il.* π'. 31. item infrà ad *ver.* 352. *hujus libri*. Alii hîc habent ᾧ μὴ πολλοὶ ἀοσσητῆρες ἔωσιν. Quæ lectio et versum perimit, et ad sententiam minùs videtur accurata. Neque, si ita legas, tam aptè respondebunt sequentia, " ἐδὲ οἱ ἄλλοι Εἴσ', &c." *ver.* 166. 167. Cæterùm orta (ut opinor) posterior hæc lectio ex ψ'. 119. infrà, ubi similis sententia occurrit;

Ὣ μὴ πολλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες ἐπίσσω.

Ibid. —— ἀοσσητῆρες.] Ὅ ἐςὶ, βοηθοὶ σπεδαῖοι, μὴ ἀναμένοντες ὄσσαν εἰς τὸ βοηθῆσαι. Ἦν γὰρ ἔθος, ἐρωτᾷν τὸ θεῖον· ϗ βοηθεῖν μὲν, εἰ προτραπείη τὶς· ἡσυχάζειν δὲ, εἰ κωλύεται. *Eustath.*

Ver. 168. 203. Τὸν δ'.] Vide suprà ad *Il.* ά. 57. et θ'. 160. *Barnesius* minùs rectè, Τόνδ'.

Ver. 171. —— ἔξοχον ἄλλων.] *Al.* ἔξοχα πάντων.

Ver. 173. —— εὐρύοπα Ζεὺς.] Vide ad *Il.* ά. 175.

Ver. 174. Καί κέν οἱ Ἄργεϊ νάσσα πόλιν.] Ἰςέον δὲ ὅτι Ἄργος κἀνταῦθα φησὶν, ἢ τὴν Πελοπόννησον, ἢ καὶ τὴν ὑπὸ τῷ Μενελάῳ χώραν· ὅθεν καὶ Ἑλένη Ἀργεία. ——— Τὸ δὲ, νάσσα, ἀντὶ τῦ κατῴκισα. Οὐ γὰρ " ναίω" μόνον, ἀλλὰ καὶ " νάω" ὅθεν καὶ ναέτης ὁ ἐγκάτοικος. *Eustath.* Vide ad *Il.* ξ'. 110.

Ver. 175. —— τέκεϊ ᾧ.] Vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 176. —— ἐξαλαπάξας.] Μεταςήσας τὺς ἐνοικῦντας εἰς ἕτερον τόπον. *Schol.*

Ver. 178. Καί κε θάμ'.] *Al.* Καί κε θ' ἅμ'.

Ibid. —— ἐδὲ κεν ἡμέας Ἄλλο διέκρινεν.] Εἰσὶ δ' οἱ φασὶ ταύτης εἶναι γνώμης τὸν Ὅμηρον, προτάττοντα τῦ σπυδαίυ βίυ, πολλάκις τὸν καθ' ἡδονὴν ——. Καὶ ὁ Μενέλαος δὲ παρ' αὐτῷ φησὶν, " ——— ἐδὲ κεν ἡμέας Ἄλλο " διέκρινεν φιλέοντέ τε τερπομένω τε." *Athenæus, lib.* XII. *cap.* 1. *sub fine.* Meliùs *Plutarchus*: Καὶ μὴν ἀπόλαυσις ἐςὶν ἡ συνήθεια τῆς φιλίας, καὶ τὸ ἥδιςον ἐν τῷ συνεῖναι καὶ συνημερεύειν· " Οὐ μὲν γὰρ ζωοί γε φίλων " ἀπάνευθεν ἑταίρων Βυλὰς ἑζόμενοι βυλεύσο- " μεν." (*Il.* ψ'. 77.) Καὶ περὶ τῦ Ὀδυσσέως ὁ Μενέλαος· " —— ἐδὲ κεν ἄλλο Ἄμμε διέκρινε

Digitized by Google

Ἄλλο διέκρινεν φιλέοντέ τε τερπομένω τε,
Πρίν γ' ὅτε δὴ θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν.
Ἀλλὰ τὰ μέν πυ μέλλεν ἀγάσσεσθαι θεὸς αὐτὸς,
Ὃς κεῖνον δύστηνον ἀνόστιμον οἶον ἔθηκεν.
Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.
Κλαῖε μὲν Ἀργείη Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα,
Κλαῖε δὲ Τηλέμαχός τε καὶ Ἀτρείδης Μενέλαος·
Οὐδ' ἄρα Νέστορος υἱὸς ἀδακρύτω ἔχεν ὄσσε·
Μνήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
Τὸν ῥ' Ἠῦς ἔκτεινε φαεινῆς ἀγλαὸς υἱός·
Τῦ ὅγ' ἐπιμνησθεὶς ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευεν·
Ἀτρείδη, πέρι μέν σε βροτῶν πεπνυμένον εἶναι

" Aliud diremisset amantesque oblectantesque nos,
" Antequàm mortis nigra nebula obtexisset.
" Sed hæc quidem futurum erat ut invideret deus ipse,
" Qui illum infelicem absque-reditu solum reddidit."
Sic ait: his verò omnibus desiderium excitavit luctûs.
Flebat quidem Argiva Helena ex Jove-nata;
Flebat etiam Telemachusque et Atrides Menelaus:
Neque sanè Nestoris filius absque-lachrymis habebat oculos;
Recordabatur enim in animo eximii Antilochi;
Quem scilicèt Auroræ interfecit splendidæ inclytus filius:
Hujus ille recordatus verba alata dixit;
" Atride, suprà quidem alios mortales te prudentem esse

" φιλέοντέ τε τερπομένω τε, Πρίν γ' ὅτε δὴ " θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψε" Περὶ πολυφιλίας. Cæterùm notandum in transcursu, pro, " ὐδὲ κεν ἡμέας Ἄλλο διέκρινεν," legisse *Plutarchum*, aut fortasse memoritèr citâsse, " ὐδέ κεν ἄλλο Ἄμμε διέκρινε."

Ver. 179. —— διέκρινεν.] Ita *Barnesius*, itemque MS. à *Th. Bentleio* collatus. *Al.* διέκρινε. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 180. Πρίν γ' ὅτε δὴ.] Vide ad *Il.* ξ'. 433. et 504.

Ibid. —— θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν.] Vide ad *Il.* δ'. 461. et π'. 334.

Ver. 181. Ἀλλὰ τὰ μὲν πυ μέλλεν.] Vide suprà ad ά. 232.

Ver. 183. —— τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.] Καὶ ἐν τοῖς πένθεσι καὶ θρήνοις ἐγγίνεταί τις ἡδονή. Ἡ μὲν γὰρ λύπη, ἐπὶ τῷ μὴ ὑπάρχειν, ἡδονὴ δὲ τῷ μεμνῆσθαι καὶ ὁρᾷν πως ἐκεῖνον, καὶ ἃ ἔπραττε, καὶ οἷος ἦν. Διὸ καὶ τῦτ' εἴρηται, " Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ἐφ' " ἵμερον ὦρσε γόοιο." *Aristot. Rhetoric. lib.* I. *cap.* 11.

Ibid. —— ὑφ' ἵμερον.] Apud *Aristotelem*, loco jam citato, ἐφ' ἵμερον.

Ver. 184. —— Ἀργείη Ἑλένη.] Vide suprà ad *ver.* 174.

Ver. 186. Οὐδ' ἄρα Νέστορος υἱὸς ἀδακρύτω ἔχεν ὄσσε.] Νεστορίδης, εἰ καὶ μὴ κατ' ἐκείνυς ἴσως ἔκλαιεν, ἀλλ' ὖν ὐκ ἦν ἀδάκρυτος. Παραίλειτο δὲ αὐτῷ τοῦ κλαυθμῦ τὸ πολὺ, διότι τε οὐκ ἐξ ὀρθῦ καὶ αὐτὸς, ἀλλ' Ὀδυσσέα πρόφασιν ἔκλαιε· καὶ ὅτι ὐδὲ συνήθης ἦν τῷ ἀδελφῷ ἐν Τροίᾳ πεσόντι, αὐτὸς ἐν Πύλῳ τραφεὶς· καὶ διότι δὲ εὐκλεῶς ἐκεῖνος ἀπέθανεν. Ἀπαθέστερον ὖν ὑποτίθεται τὸν Πεισίστρατον ὁ Ποιητὴς, ὡς ἂν ἔχοι προκατάρξαι παραμυθίας. *Eustath.* Similitèr et *Spondanus*; " Levis," inquit, " fuit " procul dubio Pisistrati luctus, ut qui reli- " quos primùm consolari potuerit. Ita- " que de eo Homerus non dixit, ἔκλαιεν, ut " de cæteris, quos affatim lachrymatos par " est; sed, ὐκ ἦν ἀδάκρυτος, simplicitèr." Ita illi. Verùm Ἡ ἀπόφασις (ut rectè observat *Hermogenes*) τῇ καταφάσει ποτὲ μὲν τὸ ἴσον δύναται, ποτὲ δὲ τὸ πλέον. Περὶ μεθόδυ δεινότητος, *cap.* 37. Vide infrà ad *ver.* 199. item ad *Il.* ύ. 344.

Ver. 188. Τὸν ῥ'.] *Quem scilicèt* ——.

Ibid. —— Ἠῦς —— ἀγλαὸς υἱός.] Ὁ Μέμνων. Τιθωνῦ γὰρ καὶ τῆς Ἡμέρας υἱός. *Schol.*

Digitized by Google

Νέστωρ φάσχ' ὁ γέρων, ὅτ' ἐπιμνησαίμεθα σεῖο
Οἴσιν ἐνὶ μεγάροισι, καὶ ἀλλήλους ἐρέοιμεν·
Καὶ νῦν, εἴτι που ἐστὶ, πίθοιό μοι· οὐ γὰρ ἔγωγε
Τέρπομ' ὀδυρόμενος μεταδόρπιος· ἀλλὰ καὶ Ἠὼς
Ἔσσεται ἠριγένεια· νεμεσσῶμαί γε μὲν οὐδὲν
Κλαίειν, ὅς κε θάνῃσι βροτῶν καὶ πότμον ἐπίσπῃ.
Τοῦτό νυ καὶ γέρας οἶον ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι,
Κείρασθαί τε κόμην, βαλέειν τ' ἀπὸ δάκρυ παρειῶν.
Καὶ γὰρ ἐμὸς τέθνηκεν ἀδελφεὸς, οὔτι κάκιστος
Ἀργείων· μέλλεις δὲ σὺ ἴδμεναι· οὐ γὰρ ἔγωγε

" Nestor dicebat senex; quandò mentionem-faceremus tui
" Suis in ædibus, et nos mutuò alloqueremur.
" Quare nunc, si fortè licet, pareas mihi; non enim ego
" Delector flens inter-cœnandum: sed et Aurora
" Aderit manè-genita: molestè quidem neutiquàm fero
" Deflere *eum*, quicunque mortuus fuerit mortalium, et fatum obierit.
" Hic nimirùm et honos solus est miseris mortalibus,
" Tondereque sibi comam, profundereque lachrymas à genis.
" Etenim meus mortuus est frater, neutiquam ignavissimus
" Argivorum: debes autem tu nôsse; non enim ego

Ver. 191. —— φάσχ'.] *Dicere solebat* —. Vide ad *Il.* ά. 37. et β'. 221.

Ver. 194. —— μεταδόρπιος.] *Scholiastes* exponit, μετὰ τὸ δεῖπνον. *Eustathius* autem, ἐπ' αὐτῷ τῷ δόρπῳ· atque ita etiam interpretatur *Hesychius*; eamque veram omninò explicationem contendit *Duportus* in *Gnomologiâ* ad hunc locum. Observandum autem cœnam peractam memorari suprà *ver.* 68.

Ver. 195. —— ἠριγένεια.] Vide suprà ad β'. 1.

Ver. 197. Τοῦτο νυ καὶ γέρας οἶον ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι, Κείρασθαι τε κόμην.] Οὐ —— ἁπλῶς εἶπε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπὸ θεῶν ἐπικεκλῶσθαι λυπηρὸν βίον, ἀλλὰ τοῖς ἄφροσι καὶ ἀνοήτοις, οὓς δειλαίους καὶ οἰκτροὺς διὰ μοχθηρίαν ὄντας, εἴωθε δειλοὺς καὶ ὀϊζυροὺς προσαγορεύειν. *Plutarch. de audiendis Poëtis*, Verùm (ut opinor) neque vox " ὀϊζυροῖσι" sensu isto accipi potest; neque, si ita accipi possit, ullo modo cum sententiâ congruet ista explicatio.

Ibid. Τοῦτο νυ καὶ γέρας οἶον.] Τὸ δὲ, γέρας οἶον, ἢ θαυμαστικῶς εἴρηται, καὶ δασύνει τὸ οἶον· ἢ ἴσως καὶ ἀντὶ τοῦ, μόνον· ὅτι καὶ ψιλωθήσεται. *Eustath.* *Plutarchus* autem, loco jam suprà citato, legit; " Τοῦτο νὺ που γέρας ἐστὶν, &c."

Ibid. ——— ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι.]

—— mortalibus ægris. *Virg. Georg.* I. 237. *Æn.* II. 268. X. 274. XII. 150.

——— miseris mortalibus ———.
Georg. III. 66. *Æn.* XI. 182.

Ver. 198. Κείρασθαι τε κόμην.] Quoniam *Myrmidones Patrocli* cadaver comis abscissis obtegere dicantur. *Iliad.* ψ', 135. *Scholiastes* Poëtam hîc morem istum respicere arbitratur. Nempè ad istum locum; Πολλὰς τρίχας (inquit) κατέβαλλον, ὥστε καλύπτειν τὸν νεκρόν· τοῦτο δὲ πρὸς τιμὴν ἐγίγνετο τῷ θνήσκοντι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φησὶ, " τὸ γὰρ γέρας " ἐστὶ θανόντων, Κείρασθαι τε κομην, βαλέειν " τ' ἀπὸ δάκρυ παρειῶν." Verùm cùm prius istud hemistichium à *Scholiaste* citatum " τὸ " γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων" hoc in loco non occurrat, vix satis idonea videtur ratio, cur illud " Κείρασθαι κόμην" de capillis mortuo injiciendis hîc accipiatur.

Ibid. Κείρασθαι.] Vide infrà ad ί. 491. et ad ί. 296.

Ver. 199. Καὶ γὰρ ἐμός.] Refertur istud γὰρ non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur: " *Neque* " *ipse hoc inexpertus sum*; Vel, *Neque ipse* " *lugendi causâ careo; ETENIM meus, &c.*" Vide ad *Il.* ί, 22.

Ibid. et *ver.* 318. ——— τέθνηκεν ——— ὄλωλε.] Vide ad *Il.* ά. 37. et κ'. 186.

Ibid. —— οὔτι κάκιστος Ἀργείων.] " Hoc " modestum," inquit *Spondanus*, " fratris " encomium paulò pòst amplificat, cùm " dicit, πέρι δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι Ἀντίλο- " χον, &c.". Verùm ut rectè hîc annotat *Eustathius*; Ὥσπερ ἐν Ἰλιάδι τὸ, " οὐ γὰρ μιν " ἀφαυρότατος βάλεν Ἀχαιῶν," τῷ ἀποφατικῷ κατάφασιν δηλοῖ ἀνδρικὴν, ἵνα λέγῃ οὐχ ἀφαυρότατον τὸν πάνυ ἀνδρεῖον· οὕτω καὶ ἐν-

Digitized by Google

Ἤντησ', ἐδὲ ἴδον· περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι
Ἀντίλοχον, περὶ μὲν θείειν ταχὺν, ἠδὲ μαχητήν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες, ὅσ' ἂν πεπνυμένος ἀνὴρ
Εἴποι καὶ ῥέξειε, καὶ ὃς προγενέστερος εἴη·
(Τοίε γὰρ καὶ πατρὸς, ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις.
Ῥεῖα δ' ἀρίγνωτος γόνος ἀνέρος, ᾧ τε Κρονίων
Ὄλβον ἐπικλώσῃ γαμέοντί τε γεινομένῳ τε.
Ὡς νῦν Νέστορι δῶκε διαμπερὲς ἤματα πάντα,

"Congressus sum, neque vidi: supra autem alios dicunt fuisse
"Antilochum, suprà quidem currendo velocem, atque bellatorem."
Hunc autem respondens allocutus est flavus Menelaus;
"O amice, quandoquidem talia dixisti, quæcunque prudens vir
"Diceret et faceret, etiam qui major-natu esset:
"(Talis enim et patris *es*; quare etiam sapientèr loqueris.
"Facile autem conspicua est proles viri: cui Saturnius
"Felicitatem destinaverit et uxorem-ducenti et nascenti.
"Quemadmodum nunc Nestori dedit perpetuò diebus omnibus,

ταῦθα τὸ, "ἐμὸς τέθνηκεν ἀδελφεὸς ὄτι κα-"κιςος Ἀργείων," ἀντὶ τῦ ἀνδρειότατος εἴληπται· Vide suprà ad *ver*. 168. item ad *Il*. ν'. 344. et ι'. 11.

Ver. 201. ——— περι δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι.] "Pro πέρι," inquit *Henricus Stephanus*, "malim περὶ, ut jungatur cum "γενέσθαι." Sed hoc perparvi momenti.

Ver. 202. Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες.] Οὐ δεῖ δὲ ἐφεξῆς λέγειν τὰ ἐνθυμήματα, ἀλλ' ἀναμιγνύναι· εἰ δὲ μὴ, καταβλάπτει ἄλληλα. Ἐςὶ γὰρ ᾧ τῦ ποσῦ ὅρος· "Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες, ὅσ' ἂν πεπνυμένος ἀνήρ." *Aristot. Rhetoric. lib*. III. *cap*. 17.

Ibid. —— ἐπεὶ τόσα εἶπες, &c.] Reticetur hic sententiæ Apodosis: "*Quandoquidem* ———; *tibi obsequendum est*." Aut aliquid simile. *Eustathius* Apodosin infrà *ver*. 212. incipere existimat. Ὅτι καθάπερ ἐν τῷ, "Ὦ φίλ', ἐπεὶ μ' ἔμνησας ὀϊζύος," (suprà γ'. 103.) μακροαπόδοτος ἡ σύνταξις ᾧ ὑποδύσκολος· ὅτω ᾧ νῦν ἐν τῷ, "Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες," ᾧ ἑξῆς· μετὰ ὀκτὼ γὰρ ςίχȣς ἀποδίδοται τὸ ἀκόλυθον τῆς συντάξεως, ἐν τῷ, "Ἡμεῖς δὲ "κλαυθμὸν μὲν ἐάσομεν" νοȣμένȣ τῦ "δὲ" συνδέσμȣ, ἀντὶ τῦ "δή." Verùm Apodosis ista tam longè petita, totque parenthesibus intricata, minùs videtur venusta. Vide ad γ'. 103. et ad *Il*. α'. 135. et 340.

Ver. 206. Τοίȣ γάρ.] "*Nec mirum; Talis ENIM* &c."

Ibid. —— ὃ ᾧ πεπνυμένα βάζεις.] Ἐςὶ δὲ τῶν αὐτῶν φιλοσόφων [τῶν Στωϊκῶν] δόγμα ᾧ τὸ διδακτὸν εἶναι τὴν ἀρετὴν, ἔχȣσαν μὲν ἀρχὴν τὴν εὐγένειαν· ὃ καὶ Ὅμηρος φησὶ, "Τοίȣ γὰρ καὶ "πατρὸς, ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις" ὑπὸ δὲ παιδείας εἰς τὸ τέλειον προαγομένην. *Dionys. Halicarn*. περὶ της Ὁμήρȣ ποιήσεως, § 17. At voce εὐγενεία apud Stoïcos, non generis nobilitas, sed animi generositas, denotari videtur.

Ver. 207. ——— ἀρίγνωτος γόνος.] *Al*. ἀρίγνωτον γένος.

Ibid. —— ᾧ τε Κρονίων Ὄλβον ἐπικλώσῃ.] Δῆλον μὲν ȣ̓ν, ὅτι καὶ τὰ περὶ σῶμα, καὶ τὰ ἐκτὸς εὐτυχȣ́μενα, ἀγαθὸν νομίζει [Ὅμηρος·] ὅτι δὲ ἄνευ τȣ́των ȣ̓κ ἐςὶν αὐτάρκης ἡ ἀρετὴ μόνη πρὸς εὐδαιμονίαν, ἐν ἐκείνοις παρίςησι· δύο γὰρ ἄνδρας εἰς τέλος ἀρετῆς ἥκοντας ὑποθέμενος, τὸν Νέςορα ᾧ τὸν Ὀδυσσέα, καὶ τῶν μὲν ἄλλων διαφέροντας, ἀλλήλοις δε ὁμοίȣς φρονήσει ᾧ ἀνδρείᾳ ᾧ λόγων δυνάμει, ȣ̓κέτι ὁμοίȣς ἐν ταῖς τύχαις πεποίηκεν· ἀλλὰ τῷ μὲν Νέςορι τȣ̀ς θεȣ̀ς "Ὄλβον ἐπικλῶσαι γαμέοντί τε, γεινο-"μένῳ τε·" ——— τὸν δὲ Ὀδυσσέα, καίπερ πολύμητιν ὄντα, ᾧ ἀγχίνοον ᾧ ἐχέφρονα, ἀποκαλεῖ Δύςηνον πολλάκις· καὶ γὰρ τὸν μὲν ἐς τὴν ἀνακομιδὴν πλεῦσαι ταχέως καὶ ἀσφαλῶς· τὸν δὲ πλανηθῆναι χρόνῳ πολλῷ, καὶ πόνȣς καὶ κινδύνȣς ὑπομένειν ὰεὶ μυρίȣς. *Dionys. Halicarn*. περὶ τῆς Ὁμήρȣ ποιήσεως, § 17.

Ibid. et *ver*. 699. —— Κρονίων.] Vide ad *Il*. α'. 265. et 397.

Ver. 208. —— ἐπικλώσῃ.] *Al*. ἐπικλώσει.

Ibid. —— γαμέοντί τε γεινομένῳ τε.] Διά τε τὰ γενεθλιακὰ, ᾧ τὴν μετὰ τὸν γάμον ζωήν. ——— Κρεῖττον δὲ, κατὰ τȣ̀ς Παλαιȣ̀ς, νοεῖν τὸ, γεινομένῳ, ἀντὶ τῦ, γεννῶντι, τεκνοποιȣ̃ντι· περὶ τȣ́το γὰρ ᾧ ὁ λόγος. *Eustath*. *Scholiastes* posteriori modo explicat: Γεινομένῳ, (inquit,) Τεκνοποιȣ̃ντι, γεννῶντι. Dna. *Dacier* verò alteram omninò veram existimat explicationem: Atque eo quidem sensu semper apud *Homerum* usurpatur vox, γεινόμενος.

Digitized by Google

Αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν ἐν μεγάροισιν,
Υἱέας αὖ πινυτούς τε καὶ ἔγχεσιν εἶναι ἀρίστους.)
Ἡμεῖς δὲ κλαυθμὸν μὲν ἐάσομεν, ὃς πρὶν ἐτύχθη·
Δόρπου δ' ἐξαῦτις μνησώμεθα, χερσὶ δ' ἐφ' ὕδωρ
Χευάντων· μῦθοι δὲ καὶ ἠῶθέν περ ἔσονται
Τηλεμάχῳ καὶ ἐμοὶ, διαειπέμεν ἀλλήλοισιν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀσφαλίων δ' ἄρ' ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευεν,
Ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησ' Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
Αὐτίκ' ἄρ' εἰς οἶνον βάλε φάρμακον, ἔνθεν ἔπινον,
Νηπενθές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων·

"Ipsum quidem mollitèr senescere in ædibus,
"Filios porrò prudentes, et hastâ esse optimos.)
"Nos verò fletum relinquemus, qui priùs incidit:
"Cœnæ autem rursùs memores simus, manibusque aquam
"Infundant: sermones autem etiam manè erunt
"Telemacho et mihi, ad colloquendum invicem."
Sic ait: Asphalion verò aquam manibus-infundebat,
Sedulus famulus Menelai gloriosi.
Hi verò ad cibos paratos appositos manus extendebant.
Tum verò aliud cogitavit Helena è Jove nata:
Protinùs utique in vinum misit medicamen, unde bibebant,
Luctui iræque adversum, malorum oblivionem-inducens omnium:

——— ἄσσα οἱ αἶσα
Γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
Iliad. ύ. 128.

——— ὥς ποθι Μοῖρα κραταιὴ
Γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκον αὐτή.
ώ. 209.

——— ἄσσα οἱ αἶσα, κατακλῶθές τε βαρεῖαι,
Γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
Odyss. ή. 197.

Vide et ad *Il.* χ'. 477.

Ver. 210. Αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν.] Ἐστὶ δὲ, λιπαρῶς γηράσκειν, τὸ εὐδαιμόνως, καὶ ὡς ἂν τὶς εἴπῃ τρυφερῶς, ἀνενδεῶς. *Eustath.*

Ver. 211. Υἱέας αὖ πινυτούς.]

Οὐκ ἐστὶ μείζων ἡδονὴ ταύτης πατρὶ,
Ἢ σωφρονοῦντα καὶ φρονοῦντ' ἰδεῖν τινὰ
Τῶν ἐξ ἑαυτοῦ ———.
Menander apud Spondanum.

Ἐμοὶ μὲν πλούτου τε πάρος
Βασιλικῶν θαλάμων τ' εἶεν
Τροφαὶ κήδειοι κεδνῶν τέκνων.
Euripides, Ion. ver. 485.

Ver. 216. ——— ἄρ'.] *Proinde, ut jusserat Menelaus.* ——— *ver.* 213.

Ver. 221. Νηπενθές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων.] Τῆς δ' Ὁμήρου παρουσίας [ἐν Αἰγύπτῳ] ἄλλα τε σημεῖα φέρουσι, καὶ μάλιστα τὴν τῆς Ἑλένης γενομένην παρὰ Μενελάῳ Τηλεμάχου φαρμακείαν καὶ λήθην τῶν συμβεβηκότων κακῶν· τὸ γὰρ νηπενθὲς φάρμακον, ὃ λαβοῦσαν φησὶν ὁ Ποιητὴς τὴν Ἑλένην ἐκ τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν παρὰ τῆς Πολυμνήστης τῆς Θῶνος γυναικὸς, ἀκριβῶς ἐξετακὼς φαίνεται. Ἔτι γὰρ καὶ νῦν τὰς ἐν ταύτῃ γυναῖκας χρῆσθαι τῇ προειρημένῃ δυνάμει λέγουσι· καὶ παρὰ ταῖς μόναις Διοσπολίτισιν ἐκ παλαιῶν χρόνων ὀργῆς καὶ λύπης φάρμακον εὑρῆσθαι φασί. Τὰς δὲ Θήβας καὶ Διόσπολιν τὴν αὐτὴν ὑπάρχειν. *Diodor. Sicul. lib.* I. *sub fine.* Vide et *Plinii Nat. Histor. lib.* XXI. *cap.* 21. Alii hoc allegoricè accipiunt. Οἱ μὲν οὖν τὰ βούγλωσσα καταμιγνύντες εἰς τὸν οἶνον, καὶ τοῖς ἀποβρέγμασι τῶν περιστερεώνων καὶ ἀδιάντων τὰ ἐδάφη ῥαίνοντες, ὡς φύτων τινὰ τοῖς ἑστιωμένοις εὐθυμίαν καὶ φιλοφροσύνην ἐνδιδόντων, ἀπομιμούμενοι τὴν Ὁμηρικὴν Ἑλένην ὑποφαρμάττουσαν τὸν ἄκρατον, οὐ συνορῶσιν ὅτι κἀκεῖνος ὁ μῦθος ἐκπεριελθὼν ἀπ' Αἰγύπτου μακρὰν ὁδὸν εἰς λόγους ἐπιεικεῖς καὶ πρέποντας ἐτελεύτησεν. Ἡ γὰρ Ἑλένη πίνουσιν αὐτοῖς διηγεῖται περὶ τοῦ Ὀδυσσέως· (infrà *ver.* 242. 244.) "Ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε "καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνήρ· Αὐτόν μιν πληγῇσιν "ἀεικελίῃσι δαμάσσας." Τοῦτο γὰρ ἦν (ὡς ἔοικε) τὸ νηπενθὲς φάρμακον καὶ ἀνώδυνον, λόγος ἔχων καιρὸν ἁρμόζοντα τοῖς ὑποκειμένοις πάθεσι καὶ πράγμασιν. *Plutarch, Symposiac.*

Digitized by Google

Ὃς τὸ καταβρόξειεν, ἐπὴν κρητῆρι μιγείη,
Οὐκ ἂν ἐφημέριός γε βάλοι κατὰ δάκρυ παρειῶν,
Οὐδ' εἴ οἱ κατατεθναίη μήτηρ τε πατήρ τε,
Οὐδ' εἴ οἱ προπάροιθεν ἀδελφεὸν, ἢ φίλον υἱὸν,
Χαλκῷ δηιόῳεν, ὁ δ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρῷτο.
Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα,
Ἐσθλὰ, τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις,
Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.

Qui illud biberit, postquàm crateri mixtum fuerit,
Non totâ-die profuderit lachrymas per genas,
Neque si ei mortui fuerint materque paterque;
Neque si ei coràm fratrem, aut charum filium,
Ferro trucidârint, ipse verò oculis viderit.
Talia Jovis filia habebat medicamina efficacia,
Bona, quæ ei Polydamna præbuit Thonis uxor,
Ægyptia; ubi plurima producit alma terra
Medicamina, multa quidem bona mixta, multa autem perniciosa.

---

lib. I. *Probl.* 1. " Si Homeri latentem prudentiam scruteris altiùs, delenimentum illud, quod Helena vino miscuit; Νηπενθές τ', ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων· non herba fuit, non ex Indiâ succus: sed narrandi opportunitas, quae hospitem mœroris oblitum flexit ad gaudium. Ulyssis enim præclara facinora filio præsente narrabat, Οἷον καὶ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνήρ. Ergo paternam gloriam et singula ejus fortia facta digerendo, animum filii fecit alacriorem; et ita credita est contrà mœrorem vino remedium miscuisse." *Macrob. Saturnal. lib.* VII. *cap.* 1. Similitèr et *Eustathius*: Μάλιστα δὲ, συμβολικώτερον ἐκληπτέον αὐτὸ εἰς τὸ, καθὰ καὶ μετὰ ταῦτα φανεῖται, λαβικηδὲς τῆς ἐν συμποσίοις φιλικῆς ὁμιλίας· ἧς ἀνακιρναμένης τῷ φιλοτησίῳ κρατῆρι, καὶ εἴτε σπουδαῖα εἴτε καὶ ἄλλως ἡδέα καὶ ἀστεῖα ζητήματα ὑποκινούσης, οὐκ ἐστὶ τὸν συμποσιάζοντα μνησθῆναί τινος τῶν ἔμπροσθεν κακῶν. Verùm, ut opinor, nimis subtiles allegoricæ istæ interpretationes. Vide et infrà ad *ver.* 229.

Ibid. —— κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων.] *Clemens Alexandrinus*, *Admonit. ad Gentes*, *sub initio*, citat κακῶν ἐπίληθες ἁπάντων. Atque ita etiam legit *Plutarchus* in *Vitâ Homeri*, notante *Barnesio*. *Al.* ἐπιλῆθον.

Ver. 223. —— ἐφημέριος.] Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ ἔπιεν. *Schol.*

Ver. 227. Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα &c.] Ἐν τούτοισι τοῖσι ἔπεσι δηλοῖ [Ὅμηρος] ὅτι ἠπίστατο τὴν ἐς Αἴγυπτον Ἀλεξάνδρου πλάνην. *Herodotus*, *lib.* II. § 16.

Ibid. —— μητιόεντα.] Δηλονότι κατὰ τέχνην θεωρητικὴν ἐσκευασμένα. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23.

Ver. 228. —— τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις Αἰγυπτίη.] Vide suprà ad *ver.* 221. Cæterùm *Diodorus Siculus*, loco suprà ad *ver.* 221. citato, videtur hîc legisse Πολύμνηστα.

Ver. 229. Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα Φάρμακα.] Φαρμακώδεις δὲ δοκοῦσιν εἶναι τόποι μάλιστα μὲν ἔξω τῆς Ἑλλάδος οἱ περὶ Τυῤῥηνίαν καὶ τὴν Λατίνην, ἐν ᾗ καὶ τὴν Κίρκην εἶναι λέγουσι. Καὶ ἔτι γε μᾶλλον, ὡς Ὅμηρος φησὶ, περὶ Αἴγυπτον· ἐκεῖθεν γὰρ τὴν Ἑλένην λαβεῖν " Ἐσθλὰ, τά οἱ Πολύδαμνα " πόρεν Θῶνος παράκοιτις Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα " φέρει ζείδωρος ἄρουρα Φάρμακα &c." Ἐν οἷς δὲ καὶ τὸ νηπενθὲς ἐκεῖνο φησὶν εἶναι καὶ ἄχολον, ὥστε λήθην ποιεῖν καὶ ἀπάθειαν τῶν κακῶν. *Theophrast. Hist. Plant. lib.* IX. *cap.* 15. " Homerus quidem primus doctrinarum et antiquitatis parens —— gloriam herbarum Ægypto tribuit; cùm etiam quæ rigatur Ægyptus illa non esset, posteà fluminis limo invecta. Herbas certè Ægyptias à regis uxore traditas suæ Helenæ plurimas narrat, ac nobile illud Nepenthes, oblivionem tristitiæ veniamque afferens, et ab Helenâ utique omnibus mortalibus propinandum." *Plin. Natural. Histor. Lib.* XXV. *cap.* 1. Vide suprà ad *ver.* 221.

Ibid. Αἰγυπτίη.] Vide suprà ad *ver.* 127.

Ibid. —— τῇ πλεῖστα φέρει.] *Al.* τόθι πλεῖστα φύει.

Ibid. —— ἄρουρα.] Vide ad *Il.* ζ. 142.

Ver. 230. Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ

Digitized by Google

Ἰητρὸς δὲ ἕκαστος ἐπιστάμενος περὶ πάντων
Ἀνθρώπων· ἦ γὰρ Παιήονός εἰσι γενέθλης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἐνέηκε, κέλευσέ τε οἰνοχοῆσαι,
Ἐξαῦτις μύθοισιν ἀμειβομένη προσέειπεν·
Ἀτρείδη Μενέλαε, διοτρεφὲς, ἠδὲ καὶ οἵδε
Ἀνδρῶν ἐσθλῶν παῖδες, (ἀτὰρ θεὸς ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλῳ
Ζεὺς ἀγαθόν τε κακόν τε διδοῖ· δύναται γὰρ ἅπαντα·)
Ἤτοι νῦν δαίνυσθε, καθήμενοι ἐν μεγάροισι,
Καὶ μύθοις τέρπεσθε· ἐοικότα γὰρ καταλέξω.
Πάντα μὲν οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι ἐδ' ὀνομήνω,
Ὅσσοι Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος εἰσὶν ἄεθλοι·
Ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ

Medicus verò unusquisque peritus supra omnes
Homines: sanè enim Pæonis sunt ex generatione.
Cæterùm postquàm immiserat, jusseratque vinum fundere,
Denuò verbis excipiens allocuta est;
" Atride Menelaë, à-Jove-nutrite, atque etiam hi
" Virorum fortium filii, (enimverò Deus aliàs in alium
" Jupiter bonumque malumque dat; potest enim omnia.:)
" Sanè nunc convivamini, sedentes in ædibus,
" Et sermonibus delectamini: convenientia enim ordine-dicam.
" Omnia quidem non ego enarrare-queam, neque nominare,
" Quot Ulyssis patientis sunt certamina:
" Sed qualitèr istud fecit, et sustinuit fortis vir

μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.] Ita de *Medea* arcâ *Apollonius*:

——————— ᾧ ἔνι πολλὰ
Φάρμακα οἱ, τὰ μὲν ἐσθλὰ, τὰ δὲ ῥαιστήρι' ἔκειτο. *Argonautic. lib.* III. *ver.* 801.

Καὶ Ἀλκιβιάδης —— ἐχ ὁμοίως ἄκρατος, ἀλλ' οἷον ἡ Αἰγυπτίων χώρα λέγεται δι' ἀρετὴν ἐκφέρειν ἐμῦ "Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγ-"μένα, πολλὰ δὲ λυγρά." *Plutarch. in Niciâ.* Καὶ ποιητικῆ πολὺ μὲν τὸ ἡδὺ καὶ τρόφιμον νέυ ψυχῆς ἔνεστιν· ἐκ ἔλαττον δὲ ταρακτικὸν ϗ παράφορον, ἂν μὴ τυγχάνῃ παιδαγωγίας ὀρθῆς ἡ ἀκρόασις. Οὐ γὰρ μόνον (ὡς ἔοικε) περὶ τῆς τῶν Αἰγυπτίων χώρας, ἀλλὰ ϗ περὶ τῆς ποιητικῆς ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι "Φάρμακα "πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρὰ" αὐτοῖς χρωμένοις ἀναδίδωσιν. *Id. de audiendis Poëtis, sub initio.*

Ibid. —— μεμιγμένα] *Al.* τετυγμένα.

Ver. 231. Ἰητρὸς δὲ ἕκαστος.] Φασὶ καὶ Εὐριπίδην —— αὐτόθι [ἐν Αἰγύπτῳ] νοσήσαντα πρὸς τῶν ἱερέων ἀπολυθῆναι τῇ διὰ θαλάττης θεραπείᾳ· —— ϗ καθ' Ὅμηρον φάναι πάντας ἀνθρώπες Αἰγυπτίες ἰατρὲς εἶναι. *Diogen. Laert. lib.* III. *sub initio.*

Ver. 232. —— Παιήονος.] Παιήων ἰατρὸς θεῶν, ἐχ ὁ αὐτὸς τῷ Ἀπόλλωνι, ἀλλὰ κεχωρισμένος· [Ita ex MSS. *Barnesius*, pro vulgato κεχωρισμένως:] παρὰ μὲν τοι τοῖς νεωτέροις ὁ αὐτὸς νομίζεταί εἶναι. Καὶ Ἡσίοδος δὲ μάρτυς ἐστὶ τῦ ἕτερον εἶναι τὸν Παιήονα τοῦ Ἀπόλλωνος, λέγων·

Εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος ὑπ' ἐκ θανάτοιο σάωσεν,
Ἢ αὐτὸς Παίων, ὃς ἁπάντων [*Al.* ὃς πάντα γε] φάρμακα οἶδεν. *Schol.*

Ver. 233. ——— ἐπεὶ ῥ'.] *Postquàm, ut dictum est* ———. *ver.* 220.

Ver. 236. —— ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλῳ.] *Barnesius* edidit ἄλλο τ' ἐπ' ἄλλῳ. Nullâ allatâ ratione. *Al.* ἄλλοτε ἄλλῳ.

Ver. 237. Ζεὺς ἀγαθόν τε κακόν τε διδοῖ· δύναται γὰρ ἅπαντα.]

Ζεὺς τάδε ϗ τὰ νέμει,
Ζεὺς ὁ πάντων κύριος ———.
Pindar. Isthm. Od. V. 66.

Ἐν τοῖς γὰρ τέλος ἐστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε.
Hesiod. Ἔργ. ϗ Ἡμερ. II. 287.

Ver. 242. Ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε.] *Macrobius*, loco suprà ad *ver.* 211. citato, legit, Οἷον καὶ τόδ' ἔρεξε. Ex versu (ut videtur) infrà 271.

Digitized by Google

Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί.
Αὐτόν μιν πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας,
Σπεῖρα κάκ' ἀμφ' ὤμοισι βαλὼν, οἰκῆϊ ἐοικὼς,
Ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πόλιν εὐρυάγυιαν.
Ἄλλῳ δ' αὐτὸν φωτὶ κατακρύπτων ἤϊσκε
Δέκτῃ, ὃς οὐδὲν τοῖος ἔην ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
Τῷ ἴκελος κατέδυ Τρώων πόλιν· οἱ δ' ἀβάκησαν
Πάντες· ἐγὼ δέ μιν οἴη ἀνέγνων τοῖον ἐόντα,
Καί μιν ἀνηρώτων· ὁ δὲ κερδοσύνῃ ἀλέεινεν.
Ἀλλ' ὅτε δή μιν ἐγὼν ἐλόευν καὶ χρῖον ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσα, καὶ ὤμοσα καρτερὸν ὅρκον,
Μὴ μὲν πρὶν Ὀδυσῆα μετὰ Τρώεσσ' ἀναφῆναι,
Πρίν γε τὸν ἐς νῆάς τε θοὰς κλισίας τ' ἀφικέσθαι·
Καὶ τότε δή μοι πάντα νόον κατέλεξεν Ἀχαιῶν.
Πολλοὺς δὲ Τρώων κτείνας ταναήκεϊ χαλκῷ,

“ Populo in Trojanorum, ubi passi estis ærumnas Achivi.
“ Seipsum plagis indecentibus domans,
“ Pannos viles circumjiciens humeris, servo similis,
“ Virorum hostilium ingressus est urbem latam.
“ Alii verò seipsum viro celans assimilabat
“ Mendico, qui neutiquam talis erat apud naves Achivorum:
“ Huic similis ingressus est Trojanorum urbem, illi verò ignorabant
“ Omnes: ego verò ipsum sola agnovi talem existentem,
“ Et ipsum interrogabam: ille verò astutiâ tergiversabatur.
“ Sed cùm jam ipsum lavissem et unxissem oleo,
“ Vestibusque induissem et juravissem firmum juramentum,
“ Non priùs Ulyssem Trojanis me prodituram,
“ Quàm ipse ad naves veloces tentoriaque pervenisset:
“ Et tum demùm mihi omnem mentem aperuit Achivorum.
“ Plurimos autem Trojanorum cùm interfecisset longo ferro,

Ver. 243. Δήμῳ ἐνὶ Τρώων.] Vide suprà ad ά, 103.

Ver. 244. Αὐτὸν μιν.] *Barnesius* legendum censet Αὐτὸν μιν, eâdem ratione ac dicitur ἓ αὐτὸν, ἐμ' αὐτὸν, &c.

Ver. 245. Σπεῖρα κάκ'.] Τὰ δὲ σπεῖρα —— πτωχικὰ ἐστὶν ἀμφιβλήματα, ἤτοι ῥάκη. *Eustath.*

Ver. 246. Ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πόλιν.] Οἱ μὲν, ἵνα μετρήσῃ τὸ τεῖχος. Οἱ δὲ, ἵνα πείσῃ τὴν Ἑλένην συνεργῆσαι τοῖς Ἕλλησι. *Schol.*

Ver. 248. Δέκτῃ.] Ἐπαίτῃ· ἀπὸ τοῦ δέχεσθαι. *Schol.* Fuerunt qui hoc viri nomen proprium crediderint. Sed minùs rectè.

Ibid. — ὃς ὐδὲν τοῖς ἔην ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.] Τὸ δὲ, “ ὃς ὐδὲν τοῖος ἔην ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν,” διττὴν ἔχει ἔννοιαν. Ἢ γὰρ ὅτι τοιούτῳ δέκτῃ Ὀδυσσεὺς εἰκάσθη, οἷος δέκτης δηλαδὴ οὐκ ἦν ἄλλος ἐν τοῖς ἐκεῖ κατ' οὐδέν· ἢ ὅτι δέκτῃ ἑαυτὸν εἴκασεν Ὀδυσσεὺς, ὁ κατὰ μηδὲν τοιοῦτος ἐν τῇ Τροίᾳ· [ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·] ἀλλὰ δηλαδὴ εὐσχήμων καὶ λαμπροφόρος, καὶ, ὅλως εἰπεῖν, ἡρωϊκός. *Eustath.* Quæ posterior vera videtur explicatio.

Ibid. —— ὐδὲν τοῖος.] Absurdè hîc *Scholiastes;* Τὸ “ δεν” (inquit) παρέλκει. Quasi scilicèt hoc in loco non multò elegantiùs diceretur “ ὐδὲν τοῖος,” quam “ ὐ τοῖος.”

Ver. 249. ——— ἀβάκησαν.] Ἠγνόησαν. *Schol.* Τὸ δὲ, “ ἀβάκησαν,” ἅπαξ μὲν ϗ αὐτὸ ἐῤῥέθη παρὰ τῷ Ποιητῇ· ἐςὶ δὲ “ ἀβακεῖν” τὸ ἀγνοεῖν. *Eustath.*

Ver. 254. Μὴ μὲν πρὶν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet Μὴ με πρὶν. Quæ et proba lectio.

Digitized by Google

Ἦλθε μετ᾽ Ἀργείους· κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλήν.
Ἔνθ᾽ ἄλλαι Τρῳαὶ λίγ᾽ ἐκώκυον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
Χαῖρ᾽, ἐπεὶ ἤδη μοι κραδίη τέτραπτο νέεσθαι
Ἂψ οἶκόνδ᾽· ἄτην δὲ μετέστενον, ἣν Ἀφροδίτη
Δῶχ᾽, ὅτε μ᾽ ἤγαγε κεῖσε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης,
Παῖδά τ᾽ ἐμὴν νοσφισσαμένη, θάλαμόν τε, πόσιν τε,
Οὔ τευ δευόμενον, οὔτ᾽ ἂρ φρένας, οὔτε τι εἶδος.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γύναι, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἤδη μὲν πολέων ἐδάην βουλήν τε νόον τε
Ἀνδρῶν ἡρώων, πολλὴν δ᾽ ἐπελήλυθα γαῖαν·
Ἀλλ᾽ οὔπω τοιοῦτον ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Οἷον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἔσκε φίλον κῆρ·
Οἷον καὶ τόδ᾽ ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνήρ,

"Ivit ad Argivos: astutiæ-famam verò deportavit multam.
"Ibi aliæ Trojanæ stridulè ejulabant: sed meum pectus
"Gaudebat: nam jam mihi cor versum-erat ut-redirem
"Rursùs domum; noxam verò deflebam, quam Venus
"Dederat, quandò me duxit illuc charâ à patriâ terrâ,
"Filiamque meam separans, thalamumque, maritumque,
"Nullius rei indigentem, neque quoad mentem, neque omninò formam."
Hunc autem respondens allocutus est flavus Menelaus;
"Sanè hæc utique omnia, uxor, rectè dixisti:
"Jam quidem multorum cognovi consiliumque mentemque
"Virorum heroüm, multamque peragravi terram:
"Sed nondum talem ego vidi oculis,
"Quale Ulyssis patientis erat charum cor;
"Quale etiam illud fecit, et sustinuit fortis vir,

Ver. 258. —— *κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλήν.*] Καταφρόνησιν αὐτῶν ἤγαγεν· τουτέστιν, ἢ αὐτὸς καταφρόνησε τότε αὐτῶν, ἢ τοὺς Ἕλληνας ἐποίησε αὐτῶν καταφρονῆσαι, δι᾽ ὧν ἔπεισε τὴν Ἑλένην· ἢ φρονήσεως ἀπείρου ἑαυτῷ περιέθετο τὸ ὄνομα ταῦτα ποιήσας. Οἱ δὲ νεώτεροι, φρόνιν τὴν λείαν ἀπεδέξαντο. *Schol.* Similitèr et *Eustathius*: Τὸ δὲ, "κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλήν," ἢ κατά τι ὑπερβατὸν νοητέον, ἵνα λέγῃ ὅτι κατήγαγεν εἰς τοὺς Ἕλληνας φρόνιν ὅ ἐστι φρόνησιν πολλὴν, συνετώτατος δόξας· ἢ καὶ ἄλλως, ἤγαγε καταφρόνησιν τῶν Τρώων πολλὴν, τήν τε Ἑλένην ὡς εἰκὸς ἀναπείσας, καὶ τὸ τεῖχος ἀναμετρήσας, καὶ τὰ Τρωϊκὰ μαθὼν βουλεύματα, καὶ τὰς πύλας δὲ γνοὺς, διὰ τὸν μηχανηθησόμενον δούρειον ἵππον, ὅσον εἶχον διάστημα· ἢ καὶ τὸ Παλλάδιον ἁρπάσας ——. Οἱ μέν τοι νεώτεροι, φρόνιν τὴν λείαν ἀπεδέξαντο. Pro primâ *Eustathii* explicatione nonnihil facere videtur quod suprà legitur;

—— ἐπεὶ περίοιδε δίκας ἠδὲ φρόνιν ἄλλων.
Odyss. γ΄. 244.

Dna. *Dacier* paulò alitèr accipit: "Φρόνιν," inquit, "signifie ici toutes les instructions "necessaires, tout ce que les Grecs vouloi- "ent savoir pour faire réüssir le stratagême "qu'ils meditoient." Judicet Lector.

Ver. 261. —— *ἣν Ἀφροδίτη Δῶχ᾽ ὅτε μ᾽ ἤγαγε κεῖσε.*] Τὸ δὲ, "ἤγαγε κεῖσε," περὶ Ἀφροδίτης εἶπεν ἡ Ἑλένη σεμνύνουσα ἑαυτήν· ὀκνεῖ γὰρ μνησθῆναι τοῦ ἀληθῶς ἀγαγόντος αὐτὴν εἰς Τροίαν Πάριδος. *Eustath.*

Ver. 263 —— *νοσφισσαμένη.*] *Eustathius* in commentario legit *νοσφισαμένη*. Minùs rectè. Vide ad *Il.* ά. 140. *Al.* *νοσφισσαμένην*.

Ver. 264. —— *οὔτ᾽ ἂρ φρένας.*] Apud *Eustathium* in commentario, *οὔτε φρένας*.

Ver. 267. *Ἤδη μὲν πολέων.*] Apud *Eustathium*, Ἤδη καὶ πολέων. Minùs rectè.

Ver. 268. —— *ἐπελήλυθα.*] Vide ad *Il.* ά. 37. et φ΄. 81.

Ver. 270. —— *ἔσκε.*] Vide ad *Il.* β΄. 221. et ί, 84. *Al.* *ἴσχε*.

Digitized by Google

Ἵππῳ ἐνὶ ξεστῷ, ἵν᾽ ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες.
Ἦλθες ἔπειτα σὺ κεῖσε· κελευσέμεναι δέ σ᾽ ἔμελλε
Δαίμων, ὃς Τρώεσσιν ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι·
Καί τοι Δηΐφοβος θεοείκελος ἕσπετ᾽ ἰούσῃ.
Τρὶς δὲ περίστειξας κοῖλον λόχον ἀμφαφόωσα,
Ἐκ δ᾽ ὀνομακλήδην Δαναῶν ὀνόμαζες ἀρίστους,
Πάντων Ἀργείων φωνὴν ἴσκουσ᾽ ἀλόχοισιν.
Αὐτὰρ ἐγὼ, καὶ Τυδείδης, καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ἥμενοι ἐν μέσσοισιν, ἀκούσαμεν ὡς ἐβόησας.
Νῶϊ μὲν ἀμφοτέρω μενεήναμεν ὁρμηθέντε,
Ἢ ἐξελθέμεναι, ἢ ἔνδοθεν αἶψ᾽ ὑπακοῦσαι·
Ἀλλ᾽ Ὀδυσεὺς κατέρυκε καὶ ἔσχεθεν ἱεμένω περ.
Ἔνθ᾽ ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἔσαν υἷες Ἀχαιῶν·
Ἄντικλος δὲ σέ γ᾽ οἶος ἀμείψασθαι ἐπέεσσιν

" Equo in polito, ubi insidebamus omnes optimi
" Argivorum, Trojanis cædem et fatum ferentes.
" Venisti deindè tu illuc: jussisse autem te videbatur
" Deus, qui Trojanis volebat gloriam præbere;
" Et te Deiphobus deo-similis sequebatur profectam.
" Ter autem circumlustrâsti cavas insidias attrectans,
" Nominatim verò Danaorum nominabas optimos,
" Omnium Argivorum vocem assimilans uxoribus.
" Cæterùm ego et Diomedes et nobilis Ulysses,
" Sedentes inter medios, audivimus ut vocâsti.
" Nos quidem ambo prompti eramus facto-impetu,
" Aut exire, aut intùs protinùs respondere;
" At Ulysses prohibuit et continuit quantumvis cupidos
" Ibi alii quidem omnes tacebant filii Achivorum:
" Anticlus verò te solus excipere verbis

Ver. 272. Ἵππῳ ἐνὶ ξεστῷ.] Τῷ δουρείῳ ἵππῳ, καλῶς ἐξεσμένῳ. *Schol.* Vide infrà ad θ'. 492.

Ver. 272. 281. —— ἵν᾽ ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι —— Ἥμενοι ἐν μέσσοισιν.] "Amplior "virtus est ἔμφασις, altiorem præbens in"tellectum, quàm quem verba per seipsa "declarant. Ejus duæ sunt species; altera "quæ plus significat quàm dicit; altera "quæ etiam id quod non dicit. Prior est "et apud Homerum, cùm Menelaus Grai"os *in equo sedisse* dicit: nam *verbo uno* mag"nitudinem ejus ostendit. Et apud Vir"gilium, *Demissum lapsi per funem*: (Æn. "II. 262.) Nam *sic quoque* altitudo de"monstrata est," *Quintilian. lib.* VIII. *cap.* 3. *sub fine.*

Ibid. —— ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι.] Τὸ δὲ, "ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι," ἀνεπαχθῶς ἐῤῥέθη διὰ τὸ τοῦ ἐπαίνου κοινόν· καθὰ καὶ Νέστωρ ἐμεθόδευσεν ἐν τῷ (suprà γ'. 104.) "ἀνέτλημεν "μένος ἄσχετοι Ἀχαιοί." *Eustath.*

Ver. 276. Καί τοι Δηΐφοβος θεοείκελος ἕσπετ᾽.] Τὸν δὲ Δηΐφοβον νοητέον ἀκολουθεῖν τῇ Ἑλένῃ, ὡς ἂν εἴ τις ἔνδοθεν φωνήσοι, μὴ ἔχοι κρύψαι τὸ γενόμενον ἡ Ἑλένη. Φασὶ δὲ αὐτὸν θανόντος Πάριδος ἀγαγέσθαι τὴν Ἑλένην, ὡς τῶν περιλειφθέντων ἀδελφῶν κρείττονα. *Eustath.* Ἐπεὶ τελευτήσαντος τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπὸ Φιλοκτήτου, Δηϊφόβῳ ἐγαμήθη ἡ Ἑλένη. *Schol.*

Ibid. —— θεοείκελος.] Vide ad *Il.* ά. 217.

Ver. 279. —— ἴσκουσ᾽.] *Al.* εἴσκουσ᾽.

Ver. 281. Ἥμενοι ἐν μέσσοισιν.] Vide suprà ad *ver.* 272.

Ver. 282. —— ὁρμηθέντε.] Apud *Eustathium* in commentario ὁρμηθέντες. Utrumque rectè. Vide ad *Il.* ά. 566. et ί. 778.

Digitized by Google

Ἤθελεν· ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἐπὶ μάστακα χερσὶ πίεζε
Νωλεμέως κρατερῇσι, σάωσε δὲ πάντας Ἀχαιούς·
Τόφρα δ' ἔχ', ὄφρα σε νόσφιν ἀπήγαγε Παλλὰς Ἀθήνη.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη Μενέλαε διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
Ἄλγιον· οὐ γάρ οἵ τι τάγ' ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
Οὐδ' εἴ οἱ κραδίη γε σιδηρέη ἔνδοθεν ἦεν.
Ἀλλ' ἄγετ', εἰς εὐνὴν τρέπεθ' ἡμέας, ὄφρα κεν ἤδη
Ὕπνῳ ὕπο γλυκερῷ ταρπώμεθα κοιμηθέντες.
Ὣς ἔφατ'· Ἀργείη δ' Ἑλένη δμωῇσι κέλευσε
Δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
Πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
Χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἕσασθαι·
Αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι·
Δέμνια δὲ στόρεσαν· ἐκ δὲ ξείνους ἄγε κήρυξ.
Οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο

« Volebat; sed Ulysses os manibus comprimebat
« Indesinentèr robustis, servavitque omnes Achivos:
« Tamdiù autem detinuit, donec te seorsùm abduxisset Pallas Minerva."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
« Atride Menelaë, Jovis-alumne, dux populorum,
« Durius *est:* non enim ei ista depulerunt tristem mortem;
« Neque si ei cor ferreum intus esset.
« Sed agite, ad cubile mittite nos, ut jam
« Somno à dulci delectemur cubantes."
Sic ait: Argiva autem Helena ancillis præcepit
Cubilia sub porticu ponere, et stragula pulchra
Purpurea injicere, sternereque supra tapetas,
Lænasque imponere villosas supernè quibus amicirentur.
Illæ verò iverunt ex ædibus facem in manibus habentes:
Cubiliaque straverunt; hospites verò ducebat præco.
Ac quidem in vestibulo domûs illic cubarunt

Ver. 287. —— Ὀδυσεὺς ἐπὶ μάσακα χερσὶ πίεζε. Fuerunt qui *Anticlum* hîc ab *Ulysse* interemptum crediderint. Verùm, (ut rectè annotant *Spondanus* et Dna. *Dacier,)* liquet ex *ver.* 289. infrà, *Ulyssem* manu ei tantùm os constrinxisse. Vide et infrà ad ψ'. 76.

Ibid. —— μάσακα.] Τὸ σόμα. *Schol.* Μάσαξ δὲ οὐ μόνον ἡ τροφὴ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ τὸ σόμα, ὡς ἐνταῦθα. *Eustath.* Vide ad *Il.* ί. 324: et infrà ad *Odyss.* ψ'. 76.

Ver. 289. —— νόσφιν.] Vide ad *Il.* ά. 349.

Ibid. —— Παλλὰς Ἀθήνη.] Τουτέστιν ἡ παρὰ σοι φρόνησις. *Eustath.*

Ver. 294. Ἀλλ' ἄγετ', εἰς εὐνὴν τρέπεθ' ἡμέας.] Διδάσκει δ' ἡμᾶς Ὅμηρος, ὅτι δεῖ καὶ τοὺς κεκλημένους ἐφ' ἑστίασιν παρακαλεῖν ἀπανίστασθαι τοὺς κεκληκότας. Ὁ μὲν Τηλέμαχος τὸν Μενέλαον· "Ἀλλ' ἄγετ' εἰς εὐνὴν &c." *Athenæus*, *Lib.* V. *cap.* 4.

Ibid. —— τρέπεθ' —— ὄφρα κεν.] *Al.* τράπεθ' —— ὄφρα καί. Atque ita legit *Athenæus*, loco jam citato.

Ver. 295. —— τερπώμεθα.] *Al.* ταρπώμεθα.

Ver. 297. —— ῥήγεα.] Vide suprà ad γ'. 349. et ad *Il.* ώ. 644.

Ver. 301. —— κήρυξ.] Vide ad *Il.* ώ. 149. *Al.* κῆρυξ.

Ver. 302. —— ἄρ'.] *Deindè* ——.

Ibid. —— ἐν προδόμῳ.] Τῷ πρὸ τοῦ θαλάμου. *Schol.*

Digitized by Google

Τηλέμαχός θ' ἥρως, καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱός.
Ἀτρείδης δὲ κάθευδε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο,
Πὰρ δ' Ἑλένη τανύπεπλος ἐλέξατο, δῖα γυναικῶν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
Ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφι βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Εἵματα ἑσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ,
Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Βῆ δ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην,
Τηλεμάχῳ δὲ παρῖζεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε, Τηλέμαχ' ἥρως,
Ἐς Λακεδαίμονα δῖαν, ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης;
Δήμιον, ἦ ἴδιον; τόδε μοι νημερτὲς ἐνισπε.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

Telemachusque heros, et Nestoris inclytus filius.
Atrides verò dormiebat in recessu domûs excelsæ.
Juxtaque Helena sinuoso-peplo cubavit nobilissima mulierum.
Quandò verò manè-genita apparuit rosea-digitos aurora,
Surrexit utique ex lecto bello-strenuus Menelaus,
Vestes indutus; acutum verò gladium circumposuit humero,
Pedibusque nitidis subligavit pulchros calceos:
Perrexit verò ire ex thalamo deo similis coràm:
Telemacho autem assidebat, verbumque fecit, dixitque;
" Quænam autem te necessitas huc duxit, Telemache heros,
" Ad Lacedæmona nobilem, per lata dorsa maris?
" Publica res, an privata? hoc mihi verè dic."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;

Ver. 304. ——— *κάθευδε.*] Edidit *Barnesius* καθεῦδε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* *ά.* 611.

Ibid. —— *μυχῷ δόμυ ὑψηλοῖο.*]

Interiora domûs irrumpit limina ——.
Æn. IV. 645.

Ver. 305. 413. —— ἐλέξατο —— Λέξεται.] Vide ad *Il.* *β'*. 515.

Ver. 306. et 431. Ἦμος δ' ἠριγένεια.] Vide ad *Il.* *ά.* 477. item suprà ad *β'*. 1.

Ver. 307. Ὤρνυτ'.] Vide ad *Il.* *γ'*. 206.

Ibid. et *ver.* 407. —— εὐνῆφι —— φαεινήφι.] Vide ad *Il.* *ν'*. 588.

Ibid. et *ver.* 609. ——— βοὴν ἀγαθός.] Vide ad *Il.* *β'*. 408.

Ver. 308. 309. —— ἑσσάμενος —— ἐδήσατο.] Vide infrà ad *ί.* 491. et *ί.* 296.

Ibid. ——— περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ, Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν.] Vide suprà ad *β'*. 3. 4.

Ver. 312. Τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε, Τηλέμαχ';] Οὐκ ἐρωτᾷ δὲ τοὺς δύο, ἐπεὶ ἔγνω μηδὲν ἔργον ἔχειν εἰς αὐτὸν, τὸν Νεστορίδην, Τηλεμάχυ δὲ χάριν ἐλθεῖν. *Eustath.*

Ver. 312. 314. Τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε, —— Δήμιον, ἦ ἴδιον;] Ὅρα δὲ ὅτι τὸ "χρειὼ" ἐνδειξάμενος, ὡς ταυτὸν τῷ "χρέος" ὑδετέρῳ ὀνόματι, πρὸς αὐτὸ συνέταξεν Ἀττικῶς τὸ "τίπτε," καὶ τὸ "Δήμιον ἦ ἴδιον," τουτέστι δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν σοῦ τὸ πρὸς ἐμὲ χρέος· τῦτο γὰρ ἡ χρειώ. *Eustath.* *Barnesius* aliam affert accipiendi rationem; "Τίπτε (inquit) " δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγεν; ἐλλειπτικῶς ἀντὶ " τῦ, διὰ τί ποτε; vel τίπτε pro τίς ποτε, " ut pro τί ποτε; nec obstat quòd, Δήμιον " ἦ ἴδιον, sequitur; neutra enim Epitheta " sunt τοῦ χρειὼ, vel certè absolutè sunt " sumpta; ut, *Quænam te res huc impulit?* " *Publicumne quid, an privatum?* Ubi enim " *res* intelligitur, ibi *Adjectivum* effertur " *Neutraliter.* ——— In illis locis *Odyss.* " *β'*, *ver.* 28. —— τίνα χρειὼ τόσον ἵκει; et " *Odyss.* *ί.* *ver.* 189. —— ὅτε με χρειὼ τόσον " ἵκοι· *Adverbium* est τόσον, non *Adjectivum*; et *Tantoperè* sonat. Apertè enim " hanc vocem *Homerus* *Fæmininam* facit; " ut *Iliad.* *κ'*. *ver.* 172. Ἀλλὰ μάλα μεγάλη " χρειὼ βεβίηκεν Ἀχαιούς· et bis aliàs. *Iliad.* " *κ'*, *ver.* 118. et *λ'*. *ver.* 609. χρειὼ γὰρ " ἱκάνεται οὐκ ἔτ' ἀνεκτός." *Annotat.* ad *Odyss.* *ά.* 225. Quod rectius.

Ver. 313. —— Λακεδαίμονα δῖαν.] Vide suprà ad *ver.* 1. et infrà ad *ί.* 20.

Digitized by Google

Ἀτρείδη Μενέλαε, διοτρεφὲς ὄρχαμε λαῶν,
Ἤλυθον, εἴ τινά μοι κληηδόνα πατρὸς ἐνίσποις·
Ἐσθίεταί μοι οἶκος, ὄλωλε δὲ πίονα ἔργα.
Δυσμενέων δ' ἀνδρῶν πλεῖος δόμος, οἵ τέ μοι αἰεὶ
Μῆλ' ἁδινὰ σφάζουσι, καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς,
Μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες.
Τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γούναθ' ἱκάνομαι, αἴκ' ἐθέλησθα
Κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴπου ὄπωπας
Ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας
Πλαζομένου· πέρι γάρ μιν ὀϊζυρὸν τέκε μήτηρ.
Μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων,
Ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
Λίσσομαι, εἴ ποτέ τοί τι πατὴρ ἐμὸς ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς
Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον, ὑποστὰς ἐξετέλεσσε
Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί·
Τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἔνισπε.
Τὸν δέ μέγ' ὀχθήσας προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ κρατερόφρονος ἀνδρὸς ἐν εὐνῇ
Ἤθελον εὐνηθῆναι, ἀνάλκιδες αὐτοὶ ἐόντες.

" Atride Menelaë, Jovis-alumne, dux populorum.
" Veni, siquam mihi famam de patre diceres:
" Comeditur mihi domus, pereunt verò pinguia opera:
" Hostilium autem virorum plena domus, qui mihi perpetuò
" Pecora plurima mactant, et flexipedes camuros boves,
" Matris meæ proci, superbâ contumeliâ instructi.
" Proptereà nunc ad tua genua venio, si velis
" Illius sævam mortem indicare, sicubi vidisti
" Oculis tuis, aut alterius sermonem audivisti
" Errantis: supra-modum enim ipsum ærumnosum peperit mater.
" Neque quicquam me veritus blandiaris, neque misertus,
" Sed planè mihi enarra, quemadmodum tibi contigit videre.
" Precor, si unquam tibi aliquod pater meus bonus Ulysses
" Aut dictum, aut etiam factum, pollicitus effecit
" Populo in Trojanorum, ubi passi estis ærumnas Achivi;
" Horum nunc mihi memento, et mihi verum dic."
Hunc autem graviter ingemiscens allocutus est flavus Menelaus;
" Papæ! Certè utique perquàm-fortis viri in cubili
" Volebant cubare, imbelles ipsi cùm-sint.

Ver. 317. —— κληηδόνα.] Τὴν δὲ ὄσσαν, ἥτι θεία φωνὴ, ἐξηγεῖται λέγων (suprà ά. 282.) " Ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς Ἐκ Διός·" λέγει δὲ αὐτὴν καὶ κληηδόνα· " Ἤλυθον, εἴ τινά μοι κληηδόνα " πατρὸς ἐνίσποις." Κληηδὼν δὲ, παρὰ τὸ κλέος διδόναι καὶ φέρειν. *Porphyr. Quaest. Homeric.* 16.

Ver. 320. —— ἁδινὰ.] Vide suprà ad ά. 92.

Ver. 323.—ἄκουσας.] Vide ad *Il.* ζ. 194.

Ver. 327. —— ὀπωπῆς.] Vide suprà ad γ'. 97.

Ver. 329. Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον.] Vide ad *Il.* ά. 395.

Ver. 330. Δήμῳ ἔνι Τρώων.] Vide suprà ad ά. 103.

Ver. 332. Τὸν δὲ.] Vide ad *Il.* ά. 57. et δ'. 169. Malè *Barnesius* Τόνδε.

Digitized by Google

Ὡς δ' ὁπότ' ἐν ξυλόχῳ ἔλαφος κρατεροῖο λέοντος
Νεβροὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνοὺς,
Κνημοὺς ἐξερέησι καὶ ἄγκεα ποιήεντα
Βοσκομένη, ὁ δ' ἔπειτα ἑὴν εἰσήλυθεν εὐνὴν,
Ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκεν·
Ὣς Ὀδυσεὺς κείνοισιν ἀεικέα πότμον ἐφήσει.
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοῖος ἐὼν, οἷός ποτ', ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Λέσβῳ,
Ἐξ ἔριδος Φιλομηλείδῃ ἐπάλαισεν ἀναστὰς,
Κὰδ δ' ἔβαλε κρατερῶς, κεχάροντο δὲ πάντες Ἀχαιοί·
Τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς·
Πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
Ταῦτα δ' ἅ μ' εἰρωτᾷς καὶ λίσσεαι, οὐκ ἂν ἔγωγε
Ἄλλα παρὲξ εἴποιμι παρακλιδὸν, οὐδ' ἀπατήσω·

" Ut verò cùm in lustro cerva fortis leonis
" Hinnulos ubi-collocârit recens-genitos lactentes,
" Juga investigat, et valles herbosas
" Pascens.: ille verò deindè suum ingresus est cubile,
" Et utrisque illis duram mortem infert:
" Ita Ulysses illis durum fatum inferet.
" Utinam enim, Jupiterque pater, et Minerva, et Apollo,
" Talis existens, qualis olim, benè-conditâ in Lesbo,
" Contentione cum Philomelide luctatus est insurgens,
" Prostravitque fortitèr, gavisi sunt autem omnes Achivi;
" Talis existens cum procis congrederetur Ulysses:
" Omnes et brevis-vitæ forent et amaris-nuptiis.
" Ista verò, quæ me interrogas et præcaris, non equidem.
" Alia præter-verum dixero declinando, neque decipiam:

Ver. 335. —— ξυλόχῳ.] Συνδένδρῳ τόπῳ, κοίτῃ θηρίων. *Schol.* Ἐνταῦθα δὲ, λέοντος ξύλοχος, ὡς εἴτις εἴπῃ, κοίτη, τόπος, ὀρεινὴ κατάδυσις. *Eustath.*

Ver. 336. —— γαλαθηνοὺς.] *Al.* γαλαθηνοὺς, et γαλατίνους.

Ver. 337. Κνημοὺς.] Τὰς προβάσεις τῶν ὀρέων. *Schol.*

Ibid. —— ἄγκεα.] Τοὺς κοίλους τόπους τῶν ὀρέων. *Schol.*

Ver. 341. Αἲ γὰρ.] Refertur istud γὰρ non ad id quod præcessit; sed ad id quod elegantiùs reticetur de *Menelai* Procorum ulciscendorum studio. Vide ad *Il.* ί. 22.

Ver. 343. —— Φιλομηλείδῃ.] Τῷ Πατρόκλῳ. Φιλομήλας γὰρ ἦν υἱός. *Schol.* Rectiùs, ut opinor, *Eustathius*: Φιλομηλείδην δὲ, οἱ μὲν τὸν Πάτροκλον ἤκουσαν πατρωνυμικῶς, οἷα Φιλομήλας υἱόν· οἷς οὐ μόνον ἡ γραφὴ ἐναντιοῦται· (τοῦ γὰρ διὰ διφθόγγου ἔσται ἡ παρατέλευτος.) ἀλλὰ καὶ ὁ πατρωνυμικὸς τύπος. Οὐ γὰρ εἴωθε σχηματίζειν πατρωνυμίαν ὁ Ποιητὴς ἐκ μητέρων, ἀλλ' ἐκ πατέρων. —— Καὶ ὥσπερ δὲ ἴσως ἐξ ἔριδος παλαίσας Ὀδυσσεὺς κατέβαλε τὸν Πάτροκλον, ἐφ' ᾧ ἐχάρησαν Ἀχαιοὶ, πεσόντος τοῦ ἐνηέος, ὃς, κατὰ τὸν Ποιητὴν, (*Iliad.* ρ', 671.) πᾶσιν ἐπίστατο μείλιχος εἶναι. Φασὶν οὖν οἱ ἀκριβέστεροι, Λέσβου βασιλέα τὸν Φιλομηλείδην, ὃς τοὺς παριόντας εἰς πάλην προκαλούμενος, ἐποίει τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς ἐκεῖ προσορμισθέντας. Similitèr et *Heraclides Ponticus*; Σύνηθες γὰρ (inquit) Ὁμήρῳ, τοῖς πατρόθεν ἐπιθέτοις χρῆσθαι· τὰ δ' ἐκ μητέρων, οὐκ ἂν εὕροι τὶς ὅλως παρ' αὐτῷ. Quin et infrà ρ'. 134. ubi iterùm occurrit hic versus, in hanc ipsam sententiam concessit *Scholiastes*. Vide ad locum.

Ver. 345. —— ὁμιλήσειεν.] Vide suprà ad α', 265.

Ver. 348. —— παρὲξ εἴποιμι.] *Scholiastes* exponit ἔξω παρὰ ταῦτα· *Eustathius* autem; Καὶ ἔστι παρὲξ μὲν εἰπεῖν, τὸ ἔξω μὲν ἀληθείας, ἐγγὺς δὲ ὅμως αὐτῆς τῇ πιθανότητι. Quod et (ut opinor) rectiùs.

Digitized by Google

'Αλλὰ τὰ μέν μοι ἔειπε γέρων ἅλιος νημερτὴς,
Τῶν ἐδέν τοι ἐγὼ κρύψω ἔπος, ἐδ' ἐπικεύσω.
Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ μεμαῶτα νέεσθαι
Ἔσχον, ἐπεὶ οὔ σφιν ἔρεξα τελήεσσας ἑκατόμβας·
Οἱ δ' αἰεὶ βούλοντο θεοὶ μεμνῆσθαι ἐφετμέων.
Νῆσος ἔπειτά τις ἐστὶ πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
Αἰγύπτου προπάροιθε, (Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσι,)
Τόσσον ἄνευθ', ὅσσον τε πανημερίη γλαφυρὴ νηῦς
Ἤνυσεν, ᾗ λιγὺς οὖρος ἐπιπνείῃσιν ὄπισθεν.
'Εν δὲ λιμὴν εὔορμος, ὅθεν τ' ἀπὸ νῆας εἴσας
'Ες πόντον βάλλουσιν, ἀφυσσάμενοι μέλαν ὕδωρ.
Ἔνθα μ' εείκοσιν ἤματ' ἔχον θεοὶ, οὐδέ ποτ' οὖροι

" Sed ea quidem, quæ mihi dixit senex marinus verax,
" Horum nullum tibi ego celabo dictum, neque occultabo.
" In Ægypto me etiamnum dii huc cupientem redire
" Detinebat, quoniam non ipsis fecerat perfectas hecatombas:
" Semper autem volebant Dii nos meminisse præceptorum.
" Insula deindè quædam est undoso in ponto,
" Ægyptum ante, (Pharum autem ipsam vocant,)
" Tantum semota, quantum toto-die cava navis
" Confecerit, cui stridulus ventus aspiret à puppi.
" In eâ autem portus opportunus, unde utique naves æquales
" In pontum deducunt, postquàm hauserint nigram aquam.
" Illic me viginti diebus detinebant dii, neque unquam venti-secundi

---

Ibid. —— παρακλιδὸν.] Παρακλινθείσης, παρατραπείσης τῆς λέξεως. *Schol.* Cæterùm quâ analogiâ ex μαρτῦρομαι fit μάρτῦρος· ex βαίνω, βᾰσις, ἄμβᾰτος· ex διακρῖνω, διακρῐδὸν· eâdem ex παρακλῖνω fit παρακλῐδὸν. Vide ad *Il.* α'. 314. 338. ζ'. 434. μ'. 103. item infrà ad λ'. 109. 111.

Ver. 349. —— γέρων ἅλιος.] Θαλάσσιος γέρων, ὁ Πρωτεὺς. *Schol.*

Ver. 351. Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ.] Vide suprà ad γ'. 301. item *Herodotum*, *lib.* II. § 16.

Ibid. et *ver.* 416. —— μεμαῶτα.] Vide ad *Il.* ά, 265. et ν'. 46.

Ver. 352. —— ἐφεὶ οὐ σφὶν.] Pronuntiabatur ἐπ' οὐ σφὶν, vel ἐπεὶὐ σφὶν tribus syllabis. Similitèr apud *Theognida*;

Φείδεσθαι μὲν ἄμεινον· ἐπεὶ οὐδὲ θανόντ' ἀποκλαίει. *ver.* 927.

Ver. 353. —— βέλοντο.] *Al.* βέλοιντο.

Ibid. —— ἐφετμέων.] Pronuntiabatur ἐφετμῶν.

Ver. 354. Νῆσος ἔπειτα τις ἐςὶ πολυκλύςῳ ἐνὶ πόντῳ.]

— Strophades Graio stant nomine dictæ
Insulæ Ionio in magno —. *Æn.* III. 210.

Ver. 355. —— Φάρον.] Νῆσον Αἰγύπτε, τὴν νῦν 'Αλεξάνδρειαν. *Schol.*

Ver. 356. Τόσσον ἄνευθ'.] 'Εκτὸς, (*Barnesius* edidit ἐικὸς,) τοσῦτον εἶναι κατὰ τὲς ἡρωϊκὲς χρόνες τὸ διάςημα, ἔπειτα ἀπὸ γαιωθῆναι, [ἀπογαιωθῆναι,] τοῦ Νείλου ὑπερχέοντος τὴν ἰδίην ἰλὺν· ποταμόχωςος γὰρ ἡ Αἴγυπτος κατὰ 'Ηρόδοτον. *Schol.*

Tunc claustrum pelagi cepit Pharon: insula quondam
In medio stetit illa mari, sub tempore vatis
Proteos: at nunc est Pellæis proxima muris. *Lucan. Pharsal.* X. 509.

Vide et *Strabonem*, *lib.* I. *pag.* 63. *al.* 37. et *lib.* XVII. *pag.* 1140. *al.* 791.

Ver. 357. —— ἢ λιγὺς οὖρος.] Vide ad *Il.* β'. 537. et σ'. 350.

Ver. 358. 578. —— νῆας ἐΐσας —— νηυσὶν ἐΐσης.] Vide suprà ad γ', 10.

Ver. 359. —— ἀφυσσάμενοι μέλαν ὕδωρ.] *Postquam aquatæ sint. Postquam aquâ se recenti referserint.* *Spondanus* alitèr explicat: "Intelligit," inquit, "naves priùs expurgari ab aquâ quam in portu imbiberunt, antequam in altum agantur. Solent autem immota navigia plùs aquâ impleri, quàm si moveantur." Verùm hoc, ut opinor, cum vocis ἀφυσσάμενοι significatione minùs congruit.

Digitized by Google

Πνείοντες φαίνονθ' ἁλιαέες, οἵ ῥά τε νηῶν
Πομπῆες γίνονται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Καί νύ κεν ἤϊα πάντα κατέφθετο, καὶ μένε' ἀνδρῶν,
Εἰ μή τίς με θεῶν ὀλοφύρατο, καὶ μ' ἐσάωσε,
Πρωτέος ἰφθίμου θυγάτηρ, ἁλίοιο γέροντος,
Εἰδοθέη· τῇ γάρ ῥα μάλιστά γε θυμὸν ὄρινα·
Ἥ μ' οἴῳ ἔῤῥοντι συνήντετο, νόσφιν ἑταίρων.
Αἰεὶ γὰρ περὶ νῆσον ἀλώμενοι ἰχθυάασκον
Γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν· ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός.
Ἡ δ' ἐμεῦ ἄγχι στᾶσα, ἔπος φάτο, φώνησέν τε·
Νήπιός εἰς, ὦ ξεῖνε, λίην τόσον, ἠὲ χαλίφρων,
Ἠὲ ἑκὼν μεθίης, καὶ τέρπεαι ἄλγεα πάσχων,
Ὡς δὴ δήθ' ἐνὶ νήσῳ ἐρύκεαι, οὐδέ τι τέκμωρ
Εὑρέμεναι δύνασαι, μινύθει δέ τοι ἦτορ ἑταίρων.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἐκ μέν τοι ἐρέω, ἥτις σύ περ ἐσσὶ θεάων,

" Spirantes apparuerunt mari-flantes, qui sanè navium
" Ductores sunt supra lata dorsa maris.
" Et jam viatica omnia consumpta fuissent, et animi virorum,
" Nisi me aliqua dearum miserata fuisset, et me servâsset,
" Protei potentis filia, marini senis,
" Idothea: huic enim maximè sanè animum commovi;
" Quæ mihi soli erranti occurrit, seorsùm à sociis.
" Semper enim circa insulam errantes piscabantur
" Curvis Damis; urgebat autem ventrem fames.
" Hæc autem me prope astans, verbum fecit, dixitque;
" Stultus es, ô hospes, maximoperè, aut fatuus,
" Aut sponte cessas, et delectaris dolores ferens;
" Quòd adeò utique diù in insulâ detineris, neque ullum finem
" Invenire potes; deficit autem tibi cor sociorum.
" Sic ait: at ego ipsam respondens allocutus sum;
" Equidem tibi dicam, quæcunque tandem sis dearum,

Ver. 361. —— ἁλιαέες.] Οἱ ἐν τῇ θαλάσσῃ πνέοντες. *Schol.*

Ibid. —— οἵ ῥά τε.] *Qui scilicèt* ——.

Ver. 363. —— ἤϊα.] Vide suprà ad β'. 239.

Ver. 364. —— ὀλοφύρατο.] Vide ad *Il.* α'. 338.

Ibid. —— μ' ἐσάωσε.] *Al.* μ' ἐλέησε.

Ver. 366. Εἰδοθέη.] Apud *Euripidem* in *Helenâ* (notante *Barnesio*) Θεονόη appellatur. Cæterùm *Zenodotum* hoc in loco Εὐρυνόμη scripsisse annotat *Eustathius*.

Ver. 367. —— ἔῤῥοντι.] Μετὰ λύπης πορευομένῳ καὶ φθορᾶς. *Schol.*

Ver. 368, 369. —— ἰχθυάασκον —— ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός.] Ὅρα δὲ ὡς οἱ περὶ Μενέλαον ἐν τῇ Φάρῳ ἰχθυῶνται ἀγκίστροις, λιμοῦ τὴν γαστέρα τείροντος. Ἄλλως γὰρ, οὐ θέμις ἁλιεύειν τοὺς ἥρωας, οἳ ἐκρεωφάγουν ὡς τὰ πολλά. Διὸ καὶ ἐν Τρινακρίᾳ οἱ περὶ Ὀδυσσέα λιμώττοντες ἐφεῖπον ἀναγκαίαν ἄγραν, (infrà μ', 330. 331.) " Ἰχθῦς, ὄρνιθάς τε, φίλας ὅ, τι " χεῖρας ἵκοιτο." *Eustath.*

Ver. 369. —— ἔτειρε.] Nonnulli hîc habent ἔθειρε.

Ver. 372. Ἠὲ ἑκὼν μεθίης.] Vide ad *Il.* π', 762.

Ver. 373. Ὡς δή.] Vide ad *Il.* ξ', 433. et 504.

Ver. 376. —— ἥτις σύ περ ἐσσὶ θεάων.] Vide infrà ad ζ', 149.

Digitized by Google

Ὡς ἐγὼ οὔτι ἑκὼν κατερύκομαι, ἀλλά νυ μέλλω
Ἀθανάτους ἀλιτέσθαι, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
Ἀλλά σύ πέρ μοι εἰπὲ, (θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν,)
Ὅστις μ' ἀθανάτων πεδάᾳ καὶ ἔδησε κελεύθε·
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσομαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω.
Πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων ἅλιος νημερτὴς,
Ἀθάνατος Πρωτεὺς Αἰγύπτιος, ὅστε θαλάσσης
Πάσης βένθεα οἶδε, Ποσειδάωνος ὑποδμώς·
Τόνδε τ' ἐμόν φασιν πατέρ' ἔμμεναι, ἠδὲ τεκέσθαι.
Τόνγ' εἴπως σὺ δύναιο λοχησάμενος λελαβέσθαι,
Ὅς κέν τοι εἴπησιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Καὶ δέ κέ τοι εἴπησι, διοτρεφὲς, αἴκ' ἐθέλησθα,
Ὅ,ττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται,

" Quòd ego neutiquam volens detineor, sed videor
" Immortales offendisse, qui cœlum latum habitant.
" Sed tu quidem mihi dic, (dii etenim omnia sciunt,)
" Quisnam me immortalium impedit, et moratur iter;
" Reditumque, ut per pontum proficiscar piscosum.
" Sic dicebam; statim verò respondebat præstantissima dearum;
" Enimverò ego tibi, ô hospes, valdè verè enarrabo.
" Versatur quidam hîc senex marinus verax,
" Immortalis Proteus Ægyptius, qui utique maris
" Totius profunditates novit, Neptuno subditus:
" Hunc utique meum aiunt patrem esse, atque me genuisse.
" Quem si quo pacto tu possis ex-insidiis prendere,
" Ille tibi dicat viam et mensuras itineris,
" Reditumque, ut per mare proficiscaris piscosum.
" Atque præterea tibi dicat, ô Jovis-alumne, si velis,
" Quodcunque tibi in ædibus malumque bonumque acciderit,

Ver. 377. —— ἀλλά νυ μέλλω.] *Eustathius* in commentario videtur legisse, ἀλλά πυ μέλλω. Quod versum perimit.

Ver. 378. Ἀθανάτους.] Similitèrque *ver.* 380. et 469. ἀθανάτων. *ver.* 385. Ἀθάνατος· et *ver.* 479. Ἀθανάτοισι. Vide ad *Il.* α'. 398.

Ver. 379. —— εἰπὲ.] *Al.* ἔνισπε.

Ibid. —— θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν.] Οὐ γὰρ ἐπὶ πλούτῳ χρημάτων τὸ θεῖον μακαρίζομεν; οὐδὲ ἐπὶ ἄλλῳ τινὶ τῶν νομιζομένων ἀγαθῶν· ἀλλ', ὅπερ Ὅμηρος φησὶ, " θεοὶ δὲ " τε πάντα ἴσασιν." —— Ἐπιστήμῃ γὰρ ἡμῶν οἱ θεοὶ διαφέρουσι. *Julian. Orat.* VI. Vide ad *Il.* γ'. 355.

Ver. 380. —— κελεύθε.] *Al.* κελεύθου.

Ver. 384. Πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων.]

Est in Carpathio Neptuni gurgite vates,
Cæruleus Proteus ———.
Virg. Georgic. IV. 387.

Ver. 388. Τόνγ' εἴπως σὺ δύναιο·]

Hic tibi, nate, priùs vinclis capiendus, ut omnem
Expediat morbi causam, eventusque secundet.
Ibid. 396.

Ver. 389. Ὅς κεν.] *Al.* Ὥς κεν.

Ver. 391. —— αἴκ' ἐθέλησθα.] *Barnesius*, nullis allatis codicibus, edidit αἴκ' ἐθέλησιν. Minùs rectè.

Ver. 392. Ὅ,ττι τοι ἐν μεγάροισι.] Διὰ μὲν δὴ ταῦτα ἀναγκαῖον ἐνόμιζον γενέσθαι περὶ τοῦ ἐμαυτοῦ, ᾗ μηδενὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, μηδὲ μέχρι λόγου τινὸς, ἕως ἂν αἰσθάνωμαι

Digitized by Google

Οἰχομένοιο σέθεν δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Αὐτὴ νῦν φράζευ σὺ λόχον θείοιο γέροντος,
Μήπως με προϊδὼν, ἠὲ προδαεὶς, ἀλέηται·
Ἀργαλέος γάρ τ' ἐστὶ θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαμῆναι.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω.
Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,
Τῆμος ἄρ' ἐξ ἁλὸς εἶσι γέρων ἅλιος νημερτὴς,
Πνοιῇ ὕπο Ζεφύροιο, μελαίνῃ φρικὶ καλυφθεὶς,
Ἐκ δ' ἐλθὼν κοιμᾶται ὑπὸ σπέσσι γλαφυροῖσιν·
Ἀμφὶ δέ μιν Φῶκαι, νέποδες καλῆς Ἁλοσύδνης,

" Absente te per longam viam difficilemque.
" Sic ait: at ego ipsam vicissim allocutus sum;
" Ipsa nunc explica tu insidias divini senis,
" Nè quo pacto me prævidens, aut præsciens, effugiat:
" Difficilis etenim est deus mortali homini domari.
" Sic dicebam; continuò verò respondit præstantissima dearum;
" Enimverò ego tibi, hospes, valdè verè enarrabo.
" Cùm sol medium cœlum conscenderit,
" Tum verò è mari emergit senex marinus verax,
" Flatu sub Zephyri, nigrâ superficie-horrescentis-maris obtectus;
" Egressus verò decumbit sub specubus cavis,
" Circa verò ipsum Phocæ, progenies pulchræ Halosydnæ,

τοῦτο δὴ τὸ παρὰ τῷ Ποιητῇ λεγόμενον, " Ὅ, " ττι μοι ἐν μεγάροισι, &c." *Dion. Chrysost. Orat.* 40. Τί λέγεις; Οὐ δεῖ σκοπεῖν, " Ὅ, " ττι ἐν μεγάροισι, &c." τὸν περὶ βίου καὶ θανάτου σκοπούμενον; *Plutarch. adversus Stoïcos.* " Meæ noctes ——— de uno maximè illo " versu Homeri quaerunt, quem Socrates " præ omnibus semper rebus sibi esse cordi " dicebat; "Οττι τοι ἐν μεγάροισι, &c." *Gellius, lib.* XIV. *cap.* 6. *ipso fine.* " Idem " Socrates dictitabat, uno versu Homerico " summam totius Philosophiæ contineri; " "Ο, ττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε " τέτυκται." *Ger. Vossius, de Naturâ artium, sive de Philosophiâ, cap.* 18. *haud longè ab initio.*

Ver. 392. 400. 511. —— τέτυκται —— ἀμφιβεβήκει — ἀπόλωλεν.] Vide ad *Il.* ά. 37.

Ver. 395. —— φράζευ σὺ λόχον θείοιο γέροντος.]

Quo teneam vultus mutantem Protea nodo? *Horat. Epist. lib.* I. i. *ver.* 90.

Ver. 397. Ἀργαλέος γάρ τ' ἐστὶ θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαμῆναι.]

—— ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι. *Iliad.* ά. 589.

Ver. 399. Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω.] *Al.* Τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·

Ver. 400. Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν.]

—— medios cùm Sol accenderit æstus. *Georgic.* IV. 401.

——— medium Sol igneus orbem
Hauserat ———. *Ibid.* 426.

Sol medium cœli conscenderat igneus orbem. *Æn.* VIII. 97.

Ver. 401. Τῆμος ἄρ' ἐξ ἁλὸς εἶσι γέρων.] Vide infrà ad *ver.* 450.

Ver. 402. —— μελαίνῃ φρικὶ καλυφθεὶς.] Τῇ ἐπιγενομένῃ μελανίᾳ ἐν τῷ ἐκ τῆς ἐπιπολαίου κινήσεως τῶν ὑδάτων. *Schol.* Οὐδὲ τὴν φρῖκα ἀκούειν δύναμαι τὸν ἀφρὸν, Ὁμήρου μὲν μέλαιναν φρῖκα λέγοντος, τούτου δὲ ἀξιοῦντος λευκότητα ἀκούειν ἐπί τι τοῦ Πρωτέως λέγει πάλιν Ὅμηρος, " μελαίνῃ φρικὶ καλυφθεὶς·" —— Καὶ ἐστὶν ἡ φρὶξ, κινουμένου πνεύματος ἀρχή. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 8.

Ver. 404. Ἀμφὶ δέ μιν Φῶκαι.]

——— immania cujus
Armenta, et turpes pascit sub gurgite phocas. *Georgic.* IV. 394.

Ibid. —— νέποδες καλῆς Ἁλοσύδνης.] Νέποδες, αἱ διὰ τοῦ νήχεσθαι τὴν πορείαν ποιούμεναι ἢ ἄποδες. *Schol.* Νέποδας δὲ εἶναι, ὡ κατὰ τοὺς ἰχθύας, ὡς ἄποδας, ἀλλ' ὡς ὀλιγόποδας, ἤτοι μικρόποδας, καὶ διὰ τοῦτο ἐγγὺς ἀπόδων. —— Τινὲς δὲ, νέποδας; φώκας φασὶ παρὰ τὸ

Digitized by Google

Ἀθρόαι εὕδουσιν, πολιῆς ἁλὸς ἐξαναδῦσαι,
Πικρὸν ἀποπνείουσαι ἁλὸς πολυβενθέος ὀδμήν.
Ἔνθα σ' ἐγὼν ἀγαγοῦσα, ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφιν,
Εὐνάσω ἑξείης· σὺ δ' εὖ κρίνασθαι ἑταίρους
Τρεῖς, οἵ τοι παρὰ νηυσὶν ἐϋσσέλμοισιν ἄριστοι.
Πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα τοῖο γέροντος.
Φώκας μέν τοι πρῶτον ἀριθμήσει, καὶ ἔπεισιν·
Αὐτὰρ ἐπὴν πάσας πεμπάσσεται, ἠδὲ ἴδηται,
Λέξεται ἐν μέσσοισι, νομεὺς ὣς πώεσι μήλων.
Τὸν μὲν ἐπὴν δὴ πρῶτα κατευνηθέντα ἴδησθε,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ὔμμιν μελέτω κάρτος τε βίη τε·
Αὖθι δ' ἔχειν μεμαῶτα καὶ ἐσσύμενόν περ ἀλύξαι.
Πάντα δὲ γιγνόμενος πειρήσεται, ὅσσ' ἐπὶ γαῖαν

" Confertæ dormiunt, è cano mari egressæ,
" Acerbum spirantes maris profundi odorem.
" Illuc te ego ducens, simul atque aurora illuxerit,
" Collocabo ex-ordine: tu verò probè elige socios
" Tres, qui tibi apud naves transtratas optimi sunt.
" Omnes autem tibi enarrabo astutias ipsius senis.
" Phocas quidem primùm numerabit, et obibit:
" At postquàm omnes per-quinterniones-numerârit atque inspexerit;
" Cubabit in medio, pastor veluti in grege ovium.
" Hunc quidem ubi primùm decubuisse videritis,
" Tum deindè vobis curæ-sit roburque visque;
" Illic verò tenete obluctantem et nitentem licèt elabi.
" Omnia verò tentabit ut-fiat, quæcunque in terrâ

ποσὶ νέων, ὅ ἐστι νήχεσθαι· ἵνα εἶεν φῶκαι νηξίποδες ——, Τινὲς δὲ, —— νέποδες, —— φασὶ, θαλάσσης αἱ φῶκαι, ὅ ἐστι τέκνα· νέπους γὰρ, κατὰ τινὰ γλῶσσαν, ὁ ἀπόγονος. *Eustath.* Postremam harum explicationum amplectitur *Meric. Casaubonus*; " Φῶκαι," inquit, " νέποδες· *Phocæ natantes pedibus*: vel, ut alii, " *carentibus pedibus.* Quamvis ista auctoritate " veterum niti quoque non negemus; cùm " tamen agnoscat in vitulis marinis pedes " ——— Aristoteles non uno loco; et ista " alia interpretatio verbi, νέποδες, i. e. νηξίποδες, exemplo, quod sciam, certo ca- " reat; ego prætulerim, ut νέποδες, hoc " loco Homerico, ἀπόγονοι, sive progenies, " exponatur." *De nuperâ Homeri Edit. Dissertat.* I. Atque hoc sensu, notante *Barnesio*, usurpatur hæc vox apud *Theocritum*;

Ἀθάνατοι δὲ καλεῦντο, θεοὶ νέποδες γεραῶτες.
Idyll. XVII. 25.

Et apud *Callimachum*;

——————— Οὐ γὰρ ἐργάτιν τρέφω
Τὴν μοῦσαν, ὡς ὁ Κεῖος Ὑλίχου νέπους.

Vide et *Apollonium*, *Argonautic.* *lib.* IV. *ver.* 1745.

Ibid. —— καλῆς.] Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 408. 412. Εὐνάσω —— πεμπάσσεται.] Vide ad *Il.* ά. 140.

Ibid. —— ἐῢ κρίνασθαι.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* εὖ κρίνασθαι.

Ibid. et *ver.* 530. —— κρίνασθαι —— Κρινάμενος.] Vide ad *Il.* ά. 309. et 338.

Ver. 410. —— ὀλοφώϊα.] Ὀλέθρια, ἢ ἀπόκρυφα, ἢ δόλια. *Schol.*

Ver. 412. ——— πεμπάσσεται.] Κατὰ πέντε ἀριθμήσει. *Schol.*

Ver. 413. Λέξεται ἐν μέσσοισι, νομεὺς ὥς.]

Ipse velut stabuli custos in montibus
olim ———,
Considit scopulo medius, numerumque
recenset. *Georgic.* IV. 433. 436.

Ibid. —— ἐν μέσσοισι.] *Al.* ἐν μέσσῃσι.

Ver. 414. et 421. —— ἴδησθε.] *Barnesius* edidit ἴδησθε.

Ver. 415. —— ὔμμιν μελέτω κάρτος τε βίη τε.]

——— vim duram et vincula capto
Tende ———. *Georgic.* IV. 399.

Ver. 417. Πάντα δὲ γιγνόμενος πειρήσεται.]

Tum variæ illudent species, atque ora
ferarum:

Digitized by Google

Ἑρπετὰ γίνονται, καὶ ὕδωρ, καὶ θεσπιδαὲς πῦρ·
Ὑμεῖς δʼ ἀστεμφέως ἐχέμεν, μᾶλλόν τε πιέζειν.
Ἀλλʼ ὅτε κεν δή σʼ αὐτὸς ἀνείρηται ἐπέεσσιν,
Τοῖος ἐὼν, οἷόν κε κατευνηθέντα ἴδησθε,
Καὶ τότε δὴ σχέσθαι τε βίης, λῦσαί τε γέροντα,
Ἥρως· εἴρεσθαι δὲ, θεῶν ὅστις σε χαλέπτει·
Νόστον θʼ, ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Ὣς εἰποῦσʼ, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας, ὅθʼ ἕστασαν ἐν ψαμάθοισιν,
Ἤια· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι·
Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥʼ ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
Δόρπον θʼ ὁπλισάμεσθʼ, ἐπὶ τʼ ἤλυθεν ἀμβροσίη νύξ·

" Reptilia sunt, et aqua, et immanè-ardens ignis:
" Vos autem firmitèr tenete, magisque premite.
" Sed quandò demùm te ipse interrogaverit verbis,
" Talis apparens, qualem decubuisse videritis,
" Tum verò desiste à vi, solveque senem,
" Heros: interroga verò, deorum quisnam te affligat;
" Reditumque, ut per pontum proficiscaris piscosum.
" Sic locuta, pontum subiit fluctuantem.
" At ego ad naves, ubi stabant in arenâ,
" Ibam: multa verò mihi cor agitabat eunti.
" Cæterùm postquam ad navem veni atque mare,
" Cœnamque apparavimus, et supervenit divina nox;

Fiet enim subitò sus horridus, atraque tigris,
Squamosusque draco, et fulvâ cervice leæna;
Aut acrem flammæ sonitum dabit, atque ita vinclis
Excidet; aut in aquas tenues dilapsus abibit. *Georgic.* IV. 406.

Fiet aper, modò avis, modò saxum, et, cùm volet, arbor.
Horat. Serm. lib. II. *Ecl.* iii. *ver.* 73.

Ver. 418. Ἑρπετὰ.] Κυρίως μὲν, οἱ ὄφεις· καταχρηστικῶς δὲ νῦν, πάντα τὰ θηρία. *Schol.*

Ver. 419. Ὑμεῖς δʼ ἀστεμφέως ἐχέμεν.]

Sed quanto ille magìs formas se vertet in omnes,
Tanto, nate, magìs contende tenacia vincla. *Georgic.* IV. 411.

Nec te decipiat, centum mentita figuras;
Sed preme, quicquid erit; dum, quod fuit antè, reformet.
Ovid. Metamorph. lib. XI. *ver.* 254.

Ver. —— ἀστεμφέως.] Pronuntiabatur ἀστεμφῶς.] Vide ad *Il.* βʹ. 811.

Ver. 420. —— ὅτε κεν δὴ.] Vide ad *Il.* ξʹ. 433. et 504.

Ibid. —— ἀνείρηται.] *Eustathius* in commentario citat ἀμείβηται.

Ver. 421. Τοῖος ἐὼν, οἷόν κε κατευνηθέντα ἴδησθε.]

Donec talis erit, mutato corpore, qualem
Videris, incepto tegeret cùm lumina somno. *Georgic.* IV. 413.

Ver. 425. Ὣς εἰποῦσʼ, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο.]

Tantum effata, ——————
—— se fluvio Dea condidit alto.
Æn. XII. 885.

Ver. 426. —— ἕστασαν.] Vide ad *Il.* μʹ. 55.

Ver. 427. —— πόρφυρε.] Ἐν βάθει τῆς διανοίας διενοεῖτο, καὶ ἐκινεῖτο, καὶ ἐταράσσετο· ὥσπερ συμβαίνει ἐπὶ τῶν ὑδάτων τὰ ἐκ βάθους κινούμενα μελαίνεσθαι. *Schol.* Cæterùm de prosodiâ vocum πορφύρω, πορφύρεος &c. Vide ad *Il.* αʹ. 338. et 482.

Ver. 429. Δόρπον θʼ ὁπλισάμεσθʼ, ἐπὶ τʼ ἤλυθεν.] *Al.* Δόρπον ἄρʼ ὁπλισάμεσθʼ. Καὶ ὅρα ὡς διασαφεῖται κἀνταῦθα ὁ δόρπος ἐν τῷ, " ἐπῆλθεν ἀμβροσία νύξ·" τὸ γὰρ τηνικαῦτα ἔμβρωμα δόρπος λέγεται. *Eustath.* Vide suprà ad βʹ. 20.

Ver. 429. et 574. —— ὁπλισάμεσθʼ.] Similitèrque *ver.* 444. ἐφράσατο. Vide ad *Il.* αʹ. 140.

Digitized by Google

Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
Καὶ τότε δὴ παρὰ θῖνα θαλάσσης εὐρυπόροιο
Ἤϊα, πολλὰ θεοὺς γουνούμενος· αὐτὰρ ἑταίρους
Τρεῖς ἄγον, οἷσι μάλιστα πεποίθεα πᾶσαν ἐπ' ἰθύν.
Τόφρα δ' ἄρ' ἥγ' ὑποδῦσα θαλάσσης εὐρέα κόλπον,
Τέσσαρα φωκάων ἐκ πόντου δέρματ' ἔνεικε·
Πάντα δ' ἔσαν νεόδαρτα· δόλον δ' ἐπεμήδετο πατρί.
Εὐνὰς δ' ἐν ψαμάθοισι διαγλάψασ' ἁλίῃσιν,
Ἧστο μένουσ'· ἡμεῖς δὲ μάλα σχεδὸν ἤλθομεν αὐτῆς·
Ἑξείης δ' εὔνησε, βάλεν δ' ἐπὶ δέρμα ἑκάστῳ.
Κεῖθι δὴ αἰνότατος λόχος ἔπλετο· τεῖρε γὰρ αἰνῶς
Φωκάων ἁλιοτρεφέων ὀλοώτατος ὀδμή·
Τίς γάρ ἂν εἰναλίῳ παρὰ κήτεϊ κοιμηθείη;
Ἀλλ' αὐτὴ ἐσάωσε, καὶ ἐφράσατο μέγ' ὄνειαρ·
Ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα ἑκάστῳ θῆκε φέρουσα,
Ἡδὺ μάλα πνείουσαν· ὄλεσσε δὲ κήτεος ὀδμήν.

« Tum verò obdormivimus in littore maris.
« Quandò verò manè-genita apparuit rosea-digitos aurora
« Ac tum quidem ad littus maris vasti
« Ibam, multùm diis supplicans: cæterùm socios
« Tres ducebam, quibus potissimùm confidebam ad omne inceptum.
« Intereà verò illa ingressa maris latum sinum,
« Quatuor phocarum ex ponto pelles attulit;
« Omnes verò erant recens-excoriatæ: dolum autem struebat patri.
« Cubilia porrò in arenâ cùm-exsculpsisset marinâ,
« Sedebat expectans; nos verò valdè prope venimus eam:
« Ex-ordine autem *eos* collocavit, injecitque corium unicuique.
« Illic sanè molestissimae insidiae erant: affligebat enim gravitèr
« Phocarum in-mari-nutritarum teterrimus odor:
« Quis enim marinum apud cetum cubare posset?
« Sed ipsa servavit et excogitavit magnum auxilium:
« Ambrosiam naribus unicuique supposuit afferens,
« Dulcè admodùm spirantem: sustulitque ceti odorem.

Ver. 434. —— πᾶσαν ἐπ' ἰθύν.] Καὶ πᾶσαν ὁρμὴν ἢ πρᾶξιν. *Schol.*

Ver. 435. —— ἥγ'.] *Idothea.*

Ver. 438. —— διαγλάψασ'.] *Al.* διαγράψασ'.

Ver. 440. —— δέρμα.] *Al.* δέρματ'.

Ver. 441. Κεῖθι δὴ αἰνότατος.] *Al.* Ἔνθα κεν αἰνότατος.

Ver. 442. Φωκάων —— ὀλοώτατος ὀδμή.] Hinc, (notante *Duporto*, *Gnomolog.* ad hunc locum,) de *Menelao Lycophron*;

—— δυσόδμοις θηρσὶ συγκοιμώμενος.
Cassandra, *ver.* 849.

Hinc etiam Φώκης ὀσμὴ pro teterrimo odore usurpatur apud *Aristophanem*, *Vespæ*, *Scen.* X. *ver.* 28.

Ver. 443. Τίς γάρ ἂν εἰναλίῳ.] *Al.* Τίς γάρ κ' εἰναλίῳ. Quod idem.

Ver. 445. Ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα —— Ἡδὺ μάλα πνείουσαν.] Ἀμβροσίην νῦν, τὸ θεῖον καὶ εὐῶδες ἔλαιον. *Schol.*

Hæc ait; et liquidum ambrosiae diffudit odorem,
Quo totum nati corpus perduxit: at illi
Dulcis compositis spiravit crinibus aura.
Georgic. IV. 415.

Digitized by Google

Πᾶσαν δ' ἠοίην μένομεν τετληότι θυμῷ.
Φῶκαι δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθον ἀολλέες· αἱ μὲν ἔπειτα
Ἑξῆς ηὐνάζοντο παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἔνδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἁλὸς, εὗρε δὲ φώκας
Ζατρεφέας· πάσας δ' ἄρ' ἐπῴχετο, λέκτο δ' ἀριθμόν.
Ἐν δ' ἡμέας πρώτους λέγε κήτεσιν, οὐδέ τι θυμῷ
Ὠΐσθη δόλον εἶναι· ἔπειτα δὲ λέκτο καὶ αὐτός.
Ἡμεῖς δ' αἶψ' ἰάχοντες ἐπεσσύμεθ'· ἀμφὶ δὲ χεῖρας
Βάλλομεν· οὐδ' ὁ γέρων δολίης ἐπελήθετο τέχνης·
Ἀλλ' ἤτοι πρώτιστα λέων γένετ' ἠϋγένειος,

« Totum autem matutinum-tempus expectabamus patienti animo.
« Phocæ verò è mari venerunt confertae: illae quidem deindè
« Ordine cubabant juxta littus maris.
« Meridianus autem senex exiit è mari, invenitque Phocas
« Obesas: omnes verò obibat, recensuitque numerum.
« Nos autem primos recensuit inter cetos, neque omninò in animo
« Suspicabatur dolum esse: deindè autem decubuit et ipse.
« Nos verò protinùs vociferantes irruimus; circùmque manus
« Jecimus; neque senex dolosae obliviscebatur artis:
« Sed primùm quidem leo factus est magnis-jubis,

Ver. 447. —— ἠοίην.] Τὸν ἀπὸ πρωΐας ἕως ὥρας ἕκτης καιρόν. *Schol.*

Ver. 448. Φῶκαι δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθον ἀολλέες.] Κνιφαῖαι δὲ αἱ φῶκαι δ' ἐξίασι μᾶλλον· ἤδη μέντοι καὶ μεσημβρίας οὔσης· καὶ καθεύδουσι τῆς θαλάττης ἔξω. Τοῦτό τοι καὶ Ὅμηρος ᾔδει, καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸν Μενέλεων πεποίηκε τῷ Τηλεμάχῳ καὶ τῷ Πεισιστράτῳ περιηγούμενον τὴν κοίτην αὐτῶν τήνδε. *Ælian. de Animal. lib.* IX. *cap.* 50.

Ver. 450. Ἔνδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἁλὸς.]

—— medium Sol igneus orbem
Hauserat ——
Cùm Proteus, consueta petens è fluctibus antra,
Ibat ——. *Georgic.* IV. 426. 429.

Ver. 451. —— ἄρ'.] *Ut praedixerat Idothea* ——. *ver.* 411.

Ibid. —— λέκτο δ' ἀριθμόν.] Vide suprà ad *ver.* 413.

Ver. 454. Ἡμεῖς δ' αἶψ' ἰάχοντες ἐπεσσύμεθ'.]

Vix defessa senem passus componere membra,
Cum clamore ruit magno, manicisque jacentem
Occupat ——. *Georgic.* IV. 438.

Ver. 455. —— οὐδ' ὁ γέρων δολίης ἐπελήθετο τέχνης· Ἀλλ' ἤτοι πρώτιστα λέων &c.]

—— Ille suæ contrà non immemor artis,
Omnia transformat sese in miracula rerum;
Ignemque, horribilemque feram, fluviumque liquentem. *Ibid.* 440.

Nam modò te juvenem, modò te vidêre leonem;
Nunc violentus aper; nunc, quem tetigisse timerent,
Anguis eras: modò te faciebant cornua taurum:
Sæpè lapis poteras, arbor quoque sæpè videri:
Interdum faciem liquidarum imitatus aquarum
Flumen eras; interdum undis contrarius ignis.
Ovid. Metamorph. VIII. 732.

Ἡ πολυπρόσωπος δ' ἐς ἅπαντα ἣ βούλεται Πρωτέως μεταμόρφωσις, ποιητικοὶ καὶ τεράστιοι μῦθοι δοκοῦσιν, εἰ μή τις οὐρανίῳ ψυχῇ τὰς ὀλυμπίους Ὁμήρου τελετὰς ἱεροφαντήσει. Τὴν οὖν προμήτορα τῶν ὅλων ὑφίσταται γένεσιν, ἀφ' ἧς τὸ πᾶν ῥιζωθὲν, εἰς ὃ νῦν βλέπομεν ἦκε κατάστημα. *Heraclid. Pontic.* Ὁ μὲν γὰρ Ποιητὴς περὶ τούτων ἀποδιδοὺς, φησὶν ἐν οἷς περὶ Πρωτέως καὶ Εἰδοθέας ἀλληγορεῖ· τὸ μὲν πρῶτον καὶ ἀρχικώτατον αἴτιον Πρωτέα καλῶν, τὴν δὲ εἰς εἴδη τρεπομένην οὐσίαν, Εἰδοθέαν. *Sextus Empiricus, advers. Mathematicos, lib.* VIII. Aliam hujus loci explicationem videas apud *Diodorum Siculum, Bibliothec. Hist. lib.* I. § 2. *pag.* 56. *al.* 39. Vide et suprà ad *ver.* 417.

Ver. 456. Ἀλλ' ἤτοι πρώτιστα.] *Clemens*

Αὐτὰρ ἔπειτα δράκων, καὶ πάρδαλις, ἠδὲ μέγας σῦς·
Γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ, καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον.
'Ημεῖς δ' ἀστεμφέως ἔχομεν τετληότι θυμῷ.
'Αλλ' ὅτε δή ῥ' ἀνίαζ' ὁ γέρων, ὀλοφώϊα εἰδὼς,
Καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσιν ἀνειρόμενος προσέειπεν·
Τίς νύ τοι, 'Ατρέος υἱὲ, θεῶν συμφράσσατο βουλὰς,
"Οφρα μ' ἕλοις ἀέκοντα λοχησάμενος; τέο σε χρή;
"Ως ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Οἶσθα, γέρον· τί με ταῦτα παρατροπέων ἐρεείνεις;
'Ως δὴ δήθ' ἐνὶ νήσῳ ἐρύκομαι, οὐδέ τι τέκμωρ
Εὑρέμεναι δύναμαι, μινύθει δέ μοι ἔνδοθεν ἦτορ.
'Αλλὰ σύ πέρ μοι εἰπὲ, (θεοὶ δὲ τε πάντα ἴσασιν,)
"Οστις μ' ἀθανάτων πεδάᾳ καὶ ἔδησε κελεύθου·
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσομαι ἰχθυόεντα.
"Ως ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμειβόμενος προσέειπεν·
'Αλλὰ μάλ' ὤφελλες Διΐ τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσιν

" At deindè draco, et panthera, atque ingens sus;
" Factus est etiam liquida aqua, et arbor alto-vertice-comans.
" Nos verò firmitèr tenebamus constanti animo.
" Sed cùm jam angustabatur senex, versutias sciens,
" Tunc verò me verbis interrogans allocutus est;
" Quisnam tibi, Atrei fili, deorum contulit consilia,
" Ut me caperes invitum insidiatus? cujusnam-rei tibi opus?
" Sic ait: at ego ipsum respondens allocutus sum:
" Scis, senex; quid me ista decipiens interrogas?
" Quòd jam diù in insulâ detineor, neque ullo-pacto finem
" Invenire queo; conficitur autem mihi intùs cor.
" Sed tu saltem mihi dic, (dii etenim omnia sciunt;)
" Quisnam me immortalium detineat, et *mihi* impediat iter;
" Reditumque, ut per pontum proficiscar piscosum.
" Sic dicebam; ille verò me rursùs respondens allocutus est;
" Atqui omninò debebas Jovique aliisque diis

Alexandrinus, *Pædagog. lib.* III. *cap.* 1. *sub initio*, citat "Ητοι μὲν πρώτιστα.

Ver. 457. —— καὶ πάρδαλις.] *Clemens Alexandrinus*, *ibid.* legit ἢ πάρδαλις. *Al.* πόρδαλις.

Ibid. —— ἠδὲ μέγας σῦς.] Vide ad *Il.* γ', 363.

Ver. 460. 'Αλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἀνίαζ' ὁ γέρων.]

Verùm ubi nulla fugam reperit fallacia, victus
In sese redit, atque hominis tandem ore locutus. *Georgic.* IV. 443.

Ibid. et *ver.* 598. —— ἀνίαζ' —— ἀνιάζουσιν.] Vide ad *Il.* ν'. 103. et ο'. 24.

Ver. 462. Τίς νύ τοι, 'Ατρέος υἱὲ;]

Nam quis te, juvenum confidentissime, nostras
Jussit adire domos? quidve hinc petis? —— *Georgic.* IV. 445.

Ibid. —— συμφράσσατο.] Apud *Eustathium* in commentario συμφράσατο. Quod antepenultimam corripit. Vide ad *Il.* α'. 140.

Ver. 463. —— τέο σε χρὴ;] Vide suprà ad γ'. 14.

Ver. 465. Οἶσθα, γέρον.]

Scis, Proteu, scis ipse ——
Georgic. IV. 447.

Ibid. —— τί με ταῦτα παρατροπέων ἐρεείνεις;] *Henricus Stephanus* parenthesi hæc includenda censet.

Ibid. —— ἐρεείνεις.] *Al.* ἀγορεύεις.

Digitized by Google

Ῥέξας ἱερὰ καλ' ἀναβαινέμεν, ὄφρα τάχιστα
Σὴν ἐς πατρίδ' ἵκοιο, πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Οὐ γάρ τοι πρὶν μοῖρα φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐϋκτίμενον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν,
Πρίν γ' ὅτ' ἂν Αἰγύπτοιο διϊπετέος ποταμοῖο
Αὖτις ὕδωρ ἔλθῃς, ῥέξῃς θ' ἱερὰς ἑκατόμβας
Ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι.
Καὶ τότε τοι δώσουσιν ὁδὸν θεοὶ, ἣν σὺ μενοινᾷς.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
Οὕνεκά μ' αὖτις ἄνωγεν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον
Αἴγυπτόνδ' ἰέναι, δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε.
Ἀλλὰ καὶ ὣς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
  Ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω, γέρον, ὡς σὺ κελεύεις.

" Sacris opimis factis, *naves*-conscendere, ut citissimè
" Tuam in patriam venires, navigans per nigrum pontum.
" Non enim tibi priùs fatum-est amicosque videre, et venire
" Ad domum benè-ædificatam, et tuam in patriam terram,
" Quàm Ægypti à-Jove-fluentis fluvii
" Rursùs ad aquas redieris, fecerisque sacras hecatombas
" Immortalibus diis, qui cœlum latum tenent.
" Et tunc tibi dabunt viam dii, quam tu cupis.
" Sic dixit; at mihi confractum est charum cor,
" Eò quòd me rursùs jubebat per obscurum pontum
" In-Ægyptum ire, longum iter difficileque.
" Verùm etiam sic ipsum verbis respondens allocutus sum;
" Ista quidem sic demùm perficiam, senex, ut tu præcipis:

Ver. 473. —— καλ'.] Similitèrque infrà *ver.* 591. et 749. καλὸν. Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 477. —— Αἰγύπτοιο.] Αἴγυπτος ὁ Νεῖλος πρότερον ἐκαλεῖτο. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 581.

Ibid. —— διϊπετέος ποταμοῖο.] Τοῦ ὑπὸ Διὸς πληρυμένου. *Schol.* " Homere appelle non " seulement les torrens, mais generalement " tous les fleuves, διϊπετέας, *descendus de* " *Jupiter*, parce que les pluyes les grossis- " sent." *Dacier.* Θαυμάσειε τὶς ἂν τοὺς τὸν ποτάμον εἰηθέντας, ὃν Ὅμηρος Αἴγυπτον ποταμὸν κέκληκε, διϊπετῆ εἰρῆσθαι, διὰ τὸ ἀφανεῖς ἔχειν τὰς πηγὰς κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους ἐν οὐρανῷ, καὶ οὐρανόθεν ῥεῖν· λέγει γὰρ, " Οὐ γάρ " τοι πρὶν μοῖρα φίλους ἰδέειν, Πρίν γ' ὅταν " Αἰγύπτοιο διϊπετέος ποταμοῖο Αὖθις ὕδωρ " ἔλθῃς." —— Διϊπετεῖς δὲ λέγει τοὺς ποταμοὺς, ἐκ Διὸς τοὺς γεγεννημένους· —— τοῦτο δὲ, ὅτι φύσει οἱ ποταμοὶ ἐκ Διὸς γεννῶνται· ὥς που ἔφη, (*Odyss.* ι. 111.) " Καί σφιν Διὸς ὄμβρος " ἀέξει." —— Ζηνόδοτος δὲ, διϊπετῆ, τὸν διαυγῆ ἀποδίδωσιν. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 28. Vide infrà ad *ver.* 581.

Ibid. et *ver.* 581. —— διϊπετέος.] Vide ad *Il.* π'. 174.

Ver. 482. ἄνωγεν.] Postulat Temporum ratio ut ἄνωγεν hoc in loco sit ab *Aoristo* ἄνωγον. Vide ad *Il.* θ'. 322.

Ver. 485. Ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω.] Vulgati habent Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω τελέω. Atque ita etiam edidit *Barnesius*; et in annotationibus, " *Amphimacer*," inquit, " in *Primo* " loco." Quod (ut opinor) in hujusmodi carmine ferri non potest. Exemplum quidem hujus rei citat vir eruditus ex σ'. 246. infrà, ubi in vulgatis legitur, Πλείονες κεν μνηστῆρες ἐν ὑμετέροισι δόμοισι. Verùm cùm Exemplum istud unicum sit, mendum aliquod et ibi irrepsisse crediderim. Cæterùm hoc in loco Editiones nonnullæ, transpositis solummodò vocibus δὴ οὕτω, habent Ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω· atque ita etiam legitur in MS. *Collegii Corporis Christi Cantabr.* Optima autem videtur hæc lectio, firmaturque porrò ex λ'. 347. infrà, ubi similem phrasin usurpat Poëta, nec inter se variant Exemplaria;

Τοῦτο μὲν οὕτω δὴ ἔσται ἔπος ——

Digitized by Google

Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἰ πάντες σὺν νηυσὶν ἀπήμονες ἦλθον Ἀχαιοὶ,
Οὓς Νέστωρ καὶ ἐγὼ λίπομεν Τροίηθεν ἰόντες,
Ἠέ τις ὤλετ' ὀλέθρῳ ἀδευκέϊ ἧς ἐπὶ νηὸς,
Ἠέ φίλων ἐν χερσὶν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν;
  Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ἀτρείδη, τί με ταῦτα διείρεαι; οὐδέ τί σε χρὴ
Ἴδμεναι, οὐδὲ δαήναι ἐμὸν νόον· οὐδέ σε φημὶ
Δὴν ἄκλαυτον ἔσεσθαι, ἐπὴν εὖ πάντα πύθηαι·
Πολλοὶ μὲν γὰρ τῶνδε δάμεν, πολλοὶ δὲ λίποντο·
Ἀρχοὶ δ' αὖ δύο μοῦνοι Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Ἐν νόστῳ ἀπόλοντο· μάχῃ δέ τι καὶ σὺ παρῆσθα·
Εἷς δ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ.
  Αἴας μὲν μετὰ νηυσὶ δάμη δολιχηρέτμοισι·

" Sed age mihi hoc dic et verè enarra;
" An omnes cum navibus incolumes redierunt Achivi,
" Quos Nestor et ego reliquimus a-Trojâ profecti,
" An quisquam periit morte inopinatâ, suâ in nave,
" Aut amicorum in manibus, postquam bellum confecerit?
" Sic dicebam; ille verò me rursùs respondens allocutus est;
" Atride, quid me ista interrogas? neque omnino te oportet
" Scire, neque explorare meum animum; neque te puto
" Diù absque-lachrymis fore, postquam benè omnia audieris:
" Multi etenim illorum domiti sunt, multi verò relicti:
" Duces autem duo soli Achivorum ære-loricatorum
" In reditu periêrunt; (pugnæ autem et tu interfuisti:)
" Unus verò adhuc alicubi vivus detinetur lato in ponto.
" Ajax quidem apud naves domitus est longis remis-instructas:

Ver. 489. —— ἀδευκέϊ.] Ἀπροσδοκήτῳ, χαλεπῷ. *Schol.*

Ver. 491. —— αὖτις.] *Al.* αὐτίκ'.

Ver. 492. —— τί με ταῦτα διείρεαι;] *Al.* μὴ ταῦτα διείρεαι.

Ver. 494. Δὴν ἄκλαυτον ἔσεσθαι, ἐπὴν εὖ.] *Al.* Δὴν ἄκλαυστον ἔσεσθαι, ἐπεὶ κ' εὖ.

Ver. 495. Πολλοὶ μὲν γὰρ τῶνδε δάμεν.] *Al.* Πολλοὶ μὲν γὰρ τοίγε θάνον. *Al.* Πολλοὶ μὲν τούτων ἔθανον.

Ver. 496. Ἀρχοὶ δ' αὖ δύο μοῦνοι.] Τὸν Αἴαντα τὸν Λοκρὸν λέγει, καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐδόκει ὡς τὴν αὐτοῦ παρῆν οἰκίαν. *Schol.*

Ver. 497. —— μάχῃ δέ τι καὶ σὺ παρῆσθα.] *Al.* μάχη δέ τι. Quæ et potior videtur lectio. Ita infrà *ver.* 608. —— Ἰδάκη δέ τι καὶ περὶ πασέων.

Ver. 498. —— εὐρέϊ πόντῳ.] *Al.* εὐρέϊ κόσμῳ. Minùs rectè. Nam vox Κόσμος isto sensu apud *Homerum* non occurrit.

Ver. 499. Αἴας μὲν μετὰ νηυσὶ δάμη.] *Ajacem* hunc fulmine à *Minervâ* ictum refert *Virgilius*;

Ipsa, Jovis rapidum jaculata è nubibus ignem,
Disjecitque rates, evertitque æquora ventis:
Illum expirantem transfixo pectore flammas
Turbine corripuit, scopuloque infixit acuto. *Æn.* I. 46.

Item *Silius Italicus*;

Qualis Oïliades, fulmen jaculante Minervâ,
Surgentes domuit fluctus ardentibus ulnis. *Lib.* XIV. *ver.* 480.

" *Plinius* notat *Ajacis* picturam fulmine
" percussi, *Apollodori* opus *Atheniensis*, à se
" visam *Pergami*. Solus ferè *Timæus Sicu-*
" *lus, Histor. lib.* 2. *Ajacem* iram *Neptuni*
" evasisse scribit; Μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν,
" πολλοὶ τῶν Λοκρῶν περὶ τὰς Γυρὰς καταποντω-
" θέντων ἀνῃρέθησαν· οἱ δὲ λοιποὶ σὺν Αἴαντι

Digitized by Google

Γυρῇσιν μὲν πρῶτα Ποσειδάων ἐπέλασσε
Πέτρῃσιν μεγάλῃσι, καὶ ἐξεσάωσε θαλάσσης.
Καί νύ κεν ἔκφυγε κῆρα, καὶ ἐχθόμενός περ Ἀθήνῃ,
Εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε, καὶ μέγ' ἀάσθην·
Φῆ ῥ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης.
Τῦ δὲ Ποσειδάων μεγάλ' ἔκλυεν αὐδήσαντος·
Αὐτίκ' ἔπειτα τρίαιναν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν,
Ἤλασε Γυραίην πέτρην, ἀπὸ δ' ἔσχισεν αὐτήν·
Καὶ τὸ μὲν αὐτόθι μεῖνε, τὸ δὲ τρύφος ἔμπεσε πόντῳ,
Τῷ ῥ' Αἴας τὸ πρῶτον ἐφεζόμενος μέγ' ἀάσθη·

" Ad Gyras quidem primùm Neptunus admovit
" Petras ingentes, et servavit è mari.
" Et sanè effugisset mortem, invisus licèt Palladi,
" Nisi superbum dictum protulisset, et in magnum incidisset malum:
" Dixit nempè, invitis diis, *se* effugiturum ingentes fluctus maris.
" Hunc autem Neptunus magnifica audivit jactantem:
" Statim deindè, tridente sumpto, manu forti,
" Percussit Gyream petram, absciditque ipsam:
" Et unum quidem illic manebat, alterum verò frustum incidit mari,
" Cui scilicèt Ajax primùm insidens valdè perculsus erat;

" *μόλις εἰς Λοκρίδα διεσώθησαν. Φθορᾶς δὲ καὶ* " *λοιμοῦ τὴν χώραν αὐτῶν, μετὰ τὸ τρίτον* " *ἔτος, ἐχόντων, διὰ τὴν μίξιν ἀθέμιτον Αἴ-* " *αντος τῇ Κασάνδρᾳ, ἔχρησεν ὁ θεὸς, εἰς ἔτη* " *χίλια τὴν Ἀθήνην τὴν ἐν Ἰλίῳ, ἱλάσκεσθαι,* " *πέμποντας δύο παρθένους ἐπὶ κλήρῳ.* Vide " *Eliæ Schedii*, de Diis *Germanis lib.* II. " *cap.* 38. *pag.* 398. *Ajacis* hujus histori-" am vid. in *Brevibus Scholiis* ad *Iliad. ν'.* " *ver.* 66." *Barnesius.*

Ver. 500. Γυρῇσιν.] *Πέτραις πλησίον Μυκόνε τῆς νήσε, ὕτως καλεμέναις, ἐπεὶ εἰσὶ περιφερεῖς.* *Schol.*

Ibid. —— *μὲν.*] *Eustathius* in commentario videtur legisse *μιν.*

Ibid. —— *ἐπέλασσε.*] Vide ad *Il. ν'.* 1.

Ver. 502. —— *καὶ ἐχθόμενός περ Ἀθήνῃ.*] Vide suprà ad *γ'.* 135.

Ver. 503. *Εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε.*]

Ἀχαλίνων ςομάτων,
Ἀνόμε τ' ἀφροσύνας
Τὸ τέλος δυςυχία.
Euripid. Bacch. ver. 385.

Ἡ γλῶσσα πολλὲς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν.
Grotius, Excerpt. ex incertis auctoribus, ver. 317.

Ibid. —— *ἔκβαλε.*] *Al.* *ἔβαλε*, et *ἔκφατο.*

Ibid. et *ver.* 509. —— *ἀάσθη.*] Vide ad *Il. ί.* 116.

Ver. 505. *Φῆ ῥ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης.*] Hinc *Seneca*;

Tandem occupatâ rupe, furibundùm intonat.
Superâsse nunc se pelagus atque ignes juvat
Vicisse cœlum, Palladem, fulmen, mare.
Agamemnon, ver. 534.

Et *Quintus Calaber*;

Φῆ δὲ καὶ εἰ μάλα πάντες Ὀλύμπιοι εἰς ἓν ἵκονται
Χωόμενοι, καὶ πᾶσαν ἀναςήσωσι θάλασσαν,
Ἐκφυγέειν· ἀλλ' ἐδὲ θεῶν ὑπάλυξεν ὁμοκλήν.
Παραλειπομένων Ὁμηρικῶν, ver. 564.

Ver. 505. Τῦ δὲ Ποσειδάων, *&c.*]

—— plura cùm auderet furens,
Tridente rupem subruit pulsam pater
Neptunus, imis exerens undis caput;
Solvitque montem, quem cadens secum tulit:
Terrâque et igne victus et pelago jacet.
Seneca, Agamemn. ver. 542.

Δὴν γὰρ οἱ νεμέσησεν ὑπέρβιος Ἐννοσίγαιος.
Εὖτέ μιν εἰσενόησεν ἐφαπτόμενον χερὶ πέτρης
Γυραίης, καὶ οἱ μέγα χώσατο, σὺν δ' ἐτίναξε
Πόντον ὁμῶς καὶ γαῖαν ἀπείριτον ——
—— *ἀπέσχισε δ' εἰς ἅλα πέτρην*
Εὐρέα, τῇ περ ἐκεῖνος ἑαῖς ἐπεμαίετο χερσί.
Quint. Calab. παραλειπ. Ὁμηρικ. ver. 567. 573.

Ver. 507. 523. 529. 535. —— *ἔσχισεν* —— *ἀσπασίως* —— *ἐφράσσατο* —— *Δαπνίσσας.*] Vide ad *Il. ά.* 140.

Ver. 590. —— *ῥ'.*] *Ut dictum est.* —— *ver.* 500. 503.

Digitized by Google

Τὸν δ' ἐφόρει κατὰ πόντον ἀπείρονα κυμαίνοντα.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.
Σὸς δέ που ἔκφυγε κῆρας ἀδελφεὸς, ἠδ' ὑπάλυξεν,
Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι· σάωσε δὲ πότνια Ἥρη.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε Μαλειάων ὄρος αἰπὺ
Ἵξεσθαι, τότε δή μιν ἀναρπάξασα θύελλα
Πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρεν, μεγάλα στενάχοντα,
Ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιὴν, ὅθι δώματα ναῖε Θυέστης
Τοπρὶν, ἀτὰρ τότ' ἔναιε Θυεστιάδης Αἴγισθος.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖθεν ἐφαίνετο νόστος ἀπήμων,
Ἂψ δὲ θεοὶ οὖρον στρέψαν, καὶ οἴκαδ' ἵκοντο·
Ἤτοι ὁ μὲν χαίρων ἐπεβήσετο πατρίδος αἴης,
Καὶ κύνει ἁπτόμενος ἣν πατρίδα· πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ
Δάκρυα θερμὰ χέοντ', ἐπεὶ ἀσπασίως ἴδε γαῖαν.
Τὸν δ' ἄρ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε σκοπὸς, ὅν ῥα καθεῖσεν
Αἴγισθος δολόμητις ἄγων· ὑπὸ δ' ἔσχετο μισθὸν,
Χρυσῦ δοιὰ τάλαντα· φύλασσε δ' ὅγ' εἰς ἐνιαυτὸν,
Μή ἑ λάθοι παριὼν, μνήσαιτο δὲ θούριδος ἀλκῆς.

" Illum autem ferebat in mare ingens, undosum.
" Sic ille quidem ibi periit, postquam bibisset salsam aquam.
" Tuus verò utcunque effugit mortem frater, atque elapsus est,
" In navibus cavis: servavit enim veneranda Juno.
" Sed quandò jam statim erat ad Malearum montem arduum
" Perventurus, tum verò ipsum abreptum procella
" Pontum per piscosum tulit, valdè ingemiscentem,
" Agri ad extremam oram, ubi ædes habitabat Thyestes
" Priùs, at tunc habitabat Thyestiades Ægisthus.
" Sed cùm jam et illinc apparebat reditus incolumis,
" Retrò verò dii ventum verterunt, et *illi* domum venerunt;
" Sanè ille quidem gaudens ingressus est patriam terram,
" Et osculabatur attingens suam patriam: multæ verò ab ipso
" Lacrymæ calidæ effundebantur, quia lubentèr vidit terram.
" Hunc autem à speculâ conspexit speculator, quem constituerat
" Ægisthus dolosus, ducens; promisit autem mercedem,
" Auri duo talenta; observabat verò hic toto anno,
" Nè ipsum lateret accedens, recordareturque strenuæ fortitudinis.

Ver. 518. Τὸν δ' ἐφόρει κατὰ πόντον.]

Αἴας δ' ἄλλοτε μὲν περινήχετο δούρατι νηός·
Ἄλλοτε δ' αὖ χείρεσσι διήνυεν ἁλμυρὰ βένθη.
Quint. Calab. παραλειπ. Ὁμηρικ. *ver.* 546.

Ver. 511. Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.] Τοῦτον δὲ τὸν στίχον φασὶν οἱ Παλαιοὶ ἐν οὐδεμιᾷ ἐκδόσει φέρεσθαι, διὰ τὸ λίαν εὐτελές. *Eustath.*

Ver. 513. —— σάωσε δὲ πότνια Ἥρη.] Τουτέστιν ἀλληγορικῶς ὁ ἀὴρ, εὔκρατον πνέων. *Eustath.*

Ver. 514. et 519. —— ὅτε δή.] Similitèrque infrà *ver.* 545. ὅπως κεν δή. Vide ad *Il.* ξ. 433. et 504.

Ibid. —— Μαλειάων.] Ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 520. —— στρέψαν.] *Al.* τρέψαν.

Ver. 521. Ἦτοι ὁ μὲν χαίρων.] *Eustathius* in commentario citat, Αὐτὸς μὲν χαίρων.

Ibid. —— ἐπεβήσετο.] Vide ad *Il.* β'. 35. et ι. 109. *Al.* ἐπεβήσατο.

Ver. 524. —— ὅν ῥα.] *Quem scilicèt* ——.

Digitized by Google

Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων πρὸς δώματα ποιμένι λαῶν.
Αὐτίκα δ' Αἴγισθος δολίην ἐφράσσατο τέχνην·
Κρινάμενος κατὰ δῆμον ἐείκοσι φῶτας ἀρίστους,
Εἷσε λόχον, ἑτέρωθι δ' ἀνώγει δαῖτα πένεσθαι.
Αὐτὰρ ὁ βῆ καλέων Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν, ἀεικέα μερμηρίζων.
Τὸν δ' οὐκ εἰδότ' ὄλεθρον ἀνήγαγε, καὶ κατέπεφνε
Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.
Οὐδέ τις Ἀτρείδεω ἑτάρων λίπεθ', οἵ οἱ ἕποντο,
Οὐδέ τις Αἰγίσθου· ἀλλ' ἔκταθεν ἐν μεγάροισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
Κλαῖον δ' ἐν ψαμάθοισι καθήμενος· οὐδέ νύ μοι κῆρ
Ἤθελ' ἔτι ζώειν, καὶ ὁρᾷν φάος ἠελίοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τ' ἐκορέσθην,
Δὴ τότε με προσέειπε γέρων ἅλιος νημερτής·
Μηκέτι, Ἀτρέος υἱέ, πολὺν χρόνον ἀσκελὲς οὕτω

" Perrexit autem ire annunciaturus ad ædes pastori populorum.
" Statim verò Ægisthus dolosam excogitavit fraudem:
" Electis ex plebe viginti viris optimis,
" Constituit insidias, et ab-alterâ-parte jussit convivium apparari.
" At ipse ivit invitans Agamemnonem, pastorem populorum,
" Equis et curribus, nefanda animo-agitans.
" Hunc autem non fati providentem reduxit, et trucidavit
" Convivio-exceptum, ut si quis interfecerit bovem ad præsepe:
" Neque quisquam Atridæ sociorum relictus est, qui eum sequebantur,
" Neque quisquam Ægisthi; sed trucidati sunt in ædibus.
" Sic dixit; at mihi confractum est charum cor:
" Flebam autem in arenis sedens; neque mihi cor
" Volebat ampliùs vivere, et videre lumen solis.
" At postquam flendoque volutandoque saturatus sum,
" Tum me allocutus est senex marinus verax;
" Nè ampliùs, Atrei fili, longo tempore indesinentèr sic

Ver. 531. Εἷσε λόχον.] *Barnesius* de suo edidit Εἷσε λόχονδ'. Quam lectionem confirmari existimat ex *Odyss.* ξ'. 217. Sed minùs rectè. Nam isto quidem in loco necessariò legendum est "λόχονδε," quia præcedat "κρίνοιμι." At hîc rectè se habent Vulgati; ut liquet ex aliis locis ubi eandem phrasin usurpat Poëta;

——————— πυκινὸν λόχον εἷσαν, ἄγοντες.
Iliad. δ'. 392.

Κρίνας ἐκ Λυκίης εὐρείης φῶτας ἀρίστους,
Εἷσε λόχον ——————— ζ'. 188.

Ver. 535. Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.]

Κτενεῖ νιν ἡ τοῦδ' ἄλοχος, οἰκουρὸς πικρά·—
Καὐτόν τε τοῦτον πέλεκυν ἐξάρασ' ἄνω.
Euripid. Hecub. ver. 1277. 1279.

Quem in locum *Scholiastes*; Οἱ νεώτεροι, (inquit,) μὴ νοήσαντες τὸ Ὁμηρικὸν, "Δειπνήσας "ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ," ὅτι ἀνθ' ὧν ἔδει μετὰ τὰς πόνους ἀπολαύσεως τυχεῖν, τοῦτον ὡς βοῦν ἀπέκτεινεν ἡ Κλυταιμνήστρα· προςτεθήκασιν ὅτι καὶ πελέκει ἀνῃρέθη. Διὸ σημειωτέον ἐνταῦθα τὸ, "Καὐτόν τε τοῦτον πέλεκυν "ἐξάρασ' ἄνω."

Ibid. Δειπνίσσας.] *Scholiastes* in *Euripidem*, loco jam citato, legit Δειπνήσας. Atque in etiam habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Sed, ut opinor, minùs rectè. Nam ea vox apud *Homerum* de eo semper usurpatur, qui ipse *convivatur*; non de eo qui alium *convivio excipit*. Vide infrà ad ί. 312. et ό. 396.

Ver. 539. Κλαῖον.] Vide ad *Il.* ν'. 84.

Ibid. ——— οὐδέ νύ μοι κῆρ.] *Al.* οὐδέ μοι ἦτορ.

Ver. 543. ——— Ἀτρέος υἱέ.] MS. à *Tho.*

Κλαῖ', ἐπεὶ οὐκ ἄνυσίν τινα δήομεν· ἀλλὰ τάχιστα
Πείρα, ὅπως κεν δὴ σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι.
Ἢ γάρ μιν ζωόν γε κιχήσεαι, ἤ κεν Ὀρέστης
Κτεῖνεν ὑποφθάμενος· σὺ δέ κεν τάφου ἀντιβολήσαις.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοὶ κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Αὖτις ἐνὶ στήθεσσι, καὶ ἀχνυμένῳ περ, ἰάνθη·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Τούτους μὲν δὴ οἶδα· σὺ δὲ τρίτον ἄνδρ' ὀνόμαζε,
Ὅστις ἔτι ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ,
Ἠὲ θανών· ἐθέλω δὲ καὶ ἀχνύμενός περ ἀκοῦσαι.
  Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Υἱὸς Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκία ναίων.
Τὸν δ' ἴδον ἐν νήσῳ θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντα,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀνάγκῃ
Ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
Οὐ γάρ οἱ παρὰ νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
Οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Σοὶ δ' οὐ θέσφατόν ἐστι, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,

" Fleas, quoniam non remedium aliquod inveniemus: sed citissimè
" Tenta, quo-pacto jam tuam in patriam terram pervenias.
" Aut enim ipsum vivum deprehendes, aut Orestes
" Interfecerit præveniens: tu verò sepulturæ occurreris.
" Sic dixit: at mihi cor et animus generosus
" Rursùs intra pectus, et tristi licèt, lætabatur:
" Et ipsum allocutus verba alata dixi;
" Istos quidem jam novi; tu verò tertium virum nomina,
" Quinam adhuc vivus detinetur in lato mari,
" Aut mortuus: volo autem, et mœstus licèt, audire.
" Sic dicebam: ille verò me rursùs respondens allocutus est;
" Filius Laërtæ, in Ithacâ ædes habitans.
" Hunc verò vidi in insulâ lacrymas uberes fundentem,
" Nymphæ in ædibus Calypsûs, quæ ipsum necessitate
" Detinet; nec ille potest in suam patriam terram pervenire:
" Non enim ei adsunt naves remigio-instructæ, et socii,
" Qui ipsum veherent per lata dorsa maris.
" Tibi verò non à-fato-decretum est, Jovis-alumne ô Menelaë,

Bentleio collatus, 'Ατρέως υἱὲ. Quod et ferri posset; pronuntiando videlicèt 'Ατρῶς· eodem modo ac voces 'Ατρείδεω, Λαέρτεω, *ver.* 536. 555. pronuntiabantur 'Ατρείδω, Λαέρτω. Vide ad *Il. ά* 1. et 489.

Ver. 544. —— ἐπεὶ οὐκ ἄνυσιν τινα δήομεν.]

Οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο.
Suprà *Iliad. ώ.* 524.

Ver. 547. —— ὑποφθάμενος.] Vide ad *Il. β'.* 43.

Ver. 549. 553. et 661. —— ἀχνυμένῳ —— ἀχνύμενος.] Vide ad *Il. γ'.* 260.

Ver. 552. —— εὐρέϊ πόντῳ.] *Al.* εὐρέϊ κόσμῳ. Vide suprà ad *ver.* 498.

Ver. 557. —— ἥ μιν ἀνάγκῃ Ἴσχει.] Vide suprà ad *ά.* 55.

Ver. 559. —— ἐπήρετμοι.] Ἐνταῦθα δὲ νῆες ἐπήρετμοι, αἷς εἰσὶν ἐρετμοί. *Eustath.*

Ver. 561. Σοὶ δ' οὐ θέσφατον ἐστὶ.]

Καὶ τῷ πλανήτῃ Μενέλεῳ θεῶν πάρα
Μακάρων κατοικεῖν νῆσον ἐστὶ μόρσιμον.
Euripid. Helena, ver. 1692.

Digitized by Google

'Αργει ἐν ἱπποβότῳ θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
'Αλλά σ' ἐς 'Ηλύσιον πεδίον καὶ πείρατα γαίης
Ἀθάνατοι πέμψȣσιν, (ὅθι ξανθὸς 'Ραδάμανθυς,
Τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν·
Οὐ νιφετὸς, ὔτ' ἂρ χειμὼν πολὺς, ὔτε πότ' ὄμβρος,
'Αλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λιγυπνείοντας ἀήτας
'Ωκεανὸς ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπȣς·)
Οὕνεκ' ἔχεις 'Ελένην, καί σφιν γαμβρὸς Διός ἐσσι.
"Ως εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἅμ' ἀντιθέοις ἑτάροισιν
Ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν ἠδὲ θάλασσαν,

" In Argo equos-pascente mori et fatum obire:
" Sed te in Elysium campum, et fines terræ
" Immortales mittent; (ubi flavus Rhadamanthus *est*;
" Ubi utique facillima vivendi-ratio est hominibus:
" Non nix, neque hiems multa, neque unquam imber,
" Sed semper Zephyri argutè-spirantes auras
" Oceanus emittit, ad refrigerandum homines:)
" Quòd habes Helenam, et ipsis Jovis gener es.
" Sic locutus, pontum subiit fluctuosum.
" At ego ad naves simul-cum eximiis sociis
" Ibam; multa autem mihi cor agitabat eunti.
" Cæterùm postquam ad navem venimus atque mare,

Ver. 563. 'Αλλὰ σ' ἐς 'Ηλύσιον πεδίον.] Τὸ τῶν ἡρώων ἐνδιαίτημα, κεκλημένον ἀπὸ 'Ηλυσίȣ τȣ̃ 'Ελευθῆρος εὐσεβεστάτȣ γενομένȣ ἢ παρὰ τὸ ἄλυτα ἐν αὐτῷ μένειν τὰ σώματα· ὁ δὲ τόπος, ἐν ταῖς καλȣμέναις μακάρων νήσοις. *Schol.* 'Ο τοίνυν Ποιητὴς τὰς τοσαύτας στρατιὰς ἐπὶ τὰ ἔσχατα τῆς 'Ιβηρίας ἱστορηκὼς, πυνθανόμενος δὲ ϗ πλȣ̃τον ϗ τὰς ἄλλας ἀρετὰς, (οἱ γὰρ Φοίνικες ἐδήλȣν τȣ̃το,) ἐνταῦθα τὸν τῶν εὐσεβῶν ἔπλασε χῶρον, καὶ τὸ 'Ηλύσιον πεδίον, ȣ̃ φησὶν ὁ Πρωτεὺς ἀποικίσειν τὸν Μενέλαον. "'Αλλὰ σ' ἐς " 'Ηλύσιον πεδίον &c. *Strabo, Geograph. lib.* III. *pag.* 223. *al.* 150.

——— amœna piorum
Concilia, Elysiumque colo ———.
Æn. V. 734.

——— Exindè per amplum
Mittimur Elysium, et pauci læta arva tenemus. VI. 743.

"Ωσπερ ἡμεῖς τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἀποκληρȣ̃μεν τὴν ἐν παραδείσῳ διατριβὴν, οὕτω τοῖς ἥρωσιν "Ελληνες ἀπονέμȣσι μακάρων νήσȣς, ϗ πεδίον 'Ηλύσιον, καὶ τὸν ἀσφοδελὸν λειμῶνα τὸν ἄδιψον. *Tzetzes in Hesiod.* "Εργ. ϗ 'Ημερ. 1. 168. 169. " Si Paradisum nominemus locum " divinæ amœnitatis, recipiendis sanctorum " spiritibus destinatum, —— Elysii campi " fidem occupaverunt." *Tertullian. Apolog. cap.* 47.

Ver. 564. 586. 592. 'Αθάνατοι ——— 'Αθανάτοις.] Vide ad *Il.* ά· 398.

Ver. 565. Τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει.] Haud dissimilitèr *Pindarus*;

Ἶσον δὲ νύκτεσσιν αἰεὶ,
Ἶσα δ' ἐν ἁμέραις ἅλιον ἔχοντες, ἀπονέστερον
'Εσθλοὶ νέμονται βίοτον ——— *Olymp. Od.* II, *ver.* 1 9.

Ver. 566. Οὐ νιφετὸς, ὔτ' ἂρ χειμών.] Vide infrà ad ζ'. 42.

Ibid. ——— νιφετὸς.] Vide ad *Il.* μ'. 280.

Ibid. ——— ὔτε ποτ'.] *Strabo*, loco suprà citato, legit ὐδὲ ποτ'.

Ver. 567. —— λιγυπνείοντας.] *Al.* λιγὺ πνείοντας· Vide ad *Il.* τ'. 350.

Ver. 568. —— ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπȣς.] *Al.* ἀνίησι παραψυχὴν ἀνθρώποις.

Ver. 570. "Ως εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο.]

Hæc Proteus: et se jactu dedit æquor in altum. *Georgic.* IV. 528.

Dixerat hæc Proteus, et condidit æquore vultum.
Ovid. Metamorph. lib. XI. *ver.* 256

Ver. 572. ——— πόρφυρε.] Vide suprà ad *ver.* 427. item ad *Il.* ά· 338. et 482.

Digitized by Google

Τὸν δ' ἐφόρει κατὰ πόντον ἀπείρονα κυμαίνοντα.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.
Σὸς δέ που ἔκφυγε κῆρας ἀδελφεὸς, ἠδ' ὑπάλυξεν,
Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι· σάωσε δὲ πότνια Ἥρη.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε Μαλειάων ὄρος αἰπὺ
Ἵξεσθαι, τότε δή μιν ἀναρπάξασα θύελλα
Πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρεν, μεγάλα στενάχοντα,
Ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιὴν, ὅθι δώματα ναῖε Θυέστης
Τοπρὶν, ἀτὰρ τότ' ἔναιε Θυεστιάδης Αἴγισθος.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖθεν ἐφαίνετο νόστος ἀπήμων,
Ἂψ δὲ θεοὶ οὖρον στρέψαν, καὶ οἴκαδ' ἵκοντο·
Ἤτοι ὁ μὲν χαίρων ἐπεβήσετο πατρίδος αἴης,
Καὶ κύνει ἁπτόμενος ἣν πατρίδα· πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ
Δάκρυα θερμὰ χέοντ', ἐπεὶ ἀσπασίως ἴδε γαῖαν.
Τὸν δ' ἄρ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε σκοπὸς, ὅν ῥα καθεῖσεν
Αἴγισθος δολόμητις ἄγων· ὑπὸ δ' ἔσχετο μισθὸν,
Χρυσοῦ δοιὰ τάλαντα· φύλασσε δ' ὅγ' εἰς ἐνιαυτὸν,
Μή ἑ λάθοι παριὼν, μνήσαιτο δὲ θούριδος ἀλκῆς.

“ Illum autem ferebat in mare ingens, undosum.
“ Sic ille quidem ibi periit, postquam bibisset salsam aquam.
“ Tuus verò utcunque effugit mortem frater, atque elapsus est,
“ In navibus cavis: servavit enim veneranda Juno.
“ Sed quandò jam statim erat ad Malearum montem arduum
“ Perventurus, tum verò ipsum abreptum procella
“ Pontum per piscosum tulit, valdè ingemiscentem,
“ Agri ad extremam oram, ubi ædes habitabat Thyestes
“ Priùs, at tunc habitabat Thyestiades Ægisthus.
“ Sed cùm jam et illinc apparebat reditus incolumis,
“ Retrò verò dii ventum verterunt, et *illi* domum venerunt;
“ Sanè ille quidem gaudens ingressus est patriam terram,
“ Et osculabatur attingens suam patriam: multæ verò ab ipso
“ Lacrymæ calidæ effundebantur, quia lubentèr vidit terram.
“ Hunc autem à speculâ conspexit speculator, quem constituerat
“ Ægisthus dolosus, ducens; promisit autem mercedem,
“ Auri duo talenta; observabat verò hic toto anno,
“ Nè ipsum lateret accedens, recordareturque strenuæ fortitudinis.

Ver. 518. Τὸν δ' ἐφόρει κατὰ πόντον.]

Αἴας δ' ἄλλοτε μὲν περινήχετο δούρατι νηὸς·
Ἄλλοτε δ' αὖ χείρεσσι διήνυεν ἁλμυρὰ βένθη.
Quint. Calab. παραλειπ. Ὁμηρικ. *ver.* 546.

Ver. 511. Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.] Τοῦτον δὲ τὸν στίχον φασὶν οἱ Παλαιοὶ ἐν ὀδεμιᾷ ἐκδόσει φέρεσθαι, διὰ τὸ λίαν εὐτελές. *Eustath.*

Ver. 513. ——— σάωσε δὲ πότνια Ἥρη.] Τουτέστιν ἀλληγορικῶς ὁ ἀὴρ, εὔκρατον πνέων. *Eustath.*

Ver. 514. et 519. ——— ὅτε δὴ.] Similitèrque infrà *ver.* 545. ὅπως κεν δὴ. Vide ad *Il.* ξ΄. 433. et 504.

Ibid. ——— Μαλειάων.] Ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 520. ——— στρέψαν.] *Al.* τρέψαν.

Ver. 521. Ἤτοι ὁ μὲν χαίρων.] *Eustathius* in commentario citat, Αὐτὸς μὲν χαίρων.

Ibid. ——— ἐπεβήσετο.] Vide ad *Il.* β΄. 35. et ι΄. 109. *Al.* ἐπεβήσατο.

Ver. 524. ——— ὅν ῥα.] *Quem scilicèt* ———.

Digitized by Google

Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων πρὸς δώματα ποιμένι λαῶν.
Αὐτίκα δ' Αἴγισθος δολίην ἐφράσσατο τέχνην·
Κρινάμενος κατὰ δῆμον ἐείκοσι φῶτας ἀρίστους,
Εἷσε λόχον, ἑτέρωθι δ' ἀνώγει δαῖτα πένεσθαι.
Αὐτὰρ ὁ βῆ καλέων Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν, ἀεικέα μερμηρίζων.
Τὸν δ' οὐκ εἰδότ' ὄλεθρον ἀνήγαγε, καὶ κατέπεφνε
Δειπνίσσας, τε κατέκτανε ὥς τίς βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.
Οὐδέ τις Ἀτρείδεω ἑτάρων λίπεθ', οἵ οἱ ἕποντο,
Οὐδέ τις Αἰγίσθου· ἀλλ' ἔκταθεν ἐν μεγάροισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
Κλαῖον δ' ἐν ψαμάθοισι καθήμενος· οὐδέ νύ μοι κῆρ
Ἤθελ' ἔτι ζώειν, καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τ' ἐκορέσθην,
Δὴ τότε με προσέειπε γέρων ἅλιος νημερτής·
Μηκέτι, Ἀτρέος υἱὲ, πολὺν χρόνον ἀσκελὲς οὕτω

" Perrexit autem ire annunciaturus ad ædes pastori populorum.
" Statim verò Ægisthus dolosam excogitavit fraudem:
" Electis ex plebe viginti viris optimis,
" Constituit insidias, et ab-alterâ-parte jussit convivium apparari.
" At ipse ivit invitans Agamemnonem, pastorem populorum,
" Equis et curribus, nefanda animo agitans.
" Hunc autem non fati providentem reduxit, et trucidavit
" Convivio-exceptum, ut si quis interfecerit bovem ad præsepe:
" Neque quisquam Atridæ sociorum relictus est, qui eum sequebantur,
" Neque quisquam Ægisthi; sed trucidati sunt in ædibus.
" Sic dixit; at mihi confractum est charum cor:
" Flebam autem in arenis sedens; neque mihi cor
" Volebat ampliùs vivere, et videre lumen solis.
" At postquam flendoque volutandoque saturatus sum,
" Tum me allocutus est senex marinus verax;
" Nè ampliùs, Atrei fili, longo tempore indesinentèr sic

Ver. 531. Εἷσε λόχον.] *Barnesius* de suo edidit Εἷσε λόχονδ'· Quam lectionem confirmari existimat ex *Odyss.* ξ'. 217. Sed minùs rectè. Nam isto quidem in loco necessariò legendum est "λόχονδε," quia præcedat "κρίνοιμι." At hîc rectè se habent Vulgati; ut liquet ex aliis locis ubi eandem phrasin usurpat Poëta;

——— πυκινὸν λόχον εἷσαν, ἀγοιῆς. *Iliad.* δ'. 392.

Κρίνας ἐκ Λυκίης εὐρείης φῶτας ἀρίστους,
Εἷσε λόχον ——— ζ'. 188.

Ver. 535. Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.]

Κτενεῖ νιν ἡ σοῦ ἄλοχος, οἰκουρὸς πικρά.—
Καὐτόν γε τοῦτον πέλεκυν ἐξάρας' ἄνω.
Euripid. Hecub. ver. 1277. 1279.

Quem in locum *Scholiastes*; Οἱ νεώτεροι, (inquit,) μὴ νοήσαντες τὸ Ὁμηρικὸν, "Δειπνίσσας ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ," ὅτι ἀνθ' οὗ ἔδει μετὰ τῆς τέχνης ἀπολαύσεως τυχεῖν, τοῦτον ὡς βοῦν ἀπέκτεινεν ἡ Κλυταιμνήστρα· προσέθηκαν ὅτι καὶ πελέκει ἀνῃρέθη. Διὸ σημειωτέον ἐνταῦθα τὸ, "Καὐτόν γε τοῦτον πέλεκυν ἐξάρας' ἄνω."

Ibid. Δειπνίσσας.] *Scholiastes* in *Euripidem*, loco jam citato, legit Δειπνήσας. Atque in etiam habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Sed, ut opinor, minùs rectè. Nam ea vox apud *Homerum* de eo semper usurpatur, qui ipse *convivatur*; non de eo qui alium *convivio excipit*. Vide infrà ad ι'. 312. et ι'. 396.

Ver. 539. Κλαῖον.] Vide ad *Il.* ν'. 84.

Ibid. ——— οὐδέ νύ μοι κῆρ.] *Al.* οὐδέ μοι ἦτορ.

Ver. 543. ——— Ἀτρέος υἱὲ.] MS. à *Tho.*

Digitized by Google

Κλαῖ', ἐπεὶ οὐκ ἄνυσίν τινα δήομεν· ἀλλὰ τάχιστα
Πείρα, ὅπως κεν δὴ σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι.
Ἢ γάρ μιν ζωόν γε κιχήσεαι, ἤ κεν Ὀρέστης
Κτεῖνεν ὑποφθάμενος· σὺ δέ κεν τάφου ἀντιβολήσαις.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοὶ κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Αὖτις ἐνὶ στήθεσσι, καὶ ἀχνυμένῳ περ, ἰάνθη·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Τούτους μὲν δὴ οἶδα· σὺ δὲ τρίτον ἄνδρ' ὀνόμαζε,
Ὅστις ἔτι ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ,
Ἠὲ θανών· ἐθέλω δὲ καὶ ἀχνύμενός περ ἀκοῦσαι.
  Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Υἱὸς Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκία ναίων.
Τὸν δ' ἴδον ἐν νήσῳ θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντα,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀνάγκῃ
Ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
Οὐ γάρ οἱ παρὰ νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
Οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Σοὶ δ' οὐ θέσφατόν ἐστι, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,

"Fleas, quoniam non remedium aliquod inveniemus: sed citissimè
"Tenta, quo-pacto jam tuam in patriam terram pervenias.
"Aut enim ipsum vivum deprehendes, aut Orestes
"Interfecerit præveniens: tu verò sepulturæ occurreris.
"Sic dixit: at mihi cor et animus generosus
"Rursùs intra pectus, et tristi licèt, lætabatur:
"Et ipsum allocutus verba alata dixi;
"Istos quidem jam novi; tu verò tertium virum nomina,
"Quinam adhuc vivus detinetur in lato mari,
"Aut mortuus: volo autem, et mœstus licèt, audire.
"Sic dicebam: ille verò me rursùs respondens allocutus est;
"Filius Laërtæ, in Ithacâ ædes habitans.
"Hunc verò vidi in insulâ lacrymas uberes fundentem,
"Nymphæ in ædibus Calypsûs, quæ ipsum necessitate
"Detinet; nec ille potest in suam patriam terram pervenire:
"Non enim ei adsunt naves remigio-instructæ, et socii,
"Qui ipsum vehant per lata dorsa maris.
"Tibi verò non à-fato-decretum est, Jovis-alumne ô Menelaë,

Bentleio collatus, Ἀτρέως υἱὲ. Quod et ferri posset; pronuntiando videlicèt Ἀτρῶς· eodem modo ac voces Ἀτρείδεω, Λαέρτεω, *ver.* 536. 555. pronuntiabantur Ἀτρείδω, Λαέρτω. Vide ad *Il.* ά 1. et 489.

Ver. 544. ——— ἐπεὶ οὐκ ἄνυσιν τινα δήομεν.]

Οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο.
Suprà *Iliad.* ώ. 524.

Ver. 547. ——— ὑποφθάμενος.] Vide ad *Il.* β΄. 48.

Ver. 549. 553. et 661. ——— ἀχνυμένῳ ——— ἀχνύμενος.] Vide ad *Il.* γ΄. 260.

Ver. 552. ——— εὐρέϊ πόντῳ.] *Al.* εὐρέϊ κόσμῳ. Vide suprà ad *ver.* 498.

Ver. 557. ——— ἥ μιν ἀνάγκῃ Ἴσχει.] Vide suprà ad ά. 55.

Ver. 559. ——— ἐπήρετμοι.] Ἐνταῦθα δὲ νῆες ἐπήρετμοι, αἷς εἰσὶν ἐρετμοί. *Eustath.*

Ver. 561. Σοὶ δ' οὐ θέσφατον ἐστὶ.]

Καὶ τῷ πλανήτῃ Μενέλεῳ θεῶν πάρα
Μακάρων κατοικεῖν νῆσον ἐστὶ μόρσιμον.
Euripid. Helena, ver. 1692.

Digitized by Google

'Αργει ἐν ἱπποβότῳ θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
'Αλλά σ' ἐς 'Ηλύσιον πεδίον καὶ πείρατα γαίης
Αθάνατοι πέμψουσιν, (ὅθι ξανθὸς 'Ραδάμανθυς,
Τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν·
Οὐ νιφετὸς, ὄυτ' ἂρ χειμὼν πολὺς, ὄυτε πότ' ὄμβρος,
'Αλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λιγυπνείοντας ἀήτας
'Ωκεανὸς ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους·)
Οὕνεκ' ἔχεις 'Ελένην, καί σφιν γαμβρὸς Διός ἐσσι.
῞Ως εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἅμ' ἀντιθέοις ἑτάροισιν
῎Ηϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν ἠδὲ θάλασσαν,

" In Argo equos-pascente mori et fatum obire:
" Sed te in Elysium campum, et fines terræ
" Immortales mittent; (ubi flavus Rhadamanthus *est*;
" Ubi utique facillima vivendi-ratio est hominibus:
" Non nix, neque hiems multa, neque unquam imber,
" Sed semper Zephyri argutè-spirantes auras
" Oceanus emittit, ad refrigerandum homines:)
" Quòd habes Helenam, et ipsis Jovis gener es.
" Sic locutus, pontum subiit fluctuosum.
" At ego ad naves simul-cum eximiis sociis
" Ibam; multa autem mihi cor agitabat eunti.
" Cæterùm postquam ad navem venimus atque mare,

Ver. 563. 'Αλλὰ σ' ἐς 'Ηλύσιον πεδίον.] Τὸ τῶν ἡρώων ἐνδιαίτημα, κεκλημένον ἀπὸ 'Ηλυσίου τοῦ 'Ελευθῆρος εὐσεβεστάτου γενομένου ἢ παρὰ τὸ ἄλυτα ἐν αὐτῷ μένειν τὰ σώματα· ὁ δὲ τοπος, ἐν ταῖς καλουμέναις μακάρων νήσοις. *Schol.* 'Ο τοίνυν Ποιητὴς τὰς τοσαύτας στρατιὰς ἐπὶ τὰ ἔσχατα τῆς 'Ιβηρίας ἱστορηκὼς, πυνθανόμενος δὲ καὶ πλοῦτον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς, (οἱ γὰρ Φοίνικες ἐδήλουν τοῦτο,) ἐνταῦθα τὸν τῶν εὐσεβῶν ἔπλασε χῶρον, καὶ τὸ 'Ηλύσιον πεδίον, οὗ φησὶν ὁ Πρωτεὺς ἀποικίσειν τὸν Μενέλαον. "'Αλλὰ σ' ἐς " 'Ηλύσιον πεδίον &c. *Strabo, Geograph. lib.* III. *pag.* 223. *al.* 150.

——————— amœna piorum
Concilia, Elysiumque colo ———.
Æn. V. 734.

——————— Exindè per amplum
Mittimur Elysium, et pauci læta arva tenemus. VI. 743.

῞Ωσπερ ἡμεῖς τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἀποκληροῦμεν τὴν ἐν παραδείσῳ διατριβὴν, οὕτω τοῖς ἥρωσιν ῞Ελληνες ἀπονέμουσι μακάρων νήσους, καὶ πεδίον 'Ηλύσιον, καὶ τὸν ἀσφοδελὸν λειμῶνα τὸν ἄδιψον. *Tzetzes in Hesiod.* ῎Εργ. καὶ 'Ημερ. 1. 168. 169. " Si Paradisum nominemus locum " divinæ amœnitatis, recipiendis sanctorum " spiritibus destinatum, —— Elysii campi " fidem occupaverunt." *Tertullian. Apolog. cap.* 47.

Ver. 564. 586. 592. 'Αθάνατοι ——— 'Αθανάτοις.] Vide ad *Il.* ά. 398.

Ver. 565. Τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει.] Haud dissimilitèr *Pindarus*;

῏Ισον δὲ νύκτεσσιν αἰεὶ,
῏Ισα δ' ἐν ἁμέραις ἅλιον ἔχοντες, ἀπονέστερον
'Εσθλοὶ νέμονται βίοτον ——— *Olymp. Od.* II, *ver.* 1 9.

Ver. 566. Οὐ νιφετὸς, ὄυτ' ἂρ χειμών.] Vide infrà ad ζ'. 42.

Ibid. ——— νιφετὸς.] Vide ad *Il.* μ'. 280.

Ibid. ——— ὄυτε ποτ'.] *Strabo,* loco suprà citato, legit οὐδὲ ποτ'.

Ver. 567. —— λιγυπνείοντας.] *Al.* λιγὺ πνείοντας· Vide ad *Il.* τ'. 350.

Ver. 568. —— ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους.] *Al.* ἀνίησι παραψυχὴν ἀνθρώποις.

Ver. 570. ῞Ως εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο.]

Hæc Proteus: et se jactu dedit æquor in altum. *Georgic.* IV. 528.

Dixerat hæc Proteus, et condidit æquore vultum.
Ovid. Metamorph. lib. XI. *ver.* 256

Ver. 572. ——— πόρφυρε.] Vide suprà ad *ver.* 427. item ad *Il.* ά. 338. et 492.

Digitized by Google

Δόρπον θ' ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἤλυθεν ἀμβροσίη νύξ,
Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς,
Νῆας μὲν πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν,
Ἐν δ' ἱστοὺς τιθέμεσθα καὶ ἱστία νηυσὶν ἐΐσης.
Ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο, διϊπετέος ποταμοῖο,
Στῆσα νέας, καὶ ἔρεξα τεληέσσας ἑκατόμβας.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατέπαυσα θεῶν χόλον αἰὲν ἐόντων,
Χεῦ' Ἀγαμέμνονι τύμβον, ἵν' ἄσβεστον κλέος εἴη.
Ταῦτα τελευτήσας νεόμην· ἔδοσαν δέ μοι οὖρον
Ἀθάνατοι, τοί μ' ὦκα φίλην ἐς πατρίδ' ἔπεμψαν.

" Cœnamque apparavimus, supervenitque divina nox,
" Tum utique dormivimus in littore maris.
" Quandò autem manè-genita apparuit rosea-digitos aurora,
" Naves quidem imprimis deduximus in mare vastum,
" Malosque imposuimus et vela navibus æqualibus:
" Ipsique porrò ingressi super transtra sederunt;
" Ordine autem considentes spumosum mare verberabant remis.
" Rursùs autem ad Ægyptum, à-Jove-fluens flumen,
" Constitui naves, et feci perfectas hecatombas.
" At postquam sedâssem deorum iram semper existentium,
" Aggessi Agamemnoni tumulum, ut sempiterna gloria esset.
" His peractis, redii: dederunt autem mihi ventum-secundum
" Dii, qui me celeritèr charam in patriam miserunt.

Ver. 574. Δόρπον θ'.] Vide suprà ad *ver.* 429. et ad β'. 20.

Ver. 577. —— ἐρύσσαμεν.] Vide infrà ad λ'. 2.

Ibid. —— ἅλα δῖαν.] Vide suprà ad γ'. 158. et ad *Il.* ά. 141.

Ver. 578. —— ἱστοὺς τιθέμεσθα.] *Al.* ἱστοὺς τ' ἐθέμεσθα.

Ver. 579. Ἐν δὲ ϗ αὐτοὶ βάντες ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.] *Al.* Ἂν δὲ ϗ αὐτοὶ βάντες.

Linquere tum portus jubeo, et considere transtris. *Æn.* III. 289.

Ver. 580. —— πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.]

Vela dabant læti, et spumas salis ære ruebant. *Æn.* I. 39.

—— remis insurgimus: haud mora; nautæ

Adnixi torquent spumas, et cærula verrunt. *Æn.* III. 207.

Certatim socii feriunt mare, et æquora verrunt. *Æn.* III. 290. V. 778.

Verrimus et proni certantibus æquora remis. *Æn.* III. 668.

Ver. 581. Ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο.] Αἰγύπτου, ὃ ἐστὶ Νείλου —— ὃν Ὅμηρος μὲν οὕτω καλεῖ· Ἡσίοδος δὲ, ὡς ἂν νεώτερος, Νεῖλον ἤδη καλούμενον οἶδεν αὐτόν. *Eustath.* Ὅμηρος —— τοῖς ἀρχαίοις ἐχρήσατο ὀνόμασιν, —— καλεῖ καὶ Αἴγυπτον τὸν ποταμὸν εἶπεν, ὁ Νεῖλον. *Pausanias, Bæotic. lib.* IX. *cap.* 40. Vide *Plinii Histor. Natural. lib.* V. *cap.* 9. item suprà ad *ver.* 577. et γ'. 300.

Ibid. —— διϊπετέος ποταμοῖο.] Πλημμυρεῖ ἐξ ὄμβρων ὁ Νεῖλος πληρούμενος, ϗ διὰ τοῦτο διϊπετὴς καλεῖται. *Eustath.* Οἱ μὲν ἐν ἀρχαῖοι στοχασμῷ τὸ πλέον, οἱ δ' ὕστερον αὐτόπται γενηθέντες, ᾔσθοντο ὑπὸ ὄμβρων θερινῶν πληρούμενον τὸν Νεῖλον, τῆς Αἰθιοπίας τῆς ἄνω κλυζομένης, ϗ μάλιστα ἐν τοῖς ἐσχάτοις ὄρεσι· παυσαμένων δὲ τῶν ὄμβρων, παυομένην κατ' ὀλίγον τὴν πλημμυρίδα. —— Φησὶ γὰρ (Ποσειδώνιος) Καλλισθένη λέγειν τὴν ἐκ τῶν ὄμβρων αἰτίαν τῶν θερινῶν, παρὰ Ἀριστοτέλους λαβόντα· ἐκεῖνον δὲ παρὰ Θρασυάλκου τοῦ Θασίου —— ἐκεῖνον δὲ παρ' ἄλλου· τὸν δὲ παρ' Ὁμήρου, διϊπετέα φάσκοντος τὸν Νεῖλον· " Ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο διϊπετέος " ποταμοῖο." *Strabo, Geograph. lib.* XVII. *pag.* 1138. 1139: *al.* 789. 790. Vide suprà ad *ver.* 477.

Ver. 585. —— ἔδοσαν δέ μοι οὖρον Ἀθάνατοι.] Vide infrà ad λ'. 6.

Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον ἐνὶ μεγάροισιν ἐμοῖσιν,
Ὄφρα κεν ἑνδεκάτη τε δυωδεκάτη τε γένηται·
Καὶ τότε σ' εὖ πέμψω, δώσω δέ τοι ἀγλαὰ δῶρα,
Τρεῖς ἵππους καὶ δίφρον ἐΰξοον· αὐτὰρ ἔπειτα
Δώσω καλὸν ἄλεισον, ἵνα σπένδῃσθα θεοῖσιν
Ἀθανάτοις, ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη, μὴ δή με πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἔρυκε.
Καὶ γάρ κ' εἰς ἐνιαυτὸν ἐγὼ παρά σοί γ' ἀνεχοίμην
Ἥμενος, οὐδέ κέ μ' οἴκου ἕλοι πόθος, οὐδὲ τοκήων·
(Αἰνῶς γὰρ μύθοισιν ἔπεσσί τε σοῖσιν ἀκούων
Τέρπομαι·) ἀλλ' ἤδη μοι ἀνιάζουσιν ἑταῖροι
Ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ· σὺ δέ με χρόνον ἐνθάδ' ἐρύκεις.
Δῶρον δ', ὅττι κέ μοι δοίης, κειμήλιον ἔστω·
Ἵππους δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι, ἀλλά σοι αὐτῷ
Ἐνθάδε λείψω ἄγαλμα· σὺ γὰρ πεδίοιο ἀνάσσεις
Εὐρέος, ᾧ ἔνι μὲν λωτὸς πολύς, ἐν δὲ κύπειρον,

" Verùm age nunc mane in ædibus meis,
" Donec undecimaque duodecimaque fuerit *dies*;
" Et tunc te benè dimittam; daboque tibi splendida dona,
" Tres equos et currum benè-politum: cæterùm deinde
" Dabo pulchrum poculum, ut libes diis
" Immortalibus, meî memor diebus omnibus."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
" Atride, nè sanè me multo tempore hîc detine.
" Etenim in annum ego apud te utique perdurarem
" Sedens, neque me domûs caperet desiderium, neque parentum:
" (Vehementèr enim verbis sermonibusque tuis audiens
" Oblector;) sed jam mihi tædio-afficiuntur socii
" In Pylo divinâ: tu autem me *longum*-tempus hîc detines.
" Donum autem, quodcunque mihi dederis, sit quod-recondi-possit;
" Equos verò in Ithacam non ducam, sed tibi ipsi
" Hinc relinquam ornamentum; tu enim campo imperas
" Lato, in quo quidem lotus multus, in quo cyperus,

Ibid. —— ἔδωκεν.] *Al.* δίδωσιν,

Ver. 590. Τρεῖς ἵππους καὶ δίφρον.] Ξεναρίδα ἦν, φασὶ, καὶ παρήορον ἵνα βασιλικὸς τῷ Τηλεμάχῳ ὑπισχνεῖται δοῦναι, τίθριππα γὰρ οὕτω ἦσαν. *Eustath.* Vide ad *Il.* π'. 152.

Ver. 591. Δώσω καλὸν ἄλεισον.]

Cratera impressum signis,——
Ferre sui dederat monimentum et pignus amoris. *Æn.* V. 536. 538.

Ver. 595. Καὶ γὰρ κ' εἰς ἐνιαυτὸν.] Refertur istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: " *Non quòd tecum vivendi me tædeat;* " *ETENIM vel in annum*, &c." Vide ad *Il.* ί. 22.

Ver. 600. —— κειμήλιον ἔστω.] Τουτέστιν ἀπόθετόν τι. *Eustath.*

Ver. 601. Ἵππους δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι, ἀλλά σοι αὐτῷ Ἐνθάδε λείψω.]

Haud malè Telemachus, proles patientis Ulixei:
Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis
Porrectus spatiis, nec multæ prodigus herbæ.
Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.
Horat. Epist. lib. I. vii. 40.

Ver. 602. —— ἄγαλμα.] Vide suprà ad γ'. 274.

Ver. 603. —— λωτὸς.] Εἶδος πόας, καὶ δένδρου. *Schol.* Ἐπειδὰν πλήρης γίνηται ὁ ποταμὸς, καὶ τὰ πεδία πελαγίσῃ, φύεται ἐν τῷ

Digitized by Google

Πυροί τε, ζειαί τε, ἰδ' εὐρυφυὲς κρῖ λευκόν.
Ἐν δ' Ἰθάκῃ οὔτ' ἄρ δρόμοι εὐρέες, οὔτε τι λειμών·
Αἰγίβοτος· καὶ μᾶλλον ἐπήρατος ἱπποβότοιο.
Οὐ γάρ τις νήσων ἱππήλατος, οὐδ' εὐλείμων,
Αἵ θ' ἁλὶ κεκλίαται· Ἰθάκη δέ τε καὶ πέρι πασέων.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Αἵματος εἰς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις.
Τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μεταστήσω· δύναμαι γάρ.
Δώρων δ', ὅσσ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ κειμήλια κεῖται,
Δώσω, ὃ κάλλιστον καί τιμηέστατόν ἐστιν.
Δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ
Ἐστὶν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράανται·

" Triticum, speltae, atque latè-germinans hordeum album.
" In Ithacâ autem neque sanè curricula lata, neque omninò pratum:
" Capris-pascendis-apta *ea est*; et magìs grata *solo*-equis-pascendis-apto.
" Nulla enim insularum equis-idonea, neque pratis accommodata,
" Quæ mari circumdatæ sunt: Ithaca autem et supra omnes."
Sic dixit: risit verò bello strenuus Menelaus,
Manuque ipsum prehendit, verbumque dixit, atque compellavit;
" Sanguinis es boni, chare fili, qualia loqueris.
" Atqui ego tibi hæc *dona* commutabo; possum enim.
" Donorum autem, quæcunque in meâ domo recondita jacent,
" Dabo, quod pulcherrimum et pretiosissimum est:
" Dabo tibi craterem elaboratum: argenteus verò
" Est totus, auro autem labra munita sunt;

ὕδατι κρίνεα πολλὰ, τὰ Αἰγύπτιοι καλέουσι λωτόν· ταῦτ' ἐπεὰν δρέψωνται, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον· καὶ ἔπειτα τὸ ἐκ τοῦ μέσου τοῦ λωτοῦ, τῇ μήκωνι ἐὸν ἐμφερὲς, ἀπτήσαντες, ποιεῦνται ἐξ αὐτοῦ ἄρτους ὀπτοὺς πυρί. Ἐστὶ δὲ καὶ ἡ ῥίζα τοῦ λωτοῦ τούτου ἐδωδίμη, καὶ ἐγγλύσσει ἐπιεικέως ἐὸν στρογγύλον, μέγεθος κατὰ μῆλον. *Herodotus*, *lib.* II. *cap.* 92.

Ver. 604. —— ζειαὶ τε, ἰδ'.] *Al.* ζειαὶ τ', ἠδ'.

Ver. 605. Ἐν δ' Ἰθάκῃ οὔτ' ἄρ δρόμοι εὐρέες.] Vide suprà ad *ver.* 601.

Ibid. —— οὔτ' ἄρ.] *Al.* οὐ γάρ.

Ver. 606. Αἰγίβοτος· καὶ μᾶλλον ἐπήρατος.] Ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς τοῦτο· ἵν' ᾖ, καὶ τοι αἰγίβοτός ἐστι, τῆς ἱπποτρόφου ἐμοὶ μᾶλλον ἐπήρατος. *Schol.*

Ibid. —— ἐπήρατος.] Vide ad *Il.* σ'. 512.

Ver. 607. Οὐ γάρ τις νήσων ἱππήλατος, οὐδ' εὐλείμων.] *Strabo*, *Geograph. lib.* X. citat, " Οὐ γάρ τις νῆσος εὐδείελος, οὐδ' εὐλεί-" μων."

Ver. 608. Αἵ θ' ἁλὶ κεκλίαται.] Περιέχονται τῇ θαλάσσῃ. *Schol.*

Ibid. —— κεκλίαται.] Vide ad *Il.* ά. 37.

Ibid. et *ver.* 723. —— πασέων.] Pronuntiabatur πασῶν. Similitèrque εὐεργέων, infrà *ver.* 695. pronuntiabatur εὐεργῶν. Vide ad *Il.* β'. 811.

Ver. 609. —— μείδησεν.] *Al.* γήθησεν.

Ver. 611. —— Αἵματος εἰς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις.] Ἡ δ' εὐγένεια παρ' ἑκάστοις οἴκοι τίμιος· ἔτι διότι βελτίους εἰκὸς τοὺς ἐκ βελτιόνων· εὐγένεια γάρ ἐστιν ἀρετὴ γένους. *Aristot. de Republ. lib.* III. *cap.* 13. Porrò hinc *Cleanthes*, apud *Diogenem Laërtium*; Λάκωνος τινὸς εἰπόντος ὅτι ὁ πόνος ἀγαθὸν, διαχυθεὶς φησὶν, " Αἵματος εἰς ἀγαθοῖο, φίλον " τέκος". *Laërt. lib.* VII. Vide suprà ad *ver.* 206.

Ver. 612. —— μεταστήσω.] Τὸ δὲ, " με-" ταστήσω," ἀντὶ τοῦ, μεταλλάξω, μεταστα-θμήσω, ἢ ἀνταλλάξω, ἀντιδώσω· ἐκ μεταφορᾶς τῶν διὰ σταθμοῦ ἀντικαταλλασσόντων. *Eustath.* Vide ad *Il.* ί. 745.

Ver. 613. —— κειμήλια.] Vida suprà ad *ver.* 600.

Ver. 615. —— τετυγμένον.] Vide ad *Il.* ζ. 488.

Ver. 616. —— κεκράανται.] Vide suprà ad *ver.* 132.

Digitized by Google

"Ἔργον δ' Ἡφαίστοιο· πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως
Σιδονίων βασιλεὺς, ὅθ' ἑὸς δόμος ἀμφεκάλυψε
Κεῖσέ με νοστήσαντα· τεῒν δ' ἐθέλω τόδ' ὀπάσσαι.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Δαιτυμόνες δ' ἐς δώματ' ἴσαν θείου βασιλῆος·
Οἱ δ' ἦγον μὲν μῆλα, φέρον δ' εὐήνορα οἶνον.
Σῖτον δέ σφ' ἄλοχοι καλλικρήδεμνοι ἔνεικαν.
Ὣς οἱ μὲν περὶ δεῖπνον ἐνὶ μεγάροισι πένοντο.
Μνηστῆρες δὲ πάροιθεν Ὀδυσσῆος μεγάροιο
Δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες,
Ἐν τυκτῷ δαπέδῳ, ὅθι περ πάρος ὕβριν ἔχεσκον.
Ἀντίνοος δὲ καθῆστο καὶ Εὐρύμαχος θεοειδὴς,
Ἀρχοὶ μνηστήρων, ἀρετῇ δ' ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι·

"Opus verò Vulcani: donavit autem illum Phædimus heros
"Sidoniorum rex, quandò ejus domus suscepit
"Illuc me in-reditu-profectum: tibi autem volo id præbere."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Convivatores verò in domum ierunt divini regis:
Illi verò adducebant quidem oves, afferebantque generosum vinum:
Panem verò ipsis uxores pulchris-vittis attulerunt.
Sic illi quidem circa cœnam in ædibus *Menelai* occupabantur.
Proci autem ante Ulyssis ædes
Discis delectabantur et hastilibus jaculantes,
In fabrefacto pavimento, ubi anteà insolentiam exercebant.
Antinous verò consederat et Eurymachus deo-formâ-similis,
Duces procorum; virtute autem erant longè optimi:

Ver. 617. —— πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως.] Φαίδιμος· ὄνομα κύριον. *Schol.* Τὸ δὲ, "φαί-"δ ιμος ἥρως," ἄδηλον κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, εἴπερ κύριον ἐστὶν ὄνομα. Τινὲς δὲ, Σώβαλον αὐτὸν ἕτεροι δὲ Σέθλων ἱστόρησαν. *Eustath.* *Barnesius Solomonem* fuisse conjicit; et hæc ex *Clemente Alexandrino* citat: Εἴραμος τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Σολομῶνι δίδωσι, καθ' οὓς χρόνους, μετὰ τὴν Τροίης ἅλωσιν, Μενελάῳ εἰς Φοινίκην ἄφιξις· ὥς φησὶ Μένανδρος, καὶ Λαῖτος ἐν τοῖς Φοινικικοῖς. *Strom.* I. Vide et infrà ad ὀ, 117. ubi iterùm occurrit hic locus.

Ver. 619. Κεῖσέ με νοστήσαντα.] Vide infrà ad ὀ, 119.

Ver. 621. Δαιτυμόνες δ' ἐς δώματ'.] Ὅτι ἀφεὶς τὸν Τηλέμαχον ὁ Ποιητὴς ἐν Σπάρτῃ, ἀπασχολεῖ τὸν λόγον εἰς τοὺς μνηστῆρας, καὶ φησί· "Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματα ἴσαν &c." *Eustath.* Similitèr et *Spondanus* in commentario ad hunc versum: "Peracto Menelai "et Telemachi colloquio, redintegrat Po-"ëta procorum memoriam." Verùm, ut rectè hic annotant *Barnesius* et Dna. *Dacier*, de eis quæ apud *Menelaum* geruntur, adhuc loquitur Poëta; de *Procis*, infrà *ver.* 625. incipitur narratio.

Ibid. Δαιτυμόνες.] Ἰστέον δὲ ὅτι δαιτυμόνες ἐνταῦθα, κατὰ παλαιὰν παρασημείωσιν, οὐχ' οἱ φίλοι, ἀλλ' οἱ τὴν δαῖτα ἑτοιμάζοντες. *Eustath.*

Ibid. —— ἐς δώματ'.] *Al.* ἀνὰ δώματ'. Quo modo et legit *Eustathius*, loco suprà (*ver.* 621.) citato.

Ver. 622. —— εὐήνορα οἶνον.] Τὸν ἀνδρείαν παρέχοντα ἐν καιρῷ πινόμενον. *Schol.*

Ver. 623. —— ἔνεικαν.] *Al.* ἔπεμπον. Atque ita legit *Eustathius* in commentario.

Ver. 626. Δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν.] Ὁ δὲ δίσκος, ἐκ λίθου, φασὶν, ἦν, καὶ ποτὲ καὶ σιδήρεος, ἱμάντι περὶ τὸ μέσον ἐνειρμένῳ, στρεφόμενος καὶ ἀφιέμενος· ἡ δὲ αἰγανέα, εἶδος ἀκοντίου ἐπιτηδείου εἰς αἰγῶν θήραν. *Eustath.*

Ver. 627. Ἐν τυκτῷ δαπέδῳ.] Κατεσκευασμένῳ καὶ λελειωμένῳ ἐδάφει. *Schol.*

Ibid. —— ὅθι περ.] *Ubi scilicet* ——.

Ibid. —— ἔχεσκον.] Vide ad *Il.* ά. 87. et β'. 221.

Τοῖς δ' υἱὸς Φρονίοιο Νοήμων ἐγγύθεν ἐλθὼν,
Ἀντίνοον μύθοισιν ἀνειρόμενος προσέειπεν·
Ἀντίνο', ἦ ῥά τι ἴδμεν ἐνὶ φρεσὶν, ἦε καὶ οὐκὶ,
Ὁππότε Τηλέμαχος νεῖτ' ἐκ Πύλου ἠμαθόεντος;
Νῆά μοι οἴχετ' ἄγων· ἐμὲ δὲ χρεὼ γίνεται αὐτῆς,
Ἤλιδ' ἐς εὐρύχορον διαβήμεναι, ἔνθα μοι ἵπποι
Δώδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλαεργοὶ
Ἀδμῆτες· τῶν κέν τιν' ἐλασσάμενος δαμασαίμην.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀνὰ θυμὸν ἐθάμβεον· οὐ γὰρ ἔφαντο
Ἐς Πύλον οἴχεσθαι Νηλήϊον, ἀλλά που αὐτοῦ
Ἀγρῶν, ἢ μήλοισι παρέμμεναι, ἠὲ συβώτῃ.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη Εὐπείθεος υἱός·
Νημερτές μοι ἔνισπε, πότ' ᾤχετο, καὶ τίνες αὐτῷ
Κοῦροι ἕποντ' Ἰθάκης ἐξαίρετοι; ἦ ἑοὶ αὐτοῦ
Θῆτές τε δμῶές τε; δύναιτό γε καὶ τὸ τελέσσαι;
Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Ἤ σε βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρατο νῆα μέλαιναν,

His autem filius Phronii Noëmon propè accedens,
Antinoüm verbis interrogans allocutus est;
" Antinoë, Nunquid scimus in mente nostrâ, an non,
" Quandò Telemachus redeat ex Pylo arenosâ?
" Navem mihi abiit abducens: mihi verò opus est illâ,
" Elidem in spatiosam ut-trajiciam, ubi mihi equæ
" Duodecim fœminæ, subtùs autem muli patientes-operis
" Indomiti: ex-quibus aliquem adigens domarem."
Sic ait: illi verò in animo obstupescebant; non enim putabant
In Pylum *eum* abiisse Neleïam, sed alicubi illic
In agris, aut ovibus adesse, aut cum subulco.
Hunc autem rursùs Antinoüs allocutus est Eupithei filius;
" Verè mihi dic, quandò abierit, et quinam illum
" Juvenes secuti sint ex Ithacâ electi? an sui ipsius
" Mercenariique mancipiaque? potueritne scilicèt hoc etiàm perficere?
" Et mihi hoc dic verè, ut benè sciam,
" An tibi vi invito abstulit navem nigram,

Ver. 630. 641. 648. Τοῖς δ' —— Τὸν δ'.] Vide ad *Il.* γ'. 200. et δ'. 160.

Ver. 634. —— ἐμὲ δὲ χρεὼ γίνεται αὐτῆς.] Ita ex Editionibus nonnullis restituit *Barnesius*; ut pronuntietur scilicèt χρῶ. Cumque *Barnesio* facit et MS. à *Th. Bentleio* collatus. *Vulgati* habent, ἐμὲ δὲ χρειὼ γίνετ' αὐτῆς: Quod ferri non potest. Nam γίνομαι, ut rectè hîc annotat *Barnesius*, *primam* semper producit. Cæterùm conjicit vir idem eruditus, legi posse, ἐμὲ δὲ χρειὼ γίνετ' αὐτῆς· verùm isto modo minùs rectè constabit Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά. 87.

Ver. 637. —— δαμασαίμην.] Vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 644. Θῆτες.] Οἱ ἐπὶ μισθῷ δουλεύοντες. *Schol.*

Ibid. —— δύναιτό γε καὶ τὸ τελέσσαι;] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* sine interrogatione. *Al.* δύναιτό κε.

Ver. 646. Ἤ σε βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρατο.] Ὅτι σχῆμα καινὸν τὸ, " Ἤ σε βίῃ ἀέκοντος " ἀπηύρα," ἤγουν ἀφείλετο, " νῆα μέλαιναν," ἀντὶ τοῦ ἀέκοντα. *Eustath.* De hujusmodi syntaxi vide infrà ad ί. 256. et ad ψ'. 205. 206.

Ibid. Ἤ σε.] *Al.* Εἴ σε.

Ibid. —— ἀπηύρατο.] *Al.* ἀπηύρα. Uti legisse videtur *Eustathius*.

Digitized by Google

Ἠὲ ἑκών οἱ δῶκας, ἐπεὶ προτιπτύξατο μῦθον;
Τὸν δ' υἱὸς Φρονίοιο Νοήμων ἀντίον ηὔδα·
Αὐτὸς ἑκών οἱ δῶκα· τί κεν ῥέξειε καὶ ἄλλος,
Ὁππότ' ἀνὴρ τοιοῦτος, ἔχων μελεδήματα θυμῷ,
Αἰτίζῃ; χαλεπόν κεν ἀνήνασθαι δόσιν εἴη.
Κοῦροι δ', οἳ κατὰ δῆμον ἀριστεύουσι μεθ' ἡμέας,
Οἵ οἱ ἕποντ'· ἐν δ' ἀρχὸν ἐγὼ βαίνοντ' ἐνόησα
Μέντορα, ἠὲ θεόν· τῷ δ' αὐτῷ πάντα ἐῴκει.
Ἀλλὰ τὸ θαυμάζω· ἴδον ἐνθάδε Μέντορα δῖον
Χθιζὸν ὑπ' ἠοῖον· τότε δ' ἔμβη νηῒ Πύλονδε.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς δώματα πατρός.
Τοῖσιν δ' ἀμφοτέροισιν ἀγάσσατο θυμὸς ἀγήνωρ·
Μνηστῆρες δ' ἄμυδις κάθισαν, καὶ παῦσαν ἀέθλων.

" An lubens ei dedisti, postquam adortus est te sermone?"
Hunc autem filius Phronii Noëmon contrà allocutus est;
" Ipsi lubens ei dedi: quid fecerit etiam alius,
" Quandò vir talis, habens curas in animo,
" Petat? difficile negare munus foret.
" Juvenes autem, qui in populo excellunt apud nos,
" Illi eum secuti sunt; ducem verò ego conscendentem observavi
" Mentorem, aut deum: illi verò ipsi omninò similis-erat.
" Sed hoc miror: vidi hìc Mentorem divinum
" Heri sub aurorâ; tunc autem conscendit navem ad-Pylum."
Sic locutus abiit ad domum patris.
His verò utrisque perculsus est animus generosus.
Proci autem simul consederunt, et quieverunt à certaminibus.

Ver. 649. ——— τί κεν ῥέξειε καὶ ἄλλος, Ὁππότ' ἀνὴρ τοιοῦτος.] " Fortasse," inquit *Henricus Stephanus*, " post ἄλλος ponenda, " aut certè intelligenda interrogationis no- " ta; ut hæc veluti ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς di- " cantur, Ὁππότ' ἀνὴρ τοιοῦτος *&c.* pro, Ὁπ- " πότε γὰρ ἀνὴρ τοιοῦτος αἰτίζῃ, χαλεπὸν κεν " ἀνήνασθαι *&c.*" Sed hoc minùs venustum.

Ver. 650. ——— μελεδήματα.] Μερίμνας, παρὰ τὸ μέλη ἔδειν, ὅ ἐστιν ἐσθίειν. *Schol.*

Ver. 651. Αἰτίζῃ.] *Al.* Αἰτίζει.

Ibid. ——— χαλεπὸν κεν ἀνήνασθαι δόσιν εἴη.] " Ἀνήνασθαι δόσιν" hoc in loco est, *recusare donum dare*: Occurrit autem eadem phrasis infrà τ'. 286. ubi *donum oblatum respuere* significare videtur. Uti observavit *Duportus*, in *Gnomologiâ* ad hunc locum.

Ver. 652. Κοῦροι δ', οἳ κατὰ δῆμον.] Ἄνδρες αὐτῷ συμπαρόντες λογάδες Ἰθακήσιοι, οἳ μεθ' ὑμᾶς κρατοῦσι. *Schol.*

Ibid. ——— ἀριστεύουσι μεθ' ἡμέας.] *Barnesius* ex *Scholiaste* edidit, ἀριστεύουσι μεθ' ὑμέας· et, ut ita legatur, Sensum omninò postulare contendit. " *Noëmon* enim," inquit, " non se inter Optimos adnumerat, sed " *Procos*; dicitque, *Juvenes Ithacensium no-* " *bilissimi, quique post Vos, ô Proci, sunt præ-* " *cipui, unà cum Telemacho abiêre*; μεθ' ὑμέας, " *post Vos.* Quare omninò Veram Lecti- " onem asserendam duxi." Ita ille. Attamen, ut opinor, mutato nihil opus. Servatâ enim vulgatâ lectione, Sententia est; non, " *Qui excellunt post nos*;" id quod, (uti observavit *Barnesius*,) *Noëmona* minùs decuisset; sed, " *Qui excellunt inter nos.*" Ita infrà π'. 419.

——— καὶ δέ σε φασὶν,
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης, μεθ' ὁμήλικας ἔμμεν ἄριστον.

Et *Iliad.* ί. 54.

Καὶ βουλῇ μετὰ πάντας ὁμήλικας ἔπλευ ἄριστος.

Cæterùm MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus habet ὑμέας. Vide et *ver.* 666. infrà.

Ver. 656. ——— ὑπ' ἠοῖον.] Ὑπὸ τὴν ἕω, ὄρθριον. *Schol.*

Ver. 658. Τοῖσιν δ' ἀμφοτέροισιν.] *Antinoö* et *Eurymacho*; suprà *ver.* 628. 630.

Ver. 659. ——— κάθισαν.] Vide ad *Il.* ά. 565. et β'. 191.

Digitized by Google

Τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη Εὐπείθεος υἱὸς,
Ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
Πίμπλαντ', ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην·
Ὢ πόποι! ἦ μέγα ἔργον ὑπερφιάλως ἐτελέσθη,
Τηλεμάχῳ ὁδὸς ἥδε· φάμεν δέ οἱ ἐ τελέεσθαι.
Ἐκ τόσσων δ' ἀέκητι νέος πάϊς οἴχεται αὔτως,
Νῆα ἐρυσσάμενος, κρίνας τ' ἀνὰ δῆμον ἀρίστους.
Ἄρξει καὶ προτέρω κακὸν ἔμμεναι· ἀλλά οἱ αὐτῷ
Ζεὺς ὀλέσειε βίην, πρὶν ἡμῖν πῆμα φυτεῦσαι.
Ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἑταίρους,
Ὄφρα μιν αὐτὸν ἰόντα λοχήσομαι, ἠδὲ φυλάξω,
Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης·
Ὡς ἂν ἐπισμυγερῶς ναυτίλλεται εἵνεκα πατρός.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνεον, ἠδ' ἐκέλευον·
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἀνστάντες ἔβαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος·
Οὐδ' ἄρα Πηνελόπεια πολὺν χρόνον ἦεν ἄπυστος
Μύθων, οὓς μνηστῆρες ἐνὶ φρεσὶ βυσσοδόμευον·

Ipsis verò Antinoüs interfatus est Eupithei filius,
Dolens: furore autem multùm præcordia circumfusa-caligine
Implebantur, oculi verò ei igni splendenti similes-erant:
"Papæ! Certè ingens facinus superbè patratum est,
"Telemacho profectio hæc! dicebamus verò ei non perfectum-iri.
"Tot nempè invitis juvenculus puer exiit temerè,
"Nave deductâ, electisque per populum optimis.
"Incipiet et ulteriùs malum esse: sed ei ipsi
"Jupiter perdat vim, antequam nobis malum severit.
"Verùm agite, mihi date navem celerem et viginti socios,
"Ut eum ipsum venientem insidiis-excipiam, atque observem,
"In freto Ithacæque Samique asperæ:
"Ut cum-suâ-pernicie naviget propter patrem."
Sic dixit; Illi verò omnes laudabant atque hortabantur:
Statim deindè exurgentes ibant in domum Ulyssis.
Neque verò Penelope longo-tempore fuit inscia
Sermonum, quos proci in mente profundè-cogitabant:

Ver. 661. ——— φρένες ἀμφιμέλαιναι.] Vide ad *Il.* ά. 103. et ρ'. 83.

Ver. 662. ——— ὄσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην.]

——— stant lumina flammâ.
Æn. VI. 300.

——— totoque ardentis ab ore
Scintillæ absistunt; oculis micat acribus ignis.
Æn. XII. 102.

Ver. 666. ——— κρίνας.] Vide ad *Il.* α'. 309. et 338.

Ver. 668. ——— πρὶν ἡμῖν πῆμα φυτεῦσαι.] *Al.* πρὶν ἥβης μέτρον ἱκέσθαι.

Ibid. ——— φυτεῦσαι.] *Al.* γενέσθαι. *Al.* γίνεσθαι. Quod ferri nequit. Vide suprà ad *ver.* 634.

Ver. 671. Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης.] Σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν· ——— Τῷ γὰρ ἐπιθέτῳ τὴν ὁμωνυμίαν διέσταλται, ὡς ὐκ ἐπὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐπὶ τῆς νήσυ τιθεὶς τὔνομα. *Strabo, Geograph. lib.* X.

Ibid. ——— πορθμῷ.] Τῷ διὰ περάματος τῷ στενῷ τόπῳ· πορθμὸς γὰρ λέγεται ἡ στενὴ θάλασσα. *Schol.*

Ver. 672. ——— ἐπισμυγερῶς.] Ἐπὶ κακῷ τῷ ἑαυτῦ, ἐπιπόνως. *Schol.*

Ver. 674. ——— ἀνστάντες.] Ita edidit *Barnesius* ex α'. 358. et ρ'. 177. infrà. *Vulgg.* ἀναστάντες.

Ver. 676. ——— βυσσοδόμευον.] Κατὰ βάθυς τῆς διανοίας ἐβυλεύοντο. *Schol.* Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οἰκεῖον τὸ βυσσοδομεύειν, ταῖς ἐπικεκρυμμέναις βυλαῖς. *Eustath.*

Digitized by Google

Κῆρυξ γάρ οἱ ἔειπε Μέδων, ὃς ἐπεύθετο βουλὰς,
Αὐλῆς ἐκτὸς ἐών· οἱ δ' ἔνδοθι μῆτιν ὕφαινον.
Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων διὰ δώματα Πηνελοπείῃ·
Τὸν δὲ κατ' οὐδοῦ βάντα προσηύδα Πηνελόπεια·
Κῆρυξ, τίπτε δέ σε προέσαν μνηστῆρες ἀγαυοί;
Ἦ εἰπέμεναι δμωῇσιν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Ἔργων παύσασθαι, σφίσι δ' αὐτοῖς δαῖτα πένεσθαι;
Μὴ μνηστεύσαντες, μηδ' ἄλλοθ' ὁμιλήσαντες,
Ὕστατα καὶ πύματα νῦν ἐνθάδε δειπνήσειαν,
Οἳ θάμ' ἀγειρόμενοι, βίοτον κατακείρετε πολλὸν,
Κτῆσιν Τηλεμάχοιο δαΐφρονος· οὐδέ τι πατρῶν
Ὑμετέρων τὸ πρόσθεν ἀκούετε, παῖδες ἐόντες,
Οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μεθ' ὑμετέροισι τοκεῦσιν,
Οὔτε τινα ῥέξας ἐξαίσιον, οὔτε τι εἰπὼν
Ἐν δήμῳ· ἥτ' ἐστὶ δίκη θείων βασιλήων·
Ἄλλον κ' ἐχθαίρῃσι βροτῶν, ἄλλον κε φιλοίη.
Κεῖνος δ' οὔποτε πάμπαν ἀτάσθαλον ἄνδρα ἐώργει·

Præco enim illi dixit Medon, qui audiebat consilia,
Extra aulam cùm-esset: illi verò intùs consilium texebant.
Perrexit verò ire annunciaturus per domum Penelopæ:
Hunc autem per limen venientem allocuta est Penelope;
" Præco, cur verò te præmiserunt proci inclyti?
" An ut-dicas ancillis Ulyssis divini,
" Ut à-labore cessent, iisque ipsis convivium apparent?
" Nè ambientes, neque aliò decedentes,
" Ultimùm et postremùm nùnc hìc cœnent,
" Qui frequentèr congregati, victum absumitis multum,
" Facultates Telemachi prudentis: neque quicquam à patribus
" Vestris anteà audiistis, pueri cùm-essetis,
" Qualis Ulysses erat inter vestros parentes,
" Neque ulli faciens injuriam, neque quicquam *tale* locutus
" In populo; qui utique mos est magnorum Regum:
" Alium ut-oderit-*quis* mortalium, alium amet.
" Ille verò nunquam omninò malo quenquam affecit:

Ver. 677. 681. et 707. Κήρυξ.] Vide ad *Il.* ζ'. 267. et ώ. 149. *Al.* Κῆρυξ.

Ver. 679. ——— διὰ δώματα.] *Al.* πρὸς δώματα.

Ver. 682. Ἦ εἰπέμεναι.] Pronuntiabatur Ἠπέμεναι. Vide suprà ad *ver.* 165. et 352. Cæterùm *Longinus*, § 28. citat Εἰπέμεναι. omissâ voculâ ἦ. Sed minùs rectè.

Ver. 685. Ὕστατα καὶ πύματα] Ita apud *Ovidium*;

Ultima cœna tuo sit, precor, illa viro.
Amor. lib. I. *Eleg.* iv. *ver.* 2.

Ibid. ——— δειπνήσειαν, Οἳ θάμ' ἀγειρόμενοι, βίοτον κατακείρετε.] Ἔτι γε μὴν ἴσθ' ὅτι περὶ προσώπου διηγούμενος ὁ συγγραφεὺς, ἐξαίφνης παρενεχθεὶς, εἰς τὸ αὐτοπρόσωπον ἀντιμεθίσταται καὶ ἔστι τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐμβολὴ τις πάθους· — Οὐκ ἄλλως ἡ Πηνελόπη "——— Ὕστατα καὶ "πύματα νῦν ἐνθάδε δειπνήσειαν, Οἳ θάμ' ἀ-"γειρόμενοι βίοτον κατακείρετε &c." *Longinus*, § 27. Vide ad *Il.* ό. 348. et ρ'. 248. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet, δειπνήσαιτε, Οἵ θ' ἅμ' ἀγειρόμενοι &c.

Ibid. ——— δειπνήσειαν.] Vide suprà ad *ver.* 535.

Ver. 686. Οἳ θάμ' ἀγειρόμενοι.] *Al.* Οἵ θ' ἅμ' ἀγειρόμενοι.

Ver. 688. ... — τὸ πρόσθεν.] Apud *Longinum*, loco suprà citato, τῶν πρόσθεν.

Ver. 692. ——— φιλοίη.] Vide ad *Il.* ό. 304.

Digitized by Google

Ἀλλ' ὁ μὲν ὑμέτερος θυμὸς καὶ ἀεικέα ἔργα
Φαίνεται, οὐδέ τις ἐστὶ χάρις μετόπισθ' εὐεργέων.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
Αἲ γὰρ δή, βασίλεια, τόδε πλεῖστον κακὸν εἴη.
Ἀλλὰ πολὺ μεῖζόν τε καὶ ἀργαλεώτερον ἄλλο
Μνηστῆρες φράζονται, ὃ μὴ τελέσειε Κρονίων·
Τηλέμαχον μεμάασι κατακτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ,
Οἴκαδε νεισσόμενον· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀκουὴν
Ἐς Πύλον ἠγαθέην, ἠδ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν.
Ὣς φάτο· τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ·
Δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε· τὼ δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή·
Ὀψὲ δὲ δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβομένη προσέειπε·

"Sed vester quidem animus, et indigna facinora
"Apparent, neque ulla est gratia pòst beneficiorum acceptorum."
Hanc autem rursùs allocutus est Medon, prudentia doctus;
"Utinam enim sanè, ô regina, hoc maximum malum esset;
"Sed multò majusque et gravius aliud
"Proci meditantur, quod nè perficiat Saturnius;
"Telemachum cogitant interficere acuto ferro,
"Domum revertentem; ille verò profectus est ad patris famam
"In Pylum sacram, atque in Lacedæmona divinam."
Sic ait: ast ejus illic soluta sunt genua et charum cor:
Diù autem ipsam inopia vocis tenuit; eique oculi
Lacrymis impleti sunt, clara autem ei detenta est vox.
Tandem verò ipsum verbis respondens allocuta est;

Ver. 695. —— οὐδὲ τις ἐστὶ χάρις μετόπισθ' εὐεργέων.] Ita *Sophocles*;

> Φεῦ, τοῦ θανόντος ὡς ταχεῖά τις βροτοῖς
> Χάρις διαῤῥεῖ, καὶ προδοῦσ' ἁλίσκεται.
> *Ajax*, *ver.* 1288.

Et *Catullus*;

> Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benignè est. *Epigramm. in Ingratum.*

Et *Plautus*;

> Si quid benè facias, levior plumâ est gratia. *Pœnulus*, *Scen.* X. *ver.* 17.

Καὶ τὰ μὲν δεινὰ τῶν ἔργων ἀεὶ μνημονεύεται, τὸ γὰρ λυπῆσαν δυσεξάλειπτον· τὰ δὲ χρηστὰ, ἅμα τῇ ἀπολαύσει καὶ τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην συναπόλλυσι. *Pertinax apud Herodian. lib.* II. *cap.* 11. Nec dissimilitèr *Aristoteles* apud *Diogenem Laertium*, Ἐρωτηθεὶς, Τί γηράσκει ταχύ; Χάρις, ἔφη. *Laërt. Aristot. lib.* V. Contrà apud *Virgilium*;

> Et bene apud memores veteris stat gratia facti. *Æn.* IV. 539.

Ver. 697. Αἲ γάρ.] "*Ne te hæc tanto afficiant dolore; utinam* ENIM *&c.*" *Al.* Εἰ γάρ.

Ver. 701. —— νεισσόμενον.] *Al.* νισσόμενον, et νισόμενον.

Ver. 702. —— Λακεδαίμονα δῖαν.] Vide infrà ad ί, 20.

Ver. 703. —— τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα.] *Marcus Meibomius*, ad *Diogenem Laërtium* in *Zenone*, legendum monet (notante *Barnesio*) τῆς δ' αὖ λῦτο τὰ γοῦνατα. Sed minùs rectè: ut liquet ex aliis locis, ubi eandem phrasin usurpat Poëta. Vide infrà ad χ'. 68. ψ'. 205. ώ. 344. item ad *Iliad.* φ'. 114. 425.

Ibid. —— λύτο.] Vide ad *Il*, φ'. 114. et ώ. 1.

Ver. 704. Δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε.] Ita *Apollonius*;

> Ἔσχετο δ' ἀμφασίῃ δηρὸν χρόνον ——.
> *Argonautic. lib.* III. *ver.* 810.

Ver. 705. —— θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.]

> —— et vox faucibus hæsit. *Æn.* IV. 280.

Ver. 706. Ὀψὲ δὲ δή μιν ἔπεσσιν.]

> —— et longo vix tandem tempore fatur. *Æn.* III. 309.

Digitized by Google

Κῆρυξ, τίπτε δέ μοι πάϊς οἴχεται; οὐδέ τί μιν χρεὼ
Νηῶν ὠκυπόρων ἐπιβαινέμεν, αἵθ' ἁλὸς ἵπποι
Ἀνδράσι γίγνονται, περόωσι δὲ πουλὺν ἐφ' ὑγρήν.
Ἦ ἵνα μηδ' ὄνομ' αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποισι λίπηται;
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
Οὐκ οἶδ', εἴτις μιν θεὸς ὤρορεν, ἠὲ καὶ αὐτοῦ
Θυμὸς ἐφωρμήθη ἴμεν ἐς Πύλον, ὄφρα πύθηται
Πατρὸς ἑοῦ ἢ νόστον, ἢ ὅν τινα πότμον ἐπέσπεν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κατὰ δῶμ' Ὀδυσῆος.
Τὴν δ' ἄχος ἀμφεχύθη θυμοφθόρον, οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη
Δίφρῳ ἐφέζεσθαι, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων·
Ἀλλ' ἄρ' ἐπ' οὐδοῦ ἷζε πολυκμήτου θαλάμοιο,
Οἴκτρ' ὀλοφυρομένη· περὶ δὲ δμωαὶ μινύριζον
Πᾶσαι, ὅσαι κατὰ δώματ' ἔσαν νέαι ἠδὲ παλαιαί.
Τῆς ἀδινὸν γοόωσα μετηύδα Πηνελόπεια·
Κλῦτε, φίλοι, περὶ γάρ μοι Ὀλύμπιος ἄλγε' ἔδωκεν
Ἐκ πασέων, ὅσσαι μοι ὁμοῦ τράφεν ἠδ' ἐγένοντο·

" Præco, cur verò mihi filius abiit? neque omninò ipsum opus-erat
" Naves celeres conscendere, quæ maris equi
" Hominibus sunt, trajiciuntque immensum humidum.
" An ut ne quidem nomen ejus inter homines relinquatur?"
Huic autem respondit deindè Medon, prudentia doctus;
" Haud scio, an aliquis ipsum Deus impulerit, an et ipsius
" Animus impetum-ceperit ire in Pylum, ut audiat
" Patris sui aut reditum, aut quodnam fatum obierit."
Sic utique locutus abiit per domum Ulyssis.
Hanc autem dolor circumfudit animum-crucians, neque ampliùs sustinuit
In-sellâ sedere, plures in domo cùm-essent;
Verùm super limen sedebat elaborati thalami,
Miserabilitèr lamentans: circùm autem ancillæ ejulabant
Omnes, quotquot in domo erant juvenes atque vetulæ:
Illas vehementèr lugens alloquebatur Penelope;
" Audite, amicæ, supra-modum enim mihi coelites dolores dederunt
" Ex omnibus, quotquot unà mecum nutritæ atque natæ sunt:

Ver. 707. οὐδέ τι μιν χρεώ.] Vide suprà ad *ver.* 12. et ad *Il.* κ'. 43.

Ver. 708. ——— αἵθ' ἁλὸς ἵπποι Ἀνδράσι γίγνονται.] Pulchra quidem et venusta hæc μεταφορὰ· verùm (ut rectè observat *Eustathius*) Penelopæ, propter filii digressionem summo dolore affectæ, minùs apta. Σκεπτέον δὲ ὡς κατὰ καιρὸν εἴρηται τῇ Πηνελόπῃ ἡ ἀπὸ τῶν ὠκυπόδων ἵππων ἐπὶ τὰς ὠκυπόρους νῆας μεταφορά. Καλῶς μὲν γὰρ μετηνέχθη, οὐκ ἂν δὲ ἴσως, εἴπῃ τις, τῇ οὕτω πενθούσῃ ἄδικον εἶναι τοιαύτῃ τροπῇ ἐνευκαιρεῖν καὶ ἀστείζεσθαι. Similitèr apud *Virgilium* (notante *Fulvio Ursino*) Venus, Æneæ infortunia lugens, de *Timavo* ἱστορίαν inopportunè infert:

——— et fontem superare Timavi:
Unde per ora novem vasto cum murmure montis
It mare proruptum, et pelago premit arva sonanti. *Æn.* I. 248.

Ver. 712. —— ὤρορεν.] Vide ad *Il.* δ'. 37.

Ver. 716. ——— ἄρ'.] *Deinceps*———.

Ver. 718. — πολυκμήτου θαλάμοιο.] Μετὰ πολλοῦ καμάτου κατασκευασθέντος. *Schol.*

Ver. 719. —— μινύριζον.] Vide ad *Il.* γ'. 363. et ι'. 455. item infra ad ί. 394.

Digitized by Google

Ἣ πρὶν μὲν πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα θυμολέοντα,
Παντοίῃς ἀρετῆσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν,
Ἐσθλὸν, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.
Νῦν δ' αὖ παῖδ' ἀγαπητὸν ἀνηρείψαντο θύελλαι
Ἀκλέα ἐκ μεγάρων· οὐδ' ὁρμηθέντος ἄκουσα.
Σχέτλιαι, οὐδ' ὑμεῖς περ ἐνὶ φρεσὶ θέσθε ἑκάστη
Ἐκ λεχέων μ' ἀνεγεῖραι, ἐπιστάμεναι σάφα θυμῷ,
Ὁππότ' ἐκεῖνος ἔβη κοίλην ἐπὶ νῆα μέλαιναν.
Εἰ γὰρ ἐγὼ πυθόμην ταύτην ὁδὸν ὁρμαίνοντα,
Τῷ κε μάλ' ἤ κεν ἔμεινε, καὶ ἐσσύμενός περ ὁδοῖο·
Ἤ κέ με τεθνηκυῖαν ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπεν.
Ἀλλά τις ὀτρηρὸς Δολίον καλέσειε γέροντα,
Δμῶ' ἐμὸν, (ὅν μοι ἔδωκε πατὴρ ἔτι δεῦρο κιούσῃ,
Καί μοι κῆπον ἔχει πολυδένδρεον·) ὄφρα τάχιστα
Λαέρτῃ τάδε πάντα παρεζόμενος καταλέξῃ,
Εἰ δή πού τινα κεῖνος ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ὑφήνας,
Ἐξελθὼν λαοῖσιν ὀδύρεται, οἳ μεμάασιν
Ὃν καὶ Ὀδυσσῆος φθῖσαι γόνον ἀντιθέοιο.
  Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·

" Quae anteà quidem maritum bonum amisi magnanimum,
" Omnibus vitutibus ornatum inter Danäos,
" Eximium, cujus gloria lata per Hellada et medium Argos.
" Nunc verò rursùs filium dilectum abripuerunt procellae
" Inglorium ex aedibus, neque de-abeunte audivi.
" Infelices, neque vos quidem in animum induxistis unaquaeque
" E lectulo me suscitare, scientes certè in animo,
" Quandò ille conscendit cavam navem nigram.
" Si enim ego intellexissem istud iter molientem,
" Sanè certè aut mansisset, quantumvis festinans ad-iter;
" Aut me mortuam in aedibus reliquisset.
" Sed aliquis famulus Dolium vocet senem,
" Mancipium meum, (quem mihi dedit pater jam huc eunti,
" Et mihi hortum servat arboriferum;) ut celerrimè
" Laërtae haec omnia assidens enarret;
" Si fortassè aliquod ille in mente consilium commentus,
" Progressus apud-populos deploret, qui cupiunt
" Ipsius et Ulyssis perdere prolem deo-paris."
Hanc autem rursùs allocuta est dilecta nutrix Euryclea;

Ver. 724. 726. —— πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα —— Ἐσθλον, τοῦ κλέος εὐρὺ.] Τὸ δὲ "ἐσθλὸν" δὶς ἐνταῦθα εἶπε, μιμούμενος γυναῖκα σχεδιάζουσαν, καὶ μὴ ἐνευκαιροῦσαν εὑρέσει ἐπιχύσεως διαφόρων λέξεων. *Eustath.*

Ver. 726. —— καθ' Ἑλλάδα.] Vide suprà ad ά. 344.

Ver. 727. —— ἀνηρείψαντο θύελλαι,] *Al.* ἀποκτεῖναι μεμάασιν. Minùs rectè. Ut liquet ex sequente, οὐδ' ὁρμηθέντος ἄκουσα.

Ver. 728. Ἀκλέα.] Vide ad *Il.* ή. 100.

Ver. 733. —— ἐσσύμενος.] Vide ad *Il.* γ'. 260.

Ver. 735. —— ὀτρηρὸς.] Nonnulli, notante *Scholiaste*, legunt ὀτρηρῶς. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 741. —— φθῖσαι.] *Al.* φθεῖσαι et φθίσσαι. Sed nihil opus. Nam φθίνω in *Futuris* et *Aoristis primis* ῑ semper producit. Vide ad *Il.* β'. 43. et 833.

Digitized by Google

Νύμφα φίλη, σὺ μὲν ἄρ με κατάκτανε νηλέϊ χαλκῷ,
Ἢ ἔα ἐν μεγάρῳ· μῦθον δέ τι οὐκ ἐπικεύσω·
Ἤδε' ἐγὼ τάδε πάντα· πόρον δέ οἱ, ὅσσ' ἐκέλευσε,
Σῖτον καὶ μέθυ ἡδύ· ἐμεῦ δ' ἕλετο μέγαν ὅρκον,
Μὴ πρίν σοι ἐρέειν, πρὶν δωδεκάτην τε γενέσθαι,
Ἢ σ' αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκοῦσαι·
Ὡς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ χρόα καλὸν ἰάπτῃς.
Ἀλλ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵμαθ' ἑλοῦσα,
Εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν,
Εὔχε' Ἀθηναίῃ, κούρῃ Διὸς αἰγιόχοιο·
Ἡ γάρ κέν μιν ἔπειτα καὶ ἐκ θανάτοιο σαώσει.
Μηδὲ γέροντα κάκου κεκακωμένον· οὐ γὰρ ὀΐω
Πάγχυ θεοῖς μακάρεσσι γονὴν Ἀρκεισιάδαο
Ἔχθεσθ'· ἀλλ' ἔτι πού τις ἐπέσσεται, ὅς κεν ἔχῃσι
Δώματα θ' ὑψερεφέα καὶ ἀπόπροθι πίονας ἀγρούς.
Ὣς φάτο· τῆς δ' εὔνησε γόον, σχέθε δ' ὄσσε γόοιο.
Ἡ δ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵμαθ' ἑλοῦσα,
Εἰς ὑπερῷ' ἀνέβαινε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν·

" Domina chara, tu quidem me interfice sævo ferro,
" Vel sine in domo; sermonem verò omninò non celabo:
" Novi ego ista omnia; præbui autem illi, quæcunque postulavit,
" Panem et vinum dulce: à me autem exegit magnum juramentum,
" Non priùs tibi *me* dicturam, quàm duodecimaque adesset *dies*,
" Aut tu ipsa desiderares, et abiisse rescivisses:
" Nè flens corpus pulchrum læderes.
" Verùm *tu* lota, puris corpori vestibus sumptis,
" In superiorem-partem-domûs conscendens, cum ancillis mulieribus,
" Supplica Palladi, filiæ Jovis Ægiochi:
" Hæc enim ipsum deindè et à morte servaverit.
" Neque senem affige afflictum; non enim existimo
" Penitùs diis beatis sobolem Arcesiadae
" Invisam esse; sed adhuc alicubi aliquis supererit, qui habeat
" Domos excelsas, et procul-sitos pingues agros."
Sic ait: hujus autem sedavit luctum; cohibuitque oculos à luctu.
Ipsa verò lota, puris corpori vestibus sumptis,
In superiorem-partem-domûs conscendit cum ancillis mulieribus;

Ver. 743. —— ἄρ.] Non hîc supervacuum est istud ἄρ, sed vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit *ver.* 729. Σχέτλιαι, οὐδ' ὑμεῖς περ &c.

Ver. 744. —— τι·] *Al.* τοι.

Ver. 745. —— ἐκέλευσε.] *Al.* ἐκέλευε. Sed hoc quidem in loco, ut opinor, præstat vulgata lectio. Vide ad *Il.* γ'. 84.

Ver. 747. —— δωδεκάτην τε.] *Al.* δωδεκάτην δέ.

Ver. 750, et 759. —— ὑδρηναμένη.] Similitèrque infrà *ver.* 812. παύσασθαι Vide infrà ad ι. 491. et ι. 296.

Ver. 752. et 762. —— αἰγιόχοιο·] Vide ad *Il.* ά. 202.

Ver. 753. σαώσει.] *Al.* σαώσαι.

Ver. 754. Μηδὲ γέροντα κάκου κεκακωμένον.] Ita apud *Sophoclem*;

—————— μὴ κακὸν κακῷ διδοὺς
Ἄκος, πλέον τὸ πῆμα τῆς ἄτης τίθει.
Ajax, ver. 362.

Ver. 757. —— ὑψερεφέα.] Pronuntiabatur ὑψερέφη. Quomodo et scribi posteà coeptum est. Vide ad *Il.* ί. 339.

Ver. 760. —— ἀνέβαινε.] Vide ad *Il.* δ', 87. et ί, 84.

Digitized by Google

Ἐν δ' ἔθετ' οὐλοχύτας κανέῳ, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνῃ·
  Κλῦθί μοι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἀτρυτώνη,
Εἴποτέ τοι πολύμητις ἐνὶ μεγάροισιν Ὀδυσσεὺς
Ἢ βοὸς, ἢ ὄϊος κατὰ πίονα μηρί' ἔκηε,
Τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι φίλον υἷα σάωσον·
Μνηστῆρας δ' ἀπάλαλκε κακῶς ὑπερηνορέοντας.
  Ὣς εἰποῦσ', ὀλόλυξε· θεὰ δέ οἱ ἔκλυεν ἀρῆς.
Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
  Ἦ μάλα δὴ γάμον ἄμμι πολυμνήστη βασίλεια
Ἀρτύει· οὐδέ τι οἶδεν, ὅ οἱ φόνος υἷϊ τέτυκται.
  Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε· τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο.

Imposuitque molas canistro, supplicavitque Minervæ;
" Audi me, Ægiochi Jovis filia indomita,
" Si unquam tibi solers in aedibus Ulysses
" Aut bovis, aut ovis pinguia femora adolevit;
" Horum nunc mihi memento, et mihi charum filium serva;
" Procos verò averte malè superbientes."
Sic locuta, ejulavit; dea autem ejus audivit preces.
Proci verò tumultuabantur per aedes obscuras:
Sic autem aliquis dicebat juvenum superbientium;
" Profectò jam nuptias nobis multùm-ambita Regina
" Apparat; neque omninò novit, quòd suo caedes filio parata est."
Sic utique aliquis dicebat: ea autem nesciebant, ut acta erant.

Ver. 761. —— οὐλοχύτας.] Vide ad *Il.* ά. 449.

Ver. 762. Κλῦθί μοι.] *Al.* Κλῦθί μευ. Quod et *Homero* usitatius.

Ibid. —— ἀτρυτώνη.] Ἀτρυτώνη δὲ Ἀθηνᾶ, ἡ ἄτρυτος, ὅ ἐστιν ἀτειρής. *Eustath.* Vide ad *Il.* β'. 157.

Ver. 763. 764. Εἴποτέ τοι —— Ἢ βοὸς, ἢ ὄϊος·]

Siqua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit ——. *Æn.* IX. 406.

—— colui vestros si semper honores. *Æn.* XII. 778.

Ver. 767. Ὣς εἰποῦσ', ὀλόλυξε.] Ὅτι ὀλολυγὴν τὴν τῶν γυναικῶν εὐχὴν καλεῖ ὁ Ποιητὴς, καὶ τὸ σὺν οἴκτῳ αὐτὰς εὔχεσθαι, ὀλολύζειν φησίν· οἱ δὲ νεώτεροι ἐπὶ τὸ κλαίειν τὸ ὀλολύζειν ἔθεντο. *Eustath.* ad *Iliad.* ζ'. 301. Et ad hunc locum; Ὅτι δὲ γυναικεία εὐχὴ λιγύφωνος τὸ ὀλολύζειν, προδεδήλωται. *Scholiastes* autem hîc exponit simplicitèr, Ὀλοφυρτικὸν ἐφθέγξατο. Eamque veram omninò hoc in loco interpratationem contendit *Barnesius.* *Isaacus* verò *Casaubonus* (quem hîc citat *Barnesius*) ad *Batrachomyomachiam*, *ver.* 100. *Homerum* vocè hâc isto sensu nunquam usum esse annotat. Ac pro priori quidem interpretatione facit tum praecedens " ἠρᾶτο δ' " Ἀθήνῃ," *ver.* 761. tum proximè sequens, " θεὰ δέ οἱ ἔκλυεν ἀρῆς." Vide suprà ad γ'. 450. et infrà ad χ', 408.

Ver. 768. Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα.] Vide suprà ad ά. 365.

Ver. 770. Ἦ μάλα δή.] Vide ad *Il.* ξ. 433, 459. et 504.

Ver. 771. Ἀρτύει· οὐδέ τι οἶδεν.] Ita in duobus MSS. scriptum reperit *Barnesius;* atque ita etiam habent MSS. à *Tho. Bentleio* collati. In vulgatis editum est Ἀρτύνει. Quod ferri nullo modo potest: Nam ἀρτύνω semper apud *Homerum mediam* producit; et, ut producat, omni ex analogiâ necesse est. Vide ad *Il.* ά. 309. et 338.

—— πυκινὴν ἠρτύνετο βουλήν. *Iliad.* β'. 55. κ'. 302.

Ὑσμίνην ἤρτυνον, ἀριστῆας καλέσαντες. *Il.* ό. 303.

Ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ ——. *Odyss.* δ', 782. θ', 53.

Ψεύδεά τ' ἀρτύνοντας ——, *Od.* λ'. 365.

Ver. 771. 772. 777. —— τέτυκται —— ἐτέτυκτο —— ἤραρεν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et δ'. 492.

Digitized by Google

Τοῖσιν δ' Ἀντίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
  Δαιμόνιοι, μύθους μὲν ὑπερφιάλους ἀλέασθε
Πάντας ὁμῶς, μήπως τις ἐπαγγείλησι καὶ εἴσω.
Ἀλλ' ἄγε σιγῇ τοῖον ἀναστάντες τελέωμεν
Μῦθον, ὃ δὴ καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶν ἤραρεν ἡμῖν.
  Ὣς εἰπὼν, ἐκρίνατ' ἐείκοσι φῶτας ἀρίστους·
Βὰν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης.
Νῆα μὲν ἄρ πάμπρωτον ἁλὸς βένθοσδε ἔρυσσαν·
Ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ·
Ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ τροποῖς ἐν δερματίνοισι,
Πάντα κατὰ μοῖραν· ἀνὰ θ' ἱστία λευκ' ἐπέτασσαν.
Τεύχεα δέ σφιν ἔνεικαν ὑπέρθυμοι θεράποντες·
Ὑψοῦ δ' ἐν νοτίῳ τήν γ' ὥρμισαν· ἐν δ' ἔβαν αὐτοί·
Ἔνθα δὲ δόρπον ἕλοντο, μένον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν.
  Ἡ δ' ὑπερῴῳ ἀναβᾶσα περίφρων Πηνελόπεια
Κεῖτ' ἄρ' ἄσιτος, ἄπαστος ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
Ὁρμαίνουσ', εἴ οἱ θάνατον φύγοι υἱὸς ἀμύμων,

Inter eos verò Antinoüs concionatus est et dixit;
" Improvidi, sermones quidem arrogantes fugite
" Omnes paritèr; ne fortè aliquis annunciet etiam intùs.
" Sed age silentio sic exurgentes perficiamus
" Consilium, quod jam etiam omnibus in mente placuit nobis."
Sic locutus, elegit viginti viros optimos:
Perrexerunt autem ire ad navem velocem et littus maris.
Navem quidem primùm maris in altum traxerunt:
Malum verò imposuerunt, et vela navi nigrae:
Aptârunt porrò remos vertebris coriaceis,
Omnia ritè; ac vela alba expanderunt.
Arma porrò ipsis tulerunt animosi famuli;
Altè verò in humido hanc stiterunt; ingressique sunt ipsi:
Illic autem coenam sumpserunt, expectabantque dum vesper adveniret.
In superiorem verò partem domûs cùm conscendisset prudens Penelope,
Jacebat sanè jejuna, non-gustans cibum, neque potum,
Cogitans, an sibi mortem effugeret filius eximius,

Ver. 774. Δαιμόνιοι.] Vide ad *Il.* ώ. 194.

Ver. 775. —— μήπως τις.] *Al.* μήπου τις.

Ver. 776. —— τοῖον.] Ἤγουν οὕτως ὡς ἔχομεν. *Eustath.* *Al.* τοῖσιν.

Ver. 777. —— ἤραρεν.] *Al.* εὔαδεν.

Ver. 778. 782. —— ἐκρίνατ' —— Ἠρτύναντο.] Vide suprà ad *ver.* 771. et ad *Il.* ά. 309. et 338.

Ver. 780. Νῆα μὲν ἄρ.] *Al.* Νῆα μὲν οὖν.

Ver. 781. Ἐν δ' ἱστὸν τ' ἐτίθεντο.] Πῶς, τῇ εἰρεσίᾳ χρώμενοι; κόσμου χάριν. *Schol.* At quidni utrisque, et velis et remigio, prout opus, usi fuerint?

Ibid. —— ἐτίθεντο.] *Al.* ἐπίθεντο.

Ver. 782. —— τροποῖς ἐν δερματίνοισι.] Δηλοῖ —— τοὺς τροπωτῆρας, περὶ οὓς αἱ κῶπαι τρέπονται καὶ τρέφονται [στρέφονται] ἐν ἱμᾶσι τοῖς περιδεδεμένοις ταῖς κώπαις. *Schol.*

Ver. 784. —— σφὶν ἔνεικαν.] *Al.* σφ' ἠνείκαν.

Ver. 785. —— ἐν νοτίῳ.] *Al.* ἐννοτίῳ.

Ibid. —— ὥρμισαν.] Ἡσύχως ἱστάναι τὴν ναῦν ἐποίησαν. *Schol.*

Ibid. —— ἔβαν.] Vide ad *Il.* θ'. 229.

Ver. 787. Ἡ δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα.] *Al.* Ἡ δ' ὑπερωΐῳ αὖθι.

Ver. 788. —— ἄσιτος.] *Al.* ἄναυδος.

Digitized by Google

Ἦ ὅγ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι δαμείη.
Ὅσσα δὲ μερμήριξε λέων ἀνδρῶν ἐν ὁμίλῳ
Δείσας, ὁππότε μιν δόλιον περὶ κύκλον ἄγωσι·
Τόσσα μιν ὁρμαίνουσαν ἐπέλλαβε νήδυμος ὕπνος·
Εὗδε δ' ἀνακλινθεῖσα· λύθεν δέ οἱ ἅψεα πάντα.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Εἴδωλον ποίησε, δέμας δ' ἤϊκτο γυναικὶ
Ἰφθίμῃ, κούρῃ μεγαλήτορος Ἰκαρίοιο·
Τὴν Εὔμηλος ὄπυιε, Φερῇς ἔνι οἰκία ναίων.
Πέμπε δέ μιν πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο,
Εἵπως Πηνελόπειαν ὀδυρομένην, γοόωσαν,
Παύσειε κλαυθμοῖο, γόοιό τε δακρυόεντος.
Ἐς θάλαμον δ' εἰσῆλθε παρὰ κληΐδος ἱμάντα,
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Εὕδεις, Πηνελόπεια, φίλον τετιημένη ἦτορ;
Οὐ μέν σ' οὐδὲ ἐῶσι θεοὶ ῥεῖα ζώοντες.

An ille à procis superbis domaretur.
Quàm-multa autem cogitat leo virorum in turbâ,
Timens, cùm ipsum doloso circulo circumdent;
Tam-multa ipsam cogitantem corripuit dulcis somnus:
Dormiebat verò recumbens; solutæque sunt ei compages omnes.
Ibi tum aliud cogitavit dea cæsia Minerva;
Idolum effinxit, corpore autem assimilatum-erat mulieri
Iphthimæ, filiæ magnanimi Icarii:
Quam Eumelus duxerat, in Pheris ædes habitans.
Misit verò hanc *Minerva* ad domum Ulyssis divini,
Si-quo-pacto Penelopen lamentantem, lugentem,
Compesceret à fletu, luctuque lachrymoso.
In thalamum verò ingressa est ad seræ lorum;
Stetitque supra caput, et ipsam sermone allocuta est;
" Dormis, Penelope, charo afflicta corde?
" Nequaquàm te sinunt dii facilè viventes

Ver. 790. Ἦ ὅγ'.] Vide suprà ad β'. 327. et ad *Il.* γ'. 409.

Ver. 792. —— δόλιον περὶ κύκλον.] Τὸ δίκτυον. *Schol.*

Ver. 793. —— ἐπέλλαβε.] *Eustathius* in commentario legit ἐπήλυθε. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 794. —— λύθεν δέ οἱ ἅψεα πάντα.] Πῶς δὲ ἀναπαύεται τὸ σῶμα, ὅτι ἡ σύστασις τῆς ψυχῆς ἀνίεται, καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος λύεται, καὶ τοῦτο ἐναργῶς εἶπεν "Εὗδε δ' ἀνακλινθεῖσα, λύθεν δέ οἱ ἅψεα πάντα:" *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23. Ἅψεα δὲ, μέλη φησὶ, ἀπὸ τοῦ συνῆφθαι. *Schol.*

Ver. 795. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά. 206.

Ver. 797. Ἰφθίμῃ.] Οὕτως ἐκαλεῖτο κυρίως ἡ ἀδελφὴ τῆς Πηνελόπης. *Schol.*

Ver. 800. Εἵπως.] Apud *Eustathium* in commentario, Εἴως.

Ver. 802. —— παρὰ κληΐδος ἱμάντα.] Ἀντιστρόφως παρὰ τὴν κλεῖδα, ἢ τὶς ἱμάντα εἶχε παρὰ τὸ κλεῖθρον. *Schol.*

Ver. 804. Εὕδεις, Πηνελόπεια;]

Nate Deâ, potes hoc sub casu ducere somnos? *Æn.* IV. 560.

Ver. 805. Οὐ μέν σ' οὐδὲ.] Vide ad *Il.* ώ. 299.

Ibid. —— θεοὶ ῥεῖα ζώοντες.]

Τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει ——.
Suprà *ver.* 565. *hujus libri.*

Digitized by Google

Κλαίειν, οὐδ' ἀκαχῆσθαι· ἐπεὶ ῥ' ἔτι νόστιμος ἐστὶ
Σὸς πάϊς· οὐ μὲν γάρ τι θεοῖς ἀλιτήμενός ἐστιν.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια,
Ἡδὺ μάλα κνώσσουσ' ἐν ὀνειρείῃσι πύλῃσι·
Τίπτε, κασιγνήτη, δεῦρ' ἤλυθες; οὔτι πάρος γε
Πωλέ', ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἀπόπροθι δώματα ναίεις·
Καί με κέλῃ παύσασθαι ὀϊζύος, ἠδ' ὀδυνάων
Πολλέων, αἵ μ' ἐρέθουσι κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
Ἣ πρὶν μὲν πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα θυμολέοντα,
Παντοίῃς ἀρετῇσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν,
Ἐσθλόν· τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.
Νῦν δ' αὖ παῖς ἀγαπητὸς ἔβη κοίλης ἐπὶ νηὸς
Νήπιος, οὔτε πόνων εὖ εἰδὼς, οὔτ' ἀγοράων.
Τοῦ δὴ ἐγὼ καὶ μᾶλλον ὀδύρομαι, ἤπερ ἐκείνου·
Τοῦ δ' ἀμφιτρομέω καὶ δείδια, μή τι πάθῃσιν
Ἢ ὅγε τῶν ἐνὶ δήμῳ, ἵν' οἴχεται, ἢ ἐνὶ πόντῳ·
Δυσμενέες γὰρ πολλοὶ ἐπ' αὐτῷ μηχανόωνται,
Ἱέμενοι κτεῖναι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενον προσέφη εἴδωλον ἀμαυρόν·

"Flere, neque tristem-esse; quoniam adhuc rediturus est
"Tuus filius: nequaquàm enim Diis peccando-obnoxius est."
Huic autem respondit deindè prudens Penelope,
Suavitèr admodùm dormiens in somniorum portis;
"Cur, ô soror, huc venisti? nequaquàm anteà quidem
"Ventitabas, quandoquidem valdè procul domum habitas:
"Et me jubes cessare ab ærumnâ atque doloribus
"Multis, qui me irritant in mente et in animo:
"Quæ antè quidem maritum bonum amisi magnanimum,
"Omnibus virtutibus ornatum, inter Danaos,
"Eximium; cujus gloria lata per Græciam et medium Argos.
"Nunc autem rursùs filius dilectus abiit cavâ in nave
"Puer, neque laborum probè gnarus, neque commerciorum.
"Hujus causâ jam ego etiam magìs lugeo, quàm illius:
"Et ob hunc contremisco et timeo, nè quid patiatur
"Aut ille eorum in populo, quò abiit; aut in ponto;
"Hostes enim multi in ipsum *mala* machinantur,
"Cupientes occidere, antequàm in patriam terram venerit."
Hanc autem respondens allocutum est simulacrum obscurum;

Omnis enim per se Divûm natura necesse est
Immortali aevo summâ cum pace fruatur.
Lucret. lib. I. *ver.* 58.

Ver. 806. — ἐπεὶ ῥ'.] *Quoniam scilicèt* —.

Ver. 810. ——— ἤλυθες;] Vide ad *Il.* ά. 37. et φ'. 81.

Ver. 811. Πωλέ'.] *Barnesius* edidit Πωλεῖ. Nullâ (ut videtur) idoneâ ratione.

Ver. 816. — καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.] Ὅ ἐστι κατὰ Θετταλίαν καὶ Πελοπόννησον. *Eustath.* Vide suprà ad ά. 344. et ad γ'. 251.

Ver. 820. ——— ἀμφιτρομέω καὶ δείδια.] Vide ad *Il.* ί. 481. et 736. *Al.* ἀμφὶ τρομέω.

Ver. 824. ——— ἀμαυρόν.] Τὸ μὴ βλεπόμενον· οἱ δὲ τὸ ἅμα ταῖς αὔραις φερόμενον, ἀσθενές. *Schol.* Τὸ τοῦ μαρίζειν ἐστερημένον εἴδωλον ἀμαυρὸν ἔφη. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 9. *haud longè ab initio.*

Digitized by Google

Θάρσει, μηδέ τι πάγχυ μετὰ φρεσὶ δείδιθι λίην·
Τοίη γάρ τοι πομπὸς ἅμ' ἔρχεται, ἥν τε καὶ ἄλλοι
'Ανέρες ἠρήσαντο παρεστάμεναι, (δύναται γὰρ,)
Παλλὰς 'Αθηναίη· σε δ' ὀδυρομένην ἐλεαίρει·
Ἣ νῦν με προέηκε, τεῒν τάδε μυθήσασθαι.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Εἰ μὲν δὴ θεὸς ἐσσὶ, θεοῖό τε ἔκλυες αὐδῆς,
Εἰ δ' ἄγε μοι καὶ κεῖνον ὀϊζυρὸν κατάλεξον,
Εἴπε ἔτι ζώει, καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο,
Ἦ ἤδη τέθνηκε, καὶ εἰν ἀΐδαο δόμοισι.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενον προσέφη εἴδωλον ἀμαυρόν·
Οὐ μέν τοι κεῖνόν γε διηνεκέως ἀγορεύσω,
Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκε· κακὸν δ' ἀνεμώλια βάζειν.
Ὣς εἰπὸν, σταθμοῖο παρὰ κληῗδα λιάσθη
'Ες πνοιὰς ἀνέμων· ἡ δ' ἐξ ὕπνε ἀνόρεσε
Κέρη 'Ικαρίοιο· φίλον δέ οἱ ἦτορ ἰάνθη,
Ὥς οἱ ἐναργὲς ὄνειρον ἐπέσσυτο νυκτὸς ἀμολγῷ.

" Confide, neque omnino in mente timeas tantoperè:
" Talis enim comes unà sequitur, quam etiam alii
" Viri optârint adesse, (pollet enim)
" Pallas Minerva: te verò lamentantem miseratur:
" Quæ nunc me præmisit, tibi hæc ut-dicerem."
Hanc verò rursùs allocuta est prudens Penelope;
" Si quidem tu dea es, deæque audivisti vocem,
" Age mihi et illum ærumnosum enarra,
" An-alicubi adhuc vivat, et videat lumen solis;
" An jam mortuus sit, et in Plutonis ædibus."
Hanc autem respondens allocutum est simulachrum obscurum;
" Non sanè de-eo quidem continuò dicam,
" Vivatne ille, an mortuus sit: malum nempè vana loqui."
Sic locutum, januæ apud seram evanuit
In flatus ventorum: at ex somno exsurrexit
Filia Icarii; charum autem ei cor exultavit,
Ut ipsi evidens somnium supervenerat noctis in-conticinio.

Ver. 825. —— ἅμ' ἔρχεται.] *Eustathius* in commentario citat, ἅμ ἕσπεται.

Ibid. —— ἥν τε.] *Quam utique* ——.

Ver. 831. Εἰ μὲν δή.] *Siquidem reverà* ——. Vide ad *Il.* ξ. 433.

Ver. 832. Εἰ δ' ἄγε.] Vide ad *Il.* ζ. 376. et ί. 167.

Ibid. —— κεῖνον.] *Ulyssem.*

Ver. 834. et 837. —— τέθνηκε.] Vide ad *Il.* ά. 37.

Ver. 835. —— ἀμαυρὸν.] Vide suprà ad *ver.* 824.

Ver. 836. Οὐ μὲν τοι κεῖνον γε.] Πλάττει δὲ ὁ Ποιητὴς τῦτο πάνυ δεξιῶς. Εἰ γὰρ ἠλήθευσε τὸ εἴδωλον εἰς διηνεκὲς, καὶ εἶπε ζῆν τὸν 'Οδυσσέα, ἐ συνέφερε τῇ ποιήσει ταύτῃ· σύστασις γὰρ αὐτῆς, τὸ ἀγνοεῖσθαι τὸν 'Οδυσσέα ὑπὸ πάντων, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς φανεῖται σαφῶς. *Eustath.*

Ver. 838. —— Ὣς εἰπὸν.] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 824. et 835. suprà. Atque ita habent MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati. *Vulgg.* Ὣς εἰπών.

Ver. 841. —— νυκτὸς ἀμολγῷ.] 'Εν τῇ τῦ μεσονυκτίυ ὥρᾳ. *Schol.*

Digitized by Google

Μνηστῆρες δ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα,
Τηλεμάχῳ φόνον αἰπὺν ἐνὶ φρεσὶν ὁρμαίνοντες.
Ἔστι δέ τις νῆσος μέσσῃ ἁλὶ πετρήεσσα,
Μεσσηγὺς Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης,
Ἀστερὶς, ἐ μεγάλη· λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ
Ἀμφίδυμοι· τῇ τόν γε μένον λοχόωντες Ἀχαιοί.

Proci verò conscensâ-nave navigabant humidas vias,
Telemacho cædem gravem in mente meditantes.
Est autem quædam insula medio mari petricosa,
Inter Ithacamque Samumque asperam,
Asteris, non magna: portus verò navibus-apti in ipsâ
Ab-utroque-latere introitum-habentes; ibi hunc expectabant insidiantes Achivi.

Ver. 844. Ἐςὶ δέ τις νῆσ☉ μέσσῃ ἁλὶ.] Νυνὶ δ' ἐδ' ἀγκυροβόλιον εὐφυὲς ἔχει.—Βέλτιον δὲ αἰτιᾶσθαι μεταβολὴν, ἢ ἄγνοιαν, ἢ καλάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τὸ μυθῶδες. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 103. *al.* 59. Μεταξὺ δὲ τῆς Ἰθάκης, καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡ Ἀςερία νησίον. [*Al.* νῆνος.] Ἀςερὶς δ' ὑπὸ τῦ Ποιητῦ [infrà *ver.* 846.] λέγεται· ἣν ὁ μὲν Σκήψι☉ μὴ μένειν τοιαύτην, οἵαν φησὶν ὁ Ποιητὴς· "—— λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ Ἀμφίδυ-" μοι." Ὁ δὲ Ἀπολλόδωρ☉ μένειν καὶ νῦν, καὶ πολίχνιον λέγει ἐν αὐτῇ Ἀλαλκομενὰς, τὸ ἐπ' αὐτῷ τῷ Ἰσθμῷ κείμενον. *Id. lib.* X. *pag.* 700. *al.* 456. 457.

Ver. 846. Ἀςερὶς.] Ὄνομα νήσου κειμένης μέσον Ἰθάκης ϗ Σάμυ. *Schol.*

Ibid. ——— ναύλοχοι.] Ἐν αἷς αἱ νῆες λοχῶσαι καὶ ἐνεδρεύουσαι λαθεῖν δύνανται· ἢ οἱ τὰς ναῦς ὑποδεχόμενοι τόποι. *Schol.*

Ibid. ——— αὐτῇ.] *Al.* αὐτῆς.

Ver. 847. Ἀμφίδυμοι.] Ἀμφοτέρωθεν εἰσδύσεις, τυτέςιν, ἐξ ἑκατέρυ μέρυς, εἴσπλυς καὶ καταγωγὰς ἔχοντες· ἢ διπλοῖ. *Schol.*

THΣ

ΤΟΥ ὉΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ε'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ε'.

ἘΚΚΛΗΣΙ'ΑΝ τῶν θεῶν δευτέραν ποιησάμενος ὁ Ζεὺς, Ἑρμῆν πέμπει ἐπὶ Καλυψὼ, κελεύων ἀποπέμπειν τὸν Ὀδυσσέα· ἡ δὲ τὸ κελευσθὲν ποιεῖ. Τῇ δὲ ὀκτωκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ποσειδῶν, καὶ χαλεπήνας, λύει τὴν σχεδίαν. Ἰνὼ δὲ αὐτῷ δίδωσι κρήδεμνον, ἐντειλαμένη ἐπιβάντι τῆς γῆς ἀποῤῥίψαι αὐτό· καὶ πολλὰ παθὼν, εἰς τὴν τῶν Φαιάκων χώραν ἔρχεται διασωθείς.

Ἐπιγραφαί.

Ἀπόπλους, ἢ Ἀνάπλους, Ὀδυσσέως παρὰ Καλυψοῦς.

Ἄλλως.

Καλυψοῦς ἄντρον· Ὀδυσσέως σχεδία· ἢ, τὰ περὶ σχεδίαν.

Ἄλλως.

Ε, πλεῖ ἐπὶ σχεδίης Ὀδυσεὺς κεχαδέσης πόντῳ.

ἨΩ'Σ δ' ἐκ λεχέων παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο
Ὤρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσιν.
Οἱ δὲ θεοὶ θῶκόνδε καθίζανον· ἐν δ' ἄρα τοῖσι

LIB. V.

AURORA autem ex lectis ab eximio Tithono
Surgebat, ut immortalibus lucem ferret, atque mortalibus.
Dii verò ad consessum consedebant; inter illos verò

Ver. 1. Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων —— Τιθωνοῖο.]

Tithoni croceum linquens Aurora cubile.
Georgic. I. 447. *Æn.* IV. 585. IX. 460.

Vide et ad *Il.* ά. 477.

Ibid. —— παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο.] Τιθωνὸς, Λαομέδοντος παῖς, Πριάμου ἀδελφὸς, Ἠοῦς ἀνήρ. Ὁ Ἐνδυμίων λέγεται συνευνᾶσθαι τῇ Σελήνῃ· καὶ ὁ Τιθωνὸς τῇ Ἡμέρᾳ. Ἀλληγορεῖται δὲ οὕτως· Ὁ Ἐνδυμίων εἰς ἄνδρα κυνηγέτην, καὶ τῇ μὲν νυκτὶ κοιμώμενον, τῇ δὲ ἡμέρᾳ ἀεὶ ποσῶς, διὰ τὸ ἠσχολῆσθαι περὶ τὰ κυνηγέσια· Ὁ δὲ Τιθωνὸς εἰς ἀστρονόμον, καὶ τῇ μὲν ἡμέρᾳ κοιμώμενον, τῇ δὲ νυκτὶ ἐπαγρυπνοῦντα, διὰ τὸ ἠσχολῆσθαι περὶ τὰ ἄστρα. *Schol.*

Ver. 2. Ὤρνυθ'.] Similitèrque *ver.* 229. et 230. ἕννυτο· et *ver.* 314. ἐπεσσύμενον. Vide ad *Il.* γ'. 260.

Ver. 2. 27. —— ἀθανάτοισι —— ἀπονίονται.] Similitèrque *ver.* 73. ἀθάνατος· *ver.* 80. Ἀθάνατοι et *ver.* 136. ἀθάνατον. Vide ad *Il.* α'. 398.

Ver. 3. —— ἄρα.] *Ut solitus erat* ——,

Digitized by Google

Ζευς ὑψιβρεμέτης, οὗ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Τοῖσι δ' Ἀθηναίη λέγε κήδεα πόλλ' Ὀδυσῆος,
Μνησαμένη· μέλε γάρ οἱ ἐὼν ἐν δώμασι νύμφης·
  Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
Μήτις ἔτι πρόφρων, ἀγανὸς, καὶ ἤπιος ἔστω
Σκηπτοῦχος βασιλεὺς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδὼς,
Ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη, καὶ αἴσυλα ῥέζοι·
Ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο,
Λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖται κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀνάγκῃ
Ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
Οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
Οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Νῦν αὖ παῖδ' ἀγαπητὸν ἀποκτεῖναι μεμάασιν,
Οἴκαδε νεισόμενον· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀκουὴν,

Jupiter altitonans, cujus potentia est maxima.
Illis autem Pallas recensebat ærumnas multas Ulyssis,
Recordata; curæ enim illi erat existens in domo Nymphæ:
" Jupiter pater, atque alii beati dii semper existentes,
" Nullus ampliùs benignus, mitis, et mansuetus sit
" Sceptrifer rex, neque animo justa sentiens;
" Sed semper durus sit, et injusta faciat:
" Adeò nemo memor est Ulyssis divini,
" Populorum, quibus præfuit, pater autem velut, mitis erat.
" Sed ille quidem in insulâ jacet graves dolores patiens,
" Nymphæ in ædibus Calypsûs, quæ ipsum vi
" Detinet; is verò non potest suam in patriam terram venire:
" Non enim ei adsunt naves remigio-instructæ, et socii,
" Qui ipsum deducant super lata dorsa maris.
" Nunc rursùs filium dilectùm occidere cupiunt,
" Domum revertentem; ille verò abiit ad patris famam.

Ver. 4. —— οὗ τε κράτ☉' ἐςὶ μέγιςον.]
—— qui res hominumque Deûmque
Æternis regis imperiis ——. *Æn.* I. 233.
——— rerum cui summa potestas.
Æn. X. 100.

Ver. 7. Ζεῦ πάτερ.] Vide ad *Il.* ά. 572.

Ver. 8. Μήτις ἔτι πρόφρων.] "Exprobrat " ——— Jovi reliquisque Diis Minerva " Ulyssis mansuetudinem regiam, et pietatem; quasi hâc ratione debuerit sibi Deorum numina conciliare, quæ tamen à se maximè alienata habeat, cùm ipsum tam longi temporis spatio à patriis finibus " arceant." *Spondan.* At nihil hîc Diis exprobrat *Minerva*; sed de populi Ithacensis et Procorum ingratitudine conqueritur, qui, summæ *Ulyssis* mansuetudinis et clementiæ obliti, erga uxorem et filium ejus tam malè se gerant. Ut liquet ex sequenti, " Ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆ☉' θείοιο, " Λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὡς ἤπι☉' ἦεν." Vide et suprà ad β'. 230. 234. ubi iidem versus occurrunt.

Ver. 10. —— αἴσυλα.] *Al.* ἀήσυλα.

Ver. 12. ——— πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν.] Vide suprà ad β'. 47. et 234.

Ver. 14. —— ἥ μιν ἀνάγκῃ Ἴσχει.] Vide suprà ad ά. 55.

Ver. 16. et 141. —— ἐπήρετμοι.] Vide suprà ad δ'. 559.

Ver. 18. —— ἀποκτεῖναι.] *Al.* ἀποκτάμεναι.

Ver. 19. —— νεισόμενον.] *Al.* νισόμενον.

Digitized by Google

Ἐς Πύλον ἠγαθέην, ἠδ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Τέκνον ἐμὸν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Οὐ γὰρ δὴ τοῦτον μὲν ἐβούλευσας νόον αὐτὴ,
Ὡς ἤτοι κείνους Ὀδυσεὺς ἀποτίσεται ἐλθών;
Τηλέμαχον δὲ σὺ πέμψον ἐπισταμένως, (δύνασαι γὰρ,)
Ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται·
Μνηστῆρες δ' ἐν νηῒ παλιμπετὲς ἀπονέωνται.
Ἦ ῥα, καὶ Ἑρμείαν, φίλον υἱὸν, ἀντίον ηὔδα·
Ἑρμεία, (σὺ γὰρ αὖτε τά τ' ἄλλα περ ἄγγελός ἐσσι,)
Νύμφῃ ἐϋπλοκάμῳ εἰπεῖν νημερτέα βουλὴν,
Νόστον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται,
Οὔτε θεῶν πομπῇ, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων·
Ἀλλ' ὅγ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου πήματα πάσχων
Ἤματι κ' εἰκοστῷ Σχερίην ἐρίβωλον ἵκοιτο,
Φαιήκων ἐς γαῖαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγάασιν·

"In Pylum divinam, atque in Lacedæmona claram."
Hanc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter;
"Filia mea, quale tibi dictum excidit septo dentium?
"Nonnè enim hoc quidem excogitâsti consilium ipsa,
"Ut scilicèt illos Ulysses ulciscatur reversus?
"Telemachum autem tu deduc accuratè, (potes enim,)
"Ut incolumis suam in patriam terram veniat;
"Proci verò in nave retrò iter-relegant."
Dixit utique, et Mercurium, dilectum filium, contrà alloquebatur:
"Mercuri, (tu enim itidem et in aliis nuncius es,)
"Nymphæ comas-pulchræ dicito firmum *nostrum* consilium,
"Reditum Ulyssis patientis; ut redeat,
"Neque deorum ductu, neque mortalium hominum;
"Sed is in rate multis-vinculis-aptâ ærumnas patiens
"Die vicesimâ ad Scheriam fertilem perveniat,
"Phæacum ad terram, qui propinqui diis sunt;

Ver. 20. —— Λακεδαίμονα δῖαν.] *Scholiastes* interpretatur μεγάλην. Rectè, ut opinor. Alibi enim apud Poëtam appellatur εὐρύχορον Λακεδαίμονα, et Λακεδαίμονα κητώεσσαν *Odyss.* δ'. 1. ν'. 414. ό. 1. Atque eodem sensu et Mari Epitheton hoc tribuere videtur Poëta. Vide ad *Il.* ά. 141.

Ver. 21. —— νεφεληγερέτα Ζεύς.] Vide ad *Il.* ά. 175.

Ver. 23. Οὐ γὰρ δή.] Vide infrà ad *ver.* 204.

Ver. 24. —— ἀποτίσεται.] Ita edidit *Barnesius. Al.* ἀποτίσσεται. Minùs rectè: nam τίσω, τίσασθαι, &c. semper apud *Homerum primam* producunt. Vide ad *Il.* γ'. 257. et ί. 508.

Ver. 27. —— ἀπονέωνται.] *Al.* ἀπονέονται.

Ver. 28. —— φίλον υἱόν.] *Barnesius* edidit, υἱὸν φίλον. Sed et ferri potest Vulgata Lectio; eâdem ratione ac "Ὣς γάρ "οἱ —." *ver.* 41. et "Αὐτὰρ οἱ ——." *ver.* 143. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 33. —— σχεδίης πολυδέσμου.] Λέμβῳ, νηὸς, τῆς αὐτοσχεδίως πηχθείσης, —— πολλοῖς ἐμπεπηγμένης δεσμοῖς. *Schol.*

Ver. 34. —— Σχερίην.] Σχερία ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος τῶν Φαιάκων· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα ἐκλήθη Κερκύρα· τὸ δὲ ἀρχαιότατον ἐκαλεῖτο Δρεπάνη. *Schol.*

Ver. 35. —— ἀγχίθεοι.] Ἤτοι καθότι τρίτοι εἰσὶν ἀπὸ Ποσειδῶνος οἱ βασιλεῖς αὐτῶν· ἢ ὅτι εὐδαίμονές εἰσιν· ἢ καθὰ οἱ θεοὶ ἐπιδιατρί-

Digitized by Google

Οἵ κέν μιν περὶ κῆρι, θεὸν ὥς, τιμήσουσιν,
Πέμψουσιν δ' ἐν νηΐ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Χαλκόν τε χρυσόν τε ἅλις, ἐσθῆτά τε δόντες,
Πόλλ', ὅσ' ἂν οὐδέποτ' ἐκ Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς,
Εἴ περ ἀπήμων ἦλθε, λαχὼν ἀπὸ ληΐδος αἶσαν.
Ὣς γάρ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
  Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος Ἀργειφόντης·
Αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἀμβρόσια, χρύσεια· τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν,
Ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο.
Εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
Ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει.

" Qui ipsum ex animo, deum veluti, honorent,
" Mittantque in navi charam in patriam terram,
" Æsque aurumque abundè, vestemque cùm-dederint,
" Plurima, quanta nunquam ex Trojâ sustulisset Ulysses,
" Etiam si incolumis venisset, sortitus ex prædâ portionem.
" Sic enim ei fatale est amicosque videre, et pervenire
" Domum in excelsam, et suam in patriam terram."
Sic dixit; nec non-paruit internuncius Argicìda:
Statim deindè pedibus subligavit pulchros calceos,
Immortales, aureos, qui ipsum ferebant sive per mare,
Sive per immensam terram, paritèr cum flatibus venti.
Cepit etiam virgam, quâ virorum oculos demulcet,
Quorumcunque vult, rursùsque dormientes excitat.

ϐεῦσιν αὐτοῖς ϗ εὐωχοῦνται. *Schol.* Ἀγχιθέους ἡ ποίησις λέγει, ἢ κατὰ γένος. ——— ἢ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς κατ' αὐτοὺς γῆς· ἢ διὰ τὸ φιλόξενον καὶ τὴν λοιπὴν ἀρετήν· ὃ καὶ κρεῖττον εἶναι δοκεῖ. *Eustath.*

Ibid. —— γεγάασιν.] Similitèrque infrà *ver.* 67. μέμηλεν· *ver.* 87. εἰλήλουθας· et *ver.* 89. ἄνωγεν. Vide ad *Il.* ά. 37. et θ'. 322.

Ver. 37. Πέμψουσιν δ' ἐν νηΐ.] Vide infrà ad ν'. 64. &c.

Ver. 39. —— οὐδέποτ' ἐκ Τροίης ἐξήρατ'.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, οὐδίποτε Τροίης ἐξήρατ'. Quæ fortè et verior lectio.

Ver. 41. Ὣς γὰρ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν.] Vide infrà ad ί. 532.

Ver. 43. Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε ——— Αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν.

Dixerat: Ille patris magni parere parabat
Imperio; et primùm pedibus talaria nectit
Aurea; quæ sublimem alis, sive æquora supra,
Seu terram, rapido pariter cum flamine portant. *Æn.* IV. 238.

Similitèr et *Statius:*

Paret Atlantiades dictis genitoris, et indè
Summa pedum properè plantaribus illigat alis. *Thebaïdos, lib.* I. *ver.* 303.

Ver. 44. 51. 54. 120. —— ἐδήσατο —— Σεύατ' —— ὀχήσατο —— ποιήσετ'.] Vide infrà ad *ver.* 491. et ad ί. 296.

Ver. 44. 61. 232. —— καλὰ —— καλῇ —— Καλὴν.] Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 45. ——— φέρον.] *Al.* φέρον.

Ver. 47. Εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει.]

Tum virgam capit: hâc animas ille evocat Orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit:
Dat somnos, adimitque; et lumina morte resignat. *Æn.* IV. 242.

Tum dextræ virgam inseruit, quâ pellere dulces
Aut suadere iterùm somnos; quâ nigra subire
Tartara, et exangues animare assueverat umbras.
Statius, Thebaïd. lib. I. *ver.* 306.

Tu pias lætis animas reponis
Sedibus, virgâque levem coërces

Digitized by Google

Τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς Ἀργειφόντης·
Πιερίην δ' ἐπιβὰς, ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε πόντῳ·
Σεύατ' ἔπειτ' ἐπὶ κῦμα, Λάρῳ ὄρνιθι ἐοικὼς,
Ὅστε κατὰ δεινοὺς κόλπους ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
Ἰχθῦς ἀγρώσσων, πυκινὰ πτερὰ δεύεται ἅλμῃ·
Τῷ ἴκελος πολέεσσιν ὀχήσατο κύμασιν Ἑρμῆς.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἀφίκετο τηλόθ' ἐοῦσαν,
Ἔνθ' ἐκ πόντου βὰς ἰοειδέος, ἤπειρόνδε
Ἤϊεν· ὄφρα μέγα σπέος ἵκετο, τῷ ἔνι νύμφη
Ναῖεν ἐϋπλόκαμος· τὴν δ' ἔνδοθι τέτμεν ἐοῦσαν.
Πῦρ μὲν ἐπ' ἐσχαρόφιν μέγα καίετο, τηλόθι δ' ὀδμὴ

Hanc in manibus tenens volabat fortis Argicîda:
Pieriæ autem cacumen-nactus, ex æthere incidit in mare:
Festinabat deindè super fluctus, laro avi similis,
Quæ circum magnos sinus maris infructuosi
Pisces venans, crebrò alas mergit-sibi salsugine:
Huic similis plurimis supervectus-est fluctibus Mercurius.
Sed quandò jam insulam pervenisset procul sitam,
Tum ex ponto ascendens cœruleo, ad littus
Ibat, donec ad ingentem specum pervenit, in quo Nympha
Habitabat comas-pulchra: hanc verò intùs invenit.
Ignis quidem ad focum ingens ardebat, procul verò odor

Aureâ turbam, superis Deorum
Gratus, et imis.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* x. 17.

Λόγῳ ἀθρόοντα (*Barnesius* edidit ἐρθόοντα, sed legendum sine dubio ἀθροόντητα) νοητέον, τὴν τοῦ Ἑρμοῦ ῥάβδον· ὥστε ψυχὰς μὲν πεπαρῳνημένας παύειν, ἐκλελυμένας δὲ διεγείρειν. *Schol.* Similitèr *Eustathius*: Ἀλληγορία δὲ τῆς τοιαύτης Ἑρμαϊκῆς ῥάβδου ἐκγεγηγμένων, τὸ τοὺς μὲν νήφοντας, κηλεῖν· τοὺς δὲ καθηρημένους δι' ἔκλυσιν, διεγείρειν. Ἢ ϗ ἄλλως, ὡς θέμις λόγῳ, τοὺς μὲν ὀρθίους πλέον ἢ δεῖ ϗ ἀγήνορας, πραΰνειν διὰ πειθοῦς· τοὺς δὲ χαλίφρονας, μεριμνητὰς ποιεῖν. Vide *Phurnutum, de Naturâ Deorum, cap.* 16. item infrà ad *ver.* 87.

Ver. 49. Τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο,

Illâ fretus agit ventos, et turbida tranat
Nubila ————. *Æn.* IV. 245.

Dissiluit, tenuique exceptus inhorruit aurâ:
Nec mora, sublimes raptim per inane volatus
Carpit, et ingenti designat nubila gyro.
Statius, Thebaïd. lib. I. *ver.* 309.

Ver. 50. Πιερίην δ' ἐπιβὰς, ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε πόντῳ·]

Hic primùm, paribus nitens Cyllenius alis,
Constitit; hinc toto præceps se corpore ad undas
Misit; avi similis, quæ circum littora, circum
Piscosos scopulos, humilis volat æquora juxta. *Æn.* IV. 252.

Ibid. Πιερίην.] Πιερία, ὄρος Μακεδονίας, ἱερὸν Μουσῶν. *Schol.*

Ver. 51. —— Λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς.] Τῷ ἰσμένῳ, ὃ καὶ αἴθυια. Λάρος δὲ, ὄρνεον θαλάσσιον. *Schol.*

Ver. 52. 84. et 140. et 158. — ἀτρυγέτοιο ——— ἀτρύγετον.] Vide ad *Il.* ά. 316.

Ver. 54. Τῷ ἴκελος.] Fuerunt, notante *Eustathio*, qui hunc versum repudiârint; sed rationibus parùm idoneis.

Ver. 55. 59. —— τηλόθ' —— τηλόθι.] *Al.* τηλόσ' —— τηλόσε.

Ver. 57. Ἤϊεν ὄφρα μέγα σπέος ἵκετο.

Proxima Circææ raduntur littora terræ:
Dives inaccessos ubi Solis filia lucos
Assiduo resonat cantu, tectisque superbis
Urit odoratam nocturna in lumina cedrum,
Arguto tenues percurrens pectine telas.
Æn. VII. 10.

Quem locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus Poëtarum "*par penè splendor ambo*"*rum est.*" *Lib.* V. *cap.* 12.

Ver. 59. Πῦρ μὲν ἐπ' ἐσχαρόφιν.] Ἀρχαῖον δὲ ἡ τοῦ πυρὸς χρῆσις παρὰ τοῖς ἐνδόξοις· ἣν ϗ ὁ τῆς τραγῳδίας Φιλοκτήτης ἐπαινῶν, φησὶν (*Sophocl. Philoctet. ver.* 297.) ὅτι, "Οἰκουμένη στέγη πυρὸς μετὰ, Πάντ' ἐκπορίζει πλὴν τῷ μὴ νοσεῖν." *Eustath.*

Digitized by Google

Κέδρου τ' εὐκεάτοιο, θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει,
Δαιομένων· ἡ δ' ἔνδον ἀοιδιάουσ' ὀπὶ καλῇ,
Ἱστὸν ἐποιχομένη, χρυσείῃ κερκίδ' ὕφαινεν.
Ὕλη δὲ σπέος ἀμφιπεφύκει τηλεθόωσα,
Κλήθρη τ', αἴγειρός τε, καὶ εὐώδης κυπάρισσος.
Ἔνθα δέ τ' ὄρνιθες τανυσίπτεροι εὐνάζοντο,
Σκῶπές τ', ἴρηκές τε, τανύγλωσσοί τε κορῶναι
Εἰνάλιαι, τῇσίν τε θαλάσσια ἔργα μέμηλεν.
Ἡ δ' αὐτοῦ τετάνυστο περὶ σπείους γλαφυροῖο
Ἡμερὶς ἡβώωσα, τεθήλει δὲ σταφυλῇσι·
Κρῆναι δ' ἑξείης πίσυρες ῥέον ὕδατι λευκῷ,
Πλησίαι ἀλλήλων τετραμμέναι ἄλλυδις ἄλλη.
Ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ ἴου, ἠδὲ σελίνου,

Cedrique fissilis, thyique per insulam redolebat,
Ardentium: ipsa verò intùs cantillans voce pulchrâ,
Telam percurrens, aureo radio texebat.
Sylva autem specum circumcreverat virescens,
Alnusque, populusque, et benè-odorata cypressus.
Ibi verò et aves extensas-alas-habentes nidulabantur,
Bubones, accipitresque, latasque-linguas-habentes cornices
Marinæ, quibus utique marina opera curæ-sunt.
Ibidem porrò extensa erat circum speluncam cavam
Vitis pubescens; florebat verò uvis:
Fontes autem ex-ordine quatuor fluebant aquâ limpidâ,
Vicini inter-se versi aliò alius.
Circùm verò prata mollia violarum, atque apii,

Ver. 60. —— θύου τ'.] *Scholiastes* exponit, Εἶδος δένδρου, ἢ φυτοῦ. *Macrobius* autem; "Homerus, (inquit), qui citreum θύον appellat, ostendit esse odoratum pomum; "θύον δ' ἀπὸ καλὸν ὀδώδει" *Saturnal. lib.* II. *cap.* 15. Ubi in transcursu notandum, quod nunc legimus "θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει," legisse *Macrobium*, "θύον δ' ἀπὸ καλὸν ὀδώδει." Minùs rectè. *Al.* θύει.

Ver. 60. 63. et 288. 68. 69. —— ὀδώδει —— πεφύκει —— τετάνυστο —— τεθήλει.] Vide ad *Il.* ά. 37. et ð́. 492.

Ver. 63. et 398. Ὕλη.] Similitèrque *ver.* 257. ὕλην. Vide ad *Il.* γ'. 151.

Ibid. —— ἀμφιπεφύκει.] *Al.* ἀμφὶ πεφύκει.

Ver. 66. Σκῶπές τ'.] Λέγει δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς παρ' Ὁμήρῳ διὰ τοῦ σίγμα μὴ λέγεσθαι, ἀλλὰ ἁπλῶς ὀνομάζεσθαι κῶπας. Τοὺς οὖν τεθέντας τὸ σίγμα ἁμαρτάνειν τῆς κατὰ τὸ ὄνομα ἀληθείας, καὶ τῆς Ὁμήρου περὶ τὸν ὄρνιν κρίσεως τε καὶ γνώσεως. *Ælian. de Animal. lib.* XV. *cap.* 28. Ὁ Μύνδιος δὲ Ἀλέξανδρος φησὶ τοὺς παρ' Ὁμήρῳ χωρὶς τοῦ σ κῶπας εἶναι, καὶ Ἀριστοτέλη οὕτως αὐτοὺς ὀνομασκέναι. —— Καὶ Σπεύσιππος δ' ἐν δευτέρῳ ὁμοίων, χωρὶς τοῦ σ κῶπας αὐτοὺς ὀνομάζει. *Athenæus, lib.* IX. *cap.* 10. "Planè contrarium tamen," inquit *Casaubonus* in annotationibus ad hunc *Athenæi* locum, "scribit Theocriti vetus "interpres; cujus sunt hæc ad Idyllium "primum; Ἀλέξανδρος φησὶ, τοὺς σκῶπας "οὐκ ἐπισημαίνεσθαι τῇ φωνῇ, διὸ καὶ παρ' Ὁμήρῳ "φησὶν ὀρθῶς δασεῖν γράφεσθαι, Σκῶπές τ', "ἴρηκές τε. Οὐ δεῖ γὰρ, φησὶ, γράφεσθαι "χωρὶς τοῦ σ."

Ibid. —— ἴρηκες.] Τὸ δὲ, ἴρηκες, Ἰωνικῶς ψιλοῦται. *Eustath.* Alii hîc habent ἱρηκες.

Ibid. —— κορῶναι Εἰνάλιαι.] Κορῶναι δὲ εἰνάλιαι, κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, αἱ αἴθυιαι. *Eustath.*

Ver. 68. Ἡ δ'.] *Al.* Ἡδ'.

Ibid. —— σπείους.] *Al.* σπέους et σπείεος.

Ver. 69. Ἡμερὶς ἡβώωσα.] Ἄμπελος, εἰς διαστολὴν τῆς ἀγρίας, ἀκμάζουσα. *Schol.* Ἡμερὶς δὲ, κατὰ μὲν πολλοὺς, ἡ ἥμερος ἄμπελος, πρὸς διαστολὴν τῆς ἀγριάδος. —— Ἐν δὲ ὑπομνήμασι παλαιοῖς τοῖς εἰς τὸ Ξ τῆς Ἰλιάδος, εἶδος λεπτοφλοίου δρυὸς ἡ ἡμερὶς λέγεται, καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς σταφυλή. *Eustath.*

Ver. 72. Ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ ἴου.] Ἴου, εἴδους ἄνθους. *Schol.* Τὸ δὲ, ἴου, οἷον τινὸς

Digitized by Google

Θήλεον· ἔνθα κ' ἔπειτα καὶ ἀθάνατός περ ἐπελθὼν
Θηήσαιτο ἰδὼν, καὶ τερφθείη φρεσὶν ᾗσιν.
Ἔνθα στὰς θηεῖτο διάκτορος Ἀργειφόντης.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα ἑῷ θηήσατο θυμῷ,
Αὐτίκ' ἄρ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλυθεν· οὐδέ μιν ἄντην
Ἠγνοίησεν ἰδοῦσα Καλυψὼ, δῖα θεάων.
(Οὐ γάρ τ' ἀγνῶτες θεοὶ ἀλλήλοισι πέλονται
Ἀθάνατοι, οὐδ' εἴτις ἀπόπροθι δώματα ναίει.)
Οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα ἔνδον ἔτετμεν,
Ἀλλ' ὅγ' ἐπ' ἀκτῆς κλαῖε καθήμενος· ἔνθα πάρος περ,
Δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων,
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον δερκέσκετο, δάκρυα λείβων.
Ἑρμείαν δ' ἐρέεινε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἐν θρόνῳ ἱδρύσασα φαεινῷ, σιγαλόεντι·

Virescebant: ibi deindè etiam vel immortalis si arcessisset,
Admiratus esset intuens, et oblectatus animo suo.
Illic stans mirabatur internuncius Argicìda.
Cæterùm postquam omnia suo admiratus est animo,
Statim in amplam speluncam perrexit: neque ipsum coràm
Ignoravit conspicata Calypso, nobilis dea.
(Non enim ignoti utique dii invicem sunt
Immortales; neque siquis longè procul ædes habitet.)
Neque verò Ulyssem magnanimum intùs invenit;
Sed is in littore flebat sedens: ubi anteà etiam,
Lachrymis et gemitibus et doloribus animum macerans,
Pontum in infructuosum prospiciebat, lachrymas stillans.
Mercurium autem interrogabat Calypso, nobilis dea,
In throno collocatum splendido, admirando;

γράφουσιν· ὃ καὶ κρεῖττον, ὡς καὶ πολλοῖς ἀρέσκει τῶν Παλαιῶν· ἴα γὰρ ἐν λειμῶσιν οὐκ ἐοίκεν, ἀλλὰ σία, ὡς μέχρι νῦν φαίνεται· οἷς, καθὰ καὶ τοῖς σελίνοις, χρεία δαψιλῶς ὕδατος· θάλλουσι γὰρ πλέον ἐν αὐτῷ. Διὸ καὶ πηγὰς προανέῤῥηξεν ὑδάτων, ὡς ἐῤῥέθη, ὧν χωρὶς οὐκ ἐστὶ θάλλειν φυτά. *Eustath.* Vide et *Athenæum, lib.* II. *cap.* 19. sub fine.

Ver. 73. ——— ἔνθα κ' ἔπειτα.] *Al.* ἔνθα δ' ἔπειτα.

Ibid. ——— ϗ ἀθάνατος περ ἐπελθὼν Θηήσαιτο ἰδὼν.] " L' admiration que les Dieux " mêmes auroient pour ce beau lieu, nous ne " saurions nous empêcher d' l'avoir pour " la belle description qu' Homere en a " faite." *Dacier.*

Ver. 77. 476. ——— ἤλυθεν ——— ὑπήλυθε.] Vide suprà ad β'. 262. et ad *Il.* ά. 37.

Ver. 79. Οὐ γάρ τ' ἀγνῶτες θεοὶ ἀλλήλοισι πέλονται.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*, qui et in contextu et in commentario hoc modo legit. Cumque *Barnesio* faciunt et Codices nonulli à *Tho. Bentleio* collati. *Vulgg.* Οὐ γάρ τ' ἀγνῶτές γε θεοί.

Ver. 81. Οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆα.] Ὅτι δεινῶς μεθοδεύει ὁ Ποιητὴς, μὴ εἶναι τὸν Ὀδυσσέα ἔνδον παρὰ τῇ Καλυψοῖ, ὅτε εἰς αὐτὴν ἦλθεν Ἑρμῆς. Ποιεῖ δὲ τοῦτο, ἵνα πρόφρασσα κατὰ τὸν Ποιητὴν δόξῃ χαρίσασθαι αὐτῷ ἡ Καλυψὼ τὸν πλοῦν ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ὀφλήσῃ ἐκεῖνος χάριν αὐτῇ. *Eustath.* Sed vide infrà ad *ver.* 87.

Ver. 82. ——— πάρος περ.] *Al.* πάρος γε.

Ver. 83. Δάκρυσι καὶ στοναχῇσι ϗ ἄλγεσι.] Vide infrà ad λ'. 611.

Ver. 84. et 158. ——— δερκέσκετο.] Similitèrque *ver.* 135. φίλεον, ἔτρεφον, ἔφασκον· et *ver.* 154. ἰαύεσκεν. Vide ad *Il.* β'. 221. et ά. 37.

Ver. 86. ——— σιγαλόεντι.] Ὁ σιγαλόεις θρόνος, ——— ὁ ποικίλος διὰ τὸ κατεστιγμένος εἶναι. *Eustath.*

Digitized by Google

Τίπτε μοι, Ἑρμεία χρυσόῤῥαπι, εἰλήλουθας,
Αἰδοῖός τε φίλος τε; πάρος γε μὲν οὔτι θαμίζεις.
Αὔδα, ὅ,τι φρονέεις· τελέσαι δέ με θυμὸς ἄνωγεν,
Εἰ δύναμαι τελέσαι γε, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν.
Ἀλλ' ἕπεο προτέρω, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω.
Ὣς ἄρα φωνήσασα θεὰ παρέθηκε τράπεζαν,
Ἀμβροσίης πλήσασα· κέρασσε δὲ νέκταρ ἐρυθρόν.
Αὐτὰρ ὁ πῖνε καὶ ἦσθε διάκτορος Ἀργειφόντης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε, καὶ ἤραρε θυμὸν ἐδωδῇ,
Καὶ τότε δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Εἰρωτᾷς μ' ἐλθόντα, θεά, θεόν; αὐτὰρ ἐγώ τοι
Νημερτέως τὸν μῦθον ἐνισπήσω· κέλεαι γάρ.
Ζεὺς ἐμὲ ἠνώγει δεῦρ' ἐλθέμεν οὐκ ἐθέλοντα·

" Cur ad me, Mercuri aureo-caduceo, venisti,
" Venerandusque charusque? antè quidem neutiquam frequentabas:
" Eloquere, quod in-animo-habes; perficere autem me animus jubet,
" Si possum quidem perficere, et si perfici potest.
" Verùm sequere ulteriùs, ut tibi hospitalia apponam.
Sic utique locuta dea apposuit mensam,
Ambrosiâ repletam, miscuitque nectar rubrum.
Cæterùm bibebat et comedebat internuncius Argicîda.
Porrò postquàm cœnaverat, et refecerat animum cibo,
Tam verò ipsam verbis respondens allocutus est;
" Interrogas me *huc*-profectum, dea, deum? ast ego tibi
" Verè sermonem enarrabo; jubes enim.
" Jupiter me jussit huc ire invitum:

Ver. 87. Τίπτε μοι, Ἑρμεία χρυσόῤῥαπι.] *Heraclides Ponticus* locum hunc allegoricè interpretatur: Καὶ μὴν κ ἡ Καλυψὼ (inquit) τὴν πειθὼ τῶν ποικίλων παρ' Ὀδυσσέως λόγων, Ἑρμῆν προσηγόρευσε· μόγις μὲν, ἀλλ' ὅμως κατεβάλλξαντο, αὐτοῦ τὸν ἔρωτα τῆς Νύμφης, ἵν' εἰς Ἰθάκην προπεμφθείη. Vide suprà ad *ver.* 47. et ad *Il.* ώ. 360.

Ver. 88. ——— θαμίζεις.]. *Barnesius* legendum conjicit θάμιζες· nec malè. Vide ad *Il.* ά. 37. et β'. 221.

Ver. 89. Αὔδα, ὅ, τι φρονέεις.] In vulgatis scriptum est Αὐδᾶ· *Barnesius* autem ex MS. et ex *Eustathio* edidit Αὔδα· uti et in omnibus legitur, *Iliad.* ξ'. 195. σ'. 426. ubi idem versus occurrit. Rectè: contrahitur enim (uti notat *Barnesius*) ex Αὔδαε· adeòque *ultimam* habet longam, propter sequentem vocalem solummodò hîc corripit. Vide ad *Il.* ί. 192.

Ver. 89..90. Αὔδα, ὅ,τι φρονέεις· ——— τετελεσμένον ἐςὶν.]

———Tuus, ô regina, quid optes
Explorare labor; mihi jussa capessere fas est. *Æn.* I. 80.

Vide et ad *Il.* ξ'. 195.

Ver. 90. ——— εἰ τετελεσμένον ἐςὶν.] Εἰ φύσιν ἔχει τῦ δύνασθαι τελειωθῆναι· ἢ δυνατὸν ἐςὶ γενέσθαι. *Schol.*

Ver. 91. Ἀλλ' ἕπεο προτέρω.] Deest hic versus in MSS. duobus à *Tho. Bentleio* collatis.

Ver. 93. ——— κέρασσε δὲ νέκταρ.] Νῦν ἐνέχεεν, ἀπὸ τῆς ἀρχαίας συνηθείας· εἰς κέρας γὰρ ἐγχέοντες ἔπινον. *Schol.*

Ibid. ——— κέρασσε.] Rectè cum duplici σ, quippè non ex κεράω, sed ex κεράννυμι deductum, Vide ad *Il.* ά. 67. et γ'. 1.

Ver. 95. ——— δείπνησε.] Vide suprà ad Γ. 535.

Ibid. ——— ἤραρε.] Vide ad *Il.* Γ. 110.

Ver. 98. Νημερτέως τὸν μῦθον ἐνισπήσω] Ἤτοι ἀναμαρτήτως τἀληθὲς ἐρῶ· κεῖται γὰρ, ὡς εἰ ἔλεγεν, ἐπαληθεύσομαί σοι, ἀψευδῆ τὸν λόγον ἐρῶ. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. Cæterùm enuntiabatur Νημερτέος ac sic scriptum fuisset Νημερτῶς. Vide ad *Il.* β'. 811. *Al.* Νημερτὲς.

Ver. 99. Ζεὺς ἐμὲ ἠνώγει.] In Vulgatis editum est Ζεὺς ἔμ' ἠνώγει. Quod ferri non potest. *Barnesius* edidit Ζεὺς μὲν ἔμ' ἠνώγει· at nullis adductis Codicibus, nullâ allatâ auctoritate; neque, ut opinor, ad sententiam satis rectè. Ad Vulgatam lectionem

Digitized by Google

Τίς δ' ἂν ἑκὼν τοσσόνδε διαδράμοι ἁλμυρὸν ὕδωρ,
Ἄσπετον; οὐδέ τις ἄγχι βροτῶν πόλις, οἵτε θεοῖσιν
Ἱερά τε ῥέζουσι, καὶ ἐξαίτους ἑκατόμβας.
Ἀλλὰ μάλ' οὔπως ἐστὶ Διὸς νόον αἰγιόχοιο
Οὔτε παρὲξ ἐλθεῖν ἄλλον θεὸν, οὔθ' ἁλιῶσαι.
Φησί τοι ἄνδρα παρεῖναι ὀϊζυρώτατον ἄλλων
Τῶν ἀνδρῶν, οἳ ἄστυ περὶ Πριάμοιο μάχοντο
Εἰνάετες, δεκάτῳ δὲ πόλιν πέρσαντες ἔβησαν
Οἴκαδ'· ἀτὰρ ἐν νόστῳ Ἀθηναίην ἀλίτοντο,
Ἥ σφιν ἐπῶρσ' ἄνεμόν τε κακὸν, καὶ κύματα μακρά.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι,
Τὸν δ' ἄρα δεῦρ' ἄνεμός τε φέρων καὶ κῦμα πέλασσεν.
Τὸν νῦν σ' ἠνώγει ἀποπεμπέμεν ὅ,ττι τάχιστα·
Οὐ γάρ οἱ τῇδ' αἶσα φίλων ἀπὸ νόσφιν ὀλέσθαι,
Ἀλλ' ἔτι οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
  Ὣς φάτο· ῥίγησεν δὲ Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

"Quis enim volens tantum percurreret salsam aquam,
"Immensam? neque ulla propè mortalium urbs, qui utique diis
"Sacraque faciunt, et eximias hecatombas.
"Sed nullo modo *fas*-est Jovis mentem Ægiochi
"Neque prætergredi alium deum, neque irritam-facere.
"Ait tibi virum adesse ærumnosissimum præter cæteros
"Viros, qui circa urbem Priami pugnabant
"Novennio; decimo verò urbem depopulati abiverunt
"Domum: at in reditu Palladem offenderunt;
"Quæ ipsis excitavit ventumque malum, et fluctus ingentes.
"Ibi alii quidem omnes perierunt eximii socii,
"Hunc autem huc ventusque ferens et fluctus appulit.
"Eum nunc te jubet dimittere quàm celerrimè:
"Non enim ei hîc sors-est ab amicis seorsùm perire;
"Sed adhuc ei fatale est amicosque videre, et pervenire
"Domum in excelsam, et suam in patriam terram."
Sic dixit: exhorruit verò Calypso, nobilis dea,
Et ipsum compellans verba alata dixit;

---

proximum est, quod in Editione *Castellionis* reperit *Barnesius*, Ζεὺς ἐμὲ ἠνώγει uti habet et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 100. — τοσσόνδε.] Vide ad *Il.* ά. 357.

Ver. 101. —— οἵτε.] *Qui scilicet* ——.

Ver. 103. Ἀλλὰ μάλ' οὔπως ἐστὶ Διὸς νόον.]

Ὣς οὐκ ἐστὶ Διὸς κλέψαι νόον, οὐδὲ παρελθεῖν.
Hesiod. Theogon. ver. 613.

Διὸς δὲ παραβατὸς ἐστιν μεγάλα
Φρὴν ἀπέρατος ——————.
Æschylus, Supplices, ver. 1056.

Ver. 103. et 137. —— αἰγιόχοιο.] Vide ad *Il.* ά.

Ver. 104. —— παρὲξ ἐλθεῖν.] *Al.* παρεξελθεῖν.

Ver. 108. —— ἐν νόστῳ Ἀθηναίην ἀλίτοντο.] Vide suprà ad γ'. 132. 135.

Ver. 110. 133. 161. —— ἀπέφθιθεν —— φθίνεσθαι.] Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 111. et 134. —— πέλασσεν.] Vide ad *Il.* ι'. 1.

Ver. 116. et 171. —— ῥίγησεν.] Vide ad *Il.* ε'. 314.

Digitized by Google

Σχέτλιοί ἐστε, θεοί, ζηλήμονες ἔξοχον ἄλλων,
Οἵτε θεαῖς ἀγάασθε, παρ' ἀνδράσιν εὐνάζεσθαι
'Αμφαδίην, ἤ τίς τε φίλον ποιήσετ' ἀκοίτην.
Ὣς μὲν ὅτ' Ὠρίων' ἕλετο ῥοδοδάκτυλος 'Ηὼς,
Τόφρα οἱ ἠγάασθε θεοὶ ῥεῖα ζώοντες,
Ἕως μιν ἐν 'Ορτυγίῃ χρυσόθρονος Ἄρτεμις ἁγνὴ
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν.
Ὣς δ' ὁπότ' 'Ιασίωνι ἐϋπλόκαμος Δημήτηρ,
Ὧ, θυμῷ εἴξασα, μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ,
Νειῷ ἐνὶ τριπόλῳ· οὐδὲ δὴν ἦεν ἄπυστος
Ζεὺς, ὅς μιν κατέπεφνε βαλὼν ἀργῆτι κεραυνῷ.

" Improbi estis, dii, invidi præ aliis,
" Qui utique deabus invidetis, cum viris *eas* dormire
" Palàm, si qua charum sibi fecerit maritum.
" Sic quidem cùm Orionem cepit rosea-digitos Aurora,
" Tamdiù illi invidebatis dii facilè viventes,
" Donec ipsum in Ortygiâ aureum-solum-habens Diana casta
" Suis mitibus sagittis aggrediens occîdit.
" Sic etiam quandò Iasioni comas-pulchra Ceres
" Suo animo obsecuta, commixta est amore et concubitu,
" Novali in tertiato; neque diù fuit ignarus
" Jupiter, qui ipsum occîdit percussum corusco fulmine.

Ver. 118. Σχέτλιοι ἐστὲ, θεοὶ, ζηλήμονες.] Τὸ δὲ ζηλήμονες, γράφεται μὲν καὶ δηλήμονες, ὅ ἐστι βλαπτικοί· *Eustath.* Ejusdem lectionis hîc meminit et *Scholiastes*; firmaturque ea tum ex *Iliad.* ώ. 33. ubi idem hemistichium occurrit, et in Vulgatis legitur δηλήμονες· tum ex eo quod vox δηλήμων etiam alibi apud Poëtam usurpetur; vox ζηλήμων, nusquam nisi hoc loco. Vide infrà ad σ΄. 84. 115. φ΄. 308.

Ver. 120. ——— ἤ τίς τε φίλον ποιήσετ' ἀκοίτην.] Ita ex *Henrico Stephano* aliisque restituit *Barnesius*. Alii corruptè, ἤ τις φίλον. Cæterùm Editio *Hervagiana*, (notante *Barnesio*,) habet ἤν τις τε φίλον· atque ita habet etiam Codex unus à *Tho. Bentleio* collatus. Quæ fortè et verior lectio.

Ver. 121 —— 'Ωρίων' ἕλετο.] *Al.* 'Ωρίωνα ἕλε.

Ibid. et *ver.* 228. —— ῥοδοδάκτυλος 'Ηώς.] Vide suprà ad β΄. 1. et ad *Il.* ά. 477.

Ver. 122. —— ἠγάασθε.] *Barnesius* legendum conjicit ἠγάσσασθε, ut *Iliad.* γ΄. 181.

Ver. 123. Ἕως μιν.] Pronuntiabatur Ὥς μιν.

Ibid. —— 'Ορτυγίῃ.] Τῇ Δήλῳ· νῆσος δὲ ἡ Δῆλός ἐστιν ἀνὰ μέσον τῶν Κυκλάδων. *Schol.*

Ibid. —— Ἄρτεμις ἁγνὴ Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν.] Vide ad *Il.* τ΄. 59. et ώ. 605. 606. item infrà ad ό. 409.

——— et integræ
Tentator Orïon Dianæ,
Virgineâ domitus sagittâ.
Horat. Carm. lib. III. *Ode.* iv. *ver.* 70.

Οἱ πλείονες ὑπὸ Σκορπίου φασὶν αὐτὸν ἀνῃρῆσθαι, βιαζόμενον τὴν Ἄρτεμιν. Ὁ γὰρ Ἀπόλλων οὐκ ἀνεῖλεν, ἴσως μὴ παρὼν τότε. *Schol.* ad *ver.* 121. suprà.

Ver. 125. Ὣς δ' ὁπότ' 'Ιασίωνι.] Τούτου καὶ Δήμητρος ὁ Πλοῦτος. Ἦν δὲ Κρὴς ὁ 'Ιασίων. 'Ελλάνικος δὲ 'Ηλέκτρας καὶ Διὸς αὐτὸν γενεαλογεῖ. *Schol.*

Δημήτηρ μὲν Πλοῦτον ἐγείνατο, δῖα θεάων,
'Ιασίῳ ἥρωϊ μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι.
Hesiod. Theogon. ver. 969.

Alii locum hunc allegoricè interpretantur: Ἔνιοι δὲ (inquit) *Scholiastes*) φασὶν γεωργικώτατον ὄντα, δόξαν ἔχειν, ὅτι τῇ Δήμητρι συνῴκει. Similitèr et *Heraclides Ponticus*: 'Ιασίων ἀνὴρ γεωργίας ἐπιμελούμενος, καὶ δαψιλῶς τοὺς ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀγρῶν καρποὺς λαμβάνων, εἰκότως ὑπὸ τῆς Δήμητρος ἔδοξεν ἠγαπῆσθαι.

Ver. 126. Ὧ θυμῷ εἴξασα.] Vide ad *Il.* ί. 594.

Ver. 126. et 227. —— φιλότητι.] Similitèrque *ver.* 135. φίλεον. Vide ad *Il.* ώ. 309.

Ver. 127. —— τριπόλῳ.] Τρίτον ἐσταμμένη. *Schol.*

Digitized by Google

Ὡς δ' αὖ νῦν μοι ἄγασθε, θεοὶ, βροτὸν ἄνδρα παρεῖναι.
Τὸν μὲν ἐγὼν ἐσάωσα περὶ τρόπιος βεβαῶτα
Οἶον· ἐπεί οἱ νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Ζεὺς ἔλσας ἐκέασσε μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι,
Τὸν δ' ἄρα δεῦρ' ἄνεμός τε φέρων καὶ κῦμα πέλασσε.
Τὸν μὲν ἐγὼ φίλεόν τε καὶ ἔτρεφον, ἠδὲ ἔφασκον
Θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα.
Ἀλλ' ἐπεὶ ὅπως ἐστὶ Διὸς νόον Αἰγιόχοιο
Οὔτε παρὲξ ἐλθεῖν ἄλλον θεὸν, οὐδ' ἁλιῶσαι·
Ἐῤῥέτω, εἴ μιν κεῖνος ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει,
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον· πέμψω δέ μιν οὔπη ἔγωγε.
Οὐ γάρ μοι πάρα νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
Οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Αὐτάρ οἱ πρόφρων ὑποθήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω,
Ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
Οὕτω νῦν ἀπόπεμπε, Διὸς δ' ἐποπίζεο μῆνιν,

" Sic rursùs nunc mihi invidetis, dii, mortalem virum adesse.
" Illum quidem ego servavi navis-carinæ insistentem
" Solum; quoniam ei navem celerem corusco fulmine
" Jupiter percussam diffidit medio in nigro ponto.
" Ibi alii quidem omnes perierunt eximii socii,
" Hunc verò huc ventusque ferens et fluctus appulit.
" Hunc quidem ego amicè-excipiebam et enutriebam, atque dicebam
" *Me* facturam *eum* immortalem, et senii-expertem diebus omnibus.
" Verùm quandoquidem nullo-pacto *fas*-est Jovis mentem Ægiochi
" Neque prætergredi alium deum, neque irritam-facere;
" Valeat, si eum ille impellit et *ire*-jubet,
" Pontum per infructuosum; dimittam verò ipsum nusquam ego,
" Non enim mihi adsunt naves remigio-instructæ et socii,
" Qui ipsum deducant per lata dorsa maris.
" Ast ei lubens consulam, neque celabo,
" Ut omninò incolumis suam in patriam perveniat."
Hanc autem rursùs allocutus est internuncius Argicida:
" Sic nunc dimitte, Jovisque respice iram,

Ver. 129. —— ἄγασθε.] *Al.* ἀγᾶσθε.

Ver. 130. Τὸν μὲν ἐγὼν ἐσάωσα.]

—————— Ejectum littore, egentem,
Excepi —————— *Æn.* IV. 373.

Ibid. —— βεβαῶτα] Vide ad *Il.* ν΄. 46.

Ver. 132. —— ἔλσας.] Apud *Scholiasten* et Codices plerosque ἴλσας. Vide infrà ad ε΄. 250. ubi iterùm occurrit hic versus.

Ver. 137. —— ἐπεὶ οὔπως ἐςὶ Διὸς νόον.] Vide suprà ad *ver.* 103.

Ver. 138. —— παρὲξ ἐλθεῖν.] *Al.* παρεξελθεῖν. Ut suprà *ver.* 104.

Ibid. —— οὐδ' ἁλιῶσαι.] *Al.* οὐδ' ἁλιῶσαι· Ut suprà *ver.* 104.

Ver. 139. Ἐῤῥέτω.] Malè hîc *Scholiastes* apud *Barnesium*; Ἀμφίβολον, (inquit) πότερον εἰς Δία, ἢ εἰς Ὀδυσσῆ. Ambiguitatem nempè exquisivit vir eruditus, quæ nulla est. De *Ulysse* enim hoc omninò intelligendum liquet ex sequente, " εἴ μιν κεῖνος &c."

Ver. 145. 149. 151. Τὸν δ' —— Ἡ δ' —— Τὸν δ'.] Vide ad *Il.* ά. 57. et θ΄. 160.

Ver. 146. —— Διὸς δ' ἐποπίζεο μῆνιν.]

Digitized by Google

Μήπως τοι μετόπισθε κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ.
  Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κρατὺς Ἀργειφόντης.
Ἡ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα πότνια νύμφη
Ἤϊ', ἐπειδὴ Ζηνὸς ἐπέκλυεν ἀγγελιάων.
Τὸν δ' ἄρ' ἐπ' ἀκτῆς εὗρε καθήμενον· οὐδέ ποτ' ὄσσε
Δακρυόφιν τέρσοντο· κατείβετο δὲ γλυκὺς αἰὼν
Νόστον ὀδυρομένῳ, ἐπεὶ οὐκέτι ἥνδανε νύμφη.
Ἀλλ' ἦτοι νύκτας μὲν ἰαύεσκεν καὶ ἀνάγκῃ
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούσῃ·
Ἤματα δ' ἐν πέτρῃσι καὶ ἠϊόνεσσι καθίζων,
Δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων,
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον δερκέσκετο, δάκρυα λείβων.
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσεφώνεε δῖα θεάων·
  Κάμμορε, μή μοι ἔτ' ἐνθάδ' ὀδύρεο, μηδέ τοι αἰὼν
Φθινέτω· ἤδη γάρ σε μάλα πρόφρασσ' ἀποπέμψω.
Ἀλλ' ἄγε, δέρατα μακρὰ ταμὼν, ἁρμόζεο χαλκῷ
Εὐρεῖαν σχεδίην· ἀτὰρ ἴκρια πῆξαι ἐπ' αὐτῆς

" Nè fortassis tibi in-posterum iratus succensuerit."
Sic utique locutus abiit fortis Argicìda.
Et ad Ulyssem magnanimum veneranda Nympha
Ibat, postquam Jovis audierat mandata.
Illum autem in littore invenit sedentem; neque unquam oculi
A-lachrymis siccabantur, consumebatur verò dulcis ætas
Ob-reditum lugenti, quoniam non ampliùs placebat Nympha.
At sanè nocte quidem dormiebat etiam necessitate
In specubus cavis, nolens apud volentem:
Die verò in petris et littoribus sedens,
Lachrymis et gemitibus et doloribus animum macerans,
Pontum in infructuosum prospiciebat, lachrymas stillans.
Propè autem astans allocuta est nobilis dea;
" Infelix, nè mihi ampliùs hìc lugeas, neque tibi ætas
" Consumatur; jam enim te perquàm-lubens dimittam.
" Verùm age, lignis longis abscissis, compinge- tibi ferro
" Latam ratem; atque tabulata fige in eâ

Εὖ δ' ὄπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι. *Hesiod.* Ἔργ. ϗ Ἡμερ, II. 324.

Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὴν ὄπιν ἐτυμολογεῖ, ἥτις ἐστὶ τῶν μετόπισθεν, ἤτοι τῶν μελλόντων, θεία ἐπιστροφή. *Eustath.* Vide ad *Il.* π΄. 388.

Ver. 151. ——— ἄρ'.] Non hìc supervacuum est istud ἄρ'· sententiam enim connectit cum eo quod præcessit, *ver.* 82. " Ἀλλ' ὅγ' ἐπ' ἀκτῆς κλαῖε &c."

Ver. 152. —— κατείβετο δὲ γλυκὺς αἰών.] Ἐν δάκρυσιν ἦν αὐτῷ ὁ τοῦ βίου χρόνος, ϗ κατετήκετο. *Schol.*

Ver. 153. —— ἐπεὶ οὐκέτι ἥνδανε νύμφη.] Ita *Vulgati.* Ἐπεὶ οὐκέτι αὐτῷ ἥνδανε νύμφη· *Eustath.* *Barnesius* verò edidit, ἥνδανε νύμφῃ· Δηλονότι, (ut ipse annotat,) νόστος Ὀδυσσέως. Atque hoc modo explicat *Scholiastes*: Κατ' οὐδὲν ἤρεσκεν ἀποπέμπειν ἔτι αὐτόν. Quæ nec invenusta accipiendi ratio. Sed et vulgatam lectionem agnovisse *Scholiasten* liquet ex interpretatione ab ipso statim deinceps adjectâ; Ἡ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς σώσασαν, ἔστερξεν (Ita *Barnesius* pro corrupto σώσας ἀνέστερξεν·) τὸ δὲ κατὰ ταῦτα, οὐκέτι.

Ver. 163. Εὐρεῖαν.] Ita hìc edidit *Barnesius*; atque ita semper in *Iliade* scriptum occurrit. Ita etiam in omnibus Exemplaribus legitur infrà *ver.* 483. *hujus libri.* *Vulgg.*

Digitized by Google

Ὑψοῦ, ὥς σε φέρησιν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον.
Αὐτὰρ ἐγὼ σῖτον καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον ἐρυθρὸν
Ἐνθήσω μενοεικέ', ἅ κέν τοι λιμὸν ἐρύκοι·
Εἵματα τ' ἀμφιέσω· πέμψω δέ τοι οὖρον ὄπισθεν,
Ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι,
Αἴκε θεοί γ' ἐθέλωσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Οἵ μευ φέρτεροι εἰσὶ νοῆσαί τε κρῖναί τε.
Ὣς φάτο· ῥίγησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἄλλο τι δὴ σὺ, θεὰ, τόδε μήδεαι, οὐδέ τι πομπὴν,
Ἥ με κέλεαι σχεδίῃ περάαν μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
Δεινόν τ' ἀργαλέον τε· τὸ δ' οὐδ' ἐπὶ νῆες ἐΐσαι
Ὠκύποροι περόωσιν, ἀγαλλόμεναι Διὸς οὔρῳ.
Οὐδ' ἂν ἐγὼν, ἀέκητι σέθεν, σχεδίης ἐπιβαίην,
Εἰ μή μοι τλαίης γε, θεὰ, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
Μή τί μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.

" Altè, ut te ferat per obscurum pontum.
" Porrò ego panem et aquam, et vinum rubrum
" Imponam animo-gratum, quæ tibi famem arceant:
" Vestesque induam: mittamque tibi ventum à tergo,
" Ut omninò incolumis tuam in patriam terram pervenias,
" Si modò dii utique voluerint, qui cœlum latum habitant,
" Qui me potiores sunt in cognoscendoque judicandoque."
Sic ait: exhorruit autem patiens nobilis Ulysses,
Et ipsam allocutus verba alata dixit;
" Aliud quid jam tu, dea, hoc moliris, et neutiquam dimissionem;
" Quæ me jubes rate trajicere ingentes fluctus maris,
" Horrendosque difficilesque; quos neque naves æquales
" Veloces trajiciunt, gaudentes Jovis vento.
" Neque ego, te invitâ, ratem conscenderim,
" Nisi mihi dignêris, dea, magnum jusjurandum jurare,
" Nullum mihi ipsi damnum malum structuram *te* aliud."

---

hoc in loco Εὐρείην. Malè: nam (ut rectè annotat *Barnesius*) α brevis nunquam in η *Ionicum* migrat. Vide ad *Il.* βʹ. 633. et νʹ. 192.

Ibid. —— σχεδίην.] Τὴν εἰκαίως κατασκευασθεῖσαν ναῦν λεγει. *Schol.* Vide suprà ad *ver.* 33.

Ibid. —— ἴκρια.] Τὰ ὀρθὰ ξύλα, ἐφ' ὧν τὰ τῆς νεὼς καταστρώματα πήγνυται, τὰ ἐγκύλα [ἐγκοίλια] λεγόμενα παρ' ἡμῖν. *Schol.*

Ver. 167. —— πέμψω δέ τοι οὖρον ὄπισθεν.] Vide infrà ad λʹ. 6.

Ver. 170. —— κρῖναι.] Vide ad *Il.* αʹ. 309. 314. et 338.

Ver. 173. 182. 183. Ἄλλο τι δὴ —— Ἦ δὴ —— Οἷον δή.] Vide infrà ad *ver.* 204.

Ver. 173. —— μήδεαι.] *Al.* μήδεα. Malè.

Ver. 174. Ἥ με κέλεαι.] Pronuntiabatur κέλῃ ut rectè notavit *Barnesius.*

Ver. 174. 177. —— σχεδίῃ —— σχεδίης.] Vide suprà ad *ver.* 33. et 168.

Ver. 175. —— νῆες ἐΐσαι.] Vide suprà ad γʹ. 10.

Ver. 176. —— ἀγαλλόμεναι Διὸς οὔρῳ.] Καὶ ὅρα τὸ, ἀγαλλόμεναι, ὡς ἐπὶ ἐμψύχων τῶν νηῶν λεχθέν. *Eustath.* Κέχρηται Ὅμηρος πολλαχοῦ τῷ τὰ ἄψυχα ἔμψυχα λέγειν, διὰ τῆς μεταφορᾶς· ἐν πᾶσι δὲ τὸ ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ. *Aristot. Rhetoric. Lib.* III. *cap.* 11. Vide ad *Il.* λʹ. 573.

Ver. 177. —— ἐγὼν.] *Al.* ἔγωγ'.

Digitized by Google

῞Ως φάτο· μείδησεν δὲ Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Ἦ δὴ ἀλιτρὸς γ' ἐσσὶ, καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδώς·
Οἷον δὴ τὸν μῦθον ἐπεφράσθης ἀγορεῦσαι;
Ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
Καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, (ὅστε μέγιστος
Ὅρκος, δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι,)
Μή τί τοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βελευσέμεν ἄλλο.
Ἀλλὰ τὰ μὲν νοέω καὶ φράσσομαι, ἅσσ' ἂν ἐμοί περ
Αὐτῇ μηδοίμην, ὅτε με χρειὼ τόσον ἵκοι.
Καὶ γὰρ ἐμοὶ νόος ἐστὶν ἐναίσιμος, ἐδέ μοι αὐτῇ

Sic ait; risit verò Calypso, nobilis dea,
Manuque ipsum demulsit, verbumque fecit, dixitque;
" Profectò improbus es, et non incauta sciens:
" Qualem jam hunc sermonem induxisti-in-animum proloqui?
" Sciat nunc hoc Terra et Cælum latum supernè,
" Et subter-labens Stygis aqua, (quod utique maximum
" Jusjurandum, gravissimumque est beatis diis;)
" Non ullum tibi ipsi damnum malum *me* constructuram aliud.
" Sed ea quidem cogito et suadebo, quæcunque sanè mihi
" Ipsi suaderem, si-quando me necessitas tantopere urgeret.
" Etenim mihi mens est æqua; neque mihi ipsi

Ver. 182. Ἦ δὴ ἀλιτρὸς γ' ἐσσὶ, ϗ ἐκ ἀποφώλια εἰδώς.] Ἀλιτρὸς, ὁ μὴ ἀπηλλαγμένος πανεργίας, ὁ ἁμαρτωλὸς. Ἀποφώλια, ἀπαίδευτα· φωλεοὶ γὰρ τὰ παιδευτήρια· ἢ ἃ ἐκ ἄν τὶς ἀποφήναιτο, ὡς ἄῤῥητα· ἢ ἀσύνετα. *Schol.* Τὸ δὲ "ἀλιτρὸς ἐσσὶ ϗ ἐκ ἀποφώλια εἰδὼς," ἀντὶ τῦ ἤλιτες ϗ ἐκ εἶπας τὸ ἀληθὲς, καὶ ταῦτα μὴ ἀπαίδευτὸς ὤν· ἀποφώλιος γὰρ ὁ ἀπαίδευτος ϗ ἀδίδακτος. *Eustath.* Similitèr et *Porphyrius*; Θαυμάζει δὲ καὶ Καλυψὼ, πῶς ἀπιστεῖ ταύτῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰ μὴ ὀμόσει περὶ τῆς ἐκπομπῆς, καὶ περ ἐκ ὢν ἄφρων, ϗ γνώμης θεᾶς εὐσύνετος ϗ ἐρώσης. *Quæst. Homeric.* 2. Simplicius tamen et verisimilius videtur, istud "ἐκ ἀποφώλια εἰδὼς" cum præcedente "ἀλιτρὸς" voculâ ϗ copulari, et ad vocem ἐσσὶ utrumque referri.

Ver. 184. Ἴςω νῦν τόδε Γαῖα ϗ Οὐρανὸς.]

Esto nunc Sol testis, et haec mihi terra precanti. *Æn.* XII. 176.

Fontesque fluviosque voco, quaeque aetheris alti
Relligio, et quae cæruleo sunt numina ponto. *Ibid.* 181.

——— terram, mare, sidera juro. *Ibid.* 197.

Ver. 185. Καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὅςε μέγιςος Ὅρκος, δεινότατος τε ——— θεοῖσι.]

——— idque ratum, Stygii per flumina fratris,
Per pice torrentes atrâque voragine ripas,
Annuit ———. *Æn.* IX. 104. X. 113.

Adjuro Stygii caput implacabile fontis,
Una superstitio superis quae reddita Divis. *Æn.* XII. 816.

——— Stygiamque paludem,
Dii cujus jurare timent, et fallere numen. *Æn.* VI. 323.

Μάλιςα δὲ τῆς Στυγὸς τὸ ὄνομα ἐς τὴν ποίησιν ἐπεσηγάγετο Ὅμηρος· ——— "Ἴςω νῦν τόδε "γαῖα ——— Καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ." Ταῦτα μὲν δὴ ἐποίησεν, ὡς ἂν ἰδὼν ἐς τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς ςάζον ———. Τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τῦ κρημνῦ τῦ παρὰ τὴν Νώνακριν ςάζον, ἐμπίπτει μὲν πρῶτον ἐς πέτραν ὑψηλὴν· διεξελθὸν δὲ διὰ τῆς πέτρας, ἐς τὸν Κρᾶτιν ποταμὸν κάτεισι. Θάνατον δὲ τὸ ὕδωρ φέρει τῦτο ϗ ἀνθρώπῳ καὶ ἄλλῳ ζώῳ παντὶ. *Pausanias, lib.* VIII. *cap.* 18.

Ver. 187. Μὴ τι τοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βελευσέμεν ἄλλο.] "*Nequid tibi mali me denuò "molituram.*" *Eustathius* vocem ἄλλο alitèr explicat: Καὶ ὅρα (inquit) τὸ, ἄλλο, δηλῦν τὴν ἑτερότητα τῦ κακῦ πρὸς τὸ ἀγαθὸν. Sed, ut opinor, minùs rectè.

Ver. 189. ——— ὅτε με χρειὼ τόσον ἵκοι.] Vide suprà ad δ'. 312.

Ver. 190. ——— ἐδὲ μοι αὐτῇ Θυμὸς ἐνὶ ςήθεσσι σιδήρεος.] Haud dissimilitèr *Persius*;

——— Neque enim mihi cornea fibra est. *Satyr.* I. *ver.* 47.

Vide infrà ad ψ'. 103. 172.

Digitized by Google

Θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι σιδήρεος, ἀλλ' ἐλεήμων.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο δῖα θεάων
Καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο·
Ἷξον δὲ σπεῖος γλαφυρὸν θεὸς ἠδὲ καὶ ἀνήρ·
Καί ῥ' ὁ μὲν ἔνθα κάθιζεν ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη
Ἑρμείας· νύμφη δ' ἐτίθει πάρα πᾶσαν ἐδωδὴν,
Ἔσθειν καὶ πίνειν, οἷα βροτοὶ ἄνδρες ἔδουσιν.
Αὐτὴ δ' ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Τῇ δὲ παρ' ἀμβροσίην δμωαὶ καὶ νέκταρ ἔθηκαν.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Καλυψὼ δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Οὕτω δὴ οἶκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Αὐτίκα νῦν ἐθέλεις ἰέναι; σὺ δὲ χαῖρε καὶ ἔμπης.
Εἴγε μὲν εἰδείης σῇσι φρεσὶν, ὅσσα τοι αἶσα
Κήδε' ἀναπλῆσαι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι,
Ἐνθάδε αὖθι μένων σὺν ἐμοὶ τόδε δῶμα φυλάσσοις,

"Animus intra præcordia ferreus, sed misericors."
Sic utique locuta, præivit nobilis dea
Celeritèr; ille verò deindè post vestigia ibat deæ:
Pervenerunt autem ad speluncam cavam dea atque vir,
Et ille quidem illic resedit in solio, undè surrexerat
Mercurius: Nympha verò apposuit omnem cibum
Ad-edendum et bibendum; qualia mortales viri edunt.
Ipsa verò è-regione sedit Ulyssis divini,
Ipsi autem ambrosiam ancillæ et nectar apposuerunt.
Hi verò ad cibos paratos appositos manus extendebant,
Cæterùm postquam saturati sunt cibo et potu,
His deindè sermonis exordiebatur Calypso nobilis dea;
"Inclyte Laërtiade, versute Ulysses,
"Siccine verò domum charam in patriam terram
"Protinùs nunc vis proficisci? tu verò vale nihilominùs.
"Siquidem scires tuâ mente, quot tibi fatale-*est*
"Dolores implere, priusquam in patriam terram pervenias;
"Certè hîc manens unà mecum hanc domum custodires,

Ver. 195. ——— κάθιζεν.] *Al.* καθίζετ'.
Ibid. ——— θρόνου.] Vide suprà ad ά. 145.
Ver. 201. Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν.] Vide ad *Il.* ά. 469.
Ver. 204. Οὕτω δὴ οἶκονδε.] "*Siccine re-* "*verà domum &c.?*" Λαμβάνεται δὲ καὶ ἐν παθητικοῖς πολλάκις ὁ σύνδεσμος οὗτος· ὥσπερ ἐπὶ τῆς Καλυψοῦς πρὸς τὸν Ὀδυσσέα· "Οὕτω "δὴ οἶκονδε ———." Εἰ γοῦν τὸν σύνδεσμον ἐξέλοις, συνεξαιρήσεις καὶ τὸ πάθος. *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, § 57. Vide ad *Il.* ξ'. 433. et 504. et ό. 201. Caeterùm *Eustathius* in commentario citat, "Οὕτω νῦν οἶκονδε "*&c.*" Minùs rectè.
Ver. 205. ——— σὺ δὲ χαῖρε καὶ ἔμπης.] Τὸ "ἔμπης," ὃ καὶ "ἔμπα" λέγεται, ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ "ὅμως" σημαίνει. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.* Quae si vera sit interpretatio, sententia erit; "*Quamvis discedere et me* "*linquere paras, opto tibi nihilominus omnia* "*benè cedant.*" Vide ad *Il.* ξ'. 174.
Ver. 208. Ἐνθάδε αὖθι μένων σὺν ἐμοί.] *Al.* Ἐνθάδε κ' αὖθι μένων παρ' ἐμοί. Quae fortè et verior lectio.

Digitized by Google

Ἀθάνατός τ' εἴης· ἱμειρόμενός περ ἰδέσθαι
Σὴν ἄλοχον, τῆς αἰὲν ἐέλδεαι ἤματα πάντα.
Οὐ-μέν θην κείνης γε χερείων εὔχομαι εἶναι,
Οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν· ἐπεὶ οὔπως οὐδὲ ἔοικεν
Θνητὰς ἀθανάτῃσι δέμας καὶ εἶδος ἐρίζειν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Πότνια θεὰ, μή μοι τόδε χώεο· οἶδα καὶ αὐτὸς
Πάντα μάλ', οὕνεκα σεῖο περίφρων Πηνελόπεια
Εἶδος ἀκιδνοτέρη, μέγεθός τ', εἰς ἄντα ἰδέσθαι·
(Ἡ μὲν γὰρ, βροτός ἐστι, σὺ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως.)
Ἀλλὰ καὶ ὥς ἐθέλω καὶ ἐέλδομαι ἤματα πάντα
Οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι.
Εἰ δ' αὖ τις ῥαίῃσι θεῶν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
Τλήσομαι, ἐν στήθεσσιν ἔχων ταλαπενθέα θυμόν·

" Immortalisque esses: quantumvis cupidus-sis videndi
" Tuam uxorem, cujus usque desiderio-teneris dies omnes.
" Nequaquàm certè illâ inferior glorior esse,
" Nec corpore, nec oris-habitu; quandoquidem minimè decet
" Mortales cum immortalibus corpore et formâ contendere."
Hanc autem respondens allocutus est versutus Ulysses;
" Veneranda dea, nè mihi ob-hoc succenseas; scio enim ipse
" Omnia omninò, quòd te prudens Penelope
" Formâ deterior sit, staturâque, coram aspectu:
" (Illa enim mortalis est, tu verò immortalis et senii-expers.)
" Sed et sic volo, et desidero diebus omnibus,
" Domumque redire, et reditûs diem videre.
" Quod siquis me pessundet deorum in nigro ponto,
" Patiar, in pectore habens patientem-ærumnarum animum:

Ver. 209. et 218. Ἀθάνατος.] Similitèrque *ver.* 213. 447. ἀθανάτῃσι, ἀθανάτοισι. Vide ad *Il.* ά. 398.

Ver. 212. —— ἐπεὶ οὔπως οὐδὲ ἔοικεν Θνητὰς ἀθανάτῃσι —— ἐρίζειν.]

—— ἐπεὶ οὔποτε φῦλον ὁμοῖον
Ἀθανάτων τε θεῶν, χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων. *Iliad.* ί. 441.

Ver. 215. Πότνια θεὰ, μή μοι τόδε χώεο.] Καὶ ὅρα τὴν διὰ παντὸς τοῦ λόγου δεινότητα. Τὸ τραχὺ τι γὰρ τοῦ λόγου ἐλέανε, ζητήσας ὡς ἐῤῥέθη συγγνώμην· καὶ τῷ καταρκτικῷ ἐπιθέτῳ ἐκολάκευσε, πότνιαν θεὰν προσειπὼν τὴν Καλυψώ· καὶ τῇ συντόμῳ συγκρίσει ἐταπείνωσε τὴν Πηνελόπην. *Eustath.* Cæterùm aut legendum Πότνια θεὰ, uti scriptum est infrà ϑ. 61. atque uti in uno MS. hîc scriptum reperit *Barnesius*; aut pronuntiandum, Πότνια θεὰ, μή μοι &c. Vide ad *Il.* ά. 18.

Ver. 217. —— ἀκιδνοτέρη.] Οἱ μὲν γλωσσογράφοι, ἀσθενεστέρα· οἱ δὲ, εὐτελεστέρα. *Schol.*

Ibid. —— εἰς ἄντα ἰδέσθαι.] *Eustathius* in commentario legit, εἰς ὦπα τ' ἰδέσθαι.

Ver. 219, 220. Ἀλλὰ καὶ ὥς ἐθέλω —— Οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι.] Οὐ γὰρ ἀνασχετὸν εἶναι οὔτε τῷ Ἀχιλλεῖ τὴν σχολὴν, οὔτε τῷ Νέστορι τὴν σιωπὴν, οὐδὲ τῷ Ὀδυσσεῖ τὴν ἀσφάλειαν· ἐξῆν γὰρ —— τῷ Ὀδυσσεῖ οἴκοι μένειν περὶ τὸ Νήριτον τὸ εὔφυλλον ἐν τῇ γῇ τῇ κουροτρόφῳ· ἢ τὸ τελευταῖον παρὰ Καλυψοῖ ἐν ἄντρῳ κατάρρυτῳ καὶ κατασκίῳ, ὑπὸ Νυμφῶν θεραπευομένῳ, ἀγήρῳ ὄντι καὶ ἀθανάτῳ· ἀλλ' οὐχ εἵλετο ἀθάνατος εἶναι, ἀργὸς ὢν, καὶ μηδὲν χρώμενος τῇ ἀρετῇ. Ἀνάγκη δὲ τὸν ταύτην μεταχειριζόμενον ἀνθρωπίνοις συμπτώμασιν παραβαλλόμενον πολλάκις βοᾷν, " Τέτλαθι δὴ κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης. (infrà ύ. 18.) Τίς δ' ἂν μνήμη τοῦ Ὀδυσσέως, ἐὰν ἀφέλῃς αὐτοῦ τὰ δυσχερῆ. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XXXV.

Ibid. —— ἐέλδομαι.] *Al.* ἔλδομαι.

Ver. 222. Τλήσομαι, ἐν στήθεσσιν ἔχων ταλαπενθέα θυμόν· Ἤδη γὰρ μάλα πόλλ' ἔπαθον.]

Digitized by Google

Ἤδη γὰρ μάλα πολλ' ἔπαθον, καὶ πολλ' ἐμόγησα
Κύμασι καὶ πολέμῳ· μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω.
Ὣς ἔφατ'· ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν.
Ἐλθόντες δ' ἄρα τώγε μυχῷ σπείους γλαφυροῖο,
Τερπέσθην φιλότητι, παρ' ἀλλήλοισι μένοντε.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
Αὐτίχ' ὁ μὲν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε ἕννυτ' Ὀδυσσεύς·
Αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἕννυτο νύμφη,
Λεπτὸν, καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξύϊ
Καλὴν, χρυσείην· κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην·
Καὶ τότ' Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μήδετο πομπήν.
Δῶκε μέν οἱ πέλεκυν μέγαν, ἄρμενον ἐν παλάμῃσι,
Χάλκεον, ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
Στειλειὸν περικαλλὲς, ἐλάϊνον, εὖ ἐναρηρός·
Δῶκε δ' ἔπειτα σκέπαρνον ἐΰξοον· ἦρχε δ' ὁδοῖο
Νήσου ἐπ' ἐσχατιῆς, ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,
Κλήθρη τ', αἴγειρός τ', ἐλάτη τ' ἦν οὐρανομήκης,

"Jam enim valdè multa passus sum, et multa pertuli
"Fluctibus et bello: post illa et hoc quoque fiat."
Sic dixit; sol verò occidit, et tenebræ advenerunt.
Profecti autem hi in secessum speluncæ cavæ,
Oblectabantur amore, propè invicem manentes.
Quandò autem manè-genita apparuit rosea digitos Aurora,
Continuò quidem chlænamque tunicamque induit Ulysses;
Ipsa verò candidam stolam ingentem induit Nympha,
Tenuem et venustam, zonamque circumposuit lumbis
Pulchram, auream: capitique imposuit calyptram;
Et cum Ulyssi magnanimo apparabat dimissionem.
Dedit quidem ei securim magnam, habilem in manibus,
Ferream, utrinque acutam: cæterùm in ipsâ *erat*
Manubrium perpulchrum, oleaginum, benè aptatum:
Dedit verò deindè asciam politam; et dux-erat viæ
Insulæ ad extremam-oram, ubi arbores proceræ crescebant:
Alnusque, populusque, abiesque erat in-cœlum-pertingens,

— Fortem hoc animum tolerare jubebo;
Et quondam majora tuli ———.
Horat. Serm. lib. II. v. 20.

Γενναιότερον γὰρ ἐκ τοῦ παθεῖν τὸ φιλόσοφον, ὥσπερ ψυχρῷ σίδηρος ἔμπυρος, οὕτω τοῖς κινδύνοις στομούμενον. *Nazianz. Orat.* XXIII. § 27. Vide infrà ad ύ. 18.

Ibid. ——— τέθνεσσιν ἔχων.] *Al.* τέθνεσσι φέρων.

Ver. 224. Κύμασι, καὶ πολέμῳ.] Συντεμὼν ῥητορικῶς ἐν δυσὶ λέξεσι τὰ κατ' αὐτὸν μυρία πάθη. Τὸ γὰρ, "κύμασι καὶ πολέμῳ," τὸ μὲν, τὰ περὶ Τροίαν δηλοῖ· τὸ δὲ, τὰ κατὰ θάλασσαν. *Eustath.*

——— Ὀδυσσέα μυρία πόντῳ
Ἄλγεα μετρήσαντα πολυκμήτοισιν ἀέθλοις.
Oppian. Halieutic. lib. II. *ver.* 503.

Ver. 226. ——— σπέιους.] *Al.* σπέειος.
Ver. 231. ——— ἰξύϊ.] Pronuntiabatur ἰξῦ.
Ver. 336. ——— ἐναρηρὸς.] *Al.* ἐπαρηρὸς.
Ver. 238. et 241. ——— ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει, Κλήθρη τ', &c.] Τῶν δένδρων τὰ μὲν καρποφόρα καλὰ προσαγορεύει ——· τὰ δ' ἐς ξυλείαν εὔθετα, μακρὰ τοῖς ἐπιθέτοις τὰς χρήσεις διαστέλλων. Ἔνθεν, "δένδρεα μακρὰ πεφύκει, Κλήθρη τ', αἴγειρος τ', ἐλάτη τ' ἦν "οὐρανομήκης." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 19. Vide infrà ad ή. 114.

Digitized by Google

Αὖα πάλαι, περίκηλα, τά οἱ πλώοιεν ἐλαφρῶς.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ δεῖξ', ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,
Ἡ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα Καλυψὼ, δῖα θεάων.
Αὐτὰρ ὁ τάμνετο δοῦρα· θοῶς δέ οἱ ἤνυτο ἔργον·
Εἴκοσι δ' ἔκβαλε πάντα, πελέκκησεν δ' ἄρα χαλκῷ,
Ξέσσε δ' ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνε.
Τόφρα δ' ἔνεικε τέρετρα Καλυψὼ, δῖα θεάων·
Τέτρηνεν δ' ἄρα πάντα, καὶ ἥρμοσεν ἀλλήλοισι·
Γόμφοισιν δ' ἄρα τήν γε καὶ ἁρμονίῃσιν ἄρηρεν.
Ὅσσον τίς τ' ἔδαφος νηὸς τορνώσεται ἀνὴρ
Φορτίδος εὐρείης, εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων,
Τόσσον ἐπ' εὐρεῖαν σχεδίην ποιήσατ' Ὀδυσσεύς.
Ἴκρια δὲ στήσας, ἀραρὼν θαμέσι σταμίνεσσι,

Aridæ dudùm, valdè-siccæ, quæ ei navigarent levitèr.
Cæterùm postquàm ostendisset, ubi arbores proceræ crescerent,
Rediit quidem domum Calypso, nobilis dea.
At ille cædebat ligna; celeritèr verò ei perficiebatur opus:
Viginti autem dejecit *arbores* omnes, dolavitque deindè ferro,
Lævigavitque scitè, et ad normam direxit.
Intereà autem attulit terebras Calypso, nobilis dea:
Terebravit verò *is* omnia, et composuit inter se.
Clavis autem eam [*ratem*] et compagibus aptavit.
Quantumque quis fundum navis fabricaverit vir
Onerariæ latæ, benè peritus fabrilis-artis,
In tantum latam ratem confecit Ulysses.
Tabulata verò erigens, coaptans densis trabibus,

Ver. 244. Εἴκοσι δ' ἔκβαλε πάντα] "*Arbores non minùs viginti dejecit.*" Vel, ut reddit *Barnesius*; "*Viginti arbores ipsas.*" Vide ad *Il.* ή. 161. σ'. 373. et 470.

Ver. 245. —— στάθμην.] Κανόνα, ὑπομεμιλτωμένον σχοινίον, ἢ τεκτονικὴν σπάρτον. *Schol.*

Ver. 247. et 248. ——— ἄρα.] *Deinceps* ——. *Ut oportebat* ———.

Ver. 248. Γόμφοισιν.] Οἷς ἁρμόζεται τὰ ξύλα πρὸς ἄλληλα· ἢ πασσάλιοις· ἢ πλατέσιν ἐπιούροις· ἢ σφήναις. *Schol.*

Ibid. —— ϰ ἁρμονίῃσιν ἄρηρεν.] Ἁρμονίαι δὲ, ἄδηλον οἷαι τῇ σχεδίᾳ πεποίηνται. Εἰκὸς δὲ ἀπὸ φυτῶν τινων γενέσθαι, δι' ὧν ἦν ἀναπληροῦσθαι τὴν τῶν γυπαίων χρῆσιν· ἐπεὶ ϰ τοιούτοις τὸ παλαιὸν αἱ νῆες ἡρμόττοντο. *Eustath.*

Ibid. —— ἄρηρεν.] Aut legendum hîc ἀρήρει, aut erit ἄρηρεν (quæ vox apud *Homerum* hoc tantùm in loco occurrit) ex *Aoristo* ἄρηρα vel ἄρηρον. Tempus enim *perfectum* locum hîc habere nullo modo potest. Vide ad *Il.* ά. 37. Quin et vocem hanc vel *Aoristi*, vel *Imperfecti*, vel *Temporis* ejus quod *Plusquam-perfectum* appellari solet, vim hîc habere liquet, tum ex præcedentibus ἔκβαλε, πελέκκησεν, ξέσσε, ἴθυνε, ἔνεικε, τέτρηνεν, (quæ ex τετραίνω deducta est) ἥρμοσεν· tum ex *Scholiastis* interpretatione, qui istud ἄρηρεν exponit, ἥρμοσε.

Ver. 249. ——— ἔδαφος νηὸς.] Τὸ κατώτατον κῦτος τῆς νηὸς. *Schol.*

Ver. 250. Φορτίδος.] Λέγεται δὲ φορτὶς, ἡ πρὸς ἐμπορικὸν φόρτον ναυπηγηθεῖσα. *Eustath.*

Ver. 251. —— εὐρεῖαν.] Ita edidit *Barnesius*. Rectè, ut opinor. Vide suprà ad *ver.* 163. *Vulgg.* εὐρείην.

Ver. 252. Ἴκρια δὲ στήσας.] Ἐνταῦθα δὲ, ἴκρια δοκεῖ τὰ ἐγκοίλια λέγειν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 163.

Ibid. —— σταμίνεσσι.] Τοῖς ἐπιμήκεσι ξύλοις, ἃ παρατίθενται τοῖς ἰκρίοις ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν πρὸς τὸ ἱστάναι· ἢ τοῖς ὀρθοῖς ξύλοις, οἷς τὰ πηδάλια ἐμπήσσεται. *Schol.*

Ver. 253. —— ἐπηγκενίδεσσι.] Ταῖς διατεταμέναις σάνισι. *Schol.* Ἐπηγκενίδες δὲ, σανίδες ἐκ πέρατος εἰς πρύμναν τεταμέναι ϰ ἐπεζευγμέναι. *Eustath.*

Digitized by Google

Ποίει· ἀτὰρ μακρῇσιν ἐπηγκενίδεσσι τελεύτα.
Ἐν δ' ἱστὸν ποίει, καὶ ἐπίκριον ἄρμενον αὐτῷ·
Πρὸς δ' ἄρα πηδάλιον ποιήσατο, ὄφρ' ἰθύνοι·
Φράξε δέ μιν ῥίπεσσι διαμπερὲς οἰσυΐνῃσι,
Κύματος εἶλαρ ἔμεν· πολλὴν δ' ἐπεχεύατο ὕλην.
Τόφρα δὲ φάρε' ἔνεικε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἱστία ποιήσασθαι· ὁ δ' εὖ τεχνήσατο καὶ τά.
Ἐν δ' ὑπέρας τε, κάλους τε, πόδας τ' ἐνέδησεν ἐν αὐτῇ.
Μοχλοῖσιν δ' ἄρα τήν γε κατείρυσεν εἰς ἅλα δῖαν.
Τέτρατον ἦμαρ ἔην, καὶ τῷ τετέλεστο ἅπαντα.
Τῷ δ' ἄρα πέμπτῳ πέμπ' ἀπὸ νήσου δῖα Καλυψὼ,
Εἵματα τ' ἀμφιέσασα θυώδεα, καὶ λούσασα.
Ἐν δέ οἱ ἀσκὸν ἔθηκε θεὰ μέλανος οἴνοιο
Τὸν ἕτερον, ἕτερον δ' ὕδατος μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἦϊα
Κωρύκῳ· ἐν δέ οἱ ὄψα τίθει μενοεικέα πολλά·

Faciebat; cæterùm longis asseribus perficiebat.
In eâ porrò malum fecit, et antennam congruentem ei:
Prætereà gubernaculum fecit, ut dirigeret:
Communivit quoque ipsam cratibus undique salignis,
Fluctuum propugnaculum ut-essent; multamque ingessit materiam.
Intereà verò lintea attulit Calypso, nobilis dea,
Ad vela conficienda, ille autem benè confecit et ista.
Illigavit quoque funesque, rudentesque, pedesque in eâ.
Vectibus autem deindè eam deduxit in mare vastum.
Quartus dies erat, et ei perfecta erant omnia.
Quinto verò dimisit ab insulâ nobilissima Calypso,
Vestibusque indutum odoratis, et lavatum.
Imposuit autem ei utrem dea nigri vini
Alterum, alterum verò aquæ magnum; et viatica
In perâ; imposuitque ei obsonia animo-grata multa:

Ver. 254. —— ἐπίκριον.] Τὴν κεραίαν, τὸ πλάγιον ξύλον τοῦ ἱςοῦ, ᾧ προσδέδεται τὰ ἄρμενα. *Schol.*

Ver. 2 6. —— ῥίπεσσι —— οἰσυΐνῃσι.] Τοῖς τῆς ἰτέας ῥάβδοις, ὅ ἐςὶ κλάδοις· ἢ ἀπὸ οἰσυϊνῶν, [*Barnesius* edidit οἰσυῶν,] ὅ ἐςὶν ἱματῶδες φυτὸν. *Schol.* Ῥῖπες δὲ, πλέγμα, φασὶ, καλάμου πλάτυ ὡς ψίαθος. *Eustath.*

Ver. 257. —— πολλὴν δ' ἐπεχεύατο ὕλην.] *Al.* πολλὴ δ' ἐπεχεύατο ὕλη. Minùs rectè.

Ver. 260. —— ὑπέρας.] Τοὺς ἐκ τοῦ ἄκρου τῆς ὀθόνης ἐξημμένους κάλως· ἢ τὰς τροχηλίας. *Schol.*

Ibid. —— κάλως.] Τὰ σχοινία, δι' ὧν ἀνάγεται καὶ κατάγεται ἡ κεραία. *Schol.*

Ibid. —— πόδας τ'.] Πόδες δὲ, τὰ κάτω δύο σχοινία, οἷς πρὸς πρώρας καὶ πρύμναν δεσμεῖται τὸ ἱςίον. —— Οἱ δὲ Παλαιοὶ φράζουσι καὶ οὕτω. Πόδες πλοίου, σχοῖνοι κάτωθεν συνέχοντες τὴν ὀθόνην· ἢ οἱ μεταγωγοὶ τοῦ κέρατος ἢ, κατὰ ἄλλους, οἷς συνέχεται ἀπὸ πρώρας καὶ ἀπὸ πρύμνης ὁ ἱςὸς ἢ τὰ ἑκατέρωθεν, φασὶ, προσδεδεμένα τοῖς ἀρμένοις σχοινία. *Eustath.*

Unà omnes fecere *pedem*——. *Æn.* V. 830.

Ver. 261. —— ἅλα δῖαν.] Vide suprà ad *ver.* 20. et ad *Il.* φ'. 219.

Ver. 262. Τέτρατον ἦμαρ ἔην.] *Clemens Alexandrinus*, *Strom. lib.* V. et *Eusebius*, *Præparat. Evangel. lib.* XIII. *cap.* 13. citant, "Ἕβδομον ἦμαρ ἔην. Verùm, ut notavit *Barnesius*, malè; nisi illi fortè, versu sequente, pro "Τῷ δ' ἄρα πέμπτῳ πέμπ'" legerint "Ὀγδοάτῳ δ' ἄρα πέμπ' &c."

Ver. 264. —— θυώδεα, καὶ λούσασα.] *Macrobius*, *Saturnal. lib.* II. *cap.* 15. *sub fine*, citat; θυώδεα, σιγαλόεντα. Vide et suprà ad *ver.* 60.

Ver. 266. —— ἦϊα.] Pronuntiabatur ἦϊα uti notavit *Barnesius*.

Digitized by Google

Οὖρον δὲ προέηκεν ἀπήμονά τε λιαρόν τε.
Γηθόσυνος δ' οὔρῳ πέτασ' ἱστία δῖος Ὀδυσσεύς·
Αὐτὰρ ὁ πηδαλίῳ ἰθύνετο τεχνηέντως,
Ἥμενος· οὐδέ οἱ ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε,
Πληϊάδας τ' ἐσορῶντι, καὶ ὀψὲ δύοντα Βοώτην,
Ἄρκτον θ', ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
Ἥ τ' αὐτοῦ στρέφεται, καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει.

Ventum autem præmisit innocuumque placidumque.
Lætus verò vento secundo extendit vela nobilis Ulysses:
Ipse verò gubernaculo dirigebat artificiosè,
Sedens: neque ei somnus palpebris incidebat,
Pleïadasque contemplanti, et serò occidentem Boöten,
Ursamque, quam et Currum cognomento vocant,
Quæ ibidem vertitur, atque Orionem observat:

Ver. 268. Οὖρον δὲ προέηκεν.] Vide infrà ad λ'. 6.

Ver. 269. —— πέτασ'.] Similitèrque *ver.* 369. et 370. διεσκέδασ'. Vide ad *Il.* ά. 67.

Ver. 270. Αὐτὰρ ὁ πηδαλίῳ ἰθύνετο.]

—————— omnes [tat.
Exploravit ventos, atque auribus aëra cap-
Sidera cuncta notat tacito labentia cœlo
Arcturum, pluviasque Hyadas, geminosque Triones,
Armatumque auro circumspicit Oriona.
Æn. III. 513.

—— clavumque affixus et hærens
Nusquam amittebat, oculosque sub astra tenebat.
Æn. V. 852.

Quorum priore de loco, ita *Macrobius:* "Gubernator, qui explorat cœlum, crebrò "reflectere cervicem debet, captando de "diversis cœli regionibus securitatem se"reni. Hoc mirè et velut coloribus Maro "pinxit. Nam quia Arcturus juxta sep"tentrionem est, Taurus verò, in quo Hya"des sunt, sed et Orion in regione austri "sunt; crebram cervicis reflexionem in "Palinuro sidera consulente descripsit. *Arc"turum,* inquit; ecce intuetur partem sep"tentrionis: deindè, *Pliadasque, Hyadas;* "ecce ad austrum flectitur: *geminosque "Triones;* rursùs ad septentriones vertit "aspectum: *Armatumque auro circumspicit "Oriona;* iterùm se ad austrum reflectit. "Sed et verbo, *circumspicit,* varietatem sæ"pè se vicissim convertentis ostendit. Ho"merus gubernatorem suum semel inducit "intuentem Pleïadas, quæ in australi re"gione sunt; semel Boötem et Arcton, "quæ sunt in septentrionali polo." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 11. Ubi in transitu notandum, quod apud *Virgilium* jam legimus, "*Arcturum, pluviasque Hyadas;*" legisse *Macrobium,* "*Arcturum, Pliadasque, Hyadas, &c.*" *Æn.* III. 516.

Ver. 272. —— ὀψὲ δύοντα Βοώτην, Ἄρκτον θ', &c.]

Sive est Arctophylax, sive est piger ille Boötes,
Mergetur ——————.
Ovid. Fast. lib. III. *ver.* 405.

——— pigri sarraca Boötæ.
Juvenal. Satyr. V. *ver.* 23.

——— vetito se proluit Arctos
Æquore: præcipitat pigrum formido Boöten.
Claudian. de Rapt. Proserp. II. 189.

Καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἄστρων, ὅτι οὐκ ἀπείρως Ὅμηρος εἶχεν, φανερόν ἐστιν ἐξ ὧν πεποίηκε· "Πληϊάδας θ', Ὑάδας τε, τό "τε σθένος Ὠρίωνος," καὶ τὴν Ἄρκτον τὴν ἀεὶ στρεφομένην περὶ τὸν ἀειφανῆ πόλον τὸν βόρειον, καὶ διὰ τὸ μετέωρον μὴ ἁπτομένην τοῦ ὁρίζοντος, ὅτι ἐν ἴσῳ χρόνῳ ὅ τε μικρότατος κύκλος, ἐν ᾧ ἐστὶν Ἄρκτος, καὶ ὁ μέγιστος, ἐν ᾧ Ὠρίων, στρέφεται, ἐν τῇ τοῦ κόσμου περιφορᾷ· καὶ τὸν βραδέως δυόμενον Βοώτην, ὅτι πολυχρόνιον ποιεῖται τὴν κατάδυσιν, οὕτω πεπτωκὼς θέσει, ὥστε ὀρθὸν καταφέρεσθαι, καὶ συγκαταδύεσθαι τέσσαρσι ζωδίοις, τῶν πάντων ὡς ὅλην νύκτα μεριζομένων ἐξ ζωδίων. Εἰ δὲ μὴ πάντα τὰ περὶ τῶν ἄστρων θεωρούμενα διεξῆλθεν, ὡς Ἄρατος, ἢ ἄλλος τὶς, οὐ χρὴ θαυμάζειν· οὐ γὰρ τοῦτο προέκειτο αὐτῷ. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13. Vide et infrà ad *ver.* 275.

Ver. 273. ——— ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν.]

Proxima sunt nobis plaustri præbentia formam, [bent.
Et quæ præcipuum sidera frigus ha-
Ovid. de Ponto, lib. IV. *Eleg.* X. *ver.* 39.

Ibid. —— ἄμαξαν.] Vide ad *Il.* ά. 711, et 782.

Ver. 274. —— καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει.] Vide ad *Il.* σ'. 488.

Digitized by Google

Οἴη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο.
Τὴν γάρ δή μιν ἄνωγε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ποντοπορευέμεναι ἐπ' ἀριστερὰ χειρὸς ἔχοντα.
Ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μὲν πλέεν ἤματα ποντοπορεύων,
Ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα
Γαίης Φαιήκων, ὅθι τ' ἄγχιστον πέλεν αὐτῷ·
Εἴσατο δ', ὡς ὅτε ῥινὸν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.
Τὸν δ' ἐξ Αἰθιόπων ἀνιὼν κρείων Ἐνοσίχθων,
Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων ἴδεν· εἴσατο γάρ οἱ
Πόντον ἐπιπλείων· ὁ δ' ἐχώσατο κηρόθι μᾶλλον·

Sola verò expers est lotionum Oceani.
Hanc enim eum jussit Calypso, nobilis dea,
Ponto-navigare ad sinistram manum habentem.
Septendecim quidem navigabat dies iter-faciens mari,
Decimâ-octavâ verò apparuerunt montes umbrosi
Terræ Phæacum, quà proximum erat illi:
Apparebat autem, veluti scutum in obscuro ponto.
Hunc verò ex Æthiopibus reversus potens Neptunus,
Procul ex Solymorum montibus conspexit; visus enim est ei
Super pontum navigans; ille verò iratus est ex-corde magis:

Ver. 275. Οἴη δ' ἄμμορος ἐςὶ λοιτρῶν Ὠκεανοῖο.]

Arctos, Oceani metuentes æquore tingi.
Virg. Georgic. I. 246.

Pleïadasque, Hyadasque, immunemque æquoris Arcton.
Ovid. Metamorph. lib. XIII. 293.

Vide suprà ad *ver.* 272. et ad *Il.* σ'. 489.

Ver. 276. —— ἄνωγε.] Postulat Temporum ratio ut vox ἄνωγε sit vel ab *Imperfecto*, vel ab *Aoristo*, ἄνωγον, non à *Perfecto*, ἄνωγα. Vide ad *Il.* ά. 37. et θ'. 322.

Ver. 281. Εἴσατο δ', ὡς ὅτε ῥινὸν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.] Ἐνταῦθα δὲ οἱ μὲν, ῥινὸν εἶπον, ὅ ἐστι βύρσαν· —— ἵνα λέξῃ, ὅτι ἔδοξε βλέπειν ὡς ῥινὸν Ὀδυσσεὺς, ἤγουν ἀσπίδα, ἢ βύρσαν, ἁπλῶς περὶ μέσην τὴν θάλασσαν ἐφηπλωμένην. Ἕτεροι δὲ, γράφουσιν ἐρινὸν, ὅ ἐστι καρπὸν ἀγρίας συκῆς· τοῦτο δὲ ἐγγύς ἐςι γελοίου ——. Ἀρίσταρχος δὲ ἐρινὸν γράφει αὐτὴν τὴν συκῆν· ἵνα φαίνηται τηλόθεν ἡ νῆσος, ὡσεὶ καὶ τοιαύτη τὶς συκῆ. Φασὶ δὲ οἱ Παλαιοὶ —— καὶ ὅτι ῥινὸν Ἰλλυριοὶ λέγουσι τὴν ἀχλύν· ἐφάνη γοῦν τῷ Ὀδυσσεῖ ὡς ἀχλὺς ἡ γῆ· *Eustath.* Vera, ut opinor, prima interpretatio, quia sæpè apud Poëtam usurpatur vox ῥινὸς aut ῥινὸν, semperque istâ significatione: at vox ἐρινὸν nusquam occurrit.

Ver. 282. Τὸν δ' ἐξ Αἰθιόπων ἀνιών.]

Ecce autem Inachiis sese referebat ab Argis
Sæva Jovis conjux, aurasque invecta tenebat:
Et lætum Æneam, classemque ex æthere longè
Dardaniam Siculo prospexit ab usque Pachyno. *Æn.* VII. 286.

Ibid. —— κρείων Ἐνοσίχθων.] Τοῦ δ' ἀνακλεῖσθαι τὸ πνεῦμα ἐντὸς τῆς γῆς, τὴν θάλασσαν αἰτίαν εἶναι νομίζουσιν, ἐμφράσσουσαν ἐνίοτε τὰς εἰς τὸ ἔξω διόδους· ἐςὶ δὲ, ὅτε ὑποχωροῦσαν αὐτὴν, κατερείπειν τῆς γῆς τινὰ μέρη. Καὶ τοῦτο οὖν Ὅμηρος εἰδὼς, τὴν αἰτίαν τῶν σεισμῶν τῷ Ποσειδῶνι ἀνατίθησι, "Γαιήοχον" τε αὐτὸν, καὶ "Ἐνοσίχθονα," προσαγορεύων. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13.

Ver. 283. Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων.] Σόλυμα ὄρη τῆς Πισιδίας. *Schol.* "Sunt hi "populi inter Lyciam, et Pamphyliam. "Aliis Pisidæ dicti posteà feruntur." *Benedict. Annotat. in Pindar, Olymp. Ode* XIII. *ver.* 129. Vide *Strabonem Geograph. lib.* I. *pag.* 39. 59. 60. *al.* 21, 34. item *Herodotum, lib.* I. *cap.* 173.

Ibid. —— ἴδεν.] *Al.* εἶδεν. Quod versum perimit.

Ver. 284. —— ἐπιπλείων.] *Al.* ἐπιπλώων.

Ibid. —— ὁ δ' ἐχώσατο κηρόθι μᾶλλον. Κινήσας δὲ κάρη]

—— stetit acri fixa dolore;
Tum quassans caput, hæc effudit pectore dicta. *Æn.* VII. 291.

Digitized by Google

Κινήσας δὲ κάρη προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν·
Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ μετεβούλευσαν θεοὶ ἄλλως
Ἀμφ' Ὀδυσῆϊ, ἐμεῖο μετ' Αἰθιόπεσσιν ἐόντος·
Καὶ δὴ Φαιήκων γαίης σχεδὸν, ἔνθα οἱ αἶσα
Ἐκφυγέειν μέγα πεῖρας ὀϊζύος, ἥ μιν ἱκάνει·
Ἀλλ' ἔτι μέν μιν φημὶ ἅδην ἐλάαν κακότητος.
Ὣς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον,
Χερσὶ τρίαιναν ἑλών· πάσας δ' ὀρόθυνεν ἀέλλας
Παντοίων ἀνέμων· σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε
Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
Σὺν δ' Εὖρός τε Νότος τ' ἔπεσε, Ζέφυρός τε δυσαὴς,

Quassansque caput ad suum dixit animum;
" Papæ, profectò jam statuerunt dii alitèr
" De Ulysse, me apud Æthiopas absente:
" Et jam Phæacum terræ propè-*est*, ubi ei fatale
" Effugere magnam metam ærumnarum, quæ ipsum occupant:
" Sed adhuc quidem ipsum puto abundè miseriarum subiturum."
Sic fatus collegit nubes, et turbavit pontum,
Manibus tridente sumpto; omnesque concitavit procellas
Omnigenorum ventorum; nubibusque operuit
Terram simul et pontum; ingruit autem à-cœlo nox,
Unà verò Eurusque Notusque ruit, Zephyrusque vehemens,

Ver. 285. —— *προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν*.]

Sic adeò insistit, secumque ita corde volutat. *Æn*. IV. 533.

Ver. 286. *Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ μετεβούλευσαν θεοὶ ἄλλως* Ἀμφ' Ὀδυσῆϊ.]

Hæc secum: Mene incepto desistere victam,
Nec posse Italiâ Teucrorum avertere regem?
Quippè vetor fatis ————. *Æn*. I. 41.

Ver. 288. —— *γαίης σχεδὸν*.] *Barnesius* de suo edidit, *γαίῃ σχεδὸν*. Nullâ idoneâ ratione.

Ver. 289. ——— *πεῖρας*.] *Al*. *πεῖραρ*.

Ver. 290. ——— *φημὶ ἅδην*.] *Al*. *φήμ' ἄδδην*.

Ibid. —— *ἅδην ἐλάαν κακότητος*.] Κόρον *σχεῖν τῆς κακίας*. *Schol*.

Οὐ λήξω, πρὶν Τρῶας ἅδην ἐλάσαι πολέμοιο. *Iliad*. τ'. 423.

Ver. 291. *Ὣς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας*.]

Hæc ubi dicta, cavum conversâ cuspide montem
Impulit in latus; ac venti velut agmine facto,
Quà data porta, ruunt; et terras turbine perflant.
Incubuere mari ————. *Æn*. I. 85.

Porrò optimè de hoc loco observavit *Dionysius Halicarnassensis*, Poëtam res verbis, grandes *grandibus*, tenues *tenuibus* pulcherrimè depingere. *Χαρακτῆρές εἰσι τῶν λόγων, τὰ καλούμενα Πλάσματα, ὧ τὸ μὲν, ἁδρὸν, τὸ δ', ἰσχνὸν* ———. *Τὸ μὲν ἁδρὸν οὖν πλάσμα ἐκεῖνό ἐστι, τὸ καὶ τῇ τῶν λέξεων καὶ τῇ τῶν νοημάτων κατασκευῇ μεγάλας ἔχον ἐμφάσεις· οἷόν ἐστιν, "Ὣς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας, &c."* Περὶ *τῆς* Ὁμήρου *ποιήσεως*, § 9. Vide ad *Il*. ζ'. 466. Cæterùm in hâc tempestatis descriptione *Virgilium Homero* longè superiorem contendit *Scaliger*, *Poëtic. lib*. V. *cap*. 3.

Ver. 293. —— *σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε* Γαῖαν *ὁμοῦ καὶ πόντον*.]

Σὺν δ' *ἔχεεν νεφέλας τε καὶ οὔρεα πᾶσα δ' ὕπερθε*
Νὺξ *ἐχύθη περὶ γαῖαν· ἐπέκλυσεν δὲ θάλασσα*. *Quintus Calaber*, *παραλειπομένων* Ὁμηρικῶν, *lib*. XIV. *v*. 460.

Eripiunt subitò nubes cœlumque diemque
Teucrorum ex oculis; ponto nox incubat atra. *Æn*. I. 92.

Involvere diem nimbi, et nox humida cœlum
Abstulit ————. III. 198.

Olli cœruleus supra caput astitit imber,
Noctem hyememque ferens, et inhorruit unda tenebris. V. 11.

Ver. 295. Σὺν δ' Εὖρός *τε* Νότος *τ' ἔπεσε*.]

Unà Eurusque Notusque ruunt, creberque procellis.

Digitized by Google

Καὶ Βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων.
Καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ·
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤ μοι ἐγὼ δειλὸς, τί νύ μοι μήκιστα γένηται;
Δείδω, μὴ δὴ πάντα θεὰ νημερτέα εἶπεν,
Ἥ μ' ἔφατ' ἐν πόντῳ, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι,
Ἄλγε' ἀναπλήσειν· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Οἵοισιν νεφέεσσι περιστέφει οὐρανὸν εὐρὺν
Ζεὺς, ἐτάραξε δὲ πόντον· ἐπισπέρχουσι δ' ἄελλαι
Παντοίων ἀνέμων· νῦν μοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος.
Τρὶς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις, οἳ τότ' ὄλοντο

Et Boreas serenus, ingentem fluctum provolvens.
Et tunc Ulysses soluta sunt genua et charum cor:
Ingemiscensque dixit ad suum magnum animum;
" Heu me miserum, quid me tandem fiet?
" Vereor, ne jam omnia dea vera dixerit;
" Quæ me dicebat in mari, priusquàm in patriam terram pervenissem,
" Dolores impleturum esse: ea sanè nunc omnia perficiuntur.
" Qualibus nubibus obtegit coelum latum
" Jupiter, turbavitque mare; ingruunt verò procellæ
" Omnigenorum ventorum: nunc mihi certum grave exitium.
" Ter beati Danai et quater, qui tunc perierunt

Africus: et vastos volvunt ad littora fluctus. *Æn.* I. 89.

Ibid. —— ἔπεσι.] *Al.* ἔπεσον.

Ibid. —— δυσαὴς.] Δύσπνυς· ἢ ἀπὸ δυσμῶν πνέων. *Schol.*

Ver. 296. —— Βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων.]

Continuò venti volvunt mare; magnaque surgunt
Æquora ——. *Æn.* III. 196.

Ἰστέον δὲ, ὅ,τι τε πᾶσι δῆλον, οἰκεῖον εἶναι ἀνέμῳ Βοῤῥᾷ τὸ κυλίειν κῦμα, καθὰ Νότῳ τὸ ὠθεῖν. *Eustath.* Βορέας μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς Ἄρκτου πνέων μετέωρος, " μέγα κῦμα κυ" λίνδει." Τὴν γὰρ ἀπὸ τοῦ μεταρσίου φορὰν ἐπὶ τὸ ταπεινότερον, ἐκ μιᾶς λέξεως κατεκύλισεν ὁ στίχος. Τοὔμπαλιν δὲ ἐπὶ τοῦ Νότου πνέοντος ἀπὸ τῶν κάτω τόπων ἱστόρησεν, " Ἔνθα Νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον " ὠθεῖ." τὴν ἀπὸ τοῦ ταπεινοτέρου κίνησιν εἰς τὸ μετέωρον ἀνακυλίει. *Heraclid. Pontic.* Similitèr et *Dionysius Halicarnassensis*: Ἠπίστατο δὲ (inquit) κἀκεῖνος, [Ὅμηρος,] ὅτι Βόρειος πόλος ὑπὲρ γῆν ἐστὶ μετέωρος, ὡς καθ' ἡμᾶς τοὺς ἐν τῷ κλίματι τούτῳ κατοικοῦντας· ὁ δὲ Νότιος, ἐκ τοῦ ἐναντίου βαθύς· ὅθεν ἐπὶ μὲν τοῦ Βορείου φησὶ, " Καὶ Βορέης αἰθρηγενέτης, " μέγα κῦμα κυλίνδων·" τὴν ἄνωθεν ἐμπίπτουσαν φορὰν τοῦ ἀνέμου ἐμφαίνει. Τῷ δὲ " ὠθεῖ" [suprà γ'. 295.] τὴν ἀπὸ τοῦ κοιλοτέρου πρὸς τὸ ἄναντες βίαν. Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως. § 13. Vide suprà ad γ'. 295.

Ibid. —— αἰθρηγενέτης.] Αἰθρίαν καὶ εὐδίαν ποιῶν· ἢ αἶθρον ποιῶν, ὅ ἐστι πάγον. *Schol.* Αἰθρηγενέτην τὸν Βορέαν ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ, ἤγουν αἶθρον ποιοῦντα κατὰ τοὺς Παλαιούς· τουτέστι, ψύχος, παγετόν· ὃς καὶ νύκτα ἐπάγει πηγυλίδα, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα που [infrà ξ'. 475. 476.] ἐρεῖ ὁ Ποιητής. *Eustath.* ad *ver.* 268. *hujus libri.*

Ver. 297. Καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα.]

Extemplò Æneæ solvuntur frigore membra. *Æn.* I. 96.

Ibid. et *ver.* 406. —— λύτο.] Vide ad *Il.* φ'. 114. et ω'. 1.

Ver. 299. —— τί νύ μοι μήκιστα γένηται;] Τίνα μοι τούτων δύναται γενέσθαι μείζονα κακά; Τινὲς δὲ διὰ τοῦ χ' γράφουσιν, ἵν' ᾖ μήχιστα, ἀντὶ τοῦ, τίς μοι γένηται μηχανή; Οἱ δὲ, τέ νύ; πῶς; ὡς κἀκεῖ, [*Iliad.* χ'. 431.] " Τί " νυ βείομαι;" πῶς μοι τούτων δύναται μείζω γενέσθαι κακά; *Schol.* Ubi *Scholiastes* videtur legisse, " τίνα μοι μήκιστα γένηται;" Servatâ autem vulgatâ lectione, satìs perspicua videtur sententia.

Ver. 302. —— ἀναπλήσειν.] *Al.* ἀναπλήσειν.

Ver. 305. —— νῦν μοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος.] Vide suprà ad α'. 11.

Ver. 306. Τρὶς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις.]

—— O terque quaterque beati,
Queis ante ora patrum, Trojæ sub mœnibus altis,
Contigit oppetere ——. *Æn.* I. 98.

Digitized by Google

Τροίη ἐν εὐρείῃ, χάριν Ἀτρείδῃσι φέροντες.
Ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν
Ἤματι τῷ, ὅτε μοι πλεῖστοι χαλκήρεα δοῦρα
Τρῶες ἐπέρριψαν περὶ Πηλείωνι θανόντι.
Τῷ κ' ἔλαχον κτερέων, καί μευ κλέος ἦγον Ἀχαιοί·
Νῦν δέ με λευγαλέῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι.
Ὣς ἄρα μιν εἰπόντ' ἔλασεν μέγα κῦμα κατ' ἄκρης,
Δεινὸν ἐπεσσύμενον, περὶ δὲ σχεδίην ἐλέλιξεν.
Τῆλε δ' ἀπὸ σχεδίης αὐτὸς πέσε· πηδάλιον δὲ
Ἐκ χειρῶν προέηκε· μέσον δέ οἱ ἱστὸν ἔαξε
Δεινὴ μισγομένων ἀνέμων ἐλθοῦσα θύελλα.
Τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίκριον ἔμπεσε πόντῳ·
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόβρυχα θῆκε πολὺν χρόνον· οὐδὲ δυνάσθη

" Trojâ in latâ, Atridis gratificantes.
" Utinam ego mortuus fuissem, et fatum obiissem,
" Die illo, quandò mihi plurimi æratas hastas
" Trojani injecerunt circa Achillem mortuum.
" Tum sortitus essem parentalia, et meam gloriam celebrâssent Achivi:
" Nunc verò me tristi morte destinatum est perire.
Sic utique ipsum locutum pepulit ingens fluctus à vertice,
Horrendùm irruens, circumque egit ratem.
Longè verò à rate ipse excidit; clavum autem
E manibus dimisit, medium verò malum ei fregit
Horrenda commixtorum ventorum irruens procella.
Longè autem velum et antenna inciderunt ponto:
Ipsum verò sub-aquâ detinuit longo tempore; neque potuit is

Similitèr apud *Senecam;*

O ter quaterque prospero fato dati,
Quos hausit, &c. *Hippolyte, ver.* 691.

Item Oraculum apud *Pausaniam:*

Τρισμάκαρες κεῖνοι καὶ τετράκις ἄνδρες ἔσονται.
Achaïca, lib. VII. *cap.* 5.

Πάντων δὲ ἄριστος Κορίνθιος παῖς αἰχμάλωτος, ὅτε ἡ πόλις ἀπώλετο, καὶ Μόμμιος ἐκ τῶν ἐλευθέρων τοὺς ἐπισταμένους γράμματα παῖδας εὐθυσκοπῶν ἐκέλευσε γράψαι στίχον, ἔγραψε, "Τρὶς " μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις, οἳ τότ' ὄλοντο." Καὶ γὰρ παθεῖν τι τὸν Μόμμιον, φασὶ, καὶ δακρύσαι, καὶ πάντας ἀφεῖναι ἐλευθέρους τοὺς τῷ παιδὶ προσήκοντας. *Plutarch. Symposiac. Lib.* IX. *Probl.* 1.

Ibid. Τρὶς μάκαρες.] Τῆς ὑπερβολῆς τῆς τοιαύτης συνήθους πᾶσιν οὔσης, τρισμακαρίους καὶ τρισαθλίους λεγόντων. Καὶ ὁ Ποιητής· "Τρισμάκαρες Δαναοὶ ——." Καὶ (*Iliad.* Θ'. 488.) " Ἀσπασίη, τρίλλιστος ———." *Strabo. Geograph. lib.* I. *pag.* 75. *ol.* 44.

Ver. 308. Ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον θανέειν·] *Al.* Καὶ δὴ ἔγωγ'.

——— mene Iliacis occubere campis
Non potuisse? ——— *Æn.* I. 101.

Ver. 309. Ἤματι τῷ, ὅτε μοι.]

Temporis illius; qno Graiûm murus Achilles
Procubuit: ———
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 281.

Vide snprà ad γ'. 109.

Ver. 313. —— κατ' ἄκρης.] Κατὰ κεφαλῆς· ἢ ἀντὶ τοῦ ὅλον· καὶ γὰρ, κατ' ἄκρας πόλιν ἑλεῖν, φαμέν. *Schol.* Vide ad *Il.* π'. 548.

Ver. 314. 315. 324. 338. 343. ——— σχεδίην —— σχεδίης —— σχεδίην.] Vide suprà ad *ver.* 33.

Ver. 317. Δεινὴ μισγομένων, &c.] Vide ad *Il.* δ'. 452. et 455.

Ver. 318. Τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίκριον ἔμπεσε πόντῳ·]

Arma virûm, tabulæque; et Troïa gaza per undas. *Æn.* I. 123.

Ibid. —— ἐπίκριον.] Vide suprà ad *ver.* 254.

Digitized by Google

Αἶψα μάλ' ἀνσχεθέειν, μεγάλου ὑπὸ κύματος ὁρμῆς·
Εἵματα γάρ ῥ' ἐβάρυνε, τά οἱ πόρε δῖα Καλυψώ.
'Οψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ, στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην
Πικρὴν, ἥ οἱ πολλὴ ἀπὸ κρατὸς κελάρυζεν.
'Αλλ' οὐδ' ὡς σχεδίης ἐπελήθετο, τειρόμενός περ,
'Αλλὰ μεθορμηθεὶς ἐν κύμασιν, ἐλλάβετ' αὐτῆς·
'Εν μέσσῃ δὲ κάθιζε, τέλος θανάτου ἀλεείνων.
Τὴν δ' ἐφόρει μέγα κῦμα κατὰ ῥόον ἔνθα καὶ ἔνθα.
'Ως δ' ὅτ' ὀπωρινὸς Βορέης φορέῃσιν ἀκάνθας
'Αμπεδίον, πυκιναὶ δὲ πρὸς ἀλλήλῃσιν ἔχονται·
Ὣς τὴν ἀμπέλαγος ἄνεμοι φέρον ἔνθα καὶ ἔνθα.
Ἄλλοτε μέν τε Νότος Βορέῃ προβάλεσκε φέρεσθαι,
Ἄλλοτε δ' αὖτ' Εὖρος Ζεφύρῳ εἴξασκε διώκειν.
Τὸν δὲ ἴδεν Κάδμου θυγάτηρ, καλλίσφυρος 'Ινὼ,
Λευκοθέη, ἣ πρὶν μὲν ἔην βροτὸς αὐδήεσσα,

Citò admodùm emergere, magni sub fluctûs impetu:
Vestes enim gravabant, quas illi præbuerat nobilissima Calypso.
Serò verò tandem emersit, et ex ore vomuit salsuginem
Amaram, quæ ei multa à capite defluebat.
Sed neque sic ratis oblitus est, tametsi afflictus,
Sed impetu-facto in fluctibus, apprehendit eam:
In medio autem sedebat, finem mortis evitans.
Hanc autem ferebat ingens fluctus per undarum-impetum huc atque illuc.
Ut verò cùm autumnalis Boreas fert spinas
Per campum, densæ autem invicem cohærent:
Sic illam per mare venti ferebant huc atque illuc.
Interdum quidem Notus Boreæ objectavit ferendum;
Interdum verò rursùs Eurus Zephyro cessit, ut persequeretur.
Hunc autem vidit Cadmi filia, pulchra talos Ino,
Leucothea, quæ antè quidem erat mortalis vocalis;

Ver. 321. 322. —— ῥ'.] *Ut fit* ——.

Ver. 322. 'Οψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ, στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην.]

At gravis ut fundo vix tandem redditus imo est [Menœtes;
Jam senior, madidâque fluens in veste
Summa petit scopuli, siccâque in rupe resedit.
Illum et labentem Teucri et risere natantem;
Et falsos rident revomentem pectore fluctus. *Æn.* V. 178.

Ver. 323. —— πολλὴ] *Al.* πουλλὸν.

Ibid. —— κελάρυζεν.] Τὸ δὲ κελαρύζειν, ὀνοματοπεποίηται, ἦχον δηλοῦν ὑγροῦ ἠρέμα ῥοιζοῦντος ἐν τῷ καταῤῥέειν. *Eustath.* Vide infrà ad ί. 394. Cæterùm Vulgati hoc in loco habent κελάρυσεν· *Barnesius* autem ex *Editt. Vett.* edidit κελάρυζεν· atque ita legit *Eustathius*.

Ver. 328. —— ὀπωρινὸς.] Vide ad *Il.* ί. 5.

Ver. 329. 330. 'Αμπεδίον —— ἀμπέλαγος.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* 'Αν πεδίον —— ἀν πέλαγος. Vide ad *Il.* π'. 106.

Ver. 333. Τὸν δὲ ἴδεν.] *Al.* Τὸν δ' εἶδεν.

Ver. 334. —— ἣ πρὶν μὲν ἔην βροτὸς αὐδήεσσα.] Ἤτοι διαβόητος διὰ τὰ συμβάντα· ἢ ἐπεὶ οἱ ἄνθρωποι φωνήεντες πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα. Αὐδήεσσα, (*Barnesius* edidit Πρὶν οὐδήεσσα· legendum fortè Ἢ οὐδήεσσα,) ἡ ἐπίγειος ποτὲ. *Schol.* Αὐδήεσσα δὲ, ἢ ἡ διαβόητος κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, ὅ ἐστι ἀοίδιμος, διὰ τὰ ἐπ' αὐτῇ συμβάντα· ἢ ἡ ἔνδοξος, εὐγενὴς γάρ· ἢ, κατὰ 'Αριστοφάνην, ἡ χρωμένη ἀνθρωπίνῃ φωνῇ· οὕτω γὰρ αὐδήεντες οἱ ἄνθρωποι πρὸς διαστολὴν τῶν λοιπῶν ζώων. Γράφεται δὲ καὶ οὐδήεσσα, τουτέστιν ἐπίγειος· νύμφη γὰρ ἦν, καὶ οὐκ ἐκ τῶν οὐρανιώνων. *Eustath.* Atque hanc posteriorem lectionem probare videtur *Barnesius*; "Quum," inquit, "neque

Digitized by Google

Νῦν δ' ἁλὸς ἐν πελάγεσσι θεῶν ἐξέμμορε τιμῆς·
Ἥ ῥ' Ὀδυσῆ' ἐλέησεν ἀλώμενον, ἄλγε' ἔχοντα·
Αἰθυίῃ δ' εἰκυῖα ποτῇ ἀνεδύσατο λίμνης·
Ἷζε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου, εἶπέ τε μῦθον·
Κάμμορε, τίπτε τοι ὧδε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
Ὠδύσατ' ἐκπάγλως, ὅτι τοι κακὰ πολλὰ φυτεύει;
Οὐ μὲν δή σε καταφθίσει, μάλα περ μενεαίνων.
Ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρξαι, (δοκέεις δέ μοι οὐκ ἀπινύσσειν,)
Εἵματα ταῦτ' ἀποδὺς, σχεδίην ἀνέμοισι φέρεσθαι
Κάλλιπ'· ἀτὰρ χείρεσσι νέων, ἐπιμαίεο νόστου
Γαίης Φαιήκων, ὅθι τοι μοῖρ' ἐστὶν ἀλύξαι.
Τῆ δὲ τόδε κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τάνυσσαι

Nunc verò maris in fluctibus deorum sortita-erat honorem:
Hæc Ulyssem miserata est vagantem, dolores habentem:
Mergo verò assimilata volatu emersit è gurgite;
Seditque in rate multis-vinculis-aptâ, et locuta est;
" Infelix, quid tibi sic Neptunus terræ-quassator
" Iratus est vehementèr, quod tibi mala multa struat?
" Nequaquàm quidem te perdet, licèt valdè cupiens,
" Sed omninò sic fac, (videris autem mihi non desipere,)
" Vestibus istis exutis, ratem ventis ferendam
" Relinque; at manibus natans quære reditum
" Ad-terram Phæacum, ubi tibi fatale est effugere.
" Accipe autem hanc vittam, et sub pectore extendas

" θεὸς οὖσα, αὐδῆς ἐστερίσκετο, ut mox vide-" bimus, suspicor hoc certè loco legendum, " οὐδήεσσα, quam vocem *Br. Schol.* per τὸ " ἐπίγειος exponunt. Hæc sanè *Lectio* sem-" per inter *Var. Lect.* numeratur, quoties " in *Textu* αὐδήεσσα legitur; et ubi de Deâ " inferiori dicitur, ut de *Circe*, *Calypsone*, " et hâc *Leucotheâ*, videtur ideò dici: quòd " hæ Deæ non utique *Cælestes* essent, verùm " *Terrastres*, aut certè *sublunares;* quare οὐ-" δήεσσα non est hîc prorsùs nihili haben-" da. Vox enim αὐδήεσσα æquè ad Cæ-" lestes Deas refertur; quod semel hic mo-" neo: est αὐδήεις, qui *humanâ voce præditus*, " *articulatè loquitur*, ut ζ. *ver.* 125. Item " *Canorus*, ut *Hesiod.* Μουσάων, αἵ τ' ἄνδρα " πολυφραδέοντα τιθεῖσι, Θέσπιον, αὐδήεντα." Ita ille. Observandum tamen, si hoc in loco legas οὐδήεσσα, nequaquàm istâ ratione *Leucotheam* à Diis *Cælestibus* distingui: uti voluisse videntur *Eustathius* et *Barnesius;* non enim eam θεὰν αὐδήεσσαν sive οὐδήεσσαν hîc appellat Poëta, sed olim βροτὸν αὐδήεσσαν sive οὐδήεσσαν fuisse dicit. Quin et pro vulgatâ lectione facit versus ab ipso *Barnesio* citatus, *Odyss.* ζ, 125.

Ἦ νύ που ἀνθρώπων εἰμὶ σχεδὸν αὐδηέντων.

Item *Iliad.* τ'. 407.

Αὐδήεντα δ' ἔθηκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη.

At vox οὐδήεις nusquam apud *Homerum* occurrit. Vide infrà ad κ'. 136. et μ'. 449.

Ver. 335. ——— θεῶν ἐξέμμορε τιμῆς.] *Barnesius* edidit θεῶν ἐξ ἔμμορε τιμῆς. Quòd et præfert *Henricus Stephanus*. Sed præstat, ut opinor, vulgata lectio.

Ver. 336. Ἥ ῥ' Ὀδυσῆ' ἐλέησεν.]

Sollertique viro, laceræ quem fracta tenentem
Membra ratis, Semeles est miserata soror. *Ovid. Ibis, ver.* 277.

Ver. 337. et 353. Αἰθυίῃ δ' εἰκυῖα.] Αἰθυίᾳ δὲ, εἶδος ὀρνέου θαλασσίου. *Schol.*

Ibid. —— ποτῇ.] *Al.* ποτήν.

Ver. 338. Ἷζε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου, εἶπέ τε μῦθον.] *Al.* Ἷζε δ' ἐπὶ σχεδίης, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν.

Ver. 341. —— καταφθίσει.] Vide ad *Il.* β'. 43. et 833.

Ver. 342. —— ἔρξαι.] *Al.* ἔρξον.

Ibid —— οὐκ ἀπινύσσειν.] Οὐκ εἶναι ἀσύνετος. *Schol.*

Ver. 346. Τῆ δὲ τόδε κρήδεμνον.] Vide ad *Il.* ξ'. 219.

Ibid. —— στέρνοιο.] *Al.* στέρνοισι.

Digitized by Google

Ἄμβροτον· οὐδέν τοι παθέειν δέος, οὐδ' ἀπολέσθαι.
Αὐτὰρ ἐπὴν χείρεσσιν ἐφάψεαι ἠπείροιο,
Ἂψ ἀποδυσάμενος βαλέειν εἰς οἴνοπα πόντον,
Πολλὸν ἀπ' ἠπείρου, αὐτὸς δ' ἀπὸ νόσφι τραπέσθαι.
Ὣς ἄρα φωνήσασα θεὰ κρήδεμνον ἔδωκεν·
Αὐτὴ δ' ἂψ ἐς πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα,
Αἰθυίῃ εἰκυῖα· μέλαν δέ ἑ κῦμα κάλυψεν.
Αὐτὰρ ὁ μερμήριξε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤ μοι ἐγὼ, μήτις μοι ὑφαίνησιν δόλον ἄλλον
Ἀθανάτων, ὅτε με σχεδίης ἀποβῆναι ἀνώγει.
Ἀλλὰ μάλ' οὔπω πείσομ'· ἐπεὶ ἑκὰς ὀφθαλμοῖσι
Γαῖαν ἐγὼν ἰδόμην, ὅθι μοι φάτο φύξιμον εἶναι.
Ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρξω, δοκέει δέ μοι εἶναι ἄριστον·
Ὄφρ' ἂν μέν κεν δούρατ' ἐν ἁρμονίῃσιν ἀρήρῃ,
Τόφρ' αὐτοῦ μενέω καὶ τλήσομαι ἄλγεα πάσχων·
Αὐτὰρ ἐπὴν δή μοι σχεδίην διὰ κῦμα τινάξῃ,
Νήξομ'· ἐπεὶ οὐ μέν τι πάρα προνοῆσαι ἄμεινον.

" Immortalem: haud tibi timendum nequid patiaris, aut pereas.
" At postquàm manibus contigeris littus,
" Rursùs exuens projice in nigrum pontum,
" Longè à continente, ipse autem seorsùm te avertas."
Sic utique locuta dea vittam dedit:
Ipsa verò rursùs pontum ingressa est fluctuantem,
Mergo assimilata: niger verò ipsam fluctus obtexit.
Cæterùm deliberavit patiens nobilis Ulysses,
Ingemiscensque dixit ad suum magnum animum:
" Heu mihi, nè quis mihi struat dolum alium
" Immortalium, quandò me à rate discedere jubet.
" Sed omninò nondum parebo; quoniam procul oculis
" Terram ego vidi, ubi mihi dixit effugium esse.
" Sed omninò sic faciam, videtur verò mihi esse optimum;
" Quamdiù quidem ligna in compagibus cohæserint,
" Tamdiù hic manebo et sustinebo dolores patiens:
" At postquàm mihi ratem fluctus discusserit,
" Natabo; quandoquidem nihil adest prospectu melius."

Ver. 349. —— ἀποδυσάμενος.] Similitèrque *ver.* 350. τραπέσθαι *ver.* 384. Παύσασθαι et *ver.* 391. ἐπαύσατο. Vide infrà ad *ver.* 491. et ad ί. 296.

Ver. 350. —— αὐτὸς δ' ἀπὸ νόσφι τραπέσθαι.] Αὐτὸν ἀπὸ νόσφι τραπέντα, ὅ ἐστιν ἔμπαλιν βλέποντα· ὃ καὶ ποιήσει ἐκεῖνος, κατὰ τὸ παρατήρημα, ἐν τοῖς ἑξῆς. *Eustath.* At infrà *ver.* 460. ubi vittam dimittit *Ulysses*, nullam ejusmodi cæremoniam observasse memoratur.

Ver. 356. —— ἄλλον.] *Al.* ἄλλος. *Al.* αὖτε.

Ver. 359. —— φύξιμον.] *Al.* φεύξιμον. Vide ad *Il.* ζ'. 488.

Ver. 361. Ὄφρ' ἂν μὲν κεν.] Legendum fortassè Ὄφρ' ἂν μοι μὲν. Alioqui alterutra vocularum, ἂν, κεν, omninò videtur supervacanea.

Ibid. —— ἁρμονίῃσιν.] Vide suprà ad *ver.* 248.

Digitized by Google

Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ὦρσε δ' ἐπὶ μέγα κῦμα Ποσειδάων ἐνοσίχθων;
Δεινόν τ', ἀργαλέον τε, κατηρεφές· ἤλασε δ' αὐτόν.
Ὡς δ' ἄνεμος ζαὴς ἠΐων θημῶνα τινάξῃ
Καρφαλέων, τὰ μὲν ἄρ τε διεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλῃ·
Ὣς τῆς δούρατα μακρὰ διεσκέδασ'· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀμφ' ἑνὶ δούρατι βαῖνε, κέληθ' ὡς ἵππον ἐλαύνων·
Εἵματα δ' ἐξαπέδυνε, τά οἱ πόρε δῖα Καλυψώ·
Αὐτίκα δὲ κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τάνυσσεν.
Αὐτὸς δὲ πρηνὴς ἁλὶ κάππεσε, χεῖρε πετάσσας,
Νηχέμεναι μεμαώς· ἴδε δὲ κρείων Ἐνοσίχθων,
Κινήσας δὲ κάρη προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν·
Οὕτω νῦν κακὰ πολλὰ παθὼν ἀλόω κατὰ πόντον,
Εἰσόκεν ἀνθρώποισι διοτρεφέεσσι μιγείης·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς σε ἔολπα ὀνόσσεσθαι κακότητος.

Dum ille hæc cogitabat in mente et in animo,
Immisit utique ingentem fluctum Neptunus terræ-quassator,
Horrendumque, gravemque, excelsum; impulit autem ipsum.
Ut verò cùm ventus vehementèr-spirans palearum acervum dissipet
Aridarum, quas quidem dispergat aliàs aliò;
Sic ipsius tabulata longa dispersit; verùm Ulysses
In unum lignum conscendebat, celetem ut equum impellens;
Vestes verò exuit, quas ei præbuit nobilissima Calypso;
Statimque vittam sub pectus extendit.
Ipse autem pronus in mare cecidit, manibus extensis,
Natare paratus; vidit verò potens rex Neptunus,
Quassansque caput ad suum locutus est animum;
" Sic nunc mala plurima passus erra per mare,
" Donec hominibus Jovis-alumnis intersis:
" Sed neque sic te spero parvi-pensurum malum."

Ver. 365. Ἕως ὁ.] Vide ad *Il.* ά. 539.

Ibid. —— κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν.] *Al.* κατὰ φρένα δῖος Ὀδυσσεὺς.

Ver. 366. Ὦρσε δ' ἐπὶ μέγα κῦμα.] *Barnesius* ex conjecturâ edidit Ὦρσεν ἐπὶ· quòd alioqui " τὸ, δὲ, παρέλκει." Sed Vide ad *Il.* ά. 57. et ί. 439.

Ibid. et suprà *ver.* 339. —— ἐνοσίχθων.] Vide suprà ad *ver.* 282.

Ver. 367. —— κατηρεφὲς.] Ὑψηλὸν, ἐπεστεγασμένον καὶ κατακάλυψαν αὐτὸν. *Schol.*

Ver. 368. —— ἠΐων.] Ἀχύρων. *Schol.* Cæterùm pronuntiandum ἦων, duabus syllabis, monet *Barnesius.* Sed et corripi potest istud η propter sequentem vocalem. Vide ad *Il.* ά. 24.

Ibid. —— τινάξῃ.] *Al.* τινάξει.

Ver. 371. —— κέληθ' ὡς ἵππον ἐλαύνων.] Ὡς κέλης, ὃ ἐστὶν ὁ ἄζευκτος ἵππος. *Schol.* Κελητα δὲ ἵππον λέγει, τὸν ἄζυγα, τὸν κατὰ μόνας ἐλαυνόμενον. *Eustath.*

Ver. 375. —— ἴδε δὲ κρείων Ἐνοσίχθων.]

—————— sensit Neptunus ——————
—————————————— et alto
Prospiciens, summâ placidum caput extulit undâ:
Disjectam Æneæ toto videt æquore classem. *Æn.* I. 129. 120.

Ver. 376, Κινήσας δὲ κάρη.

Ille caput quassans ——. *Æn.* XII. 894.

Vide et suprà ad *ver.* 284. 285.

Ver. 379. —— ἔολπα.] Vide ad *Il.* ύ. 186. et ν'. 736.

Ibide ——— ὀνόσσεσθαι κακότητος.] Ἐστὶ δὲ, ὀνόσσεσθαι κακότητος, τὸ ἐξευτελίσαι τὴν κάκωσιν. *Eustathius.*

Digitized by Google

Ὣς ἄρα φωνήσας, ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους·
Ἵκετο δ' εἰς Αἰγάς, ὅθι οἱ κλυτὰ δώματ' ἔασιν.
Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διός, ἄλλ' ἐνόησεν,
Ἤτοι τῶν ἄλλων ἀνέμων κατέδησε κελεύθους·
Παύσασθαι δ' ἐκέλευσε καὶ εὐνηθῆναι ἅπαντας·
Ὦρσε δ' ἐπὶ κραιπνὸν Βορέην, πρὸ δὲ κύματ' ἔαξεν,
Ἕως ὅγε Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μιγείη
Διογενὴς Ὀδυσεύς, θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξας.
Ἔνθα δύω νύκτας, δύο δ' ἤματα κύματι πηγῷ
Πλάζετο· πολλὰ δέ οἱ κραδίη προτιόσσετ' ὄλεθρον.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' Ἠώς,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἠδὲ γαλήνη
Ἔπλετο νηνεμίη· ὁ δ' ἄρα σχεδὸν εἴσιδε γαῖαν,
Ὀξὺ μάλα προϊδών, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἀρθείς.

Sic utique locutus impulit pulchros-jubis equos;
Pervenitque ad Ægas, ubi ei inclytæ ædes sunt.
Cæterùm Pallas, filia Jovis, aliud cogitavit;
Aliorum quidem ventorum obstruxit vias;
Quiescereque jussit, et consopitos-esse omnes:
Incitavit autem velocem Boream, fluctusque præfregit,
Donec ipse Phæacibus remigii-studiosis misceretur
Inclytus Ulysses, mortem et fatum elapsus.
Hîc duas noctes, duosque dies in fluctu vasto
Errabat: sæpè verò ei cor præsagiebat mortem.
Sed quandò jam tertiam diem comas-pulchra complevit aurora,
Et tum deindè ventus quidem quievit, atque serenitas
Erat tranquilla; ipse verò deindè propè conspexit terram,
Acutè admodùm prospiciens, magno à fluctu levatus,

Ver. 381. —— Αἰγάς.] Πόλιν τῆς Ἀχαΐας· οἱ δὲ νῆσον πρὸ τῆς Εὐβοίας, ἱερὰν Ποσειδῶνος. *Schol.*

Ver. 385. Ὦρσε δ' ἐπὶ κραιπνὸν Βορέην.] Vide suprà ad ver. 296.

Ibid. —— κύματ' ἔαξεν.] *Dionysius Halicarnassensis*, περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13. citat κύματα ἆξεν.

Ver. 386. Ἕως ὅγε.] Similitèrque infrà ver. 424. Ἕως ὁ ταῦθ'. Vide ad *Il.* ό. 539. *Al.* Ἕως ὅδε.

Ver. 388. —— δύο δ' ἤματα.] *Al.* δύο τ' ἤματα.

Ibid. —— κύματι πηγῷ.] Οἱ μὲν γλωσσογράφοι, μέλανι καὶ ἰσχυρῷ· τινὲς δὲ γαληναίῳ· κρεῖσσον δὲ εὐπαγεῖ ἢ εὐτραφεῖ καὶ εὐμεγέθει. *Schol.*

Ver. 389. —— πολλὰ δέ οἱ κραδίη προτιόσσετ' ὄλεθρον.]

Præsentemque viris intentant omnia mortem. *Æn.* I. 91.

Ibid. — προτιόσσετ.] Vide infrà ad ξ'. 219.

Ver. 390. 392. Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ —σχεδὸν εἴσιδε γαῖαν.]

Tres adeò incertos cæcâ caligine soles
Erramus pelago, totidem sine sidere noctes. [tandem
Quarto terra die primùm se attollere
Visa, aperire procul montes, ac volvere fumum. *Æn.* III. 203.

Tres Notus hibernas immensa per æquora noctes
Vexit me violentus aquâ; vix lumine quarto
Prospexi Italiam ——————. VI. 355.

Ver. 391. —— γαλήνη Ἔπλετο νηνεμίη.] Τὸ δὲ, "γαλήνη ἔπλετο νηνεμίη," οὐχ ἁπλῶς φράζεται, ἀλλὰ πρὸς ἀκρίβειαν· διττὴ γὰρ ἡ γαλήνη· ἡ μὲν, τὸ καταστορεσθῆναι τὰ κύματα ἄλλως, ὅταν ἄπνοι γένωνται· ἡ δὲ, τὸ παύσασθαι τὸν ἄνεμον, ὃ νῦν γέγονε· κύματα γὰρ ἔτι αἴρονται. *Eustath.*

Ver. 393. Ὀξὺ μάλα προϊδών.] Αὐτὴ (ὄψις) μετεωρισθεῖσα εἶδε τὰ κεκρυμμένα πρότερον.

Digitized by Google

'Ως δ' ὅταν ἀσπάσιος βίοτος παίδεσσι φανείη
Πατρὸς, ὃς ἐν νούσῳ κεῖται κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,
Δηρὸν τηκόμενος, στυγερὸς δέ οἱ ἔχραε δαίμων,
'Ασπάσιον δ' ἄρα τόν γε θεοὶ κακότητος ἔλυσαν·
'Ως 'Οδυσῆ' ἀσπαστὸν ἐείσατο γαῖα καὶ ὕλη·
Νῆχε δ', ἐπειγόμενος ποσὶν ἠπείρου ἐπιβῆναι·
'Αλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας,
Καὶ δὴ δοῦπον ἄκουσε ποτὶ σπιλάδεσσι θαλάσσης·
'Ρόχθει γὰρ μέγα κῦμα ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο
Δεινὸν ἐρευγόμενον· εἴλυτο δὲ πάνθ' ἁλὸς ἄχνῃ·
Οὐ γὰρ ἔσαν λιμένες, νηῶν ὄχοι, οὐδ' ἐπιωγαί,

Ut autem cùm grata vita filiis appareat
Patris, qui in morbo decumbit ingentes dolores patiens,
Diù contabescens, infestus autem ei ingruerit deus;
Gratè verò hunc dii à morbo liberârint:
Sic Ulyssi gratè apparuit terra et sylva.
Natabat verò, nitens pedibus continentem ut conscenderet:
Sed cùm tantum abesset, quantum scilicèt auditur vociferatus,
Tum verò sonitum audivit ad scopulos maris;
Murmurabat enim ingens fluctus ad aridam continentis
Horrendum eructans; obducta verò erant omnia maris aspergine:
Non enim erant portus navium capaces, neque secessus;

"Οπερ δηλοῖ καὶ ὁ Ποιητής· τοιοῦτον γάρ ἐστι καὶ τὸ, "'Οξὺ μάλα προϊδὼν, μεγάλου ὑπὸ κύματος "ἀρθείς." *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 23. *al.* 12.

Prospexi Italiam, summâ sublimis ab undâ. *Æn.* VI. 357.

Ver. 394. ——— φανείη.] *Al.* φανήη.

Ver. 396. —— ἔχραε.] 'Επέσκηψεν, ἢ ἐπεβάρησεν, ἢ μετὰ βλάβης ἐπῆλθεν. *Schol.* Vide suprà ad β'. 50.

Ver. 397. 'Ασπάσιον.] *Al.* 'Ασπασίως.

Ver. 398. ——— 'Οδυσῆ'] *Al.* 'Οδυσεῖ'. Ut infrà ό. 157.

Ver. 400. ——— ὅσσον τε γέγωνε βοήσας.] Τὸ δὲ, "γέγωνε βοήσας," ἀντὶ τοῦ, ἐξάκουστον ἐποίησεν ἵνα λέγῃ, ὅτι βοήσας ἐγνώσθη ἄν. *Eustath.*

Ver. 401. —— δοῦπον.] Vide ad *Il.* δ'. 455.

Ver. 402. 'Ρόχθει γὰρ μέγα κῦμα.] Καὶ αὐτοί τε δὴ κατασκευάζουσιν οἱ ποιηταὶ —— πρὸς χρῆμα ὁρῶντες, οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα —— καὶ μιμητικώτατα τῶν πραγμάτων ὡς ἔχει ταυτὶ, "'Ροχθεῖ γὰρ μέγα κῦμα ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16. Vide ad *Il.* β'. 210. et γ'. 363. 'Εχρῆν γὰρ ἐπίτηδες πρᾶγμα δύσηχον, τὴν τῶν κυμάτων εἰς τὰ ἔξω πρόῤῥηξιν, συχναῖς τραχείαις ἐξαγγεῖλαι φωναῖς. *Eustath.*

Ver. 403. ——— εἴλυτο.] τὸ δὲ, "εἴλυτο," ἢ ἐκ τοῦ εἴλυμι γίνεται· ἢ ἐκ τοῦ εἰλύω, —— ἵνα ᾖ συγκοπὲν ἐκ τοῦ εἰλύετο. *Eustath.* Atque hâc ratione scribendum esset εἰλῦτο. Nescio tamen annon εἴλυτο hîc sit Plusquam-perfectum ex εἰλύω· occurrit enim Perfectum εἰλυμένοι, *Iliad.* σ'. 522. *Odyss.* ξ'. 479. *antepenultimâ* productâ. At εἰλύμενος, εἴλυτο, quæ ex εἴλυμι deducantur, *secundam* omni ex analogiâ corripere debent. Vide ad *Il.* γ', 260. item ad ώ. 1.

Ibid. —— ἁλὸς ἄχνῃ.] Τῷ λεπτομερεστάτῳ τοῦ ἀφροῦ, ἢ τῇ ἀναθυμιάσει. *Schol.* Cæterùm Vulgati hîc habent ἄχνη. *Barnesius* autem restituit ἄχνῃ· uti legisse videtur *Scholiastes.* Quod et rectius: occurrit enim vox εἴλυτο alibi, sensu passivo;

——————— αἵματι καὶ κονίῃσιν
'Εκ κεφαλῆς εἴλυτο διαμπερὲς ———.
Iliad. π', 639.

Porrò et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet ἄχνη.

Ver. 404. ——— νηῶν ὄχοι.] Οἱ συνέχοντες τὰς ναῦς· ἢ ἐφ' ὧν ὀχοῦνται καὶ ἀναπαύονται αἱ νῆες. *Schol.*

Ibid. ——— οὐδ' ἐπιωγαί.] Οἱ ἀνέμου σκέπην ἔχοντες τόποι· ἢ αἱ ἐξοχαὶ, καὶ οἱ πλατεῖς αἰγιαλοί. *Schol.* Τίνι διενηνόχασιν ἐπιωγαὶ λιμένων, καὶ πόθεν προσέβαλε τις τὸ ὄνομα; Ἔφην οὖν, ὅτι ἰωὴν τὴν πνοὴν λέγει, [vide *Iliad.* λ'. 308.] —— κυρίως οὖν ἰωῆς τῆς πνοῆς οὔσης, καὶ τοῦ ἄγνυσθαι σημαίνοντος τὸ κλᾶσθαι, ἰωγὴ λοιπὸν ἡ τῆς πνοῆς ἂν εἴη κλάσις. —— καὶ ἐπιωγαὶ

Digitized by Google

Ἀλλ᾽ ἀκταὶ προβλῆτες ἔσαν, σπιλάδες τε, πάγοι τε.
Καὶ τότ᾽ Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
Ὀχθήσας δ᾽ ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤ μοι, ἐπειδὴ γαῖαν ἀελπέα δῶκεν ἰδέσθαι
Ζεὺς, καὶ δὴ τόδε λαῖτμα διατμήξας ἐπέρησα,
Ἔκβασις οὔπη φαίνεθ᾽ ἁλὸς πολιοῖο θύραζε·
Ἔκτοσθεν μὲν γὰρ πάγοι ὀξέες, ἀμφὶ δὲ κῦμα
Βέβρυχεν ῥόθιον, λισσὴ δ᾽ ἀναδέδρομε πέτρη·
Ἀγχιβαθὴς δὲ θάλασσα, καὶ οὔπως ἐστὶ πόδεσσι
Στήμεναι ἀμφοτέροισι, καὶ ἐκφυγέειν κακότητα·
Μήπως μ᾽ ἐκβαίνοντα βάλῃ λίθακι ποτὶ πέτρῃ
Κῦμα μέγ᾽ ἁρπάξαν, μελέη δέ μοι ἔσσεται ὁρμή.
Εἰ δέ κ᾽ ἔτι προτέρω παρανήξομαι, ἤν πυ ἐφεύρω
Ἠϊόνας τε παραπλῆγας, λιμένας τε θαλάσσης,
Δείδω, μή μ᾽ ἐξαῦτις ἀναρπάξασα θύελλα
Πόντον ἐπ᾽ ἰχθυόεντα φέρῃ, βαρέα στενάχοντα·
Ἤ ἔτι μοι καὶ κῆτος ἐπισσεύῃ μέγα δαίμων

Sed littora projecta erant, scopulique, saxaque.
Et tunc Ulyssi soluta sunt genua et charum cor;
Ingemiscens verò is dixit ad suum magnum animum;
“ Hei mihi; postquam terram insperatam dedit videre
“ Jupiter, et jam has undas sulcatas penetravi;
“ Egressus nusquam apparet ex mari cano foras;
“ Extrà enim saxa acuta, circùmque fluctus
“ Fremit impetuosus, levisque eminet petra:
“ Propè autem profundum mare; et nullo modo licet pedibus
“ Consistere ambobus, et effugere malum:
“ Nè fortassè me egredientem jactet lapidosam ad petram
“ Fluctus magnus abripiens; vanus verò mihi erit conatus.
“ Sin adhuc ulteriùs præternatabo, sicubi inveniam
“ Littoraque obliqua, portusque maris;
“ Vereor, nè me rursùs abripiens procella
“ Pontum in piscosum ferat, graviter gementem:
“ Aut etiam mihi et cetum immittat magnum deus

μὲν ὖν ῥηθήσονται τόποι ἀλίμενοι μὲν, δυνάμενοι δὲ, διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ἀνέμων σκέπην, δέξασθαι ναῦς. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 29. *ipso fine.*

Ver. 405. —— σπιλάδες τε, πάγοι τε.] Σπιλάδες, αἱ διεσχισμέναι καὶ κεκοιλωμέναι πέτραι ὑπὸ τῆς πλήξεως τῶν κυμάτων. Πάγοι, οἱ ὀξεῖς τόποι, αἱ πετρώδεις ἐξοχαὶ, ἢ εἰς ὕψος ἀνέχυσαι πέτραι, ἀνατεταμένοι τόποι. *Schol.*

Ver. 406. Καὶ τότ᾽ Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα.] Vide suprà ad *ver.* 297.

Ver. 409. —— ἐπέρησα.] Vide ad *Il.* ά. 67.

Ver. 410. Ἔκβασις.] Vide ad *Il.* ζ΄. 434.

Ver. 412. 423. Βέβρυχεν —— ἀναδέδρομε —— ὀδώδυσαι.] Vide ad *Il.* ά. 37. et ν΄. 736.

Ver. 413. —— ῥόθιον.] Ἀπὸ τῦ γινομένυ ἤχυ τὸ σημαινόμενον ἢ ῥοίζῳ φερόμενον, καὶ ὁρμητικόν. *Schol.*

Ibid. —— λισσὴ δ᾽ ἀναδέδρομε πέτρη.]

—— quamvis lapis omnia nudus
—— obducat ——. *Virg. Eclog.* I. 48. 49.

Ver. 415. — ποτὶ.] *Barnesius* edidit προτὶ sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 416. — μελέη.] Vide ad *Il.* π΄. 336.

Ver. 418. Ἠϊόνας τε παραπλῆγας.] Παραπλῆγες δὲ ἠϊόνες, κατὰ τὺς Παλαιὺς, πάραλοι, πλησσόμεναι ὑπὸ ἁλὸς· μάλιστα δὲ, αἱ μὴ ἀπεναντίας, ἀλλ᾽ ἐκ πλαγίων πλασσόμεναι κύμασιν· αἳ καὶ ποιῦσι τόπον εὐλίμενον πλαγιαζόμενον τοῖς κύμασι. *Eustath.*

Digitized by Google

Ἐξ ἁλὸς, οἷά τε πολλὰ τρέφει κλυτὸς Ἀμφιτρίτη·
Οἶδα γὰρ, ὥς μοι ὀδώδυσται κλυτὸς Ἐννοσίγαιος.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Τόφρα δέ μιν μέγα κῦμα φέρεν τρηχεῖαν ἐπ' ἀκτήν.
Ἔνθ' ἀπὸ ῥινός τε δρύφθη, σὺν τ' ὀστέ' ἀράχθη,
Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἐπεσσύμενος λάβε πέτρης,
Τῆς ἔχετο στενάχων, εἵως μέγα κῦμα παρῆλθε.
Καὶ τὸ μὲν ὣς ὑπάλυξε· παλιῤῥόθιον δέ μιν αὖτις
Πλῆξεν ἐπεσσύμενον, τηλοῦ δέ μιν ἔμβαλε πόντῳ.
Ὡς δ' ὅτε πουλύποδος, θαλάμης ἐξελκομένοιο,
Πρὸς κοτυληδονόφιν πυκιναὶ λάϊγγες ἔχονται·
Ὣς τοῦ πρὸς πέτρῃσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν
Ῥινοὶ ἀπέδρυφθεν· τὸν δὲ μέγα κῦμα κάλυψεν.
Ἔνθα κε δὴ δύστηνος ὑπὲρ μόρον ὤλετ' Ὀδυσσεὺς,

"Ex mari, qualia multa nutrit inclyta Amphitrite:
"Novi enim, quòd mihi infensus est inclytus Neptunus."
Dum ille hæc deliberabat in mente et in animo,
Intereà utique ipsum magnus æstus tulit ad asperum littus.
Ibi cutisque lacerata, simulque ossa confracta fuissent,
Nisi in mentem indidisset dea cæsia-oculis Minerva:
Ambabus verò manibus irruens apprehendit petram,
Cui adhærebat ingemiscens; donec ingens fluctus præteriisset.
Et hunc quidem sic effugit: refluus autem *fluctus* ipsum rursùs
Percussit irruens, longèque ipsum injecit ponto.
Sicut verò cùm Polypodis, è cubili extracti,
Acetabulis multi calculi adhærescunt;
Sic hujus ad saxa fortibus à manibus
Cutis lacerata erat; ipsum verò ingens fluctus obtexit.
Ibi jam infelix præter fatum periisset Ulysses,

Ver. 422. —— οἷά τε.] *Qualia utique* ——.

Ver. 425. Τόφρα δὲ.] Vide ad *Il.* μ΄. 12.

Ibid. —— τρηχεῖαν.] Vide ad *Il.* β΄. 633.

Ver. 426. Ἔνθ' ἀπὸ ῥινός τε δρύφθη.] *Al.* Ἔνθα κ' ἀπὸ ῥινοὺς τε δρύφθη. Quo modo et in commentario citat *Eustathius.*

Ibid. —— σὺν τ' ὀστέ.] *Al.* σὺν δ' ὀστέ.

Ver. 427. Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεά.] Λέγοντος —— αὐτοῦ (Ὁμήρου) ϗ ἀναφωνοῦντος ἐπὶ ταῖς μεγάλαις πράξεσι καὶ παραλόγοις, "Τῷ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις "Ἀθήνη," καταφρονοῦσιν, ὡς ἀδυνάτοις πράγμασι καὶ μυθεύμασιν ἀπίστοις τὸν ἑκάστου λογισμὸν τῆς προαιρέσεως ἄπιστον (fortè ἄπειρον, aut aliquid simile) καθιστάντος. Οὐ ποιεῖ δὲ τοῦτο Ὅμηρος, ἀλλὰ τὰ μὲν εἰκότα ϗ συνήθη κατὰ λόγον περαινόμενα, τῷ ἐπ' ἡμῖν ἀποδίδωσι —— Ἐν δὲ ταῖς ἀτόποις καὶ παραβόλοις πράξεσι καὶ φορᾶς τινὸς ἐνθουσιώδους καὶ παραστάσεως δεομέναις, οὐκ ἀναιροῦντα ποιεῖ τὸν θεὸν, ἀλλὰ κινοῦντα τὴν προαίρεσιν· οὐδ' ὁρμὰς ἐνεργαζόμενον, ἀλλὰ φαντασίας ὁρμῶν ἀγωγούς· αἷς οὐδὲ ποιεῖ τὴν πρᾶξιν ἀκούσιον, ἀλλὰ τῷ ἑκουσίῳ δίδωσιν ἀρχὴν, καὶ τὸ θάῤῥειν καὶ τὸ ἐλπίζειν προστίθησιν. *Plutarch. in Coriolano.* Vide suprà ad ά. 88. et ad *Il.* ά. 194.

Ver. 427. et 437. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* 206.

Ver. 432. Ὡς δ' ὅτε πουλύποδος.] Τοῦ ὀκτάποδος· εἶδος δὲ ἰχθύος ὁ ὀκτάπους. *Schol.* Οὐ παρέλιπε δὲ (Ὅμηρος) οὐδὲ τῶν θαλασσίων ζώων ὁμοιότητας· Πολύποδος μὲν τὸ [illegible] ϗ δυσαπόσπαστον τῶν πετρῶν· "Ὡς δ' ὅτε πουλύ-"ποδος θαλάμης ἐξελκομένοιο." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 10.

Ver. 433. Πρὸς κοτυληδονόφιν.] Κοτυληδόνες δέ εἰσιν αἱ τοῦ πολύποδος πλεκτάναι. *Schol.*

Ver. 436. 441. 442. Ἔνθα κε δὴ —— Ἀλλ' ὅτε δὴ —— τῷ δή.] Vide suprà ad *ver.* 204.

Ver. 436. —— ὑπὲρ μόρον.] Vide suprà ad α΄. 34, 35. et ad *Il.* ύ. 336.

Digitized by Google

Εἰ μὴ ἐπιφροσύνην δῶκε γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Κύματος ἐξαναδὺς, τά τ' ἐρεύγεται ἤπειρόνδε,
Νῆχε παρὲξ ἐς γαῖαν ὁρώμενος, εἴπου ἐφεύροι
Ἠϊόνας τε παραπλῆγας, λιμένας τε θαλάσσης.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ποταμοῖο κατὰ στόμα καλλιρόοιο
Ἶξε νέων, τῇ δή οἱ ἐείσατο χῶρος ἄριστος,
Λεῖος πετράων, καὶ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο·
Ἔγνω δὲ προρέοντα, καὶ εὔξατο ὃν κατὰ θυμόν·
Κλῦθι, ἄναξ, ὅστ' ἐσσί· πολύλλιστον δέ σ' ἱκάνω,
Φεύγων ἐκ πόντοιο Ποσειδάωνος ἐνιπάς.
Αἰδοῖος μέν τ' ἐστὶ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
Ἀνδρῶν ὅστις ἵκηται ἀλώμενος, ὡς καὶ ἐγὼ νῦν
Σόν τε ῥόον, σά τε γούναθ' ἱκάνω, πολλὰ μογήσας.
Ἀλλ' ἐλέαιρε, ἄναξ· ἱκέτης δέ τοι εὔχομαι εἶναι.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' αὐτίκα παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα·
Πρόσθε δέ οἱ ποίησε γαλήνην, τὸν δ' ἐσάωσεν
Ἐς ποταμοῦ προχοάς· ὁ δ' ἄρ' ἄμφω γούνατ' ἔκαμψε,

Nisi prudentiam indidisset cæsia-oculis Minerva:
Ex fluctu *is* ubi-emersit, quà propellitur ad littus,
Præternabat in terram spectans, sicubi inveniret
Littoraque obliqua, portusque maris.
Sed quandò jam fluvii ad ostia pulchrè-fluentis
Pervenisset natans; ibi demùm ei visus est locus optimus,
Planus absque petris, et receptus inerat à vento;
Agnovit autem profluentem, et supplicavit suo in animó;
"Audi, rex, quisquis es; exoptatissimum autem ad te venio,
"Fugiens ex ponto Neptuni minas.
"Venerabilis quidem est etiam immortalibus diis,
"Ex hominibus quicunque venerit errans, quemadmodum ego nunc
"Ad tuum fluentum, tuaque genua accedo, plurima passus.
"Sed miserere, rex; supplicem enim tibi *me* esse profiteor."
Sic ait; ille verò continuò sedavit suum fluentum, continuitque fluctum;
Et ante eum fecit tranquillitatem, ipsumque servavit
Ad fluvii ostia: ille verò deindè utrumque genu flexit

Ver. 437. Εἰ μὴ ἐπιφροσύνην δῶκε.] Vide suprà ad *ver.* 427.

Ver. 440. Ἠϊόνας τε παραπλῆγας.] Vide suprà ad *ver.* 418.

Ver. 445. —— ὅστ' ἐσσί.] *Al.* ὅτις ἐσσί. Undè fortassè legendum, conjectante *Barnesio*, ὅτις ἐσσί. Uti *Iliad.* γ'. 279.

Ibid. —— πολύλλιστον δέ σ' ἱκάνω.] Vulgati habent πολύλλιστον vertuntque, "*valdè supplex autem ad te venio.*" *Barnesius* autem ex Scholiis MS. *Aloysii* edidit πολύλλιστον redditque, "*exoptatissimum enim ad te venio.*" Quod et (ut opinor) rectius. Isto enim sensu planè usurpatur vox τρίλλιστος, *Iliad.* Θ'. 488. "—— αὐτὰρ Ἀχαιοῖς Ἀσπασίη, τρίλλιστος ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννή." Eodemque sensu vocem πολύλλιστος hoc in loco accepisse videntur Scholia vulgata, quæ exponunt πολυλιτάνευτος.

Ver. 451. —— ὁ δ' αὐτίκα παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα.]

Et mutata suos requierunt flumina cursus. *Virg. Eclog.* VIII. 4.

Tybris eâ fluvium, quàm longa est, nocte tumentem
Leniit; et tacitâ refluens ita substitit undâ. *Æn.* VIII. 86.

Ver. 453. Ἐς ποταμοῦ προχοάς.] Τὰ εἰς θάλασσαν τῶν ποταμῶν στόμια, τὰς προχύσεις. *Schol.*

Ibid. —— ὁ δ' ἄρ' ἄμφω γούνατ' ἔκαμψε

Digitized by Google

Χεῖράς τε στιβαράς· ἁλὶ γὰρ δέδμητο φίλον κῆρ.
Ὦδεε δὲ χρόα πάντα· θάλασσα δὲ κήκιε πολλὴ
Ἂν στόμα τε, ῥινάς τε· ὁ δ' ἄπνευστος καὶ ἄναυδος
Κεῖτ' ὀλιγηπελέων· κάματος δέ μιν αἰνὸς ἵκανεν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἄμπνυτο καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη,
Καὶ τότε δὴ κρήδεμνον ἀπὸ ἕο λῦσε θεοῖο·
Καὶ τὸ μὲν ἐς ποταμὸν ἁλιμυρήεντα μεθῆκεν·
Ἂψ δ' ἔφερεν μέγα κῦμα κατὰ ῥόον· αἶψα δ' ἄρ' Ἰνὼ
Δέξατο χερσὶ φίλῃσιν· ὁ δ' ἐκ ποταμοῖο λιασθεὶς
Σχοίνῳ ὑπεκλίνθη, κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν·
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤ μοι ἐγώ, τί πάθω; τί νύ μοι μήκιστα γένηται;
Εἰ μέν κ' ἐν ποταμῷ δυσκηδέα νύκτα φυλάξω,
Μή μ' ἄμυδις στίβη τε κακὴ καὶ θῆλυς ἐέρση,

Manusque fortes; mari enim afflictus erat charum cor.
Tumebat verò corpore toto, mare autem manabat copiosum
Per osque, naresque; ille verò absque-anhelitu et voce
Jacebat viribus-defectus: defatigatio nempè eum vehemens occupabat.
Sed quandò jam respiravit, et in mente animus collectus est;
Tum verò vittam à se solvit deæ,
Et ipsam fluvium in salsuginosum immisit;
Retrò autem *illam* ferebat ingens fluctus per fluentum; statim verò Ino
Suscepit manibus charis: ille verò ex fluvio secedens
Junco recubuit, osculatusque est almam terram:
Ingemiscens autem deindè dixit ad suum magnum animum;
" Heu mihi, quid patiar? quid mihi denique restat?
" Si quidem in fluvio gravem *per* noctem excubavero,
" *Timeo*, nè me simul frigus malum et fertilis ros,

Χεῖράς τε στιβαράς.] Ὅτι μετὰ τὴν μακρὰν νῆξιν εἰς γῆν περισωθεὶς Ὀδυσσεὺς, ἔκαμψε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, φιλοσόφῳ λόγῳ, ἵνα μὴ τῇ πολυημέρῳ τάσει τῶν νεύρων, ἀπολέσωσι τὰ μέλη τὸ εἶναι γναμπτὰ, καὶ οὕτως εἰς ἀχρηστίαν ἐλάσωσι. *Eustath.* Quod cum statu, quo hîc depingitur *Ulysses*, minùs convenire arbitrata Dna. *Dacier*, ipsa alitèr explicat; "Ἔκαμψε," inquit, "γόνατα καὶ χεῖρας,—— "signifie qu'il laissa tomber ses bras et ses "genoux, et qu'ils lui manquerent de lassitude." Verùm hæc interpretatio cum vocis ἔκαμψε significatione parùm congruit. Sensus videtur esse; *Ulyssem* genua et brachia flexisse, non φιλοσόφῳ λόγῳ, (uti ait *Eustathius*;) sed simplicitèr ad defatigationem vehementem, quâ ex tam diutino natatu afficiebantur, nonnihil levandam. Vide et ad *Il.* τ'. 72.

Ver. 455. Ὦδεε δὲ χρόα πάντα.] Τοῦ δὲ, "ᾤδεε χρόα," ἀντὶ τοῦ, ἐξώγκωτο. *Eustath.*

Et *sale tabentes* artus in littore ponunt.
Æn. I. 177.

Ibid. — θάλασσα δὲ κήκιε πολλὴ Ἂν στόμα.]

Et salsos —— revomentem pectore fluctus.
Æn. V. 182.

Ver. 456. —— ὁ δ' ἄπνευστος.] Apud *Eustathium* in commentario, ὁ δ' ἄρ' ἄπνευστος.

Ver. 459. —— ἀπὸ ἕο.] Vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 463. Σχοίνῳ.] Εἶδος πόας, ἡ σχοῖνος. *Schol.*

Ibid. —— κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν.]

—————— magno telluris amore
Egressi, optatâ potiuntur Troës arenâ.
Æn. I. 175.

Ibid. —— ἄρουραν.] Vide ad *Il.* ζ'. 142.

Ver. 465. —— τί νύ μοι μήκιστα γένηται;] Vide supra ad *ver.* 299.

Ver. 467. —— στίβη.] Ἡ πάχνη, κατὰ ἀντίφρασιν· ἢ τὸ ἑωθινὸν ψῦχος. *Schol.*

Digitized by Google

Ἐξ ὀλιγηπελίης, δαμάσῃ κεκαφηότα θυμόν·
Αὔρη δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρὴ πνέει ἠῶθι πρό.
Εἰ δέ κεν ἐς κλιτὺν ἀναβὰς καὶ δάσκιον ὕλην,
Θάμνοις ἐν πυκινοῖσι καταδραθῶ, εἴ με μεθείη
Ῥῖγος καὶ κάματος, γλυκερὸς δέ μοι ὕπνος ἐπέλθῃ,
Δείδω, μὴ θήρεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένωμαι.
  Ὣς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι·
Βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ὕλην· τὴν δὲ σχεδὸν ὕδατος εὗρεν
Ἐν περιφαινομένῳ· δοιοὺς δ' ἄρ' ὑπήλυθε θάμνους,
Ἐξομόθεν πεφυῶτας· ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης.
Τοὺς μὲν ἄρ' οὔτ' ἀνέμων διάει μένος ὑγρὸν ἀέντων,
Οὐδέποτ' ἠέλιος φαέθων ἀκτῖσιν ἔβαλλεν,
Οὔτ' ὄμβρος περάασκε διαμπερές· ὣς ἄρα πυκνοὶ

"Præ imbecillitate, conficiat afflictum animo:
"Aura nempè ex fluvio frigida spirat matutino tempore.
"Si verò ad clivum conscendens et umbrosam sylvam,
"Arbustis in densis dormiero, si me sineret
"Frigus et lassitudo, jucundus autem mihi somnus obreperet;
"Vereor, nè feris captura et præda fiam."
Sic sanè ei deliberanti visum est satiùs esse:
Perrexit nempè ire in sylvam; hanc autem prope aquam invenit
In conspicuo-loco; duo autem deindè subiit arbusta,
Ex-uno-loco enata, hoc quidem oleastri, illud autem oleæ.
Hæc quidem neque ventorum perflat vis humidùm spirantium,
Neque unquam sol lucens radiis percutiebat,
Neque imber penetrabat penitùs; sic sanè densa

Ibid. ——— ἱέρση.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ἐέρση. Sed hoc leviculum.

Ver. 468. ——— κεκαφηότα.] Vide ad *Il.* ά. 265. et ν′. 46.

Ver. 469. —— πνέει.] *Eustathius* in commentario videtur legisse πίλνατ'.

Ver. 470. —— κλιτύν.] Τὴν ὑψηλὴν πρόσβασιν τοῦ ὄρους. *Schol.* Vide et suprà ad *Il.* π′. 390.

Ibid. et *ver.* 475. ——— ὕλην.] Vide ad *Il.* γ′. 151.

Ver. 471. Θάμνοις ἐν πυκινοῖσι.] Apud *Eustathium*, Θάμνοισι πυκινοῖσι.

Ibid. —— εἴ με.] *Al.* εἴ κε.

Ibid. —— μεθείη.] Apud *Eustathium*, μεθίει. Vide ad *Il.* π′. 762.

Ver. 473. —— θήρεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα.] Vide ad *Il.* λ′. 452.

Ver. 476. Ἐν περιφαινομένῳ.] Περιορωμένῳ· περὶ ὃν τόπον οὐκ ἔστιν ὕλη, ἀλλὰ μόνον θάμνος· τὸ δὲ περὶ αὐτὸν, ψιλόν. *Schol.*

Ver. 477. Ἐξομόθεν.] Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου. *Schol.*

Ibid. —— ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης.] Ὅρα δὲ καινὸν σχῆμα ἐν τῷ, "δύο ὑπῆλθε θάμνους· "ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης." Ἐχρῆν μὲν γὰρ εἰπεῖν, τὸν μὲν φυλίης, τὸν δ' ἐλαίης. Ὁ δὲ, στίξας τελείαν ἐν τῷ, "ἐξομόθεν πεφυῶτας," εἶτα ὡς ἐξ ὑπαρχῆς ἐπάγει, κατὰ ἔλλειψιν ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, τὸ, "ὁ μὲν, ὁ δέ·" ἵνα λέγῃ, ὡς ὁ μὲν ἦν φυλίης· ὁ δ' ἦν ἐλαίης. *Eustath.* De hujusmodi syntaxi, vide infrà ad μ′. 73. item ad *Il.* γ′. 211.

Ibid. —— φυλίης.] Εἶδος ἐλαίης τῆς καλουμένης φυλίας. *Schol.*

Ver. 478. —— διάει.] *Al.* διάη.

Ibid. —— ὑγρὸν ἀέντων.] Καὶ ἀνέμων δὲ φύσιν ἀκριβῶς κατενόησεν [Ὅμηρος·] ὧν τὴν μὲν γένεσιν ἐκ τῶν ὑγρῶν εἶναι· τοῦ μὲν γὰρ ὕδατος μεταβολὴ εἰς ἀέρα γίνεται· ὁ δὲ ἄνεμος ἐστὶν ἀὴρ ῥέων. Τοῦτο δὲ ἔν τε ἄλλοις πολλοῖς ἐμφαίνει, καὶ ἐν οἷς φησὶν, "—— ἀνέμων μένος ὑγρὸν "ἀέντων." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13.

Ver. 479. Οὐδέποτ' ἠέλιος.] *Al.* Οὐδ' αὖ ἠέλιος.

Solis inaccessam radiis—. *Æn.* VIII. 195.

Digitized by Google

Ἀλλήλοισιν ἔφυν ἐπαμοιβαδίς· οὓς ὑπ' Ὀδυσσεὺς
Δύσετ'· ἄφαρ δ' εὐνὴν ἐπαμήσατο χερσὶ φίλῃσιν
Εὐρεῖαν· φύλλων γὰρ ἔην χύσις ἤλιθα πολλή,
Ὅσσον τ' ἠὲ δύω, ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι
Ὥρῃ χειμερίῃ, εἰ καὶ μάλα περ χαλεπαίνοι.
Τὴν μὲν ἰδὼν γήθησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἐν δ' ἄρα μέσσῃ λέκτο, χύσιν δ' ἐπεχεύατο φύλλων.
Ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν σποδιῇ ἐνέκρυψε μελαίνῃ,
Ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς, ᾧ μὴ πάρα γείτονες ἄλλοι,
Σπέρμα πυρὸς σώζων, ἵνα μή ποθεν ἄλλοθεν αὔοι·
Ὣς Ὀδυσεὺς φύλλοισι καλύψατο· τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη
Ὕπνον ἐπ' ὄμμασι χεῦ', ἵνα μιν παύσειε τάχιστα
Δυσπονέος καμάτοιο, φίλα βλέφαρ' ἀμφικαλύψας.

Invicem creverunt alterum-alteri intertextum; quæ Ulysses
Subiit; statimque cubile congessit manibus charis
Latum: foliorum enim erat copia affatim ingens;
Quantum utique duos, vel tres viros tegeret
Tempestate hiberna, etiamsi vel admodùm sæviret.
Illam quidem videns gavisus est patiens nobilis Ulysses;
In medio autem decubuit, copiamque superingessit foliorum.
Quemadmodum autem cùm aliquis torrem cinere absconderit nigro,
Agro in extremo, cui non adsunt vicini alii,
Semen ignis servans, ut nè quà aliundè incendat;
Sic Ulysses foliis se-obtexit; huic autem Minerva
Somnum in oculis fudit, ut ipsum *is* cessare-faceret citissimè
A-difficili labore, charas palpebras obtegens.

Ver. 482. Δύσετ'.] Vide ad *Il.* β'. 35. et ί. 109.

Ibid. ——— εὐνὴν.] *Al.* ὕλην.

Ver. 487. —— λέκτο.] Vide ad *Il.* β'. 515.

Ibid. ——— ἐπεχεύατο.] Vide infrà ad *ver.* 491. et ad *ί.* 296.

Ver. 488. 490. Ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν —— Σπέρμα πυρὸς σώζων.] Καὶ ἔστιν ἀστεῖα ἡ παραβολή· τὸν γὰρ ἤδη λειποψυχοῦντα καὶ βραχὺ ἔχοντα τὸ ζωτικὸν καὶ οἷον σβεννύμενον, ζωπύρῳ εἰκάζει ϗ σπινθῆρι τῷ κατὰ σποδιάν· ἐξ οὗ, οἷα καὶ σπέρματος, πολὺ καρπούμεθα πῦρ. *Eustath.* Similitèr et Dna. *Dacier*; "Cette "comparaison," inquit, "est très-agreable "et très-juste. Ulysse, à qui il ne reste "qu'un soufle de vie, et qui s'en va presque "éteint, est très bien comparé à un tison, qui ne conserve que dans un bout "un reste de feu. Comme ce tison, caché "la nuit sous la cendre, se ranime le lendemain, et s'embrase; de même Ulysse, "rechauffé pendant la nuit sous cette couverture de feuilles, se ranimera le lendemain." Observatione, ut mihi quidem videtur, subtiliori et nimis minutâ.

Ver. 489. — ἐπ' ἐσχατιῆς.] *Al.* ἐπ' ἐσχατιῇ.

Ver. 490. Σπέρμα πυρὸς σώζων.] Τὸν σπινθῆρα τοῦ πυρὸς. *Schol.* "Σπέρμα πυρὸς σώ-"ζων," ἀντὶ τοῦ, γόνιμον ἀρχήν. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7.

——— quærit pars *semina* flammæ.
Æn. VI. 6.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus Poëtarum "*par penè splendor ambo*"*rum est.*" *Lib.* V. *cap.* 12.

Ver. 491. —— φύλλοισι καλύψατο.] Notandus hîc primarius et maximè proprius Vocis *Mediæ* Usus. *Foliis se ipse cooperuit:* Sic suprà *ver.* 487. "χύσιν δ' ἐπεχεύατο "φύλλων," *Foliorum acervum sibi ipse ingessit.* Similitèr, τιμήσομαι, *honorabilem me præstabo;* μισήσομαι, *odiosum me reddam;* κόψομαι, *cædam me ipse;* &c. Vide infrà ad *ί.* 296. item ad *Il.* γ'. 141.

Ver. 493. Δυσπονέος καμάτοιο.] Χαλεπὸν πόνον ἐπιφέροντος. *Schol.* Cæterùm *Dionysius Halicarnassensis*, περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23. citat Δυσπραγίος καμάτοιο. Quam lectionem et præfert *Barnesius.*

Digitized by Google

THE

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ζ΄.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ζ΄.

ἈΘΗΝΑ͂ ἐπιστᾶσα ὄναρ τῇ Ἀλκινόου θυγατρὶ Ναυσικάᾳ, κελεύει αὐτῇ τὴν ἐσθῆτα ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀγαγοῦσῃ, πλύνειν· πλησίον γὰρ αὐτῇ εἶναι τὸν γάμον· ἡ δὲ τὸ κελευσθὲν ποιεῖ. Ἔπειτα παίζει μετὰ τῶν θεραπαινῶν· ἀκούσας δὲ αὐτῶν ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐξυπνίζεται· καὶ δεηθεὶς Ναυσικάας, ἐσθῆτα καὶ τροφὴν παρ' αὐτῆς λαβὼν, ἕπεται αὐτῇ εἰς τὴν πόλιν.

Ἄλλη ὑπόθεσις.

ΝΑΥΣΙΚΑ΄Α, ἡ Ἀλκινόου θυγάτηρ, ὑπὸ ὀνείρου τρωτεῦσα, ἐπὶ τὸν ποταμὸν κάτεισι, πλύνουσα τὴν ἐσθῆτα· μετὰ δὲ τὸ πλῦναι, παιδιά τις, ὥσπερ εἰκὸς, διὰ σφαίρας ταῖς κόραις γίνεται. Ὀδυσσεὺς δὲ, θορύβου γενομένου, διϋπνίσθη, καὶ ἐσθῆτος τυχὼν, μέχρι τοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἱεροῦ, ὃ πρὸ τῆς πόλεως ἦν, συνώδευε τῇ κόρῃ.

Ἐπιγραφαί.

Ὀδυσσέως ἄφιξις εἰς Φαίακας.

Ἄλλως.

Ζῆτα δὲ Ναυσικάα κόμισ' ἐν Σχερίῃ Ὀδυσῆα.

ὯΣ ὁ μὲν ἔνθα κάθευδε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ὕπνῳ καὶ καμάτῳ ἀρημένος· αὐτὰρ Ἀθήνη

LIB. VI.

SIC illic dormiebat quidem patiens nobilis Ulysses,
Somno et labore oppressus; verùm Minerva

Ver. 1. Ὣς ὁ μὲν ἔνθα κάθευδε.] Ὅρα δὲ ὡς κοιμίσας τὸν Ὀδυσσέα μετὰ τὸν οὕτω πολὺν κίνδυνον, εἶτα τῶν ἐφεξῆς γινόμενος, ἱστορίαν παρενέπλεξεν, οὐκ ἀναγκαίαν μὲν ἄλλως, ὅμως δὲ γοργῶς ποικίλλουσαν καὶ ἐξαιροῦσαν τὸ τῆς γραφῆς μονοειδές. *Eustath.*

Ibid. —— κάθευδε.] *Barnesius* edidit καθεῦδε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά. 611.

Ver. 2. Ὕπνῳ καὶ καμάτῳ ἀρημένος.] Βεβλαμμένος· ἤτοι συλληπτικῶς· ὑπὸ μὲν γὰρ τοῦ καμάτου βέβλαπτο, ὑπὸ δὲ τοῦ ὕπνου οὐκ ἔτι. Ἢ, κατὰ ἀντίφρασιν, τὴν ἀγρυπνίαν, ὕπνον ἔφη. Ἢ, ἐπὶ τῷ καμάτῳ στικτέον· εἶτα ἀρημένος,

Digitized by Google

Βῆ ῥ' ἐς Φαιήκων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε·
Οἳ πρὶν μέν ποτ' ἔναιον ἐν εὐρυχόρῳ Ὑπερείῃ,
Ἀγχοῦ Κυκλώπων, ἀνδρῶν ὑπερηνορεόντων,
Οἵ σφεας σινέσκοντο, βίηφι δὲ φέρτεροι ἦσαν.
Ἔνθεν ἀναστήσας ἄγε Ναυσίθοος θεοειδὴς,
Εἷσεν δ' ἐν Σχερίῃ, ἑκὰς ἀνδρῶν ἀλφηστάων·
Ἀμφὶ δὲ τεῖχος ἔλασσε πόλει, καὶ ἐδείματο οἴκους,
Καὶ νηοὺς ποίησε θεῶν, καὶ ἐδάσσατ' ἀρούρας.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη κηρὶ δαμεὶς ἄϊδόσδε βεβήκει·
Ἀλκίνοος δὲ τότ' ἦρχε, θεῶν ἄπο μήδεα εἰδώς.
Τοῦ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα θεά γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Νόστον Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μητιόωσα·
Βῆ δ' ἴμεν ἐς θάλαμον πολυδαίδαλον, ᾧ ἐνὶ κούρη
Κοιμᾶτ', ἀθανάτῃσι φυὴν καὶ εἶδος ὁμοίη,

Ibat ad Phæacum virorum populumque urbemque:
Qui anteà quidem habitabant in spaciosâ Hypereâ,
Prope Cyclopas, viros superbientes;
Qui ipsos infestabant; viribus autem potiores erant.
Inde excitos *illos* deduxit Nausithous deo-similis,
Collocavitque in Scheriâ, procul ab hominibus ingeniosis;
Circùm verò murum duxit urbi, et ædificavit domos,
Et templa fecit deorum, et divisit agros.
Sed hic quidem jamjam fato domitus, ad inferos descenderat:
Alcinoüs verò tunc imperabat, à diis consilia doctus.
Hujus quidem ivit ad domum dea cæsia-oculos Minerva,
Reditum Ulyssi magnanimo moliens:
Perrexit autem ire ad thalamum fabrè-factum, in quo puella
Cubabat, immortalibus oris-habitu et formâ similis,

ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος βλαβεὶς καὶ παρεθεὶς, ἢ κατισχόμενος. *Schol.* Quæ omnes admodùm invenustæ videntur explicandi rationes. Sententia reverà est, "*Labore defatigatus, somnoque oppressus.*" Vide ad *Il.* κʹ. 98.

—— confectum curis, somnoque gravatum. *Æn.* VI. 520.

Ibid. —— ἀρημένος.] *Al.* ἀρημένος.

Ver. 5. —— ὑπερηνορεόντων.] Ὑπερεχόντων τῇ ἠνορέῃ, ὅ ἐστὶ τῇ ἀνδρείᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερηφάνων. *Schol.*

Ver. 6. —— σινέσκοντο.] Vide ad *Il.* βʹ. 221. item infrà ad *Odyss.* λʹ. 109.

Ibid. —— βίηφι.] Vide ad *Il.* νʹ. 588.

Ver. 7. —— ἀναστήσας.] Ἀνακομίσας, ἀποικίαν στειλάμενος. *Schol.*

Ibid. —— θεοειδὴς.] Vide ad *Il.* αʹ. 217.

Ver. 8. —— Σχερίῃ.] Ἡ τῶν Φαιάκων πόλις. *Schol.*

Ibid. —— ἑκὰς ἀνδρῶν.] *Plutarchus* περὶ φυγῆς, citat ἑκὰς ἄλλων.

Ibid. — ἀλφηστάων.] Τῶν εὑρετικῶν καὶ ἐπινοητικῶν ἀνθρώπων. *Schol.* Cæterùm post hunc versum, alium ex *Plutarcho*, loco suprà citato, inseruit *Barnesius*;

"Ἀνθρώπων ἀπάνευθε, πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ."

Diù hîc, at ait, *ob rotunditatem Periodi desideratum.* Verùm ex contextu liquet *Plutarchum* versum istum non hinc, sed ex *ver.* 204. infrà, citâsse. Quin et præcedente, "ἑκὰς ἀνδρῶν ἀλφηστάων" sequens illud, "Ἀνθρώπων ἀπάνευθε," admodùm ταυτολόγον erit et invenustum.

Ver. 9. Ἀμφὶ δὲ τεῖχος &c.] "Duobus "versibus omnia complectitur, quæ urbem "habitandam spectant." *Spondan.*

Ver. 11. 23. —— βεβήκει —— κιχάρισα.] Vide ad *Il.* αʹ. 221. et γʹ. 492.

Ver. 13. 24. 41. 47. et 112. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* αʹ. 206. Ὅτι τῇ φρονήσει Ἀθηνᾷ τὰ κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν Ναυσικάαν ὁ Ποιητὴς ἀνατίθησιν, ὡς πάνυ σαφῶς αὐτὸς καὶ συντώτατα τὸ τοιοῦτον πλάσμα μεταχειρισάμενος. *Eustath.*

Ver. 16. —— ἀθανάτῃσι.] Similitèrque

Digitized by Google

Ναυσικάα, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο·
Πὰρ δὲ δύ' ἀμφίπολοι, Χαρίτων ἄπο κάλλος ἔχουσαι,
Σταθμοῖϊν ἑκάτερθε, θύραι δ' ἐπέκειντο φαειναί.
Ἡ δ' ἀνέμου ὡς πνοιὴ ἐπέσσυτο δέμνια κούρης·
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν,
Εἰδομένη κούρῃ ναυσικλειτοῖο Δύμαντος,
Ἥ οἱ ὁμηλικίη μὲν ἔην, κεχάριστο δὲ θυμῷ·
Τῇ μιν ἐεισαμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ναυσικάα, τί νύ σ' ὧδε μεθήμονα γείνατο μήτηρ;
Εἵματα μέν τοι κεῖται ἀκηδέα, σιγαλόεντα·
Σοὶ δὲ γάμος σχεδόν ἐστιν, ἵνα χρὴ καλὰ μὲν αὐτὴν
Ἕννυσθαι, τὰ δὲ τοῖσι παρασχεῖν, οἵ κέ σ' ἄγωνται.
Ἐκ γάρ τοι τούτων φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει
Ἐσθλή· χαίρουσιν δὲ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.
Ἀλλ' ἴομεν πλυνέουσαι ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφι,
Καί τοι ἐγὼ συνέριθος ἅμ' ἕψομαι, ὄφρα τάχιστα
Ἐντύνεαι· ἐπεὶ οὔτοι ἔτι δὴν παρθένος ἔσσεαι·
Ἤδη γάρ σε μνῶνται ἀριστῆες κατὰ δῆμον

Nausicaa, filia magnanimi Alcinoi:
Juxtà autem duæ ancillæ, à Gratiis pulchritudinem habentes,
A-postibus utrinque; fores verò admotæ-erant splendidæ.
Illa verò venti veluti flatus accessit ad cubilia puellæ:
Stetitque supra caput, et ipsam sermone allocuta est,
Assimilata filiæ celebris-in-re-nauticâ Dymantis,
Quæ ei æqualis quidem erat, grataque animo:
Huic seipsam cùm assimilâsset, allocuta est cæsia-oculos Minerva;
" Nausicaa, quid te sic negligentem peperit mater?
" Vestes etenim tibi jacent neglectæ, pulchræ;
" Tibi verò nuptiæ instant, ubi oportet pulchras quidem teipsam
" Induere, aliasque illis præbere, qui te ducant.
" Etenim ex his fama apud homines oritur
" Bona; gaudent verò pater et veneranda mater.
" Quin eamus loturæ simul ac aurora illuxerit,
" Et ego adjutrix unà comitabor; ut celerrimè
" Expediaris; quoniam non ampliùs diù virgo eris:
" Jamjam enim te ambiunt optimi in populo

---

infrà *ver.* 309. *ἀθάνατος*. Vide ad *Il. ά.* 398.

Ver. 19. *Σταθμοῖϊν ἑκάτερθε.*] Ὅ ἐστιν ἑκατέρωθεν τῶν παραστάδων. *Eustath.*

Ver. 20. —— *ἐπέσσυτο.*] *Al.* *ἐπ' ἔσσυτο.*

Ver. 21. *Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς.*]

Devolat, et supra caput astitit ———.
Æn. IV. 702.

Ver. 24. Τῇ *μιν ἐεισαμένη.*] Vide ad *Il. γ'.* 389. *Al.* Τῇ *μιν εἰδομένη.*

Ver. 27. et 111. —— *καλὰ.*] Similitèrque *ver.* 87. Καλὸν· et *ver.* 108. *καλαὶ.* Vide ad *Il. β'.* 43.

Ver. 28. ——— *τὰ δὲ τοῖσι παρασχεῖν, οἵ κέ σ' ἄγωνται.*] Ἔθος γὰρ, φασὶν, ἦν, τὰς νύμφας τοῖς τοῦ νυμφίου, ἐσθῆτας ἐν τῷ τοῦ γάμου καιρῷ χαρίζεσθαι. *Eustath.*

Ver. 31. 33. ——— *πλυνέουσαι* ——— Ἐντύνεαι.] Quâ analogiâ ex *μαρτῦρομαι*, fit *μαρτὔρέομαι*, *μάρτὔρος*· ex *κρῖνω*, *κρἴνέω*, *κρἴσις*· ex *θαρσῦνω*, *θαρσὔνέω*, *θάρσὔνος*· eâdem ex *πλῦνω*, fit *πλὔνέω*, *πλὔνὸς*· ex *ἐντῦνω*, *ἐντὔνέω*· &c. Vide ad *Il. ά.* 338. *π'.* 70. et *χ'.* 153.

Ver. 32. ——— *συνέριθος.*] *Συνεργὸς, παρὰ τὴν ἀγαθὴν ἔριν. Schol.*

Ver. 33. ——— *ἔσσεαι.*] Enuntiabatur ac si scriptum esset *ἔσσῃ*.

Digitized by Google

Πάντων Φαιήκων, ὅθι τοι γένος ἐστὶ καὶ αὐτῇ.
Ἀλλ' ἄγ', ἐπότρυνον πατέρα κλυτὸν ἠῶθι πρὸ,
Ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν ἐφοπλίσαι, ἥ κεν ἄγησι
Ζῶστρά τε, καὶ πέπλους, καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα.
Καὶ δέ σοι ὧδ' αὐτῇ πολὺ κάλλιον, ἠὲ πόδεσσιν
Ἔρχεσθαι· πολλὸν γὰρ ἀπὸ πλυνοὶ εἰσὶ πόληος.
Ἡ μὲν ἄρ' ὡς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη
Οὔλυμπονδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
Ἔμμεναι· οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται, οὔτε ποτ' ὄμβρῳ
Δεύεται, οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται· ἀλλὰ μάλ' αἴθρη
Πέπταται ἀννέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη·

" Omnium Phæacum; ubi tibi genus et ipsi.
" Verùm age, hortare patrem inclytum sub auroram,
" Mulos et currum apparare, qui vehat
" Cingulaque, et peplos, et pallia mirabilia.
" Quippè tibi sic ipsi multò honestius est, quàm pedibus
" Ire; multùm enim absunt labra ab urbe."
Sic quidem locuta abiit cæsia-oculos Minerva
Ad Olympum, ubi aiunt deorum sedem firmam semper
Esse: neque ventis concutitur, neque unquam imbre
Rigatur, neque nix ingruit; sed omninò serenitas
Panditur innubis; candidusque ambit splendor:

Ver. 35. —— ὅθι τοι.] *Al.* ὅτι τοι, et ἤ τοι, sive ᾗ τοι.

Ver. 37. 72. et 260. —— ἄμαξαν.] Vide ad *Il.* ώ. 711. et 782.

Ver. 37. 57. 69. —— ἐφοπλίσαι —— ἐφοπλίσσειας —— ἐφοπλίσσουσι.] Vide ad *Il.* ά. 140. et ψ'. 55.

Ver. 38. Ζῶστρα.] Τὰ πρὸς ζώνην ἐπιτήδεια ἐνδύματα. *Schol.*

Ibid. —— ῥήγεα.] Vide ad *Il.* ώ. 644.

Ver. 40. —— πλυνοί.] Πλυνοὶ δὲ, παρὰ μὲν ἄλλοις, σκάφαι τινὲς χρήσιμοι πλύνειν· παρὰ δὲ Ὁμήρῳ, βόθροι ἐν οἷς ἔπλυνον. *Eustath.* Vide et suprà ad *ver.* 31.

Ver. 42. Οὔλυμπονδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος.] *Al.* Οὔλυμπονδ', ὅν φασι.

Apparet Divûm numen, sedesque quietæ;
Quas neque concutiunt venti, neque nubila nimbis
Adspergunt; neque nix acri concreta pruinâ
Cana cadens violat; semperque innubilus æther
Integit, et largè diffuso lumine ridet.
Lucret. lib. III. 18.

—— nubes excedit Olympus
Lêge deûm; minimas rerum discordia turbat;
Pacem summa tenent ——.
Lucan. Pharsal. lib. II. 271.

" Pars superior mundi et ordinatior, ac " propinqua sideribus, nec in nubem cogi- " tur, nec in tempestatem impellitur, nec " versatur in turbinem; omni tumultu ca- " ret." *Seneca de Irâ, lib.* III. *cap.* 6. Cæterùm de vocibus, " Ὄλυμπος, οὐρανὸς," ita *Aristoteles*; Ἐτύμως καλοῦμεν, οὐρανὸν μὲν, ἀπὸ τοῦ ὅρον εἶναι τῶν ἄνω· ὄλυμπον δὲ, οἷον ὁλολαμπῆ, ϗ παντὸς ζόφου ϗ ἀτάκτου κινήματος κεχωρισμένον, οἷον γίνεται παρ' ἡμῖν διὰ χειμῶνος ϗ ἀνέμων βίας, ὥσπερ ἔφη ϗ ὁ Ποιητὴς Ὅμηρος· " Οὔλυμπονδ', ὅν φασὶ, &c." *Lib. de Mundo, cap.* 6. Conjecturâ, ut opinor, satìs incertâ.

Ibid. —— θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ.]

Ὁ δὲ χάλκεος ἀσφαλὲς αἰὲν ἕδος
Μένει οὐρανὸς· ——
Pindar. Nemeor. Ode VI. *ver.* 6.

Ver. 44. —— ἀλλὰ μάλ' αἴθρη Πέπταται.]

Largior hîc campos æther et lumine vestit
Purpureo ——. *Æn.* VI. 640.

Ver. 45. 65. Πέπταται —— ἐπιδέδρομεν —— μέμηλεν.] Vide ad *Il.* ά. 37. et β'. 614.

Ibid. —— ἀννέφελος.] *Aristoteles*, loco suprà citato, legit ἀνέφελος. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά. 398.

Ibid. —— ἐπιδέδρομεν.] *Aristoteles ibid.* citat ἀναδέδρομεν. Vulgatam autem lectionem potiorem esse contendit *Eustathius*.

Digitized by Google

Τῷ ἐνὶ τέρπονται μάκαρες θεοὶ ἤματα πάντα.
Ἔνθ' ἀπέβη Γλαυκῶπις, ἐπεὶ διεπέφραδε κούρῃ.
  Αὐτίκα δ' ἠὼς ἦλθεν ἐΰθρονος, ἥ μιν ἔγειρε
Ναυσικάαν εὔπεπλον· ἄφαρ δ' ἀπεθαύμασ' ὄνειρον.
Βῆ δ' ἰέναι διὰ δώμαθ', ἵν' ἀγγείλειε τοκεῦσι,
Πατρὶ φίλῳ καὶ μητρί· κιχήσατο δ' ἔνδον ἐόντας.
Ἡ μὲν ἐπ' ἰσχάρῃ ἧστο, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν,
Ἠλάκατα στρωφῶσ' ἁλιπόρφυρα· τῷ δὲ θύραζε
Ἐρχομένῳ ξύμβλητο μετὰ κλειτοὺς βασιλῆας
Ἐς βουλὴν, ἵνα μιν κάλεον Φαίηκες ἀγαυοί·
Ἡ δὲ μάλ' ἄγχι στᾶσα φίλον πατέρα προσέειπε·
  Πάππα φίλ', οὐκ ἂν δή μοι ἐφοπλίσσειας ἀπήνην
Ὑψηλὴν, εὔκυκλον, ἵνα κλυτὰ εἵματ' ἄγωμαι
Ἐς ποταμὸν πλυνέουσα, τά μοι ῥερυπωμένα κεῖται;
Καὶ δέ σοι αὐτῷ ἔοικε μετὰ πρώτοισιν ἐόντι
Βουλὰς βουλεύειν καθαρὰ χροῒ εἵματ' ἔχοντα.
Πέντε δέ τοι φίλοι υἷες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν,
Οἱ δύ' ὀπυίοντες, τρεῖς δ' ἠΐθεοι θαλέθοντες·

In quo delectantur beati dii diebus omnibus.
Eò abiit Pallas, postquam consilium contulerat puellæ.
Statim verò aurora advenit pulchro-sedens-in-solio, quæ ipsam excitabat
Nausicaam pulchro-peplo: continuò-autem *ea* admirata est somnium.
Perrexit verò ire per ædes, ut annunciaret parentibus,
Patri charo et matri: deprehendit autem *eos* intùs existentes.
Illa quidem ad focum sedebat, cum ancillis mulieribus,
Pensa versans marinâ-purpurâ-tincta: in ipsum autem foràs
Egredientem incidit ad inclytos reges
Ad consilium, quò ipsum vocabant Phæaces eximii.
Hæc autem valdè propè astans charum patrem allocuta est;
" Pater chare, nonne jam mihi apparaveris currum
" Excelsum, agilem-rotis; ut pulchras vestes feram
" Ad flumen lotura, quæ mihi sordidatæ jacent?
" Etenim tibi ipsi convenit inter primores versanti
" Consilia consulere, puras corpori vestes habenti.
" Quinque autem tibi chari filii in ædibus sunt,
" Quorum duo in-matrimonio, tres autem cælibes florentes:

Ver. 46. Τῷ ἐνὶ τέρπονται μάκαρες θεοί.] Vide *Plutarchum de audiendis Poëtis*, ubi hunc versum laudat.

Ver. 47. ——— διεπέφραδε.] Vide ad *Il.* ξ. 500.

Ver. 48. ——— ἐΰθρονος.] Θρόνον νῦν τὴν ἁρμόττουσαν λέγει τῆς ἠοῦς ἰδέαν· ἢ γάρ ἐστιν ἑδραία ἡ θεὸς αὕτη ἡ νῦν εἰρημένη. *Schol.*

Ver. 49. ——— ἀπεθαύμασ'.] Similitèrque ver. 181. ὀπάσειαν. Vide ad *Il.* ά. 140.

Ver. 50. ——— διὰ δώμαθ'.] *Al.* κατὰ δώμαθ'.

Ver. 53. et 306. ἁλιπόρφυρα.] Vide ad *Il.* ά. 482.

Ver. 57. ——— ἐφοπλίσσειας.] *Al.* ἐφοπλίσσειαν.

Ver. 58. et 70. ——— εὔκυκλον.] Εὔτροχον· κύκλοι γὰρ οἱ τροχοί. *Schol.*

Ver. 59. 64. ——— πλυνέουσα ——— νεόπλυτα.] Vide suprà ad *ver.* 31.

Ver. ——— ἐόντι.] *Al.* ἐόντα.

Ver. 63. Οἱ δύ' ὀπυίοντες, τρεῖς δ' ἠΐθεοι.] Ὅτι τοὺς ἠϊθέους διαστέλλει καὶ ἐνταῦθα πρὸς τὸν.

Digitized by Google

Οἳ δ' αἰεὶ ἐθέλουσι, νεόπλυτα εἵματ' ἔχοντες,
Ἐς χορὸν ἔρχεσθαι· τὰ δ' ἐμῇ φρενὶ πάντα μέμηλεν.
Ὣς ἔφατ'· αἴδετο γὰρ θαλερὸν γάμον ἐξονομῆναι
Πατρὶ φίλῳ· ὁ δὲ πάντα νόει, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
Οὔτε τοι ἡμιόνων φθονέω, τέκος, οὔτε τευ ἄλλου.
Ἔρχευ· ἀτάρ τοι δμῶες ἐφοπλίσσουσιν ἀπήνην
Ὑψηλὴν, εὔκυκλον, ὑπερτερίῃ ἀραρυῖαν.
Ὣς εἰπὼν, δμώεσσιν ἐκέκλετο· τοὶ δ' ἐπίθοντο.
Οἱ μὲν ἄρ' ἐκτὸς ἄμαξαν ἐΰτροχον ἡμιονείην
Ὅπλεον, ἡμιόνους θ' ὕπαγον, ζεῦξάν θ' ὑπ' ἀπήνῃ·
Κούρη δ' ἐκ θαλάμοιο φέρεν ἐσθῆτα φαεινὴν,
Καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐϋξέστῳ ἐπ' ἀπήνῃ·
Μήτηρ δ' ἐν κίστῃ ἐτίθει μενοεικέ' ἐδωδὴν,
Παντοίην, ἐν δ' ὄψα τίθει, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν
Ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ· (κούρη δ' ἐπεβήσετ' ἀπήνης·)
Δῶκε δὲ χρυσείῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον,

"Hi semper volunt, recens-lotis vestibus induti,
"Ad choream ire; hæc autem meæ menti omnia curæ sunt."
Sic dixit; verebatur enim floridas nuptias nominare
Patri charo; ille verò omnia intelligebat, et respondit sermone;
"Neque tibi mulos invideo, filia, neque quicquam aliud.
"Abi; cæterùm tibi famuli apparabunt currum
"Altum, agilem-rotis, contabulatione instructum."
Sic locutus, servis præcipit; illi verò paruerunt.
Illi quidem foràs currum agilem-rotis à mulis-tractum
Instruebant, mulosque submiserunt, junxeruntque sub curru:
Virgo autem è thalamo ferebat vestes pulchras;
Et eas quidem deposuit benè-polito in curru:
Mater verò in cistâ collocabat animo-gratum cibum,
Varium, obsoniaque imposuit, vinumque infudit
Utre in caprino; (puella verò conscendit currum:)
Dedit etiam aureâ in ampullâ humidum oleum,

ἐπυίοντας, εἰπὼν "Οἱ δύο ὀπυίοντες, τρεῖς δ' "ἠΐθεοι θαλέθοντες." ὡς εἶναι ἠΐθεον, τὸν μήπω γάμῳ ἐκδοθέντα. *Eustath.*

Ver. 68. —— οὔτε τευ ἄλλου.] *Eustathius* in commentario citat, οὔτε τευ ἄλλου.

Ver. 70. —— εὔκυκλον] *Al.* ἐΰκυκλον.

Ibid. —— ὑπερτερίῃ.] Ὑπερτερία δὲ, τὸ ἐπικείμενον τετράγωνον πλινθίον τῷ ἄξονι. *Eustath.*

Ver. 72. —— ἄρ'.] *Proindè, ut jussi erant* ——.

Ver. 73. Ὅπλεον.] *Al.* Ὥπλεον.

Ibid. —— ζεῦξαν θ'.] *Al.* ζεῦξαν δ'.

Ver. 74. —— ἐσθῆτα φαεινὴν.] Οὐ τότε οὖσαν φαεινὴν, ἐῤῥύπωτο γάρ· ἀλλὰ τῇ φύσει καθαρὰν. (Ita *Barnesius* pro vulgato καθαρᾶ.) *Schol.*

Ver. 78. —— κούρη δ' ἐπεβήσετ' ἀπήνης.] *Pausanias* picturam fuisse narrat, ubi inter alia videre erat παρθένους ἐπὶ ἡμιόνων, τὴν μὲν ἔχουσαν ἡνίας, τὴν δὲ ἐπικειμένην κάλυμμα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ· Ναυσικᾶν τε νομίζουσιν εἶναι τὴν Ἀλκίνου, καὶ τὴν θεράπαιναν, ἐλαυνούσας ἐπὶ τὰς πλυνούς. *Eliac. lib.* V. *cap.* 19. *sub fine.*

Ibid. —— ἐπεβήσετ'.] Vide ad *Il* β'. 35. et ι'. 109.

Ver. 79. Δῶκε δὲ χρυσείῃ ἐν ληκύθῳ.] Ita pro vulgato χρυσίῃ ἐν ληκύθῳ restituit *Barnesius*. Nec malè. Verisimilius tamen videtur, ex *ver.* 215, infrà, voculam οἱ hîc excidisse, veramque lectionem fuisse, Δῶκε δὲ οἱ χρυσίῃ ἐν ληκύθῳ· ut pronuntietur videlicet χρυσῇ· ut alibi sæpe.

Digitized by Google

Εἵως χυτλώσαιτο σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.
Ἡ δ' ἔλαβεν μάστιγα καὶ ἡνία σιγαλόεντα,
Μάστιξεν δ' ἐλάαν· καναχὴ δ' ἦν ἡμιόνοιϊν.
Αἱ δ' ἄμοτον τανύοντο· φέρον δ' ἐσθῆτα, καὶ αὐτὴν,
Οὐκ οἴην· ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι κίον ἄλλαι.
Αἱ δ' ὅτε δὴ ποταμοῖο ῥόον περικαλλέ' ἵκοντο,
Ἔνθ' ἤτοι πλυνοὶ ἦσαν ἐπηετανοὶ, πολὺ δ' ὕδωρ
Καλὸν ὑπεκπροέεσκε, μάλα περ ῥυπόωντα καθῆραι·
Ἔνθ' αἵγ' ἡμιόνους μὲν ὑπεκπροέλυσαν ἀπήνης,
Καὶ τοὺς μὲν σεῦαν ποταμὸν παρὰ δινήεντα,
Τρώγειν ἄγρωστιν μελιηδέα· ταὶ δ' ἀπ' ἀπήνης
Εἵματα χερσὶν ἕλοντο, καὶ ἐσφόρεον μέλαν ὕδωρ·
Στεῖβον δ' ἐν βόθροισι θοῶς ἔριδα προφέρουσαι.

Ut ungeretur cum famulis mulieribus.
Illa verò accepit flagellum et habenas pulchras,
Flagellavitque ut-inirent-cursum; strepitus autem erat mulorum.
Illi verò incessantèr contendebant, ferebantque vestes, et ipsam,
Non solam; unà cum illâ scilicèt et ancillæ ibant aliæ.
Illæ verò cùm jam fluvii ad alveum perpulchrum pervenissent,
Ubi labra erant perennia, multaque aqua
Pulchra profluebat, etiam admodùm sordidata ad purgandum;
Ibi illæ mulos quidem solverunt à curru;
Et eos quidem egerunt fluvium propter vorticosum,
Ut-ederent gramen dulce; ipsæ verò à curru
Vestes manibus sumpserunt, et inferebant in nigram aquam:
Constipabant autem in scrobibus celeritèr certamen proferentes.

Ibid. et *ver.* 215. —— ληκύθῳ] Ἐλαιοδόχῳ ἀγγείῳ. *Schol.*

Ver. 80. —— χυτλώσαιτο.] Λουσαμένη ἀλείψαιτο· χύτλος γὰρ, τὸ μεθ' ὕδατος ἔλαιον. *Schol.*

Ver. 81. —— σιγαλόεντα·] *Al.* φοινικόεντα. Quæ si vera sit lectio, pronuntiandum erit φοινικοῦντα. *Secunda* enim necessariò producitur. Vide ad *Il.* β′. 267.

Ver. 82. —— καναχὴ δ' ἦν ἡμιόνοιϊν.] Ὅτι τὸν τῶν ἡμιόνων ἐν τῷ συντόνως κινεῖσθαι ἦχον, εἰς καναχὴν ὀνοματοποιεῖ. *Eustath.* Vide ad *Il.* γ′. 455.

Ver. 86. 93. 95. —— πλυνοὶ — πλῦναν —— ἀποπλύνεσκε.] Vide suprà ad *ver.* 31.

Ibid. —— ἐπηετανοὶ.] Ἐπηετανοὺς αὐτοὺς εἶπεν, ὡς δι' ὅλου ἔτους κοίλους μένοντας, καὶ μὴ ἀναπληρουμένους, οἷα εἰκὸς πάσχειν τὰ βεβορβορωμένα δι' ὀρύξεως. *Eustath.*

Ver. 86. —— πολὺ δ' ὕδωρ Καλὸν ὑπεκπροέεσκε.] Ἐν δὲ τοῖς ῥήμασι γίνεται ἐξαλλαγὴ τῶν —— χρόνων, ὅταν ὁ ἐνεστὼς —— ἀντὶ τοῦ παρῳχηκότος [τεθῇ·] "Ἔνθ' ἤτοι πλυνοὶ ἦσαν "ἐπηετανοὶ, πολὺ δ' ὕδωρ Καλὸν ὑπεκπροέεσκε." ἀντὶ τοῦ, ἔῤῥεεν. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Consultò certè hîc ita scripsit Poëta, cùm æquè tulisset versus Καλὸν ὑπεκπρόρεεν, &c.

Ver. 88. —— ὑπεκπροέλυσαν ἀπήνης.] Ὅμ τοὺς ἐζευγμένους ἡμιόνους ὑπὸ τῇ ἀπήνῃ, ἔξω ζυγοῦ ἀγαγόντες, προέρχεσθαι ἀφῆκαν εἰς νομήν. *Eustath.* Vide et ad *Il.* ζ′. 504. 543.

Ver. 90. Τρώγειν ἄγρωστιν.] Τὸ δὲ, τρώγειν, ὠνοματοπεποίηται ἐπὶ ἀλόγων, τραχύτητα ἔχον καὶ ἐτερότητα πολλὴν πρὸς τὸ ἐσθίειν, ὅπερ ἐπὶ λογικῶν μάλιστα λέγεται. *Eustath.*

Ibid. —— ἄγρωστιν.] Εἶδος βοτάνης, ὅπερ ἐστὶ πόα χορτώδης. *Schol.*

Ibid. —— ταὶ δ'.] *Al.* αἱ δ'.

Ver. 91. —— καὶ ἐσφόρεον μέλαν ὕδωρ.] "C'est pour φόρεον ἐς μέλαν ὕδωρ." *Dacier.* Eandemque interpretationem in Versione secutus est *Barnesius.* Verùm cùm constructio ista paulò sit durior, nescio annon rectiùs exponat *Eustathius*; Ἐσφόρεον δὲ (inquit) ὕδωρ, ἀντὶ τοῦ, ἔφερον ἔσω τῶν πλυνῶν. Et iterùm in comment. ad ή. 6. Ἐσφόρεον — μέλαν ὕδωρ εἰς τοὺς πλυνοὺς αἱ ἀμφίπολοι.

Digitized by Google

Αὐτὰρ ἐπεὶ πλῦνάν τε, κάθηράν τε ῥύπα πάντα,
Ἑξείης πέτασαν παρὰ θῖν᾽ ἁλὸς, ἧχι μάλιστα
Λάϊγγας ποτὶ χέρσον ἀποπλύνεσκε θάλασσα.
Αἱ δὲ, λοεσσάμεναι, καὶ χρισσάμεναι λίπ᾽ ἐλαίῳ,
Δεῖπνον ἔπειθ᾽ εἵλοντο παρ᾽ ὄχθησιν ποταμοῖο·
Εἵματα δ᾽ ἠελίοιο μένον τερσήμεναι αὐγῇ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σίτȣ τάρφθεν δμωαί τε, καὶ αὐτὴ,
Σφαίρῃ ταί τ᾽ ἄρ᾽ ἔπαιζον, ἀπὸ κρήδεμνα βαλȣ̃σαι·

At postquam lavâssentque, purgâssentque sordes omnes,
Ordine explicuerunt ad littus maris, ubi potissimùm
Lapillus ad littus abluebat mare.
Ipsæ porrò lotæ, et unctæ pingui oleo,
Prandium deindè sumpserunt ad ripas fluvii:
Vestes autem, solis manebant dum siccarentur splendore.
Cæterùm postquam cibo saturatæ sunt ancillæque, et ipsa;
Pilâ ipsæ deindè ludebant, capitis-redimiculis depositis;

Ver. 94. —— *πέτασαν.*] Vide ad *Il.* ά. 67.

Ver. 95. —— *ἀποπλύνεσκε.*] Vide ad *Il.* ά. 37. et β΄. 221. *Al.* *ἀποπτύεσκε.*

Ver. 96. —— *λοεσσάμεναι, καὶ χρισσάμεναι.*] Vide suprà ad ί. 491. Cæterùm *Eustathius* in commentario legit, *λοεσσάμεναι ἠδ᾽ ἀλειψάμεναι.*

Ver. 100. —— *ἄρ᾽.*] *Deindè* ——.

Ver. 102. Οἵη δ᾽ Ἄρτεμις.]

Qualis in Eurotæ ripis, aut per juga Cynthi
Exercet Diana choros, quam mille secutæ
Hinc atque hinc glomerantur Oreades: illa pharetram
Fert humeris, gradiensque Deas supereminet omnes:
Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus:
Talis erat Dido; talem se læto ferebat
Per medios, instans operi regnisque futuris. *Æn.* I. 502.

Quo de loco *Gellius*; "Memini," inquit, "audîsse me ex Valerii Probi discipulis — solitum eum dicere, nihil quicquam tam improsperè Virgilium ex Homero vertisse, quàm versus hos amœnissimos, quos de Nausicaâ Homerus fecit.—Primum omnium id visum esse dicebant Probo, quòd apud Homerum quidem virgo Nausicaa ludibunda inter familiares puellas in locis solis rectè atque commodè confertur cum Dianâ venante in jugis montium inter agrestes deas; nequaquam autem conveniens Virgilium fecisse, quoniam Dido in urbe mediâ ingrediens inter Tyrios principes, cultu atque incessu serio, *instans operi*, sicut ipse ait, *regnisque futuris*, nihil ejus similitudines capere posset, quæ lusibus atque venatibus Dianæ congruit. Tum posteà quòd Homerus studia atque oblectamenta in venando Dianæ honestè apertèque dicit; Virgilius autem, quum de venatu deæ nihil dixisset, pharetram tamen facit eam ferre in humero, tanquam si onus et sarcinam. Atque illud impensè Probum esse demiratum in Virgilio dicebant, quòd Homerica quidem Λητὼ gaudium gaudeat genuinum et intimum, atque in ipso penetrali cordis et animæ vigens, (siquidem non aliud est, *γέγηθε δέ τε φρένα Λητώ·*) ipse autem imitari hoc volens, gaudia fecerit pigra et levia et cunctantia, et quasi in summo pectore supernantia: nescire enim sese quid significaret aliud, *pertentant*. Præter ista omnia, florem ipsius totius loci Virgilium videri omisisse; quòd hunc Homeri versum exiguè secutus sit: *Ῥεῖα δ᾽ ἀριγνώτη πέλεται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι·* quando nulla major cumulatiorque pulchritudinis laus dici potuerit, quàm quòd una inter omnes pulchras excelleret, una facilè ex omnibus nosceretur." *Gell. lib.* IX. *cap.* 9. Notandum porrò, (ut rectè observavit *Fulvius Ursinus* ad hunc *Virgilii* locum,) aptiorem esse *Homeri* comparationem *Nausicaæ* innuptæ, cuique mater *Arete* vivebat; quàm *Virgilii Didoni*, quæ *Sichæo* nupta fuerat, et cui mater jam non erat. *Scaliger* tamen *Virgilium Homero* hoc in loco longè superiorem contendit. *Poetic. lib.* V. *cap.* 3.

Ibid. —— *κατ᾽ ὄρεος.*] *Heraclides Ponticus* citat, *κατ᾽ ὄρεα.*

Digitized by Google

Τῇσι δὴ Ναυσικάα λευκώλενος ἤρχετο μολπῆς.
Οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεος ἰοχέαιρα,
Ἢ κατὰ Τηΰγετον περιμήκετον, ἢ Ἐρύμανθον,
Τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι·
Τῇ δέ θ' ἅμα Νύμφαι, κοῦραι Διὸς Αἰγιόχοιο,
Ἀγρονόμοι παίζουσι· γέγηθε δέ τε φρένα Λητώ·
Πασάων δ' ὑπὲρ ἥγε κάρη ἔχει ἠδὲ μέτωπα,
Ῥεῖα δ' ἀριγνώτη πέλεται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι·
Ὣς ἥγ' ἀμφιπόλοισι μετέπρεπε παρθένος ἀδμής·
Ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πάλιν οἶκονδε νέεσθαι,
Ζεύξασ' ἡμιόνους, πτύξασά τε εἵματα καλά·
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὡς Ὀδυσεὺς ἔγροιτο, ἴδοι τ' εὐώπιδα κούρην,
Ἥ οἱ Φαιήκων ἀνδρῶν πόλιν ἡγήσαιτο.
Σφαῖραν ἔπειτ' ἔρριψε μετ' ἀμφίπολον βασίλεια·

Illis verò Nausicaa pulchra-ulnas exordiebatur cantûs.
Qualis autem Diana incedit per montem sagittis-gaudens,
Aut per Taygetum arduum, aut Erymanthum,
Oblectans-se apris, et velocibus cervis;
Simul autem cum illa Nymphæ, filiæ Jovis Ægiochi
Agrestes ludunt; gaudet verò mente Latona:
Omnes autem ipsa capite supereminet, atque fronte;
Facilèque conspicua est, pulchræ verò et omnes:
Sic illa inter ancillas excellebat virgo indomita.
Sed quùm jam erat domum reditura,
Junctis mulis, plicatisque vestibus pulchris;
Tunc rursùs aliud cogitavit dea cæsia-oculis Minerva,
Ut Ulysses excitaretur, videretque pulchram-oculos puellam,
Quæ ipsum ad Phæacum virorum urbem duceret.
Pilam deindè jecit versus ancillam regina;

Ver. 103. —— Τηΰγετον.] Ὄρος τῆς Λακωνικῆς. *Schol.* Ἐστὶ δ' ὄρος μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὑψηλόν τι, καὶ ὄρθιον, συνάπτον κατὰ τὰ προσάρκτια μέρη ταῖς Ἀρκαδικαῖς ὑπωρείαις. *Strabo, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 557. *al.* 363.

Ibid. —— Ἐρύμανθον.] Ὄρος τῆς Ἀρκαδίας, καὶ ποταμός· ἔνθα ὁ Ἐρυμάνθιος κάπρος. *Schol.*

Ver. 104. —— κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι.] Ἡ Πελοπόννησος λεόντων ἄγονος ἐστί. Καί, ἴσα γε εἰκὸς, Ὅμηρος πεπαιδευμένη φρενὶ συνιδὼν τοῦτο, τὴν Ἄρτεμιν ἐκεῖ θηρῶσαν ᾄδων, εἶπεν, ὅτι ἄρα ἔπεισι τόν τε Ταΰγετον καὶ τὸν Ἐρύμανθον, "Τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείαις ἐλάφοισι." *Æl. de Animal. lib.* III. *cap.* 27.

Ibid. —— ὠκείῃς.] *Al.* ὠκείαις.

Ver. 105. Τῇ δέ θ' ἅμα.] *Al.* Τῇ δὲ ἅμα et Τῇ δὲ θ' ἅμαι.

Ibid. et *ver.* 324. —— Αἰγιόχοιο.] Vide ad *Il.* ά. 202.

Ver. 106. —— γέγηθε.] Vide ad *Il.* ά. 37. et ν'. 494.

Ver. 107. Πασάων δ' ὑπὲρ ἥγε κάρη ἔχει.]

> Verùm haec —— alias inter caput extulit ——. *Virg. Eclog.* I. 25.

> —— gradiensque deas supereminet omnes. *Æn.* I. 505.

Quem posteriorem locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus "*Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet.*" *Lib. cap.* 13.

Ver. 110. —— ἄρ'.] *Ut par erat* ——.

Ver. 115. —— ἀμφίπολον βασίλεια.] *Al.* ἀμφιπόλου βασιλείη.

Digitized by Google

Ἀμφιπόλου μὲν ἅμαρτε, βαθείῃ δ' ἔμπεσε δίνῃ.
Αἱ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσαν· ὁ δ' ἔγρετο δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἑζόμενος δ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
Ὤ μοι ἐγὼ, τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;
Ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι;
Ἠὲ φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής;
Ὥστε με κουράων ἀμφήλυθε θῆλυς ἀϋτὴ
Νυμφάων, αἳ ἔχουσ' ὀρέων αἰπεινὰ κάρηνα,
Καὶ πηγὰς ποταμῶν, καὶ πίσεα ποιήεντα.
Ἦ νύ που ἀνθρώπων εἰμὶ σχεδὸν αὐδηέντων;
Ἀλλ' ἄγ', ἐγὼν αὐτὸς πειρήσομαι, ἠδὲ ἴδωμαι.
Ὣς εἰπὼν θάμνων ὑπεδύσετο δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἐκ πυκινῆς δ' ὕλης πτόρθον κλάσε χειρὶ παχείῃ
Φύλλων, ὡς ῥύσαιτο περὶ χροῒ μήδεα φωτός.
Βῆ δ' ἴμεν, ὥστε λέων ὀρεσίτροφος, ἀλκὶ πεποιθὼς,

Ab ancillâ quidem aberravit: profundum autem incidit in verticem,
Illæ verò altè clamârunt; experrectus autem est nobilis Ulysses:
Sedensque cogitabat in mente et in animo;
" Hei mihi, quorum demùm hominum in terram deveni?
" Anne hi injurii et agrestes, neque justi?
" An hospitales, et ipsis est mens deorum-reverens?
" Ut me puellarum circumvenit fœmineus clamor
" Nympharum, quæ habitant montium summos vertices,
" Et fontes fluviorum, et palustria-loca herbosa.
" An jam alicubi homines sum prope vocales?
" Quin age, ego ipse experiar atque videbo."
Sic locutus arbustis egrediebatur nobilis Ulysses:
Ex densâ autem sylvâ ramum fregit manu crassâ,
Foliosum, ut tegeret circa corpus pudenda viri.
Perrexit autem ire, veluti leo montanus, viribus confisus,

Ver. 116. — ἵμπεσε.] *Eustathius* in commentario legit ἔμβαλε.

Ver. 119. —— τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;] Pronuntiabatur τῶν αὖτε, &c.

—————— quas vento accesserit oras,
Qui teneant, (nam inculta videt,) hominesne, feræne,
Quærere constituit ——— *Æn.* I. 311.

Quæ loca, quive habeant homines, ubi mœnia gentis,
Vestigemus ————. *Æn.* VII. 131.

Ver. 122. —— ἀμφήλυθε.] Constabit hoc quidem in loco Temporum ratio, sive vox ἀμφήλυθε ex *Perfecto* ἀμφήλυθα, sive ex *Aoristo* ἀμφήλυθον deducta intelligatur. Perindè enim est, sive dicat *Ulysses*, clamorem aures sibi *pulsare*; sive *jamjam pulsâsse*. Vide ad *Il.* ά. 37. et ί. 736.

Ver. 124. — πίσεα.] Τὰς διύγρους τόπους παρὰ τὸ πῖσαι, ὅ ἐςὶ ποτίσαι. *Schol.* Cæterùm *Eustathius* in commentario citat πίσεα.

Ver. 125. —— αὐδηέντων;] Εὐφώνων, (*Al.* Ἐμφώνων,) ἐνάρθρῳ φωνῇ χρωμένων. *Schol.* Vide suprà ad ί. 334.

Ver. 127. —— ὑπεδύσετο.] *Al.* ὑπεκδύσετο, Quod versum perimit.

Ver. 128. —— ὕλης.] Vide ad *Il.* γ'. 151.

Ibid. ——— πτόρθον κλάσε.] Ὁ δὲ πτόρθος ἔοικε κλάδος εἶναι πλατύς τι καὶ ἐπιμήκης. *Eustath.*

Ver. 130. Βῆ δ' ἴμεν, ὥστε λέων ὀρεσίτροφος.] Fuerunt qui *Ulyssem* hoc in loco, viribus defectum procellâque penè enecatum, leoni fero parùm aptè comparari crediderint. *Eustathius* vim similitudinis in eo consistere existimat, quòd *Ulysses* puellis, *Nausicaæ* comitibus, haud minùs quàm leo, terribilis apparuerit. Ὅτι τὸν Ὀδυσσέα γυμνὸν ὄντα, καὶ δυσπρόσιτον διὰ τοῦτο φανῆναι μετὰ βλοσυρότητος μέλλοντα ταῖς κόραις, λέοντι παραβάλλει, εἰπὼν " Βῆ δ' ἴμεν ὥστε λέων, &c." Εἶτα δεικνὺς ὡς οὐ πρὸς τὴν Ὀδυσσέως ἀνδρείαν ἡ παραβολὴ, ἀλλὰ πρὸς ἔκπληξιν, ἣν ἐξ αὐτοῦ αἱ γυναι-

Digitized by Google

Ὅστ' εἶσ' ὑόμενος καὶ ἀήμενος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
Δαίεται· αὐτὰρ ὁ βουσὶν ἐπέρχεται, ἢ ὀΐεσσιν,
Ἠὲ μετ' ἀγροτέρας ἐλάφους· κέλεται δέ ἑ γαστὴρ,
Μήλων πειρήσοντα καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν·
Ὣς Ὀδυσεὺς κούρῃσιν ἐϋπλοκάμοισιν ἔμελλε
Μίξεσθαι, γυμνός περ ἐών· χρειὼ γὰρ ἵκανε.
Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη, κεκακωμένος ἅλμῃ.
Τρέσσαν δ' ἄλλυδις ἄλλη ἐπ' ἠϊόνας προὐχούσας·
Οἴη δ' Ἀλκινόου θυγάτηρ μένε· τῇ γὰρ Ἀθήνη
Θάρσος ἐνὶ φρεσὶ θῆκε, καὶ ἐκ δέος εἵλετο γυίων.

Qui incedit compluṭus et ventos-passus; intusque ei oculos
Ardent: cæterùm is boves invadit, aut oves,
Aut agrestiores cervas; jubet nempè eum venter,
Pecudes tentaturum, etiam in densam domum ire:
Ita Ulysses puellis pulchris-comas erat
Congressurus, nudus licèt esset; necessitas enim urgebat,
Horribilis autem ipsis apparuit, deturpatus salsugine:
Diffugerunt autem huc atque illuc per ripas prominentes:
Sola autem Alcinoi filia mansit: ei enim Minerva
Audaciam in mente indidit, et metum exemit è membris.

κεις ἴπαθεν, ἐπάγει· [*ver*. 137.] "Σμερδαλέ-" "ος δ' αὐτῇσι φάνη, &c." Dna. *Dacier* leoni eum ideò comparari arbitratur, quia audito puellarum strepitu, hominibusne mitibus an crudelibus occursurus esset ignarus, ex arbusto nudus animoque intrepido egrederetur. Mihi in eo potiùs consistere videtur comparationis vis, tum quòd *Ulysses* mari tumidus, totusque spûmâ fœdatus, leoni agresti ventis procellisque afflicto, "Ὅστ' "εἶσ' ὑόμενος καὶ ἀήμενος," similis dicatur; tum quòd necessitate coactus, [*ver*. 136.] ex arbusto puellis timidis sese nec opinatò ostenderit; ipsisque (uti observat *Eustathius*) fugam et terrorem haud minorem, quàm leo ferus ovibus aut hinnulis imbecillibus, incusserit.

Ibid. —— ἀλκί.] Vide ad *Il*. ί. 299.

Ibid. —— πεποιθώς.] Vide ad *Il*. β'. 314. et infrà ad ξ' 467.

Ver. 131. —— ἐν δέ οἱ ὄσσε Δαίεται.] Scholia ex duobus MSS *Barnesio* excerpta interpretantur, πυρὶ ὁμοίους ἔχει. Similitèrque ipse *Barnesius*; "Sensus," (inquit), "λέων "ἐν ἑαυτῷ κατ' ὄσσε δαίεται· ut *Eustath*. ex-"ponit *fol*. 1555. *lin*. 40." At quanto simplicior et facilior erit constructio, si vox ὄσσε neutrius generis accipiatur, (vide *Iliad*. ν'. 435. 617. ψ'. 477.) ut sit sententia, quomodo ad hunc locum exponit *Eustathius*; Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῷ καίονται. Vide et ad *Il*. ά. 104. μ'. 466 ϛ'. 16. 17, et *Odyss*. δ'. 662. ubi similem ferè loquendi rationem usurpat Poëta.

Ver. 132. —— ἐπέρχεται.] *Al*. μετέρχεται.

Ver. 133. —— κέλεται δέ ἑ γαστὴρ.]

—————— quos improba ventris
Exegit cæcos rabies ———. *Æn*. II. 356.
Suadet enim vesano fames ————.
Æn. IX. 340. X. 724.

Ver. 135. Ὣς Ὀδυσεὺς κούρῃσιν.] Ἔγραψε δὲ [ὁ Πολύγνωτος] καὶ πρὸς τῷ ποταμῷ, ταῖς ὁμοῦ Ναυσικάᾳ πλυνούσαις ἐφιστάμενον Ὀδυσσέα κατὰ τὰ αὐτὰ, καθὰ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐποίησε. *Pausan*. *Attic*. *lib*. I. *cap*. 22.

Ver. 136. ——— χρειὼ γὰρ ἵκανε.] Vide ad *Il*. κ'. 43.

Ver. 137. Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη.] Ὅταν δὲ οἰκτρὰν ἢ φοβερὰν ——— ὄψιν εἰσάγῃ, τῶν τε φωνηέντων οὐ τὰ κράτιστα θήσει, ἀλλὰ τῶν ψοφοειδῶν, ἢ ἀφώνων τὰ δυσεκφορώτατα λήψεται, καὶ καταπυκνώσει τούτοις τὰς συλλαβάς· οἷα ἐστὶ ταυτί· "Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι "φάνη κεκακωμένος ἅλμῃ·" *Dionys*. *Halicarn*. περὶ συνθέσεως, § 16. Καὶ τὸ ὕφαιμον δ' ὁρᾷν, διὰ τὸ πυρὶ ἐοικέναι τὸ αἷμα, σμερδαλέον εἴρηται. "Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη κεκα-"κωμένος ἅλμῃ·" ἤγουν ὕφαιμον βλέπων, διὰ τὸ πυρωπὰς [*Al*. πυρωπὸς] ἔχειν ὀφθαλμοὺς, ἐκ τῆς ἁλός. *Porphyr*. *Quæst*. *Homeric*. 3.

Ibid. Σμερδαλέος.] *Al*. Σμερδαλέως.

Ver. 138. —— ἐπ' ἠϊόνας προὐχούσας.] Ἠϊόνες δὲ προὔχουσαι, αἱ προκείμεναι· ἵνα καὶ ὃν λόγον προβλῆτες πέτραι λέγονται, οὕτω καὶ αἰγιαλοὶ προὔχοντες. *Eustath*.

Ver. 139. —— τῇ γὰρ Ἀθήνη Θάρσος ἐνὶ φρεσὶ θῆκε.] Vide infrà ad *ver*. 199.

Digitized by Google

Στῆ δ' ἀντασχομένη· ὁ δὲ μερμήριξεν Ὀδυσσεὺς,
Ἢ γούνων λίσσοιτο λαβὼν εὐώπιδα κούρην,
Ἢ αὔτως ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισι
Λίσσοιτ', εἰ δείξειε πόλιν, καὶ εἵματα δοίη.
Ὣς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
Λίσσεσθαι ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισι,
Μή οἱ γοῦνα λαβόντι χολώσαιτο φρένα κούρη.
Αὐτίκα μειλίχιον καὶ κερδαλέον φάτο μῦθον·
  Γουνοῦμαί σε, ἄνασσα· θεός νύ τις, ἦ βροτός ἐσσί;
Εἰ μέν τις θεός ἐσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Ἀρτέμιδί σε ἔγωγε, Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, φυήν τ', ἄγχιστα ἐΐσκω·
Εἰ δέ τις ἐσσὶ βροτῶν, τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσι,
Τρισμάκαρες μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,

Stetit verò contrà-expectans: deliberabat autem Ulysses,
An supplicaret genubus prehensis pulchræ-oculos puellæ:
An ut erat, verbis eminùs stans blandis
Precaretur, si ostenderet urbem, et vestes daret.
Sic sanè ei deliberanti visum est satius esse,
Precari verbis eminùs-stantem blandis,
Nè ei genua prehendenti irasceretur mente puella.
Protenùs blandum et solertem dixit sermonem;
" Supplex te oro, ô regina; deane aliqua, an mortalis es?
" Siquidem aliqua ex diis sis, qui latum cœlum incolunt,
" Dianæ te ego, Jovis filiæ magni,
" Formâque, staturâque, orisque habitu, quàm-proximè assimilo:
" Sin aliqua sis hominum, qui super terram habitant,
" Ter-beati quidem tibi pater et veneranda mater,

Ver. 143. —— αὔτως.] Ἤγουν οὕτως ὡς εἶχε. *Eustath.*

Ver. 145. Ὣς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι.] Vide infrà ad *Il.* κ'. 153.

Ver. 148. —— μειλίχιον καὶ κερδαλέον φάτο μῦθον.] Ἰστέον δὲ ὅτι μειλίχιοι μὲν οἱ τοῦ Ὀδυσσέως λόγοι, διὰ τὸ ἐγκωμιαστικὸν εἶδος. Εἰώθαμεν γὰρ οἱ πολλοὶ, τοῖς εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπαίνοις χαίροντες μειλίσσεσθαι. Κερδαλέον δὲ, διότι μικρὰ αἰτήσας, (δὸς γὰρ, φησὶ, ῥάκος [infrà *ver.* 178.] καὶ ἄστυ δεῖξον.) κερδαίνει μεγάλα ἐκ τῆς βασιλικῆς παιδὸς, ὑπαχθείσης οἷς ἐπῃνέθη, καὶ διακρινάσης τὸ δῖον. *Eustath.*

Ver. 149. —— θεός νύ τις, ἦ βροτὸς ἐσσί; —— Ἀρτέμιδί σε ἔγωγε.]

O (quam te memorem?) Virgo: namque haud tibi vultus
Mortalis, nec vox hominem sonat: O Dea certè:
An Phœbi soror ——. *Æn.* I. 331.

Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ δριμύτερον τῶν νοημάτων, ἐπίτηδες παρεταξε, τὴν πρὸς τὸ θεῖον δήλαδὴ σύγκρισιν· κερδαλεώτατα καὶ τοῦτο ποιήσας, καὶ ἁρπάσας οὕτω τὴν τῆς κόρης γνώμην ὑπὲρ ἑαυτοῦ. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 148. Cæterùm Vulgati hîc legunt θεός νύ τις, ἢ βροτὸς ἐσσί· sine interrogatione. Quòd multò videtur languidius.

Ver. 154. Τρισμάκαρες μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ·]

Ὄλβιος ὅς σ' ἐφύτευσε, καὶ ὀλβίη ἣ τέκε μήτηρ·
Musæus, Ἡρὼ καὶ Λέανδ. 138.

—— qui tanti talem genuere parentes?
Æn. I. 610.

Similitèr apud *Petronium*, in *Satyr.* " O felicem —— matrem tuam, quæ te talem peperit!"

Ver. 154. 158. Τρισμάκαρες μὲν —— Κεῖνος δ' αὖ περὶ κῆρι μακάρτατος.] Ita apud *Anthologiam*;

Εὐδαίμων ὁ βλέπων σε, τρισόλβιος ὅστις ἀκούει·
Ἡμίθεος δ' ὁ φιλῶν, ἀθάνατος δ' ὁ συνών.
Ῥουφίνου *Epigramm.* *lib.* VII.

Digitized by Google

Τρισμάκαρες δὲ κασίγνητοι· μάλα πού σφισι θυμὸς
Αἰὲν ἐϋφροσύνῃσιν ἰαίνεται, εἵνεκα σεῖο,
Λευσσόντων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν.
Κεῖνος δ' αὖ περὶ κῆρι μακάρτατος ἔξοχον ἄλλων,
Ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας οἶκόνδ' ἀγάγηται.
Οὐ γάρ πω τοιοῦτον ἴδον βροτὸν ὀφθαλμοῖσιν,
Οὔτ' ἄνδρ', οὔτε γυναῖκα· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ

"Ter-beati et fratres; valdè nimirùm ipsorum animus
"Semper lætitiâ perfunditur, tui gratiâ,
"Videntibus tale germen choream *te* ingredientem.
"Ille verò rursùs animo felicissimus præter cæteros,
"Quicunque te sponsaliis præponderans, domum duxerit.
"Nondum enim talem vidi mortalem oculis,
"Neque virum, neque mulierem; admiratio me tenet aspicientem.
"In Delo equidem aliquandò tale, Apollinis juxta aram,

Ibid. et *ver.* 155. Τρισμάκαρες.] Vide suprà ad ί. 306. *Al.* Τρὶς μάκαρες.

Ver. 155, 156, 157. —— μάλα πυ σφισι θυμὸς ——— ἰαίνεται —— Λευσσόντων.] Σημείωσαι δὲ καὶ τὸ, "σφίσι θυμὸς ἰαίνεται λευσ-"σόντων," δοκοῦν σολοίκως ἔχειν, "λεύσσουσι" γὰρ, ὤφειλεν εἰπεῖν. Ἔστι δὲ τοιοῦτον σχῆμα καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὸν Κύκλωπα, ὅτι εἴπῃ (infrà ί. 256, 257.) "Ἡμῖν δὲ κατεκλάσθη φίλον "ἦτορ Δεισάντων φθόγγον βαρύν." Καινοπρεπὲς γὰρ καὶ αὐτὸ, σόλοικον δὲ οὐκ ἄν. *Eustath.* Vide infrâ ad ψ'. 205, 206. et ad *Il.* ξ'. 141.

Ver. 156. —— ἰαίνεται.] Κρατοῦν δὲ [τὸ θερμὸν] τοῦ ψυχροῦ, διάχυσιν παρέχει καὶ ἀλέαν τῷ σώματι μεθ' ἡδονῆς· ὅπερ Ὅμηρος ἰαίνεσθαι κέκληκεν. *Plutarch. de primo frigido.*

Ver. 157. —— τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν.] Vide infrâ ad λ'. 90, 91. *Eustathius* quidem in dubium vocat, utrùm vox εἰσοιχνεῦσαν contracta sit ex εἰσοιχνέουσαν, an sit ipsa participium neutrius generis; sed minùs rectè: alibi enim apud Poëtam occurrunt voces οἰχνέω, εἰσοιχνέω· at οἰχνεύω, εἰσοιχνεύω, nusquam.

Ibid. et *ver.* 244. —— τοιόνδε —— τοιόνδε.] Vide ad *Il.* ύ. 357.

Ver. 159. Ὅς κε σ' ἐέδνοισι βρίσας.] Editio *Wetsteniana* istud ἐέδνοισι βρίσας vertit, ", *dote* "*gravis.*" *Scholiastes* autem ἐέδνοισι exponit, "Τοῖς πρὸ γάμου δώροις, μνήστροις· vocemque βρίσας interpretatur βαρήσας. Quæ quidem et ad sententiam potior videtur explicatio; et isto sensu semper ferè apud Poëtam usurpatur vox ἔεδνα. Notandum tamen vocem βρίθω nusquam alibi apud Poëtam *sensu activo* usurpari. Vide *Iliad.* ή. 343. μ'. 286. 346. ρ'. 333. 512. σ'. 561. *Odyss.* ί. 216, τ'. 112. Undè verior fortassè sententiæ interpretatio quam hic affert *Eustathius:* Τὸ δὲ, "βρίσας," (inquit) ἀντὶ τοῦ νικήσας ἕδνων πλήθει τοὺς ἄλλους μνηστῆρας, διὰ τὸ τῆς κόρης δηλαδὴ περιμάχητον. Καὶ ἐστὶν ἡ μεταφορὰ, ἐκ τῶν σταθμιζομένων ῥοπῶν. Cæterùm Scholia ex MS. *Aloysii* excerpta apud *Barnesium*, vocem βρίσας hîc à βρίζω deductam volunt; sed malè omninò et ad sensum, et ad prosodiam. Vide ad *Il.* ά. 140. et ή. 343.

Ibid. —— ἐέδνοισι.] Vide ad *Il.* ν'. 382.

Ver. 162. Δήλῳ δὴ ποτε τοῖον.] "Quod "Homericus Ulyxes Deli se proceram et "teneram palmam vidisse dixit, hodie mon-"strant eanem." *Cic. De legibus, lib.* I. *sub initio.* "Nec non palma Deli ab ejus-"dem dei [*Apollinis*] ætate conspicitur." *Plin Nat. Hist. lib.* XVI. *cap.* 44. Ὁ δὴ πολυφωνότατος ἁπάντων τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, ὅταν μὲν ὥραν ὄψεως εὐμόρφου, καὶ κάλλος ἡδονῆς ἐπαγωγὸν ἐπιδείξασθαι βούληται, τῶν τε φωνηέντων τοῖς κρατίστοις χρήσεται, καὶ τῶν ἡμιφώνων τοῖς μαλακωτάτοις, καὶ οὐ καταπυκνώσει τοῖς ἀφώνοις τὰς συλλαβὰς, οὐδὲ συγκόψει τοὺς ἤχους, παρατιθεὶς ἀλλήλοις τὰ δυσίμφορα, πραεῖαν δὲ τινὰ ποιήσει τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμάτων, καὶ ῥέουσαν ἀλύπως διὰ τῆς ἀκοῆς· ὡς ἔχει ταυτὶ —— "Δήλῳ δὴ ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος "παρὰ βωμῷ, Φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον "ἐνόησα." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16. Ἔστι καὶ παρ' αὐτῷ [Ὁμήρῳ] πολλὰ φυτὰ τερπνότερα ἀκοῦσαι τῶν ὁρωμένων· "Δή-"λῳ δὴ ποτε τοῖον, &c." Καὶ ἡ δενδρῆεσσα τῆς Καλυψοῦς νῆσος· καὶ τῆς Κίρκης σπήλαια· καὶ ὁ Ἀλκινόου κῆπος. Εὖ ἴσθι, τούτων οὐδὲν ὄψει τερπνότερον. *Julian. Imperat. Misopog.*

Ibid. —— παρὰ βωμῷ.] *Casaubonus*, in annotationibus ad *Athenæi, lib.* XIV. *cap.* 9. citat περὶ βωμῷ. *Julianus* autem loco jam suprà citato, legit, aut memoritèr citat, παρὰ βωμόν.

Digitized by Google

Φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα·
(Ἦλθον γὰρ κἀκεῖσε, πολὺς δέ μοι ἕσπετο λαὸς
Τὴν ὁδὸν, ᾗ δὴ ἔμελλεν ἐμοὶ κακὰ κήδε' ἔσεσθαι·)
Ὣς δ' αὔτως καὶ κεῖνο ἰδὼν, ἐτεθήπεα θυμῷ
Δήν· ἐπεὶ οὔπω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης·
Ὣς σὲ, γύναι, ἄγαμαί τε, τέθηπά τε, δείδιά τ' αἰνῶς
Γούνων ἅψασθαι· χαλεπὸν δέ με πένθος ἱκάνει.
Χθιζὸς ἐεικοστῷ φύγον ἤματι οἴνοπα πόντον·
Τόφρα δέ μ' αἰεὶ κῦμα φόρει κραιπναί τε θύελλαι
Νήσου ἀπ' Ὠγυγίης· νῦν δ' ἐνθάδε κάββαλε δαίμων,
Ὄφρ' ἔτι που καὶ τῇδε πάθω κακόν· οὐ γὰρ ὀΐω
Παύσεσθ'· ἀλλ' ἔτι πολλὰ θεοὶ τελέουσι πάροιθεν.
Ἀλλὰ, ἄνασσ', ἐλέαιρε, σὲ γὰρ κακὰ πολλὰ μογήσας
Ἐς πρώτην ἱκόμην· τῶν δ' ἄλλων οὔτινα οἶδα
Ἀνθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν.
Ἄστυ δέ μοι δεῖξον, δὸς δὲ ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι,
Εἴ τι που εἴλυμα σπείρων ἔχες ἐνθάδ' ἰοῦσα.

" Palmæ recens germen succrescens vidi:
" (Profectus enim eram et illuc, multus autem me sequebatur populus
" In eâ profectione, quæ demùm erat mihi malum damnum futura.)
" Utque similitèr et illud conspicatus, obstupui animo
" Diù, quandoquidem nunquam tale succrevit lignum è terrâ;
" Ita te, mulier, admiror, obstupeo, et vereor admodùm
" Genua prehendere: gravis autem me dolor occupat.
" Heri vigesimo effugi die nigrum pontum:
" Eousque verò me perpetuò fluctus ferebat, et celeres procellæ
" Insulâ ab Ogygiâ: nunc verò me huc appulit deus,
" Ut adhuc fortassè et hîc patiar malum; non enim puto
" Cessaturos; sed adhuc multa dii efficient priùs.
" Verùm, regina, miserere, te enim mala multa passus
" Primam accessi; cæterorum autem neminem novi
" Hominum, qui hanc urbem et terram incolunt.
" Urbem verò mihi ostende, daque pannum ad *me* circumcingendum,
" Si quod fortassè involucrum pannorum haberes huc profecta.

Ver. 163. Φοίνικος νέον ἔρνος.] Τὸν ἀνατεθέντα λέγει φοίνικα τῇ Λητοῖ, ᾗ ἐφαψαμένη ἀπεκύησεν. *Schol.*

Ἔνθα πρωτόγονός τε φοῖνιξ,
Δάφνα θ' ἱερὰς ἀνέσχε
Πτόρθους Λατοῖ φίλα
Ὠδῖνος ἄγαλμα δίας.
Euripid. Hecub. ver. 458.

Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μέν σε θεὰ τέκε πότνια Λητὼ
Φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη.
Theognid. Gnom. ver. 5.

Ver. 164. Ἦλθον γὰρ κἀκεῖσε, πολὺς δέ μοι.] Πιθανῶς ἐμφαίνει τινὰ τῶν ἐπιφανῶν, ἵνα μὴ φορμηγὸς, ἢ κωπηλάτης εἶναι δόξῃ. *Schol.*

Ver. 165. ——— ᾗ δὴ ἔμελλεν.] Ita Vulgati. Sed legendum potiùs crediderim, ᾗ δὴ· ut sit, " *Quâ demùm erant mihi mali ca-* " *sus futuri.*"

Ver. 168. ——— τέθηπά τε, δείδια τ'.] Similitèrque *ver.* 265. Εἰρύαται. Vide ad *Il.* ά. 37. et ν'. 736.

Ver. 174. Παύσεσθ'.] Apud *Eustathium* in commentario, Παύσεσθ'.

Ver. 178. Ἄστυ δέ μοι δεῖξον, δὸς δὲ ῥάκος.] Vide suprà ad *ver.* 143.

Digitized by Google

Σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς,
Ἄνδρα τε καὶ οἶκον, καὶ ὁμοφροσύνην ὀπάσειαν
Ἐσθλήν· οὐ μὲν γὰρ τοῦ γε κρεῖσσον καὶ ἄρειον,
Ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή· πόλλ' ἄλγεα δυσμενέεσσι,
Χάρματα δ' εὐμενέτῃσι· μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί.
Τὸν δ' αὖ Ναυσικάα λευκώλενος ἀντίον ηὔδα·
Ξεῖν', ἐπεὶ οὔτε κακῷ, οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἔοικας,
Ζεὺς δ' αὐτὸς νέμει ὄλβον Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν,
Ἐσθλοῖς, ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν, ἑκάστῳ·
Καί πού σοι τάδ' ἔδωκε, σὲ δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.
Νῦν δ', ἐπεὶ ἡμετέρην τε πόλιν καὶ γαῖαν ἱκάνεις,
Οὔτ' οὖν ἐσθῆτος δευήσεαι, οὔτε τευ ἄλλου,

" Tibi verò dii tanta dent, quanta animo tuo concupiscis;
" Maritumque et familiam, et concordiam præbeant
" Bonam: non enim hoc quicquam præstantius et melius,
" Quàm cùm concordes consiliis rem-familiarem administrent
" Vir atque conjux; multi dolores malevolis,
" Gaudia autem benevolis; maximè verò sentiunt et ipsi."
Hunc autem rursùs Nausicaa ulnas-candida contrà allocuta est;
" Hospes, quandoquidem neque ignavo, nec stulto viro similis-es,
" Jupiter autem ipse distribuit felicitatem Olympius hominibus,
" Bonis atque malis, prout voluerit unicuique;
" Et nimirùm tibi isthæc dedit, te autem oportet pati omninò.
" Nunc verò, quum ad nostram et urbem et terram venis,
" Neque vestium indigebis, neque cujusquam alius *rei*,

Ver. 180. Σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσὶ.]

Dii tibi ————————
Praemia digna ferant ———.
Æn. I. 607. 609.

——— Dii dent tibi omnes quae velis.
Plaut. *Pænul*. *Act*. V. *Scen*. ii. *ver*. 95.

Et iterùm, *Stichus*, *Act*. III. *Scen*. II. *ver*. 15.
———————— Dii dent quae velis.

Συνετῶς ὁ Ὀδυσσεὺς ταῦτα συνεύχεται, ἃ μόνα διὰ φροντίδος οἴεται εἶναι. *Schol*.

Ver. 482. ——— οὐ μὲν γὰρ τοῦ γε κρεῖσσον ϗ ἄρειον, Ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε.]

Ἥπερ μεγίστη γίγνεται σωτηρία,
Ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ.
Euripid. *Medea*. *ver*. 14.

———————— τί γὰρ ἠδύτερον ϗ ἄρειον,
Ἢ ὅταν ἀνδρὶ γυνὴ φρονέῃ φίλα γήραος ἄχρι,
Καὶ πόσις ᾗ ἀλόχῳ, μηδ' ἐμπέσῃ ἄνδιχα νεῖκος.
Phocylides, ποίημα νουθετικὸν, *ver*. 184.

Οὔτε γὰρ ἡδοναὶ μείζονες ἀπ' ἄλλων, οὔτε χρεῖαι συνεχέστεραι πρὸς ἄλλους, οὔτε φιλίας τὸ καλὸν ἑτέρας ἔνδοξον οὕτω καὶ ζηλωτὸν, "Ὡς ὅθ' "ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον Ἀνὴρ ἠδὲ "γυνή·" *Plutarch*. Ἐρωτικὸς, *sub fine*. Κἀνταῦθα οὖν, ὡς δῆλον, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀνδρός τε ϗ γυναικὸς ὁμόνοιαν ἐπαινεῖ ὁ Ποιητὴς, οὐ τήν γε μὴν ἀμφὶ τὰς θεραπείας τὰς μοχθηρὰς, ἀλλὰ τὴν νῷ τε ϗ φρονήσει δικαίως συνηλλασμένην. Τὸ γὰρ νοήμασιν ἔχειν τὸν οἶκον, τοῦτο δηλοῖ. *Aristot*. περὶ Οἰκονομικῆς, *lib*. I. *haud longè à fine*. Vide et *Hieroclis Fragmentum* περὶ Γάμου.

Ver. 183. —— οἶκον ἔχητον.] Apud *Hieroclem*, laco jam citato, οἰκί' ἔχητον.

Ver. 185. —— μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί] τῆς πρὸς ἀλλήλους εὐνοίας αἰσθάνονται ϗ ἀπολαύουσιν. *Schol*. *Eustathius* autem exponit ἐξάκουστοι ἐγένοντο.

Ver. 189. Ἐσθλοῖς, ἠδὲ κακοῖσιν,] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, "ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖς," οἱ μὲν ἐπὶ ἀνθρώπων νοοῦσι τῶν ὀλβιζομένων· οἱ δὲ ἀδέστερα ταῦτα ὀνόματα ἐκδέχονται λέγοντες ὅτι νέμει ὄλβον θεὸς ἔν τε ἐσθλοῖς πράγμασι, ϗ ἐν κακοῖς. *Eustath*. Quae posterior, uti et ipse deinceps annotat *Eustathius*, mira admodum et inficeta accipiendi ratio.

Ver. 190. ——— τάδ'.] *Al*. τάγ'.

Ver. 192. —— οὖν.] *Ut petiisti* ———

Digitized by Google

Ὧν ἐπέοιχ' ἱκέτην ταλαπείριον ἀντιάσαντα.
Ἄστυ δέ τοι δείξω, ἐρέω δέ τοι οὔνομα λαῶν.
Φαίηκες μὲν τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν·
Εἰμὶ δ' ἐγὼ θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
Τοῦ δ' ἐκ Φαιήκων ἔχεται κάρτος τε, βίη τε.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφιπόλοισιν ἐϋπλοκάμοισι κέλευσε·
Στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι· πόσε φεύγετε, φῶτα ἰδοῦσαι;
Ἦ μήπου τινὰ δυσμενέων φάσθ' ἔμμεναι ἀνδρῶν;
Οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνὴρ διερὸς βροτὸς, οὐδὲ γένηται,
Ὅς κεν Φαιήκων ἀνδρῶν ἐς γαῖαν ἵκηται,
Δηϊοτῆτα φέρων· μάλα γὰρ φίλοι ἀθανάτοισιν.
Οἰκέομεν δ' ἀπάνευθε, πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
Ἔσχατοι, οὐδέ τις ἄμμι βροτῶν ἐπιμίσγεται ἄλλος.
Ἀλλ' ὅδε τις δύστηνος ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνει,
Τὸν νῦν χρὴ κομέειν· πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες

" Quarum decet supplicem miserum compotem-factum-esse.
" Urbem autem tibi ostendam, et dicam nomen populorum.
" Phæaces hanc urbem, et terram habitant:
" Sum autem ego filia magnanimi Alcinöi;
" Ex quo utique Phæacum pendet et imperium, et potentia."
Dixit sanè, et ancillis comas-pulchris imperavit;
" Sistite mihi gradum, ancillæ: quò fugitis, virum conspicatæ?
" An scilicèt aliquem hostilium putatis esse virorum?
" Non est ille vir vivus homo, neque nascetur,
" Qui Phæacum in terram veniat,
" Hostilia inferens: valdè enim chari *ii* immortalibus.
" Habitamus autem seorsùm undoso in mari
" Extremi, neque quisquam nobiscum mortalium commercium-habet alius.
" Sed hic aliquis infelix errans huc venit,
" Quem nunc oportet curare: à Jove enim sunt omnes

Ver. 193. —— ταλαπείριον.] Τὸν πόῤῥωθεν ἐληλυθότα· ἢ τὸν ταλαίπωρον. *Schol.* Priorem interpretationem amplectitur Dna. *Dacier.* At posteriori sensu usurpari videtur hæc vox infrà ή. 24. alioqui enim ibi ταυτολόγον erit proximè sequens, " Τηλόθεν " ἐξ ἀπίης γαίης."

Ibid. —— ἀντιάσαντα.] Editio *Wetsteniana*, quâcum face et *Barnesius*, vertit " *occurrentem.*" Ego hoc in loco potiùs vertendem crediderim " *compotem factum.*" Vide ad *Il.* μ'. 356. et ν'. 215. Cæterùm de prosodiâ vocis, ἀντιάσαντα, vide ad *Il.* ά. 67.

Ver. 195. Φαίηκες μὲν.] Ὅτι διήγημα ἐνταῦθα σύντομον τὸ, " Φαίηκες μὲν τήνδε πόλιν, &c." *Eustath.*

Ver. 119. Στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι.] Ὅτι ἐκφαίνων ὁ Ποιητὴς πῶς ἡ Ἀθηνᾶ ἐλέχθη θάρσος ἐμβαλεῖν τῇ Ναυσικάᾳ, ὥστε μεῖναι φανέντος τοῦ Ὀδυσσέως·] καὶ δηλῶν ὡς κατὰ σύνεσιν γενέσθαι τοῦτο φαίνεται, καθὰ καὶ ἐλέχθη, πλάττει τὴν κόρην θαῤῥύνουσαν καὶ τοὺς ἀμφιπόλους, ὡς μηκέτι φεύγειν ἀλογίστως, ἀλλὰ στῆναι, οἷα μηδὲν τὶ καινὸν ἰδούσας, ἀλλὰ ἁπλῶς ἄνθρωπον, καὶ αὐτὸν δύστηνον, ἀλήτην, κομιδῆς ἄξιον. Φησὶ γάρ· " Στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι, &c." *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 139.

Ver. 201. —— διερὸς βροτὸς.] Ζῶν, ἐῤῥωμένος, (*Al.* ἐῤῥωμένος,) καὶ ἰκμάδος μετέχων· τὴν μὲν γὰρ ζωὴν ὑγρότης καὶ θερμασία συνέχει, τὸν δὲ θάνατον ψυχρότης καὶ ξηρασία. *Schol.*

Ver. 204. Οἰκέομεν δ' ἀπάνευθε.] Vide *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 46. *al.* 26.

Ver. 205. —— βροτῶν.] *Al.* βροτὸς.

Ver. 207. —— πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες ξεῖνοί τε, πτωχοί τε.] Ὑπὸ γὰρ τοῦ Διὸς ἐποπτεύονται καὶ ξένοι πτωχοί. *Schol.*

Καὶ Διὸς, ὃς ξείνοις ἱκέτῃσί τε χεῖρ' ὑπερίσχει.
Apollon. Argonaut. lib. III. *ver.* 985.

Digitized by Google

Ξεῖνοί τε, πτωχοί τε· δόσις δ' ὀλίγη τε, φίλη τε.
Ἀλλὰ δότ', ἀμφίπολοι, ξείνῳ βρῶσίν τε, πόσιν τε·
Λούσατε δ' ἐν ποταμῷ, ὅθ' ἐπὶ σκέπας ἔστ' ἀνέμοιο.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἔσταν τε καὶ ἀλλήλῃσι κέλευσαν·
Κὰδ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆ' εἷσαν ἐπὶ σκέπας, ὡς ἐκέλευσε
Ναυσικάα, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο·
Πὰρ δ' ἄρα οἱ φᾶρός τε, χιτῶνά τε, εἵματ', ἔθηκαν·
Δῶκαν δὲ χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον,
Ἤνωγον δ' ἄρα μιν λοῦσθαι ποταμοῖο ῥοῇσι.
Δὴ ῥα τότ' ἀμφιπόλοισι μετηύδα δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἀμφίπολοι, στῆθ' οὕτω ἀπόπροθεν, ὄφρ' ἐγὼ αὐτὸς
Ἅλμην ὤμοιϊν ἀπολούσομαι, ἀμφὶ δ' ἐλαίῳ
Χρίσσομαι· ἦ γὰρ δηρὸν ἀπὸ χροὸς ἐστὶν ἀλοιφή.
Ἄντην δ' οὐκ ἂν ἔγωγε λοέσσομαι· αἰδέομαι γὰρ
Γυμνοῦσθαι, κούρῃσιν ἐϋπλοκάμοισι μετελθών.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἀπάνευθεν ἴσαν, εἶπον δ' ἄρα κούρῃ.
Αὐτὰρ ὁ ἐκ ποταμοῦ χρόα νίζετο δῖος Ὀδυσσεὺς

" Hospitesque et egeni; donum autem etiam exiguum, et gratum est.
" Verùm date, ancillæ, hospiti cibumque et potum;
" Et lavate in fluvio, ubi receptus est à vento."
Sic dixit: illæ vero steterunt, et se-invicem hortatæ sunt:
Ulyssem autem collocârunt sub umbraculo, quemadmodùm jusserat
Nausicaa, filia magnanimi Alcinöi;
Eique pallium, et tunicam, vestes, apposuerunt:
Dederunt porrò ei aureâ in ampullâ liquidum oleum,
Jusseruntque dein ipsum lavare-se in fluvii fluento.
Ac tum ancillas allocutus est nobilis Ulysses;
" Ancillæ, state ità eminùs, dum ego ipse
" Salsuginem ab humeris abluam, circumque oleo
" Ungam me; jam enim diù à corpore abest unctio.
" Coràm verò haud ego lavero; vereor enim
" Nudari, inter puellas comas-pulchras versans."
Sic dixit; illæ verò secesserunt, narrâruntque puellæ.
At ex flumine à corpore lavabat nobilis Ulysses

Ver. 208. —— *δόσις δ' ὀλίγη τε, φίλη τε.*] Ὀλίγη μὲν τῷ διδόντι, φίλη δὲ τῷ λαμβάνοντι· ὁ γὰρ ἐνδεὴς, καὶ τὸ ὀλίγον φίλον ἡγεῖται. *Schol.* Vide ad *Il.* ά 167.

———————— Ἦ μεγάλα χάρις,
Δώρῳ ξὺν ὀλίγῳ· πάντα δὲ τιμᾶντα τὰ πὰρ φίλων. *Theocrit. Idyll.* XXVIII. 24.

Ἅπαν διδόμενον δῶρον, εἰ καὶ μικρὸν ᾖ,
Μέγιστόν ἐστιν, ἂν μετ' εὐνοίας διδῷς.
Philemon major, apud Grot. in Excerp.

Ver. 210. Λούσατε δ'.] *Al.* Λούσατε τ'.

Ver. 211. ——— *αἱ δ' ἔσταν τε καὶ ἀλλήλῃσι κέλευσαν.*] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* καὶ ἀλλήλοισι κέλευσαν. *Al.* αἱ δ' ἵσταντο καὶ ἀλλήλῃσι κέλευον. Quæ fortè et verior lectio. Vide ad *Il.* ί. 84.

Ver. 212. 214. —— ἄρα.] *Ut jusserat Nausicaa* ———.

Ibid. — Ὀδυσσῆ' εἷσαν.] *Al.* Ὀδυσσέα εἷσαν.

Ver. 215. ——— *χρυσέῃ.*] Ita edidit *Barnesius*; ut pronuntietur scilicèt χρυσῆ. *Al.* χρυσείῃ. Quod versum perimit. Vide suprà ad *ver.* 79.

Ver. 216. ——— ἄρα.] *Deindè* ———.

Ver. 219. 220. 221. 227. 228. —— ἀπολούσομαι —— Χρίσσομαι — λοέσσομαι —— λοέσσατο —— ἔσσατ'.] Vide suprà ad ί. 491. et infrà ad ί. 296.

Ver. 224. 226. Αὐτὰρ ὁ ἐκ ποταμοῦ χρόα νίζετο —— Ἐκ κεφαλῆς δ' ἔσμηχεν ἁλὸς χνόον.]

Digitized by Google

Ἄλμην, ἥ οἱ νῶτα καὶ εὐρέας ἄμπεχεν ὤμους·
Ἐκ κεφαλῆς δ' ἔσμηχεν ἁλὸς χνόον ἀτρυγέτοιο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα λοέσσατο καὶ λίπ' ἄλειψεν,
Ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσαθ', ἅ οἱ πόρε παρθένος ἀδμής·
Τὸν μὲν Ἀθηναίη θῆκεν, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
Μείζονά τ' εἰσιδέειν καὶ πάσσονα· κὰδ δὲ κάρητος
Οὔλας ἧκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.
Ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνὴρ
Ἴδρις, ὃν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
Τέχνην παντοίην, χαρίεντα δὲ ἔργα τελείει.
Ὣς ἄρα τῷ κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις.
Ἕζετ' ἔπειτ', ἀπάνευθε κιὼν, ἐπὶ θῖνα θαλάσσης,
Κάλλεϊ καὶ χάρισι στίλβων· θηεῖτο δὲ κούρη·
Δή ῥα τότ' ἀμφιπόλοισιν ἐϋπλοκάμοισι μετηύδα·
Κλῦτέ μοι, ἀμφίπολοι, λευκώλενοι, ὄφρα τι εἴπω·
Οὐ πάντων ἀέκητι θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν,

Salsuginem, quæ ei terga et latos obtexit humeros:
E capite etiam eluebat maris sordes indomiti.
Cæterùm postquam omnem lavâsset-se, et oleo unxisset,
Vestesque induisset, quas ei præbuerat virgo indomita;
Illum quidem Minerva reddidit, ex-Jove-nata,
Majoremque aspectu, et crassiorem: à capite verò
Crispas demisit comas, hyacinthino flori similes.
Quemadmodùm autem cùm quis aurum circumfundat argento vir
Solers, quem Vulcanus docuerit et Pallas Minerva
Artem omnifariam; pulchra verò *is* opera perficit:
Sic huic affudit gratiam capitique et humeris.
Considebat *is* deindè, seorsùm profectus, ad littus maris,
Pulchritudine et gratiâ resplendens; admirabatur autem puella:
Ac tunc ancillas comis-pulchras allocuta est;
" Audite me, ancillæ, candidæ-ulnas, ut aliquid dicam:
" Non omnibus invitis diis, qui cœlum tenent,

Ὀδυσσεὺς μετὰ τὸ ναυάγιον —— καταβὰς —— εἰς τὸν ποταμὸν, " Ἐκ κεφαλῆς ἔσμηχεν ἁλὸς " χνόον·" ὑπερφυῶς τοῦ ποιητοῦ τὸ γινόμενον συνεωρακότος. Ὅταν γὰρ ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναδύντες ἐν τῷ ἡλίῳ στῶσι, τὸ λεπτότατον καὶ κουφότατον τῆς ὑγρασίας ἡ θερμότης διεφόρησε· τὸ δὲ ἁλμυρὸν αὐτὸ καὶ τραχὺ καταλειφθὲν ἐφίσταται, καὶ παραμένει τοῖς σώμασιν ἁλώδης ἐπίπαγος, μέχρι ἂν αὐτὸ ποτίμῳ, καὶ γλυκεῖ καταπλύνωσιν. *Plutarch. Symposiac. Lib.* I. *Probl.* 9.

Ver. 226. —— ἁλὸς χνόον.] Τὸ λεπτότατον τῆς θαλάσσης· ἢ τὴν ἀκαθαρσίαν. *Schol.*

Ibid. ——— ἀτρυγέτοιο.] Vide ad *Il.* ά. 316.

Ver. 229. Τὸν μὲν Ἀθηναίη.

——— namque ipsa decoram [ventæ
Cæsariem nato genitrix, lumenque ju-
Purpureum, et lætos oculis afflârat honores. *Æn.* I. 593.

Ver. 231. Οὔλας ἧκε κόμας.] Οὖλαι δὲ κόμαι, αἱ συνεστραμμέναι. *Eustath.*

Ibid. ——— ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.] Ὃ ἐπὶ μελαίνας, κατὰ τὸν ὑάκινθον τὸ ἄνθος. *Eustath.*

Ver. 232 Ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν.]

Quale manus addunt ebori decus, aut ubi flavo
Argentum Pariusve lapis circumdatur auro. *Æn.* I. 596.

Ver. 235. —— ἄρα.] *Ut dictum est* ——.

Ver. 240. —— πάντων ἀέκητι θεῶν.] *Al.* πάντως ἀέκητι θεῶν.

Digitized by Google

Φαιήκεσσ' ὅδ' ἀνὴρ ἐπιμίσγεται ἀντιθέοισι.
Πρόσθεν μὲν γάρ δή μοι ἀεικέλιος δόατ' εἶναι,
Νῦν δὲ θεοῖσιν ἔοικε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
Αἲ γὰρ ἐμοὶ τοιόσδε πόσις κεκλημένος εἴη
Ἐνθάδε ναιετάων, καί οἱ ἅδοι αὐτόθι μίμνειν.
Ἀλλὰ δότ', ἀμφίπολοι, ξείνῳ βρῶσίν τε, πόσιν τε.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἄρα τῆς μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Πὰρ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ θέσσαν βρῶσιν τε, πόσιν τε.
Ἤτοι ὁ πῖνε καὶ ἦσθε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς
Ἁρπαλέως, δηρὸν γὰρ ἐδητύος ἦεν ἄπαστος.
Αὐτὰρ Ναυσικάα λευκώλενος ἄλλ' ἐνόησεν·
Εἵματ' ἄρα πτύξασα τίθει καλῆς ἐπ' ἀπήνης,
Ζεῦξεν δ' ἡμιόνες κρατερώνυχας· ἀν δ' ἔβη αὐτή.
Ὤτρυνεν δ' Ὀδυσῆα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε:
Ὄρσεο δὴ νῦν, ξεῖνε, πόλινδ' ἴμεν, ὄφρα σε πέμψω
Πατρὸς ἐμοῦ πρὸς δῶμα δαΐφρονος, ἔνθα σε φημὶ
Πάντων Φαιήκων εἰδησέμεν ὅσσοι ἄριστοι.

" Ad Phæacas hic vir pervenit diis-similes.
" Anteà quidem mihi indecorus videbantur esse,
" Nunc verò diis similis est, qui cœlum latum habitant.
" Utinam mihi talis maritus vocatus esset
" Hîc habitans, et ipsi placeret hîc manere.
" Verùm date, ancillæ, hospiti cibumque, potumque."
Sic dixit; illæ verò huic diligentèr auscultârunt et paruerunt;
Ulyssique apposuerunt cibumque, potumque.
Ac bibebat quidem et edebat patiens nobilis Ulysses
Rapacitèr; diù enim cibum non gustaverat.
Cæterùm Nausicaa candida-ulnas aliud cogitavit;
Vestes utique plicatas posuit pulchrum in currum;
Junxit verò mulos fortibus-ungulis, conscenditque ipsa:
Adhortata autem est Ulyssem, verbumque dixit, et compellavit;
" Surge nunc, hospes, ad urbem iturus, ut te deducam
" Patris mei ad domum prudentis; ubi te puto
" Omnium Phæacum visurum esse quotquot optimi.

Ver. 242. —— δόατ'.] Ita Vulgati *Barnesius* vocem hanc ἅπαξ λεγομένην ex δοάσατο contractum existimat; nec male: Vide ad *Il.* γ'. 525. *Eustathius* autem, et Scholia MS. *Aloysii* Editionumque nonnullarum, (notante *Barnesio*) δίατο hïc legunt. Κεῖται δ' ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ τὸ δίατο, ἀντὶ τοῦ ἐδόκει. *Eustath.*

Ver. 244. Αἲ γὰρ ἐμοὶ τοιόσδε πόσις.] Εἰ μὲν ἡ Ναυσικάα ξένον ἄνδρα τὸν Ὀδυσσέα θεασαμένη, καὶ παθοῦσα τὸ τῆς Καλυψοῦς πάθος πρὸς αὐτὸν, ἅτε δὴ τρυφῶσα καὶ γάμων ὥραν ἔχουσα, τοιαῦτα μωραίνει πρὸς τὰς θεραπαινίδας, " Αἲ " γὰρ ἐμοὶ τοιόσδε πόσις &c." ψεκτέον τὸ θράσος αὐτῆς καὶ τὴν ἀκολασίαν. Εἰ δὲ τοῖς λόγοις τοῦ ἀνδρὸς τὸ ἦθος ἐνιδοῦσα, καὶ θαυμάσασα τὴν ἔντευξιν αὐτοῦ πολὺν νοῦν ἔχουσαν, εὔχεται τοιούτῳ συνοικεῖν μᾶλλον ἢ πλωτικῷ τινὶ καὶ ὀρχηστικῷ τῶν πολιτῶν· ἄξιον ἄγασθαι. *Plutarch. de audiendis Poëtis.*

Ibid. —— ἐμοὶ.] Apud *Plutarchum*, loco jam citato ἐμοῦ. Minùs rectè.

Ver, 248. —— ἄρ'.] *Proindè, ut jusserat Nausicaa* —— *ver.* 246.

Ver. 252. 263. 266. 276. —— καλῆς —— καλὸς — καλὸν — καλὸς.] Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 253. Ζεῦξεν.] Apud *Eustathium* in commentario, Ζεῦξαν.

Digitized by Google

'Αλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρδειν, (δοκέεις δέ μοι οὐκ ἀπινύσσειν·)
Οφρ' ἂν μέν κ' ἀγροὺς ἴομεν καὶ ἔργ' ἀνθρώπων,
Τόφρα σὺν ἀμφιπόλοισι, μεθ' ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν,
Καρπαλίμως ἔρχεσθαι· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω.
Αὐτὰρ ἐπὴν πόλιος ἐπιβήσομεν, ἣν πέρι πύργος
ʻΥψηλός, καλὸς δὲ λιμὴν ἑκάτερθε πόληος,
Λεπτὴ δ' εἰσίθμη· νῆες δ' ὁδὸν ἀμφιέλισσαι
Εἰρύαται· πᾶσιν γάρ ἐπίστιον ἐστὶν ἑκάστῳ.
Ἔνθα δέ τε σφ' ἀγορὴ, καλὸν Ποσιδήϊον ἀμφὶς,
ʻΡυτοῖσιν λάεσσι κατωρυχέεσσ' ἀραρυῖα.
Ἔνθα δὲ νηῶν ὅπλα μελαινάων ἀλέγουσι,
Πείσματα, καὶ σπεῖρα, καὶ ἀποξύνουσιν ἐρετμά.

" Sed omninò sic facito, (videris autem mihi non desipere;)
" Donec quidem per agros iverimus et opera hominum,
" Tamdiù cum ancillis, post mulos et currum,
" Celeritèr venito; ego autem viam monstrabo;
" At postquam ad urbem conscenderimus, circa quam murus
" Altus, pulcher verò portus ex-utrâque-parte urbis,
" Arctus autem introïtus; naves verò per viam utrinque-agitatæ
" Subductæ sunt; omnibus enim statio est unicuique.
" Ibi porrò et ipsis forum est, pulchrum Neptuni circa templum,
" Vectitiis lapidibus excisis exstructum.
" Ibi verò navium armamenta nigrarum curant,
" Rudentes, et spiras; et poliunt remos.

Ver. 258. —— ἀπινύσσειν.] 'Ασύνετος εἶναι. *Schol.*

Ver. 261. —— ἔρχεσθαι.] Ita ex *Editt. Vett.* edidit *Barnesius*, *Vulgg.* ἔρχεσθον. Quod et ipsum annon ferri possit, dubitare est, Vide infrà ad ί. 404. item ad *Il.* ά. 566. et ί. 487.

Ver. 262. —— πόλιος.] *Barnesius* edidit πόλεως. Sed perindè est. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 264. Λεπτὴ δ' εἰσίθμη.] Τυτίςιν ἡ στενὴ δίοδος εἰς αὐτὸν, παρὰ τὸ εἰσιέναι. *Eustath.*

Ver. 265. — πᾶσιν γὰρ ἐπίστιον ἐςὶν ἑκάςῳ.] Vocem ἐπίςιον, quæ apud *Homerum* hoc unico loco occurrit, ita exponit *Eustathius*: 'Επίςιον δὲ, τὸ ὡς ἂν τὶς εἴποι ἐποίκειον. 'Ιώνων δὲ ἡ λέξις, διὸ καὶ ψιλοῦται· καθὰ καὶ τὸ " Ζεὺς καθάρσιος καὶ ἐπίςιος" παρὰ 'Ηροδότῳ, [*lib.* I. *cap.* 44.] ἀντὶ τοῦ ἐφίςιος· καὶ, " 'Αθηναίων ἐπίςια." [*lib.* V. *cap.* 72. 73.] Γίνεται δὲ ἀπὸ τῆς ἱςίας. Similitèr ferè interpretatur et *Porphyrius*; Ἤτοι (inquit) οὐδεὶς ξένος ἐςὶν, ἀλλὰ πάντες πολῖται, καὶ ἐφίστιον πῦρ ἔχοντες· διὰ δὲ ψιλοῦ ἐξενήνεκται, ὡς τὸ δέχεσθαι, δέκεσθαι, καὶ οὐχὶ, οὐκί. *Quæst. Homeric.* 2. *in fine.* Et apud *Anatriontem* (quem hîc citat *Burnesius*) occurrit vox ἐπίςιον, ubi pro ἐφίςιον κύλικα, uti ibi notat *Burnesius*, usurpata videtur;

—————— κακχύδην
Πίνουσα τὴν ἐπίςιον ——.
Od. LXXI. *ver.* 1090.

Scholiastes autem hunc *Homeri* locum alitèr videtur accepisse; 'Επίςιον, (inquit), ἐπαύλιον, σκήνη, νεώριον, ἢ σκάφος· παρὰ τὸ ἱςίον. Λέγει δὲ, ὅτι ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν νεῶν νενεωλκημένων ςενὴ ἐςὶν ἡ εἴσοδος. Quam vocis ἐπίςιον significationem affert et *Eustathius*.

Ver. 266. —— Ποσιδήϊον.] Τῷ Ποσειδῶνι καθιερωμένον τέμενος. *Schol.*

Ver. 267. ʻΡυτοῖσιν λάεσσι κατωρυχέεσσ'.] ʻΡυτοὶ δὲ λίθοι, οἱ ἑλκυστοὶ διὰ τὸ μέγεθος· κατωρυχέες δὲ οἱ κατορωρυγμένοι, ὅ ἐςὶν εὖ τεθεμελιωμένοι. *Eustath.*

Ver. 268. —— ὅπλα.] Τὰ τῶν νεῶν σχοινία. *Schol.*

Ver. 269. Πείσματα.] Τὰ ἀπόγεια σχοινία· παρὰ τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς τὴν ναῦν. *Schol.* à *Barnesio ex duobus MSS. suppleta.*

Ibid. —— σπεῖρα.] Σπεῖρα, ἤγουν ὑφάσματα ἐξ ὧν τὰ ἱςία ἢ σπεῖρας δι' ὧν αἱ νῆες ἕλκονται, ἢ δι' ὧν οἱ τράχηλοι δεσμοῦνται. *Eustath.* Posteriorem harum lectionum solam hîc agnoscit *Scholiastes*, exponitque. Οἱ μεγάλοι κάλοι, παρὰ τὸ σπεῖραι, δι' ὧν ἕλκονται αἱ νῆες. *Barnesius* quoque in Editionibus non-

Digitized by Google

Οὐ γὰρ Φαιήκεσσι μέλει βιὸς, οὐδὲ φαρέτρη,
'Αλλ' ἱστοὶ καὶ ἐρετμὰ νεῶν, καὶ νῆες ἐῖσαι,
῞Ησιν ἀγαλλόμενοι πολιὴν περόωσι θάλασσαν.
Τῶν ἀλεείνω φῆμιν ἀδευκέα, μήτις ὀπίσσω
Μωμεύῃ· μάλα δ' εἰσὶν ὑπερφίαλοι κατὰ δῆμον.
Καί νύ τις ὧδ' εἴπῃσι κακώτερος ἀντιϐολήσας,
Τίς δ' ὅδε Ναυσικάᾳ ἕπεται καλός τε, μέγας τε
Ξεῖνος; ποῦ δέ μιν εὗρε; πόσις νύ τοι ἔσσεται αὐτῇ.
῏Η τινά που πλαγχθέντα κομίσσατο ἧς ἀπὸ νηὸς,
'Ανδρῶν τηλεδαπῶν· ἐπεὶ οὔ τινες ἐγγύθεν εἰσίν.
῏Η τίς οἱ εὐξαμένῃ πολυάρητος θεὸς ἦλθεν,
Οὐρανόθεν καταϐάς· ἕξει δέ μιν ἤματα πάντα,
Βέλτερον, εἰ κ' αὐτή περ ἐποιχομένη πόσιν εὗρεν
῎Αλλοθεν· ἦ γὰρ τούσδε γ' ἀτιμάζει κατὰ δῆμον
Φαίηκας, τοί μιν μνῶνται πολέες τε καὶ ἐσθλοί.

" Non enim Phæacibus curæ est arcus, neque pharetra,
" Sed mali, et remi navium, et naves æquales,
" Quibus læti trajiciunt spumosum mare.
" Horum evito famam amaram; nè quis à tergo
" Carpat: valdè enim sunt insolentes apud vulgus.
" Et fortassè quis sic dicat vilior obviam-factus;
" Quisnam verò ille, qui Nausicaam sequitur pulcherque, magnusque
" Hospes? ubi illum nacta est? maritus utique erit ipsi.
" Aut aliquem fortè vagatum excepit suâ à navi,
" Virorum longinquorum; nam nulli propè sunt.
" Aut aliquis supplicanti multùm-exoptatus deus advenit,
" E cœlo delapsus; habebit verò ipsum dies omnes.
" Rectius, si ipsa etiam adiens maritum invenit
" Aliundè: certè enim hos quidem spernit in populo
" Phæaces, qui ipsam ambiunt multique et nobiles.

---

nuliis (quas et ipse secutus est) scriptum reperit σπέιρας· eamque et *Versui* et *Sensui* convenientiorem lectionem contendit: " Nam σπεῖρα, (inquit), τὰ νεῶν μαλαγματα, " nempè laceræ vestes, sive lineæ, sive laneæ, aut cannabinæ, molles et usu attritæ, quibus utuntur Nautæ, ad naves consarciendas, quomodo *Homerus* utitur, " ῥίπεσσιν οἰσυΐνῃσιν, *Odyss. ι. ver.* 256. At " αἱ σπεῖραι, *Funes*, ut *Br. Schol.*" Ita ille. Atqui vox σπεῖραι nusquam alibi apud *Homerum* reperitur. Occurrit autem vox σπεῖρον suprà ι. 318. ubi eodem sensu, (ut opinor), ac vox σπεῖρα hoc in loco, usurpatur; secundum *Barnesius* expositionem certè accipi non potest:

Τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίχειον ἔμπεσε πόντῳ.

Porrò, quâ ratione ultima vocis σπεῖρα hîc produci possit, vide ad *Il. ά.* 51.

Ver. 273. Τῶν ἀλεείνω φῆμιν.] " Nec verò negligenda est fama; nec mediocre telum ad res gerendas existimare oportet benevolentiam civium." *Cicero, de Amicitiâ*, § 17.

Ibid. —— ἀδευκέα.] 'Αδευκὴς δὲ καὶ νῦν, ἢ ἡ ἀδόκητος, παρὰ τὸ δέκω· ἢ ἡ δακνηρὰ καὶ πικρά. *Eustath. Scholiastes* autem exponit, Σκληρὰν, χαλεπήν.

Ver. 274. —— μάλα δ' εἰσὶν ὑπερφίαλοι κατὰ δῆμον.]

Δυσάρεστος ἡμῶν καὶ φιλόψογος πόλις.
Euripid. Electr. ver. 904.

Ver. 275. 276. Καὶ νύ τις ὧδ' εἴπῃσι. —— Τίς δ' ὅδε Ναυσικάᾳ, &c.] Καὶ οὕτως ὃν ἔρωτα εἶχεν ὡς νῦν ἀνεκάλυψε κατὰ θαυμασίαν μέθοδον, ὡς ἄλλου τινὸς δῆθεν τοιαῦτα ἐρῶντος· ἄλλως γὰρ ἀνέκφορος ἦν. *Eustath.*

Ver. 277. —— νύ τοι.] Apud *Eustathium* in commentario, νύ οἱ.

Digitized by Google

Ὣς ἐρέουσιν, ἐμοὶ δέ κ' ὀνείδεα ταῦτα γένοιτο·
Καὶ δ' ἄλλῃ νεμεσῶ, ἥτις τοιαῦτά γε ῥέζοι,
Ἥ τ' ἀέκητι φίλων πατρὸς καὶ μητρὸς ἐόντων
Ἀνδράσι μίσγηται, πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν.
Ξεῖνε, σὺ δ' ὧδ' ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα τάχιστα
Πομπῆς καὶ νόστοιο τύχῃς παρὰ πατρὸς ἐμοῖο.
Δήομεν ἀγλαὸν ἄλσος Ἀθήνης, ἄγχι κελεύθου,
Αἰγείρων· ἐν δὲ κρήνη νάει, ἀμφὶ δὲ λειμών·
Ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμοῦ τέμενος, τεθαλυῖά τ' ἀλωή,
Τόσσον ἀπὸ πτόλιος, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας·
Ἔνθα καθεζόμενος μεῖναι χρόνον, εἰσόκεν ἡμεῖς
Ἄστυδε ἔλθωμεν, καὶ ἱκώμεθα δώματα πατρός.
Αὐτὰρ ἐπὴν ἡμέας ἔλπῃ ποτὶ δώματ' ἀφῖχθαι,
Καὶ τότε Φαιήκων ἴμεν ἐς πόλιν, ἠδ' ἐρέεσθαι
Δώματα πατρὸς ἐμοῦ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
Ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ, καὶ ἂν πάϊς ἡγήσαιτο
Νήπιος· οὐ μὲν γάρ τι ἐοικότα τοῖσι τέτυκται

" Sic dicent: mihi verò probra hæc essent:
" Etenim alii succensuerim, quæcunque talia utique fecerit,
" Quæ scilicèt invitis charis patre et matre viventibus
" Viris misceatur, priusquàm palàm nuptiæ advenerint.
" Hospes, tu verò ita meum observa sermonem, ut celerrimè
" Deductione et reditu potiaris à patre meo.
" Inveniemus pulchrum lucum Palladis, prope viam,
" Ex-populis: fons autem effluit, circa verò pratum:
" Ibi autem patris mei et prædium, et florentes horti,
" Tantum ab urbe, quantum utique auditur clamans:
" Ibi desidens mane aliquandiù, donec nos
" Ad-urbem accesserimus, et pervenerimus ad ædes patris.
" At postquam nos putaveris ad ædes pervenisse,
" Tum verò Phæacum eas ad urbem, atque require
" Ædes patris mei magnanimi Alcinöi.
" Facilè autem conspicuæ sunt, et vel puer duceret
" Infans; neque enim omninò similes illis sunt

Ver. 285. —— ἐμοὶ δὲ κ' ὀνείδεα.] Apud *Eustathium*, ἐμοὶ δ' ἂν ὀνείδεα. Quod idem.

Ver. 287. Ἥ τ'.] *Quæ utique* —. *Quæ scilicèt* —.

Ver. 288. — πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν.]

Παρθενικὴν δὲ φύλασσε πολυκλείστοις θαλάμοισι,
Μηδέ μιν ἄχρι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσῃς. *Phocylides*, ποίημα νουθετικὸν, *ver.* 203.

Ver. 289. — σὺ δ' ὧδ' ἐμέθεν ξυνίει ἔπος.]

Accipite ergò animis, atque haec mea figite dicta. *Æn.* III. 250.

—— tu condita mente teneto. *Ibid.* 388.

Ver. 293. Ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμοῦ τέμενος.]

Insuper id campi quod rex habet ipse Latinus. *Æn.* IX. 274.

Ἔστι δὲ τέμενος διαίρετος τόπος, περιωρισμένος καὶ ὥσπερ ἀποτετμημένος τῶν ἐγγύς. Τέμενος γὰρ ἐπὶ ναοῦ οἱ μεθ' Ὅμηρον οἴδασιν· ὁ δὲ Ποιητὴς οὐδὲ ἱερὸν ἁπλῶς τόπον λέγει τὸ τέμενος, ἀλλὰ τὸν κατ' ἀποτομὴν ὄντα τινός. *Eustath*,

Ver. 294. —— πτόλιος.] Vide suprà ad *ver.* 262.

Ibid. —— γέγωνε.] Vide supra ad ί. 400.

Ver. 301. 305. 308. —— τέτυκται —— ἧσται —— πεποίκιλται.] Vide ad *Il.* ά. 87. et ύ. 796.

Digitized by Google

Δώματα Φαιήκων· οἷος δόμος Ἀλκινόοιο
Ἥρωος· ἀλλ' ὁπότ' ἄν σε δόμοι κεκύθωσι καὶ αὐλὴ,
Ὦκα μάλ' ἐκ μεγάροιο διελθέμεν, ὄφρ' ἂν ἵκηαι
Μητέρ' ἐμήν· ἡ δ' ἧσται ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν πυρὸς αὐγῇ,
Ἠλάκατα στρωφῶσ' ἁλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι,
Κίονι κεκλιμένη· δμωαὶ δέ οἱ εἵατ' ὄπισθεν.
Ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμεῖο θρόνος ποτικέκλιται αὐτῇ,
Τῷ ὅγε οἰνοποτάζει ἐφήμενος, ἀθάνατος ὥς.
Τὸν παραμειψάμενος, μητρὸς ποτὶ γούνασι χεῖρας
Βάλλειν ἡμετέρης, ἵνα νόστιμον ἦμαρ ἴδηαι
Χαίρων, καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐσσί.
Εἴ κέν τοι κείνη γε φίλα φρονέησ' ἐνὶ θυμῷ,
Ἐλπωρή τοι ἔπειτα φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐϋκτίμενον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἄρα φωνήσασ', ἵμασεν μάστιγι φαεινῇ
Ἡμιόνους· αἱ δ' ὦκα λίπον ποταμοῖο ῥέεθρα·
Αἱ δ' εὖ μὲν τρώχων, εὖ δὲ πλίσσοντο πόδεσσιν.

"Ædes Phæacum, qualis domus Alcinöi
"Herōis: sed postquam te ædes occuluerint et aula,
"Celeritèr valdè et regiâ ulteriùs-perge, donec perveneris
"Ad matrem meam; illa autem sedet ad focum in ignis splendore,
"Pensum versans purpureum, mirabile visu,
"Columnæ acclinata; ancillæ verò sedent pone-illam.
"Ibi autem patris mei solium adjacet ei,
"Quo ille vinum-potat insidens, immortalis ceu.
"Hoc præterito, matris ad genua manus
"Extende nostræ, ut reditûs diem videas
"Gaudens, cito; etiamsi valdè procul hinc sis.
"Si tibi illa utique benè voluerit in animo,
"Spes tibi deindè amicosque visurum-*te*, et perventurum
"Domum ad pulchrè-ædificatam, et tuam in patriam terram."
Sic utique locuta, flagellavit flagello splendido
Mulos; hi verò celeritèr reliquerunt fluvii fluenta:
Illi autem benè quidem currebant et pulchrè alternabant pedes.

Ver. 303. Ἥρωος· ἀλλ' ὁπότ' ἄν σε.] "Observanda," inquit *Barnesius*, "Συνεκφώνησις, sive συνίζησις vocalium ω, et ο. Duae "enim ultimae Syllabae coalescunt, quasi "ἥρώς scriberetur." Verùm (uti et ipse postea annotat *Barnesius*) etiam corripi potest istud ω, propter sequentem vocalem. Vide ad *Il.* ά, 24. item ή. 453.

Ibid. κεκύθωσι.] *Al.* κεύθωσι.

Ver. 305. —— ἐπ' ἐσχάρῃ.] Ἀντὶ τοῦ παρ' ἐσχάρῃ. *Strabo, Geograph. lib.* XIII. *pag.* 897. *al.* 601.

Ibid. —— ἐν πυρὸς αὐγῇ.] Ἐν τῷ καταπεφωτισμένῳ ὑπὸ τοῦ πυρὸς τόπῳ. *Schol.*

Ver. 307. 308. — κεκλιμένη —— ποτικέκλιται.] Vide ad *Il.* ά. 314.

Ver. 307. — εἵατ' ὄπισθεν.] Postulat Temporum ratio ut vox εἵατ', hoc in loco, intelligatur εἵαται, non εἵατο. Vide ad *Il.* ῥ. 164.

Ver. 308. —— ποτικέκλιται αὐτῇ.] *Scholiastes* exponit, Περιόχεται τῇ αὐγῇ, ἀντὶ τοῦ πεφώτισται. Undè legisse videtur is (uti et notat *Barnesius*) ποτικέκλιται αὐγῇ· cujus lectionis hîc meminit et *Eustathius*: Sed minùs rectè.

Ver. 318. — εὖ δὲ πλίσσοντο.] Τὸ δὲ, πλίσσοντο, — δηλοῖ — τὸ βημματίζειν, καὶ μεταφέρειν σκέλος παρὰ σκέλος. *Eustath.*

Πλίξαντες μηροῖσι παρὰ μηρούς.
Anacreon. ver. 1269.

Digitized by Google

Ἡ δὲ μάλ' ἡνιόχευεν, ὅπως ἅμ' ἑποίατο πεζοὶ,
Ἀμφίπολοί τ', Ὀδυσεύς τε· νόῳ δ' ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην.
Δύσετό τ' ἠέλιος, καὶ τοὶ κλυτὸν ἄλσος ἵκοντο
Ἱρὸν Ἀθηναίης, ἵν' ἄρ' ἕζετο δῖος Ὀδυσσεύς.
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἠρᾶτο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
  Κλῦθί μοι, Αἰγιόχοιο Διὸς τέκος ἀτρυτώνη,
Νῦν δή πέρ μευ ἄκουσον, ἐπεὶ πάρος οὔποτ' ἄκουσας
Ῥαιομένου, ὅτε μ' ἔρραιε κλυτὸς Ἐννοσίγαιος.
Δός μ' ἐς Φαίηκας φίλον ἐλθεῖν, ἠδ' ἐλεεινόν.
  Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη·
Αὐτῷ δ' οὔπω φαίνετ' ἐναντίον· αἴδετο γάρ ῥα
Πατροκασίγνητον· ὁ δ' ἐπιζαφελῶς μενέαινεν
Ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἣν γαῖαν ἱκέσθαι.

Illa autem sedulò aurigabatur, ità-ut simul sequerentur pedites,
Ancillæque, Ulyssesque; arte verò impingebat flagellum.
Occidebat autem sol, et illi inclytum ad lucum pervenerunt
Sacrum Palladis, ubi proindè consedit nobilis Ulysses.
Statim deindè supplicabat *is* Jovis filiæ magni;
" Audi me, Ægiochi Jovis filia indomita;
" Nunc tandem saltem me exaudi, quoniam anteà nunquam exaudivisti
" Jactatum, quandò me jactabat inclytus Neptunus.
" Da me ad Phæacas gratum venire, atque miserabilem."
Sic dixit supplicans; eum autem audivit Pallas Minerva:
Ipsi verò nondum apparebat palàm; verebatur enim
Patruum: is autem vehementèr irascebatur
Nobili Ulyssi, antequam *is* suam ad terram veniret.

Ver. 320. —— νόῳ δ' ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην.] Τεχνικῶς ἤλαυνεν. *Schol.* Ὅτι νόῳ ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην ἡ κόρη, τουτέστι, φρονίμως ἡνιόχευεν, ὅπως ἅμα ἕποιντο οἱ πεζοί. *Eustath.*

Ver. 321. Δύσετο τ' ἠέλιος.] Νῦν πρὸς δυσμὰς ἀπέκλινεν ἡμέρας γὰρ ἔτι οὔσης ἀπέρχεται Ὀδυσσεὺς, παρὸ καὶ ἀχλὺν αὐτῷ καταχέει. *Schol.* Vide autem infrà ad ή. 14.

Ibid. Δύσετο.] Vide ad *Il.* βʹ. 35. et ί. 109.

Ver. 322. —— ἄρ'.] *Ut jusserat Nausicaa* —— suprà *ver.* 295.

Ver. 324. — ἀτρυτώνη.] Vide ad *Il.* ϛʹ. 157.

Ver. 326. —— Ἐννοσίγαιος.] Ὁ Ποσειδῶν, ὁ τὴν γῆν κινῶν· ἔνοσις μὲν γὰρ ἡ κίνησις. *Schol.* Vide suprà ad ί. 282.

Ver. 327. Δὸς μ' ἐς Φαίηκας φίλον ἐλθεῖν.] Vide *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 14. *sub fine;* ubi hic locus laudatur.

Ver. 329. —— ἐναντίον.] Apud *Eustathium* in commentario, ἐναντίη.

Ibid. —— αἴδετο γὰρ ῥα Πατροκασίγνητον.]

—— θεοῖσι δ' ὧδ' ἔχει νόμος·
Οὐδεὶς ἀπαντᾷν βούλεται προθυμίᾳ
Τῇ τοῦ θέλοντος, ἀλλ' ἀφιστάμεσθ' ἀεί.
Euripid. Hippolyt. Coron. ver. 1328.

Ver. 330. Πατροκασίγνητον.] *Neptunum.*

Digitized by Google

ΤΗΣ

ΤΟΥ ʽΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Η΄.

ʽΥπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Η΄.

ΝΑΥΣΙΚΑ΄Α εἰς τὴν πόλιν ἀφικνεῖται· ϗ μετ' ἐκείνην 'Οδυσσεὺς. ἱκετεύει 'Αρήτην τὴν τῦ 'Αλκινόυ [Ita ex Editionum vetustiorum nonnullis reposuit *Barnesius*, pro vulgato τὴν 'Αρήτην 'Αλκινόυ] τῦ βασιλέως γυναῖκα· καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον πυθομένης, ὁπόθεν τὴν ἐσθῆτα ἔσχεν, (ἐγνώρισε γὰρ αὐτὴν), τὰ συμβάντα αὐτῷ κατὰ τὸν πλῦν, ἀπὸ τῆς 'Ογυγίας μέχρι τῆς τῶν Φαιάκων γῆς, διηγεῖται.

* Ἄλλη ὑπόθεσις.

* Argumentum hoc à *Barnesio* ex MS. *Gonvillo-Caiensi* excerptum. Pro ἀξίως autem, ἑξῆς restituisse; et post Καλυψῦς, vocem πλῦν supplevisse se ipse annotat.

'ΑΘΗΝΑ῀ τὴν πόλιν παραγινομένῳ 'Οδυσσεῖ ἀπαντᾷ, ϗ ἑξῆς ἀντιδείκνυσι τὸν 'Αλκίνυ οἶκον· εἰς ὃν εἰσελθὼν 'Οδυσσεὺς προσπίπτει τοῖς τῆς 'Αρήτης γόνασι, ϗ δεῖται αὐτῆς, πέμψαι αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα. 'Αναστήσας δὲ αὐτὸν ὁ 'Αλκίνοος παραμυθίζει αὐτὸν, ϗ δεῖπνον παρέχει. 'Η δὲ 'Αρήτη θεασαμένη τὴν ἐσθῆτα, πυνθάνεται, πόθεν ἔσχεν; 'Ο δὲ διηγεῖται αὐτῇ τὸν ἀπὸ Καλυψῦς πλῦν, καὶ τὸ γενόμενον Ναυάγιον, ϗ τὴν πρὸς αὐτὺς ἄφιξιν, ϗ ὅτι δεηθεὶς Ναυσικάας, ἔλαβε τὴν ἐσθῆτα.

'Επιγραφαί.

'Οδυσσέως εἴσοδος πρὸς 'Αλκίνυν.

Ἄλλως,

Ἦτα δ' ἐν φρονέεσ' 'Οδυσῆι Σχερίης βασιλῆες.

ʽΩΣ ὁ μὲν ἔνθ' ἠρᾶτο πολύτλας δῖος 'Οδυσσεύς·
Κούρην δὲ προτὶ ἄστυ φέρεν μένος ἡμιονοῖϊν.
'Η δ' ὅτε δὴ οὗ πατρὸς ἀγακλυτὰ δώμαθ' ἵκανεν,

LIB. VII.

SIC quidem ibi supplicabat patiens nobilis Ulysses:
Puellam verò ad urbem ferebat robur mulorum.
Illa verò quandò jam ad sui patris inclytas ædes pervenisset,

Digitized by Google

Στῆσεν ἄρ' ἐν προθύροισι· κασίγνητοι δέ μιν ἀμφὶς
Ἵσταντ', ἀθανάτοις ἐναλίγκιοι, οἵ ῥ' ἀπ' ἀπήνης
Ἡμιόνους ἔλυον, ἐσθῆτά τε ἔσφερον εἴσω.
Αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον ἑὸν ἤϊε· δαῖε δέ οἱ πῦρ
Γρηῢς Ἀπειραίη θαλαμηπόλος Εὐρυμέδουσα,
Τήν ποτ' Ἀπείρηθεν νέες ἤγαγον ἀμφιέλισσαι·
Ἀλκινόῳ δ' αὐτὴν γέρας ἔξελον, οὕνεκα πᾶσι
Φαιήκεσσιν ἄνασσε, θεοῦ δ' ὡς δῆμος ἄκουεν·
Ἣ τρέφε Ναυσικάαν λευκώλενον ἐν μεγάροισιν.
Ἥ οἱ πῦρ ἀνέκαιε, καὶ εἴσω δόρπον ἐκόσμει.
Καὶ τότ' Ὀδυσσεὺς ὦρτο πόλινδ' ἴμεν· ἀμφὶ δ' Ἀθήνη
Πολλὴν ἠέρα χεῦε, φίλα φρονέουσ' Ὀδυσῆϊ,
Μήτις Φαιήκων μεγαθύμων ἀντιβολήσας
Κερτομέοι τ' ἐπέεσσι, καὶ ἐξερέοιθ', ὅτις εἴη.

Stitit in vestibulo: fratres verò ipsam undique
Circumstabant, immortalibus similes; qui utique à curru
Mulos solverunt, vestemque portârunt intrò.
Ipsa verò ad thalamum suum ibat; accendebat autem ei ignem
Anus Epirotica cubicularia Eurymedusa,
Quam olim ex-Epiro naves duxerant utrinque-remis-actæ:
Alcinoo autem eam munus elegerunt, eò-quòd omnibus
Phæacibus imperabat, et eum deum veluti populus audiebat:
Quæ enutrivit Nausicaam ulnis-pulchram in ædibus.
Hæc ei ignem accendebat, et intùs cœnam adornabat.
Et tunc Ulysses surrexit ad-urbem iturus; at Minerva
Multam caliginem circumfudit, benè cupiens Ulyssi
Nequis Phæacum magnanimorum obviam-factus,
Convitiareturque verbis, et interrogaret, quisnam esset.

Ver. 4. Στῆσεν ἄρ' ἐν προθύροισι.] Currum nempè ad aedium introïtus stitit. *Barnesius* et versiones vulgatae reddunt, "*Constitit in vestibulo.*" Sed minùs rectè: ut liquet ex aliis locis ubi vocem Στῆσεν usurpat Poëta:

> Ἔνθ' ἵππους στῆσασα θεὰ λευκώλενος Ἥρη.
> *Iliad.* έ. 755.
>
> Στῆσαν ἄρ' ἡμιόνους τε καὶ ἵππους, ὄφρα πίοιεν.
> ώ. 350.
>
> Στῆσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας.
> *Odyss.* ξ'. 258. ρ'. 427.

Ver. 5. —— ἀπ' ἀπήνης.] Al. ὑπ' ἀπήνης.

Ver. 6. Ἡμιόνους ἔλυον.] *Barnesius* edidit ἔλυον τε. "Voculam τε," inquit, "quae "post ἔλυον olim exciderat, restituo; quòd "Sensus et *Versus* eam ferè requirant." Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 8. —— Ἀπειραίη.] Ἄποθεν περαία, ἠπειρωτική· ἔστι δὲ ἀντικρὺ τῆς Κερκύρας ἡ Ἤπειρος. *Schol.*

Ver. 9. Τήν ποτ' Ἀπείρηθεν νέες ἤγαγον.] Ἢ μάχης νόμῳ ἢ κατὰ ἐμπορίαν. *Eustath.* Posterior harum expositionum potior, quià Phaeaces bellorum semper insueti narrantur. Vide suprà ad ζ'. 270. Fortassè autem rectiùs intelligas mulierem hanc captivam ex praedâ communi, per piraticam (ut mos erat antiquis) quaesitâ, Alcinoo munus electam. Quae et vocis γέρας maximè propria significatio. Vide ad *Il.* σ'. 444.

Ver. 14. —— ἀμφὶ δ' Ἀθήνη Πολλὴν ἠέρα χεῦε.] Codices à *Tho. Bentleio* collati, αὐτὰρ Ἀθήνη.

> At Venus obscuro gradientes aëre sepsit,
> Et multo nebulae circum Dea fudit amictu:
> Cernere ne quis eos, neu quis contingere posset,
> Molirive moram, aut veniendi poscere causas.
> *Æn.* I. 415.

Ἔστι δὲ τοῦτο ἀλληγορικῶς, ἡ προῤῥηθεῖσα φρόνησις δι' ἧς περὶ δύναται ἄλλον φάγειν ἡ ἐς τὴν πόλιν εἴσοδος τοῦ Ὀδυσσέως. *Eustath.*

Digitized by Google

'Αλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πόλιν δύσεσθαι ἐραννὴν,
Ἔνθα οἱ ἀντεβόλησε θεὰ γλαυκῶπις 'Αθήνη,
Παρθενικῇ εἰκυῖα νεήνιδι, κάλπιν ἐχέσῃ·
Στῆ δὲ πρόσθ' αὐτῦ· ὁ δ' ἀνείρετο δῖος 'Οδυσσεύς·
Ὦ τέκος, ἐκ ἄν μοι δόμον ἀνέρος ἡγήσαιο
'Αλκινόε, ὃς τοῖσδε μετ' ἀνθρώποισιν ἀνάσσει;
Καὶ γὰρ ἐγὼ ξεῖνος ταλαπείριος ἐνθάδ' ἱκάνω,
Τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· τῷ ἔτινα οἶδα
'Ανθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχεσι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις 'Αθήνη·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμον, ὅν με κελεύεις,
Δείξω· ἐπεί μοι πατρὸς ἀμύμονος ἐγγύθι ναίει.
'Αλλ' ἴθι σιγῇ τοῖον· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω·
Μηδέ τιν' ἀνθρώπων προτιόσσεο, μηδ' ἐρέεινε.
Οὐ γὰρ ξείνες οἵδε μάλ' ἀνθρώπες ἀνέχονται,
Οὐδ' ἀγαπαζόμενοι φιλέεσ', ὅς κ' ἄλλοθεν ἔλθοι.

Sed cùm jam urbem ingressurus esset amabilem,
Tum ei obviam-facta-est dea cæsia-oculis Minerva,
Virgini similis juvenculæ, urnam gestanti;
Stetitque ante eum: interrogabat autem nobilis Ulysses;
" O filia, nonne me ad domum viri deduxeris
" Alcinoi, qui inter hosce homines imperat?
" Etenim ego hospes multa-passus huc venio,
" Procul è longinquâ terrâ; quare nullum novi
" Hominum, qui hanc urbem et terram inhabitant."
Hunc autem contrà allocuta est dea cæsia-oculis Minerva;
" Equidem tibi, hospes pater, domum, quam me jubes,
" Monstrabo: quoniam mihi patrem eximium prope habitat.
" Sed eas tacitè sic: ego verò viam monstrabo:
" Nequè quenquam hominum respice, neque interroga.
" Non enim hospites hi crebrò homines suscipiunt,
" Neque amantèr-excipientes amplectuntur, quicunque aliundè venerit.

Ver. 19. Ἔνθα οἱ ἀντεβόλησε.]

Cui mater mediâ sese tulit obvia sylvâ,
Virginis os habitumque gerens, et virginis arma
Spartanae ———————. *Æn.* I. 318.

Ver. 22. —— ἐκ ἄν μοι.] *Al.* ἦ ἄρα μοι.

Ver. 24. —— ταλαπείριος.] 'Αρίσαρχος μὲν, ἀντὶ τῦ ταλαίπωρος· τινὲς δὲ, ἀντὶ τῦ ξένος, καὶ πόῤῥωθεν πεπειρακὼς, ἢ μακρόθεν ἀφιγμένος. *Schol.* Vide autem suprà ad ζ'. 193.

Ver. 25. —— ἐξ ἀπίης γαίης.] 'Εκ τῆς ἀλλοδαπῆς, καὶ μακρὰν ἀπεχέσης γῆς. *Schol.* ad *Iliad.* ά. 270. Eodemque modo exponit *Hesychius*. *Etymologicon Magnum* autem vocem 'Απίης proprium terrae nomen interpretatur: " 'Εξ 'Απίης γαίης" ——— ἀπὸ τῆς Πελοποννήσε· τὸ γὰρ παλαιὸν ἐκαλεῖτο Αἰγιάλεια· ——— ὕστερον δὲ πάλιν 'Απία ἐκλήθη ἀπὸ Ἄπιδος τῦ Φορωνέως παιδός.

Ver. 26. ——— πόλιν καὶ γαῖαν ἔχεσι.] *Eustathius* in commentario citat, πόλιν καὶ ἔργα νέμονται. Atque ita in duabus MSS. reperit *Tho. Bentleius*.

Ver. 32. Οὐ γὰρ ξείνες οἵδε.] Οὐ ξενίζεσι τὲς ἀνθρώπες. Πῶς ἐν ἐν τοῖς ἑξῆς φιλοξενωτάτες λέγει; ἢ τὸν μὲν ναυτικὸν ὄχλον τῷ ὄντι εἶναι ἀηδῆ, τὲς βασιλεῖς φιλοξένες· ἢ ἴσως, ἵνα φυλάξηται, τινὸς πυθέσθαι, ἢ πρὸς ἕτερον καταχθῆναι. *Schol.*

Ver. 33. ——— φιλέεσ'.] Similitèrque *ver.* 171. φιλέεσκε· et *ver.* 256. ἐφίλει. Vide ad *Il.* ύ. 304.

Digitized by Google

Νηυσὶ θοῇσιν τοίγε πεποιθότες ὠκείῃσιν,
Λαῖτμα μέγ' ἐκπερόωσιν, ἐπεὶ σφίσι δῶκ' Ἐνοσίχθων·
Τῶν νέες ὠκεῖαι, ὡσεὶ πτερὸν, ἠὲ νόημα.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
Καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
Τὸν δ' ἄρα Φαίηκες ναυσικλυτοὶ οὐκ ἐνόησαν
Ἐρχόμενον κατὰ ἄστυ διὰ σφέας· οὐ γὰρ Ἀθήνη
Εἴα ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· ἥ ῥά οἱ ἀχλὺν
Θεσπεσίην κατέχευε, φίλα φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ.
Θαύμαζεν δ' Ὀδυσεὺς λιμένας καὶ νῆας ἐΐσας,
Αὐτῶν θ' ἡρώων ἀγορὰς, καὶ τείχεα μακρὰ,
Ὑψηλὰ, σκολόπεσσιν ἀρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆος ἀγακλυτὰ δώμαθ' ἵκοντο,
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Οὗτος δή τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμος, ὅν με κελεύεις
Πεφραδέμεν, δήεις δὲ διοτρεφέας βασιλῆας

" Navibus velocibus hi freti celeribus,
" Undas ingentes tranant; quippè ipsis dedit Neptunus:
" Horum naves veloces, veluti penna, sive cogitatum."
Sic sanè locuta præibat Pallas Minerva
Celeritèr: ille verò deindè post vestigia ibat deæ.
Hunc autem Phæaces re-nauticâ-inclyti non adverterunt
Gradientem in urbe per ipsos: non enim Minerva
Sinebat comas-pulchra, potens dea; quæ utique ei caliginem
Divinitus-immissam offudit, benè cupiens in animo.
Mirabatur autem Ulysses portus et naves æquales,
Ipsorumque Heroum fora, et mœnia longa,
Sublimia, vallis munita, mirabile visu.
Sed quando jam Regis ad inclytam domum pervenissent,
Hisce dein sermonis exordiebatur dea cæsia-oculos Minerva;
" Hæc sanè tibi, hospes pater, domus, quam me jubes
" Monstrare; invenies Jovis-alumnos reges

Ver. 35. —— δῶκ' Ἐνοσίχθων.] *Al.* δῶκε Κρονίων.

Ver. 36. ὠκεῖαι, ὡσεὶ πτερὸν, ἠὲ νόημα.]

Quantum non jaculum Parthi, non impetus Austri,
Non leve sollicitæ mentis discurrit acumen.
Claudian. de Rapt. Proserp. II. 200.

" Nihil est animo velocius, nulla est celeritas quæ possit cum animi celeritate contendere." *Cicero, Tusc. Disputat. lib.* I. § 19.

Ver. 38. —— θεοῖο.] Sic infrà, *ver.* 41. (notante *Barnesio*) " δεινὴ θεός." Et apud *Virgilium*, de *Venere*, —— " *ducente Deo* —." *Æn.* II. 632. Vide infrà ad *ver.* 291. item ad *Il.* ί. 778.

Ver. 39. Τὸν δ' ἄρα Φαίηκες — οὐκ ἐνόησαν.]

Infert se septus nebulâ, mirabile dictu,
Per medios, miscetque viris: neque cernitur ulli. *Æn.* I. 443.

Ver. 41. —— ῥα.] *Ut dictum est.* — *ver.* 14.

Ver. 43. Θαύμαζεν δ' Ὀδυσεύς.]

Miratur molem Æneas, magalia quondam;
Miratur portas, strepitumque, et strata viarum. *Æn.* I. 425.

Ver. 47. Τοῖσι δέ.] *Barnesius*, ut Τοῖσδε hîc legatur Sensum omninò postulare contendit. " Quis locus," inquit, " hîc pro " δὲ, *verò?* Poëticè τοῖσιδε, vel τοῖσδεσι, pro " τούτοις, ponitur." Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ά. 57. et θ'. 160.

Ver. 49. Πεφραδέμεν.] Vide ad *Il.* ξ'. 560.

Digitized by Google

Δαίτην δαινυμένους· σὺ δ' ἔσω κίε, μηδέ τι θυμῷ
Τάρβει· θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων
Ἔργοισιν τελέθει, εἰ καί ποθεν ἄλλοθεν ἔλθοι.
Δέσποιναν μὲν πρῶτα κιχήσεαι ἐν μεγάροισιν·
Ἀρήτη δ' ὄνομ' ἐστὶν ἐπώνυμον· ἐκ δὲ τοκήων
Τῶν αὐτῶν, οἵ περ τέκον Ἀλκίνοον βασιλῆα.
Ναυσίθοον μὲν πρῶτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
Γείνατο, καὶ Περίβοια, γυναικῶν εἶδος ἀρίστη,
Ὁπλοτάτη θυγάτηρ μεγαλήτορος Εὐρυμέδοντος,
Ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασίλευεν·
Ἀλλ' ὁ μὲν ὤλεσε λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο δ' αὐτός.
Τῇ δὲ Ποσειδάων ἐμίγη, καὶ ἐγείνατο παῖδα
Ναυσίθοον μεγάθυμον, ὃς ἐν Φαίηξιν ἄνασσε·
Ναυσίθοος δ' ἔτεκε Ῥηξήνορά τ', Ἀλκίνοόν τε.
Τὸν μὲν, ἄκουρον ἐόντα βάλ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,
Νυμφίον ἐν μεγάρῳ, μίαν οἴην παῖδα λιπόντα

" Convivium celebrantes: tu verò intrò eas, neque quid animo
" Timeas: audax enim vir in omnibus potior
" Rebus existit, etiam sicundè aliundè venerit.
" Reginam quidem primò invenies in ædibus;
" Arete verò nomen est inditum-*ei*: ex parentibus autem
" Iisdem *est*, qui quidem genuerunt Alcinoum regem.
" Nausithoum quidem primùm Neptunus terræ-quassator
" Genuit, et Peribœa, mulierum formâ pulcherrima,
" Minima-natu filia magnanimi Eurymedontis,
" Qui olim superbis Gigantibus imperabat:
" Verùm hic quidem perdidit populum scelestum, periit et ipse.
" Cum illâ verò Neptunus mistus est, et genuit filium
" Nausithoum magnanimum, qui Phæacibus imperabat:
" Nausithous verò genuit Rhexenoremque, Alcinoumque. [Apollo,
" Illum quidem prole-masculâ carentem interemit argenteum-arcum-gestans
" Ductâ-recens-uxore in regiâ, unicâ solâ filiâ relictâ

Ver. 51. —— θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων.]

Audentes fortuna juvat ——.
Æn. X. 284.

Οὐκ ἔστι τόλμης ἐφόδιον μεῖζον βίου.
Menander, Fragment. 84. *ex incertis Comœdiis.*

Ver. 52. —— ποθεν ἄλλοθεν.] *Al.* μάλα τηλόθεν.

Ver. 53. Δέσποιναν μὲν πρῶτα.] Vide *Julian. Imperat. Orat.* 3. *haud longè ab initio.*

Ibid. —— κιχήσεαι.] Νῦν ἀντὶ τοῦ ἱκετεύσεις· [*Al.* ἱκετεύσεις·] οὐ γὰρ καταλήψεσθαι σημαίνει. *Schol.* Quod tamen, ut opinor, vix ferri potest.

Ver. 54. Ἀρήτη δ' ὄνομ' ἐστὶν.] Καθὸ ἀρητῶς καὶ εὐκταίως ἐγεννήθη. *Schol.*

Ver. 59. Ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι.] Ἐποίησε δὲ [Ὅμηρος] καὶ τὸν βασιλέα τοῦ Φαιάκων λέγοντα [infrà *ver.* 205. 206.] εἶναι τοὺς Φαίακας ἐγγὺς ὥσπερ Κύκλωπας, καὶ τὸ Γιγάντων ἔθνος. Ἐν τε δὴ τούτοις δηλοῖ θνητὸν ὄντας καὶ οὐ θεῖον γένος τοὺς Γίγαντας, καὶ σαφέστερον ἐν τῷδε ἔτι· "Ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασίλευεν, &c." *Pausanias, lib.* VIII. *cap.* 29.

Ver. 64. —— ἄκουρον.] Ἄκουρον ἄῤῥενος παιδὸς, ἢ μὴ γεννήσαντα παῖδας ἄῤῥενας. *Schol.*

Ibid. —— βάλ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων.] Vide infrà ad ί. 409.

Ver. 65. Νυμφίον.] Νεωστὶ γεγαμηκότα. *Schol.*

2

Digitized by Google

Ἀρήτην· τὴν δ' Ἀλκίνοος ποιήσατ' ἄκοιτιν,
Καί μιν ἔτισ', ὡς οὔτις ἐπὶ χθονὶ τίεται ἄλλη,
Ὅσσαι νῦν γε γυναῖκες ὑπ' ἀνδράσιν οἶκον ἔχουσιν·
Ὣς κείνη περὶ κῆρι τετίμηταί τε, καὶ ἐστὶν,
Ἔκ τε φίλων παίδων, ἔκ τ' αὐτοῦ Ἀλκινόοιο,
Καὶ λαῶν, οἵ μίν ῥα, θεὸν ὥς, εἰσορόωντες,
Δειδέχαται μύθοισιν, ὅτε στείχησ' ἀνὰ ἄστυ.
Οὐ μὲν γάρ τι νόου γε καὶ αὐτὴ δεύεται ἐσθλοῦ,
Οἷσίν τ' εὖ φρονέῃσι, καὶ ἀνδράσι νείκεα λύει.
Εἴ κέν τοι κείνη γε φίλα φρονέῃσ' ἐνὶ θυμῷ,
Ἐλπωρή τοι ἔπειτα φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἄρα φωνήσασ', ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον· λίπε δὲ Σχερίην ἐρατεινήν·
Ἵκετο δ' ἐς Μαραθῶνα, καὶ εὐρυάγυιαν Ἀθήνην,
Δῦνε δ' Ἐρεχθῆος πυκινὸν δόμον. Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀλκινόου πρὸς δώματ' ἴε κλυτά· πολλὰ δέ οἱ κῆρ
Ὥρμαιν' ἱσταμένῳ, πρὶν χάλκεον οὐδὸν ἱκέσθαι·

" Aretâ: hanc verò Alcinöus duxit uxorem,
" Et ipsam honoravit, ut nulla super terrâ honoratur alia;
" Quotquot nunc utique mulieres sub viris domum habent;
" Adeò illa ex animo honoraturque, et est *cordi*,
" Et apud charos liberos, et apud ipsum Alcinöum,
" Et cives, qui ipsam sanè, deam veluti, suspicientes,
" Excipiunt vocibus-*faustis*, cùm incedit per urbem.
" Neque enim omninò mente utique et ipsa eget bonâ,
" Quibus utique benè velit, et viris lites solvit.
" Si tibi illa quidem benè velit in animo,
" Spes tibi deindè amicosque visurum-te, et perventurum
" Domum in excelsam, et tuam in patriam terram."
Sic utique locuta, abiit cæsia oculis Minerva
Pontum per infructuosum; reliquitque Scheriam amabilem:
Venit autem ad Marathona, et latas-vias-habentes Athenas,
Et ingressa est Erechthei benè-munitam domum. At Ulysses
Alcinöi ad domum ibat inclytam: multa verò ei cor
Cogitabat stanti, priùs-quàm ad æreum limen venisset:

Ver. 66. —— ποιήσατ'.] Vide infrà ad ί. 296.

Ver. 67. —— ἔτισ' —— τίεται.] Vide ad *Il.* γ'. 257. et χ'. 19. 20.

Ver. 68. —— νῦν γε.] *Al.* νῦν τε. Minùs rectè.

Ver. 69. —— τετίμηταί τε, καὶ ἐστὶν.] Vide ad *Il.* ά. 37. et ύ. 736.

Ver. 74. Οἷσιν τ' εὖ φρονέῃσι.] Καὶ οἷς ἂν εὐφρονῇ ἡ Ἀρήτη, τὰ νείκη, καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν διαλύει. *Schol.* *Al.* Ἧσιν τ' εὖ φρονέῃσι, et Ἧσιν τ' εὐφροσύνῃσι.

Ver. 79. —— Σχερίην.] Ἡ τῶν Φαιάκων χώρα, ἡ νῆσος. καὶ ἡ Κέρκυρα τὸ πρότερον οὕτως ἐκαλεῖτο. *Schol.*

Ver. 80. —— Μαραθῶνα.] Τόπον τῆς Ἀττικῆς. *Schol.*

Ver. 81. —— Ἐρεχθῆος πυκινὸν δόμον.] Τὸ ἑαυτῆς τέμενος· ἐν τούτῳ γὰρ ἐτράφη Ἐρεχθεύς. *Schol.*

Digitized by Google

Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν, ἠὲ σελήνης,
Δῶμα καθ᾽ ὑψερεφὲς μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
Χάλκεοι μὲν γὰρ τοῖχοι ἐληλάδατ᾽ ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῦ· περὶ δὲ θριγκὸς κυάνοιο·
Χρύσειαι δὲ θύραι πυκινὸν δόμον ἐντὸς ἔεργον·
Ἀργύρεοι δὲ σταθμοὶ ἐν χαλκέῳ ἕστασαν οὐδῷ,
Ἀργύρεον δ᾽ ἐφ᾽ ὑπερθύριον, χρυσέη δὲ κορώνη.
Χρύσειοι δ᾽ ἑκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν,
Οὓς Ἥφαιστος ἔτευξεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι,
Δῶμα φυλασσέμεναι μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
Ἀθανάτους ὄντας καὶ ἀγήρως ἤματα πάντα.
Ἐν δὲ θρόνοι περὶ τοῖχον ἐρηρέδατ᾽ ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῖο διαμπερές· ἔνθ᾽ ἐνὶ πέπλοι

Instar enim solis splendor erat, aut lunæ,
Domum per excelsam magnanimi Alcinöi.
Ærei etenim parietes ducti erant hinc atque hinc,
Ad intimum-secessum à limine: circa autem corona ex cyano:
Aureæ verò fores firmam domum intùs claudebant:
Postes autem argentei in æreo stabant limine,
Argenteum verò superliminare, aurea autem cornix.
Aurei porrò utrinque et argentei canes erant,
Quos Vulcanus fecerat peritis præcordiis,
Domum ut-custodirent magnanimi Alcinöi,
Immortales existentes et senii-expertes dies omnes.
Intùs verò solia circa parietem firmata erant hinc atque hinc,
Ad intimum-secessum à limine usque: ibi pepli

Ver. 84. Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν.] Vide suprà ad δ΄. 45.

Ver. 86. —— τοῖχοι ἐληλάδατ᾽.] In vulgatis editum est ἐρηρέδατ᾽. *Barnesius* autem ex *Scholiaste* restituit ἐληλάδατ᾽. "Nam de "parietibus æneis, (inquit), qui ductilibus "certè laminis erant induti, vox ἐλαύνω "propriè usurpatur; mox autem ad *ver.* "95. ἐν δὲ θρόνοι περὶ τοῖχον ἐρηρέδατ᾽· ibi "quidem vox ἐρείδω significantior: quare "meo quidem judicio, vox ἐληλάδατο hoc "in loco scribenda, ut MS. *Scholia Aloysii* "expressè legunt; illo posteriori loco, ἐρηρέδατο. Et ipse mox Poëta, *ver.* 113. eâdem voce utitur, de Sepimento, Muri instar erecto, περὶ δ᾽ ἕρκος ἐλήλαται. —— "Ἐληλάδατο, pro ἐληλαμμένοι ἦσαν, et ἐρηρέδατο, pro ἐρηρεισμένοι, *Ionicè*, Reduplicatione *Atticâ* insuper assumptâ." Ita ille. Porrò et in duobus MSS. reperit vir eruditus *Tho. Bentleius* ἐληλέδατο. Unde non absimile est, vocem ἐρηρέδατ᾽, quæ huic loco minùs videtur convenire, ex *ver.* 95. infrà, huc irrepsisse.

Ver. 87. —— θριγκὸς.] Ἤτοι ἡ τῶν τοίχων κόμη, ἢ στεφάνωσις. *Eustath.* *Al.* τριγκὸς.

Ver. 89. Ἀργύρεοι δὲ σταθμοί.] Vide ad *Il.* β΄. 537. *Barnesius* de *suo* edidit, Σταθμοὶ δ᾽ ἀργύρεοι. Sed sine Codicibus nihil mutandum. Et MSS. à *Tho. Bentleio* collati, cum vulgatis legunt Ἀργύρεοι δὲ σταθμοὶ &c.

Ver. 90. Ἀργύρεον δ᾽ ἐφ᾽ ὑπερθύριον.] Ἤγουν τὸ ἐπικείμενον ταῖς θύραις, εἰς ὃ φασιν αἱ ἄνω στρόφιγγες ἁρμόζονται. *Eustath.* *Al.* ἐφυπερθύριον.

Ibid. —— χρυσέη.] Pronuntiabatur χρυσῆ.

Ibid. —— κορώνη.] Τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας, ἤτοι τὸ κρίγκιον. [κρικίον.] *Schol.*

Ver. 91. Χρύσειοι δ᾽ ἑκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν.] Ἤτοι κυρίως, ἢ ἥλους λέγει, παρ᾽ ὃ καὶ κυνάδας φαμὲν, ἢ τοὺς διπλοῦς ἥλους· τινὲς δὲ φασὶν τοὺς δοθέντας ὑπὸ Ἥρας Ποσειδῶνι ὑπὲρ τοῦ συλλαβεῖν αὐτῷ [apud *Eustathium* αὐτῇ] πρὸς τὴν τοῦ Διὸς ἐπίθεσιν, οὕτως περιελθεῖν εἰς Ἀλκίνοον. *Schol.*

Ver. 92. —— ἔτευξεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι.] *Al.* ἔτευξ᾽ εἰδυίῃσι πραπίδεσσι. Quo modo et edidit *Barnesius*.

Ver. 95. —— ἐρηρέδατ᾽.] *Al.* ἐρηρείδατ᾽.

Ver. 96. —— ἔνθ᾽ ἐνὶ πέπλοι Λεπτοὶ εὔννητοι βεβλήατο.

Digitized by Google

Λεπτοὶ εὔνητοι βεβλήατο, ἔργα γυναικῶν.
Ἔνθα δὲ Φαιήκων ἡγήτορες ἑδριόωντο,
Πίνοντες καὶ ἔδοντες· ἐπηετανὸν γὰρ ἔχεσκον.
Χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι ἐϋδμήτων ἐπὶ βωμῶν
Ἕστασαν, αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχοντες,
Φαίνοντες νύκτας κατὰ δώματα δαιτυμόνεσσι.
Πεντήκοντα δέ οἱ δμωαὶ κατὰ δῶμα γυναῖκες·
Αἱ μὲν ἀλετρεύουσι μύλης ἔπι μήλοπα καρπὸν,
Αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι καὶ ἠλάκατα στρωφῶσιν
Ἥμεναι, οἷά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο.

Tenues bene-neti instrati erant, opera mulierum.
Hic autem Phæacum primates sedebant,
Bibentes et edentes: perpetue enim *epulas*-habebant.
Aurei vero juvenes bene-structas super aras
Stabant, ardentes faces manibus tenentes,
Illucentes nocte per domum convivis.
Quinquaginta porro ei ancillæ per domum fœminæ:
Aliæ quidem molunt sub mola flavum frumentum,
Aliæ vero telas texunt et pensum versant
Sedentes, qualia folia excelsæ populi.

——— rubro ubi cocco
Tincta super lectos canderet vestis eburnos.
Hor. Serm. lib. II. *Ecl.* vi. *ver.* 102.

Ver. 97. —— εὔνητοι.] *Al*, ἐΰννητοι.
Ver. 100. Χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι.]

Si non aurea sunt juvenum simulacra per aedes
Lampadas igniferas manibus retinentia dextris,
Lumina nocturnis epulis ut suppeditentur.
Lucret. lib. II. *ver.* 24.

" Simulacra juvenum heroïcis temporibus, " rudi adhuc seculo, et incognitis lucernis, " in angulis cœnationum destitui solita, ut " facem tenentes lucerent. Homerus de " Phaeacibus canit; Χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι &c." *Casaubon. annotat. in Athenæum, lib.* IV. *cap.* 2.

Ibid. —— ἐϋδμήτων ἐπὶ βωμῶν.] Βωμοὶ δὲ ἁπλῶς ἀνάβαθμοι ἐνταῦθα, ἐφ' ὧν λυχνοφόροι κοῦροι ἵσταντο. *Eustath.*

Ver. 101. —— αἰθομένας δαΐδας.] Μαρμαίρειν δὲ δηλοῖ τὸ φῶς, δάος καλέσας. [infrà χ. 497.] " Δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι" ἀφ' οὗ αἱ δεικτικαὶ τοῦ φωτὸς, δᾷδες, καὶ δαΐδες. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 9. *ipso fine.*

Ibid. —— μετὰ χερσὶν ἔχοντες.] *Al.* μετὰ χερσὶ φέροντες.

Ver. 103. Πεντήκοντα δὲ οἱ δμωαὶ.]

Quinquaginta intùs famulae, quibus ordine longo
Cura penum struere, et flammis adolere Penates. *Æn.* I. 707.

Ibid. —— δέ οἱ.] *Eustathius* in commentario legit, δ' ἔσαν.

Ver. 104. ——— ἀλετρεύουσι μύλης ἔπι μήλοπα καρπὸν.] Οἱ μὲν ——— φασὶν, ὅτι στρέφουσαι καὶ τρίβουσαι ἐπὶ τῆς μυλης, ἥ ἐστιν ἄκρον μηροῦ τοῦ κατὰ τὴν ἐπιγουνίδα, καρπὸν μήλοπα, ὅ ἐστιν ἐκ προβάτων ἔριον ——— Ἕτεροι δὲ, κρειττόνως ἐξηγούμενοι, φασὶ τὰς ῥηθείσας γυναῖκας ἀλήθειν ἐν μύλωνι σῖτον. *Eustath.* Earundem expositionum meminit et *Scholiastes.* Vera autem omninò posterior; quia isto sensu alibi apud Poëtam occurrit vox μύλη· priori, nusquam.

Ibid. —— μύλης ἔπι. *Al.* μύλης ἐπὶ.

Ibid. —— μήλοπα καρπὸν.] Τοὺς πυροὺς· μηλοειδὴς γὰρ ἐστὶ τὴν χροίαν. *Schol.*

Ver. 106. —— οἷά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο.] Οἱ μὲν, ὅτι ἡλιοτροπίου τάξιν ἐπεῖχον καθήμεναι θεατροειδῶς· οἱ δὲ, ὅτι πεπύκνωται τὸ δένδρον τοῖς φύλλοις· φύλλα δὲ, ἤτοι διὰ τὸ πλῆθος, ἢ διὰ τὸ εὐκίνητον τῶν χειρῶν ἐν τῷ στρέφειν τὴν κρόκην, ὡς καὶ τὰ φύλλα τῆς αἰγείρου ἀντεστραμμένα ἀλλήλοις, καὶ εὐκίνητα ῥᾳδίως, καὶ ὑπὸ τυχούσης αὔρας. *Schol.* Postrema (ut opinor) optima interpretatio. Multò enim aptiùs videntur pensa versata, quàm fœminae ipsae sedentes, Populi foliis comparari. Atque ita ferè exponit *Eustathius:* Φύλλοις δὲ αἰγείρου τὰς δμωὰς εἰκάζει διὰ τὸ εὐκίνητον καὶ συνεχὲς τῆς αὐτῶν ἐργασίας· εὐκράδαντα γὰρ, φασὶ, καὶ τὰ τῶν αἰγείρων φύλλα διὰ τὸ ὕψος.

Digitized by Google

Καιροσέων δ' ὀθονέων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον.
Τόσσον Φαίηκες πέρι πάντων ἴδριες ἀνδρῶν
Νῆα θοὴν ἐνὶ πόντῳ ἐλαυνέμεν· ὡς δὲ γυναῖκες
Ἱστὸν τεχνῆσαι· πέρι γάρ σφισι δῶκεν Ἀθήνη
Ἔργα τ' ἐπίςασθαι περικαλλέα, καὶ φρένας ἐσθλάς.
Ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος ἄγχι θυράων
Τετράγυος· περὶ δ' ἕρκος ἐλήλαται ἀμφοτέρωθεν.
Ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκει τηλεθόωντα,
Ὄγχναι, καὶ ῥοιαὶ, καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι,

Benè-textis autem à linteis distillat humidum oleum.
Tantum Phæaces supra omnes periti sunt homines
In celeri nave per pontum dirigendâ: tantum etiam mulieres *præstant*
In telâ texendâ; suprà modum enim illis dedit Pallas
Operaque scire perpulchra, et ingenium bonum.
Extra verò aulam ingens hortus prope januas
Quatuor-jugerum: circà autem septum ductum est utrinque.
Ibi verò arbores proceræ crescebant virentes,
Pirus, et malus-punica, et mali pulchrum-fructum-ferentes,

Ver. 107. Καιροσίων δ' ὀθονίων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον.] Ἤτοι οὕτως ἦσαν πυκναὶ, ὡς μηδὲ ἔλαιον δι' αὐτῶν διελθεῖν· ἢ ἔξωθεν ὡς ἔλαιον ἔςιλβον, διὰ τὴν λευκότητα· ἢ τρυφεραὶ ἦσαν, ὡς δοκεῖν ἔλαιον ἀποῤῥεῖν· ἢ οὕτως ἀπέςιλβεν τὸν μίτον, ὡς δοκεῖν ἔλαιον ἀποβάλλειν. *Schol.* Easdemque ferè interpretationes affert et *Eustathius*. *Plutarchus* primam interpretationem secutus videtur; Ὅμηρος εἶπεν, "Καιροσίων δ' ὀθονέων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον," ἐνδεικνύμενος τὴν ἀκρίβειαν κ̀ λεπτότητα τῦ ὕφους, τῷ μὴ προσμένειν τὸ ἔλαιον, ἀλλ' ἀποῤῥεῖν κ̀ ἀπολισθαίνειν τῆς πυκνότητος, ὁ δίεισι. *De Pythiæ Oraculis, haud longè ab initio.* Optima autem, ut opinor, postrema *Eustathii* explicatio; nempè ut ςίλβοιεν αἱ τοιαῦται λέγοιντο ἂν ὀθόναι, ὡς ὥσπερ ἔλαιον αὐτῶν ἀπολείβετο, διὰ τὸ ςιλπνὸν χρῶμα τῶν νεοφάντων κ̀ ἔτι ἀπλύτων ὑφασμάτων. Cui accipiendi rationi favet id quod legitur *Iliad.* σ'. 595. "—— οἱ δὲ χιτῶνας Εἵατο εὐνήτες, ἦκα ςίλβοντας ἐλαίῳ." Et *Odyss.* γ'. 408. "—— ἐπὶ ξεςοῖσι λίθοισιν, Οἵ οἱ ἔσαν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων Λευκοὶ, ἀποςίλβοντες ἀλείφατος." Quem locum hîc respicit *Eustathius*, quum addit; Ὅτι δὲ κ̀ θρόνοι λίθινοι οὕτω ςίλβουσιν, ἐκ τῆς κατὰ συχνὴν περιτρίψιν λειάνσεως, οἱ κατὰ Πύλον μαρμάρεοι θρόνοι ἐδήλωσαν.

Ibid. Καιροσίων.] Εὐΰφων, τῶν κεκαιρωμένων· καίρωμα δέ ἐςι τὸ διαπλεκόμενον ἐν τῷ ςήμονι, παρὰ τὸν μίτον· ὑπὲρ τῦ μὴ συγχεῖσθαι τοὺς ςήμονας· ὅθεν ἀπὸ μέρους τῦ κειτώματος, τὰς ὅλους εὐϋφεῖς λέγει. *Schol.*

Ibid. —— ὀθονίων.] Pronuntiabatur ὀθονῶν. Quo modo et legit *Plutarchus*, loco suprà citato.

Ver. 108. Τόσσον.] *Al.* Ὅσσον.

Ver. 110. —— τεχνῆσαι.] *Scholiastes* videtur legisse τεχνῆσσαι ex τεχνήεσσαι· notante *Barnesio*.

Ver. 112. —— μέγας ὄρχατος.] Ὁ ἐπὶ ςίχον, καὶ ἐν τάξει τῶν ἀμπέλων φυτεία, ὄρχατος λέγεται, ἢ κῆπος. *Schol.* Vide et suprà ad ζ'. 162.

Ver. 113. Τετράγυος.] Τεσσάρων γυῶν· γύη δὲ μέτρον γῆς γεωργικόν. *Schol.* Τετράγυος δὲ, ὁ ἑκάςη τῶν τεσσάρων πλευρῶν γύην ἔχει. *Eustath.*

Ibid. —— περὶ δ' ἕρκος ἐλήλαται.] Sic apud *Hesiodum*;

Τὸν πέρι χάλκεον ἕρκος ἐλήλαται ——.
Theogon. ver. 726.

Ibid. —— ἐλήλαται] Similitèrque ver. 122. ἐῤῥίζωται. Vide ad *Il.* ά. 37.

Ver. 114. Ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκει.] Τῶν δένδρων τὰ μὲν καρποφόρα καλὰ προσαγορεύει· ἔνθα, "Δένδρεα καλὰ πεφύκει, Ὄχναι, κ̀ ῥοιαὶ, κ̀ μηλέαι·" τὰ δ' εἰς ξυλείαν εὔθετα, μακρὰ· τοῖς ἐπιθέτοις τὰς χρήσεις διαςέλλων. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 19. Ubi notandum, pro δένδρεα μακρὰ, legisse hîc *Athenæum*, δένδρεα καλά. Vide et suprà ad ί. 238.

Ver. 115. Ὄγχναι.] Nonnulli legunt Ὄχναι. Quam et veriorem esse lectionem contendit *Barnesius*, ex *Odyss.* ώ. 246. Οὐκ ὄγχνη, ὁ πρασίη τοι ἄνευ κομιδῆς κατὰ κῆπον "ubi *Prior* Syllaba." inquit, "communis." Sed vide ad istum locum.

Ibid. —— μηλέαι ἀγλαόκαρποι.] Ζήτησις οὖν ἦν διὰ τί τὰς μηλέας ὁ Ποιητὴς ἀγλαοκάρπους ἐξαιρέτως προσεῖπεν. Καὶ Τρύφων μὲν ὁ ἰατρὸς ἔλεγε, κατὰ τὴν πρὸς τὸ δένδρον εἰρη-

Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.
Τάων οὔποτε καρπὸς ἀπόλλυται, οὐδ' ἐπιλείπει
Χείματος, οὐδὲ θέρευς, ἐπετήσιος· ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ
Ζεφυρίη πνείουσα, τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πέσσει.
Ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ,
Αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλὴ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.
Ἔνθα δέ οἱ πολύκαρπος ἀλωὴ ἐρρίζωται·
Τῆς ἕτερον μὲν, θειλόπεδον λευρῷ ἐνὶ χώρῳ
Τέρσεται ἠελίῳ· ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν,
Ἄλλας δὲ τραπέουσι· πάροιθε δέ τ' ὄμφακές εἰσιν,

Ficusque dulces, et oleæ virescentes.
Ex iis fructus nunquam perit, neque deficit
Hyeme, neque æstate, perennis; sed omninò semper
Zephyrus spirans, alia quidem crescere-facit, alia verò maturescere,
Pirus post pirum senescit, malum post malum,
Ac post uvam uva, ficusque post ficum.
Ibi porrò ei fructuosa vinea plantata est:
Hujus alterum quidem apricum-solum lato in loco
Siccatur sole; alias autem vindemiant,
Alias verò calcant; antè autem uvæ immaturæ sunt,

θαι σύγκρισιν, ὅτι μικρὸν ὂν κομιδῇ, καὶ τὴν ὄψιν εὐτελὲς, καλὸν καὶ μέγαν ἐκφέρει τὸν καρπόν. Ἄλλος δέ τις ἔφη, τὸ καλὸν ἐκ πάντων συντεθέντα, μόνῳ τούτῳ τῶν ἀκροδρύων ὁρᾶν ὑπάρχον· καὶ γὰρ τὴν ψαῦσιν ἔχει καθάπερ ἴον, ὥστε μὴ μολύνειν, ἀλλ' εὐωδίας ἀναπιμπλάναι τὸν ἁπτόμενον, καὶ τὴν γεῦσιν ἡδεῖαν· ὀσφραίνεσθαί τε καὶ ἰδεῖν ἐπιτερπέστατόν ἐστι· διὸ καὶ πάσας ἅμα τὰς αἰσθήσεις προσαγόμενον, δικαίως ἐπαινεῖσθαι. *Plutarch. Symposiac. lib.* V. *Probl.* 8: *sub initio.*

Ver. 116. Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.] Καλὰ δὲ καὶ τὰ ἐπίθετα. Παρατετηρημένως γὰρ ὁ Ποιητὴς ἑκάστου δένδρου ἐπίθετον ἐπιθεῖναι κατὰ φυσικὴν ἰδιότητα. Καλὸν μὲν γὰρ τὸ μῆλον καὶ ὡς αὐτός φησι, καρπὸς ἀγλαός· διὸ καὶ ἀγλαόκαρπος ἡ μηλέα, ὡς αὐτίκα ῥηθήσεται. Γλυκὺ δὲ ὑπερβαλλόντως τὸ συκοειδὲς ὀπώρας. Θαλερὰ δὲ ἡ ἐλαία. *Eustath.* Ὅμηρος δὲ ὁ σοφὸς τὰ μὲν ἄλλα τῶν καρπῶν ἐς μέγεθος, ἢ χρόαν, ἢ κάλλος ἐπαινεῖ· μόνῳ δὲ τῷ σύκῳ τὴν τῆς γλυκύτητος ἐπωνυμίαν συγχωρεῖ· καὶ τὸ μὲν μέλι χλωρὸν καλεῖ, δεδιὼς μὴ λάθῃ γλυκὺ προσειπὼν ὃ καὶ πικρὸν εἶναι πολλάκις συμβαίνει· τῷ σύκῳ ἄρα δὲ μόνῳ ἀποδίδωσι τὴν οἰκείαν εὐφημίαν, ὥσπερ τῷ νέκταρι, διότι καὶ μόνον γλυκὺ τῶν ἄλλων ἐστίν. *Julian. Epist.* 24.

Ver. 117. —— ὄποτε καρπὸς ἀπόλλυται, οὐδ' ἐπιλείπει.] Τουτέστιν οὐδ' ὑπό τινος πάθους φθείρεται, οὐδὲ μὴν διαπαυόμενος ἀπολείπει. *Eustath.*

Ibid. —— ἐπιλείπει.] Ita *Henricus Stephanus* et Vulgati. *Eustathius* autem et in contextu et in commentario legit ἀπολείπει uti edidit et *Barnesius.* Cumque iis facit et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* ἀπολήγει.

Ver. 118. —— ἐπετήσιος.] Ἐπηετανὸς καὶ διηνεκὴς καὶ ἐξαρκῶν εἰς ὅλον ἔτος. *Eustath.*

Ver. 119. Ζεφυρίη.] Ἡ τοῦ Ζεφύρου πνοή. *Schol.* Vide et suprà ad *Il.* ά. 398.

Ver. 120. Ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει.] *Diodorus Siculus* de insulâ quâdam in Oceano versus meridiem repertâ: Τὰς ὀπώρας δὲ παρ' αὐτοῖς παρ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ἀκμάζειν ὥσπερ καὶ ὁ Ποιητής φασιν· "Ὄχνη ἐπ' ὄχνῃ γηράσκει, "μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ, Αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυ-"λὴ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ." *Bibliothec. Hist. lib.* II. *haud longè à fine.* Ἐπιμελουμένους δὲ αὐτοὺς [ἥρωας] εἰσάγει [Ὅμηρος] καὶ τῶν ἀκροδρύων· "Ὄχνη γὰρ ἐπ' ὄχνῃ που γηράσκει, σῦκον δ' "ἐπὶ σύκῳ." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 19. Observat autem idem *Athenæus* fructus hosce nemini usquam ad edendum appositos memorari. Καὶ μὴν οὐδ' ὀπώραν παρατίθησί τινι, καίπερ οὖσαν πολλὴν, καὶ ἥδιστα ταύτης μνημονεύων, καὶ πάντα χρόνον παρασκευάζων ἀθάνατον. "Ὄχνη" γάρ φησιν "ἐπ' ὄχνῃ," καὶ τὰ ἑξῆς. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 8.

Ibid. Ὄγχνη — ὄγχνῃ] Vide suprà ad *ver.* 115.

Ver. 123. —— θειλόπεδον.] Ἔνθα θεῖλος γίνεται βοτρύων, καὶ ἡλιοῦνται, καὶ ψύχονται· ἢ ὁ ψυκτήρ. *Schol.*

Ver. 124. —— ἑτέρας ἄρα τε τρυγόωσιν.] *Al.* ἑτέρας δὲ ἄρα τρυγόωσιν.

Ver. 125. —— τραπέουσι] Ἀντὶ τοῦ πατοῦσιν. *Eustath.*

Digitized by Google

Ἄνθος ἀφιεῖσαι, ἕτεραι δ' ὑποπερκάζουσιν.
Ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον
Παντοῖαι πεφύασιν, ἐπηετανὸν γανόωσαι·
Ἐν δὲ δύω κρῆναι, ἡ μέν τ' ἀνὰ κῆπον ἅπαντα
Σκίδναται, ἡ δ' ἑτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς οὐδὸν ἵησι
Πρὸς δόμον ὑψηλὸν, ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται.
Τοῖά ῥ' ἐν Ἀλκινόοιο θεῶν ἔσαν ἀγλαὰ δῶρα.
Ἔνθα στὰς θηεῖτο πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα ἑῷ θηήσατο θυμῷ,
Καρπαλίμως ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσατο δώματος εἴσω.
Εὗρε δὲ Φαιήκων ἡγήτορας ἠδὲ μέδοντας
Σπένδοντας δεπάεσσιν ἐϋσκόπῳ Ἀργειφόντῃ,
Ὧ, πυμάτῳ σπένδεσκον, ὅτε μνησαίατο κοίτου.

Florem emittentes, aliæ verò submaturescunt.
Ibi porrò excultæ areolæ ad extremum ordinem
Omnis generis consitæ sunt, perennè florentes:
Insunt autem duo fontes; alter quidem per hortum totum
Dispergitur, alter verò ex alterâ parte sub aulæ limen fluit
Ad domum excelsam, undè aquabantur cives.
Talia utique in Alcinöi-*domo* deorum-erant splendida dona.
Ibi stans admirabatur patiens nobilis Ulysses.
Cæterùm postquam omnia suo admiratus esset animo,
Celeritèr super limen ingressus est domum intra.
Invenit autem Phæacum ductores atque principes
Libantes poculis speculatori Argicidæ;
Cui ultimo libabant, quandò cogitabant de-lecto.

Ver. 126. Ἄνθος ἀφιεῖσαι.] Ἀπὸ ἄνθους εἰς ὄμφακας μεταβάλλουσαι. *Schol.*

Ibid. —— ἀφιεῖσαι.] "*Prior* Syllaba τοῦ "ἱεὶς," inquit *Barnesius*, "per se *communis*, "plus semel *Homero* producitur, ut *Iliad.* ά. "*ver.* 51. Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχε-"πευκὲς ἐφιεὶς· Et *Odyss.* μ'. 192. Ὡς φά-"σαν, ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον." Quæ quàm supervacanea sit annotatio, vide ad *Il.* ν'. 103. et ό. 24.

Ibid. —— ὑποπερκάζουσιν.] Τῇ παραστάσει ἀκμάζουσιν· οἷον ἐκ τοῦ ὄμφακος μεταβάλλουσιν εἰς τὸ μέλαν τῆς σταφυλῆς χρῶμα πεπαινόμεναι. *Schol.*

Ver. 127. Ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον.] Παρετίθετο δὲ τοῖς ἥρωσι δειπνοῦσι καὶ λάχανα. Ὅτι δὲ οἴδασι τὰς λαχανείας, δῆλον ἐκ τῶν παρὰ νείατον ὄρχον κοσμητῶν πρασιῶν. *Athenæus*, *lib.* I. *cap.* 19.

Ibid. —— πρασιαὶ.] Αἱ λαχανεῖαι, ἢ αἱ τῶν φυτειῶν τετράγωνοι σχέσεις ὡς τὰ πλινθία. *Schol.*

Ibid. —— ὄρχον.] Στίχον ἀμπέλου. *Schol.*

Ver. 128. —— πεφύασιν.] Vide ad *Il.* ν'. 736. et ά. 37.

Ver. 130. —— ἵησι.] *Al.* ἵησι.

Ver. 131. —— ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται.] Ita ex *Scholiaste* et ex *Henrico Stephano* restituit *Barnesius*: Quocum facit et MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. Ita porrò, notante *Barnesio*, in omnibus codicibus legitur infrà ρ'. 206. ubi idem hemistichium occurrit. Apud *Eustathium*, Editionumque veterum nonnullas, hoc in loco corruptè ὑδρεύοντο.

Ver. 132. Τοῖα ῥ'.] *Talia inquam* —— *Al.* Τοῖ' ἄρ'. Quod idem.

Ver. 138. Ὧ πυμάτῳ σπένδεσκον.] Ἐπεὶ ὀνειροπομπὸς, ἢ ὕπνου παρεκτικός· διὸ καὶ, "Εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλ-"γει." [suprà ί. 47.] *Schol.* Ἔσπενδον δὲ ἀπὸ τῶν δείπνων ἀναλύοντες, καὶ τὰς σπονδὰς ἐποιοῦντο Ἑρμῇ ——. Δοκεῖ γὰρ Ἑρμῆς ὕπνου προστάτης εἶναι. *Athenæus*, *lib.* I. *cap.* 14. Οἱ δὲ τῷ Ἑρμῇ πυμάτῳ σπένδοντες, ὅτε μνησαίατο κοίτου, ἆρ' οὐκ εἰς τὸ αὐτὸ συνάγουσι τῷ οἴνῳ τὸν λόγον; Ὡς γοῦν παρόντι καὶ συνεπισκοποῦντι τῷ φρονιμωτάτῳ θεῷ πρῶτον ἀπαλλαττόμενοι προσεύχονται. *Plutarch. Symposiac. lib.* VII. *Probl.* 9.

Ibid. —— σπένδεσκον.] Vide ad *Il.* ά. 37. et β'. 221.

Digitized by Google

Αὐτὰρ ὁ βῆ διὰ δῶμα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Πολλὴν ἠέρ' ἔχων, ἥν οἱ περίχευεν Ἀθήνη,
Ὄφρ' ἵκετ' Ἀρήτην τε καὶ Ἀλκίνοον βασιλῆα.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' Ἀρήτης βάλε γούνασι χεῖρας Ὀδυσσεύς.
Καὶ τότε δή ῥ' αὐτοῖο πάλιν χύτο θέσφατος ἀήρ.
Οἱ δ' ἄνεῳ ἐγένοντο δόμον κατὰ φῶτα ἰδόντες·
Θαύμαζον δ' ὁρόωντες· ὁ δ' ἐλλιτάνευεν Ὀδυσσεύς·
Ἀρήτη, θύγατερ Ῥηξήνορος ἀντιθέοιο,
Σόν τε πόσιν, σά τε γούναθ' ἱκάνω, πολλὰ μογήσας,
Τούσδε τε δαιτυμόνας, τοῖσιν θεοὶ ὄλβια δοῖεν
Ζωέμεναι, καὶ παισὶν ἐπιτρέψειεν ἕκαστος
Κτήματ' ἐνὶ μεγάροισι, γέρας θ', ὅ,τι δῆμος ἔδωκεν·
Αὐτὰρ ἐμοὶ πομπὴν ὀτρύνετε πατρίδ' ἱκέσθαι
Θᾶσσον· ἐπειδὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχω.
Ὣς εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσι
Πὰρ πυρί· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε γέρων ἥρως Ἐχένηος,
Ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν,

Verùm ivit per domum patiens nobilis Ulysses,
Multam caliginem habens, quam ei circumfudit Minerva,
Donec pervenit ad Areten et Alcinoüm regem.
Circumjecit autem Aretæ genubus manus Ulysses.
Et tum demùm retrò ab eo dissipatus est divinitùs-affusus aër.
Illi verò muti facti sunt per domum, virum conspicati;
Admirabanturque intuentes: supplicabat autem Ulysses;
"Arete, filia Rhexenoris deo-paris,
"Ad tuum maritum, et ad tua genua venio, multa passus,
"Et ad hosce convivas; quibus dii felicitèr dent
"Vivere, et liberis transmittat unusquisque
"Possessiones in ædibus, honoremque, quemcunque populus dederit:
"At mihi deductionem paratè, in patriam ut-perveniam
"Ocyùs; quoniam diù *procul*-ab amicis ærumnas patior."
Sic fatus, resedit ad focum in cineribus
Juxta ignem; illi verò omnes obmutuerunt silentio.
Serò autem tandem interfatus est senex heros Echeneus,
Qui sanè Phæacum virorum maximus-natu erat,

Ver. 140. ——— ἥν οἱ περίχευεν Ἀθήνη·] Τουτέστι φρόνησις, ἡ προβουλευσαμένη τὸν τοιοῦτον καιρόν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 15.

Ver. 142. —— ἄρ'.] *Proindè, ut ei præceperat Nausicaa* ———. suprà ζ'. 310.

Ver. 143. Καὶ τότε δὴ ῥ' αὐτοῖο πάλιν χύτο θέσφατος ἀήρ.]

Vix ea fatus erat, cùm circumfusa repentè
Scindit se nubes, et in æthera purgat apertum.
Restitit Æneas, claraque in luce refulsit. *Æn.* I. 590.

Ver. 145. —— ὁ δ' ἐλλιτάνευεν Ὀδυσσεύς.] Ita *Barnesius*. *Al.* ὁ δ' ἐλιτάνευεν et ὁ δὲ λιτάνευεν. Quæ omnia eodem modo pronuntianda. Vide ad *Il.* ά. 4. 51. et φ'. 71.

Ver. 149. —— ἐπιτρέψειεν ἕκαστος.] *Al.* ἐπιτρέψαιεν ἕκαστα.

Ver. 153. 160. —— ἕζετ' —— ἐν κονίῃσι —— ἧσθαι —— ἐν κονίῃσιν] Vide ad *Il.* ά. 593. et θ'. 156.

Digitized by Google

Καὶ μύθοισι κέκαστο, παλαιά τε, πολλά τε εἰδώς.
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
'Αλκίνο', ὐ μέν τοι τόδε κάλλιον, ὐδὲ ἔοικε,
Ξεῖνον μὲν χαμαὶ ἧσθαι ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσιν·
Οἵγε δὲ σὸν μῦθον ποτιδέγμενοι ἰσχανόωνται.
'Αλλ' ἄγε δὴ ξεῖνον μὲν ἐπὶ θρόνυ ἀργυροήλυ
Εἷσον ἀναστήσας· σὺ δὲ κηρύκεσσι κέλευσον
Οἶνον ἐπικρῆσαι, ἵνα καὶ Διῒ τερπικεραύνῳ
Σπείσομεν, ὅσθ' ἱκέτῃσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ·
Δόρπον δὲ ξείνῳ ταμίη δότω ἔνδον ἐόντων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκυσ' ἱερὸν μένος 'Αλκινόοιο,
Χειρὸς ἑλὼν 'Οδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην,
Ὦρσεν ἀπ' ἐσχαρόφιν, καὶ ἐπὶ θρόνυ εἷσε φαεινῦ,
Υἱὸν ἀναστήσας ἀγαπήνορα Λαοδάμαντα,
Ὅς οἱ πλησίον ἷζε, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκε.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρυσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.

Et eloquentiâ præstabat, priscaque et plurima doctus.
Qui inter eos benè-volens concionatus est et dixit;
" Alcinöe, non sanè tibi hoc honestius, neque convenit,
" Hospitem quidem humi sedere ad focum in cineribus:
" Hi verò tuum jussum expectantes continent-se.
" Verùm age jam hospitem in sede argenteis-clavis-distinctâ
" Colloca erectum: tu autem præconibus impera
" Vinum infundere; ut et Jovi fulmine-gaudenti
" Libemus, qui utique supplices venerandos comitatur:
" Cœnam verò hospiti proma det ex intùs reconditis."
At postquam hoc audiisset sacra vis Alcinöi,
Manu prehensum Ulyssem prudentem versutum,
Erexit à foco, et in sedem collocavit splendidam,
Filio exsuscitato, virtutis-amante Laodamante,
Qui ei proximus sedebat; maximè autem ipse eum diligebat.
Aquam verò ancilla gutturnio infudit ferens
Pulchro, aureo, super argenteum lebetem,
Ad lavandum, juxtaque positam extendit mensam.

Ver. 158. Ὅς σφιν.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* Ὃ σφιν.

Ver. 164. Οἶνον ἐπικρῆσαι.] Ἐπὶ τῦ ὄντι ἕτερον ἐπικερᾶσαι. *Schol.*

Ver. 169. —— ἐσχαρόφιν.] *Al.* ἐσχαρόθεν.

Ver. 170. Υἱὸν ἀναστήσας.] Ἐπαινῦμεν δὲ ϗ τὸν 'Αλκίνυν, ὅτι τὸν ξένον ἱδρύει παρ' αὐτὸν, " Υἱὸν ἀναστήσας ἀγαπήνορα Λαομέδοντα, Ὅς " οἱ πλησίον ἧστο, μαλιστὰ δὲ μιν φιλέεσκεν" τὸ γὰρ εἰς τὴν τῦ φιλυμένυ χώραν καθίσαι τὸν ἱκέτην, ἐπιδέξιον ἐμμελῶς ϗ φιλάνθρωπον. *Plutarch. Symposiac. lib.* I. *Probl.* 2.

Ibid. —— ἀγαπήνορα.] Τὸν ἀνδρῶν ἀγαπώμενον, ἢ φιλάνθρωπον ἢ τὸν ἀγαπῶντα ἄνδρας. *Schol.*

Ibid. —— Λαοδάμαντα.] Apud *Plutarchum*, loco suprà citato, Λαομέδοντα.

Ver. 171. —— πλησίον ἷζε.] Apud *Plutarchum*. πλησίον ἧστο.

Ver. 172. Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος.]

Dant famuli manibus lymphas ——.
Æn. I. 704.

Ver. 173. Καλῇ.] Similitèrque *ver.* 191. 235. et 336. καλὰ. Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 174. Νίψασθαι.] Παραδηλῦται δὲ ὅτι Ὀδυσσέα ἀπονιζόμενον τὰς χεῖρας τῦ

Digitized by Google

Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρυσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Αὐτὰρ ὁ πῖνε καὶ ἦσθε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
Καὶ τότε κήρυκα προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
Ποντόνοε, κρητῆρα κερασσάμενος μέθυ νεῖμον
Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον, ἵνα καὶ Διῒ τερπικεραύνῳ
Σπείσομεν, ὅσθ' ἱκέτησιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
Ὣς φάτο· Ποντόνοος δὲ μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα·
Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
Τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Νῦν μὲν δαισάμενοι κατακείετε οἴκαδ' ἰόντες·
Ἠῶθεν δὲ γέροντας ἐπὶ πλέονας καλέσαντες,
Ξεῖνον ἐνὶ μεγάροις ξεινίσσομεν, ἠδὲ θεοῖσι
Ῥέξομεν ἱερὰ καλά· ἔπειτα δὲ καὶ περὶ πομπῆς

Panem vero veneranda proma apposuit ferens,
Fercula multa apponens, largiens de præsentibus.
Caeterum bibebat et comedebat patiens nobilis Ulysses.
Et tum praeconem allocuta est vis Alcinöi:
“ Pontonoë, cratere mixto vinum distribue
“ Omnibus per domum: ut et Jovi fulmine-gaudenti
“ Libemus, qui utique supplices venerandos comitatur.”
Sic ait: Pontonöus autem dulce vinum miscebat:
Distribuitque omnibus, auspicatus poculis.
Cæterùm postquam libassentque, bibissentque, quantum volebat animus,
Illis dein Alcinöus concionatus est et interfatus;
“ Audite, Phæacum ductores atque principes,
“ Ut dicam, quæ me animus in pectoribus jubet.
“ Nunc quidem epulati cubetis domum profecti:
“ Manè verò senibus pluribus advocatis,
“ Hospitem in ædibus hospitio-excipiemus, atque diis
“ Faciemus sacra pulchra: deindè autem et de reductione

πρὶν μεταλαβεῖν τροφῆς· ἐν Ἰλιάδι δὲ τῦτο ποιῦντας ὐκ ἐςὶν εὑρεῖν. Σχολαζόντων γὰρ βίος ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ, ϗ διὰ τὴν εἰρήνην τρυφώντων. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 15.

Ver. 180. —— ἀνὰ μέγαρον.] Apud *Eustathium* in commentario, ἀνὰ μέγαρα.

Ver. 183. Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν.] Τὸ δὲ “ πᾶσιν,” ὐ τοῖς ποτηρίοις, ἀλλὰ τοῖς ἀνδράσιν· Ἀλκίνυς γῦν τῷ Ποντονόῳ φησὶ, [suprà *ver.* 179.] “ Μέθυ νεῖ- “ μον Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον.” Καὶ ἑξῆς ἐπάγει· “ Νώμησε δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενος δεπάεσ- “ σιν.” *Athenæus, lib.* I. *cap.* 11.

Ibid. ——— ἄρα.] *Deinceps* ———. *Ut jusserat Alcinöus* —— *ver.* 179.

Ver. 184. —— σπεῖσαν τ'·] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, σπείσαντ'· uti et Editi habent *Iliad. l.* 177. ubi idem versus occurrit. Sed σπεῖσαν τ' usitatior lectio.

Ver. 186. Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες.]

Audite, ô proceres, ait ———.
Æn. III. 103.

Ver. 188. ——— δαισάμενοι.] *Eustathius* in commentario citat δαινύμενοι. Minùs rectè.

Digitized by Google

Μνησόμεθ', ὡς χ' ὁ ξεῖνος ἄνευθε πόνε καὶ ἀνίης
Πομπῇ ὑφ' ἡμετέρῃ ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται
Χαίρων, καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐστί·
Μηδέ τι μεσσηγύς γε κακὸν καὶ πῆμα πάθησι,
Πρίν γε τὸν ἧς γαίης ἐπιβήμεναι· ἔνθα δ' ἔπειτα
Πείσεται ἅσσα οἱ αἶσα, κατακλῶθές τε βαρεῖαι,
Γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
Εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ' ἐρανῦ εἰλήλυθεν,
Ἄλλο τι δὴ τόδ' ἔπειτα θεοὶ περιμηχανόωνται.
Αἰεὶ γὰρ τοπάρος γε θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς
Ἡμῖν, εὖθ' ἔρδωμεν ἀγακλειτὰς ἑκατόμβας·
Δαίνυνταί τε παρ' ἄμμι καθήμενοι, ἔνθα περ ἡμεῖς·
Εἰ δ' ἄρα τις καὶ μῦνος ἰὼν ξύμβληται ὁδίτης,

" Cogitabimus, ut hospes absque labore et molestiâ
" Deductione sub nostrâ suam in patriam terram perveniat,
" Gaudens celeritèr, etiam si valdè procul sit:
" Neque quid intereà mali et damni patiatur,
" Antequam ipse suam terram conscendat; ibi verò deindè
" Patietur quæcunque ei Fatum, Parcæque graves,
" Nascenti neverunt filo, quandò ipsum peperit mater.
" Quòd si quis immortalium utique de cœlo venerit,
" Aliud quippiam hoc deinceps dii moliuntur.
" Semper enim anteà quidem dii apparent manifesti
" Nobis, quando facimus inclytas Hecatombas;
" Convivanturque apud nos sedentes, ubi scilicèt nos.
" Si autem aliquis et solus profectus occurrerit viator,

Ver. 192. —— ἀνίης.] Vide ad *Il.* ἑ. 24.

Ver. 195.—μεσσηγύς γε.] *Al.* μεσσηγύς τε.

Ver. 197. Πείσεται ἅσσα οἱ αἶσα, κατακλῶθές τε βαρεῖαι, Γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ.]

Κλωθώ τε, Λάχεσίν τε, καὶ Ἄτροπον· αἵ τε βροτοῖσιν
Γεινομένοισι διδοῦσιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.
Hesiod. Theogon. ver. 218.

—————— οὐκ ἔστιν ἀλύξαι
Ἀνθρώποις ὅ, τι μοῖρα κατὰ κλωστῆρος ἐπείσει·
Theocrit. Idyll. 24. *ver.* 68.

Sive ita nascenti legem dixère sorores:
Nec data sunt vitæ fila severa meæ.
Ovid. Heroïd. Epist. XV. *ver.* 81.

Porrò colligit hinc *Lucianus* in *Philopatride*, *Homerum* in eâ sententiâ fuisse, Fato nempè omnia regi. Οὐχ Ὅμηρος ὁ ἀοίδιμος ποιητὴς εἴρηκε, [*Iliad.* ζ. 488.] " Μοῖραν δ' ὔ τινά " φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν;" —— ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸν βίον καθειμάρθαι, καὶ τὰς ἐν τούτῳ μεταβολάς· " —— ἔνθα δ' ἔπειτα Πείσεται ἅσσα " οἱ αἶσα &c." ——Ὥστε πάντα ὑπὸ τῶν Μοιρῶν γίνεσθαι ὁ Ποιητὴς μεμαρτύρηκε. E contrario autem contendit *Eusebius*, μηδαμῶς τὸν Ὅμηρον μηδ' ἐν ἐκείνοις τοῖς ἔπεσι συμμαρτυρεῖν αὐτῷ τῷ δόγματι. Οὐ γὰρ τὸ πάντα γίνεσθαι καθ' εἱμαρμένην, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τινὰ κατ' ἐκείνην συμβαίνειν ἐξ αὐτῶν ὑποβάλλων εὑρεθήσεται. —— Καὶ τὸ, [*Iliad.* ύ. 127.] " —— " ὕστερον αὖτε τὰ πείσεται, ὅσσα οἱ αἶσα Γεινο- " μένῳ ἐπένησε λίνῳ —" τὸ αὐτὸ βούλεται· οὐ γὰρ, ὅτι πάντα αὐτῷ καθ' εἱμαρμένην τὰ μετὰ ταῦτα συμβήσεται, λέγει· ἀλλ' ὅτι κατ' ἀνάγκην αὐτῷ τινὰ συμβήσεται· ἡ γὰρ τοῦ " ὅσσα" διαστολὴ τί ποτε ἕτερον ἢ τοῦτο σημαίνει; —— Καὶ τὸ, " Μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμέ- " νον ——," ἄριστα εἴρηται. Τίς γὰρ ἂν δύναιτο τὰ κατ' ἀνάγκην παντὶ ζώῳ συγκυροῦντα διαφυγεῖν; *Præparat. Evangel. lib.* VI. *cap.* 8. *sub initio.* Vide et suprà ad ά. 7.

Ibid. —— αἶσα, κατακλῶθές τε βαρεῖαι.] *Al.* αἶσα, κατὰ κλῶθές τε βαρεῖαι. *Al.* αἶσα κατακλώθησι βαρεῖα. Quæ posterior lectio, uti rectè hìc annotat *Barnesius*, ferri non potest, propter sequentem, " Γεινομένῳ νή- " σαντο λίνῳ."

Ibid. —— κατακλῶθες.] Αἱ κατακλώθουσαι καὶ καταμοιρῶσαι ἑκάστῳ τὸ εἱμαρμένον. *Schol.*

Ver. 198. Γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ.] Vide suprà ad Σ. 208. Cæterùm *Lucianus*, loco suprà ad *ver.* 197. citato, legit Γεινομένῳ νήσαντο &c.

Digitized by Google

Οὔτι κατακρύπτουσιν· ἐπεί σφισιν ἐγγύθεν εἰμὲν,
Ὥσπερ Κύκλωπές τε, καὶ ἄγρια φῦλα Γιγάντων.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνο', ἄλλο τί τοι μελέτω φρεσίν· οὐ γὰρ ἔγωγε
Ἀθανάτοισιν ἔοικα, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Οὐ δέμας, οὐδὲ φυὴν, ἀλλὰ θνητοῖσι βροτοῖσιν·
Οὕς τινας ὑμεῖς ἴστε μάλιστ' ὀχέοντας ὀϊζὺν
Ἀνθρώπων· τοῖσίν κεν ἐν ἄλγεσιν ἰσωσαίμην.
Καὶ δ' ἔτι κεν καὶ πλείον' ἐγὼ κακὰ μυθησαίμην,
Ὅσσα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι μόγησα.
Ἀλλ' ἐμὲ μὲν δορπῆσαι ἐάσατε, κηδόμενόν περ·
Οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο
Ἔπλετο, ἥτ' ἐκέλευσεν ἕο μνήσασθαι ἀνάγκη,
Καὶ μάλα τειρόμενον, καὶ ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔχοντα.
Ὣς καὶ ἐγὼ πένθος μὲν ἔχω φρεσίν· ἡ δὲ μάλ' αἰεὶ

" Nequaquam occultant; quoniam ipsos prope sumus,
" Quemadmodum Cyclopesque, et agrestes gentes Gigantum."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses;
" Alcinoë, aliud quid tibi curæ sit in animo; non enim ego
" Immortalibus similis sum, qui cœlum latum habitant,
" Neque corpore, neque oris habitu; sed mortalibus hominibus:
" Quoscunque vos nôstis maximè subeuntes ærumnam
" Hominum; hisce in doloribus æquipararer.
" Et adhuc etiam plura ego mala dicerem,
" Quæ sanè omnia deorum voluntate pertuli.
" Verùm me quidem cœnare sinite, dolentem licèt:
" Non enim odioso ventre importunius aliud
" Est, qui jubet sui recordari necessitate,
" Etiam valdè afflictum *hominem*, et in animo dolorem habentem.
" Sic et ego luctum quidem habeo in animo; hic verò omninò semper

Ver. 206. Ὥσπερ Κύκλωπές τε, καὶ ἄγρια φῦλα Γιγάντων.] Ὡς ἐισὶν ἀλλήλων ἐγγὺς Κύκλωπές τε καὶ Γίγαντες, ἤτοι κατὰ γένος, ἢ κατὰ τόπον, ἢ κατὰ ἀδικίαν· οὕτως καὶ ἡμεῖς θεοῖς πλησίον κατὰ δικαιοσύνην. *Schol.*

Ver. 212. —— τοῖσιν κεν.] *Al.* τοῖσιν καὶ.

Ibid. —— ἰσωσαίμην.] Vide suprà ad *ι.* 491.

Ver. 213. —— πλείον.] *Al.* μᾶλλον.

Ver. 215. Ἀλλ' ἐμὲ μὲν δορπῆσαι ἐάσατε.] Καὶ τὸν Ὀδυσσέα δὲ Ὅμηρος πολυφάγον καὶ λαίμαργον παραδίδωσι, ὅταν λέγῃ· " Ἀλλ' ἐμὲ " μὲν δορπῆσαι ἐάσατε, &c." Ὑπερβάλλουσα γὰρ ἐν τούτοις φαίνεται αὐτοῦ λαιμαργία, μετὰ τοῦ μηδὲ ἐν δέοντι τὰ περὶ τῆς γαστρὸς γνωμολογεῖν. Ἐχρῆν γὰρ, εἰ καὶ ἐλίμωττε, διακαρτερεῖν, ἢ μετριάζειν τὰ περὶ τὴν τροφήν. Τὸ δὲ τελευταῖον καὶ τὴν τελειοτάτην αὐτοῦ παρίστησι λαιμαργίαν καὶ γαστριμαργίαν. " Ὣς καὶ ἐγὼ πένθος " μὲν ἔχω φρεσίν, &c." [*ver.* 219.] *Athenæus, lib.* X. *cap.* 1. *sub fine.* Verùm, uti notavit *Barnesius,* minùs hoc Ulyssi vitio vertendum est, quia diutino jejunio afflictus depingatur: " —— δηρὸν γὰρ ἐδητύος ἦεν " ἄπαστος" suprà ζ'. 250.

Ibid. —— ἐάσατε.] Vide suprà ad γ'. 42. Malè *Barnesius* ἐάσσατε.

Ver. 216. Οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον, &c.] Haud dissimilitèr *Oppianus:*

> Ὡς οὐδὲν λιμοῖο κακώτερον, οὐδὲ βαρείης
> Γαστέρος, ἣ κρατέει μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ἀπηνὴς,
> Καὶ χαλεπὴ δέσποινα συνέστιος· ἔπολε δαιτυμόνων
> Λυθομένη ———. *Halieutic. lib.* III. 199.

Ver. 218. —— καὶ ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔχοντα.] Apud *Athenæum,* loco suprà citato, καὶ ἐμπλησθῆναι ἀνώγει. Sed minùs rectè, propter sequentem, " Ὣς καὶ ἐγὼ πένθος μὲν, &c."

Digitized by Google

Ἐσθέμεναι κέλεται καὶ πινέμεν· ἐκ δέ με πάντων
Ληθάνει, ὅσσ' ἔπαθον, καὶ ἐνιπλήσασθαι ἀνώγει.
Ὑμεῖς δ' ὀτρύνεσθε ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφιν,
Ὥς κέ με τὸν δύστηνον ἐμῆς ἐπιβήσετε πάτρης,
Καί περ πολλὰ παθόντα· ἰδόντα με καὶ λίποι αἰὼν
Κτῆσιν ἐμὴν, δμῶάς τε, καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα.
  Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον, ἠδ' ἐκέλευον
Πεμπέμεναι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκονδε ἕκαστος.
Αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεὺς,
Πὰρ δέ οἱ Ἀρήτη τε, καὶ Ἀλκίνοος θεοειδὴς,
Ἥσθην· ἀμφίπολοι δ' ἀπεκόσμεον ἔντεα δαιτός.
Τοῖσιν δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἤρχετο μύθων,
Ἔγνω γὰρ φᾶρός τε, χιτῶνά τε, εἵματ' ἰδοῦσα,
Καλὰ, τά ῥ' αὐτὴ τεῦξε, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξί·
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Ξεῖνε, τὸ μέν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτὴ,
Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; τίς τοι τάδε εἵματ' ἔδωκεν;
Οὐ δὴ φῂς ἐπὶ πόντον ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκέσθαι;

" Comedere jubet, et bibere; et me omnium
" Oblivisci-facit, quæcunque passus sum, et repleri jubet.
" Vos autem festinate, simul-atque aurora illuxerit,
" Ut me infaustum meam deducatis in patriam,
" Quamvis multa passum: conspicatum me, vel relinquat vita,
" Possessionem meam, famulosque, et altam magnam domum."
Sic dixit: illi autem omnes approbabant, et hortabantur
Deducere hospitem, quoniam rectè locutus erat.
At postquam libâssentque, bibissentque, quantum volebat animus,
Illi quidem decubituri iverunt domum unusquisque.
At in ædibus relinquebatur nobilis Ulysses,
Apud autem ipsum Areteque, et Alcinoüs deo-par,
Sedebant; famulæ autem auferebant vasa convivii.
His verò Arete ulnas-candida exordiebatur sermonis,
Agnovit enim pallium et tunicam, vestimenta videns,
Pulchra, quæ scilicèt ipsa fecerat, cum ancillis mulieribus;
Et ipsum allocuta verba alata dixit;
" Hospes, hoc quidem te primùm interrogabo ipsa,
" Quis? undè es hominum? quis tibi hæc vestimenta dedit?
" An non dicis, per mare errantem te huc venisse?"

Ver. 221. —— ἐνιπλήσασθαι.] *Athenæus* et hic legit ἐνιπλησθῆναι.

Ver. 222. —— ὀτρύνεσθε.] *Al* ὀτρύνεσθαι.

Ver. 224. —— ἰδόντα μέ καὶ λίποι αἰὼν. Ita Præco *Græcus* apud *Æschylum*, è *Trojâ* in patriam reversus;

Χαίρω· τεθνᾶναι δ' οὐκ ἔτ' ἀντερῶ θεοῖς.
Agamemn. ver. 548.

Ver. 232. —— ἔντεα δαιτὸς.] Τὰ ὅπλα τῆς εὐωχίας, οἷον τραπέζας, καὶ τὰ τοιαῦτα. *Schol.*

Ver. 238. Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν;] Ita apud *Ovidium*;

Quid veniat, quæram, quisque, quibusve locis.
Trist. lib. III *Eleg.* xii. *ver.* 34.

Digitized by Google

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀργαλέον, βασίλεια, διηνεκέως ἀγορεῦσαι
Κήδε', ἐπεί μοι πολλὰ δόσαν θεοὶ οὐρανίωνες.
Τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι, ἠδὲ μεταλλᾷς.
Ὠγυγίη τις νῆσος ἀπόπροθεν εἰν ἁλὶ κεῖται,
Ἔνθα μὲν Ἄτλαντος θυγάτηρ, δολόεσσα Καλυψὼ,
Ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· οὐδέ τις αὐτῇ
Μίσγεται, οὔτε θεῶν, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
Ἀλλ' ἐμὲ τὸν δύστηνον ἐφέστιον ἤγαγε δαίμων
Οἶον, ἐπεί μοι νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Ζεὺς ἔλσας ἐκέασσε, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ·
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι·
Αὐτὰρ ἐγὼ, τρόπιν ἀγκὰς ἑλὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
Ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με νυκτὶ μελαίνῃ

Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Difficile, Regina, penitùs enarrare
" Ærumnas, quandoquidem mihi multas dederunt dii cœlestes.
" Hoc autem tibi dicam, quod me interrogas et inquiris.
" Ogygia quædam insula procul in mari jacet,
" Ubi quidem Atlantis filia, dolosa Calypso,
" Habitat comas-pulchra gravis dea: neque quisquam cum ipsâ
" Versatur, neque deorum, neque mortalium hominum.
" Sed infelicem me inquilinum *ei* duxit deus
" Solum; postquam mihi navem velocem candenti fulmine
" Jupiter percussam diffidit, medio in nigro mari;
" Ubi alii quidem omnes periêre boni socii:
" At ego, carinâ ulnis comprensâ navis utrinque-remis-agitatæ,
" Novem diebus ferebar: decimâ autem me nocte nigrâ

Ver. 241. Ἀργαλέον, βασίλεια.]

Infandum, regina, jubes renovare dolorem,
Trojanas ut opes &c. —— *Æn.* II. 3.

Ver. 244. Ὠγυγίη τις νῆσος.] Δρόμον ἡμερῶν πέντε Βρεττανίας ἀπέχουσα, πλέοντι πρὸς ἑσπέραν. *Plutarch. de facie in orbe Lunæ.*

Ver. 248. —— ἐφέστιον ἤγαγε.] Ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτῆς ἐπιξενωθησόμενον. *Schol.*

Ver. 250. —— ἔλσας.] Ita *Henricus Stephanus* Editionesque pleræque; Itàque habet *Eustathius* et in contextu et in commentario. *Scholiastes* autem, et Editio *Didymi*, eamque secutus *Barnesius*, hîc legunt ἐλάσας· quibuscum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Atqui occurrit idem versiculus suprà ί. 132. ubi ipsæ *Didymi* et *Barnesii* Editiones cum Vulgatis habent ἔλσας.

Ver. 252. —— τρόπιν.] Τὸ κατώτατον μέρος τῆς νεὼς, περὶ ὃ σχίζεται τὸ κῦμα· ἢ τὸ μέσον τῆς νεὼς ξύλον. *Schol.*

Ibid. —— ἀγκάς.] Vide ad *Il.* ξ'. 346.

Ver. 253. Ἐννῆμαρ φερόμην.] *Longinus* locum hunc inter eos recenset, quibus *Homeri* in *Odysseâ* ingenii defectum indicari contendit. Παρεξέβην δ' εἰς ταῦθ', (inquit), ἵνα δείξωμαι, ὡς εἰς λῆρον ἐνίοτε ῥᾷστον κατὰ τὴν ἀπακμὴν τὰ μεγαλοφυῆ παρατρέπεται. Οἷα —— τὸν ἐπὶ τῆς ναυαγίας δέχ' ἡμέρας ἄσιτον· (Ὀδυσσέα supplet *Tollius*:) —— Τί γὰρ ἂν ἄλλο φήσαιμεν ταῦτα, ἢ τῷ ὄντι τοῦ Διὸς ἐνύπνια; *De Sublimitate, Sect.* 9. *sub fine.* Dna. *Dacier* è contrario hoc non incredibile contendit, sed ita reverà fieri posse arbitratur. *Barnesius* verò in annotationibus; " Dico autem Ego, " (inquit), hæc cum Grano salis esse sumenda, non quasi prorsùs ab omni cibo abstineret, verùm ab ordinario, tempestivo, et " lautiori." Rectiùs fortassè *Scholiastes* ad μ'. 447. infrà, ubi idem ferè locus occurrit; Οὐ δεῖ ζητεῖν πῶς διακαρτερεῖ ὁ ἥρως, εἰπούσης τῆς Ἀθηνᾶς, (infrà ύ. 47.) " Αὐτὰρ ἐγὼ θεός " εἰμι διαμπερὲς, ἥ σε φυλάσσω Ἐν πάντεσσι " πόνοισι." Vide et suprà ad ά. 1.

Ibid. —— δεκάτῃ δέ με νυκτί.] *Al.* δεκάτῃ δ' ἐν νυκτί.

Digitized by Google

Νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοὶ, ἔνθα Καλυψὼ
Ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· ἥ με λαβοῦσα,
Ἐνδυκέως ἐφίλει τε, καὶ ἔτρεφεν, ἠδὲ ἔφασκε
Θήσειν ἀθάνατον, καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα·
Ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν.
Ἔνθα μὲν ἑπτάετες μένον ἔμπεδον, εἵματα δ' αἰεὶ
Δάκρυσι δεύεσκον, τά μοι ἄμβροτα δῶκε Καλυψώ.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ὄγδοόν μοι ἐπιπλόμενον ἔτος ἦλθε,
Καὶ τότε δή με κέλευσεν ἐποτρύνουσα νέεσθαι,
Ζηνὸς ὑπ' ἀγγελίης, ἢ καὶ νόος ἐτράπετ' αὐτῆς.
Πέμπε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου· πολλὰ δ' ἔδωκε,
Σῖτον καὶ μέθυ ἡδύ· καὶ ἄμβροτα εἵματα ἕσσεν·
Οὖρον δὲ προέηκεν ἀπήμονά τε, λιαρόν τε.
Ἑπταδεκαίδεκα μὲν πλέον ἤματα ποντοπορεύων·
Ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα
Γαίης ὑμετέρης· γήθησε δέ μοι φίλον ἦτορ,

" Insulam ad Ogygiam appulerunt dii; ubi Calypso
" Habitat comas-pulchra, gravis dea; quæ me susceptum
" Amicè tractabatque, et alebat, et dicebat se
" Facturam immortalem, et senii-expertem diebus omnibus:
" Sed meum nunquam animum in pectoribus flectebat.
" Illic quidem septem-annos manebam perpetuò, vestimenta autem semper
" Lachrymis rigabam, quæ mihi divina dedit Calypso;
" Sed cùm jam octavus mihi revolutus annus venisset,
" Et tum demùm me jussit hortans redire,
" Jovis ex jussu, sive etiam animus mutatus est ipsius.
" Misit verò me in rate multis-vinculis-aptâ: multa autem dedit,
" Panem et vinum suave, et divinas vestes induit:
" Ventumque præmisit innocuumque, placidumque.
" Septemdecim quidem navigabam dies per-mare-iter-faciens,
" Decimâ-octavâ verò apparuerunt montes umbrosi
" Terræ vestræ: lætatum verò est mihi charum cor,

Ver. 255. Ναίει.] *Al.* Ναῖεν.

Ver. 259. Ἔνθα μὲν ἑπτάετες μένον ἔμπεδον.] Hinc *Ovidius*;

An grave sex annis pulchram fovisse Calypso,
Æquoreæque fuit concubuisse deæ?
Ex Ponto, lib. IV. *Epist.* x. *ver.* 13.

Ibid. —— αἰεὶ.] *Al.* αἶεν.

Ver. 261. —— ὄγδοον.] Pronuntiabatur ὄγδυον. Uti et notavit *Barnesius*.

Ibid. —— ἐπιπλόμενον ἔτος.]

—— volventibus annis. *Æn.* I. 238.

Ver. 262. —— δή με κέλευσεν.] *Al.* δή μ' ἐκέλευσεν.

Ver. 263. —— ἐτράπετ'.] Vide suprà ad ε. 491. et ad *Il.* κ'. 45.

Ver. 267. Ἑπταδεκαίδεκα μὲν πλέον ἤματα ποντοπορεύων.]

Tres adeò incertos cæcâ caligine soles
Erramus pelago ——. *Æn.* III. 203.

Ibid. Ἑπταδεκαίδεκα.] Ita edidit *Barnesius*; atque ita in Exemplaribus omnibus (uti ipse annotat) scriptum occurrit suprà ε. 278. Ita porrò hîc legit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Vulgati hîc corruptè, Ἑπτακαίδεκα.

Ver. 268. Ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα.]

Quarto terra die primùm se attollere tandem
Visa; aperire procul montes ac volvere fumum. *Æn.* III. 205.

Digitized by Google

Δυσμόρῳ· ἦ γὰρ ἔμελλον ἔτι ξυνέσεσθαι ὀϊζυῖ
Πολλῇ, τήν μοι ἐπῶρσε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ὅς μοι ἐφορμήσας ἀνέμους, κατέδησε κελεύθους,
Ὤρινεν δὲ θάλασσαν ἀθέσφατον· οὐδέ τι κῦμα
Εἴα ἐπὶ σχεδίης ἁδινὰ στενάχοντα φέρεσθαι.
Τὴν μὲν ἔπειτα θύελλα διεσκέδασ᾽· αὐτὰρ ἔγωγε
Νηχόμενος τόδε λαῖτμα διέτμαγον· ὄφρα με γαίῃ
Ὑμετέρῃ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ.
Ἔνθα κε μ᾽ ἐκβαίνοντα βιήσατο κῦμ᾽ ἐπὶ χέρσου,
Πέτρῃς πρὸς μεγάλῃσι βαλὸν, καὶ ἀτερπέϊ χώρῳ·
Ἀλλ᾽ ἀναχασσάμενος νῆχον πάλιν, ἕως ἐπῆλθον
Ἐς ποταμὸν, τῇ δή μοι ἐείσατο χῶρος ἄριστος,
Λεῖος πετράων· καὶ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο.
Ἐκ δ᾽ ἔπεσον θυμηγερέων· ἐπὶ δ᾽ ἀμβροσίη νὺξ
Ἤλυθ᾽· ἐγὼ δ᾽ ἀπάνευθε διϊπετέος ποταμοῖο
Ἐκβὰς ἐν θάμνοισι κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ φύλλα
Ἠφυσάμην· ὕπνον δὲ θεὸς κατ᾽ ἀπείρονα χεῦεν.
Ἔνθα μὲν ἐν φύλλοισι, φίλον τετιημένος ἦτορ,

" Infelici: certè tamen eram adhuc conflictaturus ærumnis
" Multis, quas mihi immisit Neptunus terræ-quassator;
" Qui mihi incitatis ventis impedivit iter,
" Commovitque mare immensum; neque ullo-pacto *me* fluctus
" Sinebat in rate vehementèr ingemiscentem vehi.
" Hanc quidem deindè procella dispersit: at ego
" Natans hoc pelagum emensus-sum; donec me terræ
" Vestræ appulit ferens ventusque et aqua.
" Ibi me egredientem allisisset fluctus ad terram,
" Petras ad magnas jaciens, et inamabilem locum:
" Sed retrogressus natavi rursùs, donec veni
" Ad fluvium, ubi demùm mihi visus est locus opportunissimus,
" Lævis absque-petris; et receptus inerat à vento.
" Excidi autem animum-collecturus: divina verò nox
" Advenit: ego autem seorsùm ab à-Jove-fluente fluvio
" Egressus in arbustis dormivi: circumquaque verò folia
" Congessi: somnum autem deus immensum infudit.
" Ibi quidem in foliis, charo afflictus corde,

Ver. 270. — ὀϊζυῖ.] Pronuntiabatur ὀϊζῦ.

Ver. 272. —— ἐφορμήσας ἀνέμους, κατέδησε κελεύθους.] *Al.* ἐφορμήσας ἄνεμον, κατέδησε κέλευθα.

Ver. 278. —— οὐδέ τι κῦμα.] *Al.* οὐδ᾽ ἔτι κῦμα· et οὐδέ με κῦμα.

Ver. 280. —— ἕως ἐπῆλθον.] Pronuntiabatur ὥσε ἐπῆλθον, vel ὥσ᾽ ἠπῆλθον. Vide ad *Il.* ό. 539. *Barnesius* legendum conjicit, ἕως ἐπιῆλθον· scilicèt ut pronuntietur, ὡς ἐπιῆλθον. Sed nihil opus.

Ver. 281. —— τῇ δή.] *Quà demùm* ——.

Ver. 283. Ἐκ δ᾽ ἔπεσον.] Τὸ δὲ, ἐκ δ᾽ ἔπεσον ἀντὶ τοῦ, ἔξω ἔπεσον τῆς θαλάσσης, ἀψύχου τινὸς δίκην. *Eustath.* Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet, Ἐν δ᾽ ἔπεσον.

Ibid. —— θυμηγερέων.] Λειποψυχῶν, ἢ συλλαμβάνων καὶ συνάγων καὶ ἀνακτώμενος τὴν ψυχήν. *Schol.*

Ver. 284. —— διϊπετέος ποταμοῖο.] Τοῦ ὑπὸ τῶν Διὸς ὄμβρων πληρουμένου ποταμοῦ. *Schol.* Vide suprà ad δ΄. 477. et 581. item ad *Il.* π΄. 174.

Digitized by Google

Εὗδον παννύχιος, καὶ ἐπ' ἠῶ, καὶ μέσον ἦμαρ·
Δύσετό τ' ἠέλιος, καί με γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν.
'Αμφιπόλους δ' ἐπὶ θινὶ τεῆς ἐνόησα θυγατρὸς
Παιζούσας, ἐν δ' αὐτὴ ἔην εἰκυῖα θεοῖσιν.
Τὴν ἱκέτευσ'· ἡ δ' οὔτι νοήματος ἤμβροτεν ἐσθλοῦ,
'Ως οὐκ ἂν ἔλποιο νεώτερον ἀντιάσαντα
'Ερξέμεν· αἰεὶ γάρ τε νεώτεροι ἀφραδέουσιν.
Ἥ μοι σῖτον ἔδωκεν ἅλις, ἠδ' αἴθοπα οἶνον,
Καὶ λοῦσ' ἐν ποταμῷ, καί μοι τάδε εἵματ' ἔδωκεν.
Ταῦτά τοι, ἀχνύμενός περ, ἀληθείην κατέλεξα.
Τὸν δ' αὖτ' 'Αλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·

" Dormiebam totâ-nocte, usque ad auroram, et meridiem;
" Occidebatque sol, et me dulcis somnus dereliquit.
" Ancillas verò in littore tuæ vidi filiæ
" Ludentes: inter eas autem ipsa erat similis diis.
" Ei supplicavi: illa verò neutiquam à mente aberrabat bonâ;
" Ut non sperares juniorem obviam-factum
" Acturum: semper etenim juniores desipiunt.
" Quæ mihi cibum dedit affatim, et generosum vinum,
" Et lavit in flumine, et mihi has vestes dedit.
" Hæc tibi, tametsi afflictus, verè enarravi."
Huic autem rursùs Alcinöus respondit, dixitque;

Ver. 288. — ἐπ' ἠῶ, ϗ μέσον ἦμαρ.] Λέγει μὲν τοι [ὁ Ποιητὴς] καὶ τὸ ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἄχρι μεσημβρίας διάστημα, ἠῶ· —— " Εὗδον " παννύχιος, ϗ ἐπ' ἠῶ, ϗ μέσον ἦμαρ." *Porphyr Quæst. Homeric.* 12.

Ver. 289. Δύσετο τ' ἠέλιος.] Φασὶν οἱ Παλαιοὶ, ὡς 'Αρίσταρχος οὐ γράφει δύσετο, ἀλλὰ δείλετο, ὅ ἐστιν εἰς δύσιν εἰς δύσιν ἀπέκλινε. *Eustath*: Atqui posterior ista vox *Homero* prorsùs inusitata.

Ibid. —— ἀνῆκεν.] *Al.* ἀφῆκεν.

Ver. 290. 'Αμφιπόλους δ' ἐπὶ θινὶ τεῆς ἐνόησα θυγατρὸς Παιζούσας·] 'Εν τούτοις δὲ, ὅρα ὅτι τε τὴν τῆς κόρης καὶ τῶν ἀμφιπόλων μολπὴν καὶ τὴν διὰ σφαίρας παιδιὰν σιγᾷ 'Οδυσσεὺς, ἵνα μὴ καταγορεύειν δοκῇ τῆς παιδὸς. *Eustath.*

Ver. 291. ——— θεοῖσιν.] MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati, θεῇσιν. Sed (uti notat *Barnesius*) perindè est. Vide suprà ac *ver.* 38.

Ver. 293. 'Ως οὐκ ἂν ἔλποιο.] *Barnesius* hoc in loco, de suo edidit, 'Ως ὀ κᾂν ἔλποιο. " Litteras," inquit, " olim malè disjunctas " nunc meliùs conjunxi, pro οὐκ ἂν, legens " ὀ κᾂν, et eodem tenore, *Metro* et *Sensui* " consului." Sed multùm errat Vir eruditus. Nam vocula, κᾂν, longè alium habet intellectum, nec locum hîc habere ullo modo potest: Quodque de *Metro* affert, planè nihili est. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 294. —— αἰεὶ γάρ τε νεώτεροι ἀφραδέουσιν.] " Temeritas est videlicèt florentis " ætatis; prudentia senectutis." *Cicero, de Senectute*, § 6.

Ver. 296. —— εἵματ' ἔδωκεν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, εἵματα ἕσσεν.

Ver. 297. ——— ἀληθείην κατέλεξα.] Καὶ ὅρα τὸ, ἀληθείην, ἀμφιβόλως ἔχον, εἴτε ἀπὸ προπαροξυτόνου τοῦ ἀλήθειαν, εἴτε ἀπὸ παροξυτόνου τοῦ ἀληθείαν γέγονεν 'Ιωνικῶς. Οἱ γὰρ Παλαιοὶ 'Αττικοὶ, κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, ἐξέτεινον τὰς τῶν τοιούτων ὀνομάτων ληγούσας, διὸ ϗ παρόξυναν αὐτά· ἡ ἀγνοία γὰρ (φησιν) ἄλεξον, καὶ ἡ εὐκλεία, καὶ ἡ ἱερεία &c. *Eustath.* Nequaquàm tamen hoc ambiguum. Nam si ultima vocis ἀλήθεια brevis esset, minimè (ut rectè notat *Barnesius* ad *Iliad.* ψ'. 361.) in Ionicum η verteretur. Ideoque ipse quidem *Barnesius* et isto in loco et hîc, nullis allatis codicibus, de suo edidit ἀλήθειαν· itàque semper apud *Homerum* legendum pronuntiat, Attamen nimis fidentèr hoc vir eruditus; cùm et vocem ἀληθείαν, ultimâ productâ, veteribus usitatam hîc observet *Eustathius*; cùmque eadem vox novies in *Iliade* et *Odysseâ* occurrat, quibus omnibus in locis Vulgati habent ἀληθείην. Vide et ad *Il.* β'. 314. et 633.

Ver. 298. 302. et 308. Τὸν δ'.] Vide ad *Il.* ά. 57. et θ', 160.

Digitized by Google

Ξεῖν', ἤτοι μὲν τοῦτο γ' ἐναίσιμον οὐκ ἐνόησε
Παῖς ἐμὴ, οὕνεκά σ' οὔτι μετ' ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν
Ἦγεν ἐς ἡμέτερον· σὺ δ' ἄρα πρώτην ἱκέτευσας.
  Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἥρως, μή μοι τοὔνεκ' ἀμύμονα νείκεε κούρην·
Ἡ μὲν γάρ μ' ἐκέλευε σὺν ἀμφιπόλοισιν ἕπεσθαι·
Ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἔθελον, δείσας, αἰσχυνόμενός τε,
Μήπως καὶ σοὶ θυμὸς ἐπισκύσαιτο ἰδόντι·
Δύσζηλοι γάρ τ' εἰμὲν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων.
  Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ξεῖν', οὔ μοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
Μαψιδίως κεχολῶσθαι· ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοῖος ἐὼν, οἷός ἐσσι, τά τε φρονέων, ἅτ' ἐγώ περ,

" Hospes, certe quidem hoc rectè non advertit
" Filia mea, quod te neutiquam cum ancillis mulieribus
" Duxerit in nostram *domum*; tu nempe *illi* primæ supplicâsti."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses;
" Heros, nè mihi ideò eximiam reprehende puellam:
" Nam ipsa quidem me jussit cum ancillis subsequi:
" Sed ego nolui, timens, reveritusque,
" Nè fortassis et tibi animus irasceretur conspicato:
" Suspicaces etenim sumus supra terram genus hominum."
Huic autem rursùs Alcinöus respondit, dixitque;
" Hospes, non mihi tale in præcordiis charum cor,
" Temerè ut-irascatur: potiora autem honesta omnia.
" Utinam enim, Jupiterque pater, et Minerva, et Apollo,
" Talis, existens, qualis es, eaque sentiens quæ ego et ipse,

---

Ver. 301. Ἦγεν ἐς ἡμέτερον.] Τουτέστιν, εἰς τὸν ἡμέτερον οἶκον. Ἀττικὸς δὲ ὁ σχηματισμός. *Schol.*

Ibid. —— ἄρα.] *Ut dixisti* ——. *ver.* 292.

Ver. 303. —— ἀμύμονα.] Μῶμον καὶ ψόγον οὐκ ἔχουσαν, ἀγαθήν. *Schol.* Atqui vox, ἀμύμονα, non eam omni laude ornatam necessariò denotat; sed unâ pluribusve animi corporisve dotibus eximiam. Ut hoc in loco specie ac formâ corporis, itemque animi prudentiâ. Vide suprà ad ά 39.

Ver. 304. —— ἐκέλευε.] *Al.* ἐκέλευσε.

Ver. 306. —— ἐπισκύσαιτο.] *Barnesius* edidit ἐπισκύσσαιτο. *Al.* ἐπισκύζοιτο.

Ver. 307. Δύσζηλοι γάρ τ' εἰμὲν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων.] Sic apud *Hesiodum*;

Ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν ὀϊζυροῖσιν ἅπασιν.
Ἔργ. καὶ Ἡμερ. l. 193.

Πολὺ τὸ δύσζηλον ἡ φύσις ἔχουσα καὶ τὸ βάσκανον, οὐ χαίρει τοσοῦτον τοῖς ἰδίοις, ὅσον ἀνιᾶται τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς. *Plutarch. de Animi Tranquillitate.* Cæterùm rectè hîc *Eustathius*; Τὸ δὲ, δύσζηλοι εἰμὲν, διὰ τῆς πληθυντικῆς κοινότητος παραιρεῖται τὸ τραχὺ τῆς ἐπιτιμήσεως· ὡς μὴ μόνου τοῦ Ἀλκινόου τοιούτου ὀνομασθέντος, ἀλλὰ γνωμικῶς ἐν κοινῷ τοῦ λόγου λεχθέντος. Undè *Barnesius*; "Ulysses," inquit, "non quidem *Alcinöum* vocat *Suspici*-" *osum*, verùm se involvit, dicens, *Nos ho*-" *mines suspiciosa gens sumus*."

Ver. 309. —— ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ.] *Al.* ἐνὶ στήθεσσι νόημα.

Ver. 310. —— ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.] Τὰ καθήκοντα πάντα καλά ἐστιν. *Schol.*

Ver. 311. 313. Αἲ γὰρ, — Παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν.] Ταῦτα λέγει πειρώμενος τοῦ Ὀδυσσέως εἰ ταῖς ἀληθείαις παραιτεῖται θεοῦ γάμον· εἰ γὰρ προπετῶς ὑπόσχηται γαμήσειν, πάντως ἐλεγχθήσεται κἀκεῖνο ψευδόμενος. *Schol.* Cui tamen observationi nullus hîc videtur locus. Ἔθος δὲ ἄλλως ἦν τοῖς ἀρχαίοις, ἐπιλέγεσθαι τοὺς ἀρίστους τῶν ξένων, καὶ γαμβροὺς αὐτοὺς ποιεῖσθαι. *Eustath.*

Ver. 312. —— οἷος ἐσσί.] Vide infrà ad ύ. 89.

Digitized by Google

Παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν, καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι,
Αὖθι μένων· οἶκον δέ ἐγὼ καὶ κτήματα δοίην,
Αἴκ' ἐθέλων γε μένοις· ἀέκοντα δέ σ' ὔτις ἐρύξει
Φαιήκων· μὴ τῦτο φίλον Διῒ πατρὶ γένοιτο.
Πομπὴν δ' ἐς τόδ' ἐγὼ τεκμαίρομαι, ὄφρ' εὖ εἰδῇς,
Αὔριον· ἐς τῆμος δὲ σὺ μὲν δεδμημένος ὕπνῳ
Λέξεαι· οἱ δ' ἐλόωσι γαλήνην, ὄφρ' ἂν ἵκηαι
Πατρίδα σὴν, καὶ δῶμα, καὶ εἴπε τοι φίλον ἐστίν·
Εἴπερ καὶ μάλα πολλὸν ἑκαστέρω ἔστ' Εὐβοίης·
Τὴν γὰρ τηλοτάτω φάσ' ἔμμεναι, οἵ μιν ἴδοντο
Λαῶν ἡμετέρων, ὅτε τε ξανθὸν Ῥαδάμανθυν
Ἦγον, ἐποψόμενον Τιτυὸν, γαιήϊον υἱόν·
Καὶ μέν οἱ ἔνθ' ἦλθον, καὶ ἄτερ καμάτοιο τέλεσσαν
Ἤματι τῷ αὐτῷ, καὶ ἀπήγαγον οἴκαδ' ὀπίσσω.

" Filiam meam habere velles, et meus gener vocari,
" Hîc manens; domum autem ego et bona darem,
" Si modò volens maneres; invitum verò te nullus detinebit
" Phæacum: né hoc gratum Jovi patri sit.
" Deductionem verò in hoc ego constituam, ut benè intelligas,
" Crâs: in id temporis autem tu quidem domitus somno
" Decumbes: illi verò remigabunt per-tranquillum; donec perveneris
" In patriam tuam, et domum, et sicubi tibi gratum sit;
" Etiamsi valdè multò longiùs abeit quàm Eubœa:
" Eam enim longissimè aiunt abesse, qui eam viderunt
" Ex populo nostro; quandò flavum Rhadamanthum
" Duxerunt, invisurum Tityum, Terræ filium:
" Atque illi quidem illuc venerunt, et absque labore perfecerunt-*iter*
" Die eodem; et deduxerunt domum retrò.

Ver. 314. —— οἶκον δὲ ἐγὼ.] *Al.* οἶκον δέ σ' ἐγὼ.

Ver. 315. Αἴκ'.] *Al.* Εἴκ'.

Ver. 316. —— μὴ τῦτο.] In nonnullis, notante *Barnesio*, corruptè editum est μηδ' ὔτω.

Ver. 318. —— ἐς τῆμος δὲ.] *Barnesius* edidit ἐς τημόσδε.

Ibid. —— δεδμημένος ὕπνῳ.] Vide suprà ad ζ'. 2.

Ver. 319. 346. Λέξεαι — λέκτο.] Vide ad *Il.* β'. 515. *Al.* Λέξαι.

Ver. 320. —— εἴπε τοι φιλον ἐςὶν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*; et ex *Scholiaste*, qui exponit, Ὅπε ἂν σοι προσφιλὲς ἐςὶν. *Vulgg.* εἴπε τι φίλον ἐςὶν.

Ver. 321. —— ἑκαςέρω.] *Al.* ἑσατέρω. Quod ferri non potest.

Ver. 322. —— Τὴν γάρ.] MSS. à *Tho. Bentleio* collati, Τὴν περ.

Ver. 323. —— ὅτε τε·] *Ubi videlicèt* —.

Ibid. —— ξανθὸν Ῥαδάμανθυν Ἦγον, ἐποψόμενον Τιτυὸν.] Καὶ ὅρα ὡς ἀφαιρῶν ὁ Ποιητὴς τὴν τῦ λόγε ὑπτιότητα, παρενέβαλε τὴν περὶ τῦ ἀθεμίςε Τιτυῦ ἱςορίαν. *Eustath.*

Ver. 324. —— ἐποψόμενον Τιτυὸν, γαιήϊον υἱὸν.] Ἐλώρα [*Barnesius* ex *Aloysii* MS. edidit Ἐλάρα] δὲ τῇ Ὀρχομενῦ, τινὲς Μίνωος, συνελθὼν Ζεὺς, διὰ τὴν τῆς Ἥρας ζηλοτυπίαν ἔκρυψεν αὐτὴν κατὰ γῆς. Ἡ δὲ ἀνῆκε παῖδα ἐξοχώτατον, ὃς ὠνομάσθη Τιτυὸς, ὃς ἠράσθη Λητῦς, καὶ ἐτοξεύθη ὑπὸ Ἀπόλλωνος. Ἦκε δ' ὁ Ῥαδάμανθυς ἐπὶ θέαν τοῦ Τιτυοῦ, ἢ Διὸς ὢν, [apud *Eustathium* δίκαιος ὢν], ἐσωφρόνισεν αὐτὸν. *Schol.*

Ibid. —— γαιήϊον υἱὸν.] Ἐπὶ ἐννέα ἐν τοῖς ἑξῆς που [infrà λ'. 576.] κεῖται πέλεθρα· διὸ καὶ γῆς υἱὸς εἶναι πλάττεται, διὰ τὸ βαρὺ καὶ τὸ ὡς εἰπεῖν ἐτώσιον ἄχθος τῆς γῆς. *Eustath.* Fortassè ideò potiùs appellatur "γαιήϊος "υἱὸς," quia mater sub terrâ occulta ipsum peperissè dicatur.

Ver. 326. —— ἀπήγαγον.] *Al.* ἀπένεικαν.

Digitized by Google

Εἰδήσεις δὲ καὶ αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶν, ὅσσον ἄρισται
Νῆες ἐμαὶ καὶ κοῦροι ἀναῤῥιπτεῖν ἅλα πηδῷ.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Εὐξάμενος δ' ἄρα εἶπεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Ζεῦ πάτερ, αἴθ' ὅσα εἶπε, τελευτήσειεν ἅπαντα,
Ἀλκίνοος· τοῦ μέν κεν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν
Ἄσβεστον κλέος εἴη, ἐγὼ δέ κε πατρίδ' ἱκοίμην.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Κέκλετο δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἀμφιπόλοισιν
Δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
Πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
Χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας, καθύπερθεν ἕσασθαι.
Αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ στόρεσαν πυκινὸν λέχος ἐγκονέουσαι,
Ὤτρυνον Ὀδυσῆα παριστάμεναι ἐπέεσσιν·
Ὄρσο κέων, ὦ ξεῖνε, πεποίηται δέ τοι εὐνή.
Ὣς φάν· τῷ δ' ἀσπαστὸν ἐείσατο κοιμηθῆναι.

" Cognosces verò et ipse in mente, quàm optimæ
" Naves meæ et juvenes in torquendo mari remis."
Sic dixit; gavisus est autem patiens nobilis Ulysses:
Precatus verò deindè dixit, verbumque fecit, et locutus est;
" Jupiter pater, utinam quæcunque dixit, perficeret omnia,
" Alcinöus: hujus quidem per almam terram
" Immortalis gloria esset; ego autem in patriam venirem."
Sic illi quidem talia invicem colloquebantur.
Jussit autem Arete candida-ulnas ancillas
Cubilia sub porticu ponere, et stragula pulchra
Purpurea injicere, insternereque desuper tapetas,
Chlænasque imponere villosas, ad supernè induendum.
Illæ verò iverunt ex ædibus, facem in manibus tenentes.
Cæterùm postquam stravissent densum lectum accelerantes,
Hortabantur Ulyssem astantes verbis;
" Surge decubiturus, ô hospes; paratus verò est tibi lectus."
Sic dixerunt: huic verò gratum visum-est dormire.

Ver. 328. ——. ἀναῤῥιπτεῖν.] *Al.* ἀναῤῥίπτειν. Sed hoc leviculum.

Ibid. —— πηδῷ.] Νῦν οὐ πηδαλίῳ, οὐ γὰρ ἔχουσι πηδάλια, ἀλλὰ κώπαις, παρὰ τὸ πλεῖν τὴν θάλασσαν. Πηδὸς γὰρ, εἶδος ξύλου· ἢ τῷ πλάτει τῆς κώπης. *Schol.*

Ver. 331. Ζεῦ πάτερ, αἴθ, *&c.*] " Ulysse " ne répond pas directement à l'obligeante " proposition que le Roi lui a faite de lui " donner sa fille; un refus auroit été trop " dur.——Il répond à tout indirecte- " ment pàr cette priere, qui fait voir l' im- " patience qu'il a de retourner dans ses " Etats, et la reconnoissance dout il est " penetré pour la promesse qu'il lui a " faite de lui en fournir les moyens." *Dacier.*

Ver. 332. —— μὲν κεν.] *Al.* μὲν ἂν.

Ver. 335. 336. Κέκλετο δ' Ἀρήτη —— Δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι.] Καὶ στρωμνὰς δὲ οἶδε [Ὅμηρος] διαπρεπούσας. Τοιαύτας οὖν Ἀρήτη Ὀδυσσεῖ ὑποστρωννύναι κελεύει. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 14.

Ibid. —— ἀμφιπόλοισιν.] *Al.* ἐν μεγάροισι.

Ver. 338. —— ἕσασθαι.] *Al.* ἕσεσθαι.

Ver. 341. Ὤτρυνον.] *Al.* Ὤτρυναν. *Al.* Ὤτρυνον δ'.

Digitized by Google

Ὣς ὁ μὲν ἔνθα κάθευδε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν, ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ.
Ἀλκίνοος δ' ἄρα λέκτο μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο·
Πὰρ δὲ γυνὴ δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνήν.

Sic ille quidem ibi dormiebat patiens nobilis Ulysses,
Tornatis in lectis, sub porticu sonante.
Alcinöus verò decubuit in penetrali domûs excelsae:
Juxta verò uxor regina lectum ornavit et cubile.

Ver. 344. —— *κάθευδε*.] *Barnesius* edidit *καθεῦδε*. Sed nihil opus. Vid ad *Il*. ά. 611.

Digitized by Google

ΤΗΣ

ΤΟΥ ῾ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Θʹ.

῾Υπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Θʹ.

῾ΕΚΚΛΗΣΙ΄Α γίνεται τῶν Φαιάκων περὶ τῦ ξένου, καὶ ναῦς καθέλκεται πρὸς ἐκπομπὴν τοῦ ᾿Οδυσσέως, καὶ ἑστιῶνται παρὰ τῷ ᾿Αλκινόῳ τῶν Φαιάκων οἱ ἄριστοι, καὶ μετὰ ταῦτα δίσκῳ ἀγωνίζονται Φαίακες ϗ ᾿Οδυσσεὺς· καὶ ὁ Δημόδοκος ᾄδει, πρῶτα μὲν τὰ περὶ τὴν μοιχείαν ῎Αρεως καὶ ᾿Αφροδίτης· ἔπειτα δὲ τὰ περὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῦ δυρέιυ ἵππου· καὶ τῦ ᾿Οδυσσέως κλαίοντος, ὁ ᾿Αλκίνοος πυνθάνεται, διὰ τί κλαίει, καὶ τίς, καὶ πόθεν εἴη.

᾿Επιγραφαί.

Σύστασις τῦ ᾿Οδυσσέως πρὸς τὺς Φαίακας.

῎Αλλως.

᾿Αλκίνυ ἀπόλογοι· ἤ, Τὰ τῦ ᾿Οδυσσέως παρὰ ᾿Αλκίνῳ.

῎Αλλως,

Τὰ παρὰ ᾿Αλκίνῳ προδιηγήσεως· ἤ, Τῶν παρ' ᾿Αλκίνῳ προδιήγησις.

῎Αλλως,

Θῆτα δ' ἄθλοις Φαίηκες ᾿Οδυσσῆος πείρηθεν.

῏Ημος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ᾿Ηὼς,
῎Ωρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆς ἱερὸν μένος ᾿Αλκινόοιο.
᾿Αν δ' ἄρα διογενὴς ὦρτο πτολίπορθος ᾿Οδυσσεύς.
Τοῖσιν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὸν μένος ᾿Αλκινόοιο

LIB. VIII.

QUANDO verò manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Surrexit ex lecto sacra vis Alcinöi.
Surrexit porrò nobilis urbium eversor Ulysses.
Illis verò præibat sacra vis Alcinöi

Ver. 3. —— Πτολίπορθος ᾿Οδυσσεύς.] Vide suprà ad *ά*. 2. et ad *Il. β'*. 278.

Φαιήκων ἀγορήνδ', ἥ σφιν παρὰ νηυσὶ τέτυκτο.
Ἐλθόντες δὲ κάθιζον ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισι
Πλησίον· ἡ δ' ἀνὰ ἄστυ μετῴχετο Παλλὰς Ἀθήνη,
Εἰδομένη κήρυκι δαΐφρονος Ἀλκινόοιο,
Νόστον Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μητιόωσα·
Καί ῥα ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο μῦθον·
Δεῦτ' ἄγε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Εἰς ἀγορὴν ἰέναι, ὄφρα ξείνοιο πύθησθε,
Ὃς νέον Ἀλκινόοιο δαΐφρονος ἵκετο δῶμα,
Πόντον ἐπιπλαγχθεὶς, δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος.
Ὣς εἰποῦσ', ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Καρπαλίμως δ' ἔμπληντο βροτῶν ἀγοραί τε, καὶ ἕδραι,
Ἀγρομένων· πολλοὶ γὰρ ἐθηήσαντο ἰδόντες
Υἱὸν Λαέρταο δαΐφρονα· τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη
Θεσπεσίην κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε, καὶ ὤμοις·
Καί μιν μακρότερον καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι,
Ὥς κεν Φαιήκεσσι φίλος πάντεσσι γένοιτο,
Δεινός τ', αἰδοῖός τε, καὶ ἐκτελέσειεν ἀέθλους

Phæacum ad concionem, quæ ipsis apud naves constituta erat,
Ingressi autem considebant in politis lapidibus
Propè-*invicem*: per urbem autem obibat Pallas Minerva,
Assimilata præconi prudentis Alcinoi,
Reditum Ulyssi magnanimo meditans:
Et sanè unicuique viro astans dixit verbum;
" Huc agè, Phæacum ductores, et principes,
" Ad concionem ite, ut de hospite audiatis,
" Qui recens Alcinöi prudentis venit domum,
" Ponto pererrato, corpore immortalibus similis."
Sic locuta, incitavit robur et animum uniuscujusque.
Citò verò implebantur hominibus, forumque, et sedilia,
Congregatis; multi enim admirati sunt conspicati
Filium Laërtis prudentem: ei verò Minerva
Divinam affudit gratiam capitique, et humeris;
Et ipsum prceriorem et crassiorem reddidit aspectu,
Ut Phæacibus gratus omnibus fieret,
Gravisque et venerabilis, et ut-perficeret certamina

Ver. 5. —— ἥ σφιν παρὰ νηυσὶ τέτυκτο.] Vide suprà ad ζ'. 266.

Ver. 7. — ἡ δ' ἀνὰ ἄστυ μετῴχετο Παλλὰς Ἀθήνη, Εἰδομένη κήρυκι.] Ἐστὶ δὲ Ἀθηνᾶ ἐνταῦθα ἡ φήμη τὶς περὶ τοῦ, φρόνιμον τινὰ πλανήτην εἰς τὴν κατ' αὐτοὺς γῆν ἐλθεῖν, ἧς χάριν καὶ συνάγονται· ἢ ἡ παρ' ἑκάστῳ τῶν Φαιάκων φυσικὴ σύνεσις, καθ' ἣν μαθόντες ξένον ἄξιον λόγου ἐπιφοιτῆσαι, χρῆμα τοῦτο σπάνιον ἐν αὐτοῖς, ἧκουσι κατὰ θέαν πειρασόμενοι τοῦ ἀνδρός. *Eustath.*

Ver. 12. —— πύθησθε.] *Al.* πύθοισθε.

Ver. 16. —— ἔμπληντο.] *Al.* ἔπληντο.

Ver. 17. —— πολλοὶ γὰρ ἐθηήσαντο.] *Eustathius* in commentario videtur legisse, πολλοὶ δ' ἄρα θηήσαντο.

Ver. 18. —— τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη Θεσπεσίην κατέχευε χάριν.] Vide suprà ad ζ'. 229.

Ver. 20. —— πάσσονα.] Καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ παχὺς, παχίων, πάσσων· ἀστοίχῳ τρόπῳ καὶ ὁ μάσσων γίνεται ἐκ τοῦ μακρὸς· καὶ ὁ βράσσων, ἐκ τοῦ βραχὺς· καὶ ὁ ἐλάσσων, ἐκ τοῦ ἐλαχύς. *Eustath.*

Ver. 22. —— καὶ ἐκτελέσειεν ἀέθλους.] Πληθυντικῶς εἶπε τὸν τοῦ δίσκου ἆθλον. Ἐρό-

Digitized by Google

Πολλὲς, οὓς Φαίηκες ἐπειρήσαντ' Ὀδυσῆος.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
Τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
Ξεῖνος ὅδ', οὐκ οἶδ' ὅστις, ἀλώμενος ἵκετ' ἐμὸν δῶ,
Ἠὲ πρὸς Ἠοίων, ἢ Ἑσπερίων ἀνθρώπων·
Πομπὴν δ', ὀτρύνει, καὶ λίσσεται ἔμπεδον εἶναι.
Ἡμεῖς δ', ὡς τοπάρος περ, ἐποτρυνώμεθα πομπήν.
Οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος, ὅτις κ' ἐμὰ δώμαθ' ἵκηται,
Ἐνθάδ' ὀδυρόμενος δηρὸν μένει, εἵνεκα πομπῆς.
Ἀλλ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν
Πρωτόπλοον· κούρω δὲ δύω, καὶ πεντήκοντα,
Κρινάσθων κατὰ δῆμον, ὅσοι πάρος εἰσὶν ἄριστοι.
Δησάμενοι δ' εὖ πάντες ἐπὶ κληῖσιν ἐρετμὰ
Ἔκβητ'· αὐτὰρ ἔπειτα θοὴν ἀλεγύνετε δαῖτα,

Multa, quibus Phæaces experirentur Ulyssem.
Cæterùm postquam convenerant, congregatique erant,
Illis dein Alcinöus concionatus est et interlocutus;
"Audite, Phæacum ductores, atque principes,
"Ut dicam, quæ me animus in pectoribus jubet:
"Hospes hic, nescio quis, errans venit meam domum,
"Sive ab Orientalibus, sive Occidentalibus hominibus:
"Deductionemque flagitat, et precatur ratam esse.
"Nos verò, ut anteà quidem, maturemus deductionem.
"Neque enim quisquam alius, quicunque meam domum pervenerit,
"Hîc lugens diù manet, propter deductionem.
"Sed agè, navem nigram deducamus in mare vastum
"Recentem: juvenes autem duo, et quinquaginta,
"Eligantur è populo, quicunque olim sunt optimi.
"Ligatis autem benè omnes ad transtra remis
"Exite: ac deindè subitum apparate convivium,

της δὲ τὰς κατὰ Ἰθάκην ἤκουσιν πόνους. *Schol.* Quæ posterior explicatio nullo modo ferri potest.

Ver. 23. ——— ὅς.] *Al.* τὰς.

Ver. 24. ——— ῥ'.] *Ut dictum est* ———, suprà *ver.* 16.

Ver. 25. Τοῖσιν δ'.] "Τοῖσινδ'," inquit *Barnesius*, "lego pro Τοῖσιν δ', cum τὸ, δὲ, "nihil huc attineat; quòd Αὐτὰρ præces-"serit." Similitèr et suprà *ver.* 1. 4. edidit vir eruditus Ἦμοσδ', Τοῖσινδ'. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ά. 57. et Θ'. 160.

Ver. 30. ——— ἔμπεδον εἶναι.] Τὴν πρὸς πάντας ἐχομένην πομπὴν, ταύτην καὶ ἐπὶ τούτου τηρεῖν βεβαίαν. *Schol.*

Ver. 35. Πρωτόπλοον.] *Scholiastes* interpretatur simplicitèr Καινήν. *Eustathius* autem, Πρωτόπλοος δὲ ναῦς, (inquit), οὐ μόνον ἡ ἐκ καινῆς ναυπηγηθεῖσα, ἀλλὰ καὶ ἡ πρώτη κατὰ τὸ πλέειν· ἢ μετὰ πρώτου τινὸς πλέουσα, ὅ ἐστι ναυαρχίς. Cæterùm, "Metiendum," inquit *Barnesius*, "quasi esset πρωτόπλουν." Quod tamen nihil opus. Vide suprà ad Γ. 127. et ad *Il.* β'. 537.

Ibid. ——— κούρω δὲ δύω, καὶ πεντήκοντα Κρινάσθων.] Similitèr infrà *ver.* 48. "Κούρω δὲ "κρινθέντε δύω. καὶ πεντήκοντα, Βήτην." Ὁ Ποιητὴς οὐ μόνον δύω καὶ πεντήκοντα λέγει, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ λόγου σύνταξιν πρὸς τὸ δύω ἀποτείνει, οὐ πρὸς τὸ πληθυντικὸν, εἰπών· "Κούρω δὲ κριθέντε "&c." καὶ, — "κούρω δὲ δύω καὶ πεντήκοντα Κρι-"νάσθων." *Eustath.* Vide ad *Il.* ί. 182.

Ἡμέτερονδ' ἐλθόντες· ἐγὼ δ' εὖ πᾶσι παρέξω.
Κούροισιν μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι· αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
Σκηπτοῦχοι βασιλῆες ἐμὰ πρὸς δώματα καλὰ
Ἔρχησθ', ὄφρα ξεῖνον ἐνὶ μεγάροις φιλέωμεν,
Μηδέ τις ἀρνείσθω· καλέσασθε δὲ θεῖον ἀοιδὸν
Δημόδοκον· τῷ γάρ ῥα θεὸς πέρι δῶκεν ἀοιδὴν
Τερπνὴν, ὅππη θυμὸς ἐποτρύνῃσιν ἀείδειν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Σκηπτοῦχοι· κήρυξ δὲ μετῴχετο θεῖον ἀοιδόν.
Κούρω δὲ κρινθέντε δύω, καὶ πεντήκοντα,
Βήτην, ὡς ἐκέλευσ', ἐπὶ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον, ἠδὲ θάλασσαν,
Νῆα μὲν οἵ γε μέλαιναν ἁλὸς βένθοσδε ἔρυσσαν,
Ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ.
Ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ τροποῖς ἐν δερματίνοισι,
Πάντα κατὰ μοῖραν· ἀνὰ δ' ἱστία λευκὰ πέτασσαν·

" Ad nostram-*domum* profecti; ego autem lautè omnibus præbebo.
" Juvenibus quidem hæc præcipio: at cæteri
" Sceptrigeri reges meam ad domum pulchram
" Veniatis; ut hospitem in ædibus amicè-excipiamus;
" Neque quis recuset: advocate verò divinum cantorem
" Demodocum: huic etenim deus excellentèr dedit cantilenam
" Jucundam, utcunque animus *ipsum* impellat ad-canendum."
Sic utique locutus præivit; simul verò sequebantur
Sceptrigeri: præco autem adibat divinum cantorem.
Juvenes verò electi duo, et quinquaginta,
Iverunt, ut præceperat *Alcinöus*, ad littus maris infructuosi.
Porrò postquam ad navem pervenissent, atque mare,
Navem quidem ipsi nigram maris in profundum deduxerunt,
Imposueruntque malum, et vela navi nigræ:
Aptâruntque remos vincula per coriacia,
Omnia ritè; velaque alba expanderunt:

Ver. 42. Ἔρχησθ'.] *Al.* Ἔρχισθ'.

Ibid. —— ἐνὶ μεγάροις φιλέωμεν.] *Al.* ἐνὶ μεγάροισι φιλέωμεν. Quod et ferri posset; pronuntiando scilicèt φιλῶμεν.

Ver. 44. — πέρι δῶκεν.] Ita edidit *Barnesius*: atque ita in omnibus legitur, *Iliad.* ν'. 727. *Vulgg.* hic περιδῶκεν.

Ver. 45. Τερπνὴν, ὅππη θυμὸς.] *Al.* Τέρπειν, ὅππη θυμὸς. Atque ita habent Codices nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. Firmatur autem hæc lectio ex ά. 346. suprà, ubi haud dissimilem loquendi rationem usurpat Poëta:

—— τί τ' ἄρ' αὖ φθονέεις, ἐρίηρον, ἀοιδὸν
Τέρπειν, ὅππη οἱ νόος ὄρνυται; ——

Ibid. —— ὅππη θυμὸς ἐποτρύνῃσιν.] Ὅσα βύλεται αὐτὸς, ἢ, ὅσα ἡ ἐπιθυμία τῶν ἀκυόντων. *Schol.* Quæ posterior explicandi ratio ferri nequit.

Ver. 47. 62. 69. et 107. —— κήρυξ.] *Barnesius* aliique ediderunt κῆρυξ· sed minùs rectè. Vide ad *Il.* β'. 267.

Ver. 48. —— κρινθέντε.] Ita rectè edidit *Barnesius*. Vulgati habent κριθέντε. Quod primam necessariò corripit. Vide ad *Il.* ά. 309. et ν'. 129.

Ver. 53. Ἠρτύναντο.] Vide suprà ad δ'. 771. et ad *Il.* α'. 309. 338. *Al.* Ἠρτύνοντο.

Ver. 54. —— ἀνὰ δ' ἱςία.] *Al.* παρὰ δ' ἱςία, et κατὰ δ' ἱςία.

Ibid. —— πέτασσαν.] *Al.* τάνυσσαν.

Digitized by Google

Ὑψοῦ δ' ἐν νοτίῳ τήν γ' ὥρμισαν· αὐτὰρ ἔπειτα
Βὰν ῥ' ἴμεν Ἀλκινόοιο δαΐφρονος ἐς μέγα δῶμα.
Πλῆντο δ' ἄρ' αἴθουσαί τε, καὶ ἕρκεα, καὶ δόμοι ἀνδρῶν
Ἀγρομένων· πολλοὶ δ' ἄρ' ἔσαν νέοι, ἠδὲ παλαιοί.
Τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος δυοκαίδεκα μῆλ' ἱέρευσεν,
Ὀκτὼ δ' ἀργιόδοντας ὕας, δύο δ' εἰλίποδας βοῦς·
Τοὺς δέρον, ἀμφί θ' ἕπον, τετύκοντό τε δαῖτ' ἐρατεινήν.
Κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθεν ἄγων ἐρίηρον ἀοιδόν·
Τὸν πέρι Μοῦσ' ἐφίλησε, δίδου δ' ἀγαθόν τε, κακόν τε·
Ὀφθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδου δ' ἡδεῖαν ἀοιδήν.
Τῷ δ' ἄρα Ποντόνοος θῆκε θρόνον ἀργυρόηλον
Μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας·
Κὰδ δ' ἐκ πασσαλόφιν κρέμασεν φόρμιγγα λιγεῖαν
Αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς, καὶ ἐπέφραδε χερσὶν ἑλέσθαι

Altè verò in humidum ipsam stiterunt: cæterùm posteà
Perrexerunt ire Alcinöi prudentis ad magnam domum.
Implebantur autem porticusque, et septa, et domus viris
Congregatis: multi nempè erant juvenes atque senes.
Illis verò Alcinöus duodecim oves mactavit,
Octoque albos-dentibus sues, duosque camuros boves:
Quos excoriârunt, curâruntque, apparâruntque convivium amœnum.
Præco autem propè venit ducens amabilem cantorem:
Quem supra-modum Musa dilexit, dedit verò bonumque malumque;
Oculis quidem privavit, dedit autem dulcem cantum.
Huic verò deindè Pontonöus posuit sedem argenteis-clavis-distinctam,
In medio convivarum, columnæ longæ affixam:
Ex paxillo autem suspendit citharam argutam,
Ipsius supra caput, et monuit manibus prendere

Ver. 56. —— ῥ'] *Ut jussi erant* —— *ver.* 39. 40.

Ver. 57. —— αἴθουσαι.] Αἱ πρὸς ἥλιον τετραμμέναι στοαί. *Schol.*

Ver. 58. Ἀγρομένων.] Deest hic versus in MS. uno à *Tho. Bentleio* collat.

Ver. 59. —— δυοκαίδεκα μῆλ' ἱέρευσεν, Ὀκτὼ δ' ἀργιόδοντας ὕας, δύο δ' εἰλίποδας βοῦς.]

> Nec minùs intereà sociis ad littora mittit
> Viginti tauros, magnorum horrentia centum
> Terga suum, pingues centum cum matribus agnos. *Æn.* I. 637.

" *Solitaurilia*" (apud *Livium lib.* I. § 44. *Suovetaurilia*) " jam persuasum est esse ex " *sue, ove,* et *tauro:* et sanè ita se habet sa- " crum quale apud Homerum quoque est." *Quintilian. lib.* I. *cap.* 5. *sub fine.*

Ver. 63. —— δίδου δ' ἀγαθόν τε, κακόν τε.] Πῶς οὖν ἐφίλησεν; Ἤτοι ἐπεὶ οἱ τυφλοὶ μουσικώτεροι, μὴ περὶ πολλὰ ἀσχολούμενοι· ἢ οἰκονομικῶς, ἵνα μὴ ἐπιγνῷ τὸν Ὀδυσσέα· ἢ ἐπεὶ πάντως ἄνθρωπον ὄντα δεῖ κατά τι δυστυχεῖν. *Schol.* Rectiùs, ut opinor, *Eustathius;* Ὅτι τὴν ἀνθρωπίνην εὐτυχίαν ὑποδηλῶν, ὡς ἐν Ἰλιάδι, ἐν τῷ περὶ τῶν δύο πίθων λόγῳ, οὕτω δὴ κἀνταῦθα ὁ Ποιητὴς, ἔχουσαν συναναμεμιγμένα φαῦλα καλοῖς, φησὶν οὕτω περὶ Δημοδόκου· " Τὸν περὶ " Μοῦσα φίλησε, δίδου δ' ἀγαθόν τε, κακόν τε." Vide ad *Il.* ω'. 527. Τινὲς δὲ (addit *Scholiastes*) φασὶν, εἰς αὐτὸν ταῦτα αἰνίττεσθαι τὸν Ποιητήν. Atque ita *Maximus Tyrius:* Ὑποπτεύω δὲ αὐτοῦ (Ὁμήρου,) κατὰ τὰ ἔπη ἃ περὶ τοῦ Δημοδόκου λέγει, ὅτι ἦν αὐτῷ πεποιημένα μὲν εἰς τὴν αὐτοῦ τύχην, ἀνακείμενα δὲ τῷ Δημοδόκῳ· ἔχει δὲ τὰ ἔπη ὧδέ πως, " Τὸν περὶ " Μοῦσ' ἐφίλησε, &c." Ἐγὼ δὲ αὐτῷ περὶ μὲν τῆς ᾠδῆς συντίθεμαι, περὶ δὲ τῆς συμφορᾶς οὐ συντίθεμαι· οὐ γὰρ μουσικὸν τὸ δῶρον. *Dissert.* XXII. *sub initio.*

Ver. 68. —— καὶ ἐπέφραδε χερσὶν ἑλέσθαι.] Ἤτοι ἐσήμανεν, ἵνα ἀνέληται ταῖς χερσὶν, ἢ τὰς χεῖρας ἐπέθηκεν, ἵνα γνῷ, ἔνθα κεῖται. *Schol.*

Ibid. —— ἐπέφραδε.] Similitèrque *ver.* 142. πέφραδε. Vide ad *Il.* ξ'. 500.

Digitized by Google

Κήρυξ· πὰρ δ' ἐτίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν,
Πὰρ δὲ δέπας οἴνοιο, πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Μοῦσ' ἄρ' ἀοιδὸν ἀνῆκεν ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν,
Οἴμης, τῆς τότ' ἄρα κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκανε·
Νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ Πηλείδεω Ἀχιλῆος,
Ὥς ποτε δηρίσαντο, θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ,
Ἐκπάγλοις ἐπέεσσιν· ἄναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Χαῖρε νόῳ, ὅτ' ἄριστοι Ἀχαιῶν δηριόωντο.

Præco; juxta autem apponebat canistrum, pulchramque mensam,
Juxta etiam poculum vini, ut-biberet, quoties animus juberet.
Illi verò ad cibos paratos appositos manus extenderunt.
Cæterùm postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Musa dein cantorem excitavit, ut-caneret laudes virorum,
Cantilenæ, cujus tunc utique gloria ad cœlum latum pervenit:
Contentionem Ulyssis et Pelidæ Achillis,
Ut quondam contenderunt, deorum in convivio celebri,
Acribus verbis: rex autem virorum Agamemnon
Gaudebat animo, cùm optimi Achivorum contenderent.

Ver. 69. —— πὰρ δ' ἐτίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν, Πὰρ δὲ δέπας.] Ἑκάστῳ δὲ τῶν δαιτυμόνων παρ' Ὅμηρον παράκειται (ποτήρια.) Παντὶ γοῦν παρατίθεται κάνεον καὶ τράπεζα καὶ δέπας, "πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 11. *sub initio.* Fortassè autem non unicuique Convivarum, sed *Demodoco* soli, propter cæcitatem, mensa propria et cibus et poculum apposita fuerint, reliquis unà epulantibus.

Ver. 70. —— πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.] *Al.* ὅ, τι θυμὸς ἀνώγοι.

Αὐτοθελὴς ἥδιστος ἀεὶ πότος ——.
Anthologia, lib. II. *Epigramm.* 47.

Ver. 73. Μοῦσ' ἄρ' ἀοιδὸν ἀνῆκεν ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν.] "Est in Originibus, solitos "esse in epulis canere convivas ad tibicinem "de clarorum hominum virtutibus." *Cic. Tusc. Disputat. lib.* I. *cap.* 2. Et iterùm, *lib.* IV. *cap.* 2. "Gravissimus auctor in Origi-"nibus dixit Cato, morem apud majores "hunc epularum fuisse; ut deinceps, qui "accubarent, canerent ad tibiam clarorum "virorum laudes atque virtutes." Similitèr et *Quintilianus:* "Et Timagenes auctor est, "omnium in literis studiorum antiquissi-"mam musicen extitisse; et testimonio sunt "clarissimi poetæ, apud quos inter regalia "convivia laudes heroüm ac deorum ad ci-"tharam canebantur." *Lib.* I. *cap.* 10.

—————— Citharâ crinitus Iöpas
Personat auratâ ——. *Æn.* I. 744.

Ibid. —— ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν.] Vide ad *Il.* ί. 189. Cæterùm alii, notante *Eustathio*, distinguunt, ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν Οἴμης, &c.

Ver. 74. Οἴμης, τῆς τότ' ἄρα κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκανε.] Καὶ Ὅμηρος δὲ Τρωικὸν βιβλίον τὴν Ἰλιάδα ᾄσειν, ἧς τὸ κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκει. *Eustath.* Vide infrà ad *ver.* 489.

Ver. 75. Νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ Πηλείδεω Ἀχιλῆος.] Φασὶ τῷ Ἀγαμέμνονι χρειομένῳ [Ita ex *Aloysii* MS. restituit *Barnesius* pro vulgato χρειομένου] περὶ τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον τέλους, ἀνελεῖν τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα, τότε πορθήσειν τὸ Ἴλιον, ὅτ' ἂν οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων στασιάσωσι· καὶ δὴ παρὰ πότον διαλεχθέντων Ὀδυσσέως καὶ Ἀχιλλέως, τοῦ μὲν Ἀχιλλέως ἀνδρείαν ἐπαινοῦντος, τοῦ δὲ Ὀδυσσέως σύνεσιν, μετὰ τὴν Ἕκτορος ἀναίρεσιν· ὅτι ὁ μὲν βιάζεσθαι παρῄνει, διὸ καὶ ἀνῃρέθη· ὁ δὲ δόλῳ μετελθεῖν· καὶ Ἀγαμέμνονα, ὡς τελουμένου τοῦ λόγου, χαρῆναι. Ἐσήμανε δὲ τὴν αὐτοῦ διαφορὰν πρὸς Ἀχιλλέα. *Schol.* Οἱ παρ' Ὁμήρῳ δὲ ἀριστεῖς κοσμίως δειπνοῦσιν ἐν Ἀγαμέμνονος· εἰ δ' ἐν Ὀδυσσείᾳ φιλονεικοῦσιν Ἀχιλλεὺς καὶ Ὀδυσσεὺς, καὶ Ἀγαμέμνων χαῖρε νόῳ· ἀλλ' ὠφέλιμοι αἱ φιλοτιμίαι, ζητούντων, λόγῳ ἢ μάχῃ αἱρεθῆναι δεῖ τὸ Ἴλιον. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 14.

Ver. 76. —— δηρίσαντο.] *Barnesius* edidit δηρίσσαντο. Idem porrò hic inter varias lectiones δηριόωντο retulit, ex versu 78. ubi et invicem refert δηρίσαντο. Sed utrobique præstat Vulgata lectio. Vide ad *Il.* ί. 84.

Digitized by Google

Ὣς γάρ οἱ χρείων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθ' ὑπέρβη λάϊνον οὐδὸν
Χρησόμενος· τότε γάρ ῥα κυλίνδετο πήματος ἀρχὴ
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι, Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Πορφύρεον μέγα φᾶρος ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσι,
Κακκεφαλῆς εἴρυσσε, κάλυψε δὲ καλὰ πρόσωπα·
Αἴδετο γὰρ Φαίηκας, ὑπ' ὀφρύσι δάκρυα λείβων.
Ἦτοι ὅτε λήξειεν ἀείδων θεῖος ἀοιδὸς,
Δάκρυ' ὀμορξάμενος, κεφαλῆς ἀπὸ φᾶρος ἕλεσκε,
Καὶ δέπας ἀμφικύπελλον ἑλὼν, σπείσασκε θεοῖσιν·
Αὐτὰρ ὅτ' ἂψ ἄρχοιτο, καὶ ὀτρύνειαν ἀείδειν
Φαιήκων οἱ ἄριστοι, (ἐπεὶ τέρποντ' ἐπέεσσιν·)
Ἂψ Ὀδυσεὺς κατὰ κρᾶτα καλυψάμενος γοάασκεν.
Ἔνθ' ἄλλους μὲν πάντας ἐλάνθανε, δάκρυα λείβων,
Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἐπεφράσατ', ἠδ' ἐνόησεν,
Ἥμενος ἄγχ' αὐτοῦ· βαρὺ δὲ στενάχοντος ἄκουσεν·
Αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες·

Sic enim ei vaticinans prædixerat Phœbus Apollo,
In Pythiâ divinâ, quandò supergressus est lapideum limen
Oraculum-petiturus: tunc enim devolvebatur mali principium,
Trojanisque et Danaïs, Jovis magni per consilia.
Ista utique cantor cantabat inclytus: at Ulysses
Purpuream ingentem vestem prehensam manibus robustis,
In-caput traxit, obtexitque pulchram faciem:
Reverebatur enim Phæaces, sub superciliis lachrymas stillans.
At quandò desiit canere divinus cantor,
Lachrymis absterais, à capite vestem demsit,
Et poculo rotundo sumpto, libavit diis:
Verùm quandò rursùs incipiebat, et hortabantur eum, ut caneret,
Phæacum optimates, (quippè oblectabantur *illius* carminibus);
Rursùs Ulysses, capite obvoluto, lugebat.
Ibi alios quidem omnes latebat, lachrymas stillans,
Alcinöus verò solus ipsum animadvertit atque observavit,
Sedens prope ipsum; graviter autem suspirantem audivit:
Continuò verò inter Phæaces remigii-studiosos loquebatur;
" Audite, Phæacum ductores, atque principes;

Ver. 79. 81. —*χρείων* — Χρησόμενος.] Notanda hîc diversa vocum harum significatio: Χρείων, *Oraculum reddens*: Χρησόμενος, *Oraculum petiturus*. Vide infrà ad κ'. 284. 286.

Ver. 80. Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ.] Πυθὼ, πόλις τῆς Φωκίδος, ἡ αὐτὴ καὶ Δελφοί. *Schol.* Ταύτης δ' [τῆς Φωκίδος] ἐπιφανέστατα δύο πόλεις, Δελφοὶ καὶ Ἐλάτεια. Δελφοὶ μὲν διὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν· εἴγε Ἀγαμέμνων ἀπ' αὐτοῦ χρηστηριάσασθαι λέγεται ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ. Ὁ γὰρ κιθαρῳδὸς ᾄδων εἰσάγεται, "Νεῖκος Ὀδυσσῆος, &c." *Strabo, lib.* IX. *pag.* 639. *al.* 517.

Ver. 81. Χρησόμενος.] *Al.* Χρειόμενος.

Ver. 82. ——— Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς.]

— nam sæva Jovis sic numina poscunt.
Æn. XI. 901.

Ver. 92. Ἂψ Ὀδυσεύς.] *Al.* Ἂψ δ' Ὀδυσεὺς. Quod et ferri potest. Vide ad *Il.* α'. 57.

Ver. 93. —— λείβων.] *Al.* εἴβων.

Digitized by Google

Ἤδη μὲν δαιτὸς κεκορήμεθα θυμὸν ἐΐσης,
Φόρμιγγός θ', ἣ δαιτὶ συνήορος ἐστι θαλείῃ·
Νῦν δ' ἐξέλθωμεν, καὶ ἀέθλων πειρηθῶμεν
Πάντων· ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν,
Οἴκαδε νοστήσας, ὅσσον περιγινόμεθ' ἄλλων,
Πύξ τε, παλαισμοσύνῃ τε, καὶ ἅλμασιν, ἠδὲ πόδεσσιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας, ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.
Κὰδ δ' ἐκ πασσαλόφι κρέμασε φόρμιγγα λίγειαν,
Δημοδόκου δ' ἕλε χεῖρα, καὶ ἔξαγεν ἐκ μεγάροιο
Κῆρυξ· ἦρχε δὲ τῷ αὐτὴν ὁδὸν, ἥνπερ οἱ ἄλλοι
Φαιήκων οἱ ἄριστοι, ἄεθλα θαυμανέοντες.
Βὰν δ' ἴμεν εἰς ἀγορὴν, ἅμα δ' ἕσπετο πουλὺς ὅμιλος,
Μυρίοι· ἂν δ' ἵσταντο νέοι πολλοί τε, καὶ ἐσθλοί.
Ὦρτο μὲν Ἀκρόνεώς τε, καὶ Ὠκύαλος, καὶ Ἐλατρεὺς,
Ναυτεύς τε, Πρυμνεύς τε, καὶ Ἀγχίαλος, καὶ Ἐρετμεὺς,
Ποντεύς τε, Πρωρεύς τε, Θόων, Ἀναβησίνεώς τε,
Ἀμφίαλος θ', υἱὸς Πολυνήου Τεκτονίδαο·
Ἂν δὲ καὶ Εὐρύαλος, βροτολοιγῷ ἶσος Ἄρηϊ,

"Jam quidem convivio saturavimus animum æquali,
"Citharâque, quæ convivio congruens est lauto:
"Nunc verò exeamus, et certamina experiamur
"Omnia; ut hospes narret suis amicis,
"Domum reversus, quantùm superemus alios,
"Pugilatuque, luctâque, et saltu, atque cursu."
Sic utique locutus, præivit; illi verò unà secuti sunt.
E paxillo autem suspendit citharam argutam,
Demodocum verò prehendit manu, et eduxit ex ædibus
Præco; præibat autem ei eandem viam, quam et alii
Phæacum optimates, certamina spectaturi.
Perrexerunt autem ire ad forum, simulque sequebatur ingens turba,
Innumeri; surgebant verò juvenes multique, et fortes.
Surrexit quidem Acroneusque, et Ocyalus, et Elatreus,
Nauteusque, Prymneusque, et Anchialus, et Eretmeus,
Ponteusque, Proreusque, Thoon, Anabesineusque,
Amphialusque, filius Polynëi Tectonidæ;
Surrexit etiam Euryalus, homicidæ similis Marti,

Ver. 98. —— δαιτὸς κεκορήμεθα θυμὸν ἐΐσης.] *Al.* θυμὸν κεκορήμεθα δαιτὸς ἐΐσης. Quæ et probabilior lectio.

Ver. 99. —— ἣ δαιτὶ συνήορος ἐστὶ θαλείῃ.] Τουτέστι ἥτις συνήρμοσται καὶ συνέζευκται προσεταιριζομένη τῇ εἰλαπίνῃ. Διὸ τινὲς τῶν ἀντιγράφων ἀντὶ τοῦ, θαλείῃ, ἑταίρῃ γράφουσι. *Eustath.*

Μολπὴ τ', ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.
Suprà α'. 152.

Vide et infrà ad ρ'. 271.

Ver. 103. Πὺξ τε, παλαισμοσύνῃ τε, —— ἠδὲ πόδεσσιν.] Vide infrà ad *ver.* 206.

Ibid. 108. —— θαυμανέοντες.] Ὅ ἐστι θαυμασόμενοι, ἢ θεασόμενοι. *Eustath.* Cæterùm fuerunt notante eodem *Eustathio*, qui hoc in loco scripserint, θαῦμα νέοντες· ἤγουν εἰς θαῦμα πορευόμενοι. Satìs ineptè.

Ver. 111. —— Ἀκρόνεώς τε, *&c.*] Phæacibus navigando celeberrimis consulte aptata videntur hæc nomina, ex rebus nauticis omnia ferè desumpta.

Ver. 113. —— Θόων.] *Al.* Θόων τ'.

Digitized by Google

Ναυβολίδης θ', ὃς ἄριστος ἔην εἶδός τε, δέμας τε,
Πάντων Φαιήκων, μετ' ἀμύμονα Λαοδάμαντα·
Ἂν δ' ἔσταν τρεῖς παῖδες ἀμύμονες Ἀλκινόοιο,
Λαοδάμας θ', Ἅλιός τε, καὶ ἀντίθεος Κλυτόνηος.
Οἱ δή τοι πρῶτον μὲν ἐπειρήσαντο πόδεσσιν.
Τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος· οἱ δ' ἅμα πάντες
Καρπαλίμως ἐπέτοντο κονίοντες πεδίοιο.
Τῶν δὲ θέειν ὄχ' ἄριστος ἔην Κλυτόνηος ἀμύμων·
Ὅσσον τ' ἐν νειῷ οὖρον πέλει ἡμιονοῖϊν,
Τόσσον ὑπεκπροθέων λαοὺς ἵκεθ', οἱ δ' ἐλίποντο.
Οἱ δὲ παλαισμοσύνης ἀλεγεινῆς πειρήσαντο·
Τῇ δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπεκαίνυτο πάντας ἀρίστους.
Ἅλματι δ' Ἀμφίαλος πάντων προφερέστερος ἦεν·
Δίσκῳ δ' αὖ πάντων προφερέστατος ἦεν Ἐλατρεύς·

Naubolidesque, qui optimus erat specieque, corporeque,
Omnium Phæacum, post egregium Laodamantem:
Surrexerunt porrò tres filii eximii Alcinöi,
Laodamasque, Haliusque, et deo-par Clytoneus.
Hi porrò primùm quidem periculum-fecerunt pedibus.
Eis autem à carceribus extensus-erat cursus; simul verò omnes
Celeritèr volabant pulverem-excitantes in-campo.
Horum autem currendo longè optimus erat Clytoneus eximius;
Quantumque in novali spatium est mularum,
Tantum præcurrens ad populum venit; cæteri verò relicti sunt.
Alii autem luctæ molestæ periculum-fecerunt:
In hâc porrò Euryalus vicit omnes optimates.
Saltu verò Amphialus omnium optimus erat:
Disco autem omnium præstantissimus erat Elatreus:

Ver. 116. —— ὃς ἄριστος ἔην —— Πάντων Φαιήκων, μετ' ἀμύμονα Λαοδάμαντα.]

—— quo pulchrior alter
Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni. *Æn.* VII. 649.

Vide ad *Il.* β'. 673.

Ver. 118. —— ἀμύμονες.] *Al.* ἀμύμονος.

Ver. 121. Τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος.

—— locum capiunt, signoque repentè
Corripiunt spatia audito, limenque relinquunt
Effusi nimbo similes ——. *Æn.* V. 315.

Ver. 122. —— κονίοντες.] Vide ad *Il.* ό. 24.

Ver. 123. Τῶν δὲ θέειν ὄχ' ἄριστος ἔην Κλυτόνηος.].

Primus abit, longèque ante omnia corpora Nisus
Emicat, et ventis et fulminis ocior alis.
Æn. V. 318.

Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν Ἰλιάδι ἀγωνοθετήσας ὁ Ποιητὴς, [*Il*, ψ'. 257. &c.] ὄκνησεν ἐνταῦθα τοιούτοις ἐνασχολῆσαι τὴν ἑαυτοῦ μοῦσαν ἔξω καιροῦ διὸ καὶ ἐπιτρέχει αὐτά. *Eustath.*

Ver. 124. Ὅσσον τ' ἐν νειῷ οὖρον πέλει ἡμιονοῖϊν·] Οὖρον, ὅρισμα, διάστημα. *Schol.* Ὅσον ἀφορίζονται τῶν βοῶν ἀροτριῶσαι ἡμίονοι, ὡς προφερέστεραι βοῶν οὖσαι ἄροτρον ἐλαύνειν. *Eustath.*

—— ὅσσον τ' ἐπίουρα πέλονται
Ἡμιόνων· αἱ γάρ τε βοῶν προφερέστεραί εἰσιν
Ἑλκέμεναι νειοῖο βαθείης πηκτὸν ἄροτρον.
Iliad. κ'. 351.

Ibid. —— νειῷ.] Ἠροτριασμένη γῆ. *Schol.*

Ver. 128. 129. 130.] Quanto cum artificio Poëta, in rebus *minutis* narrandis, sententias singulas singulis versibus absolvat; vide ad *Il.* ά. 436. β'. 102. et ί. 589.

Ver. 128. —— προφερέστερος.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus hîc legit προφερέστατος· versuque sequenti pro προφερέστατος, habet πολὺ φέρτατος.

Digitized by Google

Πὺξ δ' αὖ Λαοδάμας, ἀγαθὸς παῖς Ἀλκινόοιο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντες ἐτέρφθησαν φρέν' ἀέθλοις,
Τοῖς ἄρα Λαοδάμας μετέφη, παῖς Ἀλκινόοιο·
Δεῦτε φίλοι, τὸν ξεῖνον ἐρώμεθα, εἴτιν' ἀέθλων
Οἶδέ τε καὶ δεδάηκε· φυήν γε μὲν οὐ κακός ἐστι,
Μηρούς τε, κνήμας τε, καὶ ἄμφω χεῖρας ὕπερθεν,
Αὐχένα τε στιβαρὸν, μέγα τε σθένος· οὐδέ τι ἥβης
Δεύεται, ἀλλὰ κακοῖσι συνέῤῥηκται πολέεσσιν.
Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ κακώτερον ἄλλο θαλάσσης,
Ἄνδρα τε συγχεῦαι, εἰ καὶ μάλα καρτερὸς εἴη.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Λαοδάμα, μάλα τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Αὐτὸς νῦν προκάλεσσαι ἰὼν, καὶ πέφραδε μύθῳ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσ' ἀγαθὸς παῖς Ἀλκινόοιο,
Στῆ ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν, καὶ Ὀδυσσῆα προσέειπεν·
Δεῦρ' ἄγε καὶ σὺ, ξεῖνε πάτερ, πείρησαι ἀέθλων,
Εἴ τινά που δεδάηκας· ἔοικε δέ σ' ἴδμεν ἀέθλους·
Οὐ μὲν γὰρ μεῖζον κλέος ἀνέρος, ὄφρα κεν ἦσιν,
Ἢ ὅτι ποσσίν τε ῥέξῃ καὶ χερσὶν ἑῇσιν.

Pugilatu denique Laodamas, eximius filius Alcinöi.
Cæterùm postquam omnes oblectâssent animum certaminibus,
Inter hos deinde Laodamas locutus est, filius Alcinöi;
" Agite, amici, hospitem rogemus, si quod certamen
" Novitque et didicit: habitu-corporis quidem non malus est,
" Femoribusque, et cruribus, et ambabus manibus supernè,
" Cerviceque firmâ, ingentique robore; neque omninò vigore-juvenili
" Caret; at malis confractus est multis.
" Non enim ego quid existimo pejus aliud mari,
" Ad hominem confringendum, etiam si valdè fortis fuerit."
Huic autem rursùs Euryalus respondit, dixitque;
" Loadama, sanè hunc sermonem rectè dixisti.
" Ipse nunc provoca profectus, et admone sermone."
At postquam hoc audiisset eximius filius Alcinöi,
Stetit in medium progressus, et Ulyssem allocutus est;
" Huc age et tu, hospes pater, periculum-fac certaminum,
" Si quod fortassis didicisti; par enim est, te scire certamina:
" Neque enim major gloria hominis, quo-ad fuerit,
" Quàm quòd pedibus strenuè-agat et manibus suis.

Ver. 130. 132. et 143. —— *παῖς.*] *Al.* *πάϊς·*

Ver. 132. —— *ἄρα.*] *Deindè* ————.

Ver. 133. —— *εἴτιν' ἀέθλων.*] *Al.* *εἴτιν' ἄεθλον.*

Ver. 134. 137. 146. 151. *Οἶδε* —— *δεδάηκε* —— *συνέῤῥηκται* —— *δεδάηκας* —— *κατέρυσται.*] Vide ad *Il.* *ά.* 37. et *ν'.* 736.

Ver. 141. —— *ἔειπες.*] Apud *Eustathium*, *ἔειπας.* Quod idem.

Ver. 147. *Οὐ μὲν γὰρ μεῖζον κλέος* &c.] *Al.* *Οὐ γὰρ τι μεῖζον.*

———————— *ὑμνητὸς οὗτος*
Ἀνὴρ γίνεται σοφοῖς,
Ὃς ἂν χερσὶν, ἢ ποδῶν ἀρετᾷ
Κράτησαις, τὰ μέγιστ' ἀέθλων ἕλῃ
Τόλμᾳ τε καὶ σθένει.
Pindar. Pythior. Od. X. *ver.* 34.

Ver. 148. —— *ὅτι* —— *ῥέξῃ.*] Legendum fortassè, *ὅ, τι* —— *ῥέξῃ, Quodcunque feceris*

Digitized by Google

Ἀλλ᾽ ἄγε πείρησαι, σκέδασον δ᾽ ἀπὸ κήδεα θυμοῦ·
Σοὶ δ᾽ ὁδὸς οὐκ ἔτι δηρὸν ἀπέσσεται. ἀλλά τοι ἤδη
Νηῦς τε κατείρυσται, καὶ ἐπαρτέες εἰσὶν ἑταῖροι.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Λαοδάμα, τί με ταῦτα κελεύετε κερτομέοντες;
Κήδεά μοι καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσὶν, ἤπερ ἄεθλοι,
Ὃς πρὶν μὲν μάλα πόλλ᾽ ἔπαθον, καὶ πόλλ᾽ ἐμόγησα·
Νῦν δὲ μεθ᾽ ὑμετέρῃ ἀγορῇ νόστοιο χατίζων
Ἧμαι, λισσόμενος βασιλῆά τε, πάντα τε δῆμον.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, νείκεσέ τ᾽ ἄντην·
Οὐ γάρ σ᾽ οὐδὲ, ξεῖνε, δαήμονι φωτὶ ἐΐσκω
Ἄθλων, οἷά τε πολλὰ μετ᾽ ἀνθρώποισι πέλονται·
Ἀλλὰ τῷ, ὅς θ᾽ ἅμα νηῒ πολυκληῗδι θαμίζων,
Ἀρχὸς ναυτάων, οἵτε πρηκτῆρες ἔασιν,
Φόρτου τε μνήμων, καὶ ἐπίσκοπος ᾖσιν ὁδαίων,
Κερδέων θ᾽ ἁρπαλέων· οὐδ᾽ ἀθλητῆρι ἔοικας.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·

" Verùm age, fac-periculum; et pelle mœstitiam ab animo;
" Tibi verò profectio non adhuc diù aberit, sed tibi jam
" Et navis deducta est, et parati sunt socii."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses;
" Laodama, quid me ista jubetis incessentes?
" Dolores mihi etiam magìs in animo, quàm certamina;
" Qui anteà quidem valdè multa passus sum, et multa pertuli:
" Nunc verò in vestro consessu reditûs indigens
" Sedeo, precans regemque, omnemque populum."
Huic verò rursùs Euryalus respondit, objurgavitque palàm;
" Neque enim te, hospes, perito viro assimilo
" Certaminum, qualia utique multa inter homines sunt;
" Sed illi, qui apud navem multis-transtris-instructam frequentèr-versans,
" Princeps nautarum, qui et negotiatores sunt,
" Onerisque memor, et inspector sit viaticorum,
" Lucrique rapto-acquisiti; neque athletæ similis-es."
Illum autem torvè intuitus allocutus est solers Ulysses;

Ibid. —— ῥίξῃ.] Apud *Eustathium* in commentario, ῥίξει.

Ver. 159. Οὐ γάρ σ᾽ οὐδὲ.] Refertur istud, γὰρ, ad id quod elegantèr reticetur. " *Optimè fecisti, quòd certamina inire recusaveris;* Vel, " *Ne nos te ad certamina ineunda cöacturos esse metuas; Nequaquam ENIM reverà &c.*"

Ver. 161. ——— ὅς θ᾽.] *Qui scilicèt* ——.

Ibid. ——— θ᾽ ἅμα.] *Al.* θαμὰ.

Ver. 162. —— οἵτε πρηκτῆρες ἔασιν.] " Πράττεσθαι propriè de re pecuniariâ, *pecuniam exigere, rem facere, lucrari, lucrum facere et exculpere è re aliquâ:* hinc πρᾶξις, *negotiatio, mercatura;* et πρακτὴρ, ἔμπορος, πραγματευτὴς, *mercator, negotiator,* " Ita sumo apud Homerum;——

" Ἀρχοὶ ναυτάων, οἵτε πρηκτῆρες ἔασιν.

" Πρηκτῆρες, i. e. ἔμποροι, πραγματευταί." *Duport. Prælect. in Theophrast. cap.* 6. Vide et suprà ad β′. 319.

Ver. 163. Φόρτου τε μνήμων.] Ἐπιμελόμενος τῶν φορτίων ἢ μνημονεύων ἕκαστον, πόσου ἦν ἄξιον. *Schol.*

Ibid. —— ἐπίσκοπος.] *Al.* ἐπίστροφος.

Ibid. ——— ὁδαίων.] Ὁ ἐστὶν ἐφοδίων. *Eustath.*

Digitized by Google

Ξεῖν', οὐ καλὸν ἔειπες· ἀτασθάλῳ ἀνδρὶ ἔοικας.
Οὕτως οὐ πάντεσσι θεὸς χαρίεντα δίδωσιν
'Ανδράσιν, οὔτε φυὴν, οὔτ' ἂρ φρένας, οὔτ' ἀγορητύν.
"Αλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνὴρ,
'Αλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει· οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν
Τερπόμενοι λεύσσουσιν· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει
Αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν·

" Hospes, non honestè dixisti; protervo viro similis videris.
" Ita non omnibus Deus amabilia-*munera* donat
" Hominibus, neque formam, neque ingenium, neque eloquentiam.
" Etenim alius quidem specie invenustior est vir,
" At deus formam verbis ornat: alii verò in ipsum
" Oblectati aspiciunt: hic autem securè loquitur
" Modestiâ *cum* suavi, eminetque inter congregatos:

Ver. 167. 169. —— οὐ πάντεσσι θεὸς χαρίεντα δίδωσιν ——"Αλλος μὲν γὰρ &c.]

'Αλλ' οὐ γὰρ αὐτὸς πάντ' ἐπίστασθαι βροτῶν
Πέφυκεν, ἄλλῳ δ' ἄλλο πρόσκειται γέρας·
Σὲ μὲν μάχεσθαι, τοὺς δὲ βουλεύειν καλῶς.
Euripid. Rhes. ver. 106.

—— nunquam sincera bonorum
Sors ulli concessa viro: quem vultus honestat,
Dedecorant mores: animus quem pulchrior ornat,
Corpus destituit: bellis insignior ille,
Sed pacem fœdat vitiis: hic publica felix,
Sed privata minùs: partita singula quemque
Nobilitant; hunc forma decens; hunc robur in armis;
Hunc rigor; hunc pietas; illum solertia juris:
Hunc soboles, castique tori ——.
Claudian. in prim. Consul. Stilic. ver. 25.

—— non omnia possumus omnes.
Virgil. Eclog. VIII. 63.

Similitèr porrò et *Mabarbal* apud *Livium*; "Non omnia nimirùm eidem Dii dedere. 'Vincere scis, *Annibal*; victoriâ uti nescis." *Lib.* XXII. § 51.

Ibid. —— θεὸς χαρίεντα δίδωσιν.] Ita *Henricus Stephanus*, eumque secutus *Barnesius*. *Al.* θεοὶ χαρίεντα διδοῦσιν.

Ver. 169. "Αλλος μὲν γὰρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος ——, 'Αλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει.] 'Η νόμος ἐστὶ, πᾶσαν μὲν ἀμορφίαν πονηρίας εἶναι κατάκριτον, εὐθὺ δ' ὡς ἀγαθὸν ἐπαινεῖσθαι τὸν καλόν; 'Αλλὰ τοι κατὰ τὸν μέγαν ἀληθείας προφήτην "Ομηρον; " εἶδος τις ἀκιδνότερος πέλει " ἀνὴρ· 'Αλλὰ θεὸς &c." *Lucian. Amores.*

Si mihi difficilis formam natura negavit,
Ingenio formæ damna rependo meæ.
Ovid. Heroïd. Epist. XV. 31.

"Οτι δὲ ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν συγκρίσει, —— τὸ φρονεῖν τοῦ καλοῦ εἴδους ἄμεινον, [δηλοῖ "Ομηρος·] " "Αλλος μὲν γὰρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος " &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς 'Ομήρου ποιήσεως, § 26. Atqui nullam hoc in loco inter hasce corporis animique dotes comparationem instituit Poëta; sed eas simul omnes uni eidemque nunquam ferè concessas dicit.

Ver. 170. Αλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει.] Τοὺς γὰρ αὖ τὴν ὄψιν ἀμόρφους, φησὶν, ἀναπληροῖ ἡ τοῦ λέγειν πιθανότης. *Athenæus, lib.* X. *cap.* 5.

Ver. 171. 173. —— ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει Αἰδοῖ μειλιχίῃ ——· 'Ερχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὥς, εἰσορόωσιν.] Totum hunc locum transtulit ferè *Hesiodus*;

Τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ῥεῖ μείλιχα· οἱ δέ νυ λαοὶ
Πάντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας
'Ιθείῃσι δίκῃσιν· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύων,
Αἶψά τι καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε ——.
'Ερχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὥς, ἱλάσκονται
Αἰδοῖ μειλιχίῃ· μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι.
Theogon. ver. 84. 91.

" In quo igitur homines exhorrescunt? " Quem stupefacti dicentem intuentur? in " quo exclamant? Quem deum, ut ita di" cam, inter homines putant? Qui distinc" tè, qui explicatè, qui abundantèr, qui il" luminatè, et rebus et verbis dicunt, &c." *Cic. de Orat. lib.* III. § 14.

Ibid. —— ἀσφαλέως ἀγορεύει.] Μὴ σφαλλόμενος ἐν τῷ λέγειν. *Schol.* " Propriam (id " enim est, non errare verbis) et carentem " supervacuis eloquentiam." *Quintilian. lib. lib.* XII. *cap.* 10. Vide et *Dionys. Halicarn. lib. qui inscribitur* Τέχνη, *haud longè à fine*; ubi hunc locum citat.

Digitized by Google

Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὥς, εἰσορόωσιν·
Ἄλλος δ' αὖ εἶδος μὲν ἀλίγκιος ἀθανάτοισιν·
Ἀλλ' οὔ οἱ χάρις ἀμφιπεριστέφεται ἐπέεσσιν.
Ὣς καὶ σοὶ εἶδος μὲν ἀριπρεπὲς, οὐδέ κεν ἄλλως
Οὐδὲ θεὸς τεύξειε· νόον δ' ἀποφώλιός ἐσσί.
Ὤρινάς μοι θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν,
Εἰπὼν οὐ κατὰ κόσμον· ἐγὼ δ' οὐ νῆϊς ἀέθλων,
Ὡς σύ γε μυθεῖαι, ἀλλ' ἐν πρώτοισιν ὀΐω
Ἔμμεναι, ὄφρ' ἥβῃ τε πεποίθεα, χερσί τ' ἐμῇσι·
Νῦν δ' ἔχομαι κακότητι καὶ ἄλγεσι· πολλὰ γὰρ ἔτλην,
Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων.
Ἀλλὰ καὶ ὥς, κακὰ πολλὰ παθὼν, πειρήσομ' ἀέθλων·
Θυμοδακὴς γὰρ μῦθος· ἐπώτρυνας δέ με εἰπών.
Ἦ ῥα, καὶ αὐτῷ φάρει ἀναΐξας λάβε δίσκον

" Incedentem autem *eum* per urbem, deum veluti, aspiciunt:
" Alius verò rursùs formâ quidem similis immortalibus;
" Verùm haud ei gratia circùm-affunditur sermonibus.
" Sic et tibi species quidem decora, neque alitèr
" Nè Deus quidem fingeret; mente verò imperitus es.
" Irritâsti mihi animum in præcordiis charis,
" Locutus indecentèr: ego verò non ignarus certaminum,
" Ut tu fabularis, verùm inter primos puto
" Fuisse *me*, donec juventâ fretus fui, manibusque meis:
" Nunc verò premor ærumnâ et doloribus; multa enim passus sum,
" Virorumque bella, sævosque fluctus penetrans.
" Sed etiam sic, mala multa passus, periculum-faciam certaminum;
" Mordax enim *est* sermo *tuus*; impulisti autem me locutus."
Dixit utique, et cum-ipsâ veste impetu-facto prehendit discum

Ver. 175. ——— ἀμφιπεριστέφεται.] *Al.* ἀμφιπεριστρέφεται. Minùs rectè: Ut liquet ex præcedente "Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει." *ver.* 170. *Al.* ἀμφὶ περιστέφεται.

Ver. 176. —— οὐδέ κεν ἄλλως Οὐδὲ θεὸς τεύξειε.][1] Rectè hîc *Eustathium* reprehendit Dna. *Dacier*, qui hoc ita accipit, ac si diceret *Ulysses*, "*nè Deum quidem, quod semel factum sit, immutare posse.*" Τὸ δὲ, "οὐδ' ἂν ἄλλως οὐδὲ θεὸς τεύξειεν," ἀλήθειαν δηλοῖ πράγματος· τὸ γὰρ πεπραγμένον, οὐκ ἔστιν ἀποίητον γενέσθαι. Quod, uti eadem annotat Dna. *Dacier*, longè aliud est ac quod hîc dicere vult Poëta; nempè, "*nè à Deo quidem pulchriorem effici posse:*" Sive potiùs, uti exponunt Scholia ex MS. *Aloysii* à *Barpesio* excerpta, (commate solummodò post vocem ποιῆσαι apposito); Εἰ θεὸς θελήσαι καλὸν ποιῆσαι, τοιοῦτον, οἷος εἶ σὺ, nempè τεύξει.

Ver. 179. ——— ἐγὼ δ' οὐ νῆϊς ἀέθλων.] Τὸ δὲ, "νῆϊς ἀέθλων," ἀντὶ τοῦ ἄπειρος, ἀνεπιστήμων. *Eustath.*

Ver. 183. Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων.] Vide ad *Il.* ά. 8.

Ver. 185. Θυμοδακὴς γὰρ μῦθος· ἐπώτρυνας δέ με.]

Ἐπικερτόμουν δὲ παῖδες,
Ἁπαλώτεροι Λυαίου,
Δακέθυμα μοι λέγοντες.
Anacreon, Ode VIII. *ver.* 125.

Ποταπὸν δὲ χρῆμα λοιδορία: ὡς θυμοδακὴς ἀληθῶς καὶ ἀμύττον ψυχὴν μᾶλλον ἢ σίδηρος χρῶτα. Οὐκοῦν καὶ τὸν Ὀδυσσέα παροξῦναι εἰς δύναμιν ἀμύνασθαι λόγῳ τε καὶ ἔργῳ· διηνέχθη γοῦν ὑπὲρ τούτου πρὸς τὸν ξεινοδόκον, αὐτὸς ὢν ἀλήτης καὶ ξένος· καὶ ταῦτα εἰδὼς, ὅτι (infrà *ver.* 209.) "Ἄφρων ——— καὶ οὐτιδανὸς πέλει ἀνὴρ, Ὅστις ξεινοδόκῳ ἔριδα προφέρησι βαρεῖαν." *Julian. Imperat. Orat.* II.

Ver. 186. Ἦ ῥα, καὶ αὐτῷ φάρει ἀναΐξας.] Τὸ δὲ ἀσυνδέτως εἰπεῖν, "ἔφη δὲ, καὶ ἀναΐξας ἐδίσκευε," τῇ τοῦ ἥρωος σπουδῇ τὸν λόγον συνεσχημάτισε. Συντομώτερος γὰρ καὶ ὁ ἀσύνδετος λόγος τοῦ μετὰ συνδέσμων προφερομένου. *Eustath.*

Ibid. —— αὐτῷ φάρει.] Σὺν τῷ ἱματίῳ ὡς εἶχεν. *Schol.*

Digitized by Google

Μείζονα καὶ πάχετον, στιβαρώτερον οὐκ ὀλίγον περ,
Ἢ οἵῳ Φαίηκες ἐδίσκεον ἀλλήλοισι.
Τὸν ῥα περιστρέψας ἧκε στιβαρῆς ἀπὸ χειρός·
Βόμβησεν δὲ λίθος· κατὰ δ' ἔπτηξαν ποτὶ γαίῃ
Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες,
Λᾶος ὑπαὶ ῥιπῆς· ὁ δ' ὑπέρπτατο σήματα πάντων,
Ῥίμφα θέων ἀπὸ χειρός· ἔθηκε δὲ τέρματ' Ἀθήνη,
Ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα· ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Καί κ' ἀλαός τοι, ξεῖνε, διακρίνειε τὸ σῆμα
Ἀμφαφόων· ἐπεὶ οὔτι μεμιγμένον ἐστὶν ὁμίλῳ,
Ἀλλὰ πολὺ πρῶτον· σὺ δὲ θάρσει τόνδε γ' ἄεθλον·
Οὔτις Φαιήκων τόνγ' ἵξεται, οὐδ' ὑπερήσει.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
Χαίρων, οὕνεχ' ἑταῖρον ἐνηέα λεῦσσ' ἐν ἀγῶνι·
Καὶ τότε κουφότερον μετεφώνεε Φαιήκεσσι·
Τοῦτον νῦν ἀφίκεσθε, νέοι· τάχα δ' ὕστερον ἄλλον
Ἥσειν ἢ τοσσοῦτον ὀΐομαι, ἢ ἔτι μάσσον.

Majorem et crassum, gravioremque non paulò quidem,
Quam quali Phæaces ludebant invicem.
Hunc utique circumrotatum misit validâ è manu;
Insonuit verò lapis; inclinaverunt autem se ad terram
Phæaces longis-remis-utentes, navigatione-celebres viri,
Lapidis ab impetu: is verò supervolavit signa omnium
Rapidè ruens à manu: posuit verò signa Minerva,
Viro corpus assimilata, verbumque dixit, et locuta est;
" Etiam cæcus tibi, hospes, posset distinguere signum
" Palpando; quandoquidem neutiquam mixtum est multitudini,
" Sed longè primum: tu autem confide hoc quidem in certamine:
" Nullus Phæacum ad hoc utique perveniet, neque transmittet."
Sic ait, lætatus verò est patiens nobilis Ulysses,
Gaudens, quòd socium benignum videret in circo:
Et tum leniùs allocutus est Phæacas;
" Hunc nunc assequimini, Juvenes; brevi autem denuò alium
" *Me* missurum esse aut tantum puto, aut adhuc majus.

Ver. 187. —— πάχετον.] *Scholiastes* exponit παχύτερον.

Ibid. —— οὐκ ὀλίγον περ.] *Al.* οὐκ ὀλίγον τι.

Ver. 189. Τὸν ῥα περιστρέψας ἧκε.] Ὁ δίσκος ἐκ μέσου σχοῖνον εἶχε. *Schol.*

Ver. 190. Βόμβησεν δὲ λίθος.] De hujusmodi ὀνοματοποιΐα, vide ad *Il.* δʹ. 455.

Ibid. —— κατὰ δ' ἔπτηξαν ποτὶ γαίῃ Φαίηκες.] Κατένευσαν ἐκπλαγέντες. *Schol.* Ἐςὶ δὲ καταπτῆξαι πρὸς τῇ γῇ, τὸ διὰ δέος κατακύψαι ἕως καὶ εἰς γῆν, δεδιότα ἕκαστον περὶ τῇ σφετέρᾳ κεφαλῇ. *Eustath.*

Ver. 192. —— ὑπαὶ.] *Al.* ὑπὸ.

Ibid. —— ὑπέρπτατο.] Ita *Barnesius*, et *Henricus Stephanus*, aliique. Nonnulli habent ὑπέπτατο.

Ibid. —— σήματα.] *Al.* βήματα.

Ibid. —— πάντων.] *Eustathius* in commentario legit πάντα. Ut *Il.* ψʹ. 843.

Ver. 195. —— διακρίνειε.] Vide ad *Il.* αʹ. 309,

Ver. 197. —— τόνδε γ'.] *Al.* τόνδε τ'.

Ver. 202. Τοῦτον νῦν ἀφίκεσθε.] Τὸν σκοπὸν, ἢ τὸν λίθον. *Schol.* Γράφεται δὲ καὶ ἐφίκεσθε, ἀντὶ τοῦ ἐφάψεσθε, καταλάβετε. *Eustath.* Atque hoc modo legitur apud *Porphyrium*, *Quæst. Homeric.* 16.

Ver. 203. —— μᾶσσον.] Vide suprà ad *ver.* 20.

Digitized by Google

Τῶν δ' ἄλλων, ὅτινα κραδίη θυμός τε κελεύει,
Δεῦρ' ἄγε πειρηθήτω, ἐπεί μ' ἐχολώσατε λίην,
Ἢ πύξ, ἠὲ πάλῃ, ἢ καὶ ποσὶν, οὔτι μεγαίρω,
Πάντων Φαιήκων, πλὴν γ' αὐτοῦ Λαοδάμαντος·
Ξεῖνος γάρ μοι ὅδ' ἐστί· τίς ἂν φιλέοντι μάχοιτο;
Ἄφρων δὴ κεῖνός γε καὶ οὐτιδανὸς πέλει ἀνὴρ,
Ὅστις ξεινοδόκῳ ἔριδα προφέρηται ἀέθλων,
Δήμῳ ἐν ἀλλοδαπῷ· ἕο τ' αὐτοῦ πάντα κολούει.
Τῶν δ' ἄλλων οὔπερ τιν' ἀναίνομαι, οὐδ' ἀθερίζω,
Ἀλλ' ἐθέλω ἴδμεν καὶ πειρηθήμεναι ἄντην.
Πάντα γὰρ οὐ κακός εἰμι μετ' ἀνδράσιν, ὅσσοι ἄεθλοι·
Εὖ μὲν τόξον οἶδα ἐΰξοον ἀμφαφάασθαι·

" Ex aliis verò, quemcunque cor animusque jubet,
" Huc age, periculum-faciat, quoniam me irritâstis valdè,
" Aut pugilatu, aut luctâ, aut etiam cursu; nihil recuso;
" Ex omnibus Phæacibus, præter ipsum Laodamantem;
" Hospes enim mihi ille est: quis cum amico pugnaverit?
" Insipiens ille et nullius-pretii est vir,
" Quicunque cum-hospite contentionem proferat certaminum,
" Populo in alieno; suique ipsius *res* omnes perturbat.
" Aliorum autem haudquaquam ullum rejicio, neque despicio;
" Sed volo cognoscere et periculum-facere palàm.
" Non enim omninò ignavus sum inter homines, quotquot certamina *sunt*:
" Benè quidem arcum novi perpolitum tractare:

Ver. 204. ——— ὅτινα.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ "ὅτινα," ποιητικὸν ὂν, κεῖται μὲν ἀντὶ τοῦ ὅντινα· γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ, τινὰ, πλεονασμῷ τοῦ, ὁ, καθ' ὁμοιότητα τοῦ ὅτου, καὶ ὅτῳ, καὶ ὅτοισιν. *Eustath.* Vide *Iliad.* ό. 491. χ'. 450. *Odyss.* ί. 394. Cæterùm in nonnullis hîc scriptum est ὅντινα. Quod ferri non potest.

Ver. 206. Ἢ πύξ, ἠὲ πάλῃ, ἢ καὶ ποσίν.] Πρῶτον γὰρ ἀεὶ πυγμὴ παρ' αὐτῷ, δεύτερον πάλη, καὶ τελευταῖον ὁ δρόμος τῶν γυμνικῶν ἀεὶ τέτακται.———Ὅτι μὲν αἱ Πατρόκλου ταφαὶ ταύτην ἔχουσι τῶν ἀγωνισμάτων τὴν τάξιν, [*Il.* ψ'. 660. 701. 740.] ἅπασιν, ὡς ἔπος, εἰπεῖν, ἔναυλον ἐστί. Διατηρῶν δὲ τὴν τάξιν ὁμαλῶς ὁ Ποιητὴς, ——— τὸν μὲν Ὀδυσσέα, τοὺς Φαίακας προκαλούμενον [πεποίηκε], "Ἢ πύξ, ἠὲ πάλῃ, ἢ καὶ ποσίν·" τὸν δὲ Ἀλκίνουν ἀποκρινάμενον, [infrà *ver.* 246.] "Οὐ γὰρ πυγμάχοι εἰμὲν ἀμύμονες, "οὐδὲ παλαισταὶ, Ἀλλὰ ποσὶ κραιπνῶς θέο"μεν·" ὡς οὐ κατὰ τύχην ἐκ τοῦ παρισταμένου τῇ τάξει χρώμενος ἄλλοτε ἄλλως, ἀλλὰ τοῖς εἰθισμένοις τότε καὶ δρωμένοις κατὰ νόμον ἐπακολουθῶν. *Plutarch. Symposiac. Lib.* II. *Probl.* 5.

Ver. 208. ——— τίς ἂν φιλέοντι μάχοιτο.]

——— τοῦτο δ' οἱ σοφοὶ βροτῶν
Ἐξευλαβοῦνται, μὴ φίλοις τεύχειν ἔριν.
Euripid. Andromach. ver. 643.

" At me fœdus amicitiæ Diique hospitales " —hostili certamine congredi tecum ve" tant." *Crispinus* apud *Valerium Maximum, lib.* V. *cap.* 1.

Ver. 210. Ὅστις ξεινοδόκῳ ἔριδα.]

Ξένος πεφυκὼς, τοὺς ξενοδόχους [fortè τοὺς σοὺς ξενοδόχους] σέβου.
Incert. apud Grotium in Excerptis.

Ibid. ——— ἔριδα προφέρηται ἀέθλων.] *Julianus Imperator, Orat.* II. citat, ἔριδα προφέρησι βαρεῖαν. Vide suprà ad *ver.* 185.

Ver. 211. — ἕο τ' αὐτοῦ.] *Al.* ἕο δ' αὐτοῦ.

Ver. 214. Πάντα γὰρ οὐ κακός εἰμι.] Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ μὲν "οὐ κακός εἰμι" μετρίως εἶπε καὶ ἐπιεικῶς Ὀδυσσεὺς δυνάμενος εἰπεῖν, ὡς πάνυ δεξιῶς ἔχω· ἵνα εἴη τὸ, οὐ πάνυ κακὸς, οὐ μόνον κακίας ἀπόφασις, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ λίαν δεξιὸς ἢ ἀνδρεῖος *Eustath.* Vide ad *Il.* ν'. 344.

Ver. 215. Εὖ μὲν τόξον οἶδα.] *Barnesius* edidit Εὖ μὲν τόξον δ' οἶδα· additâ nimirum voculâ, "δ'," quæ tamen hoc in loco satis invenustè videtur inserta. Vide et ad *Il.* ά. 51.

Digitized by Google

Πρῶτός κ' ἄνδρα βάλοιμι, ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ
Ἀνδρῶν δυσμενέων· εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι
Ἄγχι παρασταῖεν, καὶ τοξαζοίατο φωτῶν.
Οἶος δή με Φιλοκτήτης ἀπεκαίνυτο τόξῳ,
Δήμῳ ἐνὶ Τρώων, ὅτε τοξαζοίμεθ' Ἀχαιοί.
Τῶν δ' ἄλλων ἐμὲ φημὶ πολὺ προφερέστερον εἶναι,
Ὅσσοι νῦν βροτοί εἰσιν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες·
Ἀνδράσι δὲ προτέροισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐθελήσω,
Οὔθ' Ἡρακλῆϊ, οὔτ' Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆϊ,
Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἐρίζεσκον περὶ τόξων·
Τῷ ῥα καὶ αἶψ' ἔθανεν μέγας Εὔρυτος, οὐδ' ἐπὶ γῆρας
Ἵκετ' ἐνὶ μεγάροισι· χολωσάμενος γὰρ Ἀπόλλων
Ἔκτανεν, οὕνεκά μιν προκαλίζετο τοξάζεσθαι.

« Primus virum contingerem, sagittâ-missâ in turbâ
« Virorum hostilium; etiamsi valdè multi socii
« Juxta astarent, et sagittas-mitterent in viros.
« Solus sanè me Philoctetes vincebat arcu,
« Populo in Trojanorum, quandò arcum-tendebamus Achivi.
« Aliis verò me aio longè præstantiorem esse,
« Quotquot nunc mortales sunt in terrâ panem edentes:
« Cum viris autem priscis contendere nolo,
« Neque cum Hercule, neque cum Euryto Oechaliensi;
« Qui etiam cum immortalibus contendebant de arcuum-peritiâ:
« Ideò etiam statim mortuus est ingens Eurytus, neque ad senectutem
« Pervenit in ædibus; iratus enim Apollo
« Occidit, eò-quòd ipsum provocâsset ad arcum-tendendum.

Ver. 216. 217. Πρῶτος κ' ἄνδρα βάλοιμι — εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι Ἄγχι παραςαῖεν] *Eustathius* istud "μάλα πολλοὶ ἑταῖροι" de Ulyssis ipsius sociis intelligit, quos in sagittando præversurum se dicat. Τὸ δὲ, "εἰ "καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι," καὶ ταχυτοξότην τὸν Ὀδυσσέα εἶναι δηλοῖ· ὃς, εἰ καὶ πάνυ πολλοὶ περὶ αὐτὸν εἶεν, ἀλλὰ πρῶτος αὐτὸς βαλεῖ τὸν δυσμενῆ. Dna. *Dacier* verò istud "ἑταί-"ροι" de hostibus accipiendum contendit. "Il dit qu'au milieu d'une foule d'ennemis, "il frapperoit celui qu'il auroit choisi, "quand même tous ces gens-là auroient "l'arc bandé, et qu'ils seroient prêts à ti-"rer sur lui." Pro *Eustathii* expositione nonnihil facere videntur sequentia *ver.* 219. 220. ubi sese inter amicos arcu certantem plane depingit *Ulysses*.

Ver. 220. —— ὅτε.] *Al.* ὅθι.

Ver. 221. —— εἶναι.] *Al.* ἔμεναι.

Ver. 222. Ὅσσοι νῦν βροτοί εἰσιν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες.] "Par là [σῖτον ἔδοντες] Uly-"sse veut marquer les Nations civilisées, "policées, et non pas des Nations barba-"res, qui ne connoissent pas l'usage du "bled." *Dacier.* Τὸ δὲ, σῖτον ἔδοντες, πρὸς διαςολὴν ἴσως ἐῤῥέθη ἑτέρων βροτῶν μὴ τοιούτων. *Eustath.* Multo simplicius videtur, ut per istud, "σῖτον ἔδοντες," homines universi sine distinctione intelligantur.

Ver. 224. —— Ἡρακλῆϊ, οὔτ'.] Nullâ ex analogiâ produci potest istud ι. Pronuntiabatur fortè *Heracleïvvout*, Vide ad *Il.* ά. 342. et ί. 285.

Ibid. —— Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆϊ.]

> Οἵ τ' ἔχον Οἰχαλίην πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.
> *Iliad.* β'. 730.

Ἡ Οἰχαλία, πόλις τῆς Θεσσαλίας. *Schol.* Vide *Pausaniam*, *Lib.* IV. *cap.* 2. item *Strabonem*, *Lib.* IX. *pag.* 669. *al.* 438.

Ver. 225. Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἐρίζεσκον.]

> —— et cantu vocat in certamina Divos.
> *Æn.* VI. 172.

Ver. 227. —— ἐνὶ μεγάροισιν.] Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius*; quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus: Atque ita alibi perpetuò *Homerus*. *Vulgg.* ἐπὶ μεγάροισι.

Ibid. —— χολωσάμενος γὰρ Ἀπόλλων Ἔκτανεν.] Ἔοικε δὲ αἴφνης θανεῖν καὶ ὁ Εὔρυτος· τοῦτο γὰρ δηλοῖ ὁ πρὸς Ἀπόλλωνος θάνατος, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. *Eustath.* Vide infrà ad ά. 409.

Digitized by Google

Δουρὶ δ᾽ ἀκοντίζω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ·
Οἴοισιν δείδοικα ποσὶν, μήτις με παρέλθῃ
Φαιήκων· λίην γὰρ ἀεικελίως ἐδαμάσθην
Κύμασιν ἐν πολλοῖς· ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα
Ἦεν ἐπηετανός· τῷ μοι φίλα γυῖα λέλυνται,
  Ὣς ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προσέειπε·
  Ξεῖν᾽, ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα μεθ᾽ ἡμῖν ταῦτ᾽ ἀγορεύεις,
Ἀλλ᾽ ἐθέλεις ἀρετὴν σὴν φαινέμεν, ἥ τοι ὀπηδεῖ,
Χωόμενος, ὅτι σ᾽ οὗτος ἀνὴρ ἐν ἀγῶνι παραστὰς
Νείκεσσεν· ὡς ἂν σὴν ἀρετὴν βροτὸς οὔτις ὄνοιτο,
Ὅστις ἐπίσταιτο ᾗσι φρεσὶν ἄρτια βάζειν.
Ἀλλ᾽ ἄγε, νῦν ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα καὶ ἄλλῳ
Εἴπῃς ἡρώων, ὅτε κεν σοῖς ἐν μεγάροισι
Δαινύῃ παρὰ σῇ τ᾽ ἀλόχῳ καὶ σοῖσι τέκεσσιν,

" Hastâ porrò jaculor, quantum non alius quisquam sagittâ:
" Solis timeo pedibus, nè aliquis me superet
" Phæacum; nimiùm enim malè domitus sum
" Fluctibus in multis; quoniam non commeatus apud navim
" Erat perpetuus; ideòque mihi chara membra soluta sunt."
Sic dixit; illi verò omnes obmutuerunt silentio:
Alcinöus autem ipsum solus respondens allocutus est;
" Hospes, quandoquidem non ingrata inter nos hæc concionaris,
" Sed vis virtutem tuam ostendere, quæ te comitatur;
" Iratus, quòd te ille vir in certamine astans
" Objurgavit; ut tuam virtutem mortalis nullus vituperaret,
" Quicunque nôrit suâ mente idonea loqui.
" Sed agè, nunc meum intellige sermonem; ut etiam alii
" Dicas heroüm, quandò tuis in ædibus
" Epulêris apud tuamque uxorem et tuos liberos,

Ver. 229. Δουρὶ δ᾽ ἀκοντίζω.] Καὶ ὁ εἰπὼν, " Δουρὶ δ᾽ ἀκοντίζω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ," τῷ πελτῇ λέγει δόρατι. *Strabo, lib.* X. *pag.* 689. *al.* 449.

Ver. 232. — ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα Ἦεν ἐπηετανός.] Τὸ δὲ, ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα ἦν, ἀντὶ τοῦ, ἐπεὶ ἄλετο ἡ ναῦς· οὐ γὰρ διὰ τὸ μὴ κομιδὴν ἐν βρώμασιν ἔχειν ἐδαμάσθη Ὀδυσσεὺς τοῖς κύμασιν, ἀλλ᾽ ὅτι ἐθρύφθη κύμασιν ἡ τὴν κομιδὴν ἔχουσα ναῦς. *Eustath. Barnesius* alitèr accipit: " Ego," inquit, " puto hîc simplicitèr *Ulyssem* damnare Vitam marinam, " ut minùs elegantem, salubrem, aut rebus convenientibus et necessariis instructam." Quæ tamen explicatio, ut opinor, vix ferri potest: præcipuè cùm (uti et ipse fatetur vir eruditus), navis Ulyssis rebus omnibus necessariis affatim et abundantèr à Calypso instructa dicatur suprà ε. 264. &c. adeò ut ante naufragium nihil pati potuerit.

Ver. 236. Ξεῖν᾽, ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα.] Ἐστὶ δὲ ἡ ἀπόδοσις τοῦ " ἐπεὶ" συνδέσμου, ἐν τῷ, [infrà *ver.* 239.] " ὡς ἂν σὴν ἀρετὴν οὔτις ὄνοιτο" ἵνα λέγῃ ὅτι ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα φὴς, οὕτως ἂν οὐδεὶς μέμψαιτό σε. *Eustath.* Mihi ad sententiæ vim et elegantiam rectius videtur, ut Apodosis hîc, uti alibi sæpè, reticeri intelligatur. Vide suprà ad γ΄. 103. et ad *Il.* ά. 135. 137.

Ver. 240. ——— ἐπίσταιτο ᾗσι φρεσὶν.] *Barnesius* in *Scholiis Aldinis*, itemque in uno MS. scriptum reperit, ἐπισταίη ᾗσι φρεσὶν. Vide ad *Il.* ξ΄. 92.

Ver. 243. Δαινύῃ.] " *Media* Syllaba," inquit *Barnesius*, " hîc longa; at σ΄. *ver.* " 328. Δαινύῃ, ἄνθρωποι δὲ &c. brevis." Quod quâ ratione fiat, vide ad *Il.* ί. 24.

Digitized by Google

Ἡμετέρης ἀρετῆς μεμνημένος, οἷα καὶ ἡμῖν
Ζεὺς ἐπὶ ἔργα τίθησι διαμπερὲς ἐξέτι πατρῶν.
Οὐ γὰρ πυγμάχοι εἰμὲν ἀμύμονες, οὐδὲ παλαισταὶ,
Ἀλλὰ ποσὶ κραιπνῶς θέομεν, καὶ νηυσὶν ἄριστοι·
Αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρίς τε, χοροί τε,
Εἵματά τ' ἐξημοιϐὰ, λοετρά τε θερμὰ, καὶ εὐναί.
Ἀλλ' ἄγε, Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι,
Παίσατε· ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν,
Οἴκαδε νοστήσας, ὅσσον περιγινόμεθ' ἄλλων
Ναυτιλίῃ, καὶ ποσσὶ, καὶ ὀρχηστυῖ, καὶ ἀοιδῇ.
Δημοδόκῳ δέ τις αἶψα κιὼν φόρμιγγα λίγειαν
Οἰσέτω, ἥ που κεῖται ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν.

" Nostræ virtutis recordatus; qualia etiam nobis
" Jupiter opera imponat perpetuò jam-indè à majoribus.
" Non enim pugiles sumus incluti, neque luctatores,
" Sed pedibus celeritèr currimus, et navibus optimi-sumus:
" Semper autem nobis conviviumque gratum, citharaque, chorique,
" Vestesque mutatoriæ, lavacraque calida, et cubilia.
" Verùm agè, Phæacum saltatores, quotquot optimi,
" Ludite; ut hospes dicat suis amicis,
" Domum reversus, quantum superemus alios
" Rei-nauticæ-peritiâ, et pedibus, et saltatione, et cantu.
" Demodoco verò aliquis statim profectus citharam argutam
" Afferat, quæ alicubi jacet in nostris ædibus."

Ver. 245. —— ἐξέτι πατρῶν.] Ὃ ἐςὶν, ἐκ προγόνων ἀνέκαθεν. *Eustath.*

Ver. 246. Οὐ γὰρ πυγμάχοι εἰμὲν.] Ἐλεγχθεὶς ἀνεῖται, [*Barnesius* edidit ἀρνεῖται], ἴσως εἰς τὸ μὴ παροξῦναι τὸν Ὀδυσσέα. *Schol.* Cæterùm hæc ad homines universos transfert *Plutarchus*, περὶ Τύχης. Quem videas. Vide et suprà ad *ver.* 206

Ver. 248. Αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη.] Ἀπολαυστικὸς δὲ ἐςὶ παρ' αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Φαιάκων βίος. " Αἰεὶ γὰρ ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρίς " τε," καὶ τὰ ἑξῆς· *Athenæus, lib.* I. *cap.* 14. *sub initio.* Vide infrà ad *ι.* 5.

Ibid. —— χοροί τε, Εἵματα τ' ἐξημοιϐὰ.]

Vobis picta croco et fulgenti murice vestis;
Desidiæ cordi: juvat indulgere choreis:
Et tunicæ manicas, et habent redimicula mitræ. *Æn.* IX. 614.

At non in Venerem segnes, nocturnaque bella:
Aut ubi curva choros indixit tibia Bacchi,
Expectare dapes et plenæ pocula mensæ.
Hic amor, hoc studium ——. XI. 736.

—— Alcinoïque
In cute curandâ plus æquo operata juventas:
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, et
Ad strepitum citharæ cessatum ducere curam:

Sive, uti emendavit vir eruditissimus *Richardus Bentleius*;

Ad strepitum citharæ cessantem ducere somnum.
Horat. Epist. lib. I. ii. 28.

Ver. 250. Ἀλλ' ἄγε.] *Strabo, Geograph. lib.* X. *pag.* 725. *al.* 473. citat, Δεῦτ' ἄγε.

Ibid. —— βητάρμονες.] Ὀρχησταὶ, ἀπὸ τοῦ βαίνειν ἁρμοδίως. *Schol.* Et ad *ver.* 383. infrà: Βητάρμονες, ὀρχησταὶ, οἱ διὰ τῶν ποδῶν ὀρχούμενοι, ἀπὸ τοῦ ἡρμοσμένως βαίνειν. Et *Strabo*, loco jam citato; Καὶ Κορύϐαντες δὲ, ἀπὸ τοῦ κορύπτοντας βαίνειν ὀρχηστικῶς· οὓς καὶ βητάρμονας λέγει Ποιητής· " Δεῦτ' ἄγε, Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι."

Ver. 253. —— ὀρχηστυῖ.] Pronuntiabatur ὀρχηστῦ, vel ὀρχηστυῖ, tribus syllabis.

Ver. 254. 261. et 537. —— λίγειαν.] Ita Vulgati. *Barnesius* scribendum existimat λιγεῖαν.

Ver. 255. Οἰσέτω.] Aut Imperativus hic ex Futuro deductus, quod tamen non ag-

Digitized by Google

Ὣς ἔφατ' Ἀλκίνοος θεοείκελος· ὦρτο δὲ κῆρυξ
Οἴσων φόρμιγγα λιγυρὴν δόμου ἐκ βασιλῆος.
Αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα πάντες ἀνέσταν
Δήμιοι, οἳ κατ' ἀγῶνας ἐϋπρήσσεσκον ἕκαστα·
Λείηναν δὲ χορὸν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα.
Κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθε φέρων φόρμιγγα λίγειαν
Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἔπειτα κί' ἐς μέσον· ἀμφὶ δὲ κοῦροι
Πρωθῆϐαι ἵσταντο, δαήμονες ὀρχηθμοῖο·
Πέπληγον δὲ χορὸν θεῖον ποσίν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν, θαύμαζε δὲ θυμῷ.
Αὐτὰρ ὁ φορμίζων ἀνεϐάλλετο καλὸν ἀείδειν,
Ἀμφ' Ἄρεος φιλότητος, ἐϋστεφάνου τ' Ἀφροδίτης,

Sic dixit Alcinöus deo-similis: surrexit autem præco
Allaturus citharam argutam domo ex regis.
Præfecti autem Ludorum lecti novem omnes surrexerunt
Publici, qui in certaminibus ordinabant singula:
Complanârunt autem aream, pulchrumque dilatârunt circum.
Præco verò propé venit ferens citharam argutam
Demodoco; is autem deindè ivit in medium: circùm verò juvenes
Jam-pubescentes stabant, periti saltationis:
Quatiebant verò circum divinum pedibus: at Ulysses
Micationes admirabatur pedum, stupescebatque animo.
Cæterùm *Demodocus* citharam-pulsans cœpit pulchrè canere,
De Martis amore, pulchrèque-coronatæ Veneris,

---

noscunt Grammatici; aut erit à verbo ficto in præsenti, *οἴσω*, eodem modo ac *βήσομαι, δύσετο, δύσεο*, &c. uti notavit *Barnesius*. Vide ad *Il. β'*. 35. item infrà ad *ύ*. 154.

Ver. 256. Ὣς ἔφατ'.] Ita *Barnesius*. *Vulgg*. Ὣς ἔφαθ'.

Ibid. et *ver*. 261. —— κῆρυξ.] Vide suprà ad *ver*. 47.

Ver. 257. —— λιγυρὴν.] *Al*. γλαφυρὴν. notante *Scholiaste*.

Ver. 258. Αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα.] Αἰσυμνῆται οἱ πρὸς ἡμῶν λεγόμενοι βραϐευταὶ, καὶ ἀγωνοθέται, ἤτοι ἐπίσκοποι τοῦ ἀγῶνος. *Schol*. Αἰσυμνᾷν ἐστὶ τὸ ἡγεῖσθαι καὶ ἄρχειν.—"Αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα κ. λ." *Schol. ad Euripid. Medea*, *ver*. 19.

Ibid. —— κριτοί.] Vide ad *Il. ά*. 309. et 314.

Ibid. — ἐννέα πάντες.] *Non pauciores quàm novem*. Vide ad *Il. ή*, 161. et *σ'*. 373.

Ver. 259. —— ἐϋπρήσσεσκον.] *Al*. εὖ πρήσσεσκον. Vide et ad *Il. ί*. 192.

Ver. 260. —— ἀγῶνα.] Ἀγῶνα λέγει μὲν καὶ τὸν τόπον, "Λείηναν δὲ χορὸν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα." *Porphyr. Quæst. Homeric*. 20.

Ver. 262. —— ἀμφὶ δὲ κοῦροι Πρωθῆϐαι ἵσταντο.] Οἶδε δὲ ὁ Ποιητὴς καὶ τὴν πρὸς ᾠδὴν ὄρχησιν. Δημοδόκου γοῦν ᾄδοντος, κοῦροι πρωθῆϐαι ὠρχοῦντο. *Athenæus, lib*. I. *cap*. 13. *sub initio*.

Ver. 265. Μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν.] Τὰς συντόνους τῶν ποδῶν κινήσεις· ἐν γὰρ ταῖς ὀξείαις κινήσεσι ἀπόστιλψις τῶν ποδῶν γίνεται. *Schol*. Καὶ ἐπ' ὀρχήσεως συντόνου μεταφέρων, ἔφη "Μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν," τὰς ἐν τῇ κινήσει στιλϐηδόνας, ἃς ποιεῖ καὶ τὸ πῦρ κινούμενον. *Porphyr. Quæst. Homeric*. 9.

Ver. 266. —— ἀνεϐάλλετο καλὸν ἀείδειν.] Vide *Gatakeri Adversaria Miscellanea, lib*. I. *cap*. 10. item suprà ad *ά*. 155.

Ver. 267. Ἀμφ' Ἄρεος φιλότητος, ἐϋστεφάνου τ' Ἀφροδίτης.] Καὶ ἡ Κωμῳδία ἐνθένδε [ἐξ Ὁμήρου] ποθὲν ἔλαϐε τὴν ἀφορμήν· Εὗρε γὰρ, ὅτι καὶ παρὰ τῷ τὰ σεμνότατα καὶ ὑψηλότατα διηγουμένῳ, ἐπεισόδια τινὰ ἐστὶ γέλωτα κινοῦντα. Διὸ ἐν τῇ —— Ὀδυσσείᾳ, ὁ παρὰ τοῖς ἡδυπαθοῦσι Φαίαξι Δημόδοκος ᾄδει τὴν Ἄρεος καὶ Ἀφροδίτης μοιχείαν, καὶ ὅπως ἐμπεσόντες εἰς τὰ τοῦ Ἡφαίστου δεσμὰ κατάφωροί τε ἐγίνοντο, καὶ γέλωτα παρέσχον τοῖς ἄλλοις θεοῖς, οἳ καὶ ἔσκωψαν χαριέντως πρὸς ἀλλήλους. *Dionys. Halicarn*. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 25. Porrò vituperat hunc locum *Plato*; Οὐδ' Ἄρεώς τε καὶ Ἀφροδίτης ὑπὸ Ἡφαίστου δεσμὸν, οὐδ' ἕτερα τοιαῦτα· Οὐ μὰ τὸν Δία, —— ὃ μοι φαίνεται ἐπιτήδεια. Ἀλλ' εἴπου τινὲς καρτερίαι πρὸς

Digitized by Google

'Ως τὰ πρῶτα μίγησαν ἐν 'Ηφαίστοιο δόμοισι
Λάθρη· πολλὰ δ' ἔδωκε, λέχος δ' ᾔσχυνε καὶ εὐνὴν
'Ηφαίστοιο ἄνακτος· ἄφαρ δέ οἱ ἄγγελος ἦλθεν
"Ηλιος, ὅ σφ' ἐνόησε μιγαζομένους φιλότητι.
"Ηφαιστος δ', ὡς οὖν θυμαλγέα μῦθον ἄκουσε,
Βῆ ῥ' ἴμεν ἐς χαλκεῶνα, κακὰ φρεσὶ βυσσοδομεύων·
'Εν δ' ἔθετ' ἀκμοθέτῳ μέγαν ἄκμονα, κόπτε δὲ δεσμοὺς
'Αῤῥήκτους, ἀλύτους, ὄφρ' ἔμπεδον αὖθι μένοιεν.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξε δόλον, κεχολωμένος "Αρει,
Βῆ ῥ' ἴμεν ἐς θάλαμον, ὅθι οἱ φίλα δέμνι' ἔκειτο·
'Αμφὶ δ' ἄρ' ἑρμῖσιν χέε δέσματα κύκλῳ ἁπάντη·
Πολλὰ δὲ καὶ καθύπερθε μελαθρόφιν ἐξεκέχυντο,
'Ηΰτ' ἀράχνια λεπτὰ, τά κ' οὔ κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο

Ut primùm coïerint in Vulcani ædibus
Clàm: plurima autem dedit, lectumque dedecoravit et cubile
Vulcani regis: statim verò illi nuncius venit
Sol, qui ipsos observavit commixtos amore.
Vulcanus autem, ubi tristem sermonem audiverat,
Perrexit ire in officinam, mala animo profundè-cogitans:
Imposuit autem incudis-repositorio ingentem incudem, cudebatque vincula
Infrangibilia, insolubilia; ut firmitèr illic manerent.
Cæterùm postquam struxisset dolum, iratus Marti,
Perrexit ire in thalamum, ubi ei chara cubilia strata-erant:
Circumfudit autem *lecti*-fulcris vincula circulatim omni-ex-parte;
Multa autem et desuper è-fastigio effusa-erant,
Perindè atque araneæ-filia tenuia, quæ nemo nè cerneret quidem

---

ἅπαντα, ϰ λέγονται ϰ πράττονται ὑπὸ ἐλλογίμων ἀνδρῶν, θεατέον τι καὶ ἀκυστέον. *De Republ. lib.* III. *Scholiastes* autem; Μακρόθεν, inquit, παιδεύει αὐτοὺς μὴ ἀσελγαίνειν, ὡς ϰ Θεῶν διὰ ταῦτα ἀσχημονούντων. Et *Plutarchus*; 'Εν μὲν γὰρ τοῖς περὶ τῆς 'Αφροδίτης, διδάσκει τοὺς προσέχοντας, ὅτι μουσικὴ φαυλὴ, ϰ ᾄσματα πονηρὰ, ϰ λόγοι μοχθηρὰς ὑποθέσεις λαμβάνοντες, ἀκόλαστα ποιοῦσιν ἤθη, ϰ βίους ἀνάνδρους, ϰ ἀνθρώπους τρυφὴν ϰ μαλακίαν καὶ γυναικοκρατίαν ἀγαπῶντας, "Εἵματα τ' ἐξημοιβὰ, λοετρὰ "τε θερμὰ, καὶ εὐναί." [suprà *ver.* 249.] *De audiendis Poëtis.* Vide et *Athenæum, lib.* I. *cap.* 12. Cæterùm totam hanc fabulam allegoricè exponit *Heraclides Ponticus.* Quem videas.

Ibid. 'Αμφ' "Αρεος.] 'Ο δὲ "Αρης νῦν μὲν συστέλλει τὴν ἄρχουσαν, ὡς ϰ ἐν τῷ, "ἀΐδηλον "Αρηα·" ϰ "εἷλεν "Αρηα·" [infrà *ver.* 309. 330.] ϰ ἐν ἄλλοις. 'Εν δὲ τῷ "κεχολωμένος "Αρει," καὶ "χρυσήνιος "Αρης," [*ver.* 276. 285.] ἐκτείνεται τὸ αὐτὸ. *Eustath.* Quâ de re, vide ad *Il.* ί. 31.

Ver. 270. —— ἄφαρ δέ οἱ ἄγγελος ἦλθεν "Ηλιος, ὅς σφ' ἐνόησε.]

'Ηέλιος γάρ οἱ σκοπιὴν ἔχεν ——
Infrà *ver* 302.

Indicio Solis (quis Solem fallere possit?)
Cognita Vulcano conjugis acta suæ.
Ovid. Art. Amator. lib. II. *ver.* 573.

Ver. 271. —— ὅ σφ' ἐνόησε.] Ita Vulgati. *Barnesius* edidit ὅς σφ' ἐνόησε· Sed nihil opus. Vide ad *Il.* Θ'. 283.

Ver. 272. —— οὖν.] *Eo modo quo dictum est* ———. Non enim hîc supervacaneum est istud οὖν.

Ver. 273. —— βυσσοδομεύων.] Κατὰ βάθος τῆς διανοίας βουλευόμενος. *Schol.*

Ver. 275. 'Αῤῥήκτους, ἀλύτους.] Οὓς οὔτε ἐναγνάμψας τὶς ἠρέμα λύσει, οὔτε πρὸς βίαν ῥήξει. *Eustath.* Cæterùm de prosodiâ vocis, ἀλύτους, vide ad *Il.* ά. 314. et ζ'. 434.

Ver. 278. 280. 'Αμφὶ δ' ἄρ' ἑρμῖσιν χέε δέσματα —— τά κ' οὔ κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο.]

Mulciber obscuros lectum circaque superque
Disponit laqueos: lumina fallit opus.
Ovid. Art. Amator. lib. II. *ver.* 577.

Ibid. —— ἑρμῖσιν.] Τοῖς ποσὶ τῆς κλίνης. "Ερμα γὰρ ὥσπερ εἰσὶ τῆς κλίνης παρὰ τὸ ἐνείρεσθαι. *Schol.*

Ver. 279. —— μελαθρόφιν.] 'Εκ τῆς ὀροφῆς. *Schol.*

Ver. 280. —— τά κ'.] Apud *Eustathi-*

Digitized by Google

Οὐδὲ θεῶν μακάρων· πέρι γὰρ δολόεντα τέτυκτο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα δόλον περὶ δέμνια χεῦεν,
Εἴσατ' ἴμεν ἐς Λῆμνον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ἥ οἱ γαιάων πολὺ φιλτάτη ἐστὶν ἁπασέων.
Οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν εἶχε χρυσήνιος Ἄρης,
Ὡς ἴδεν Ἥφαιστον κλυτοτέχνην νόσφι κιόντα·
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα περικλυτοῦ Ἡφαίστοιο,
Ἰσχανόων φιλότητος ἐϋστεφάνου Κυθερείης.
Ἡ δὲ νέον παρὰ πατρὸς ἐρισθενέος Κρονίωνος
Ἐρχομένη κατ' ἄρ' ἕζεθ'· ὁ δ' εἴσω δώματος ᾔει,
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
  Δεῦρο, φίλη, λέκτρονδε τραπείομεν εὐνηθέντε·
Οὐ γὰρ ἔθ' Ἥφαιστος μεταδήμιος, ἀλλά που ἤδη
Οἴχεται ἐς Λῆμνον, μετὰ Σίντιας ἀγριοφώνους.
  Ὣς φάτο· τῇ δ' ἀσπαστὸν ἐείσατο κοιμηθῆναι.

Neque deorum beatorum: perquàm enim dolosa facta erant.
Cæterùm postquam omnem dolum circa lectum fudisset,
Simulavit se ire in Lemnum, pulchrè-ædificatum oppidum,
Quæ illi terrarum multò charissima est omnium.
Neque cæcam-speculationem habebat aureo-fræno-utens Mars;
Ut vidit Vulcanum inclytum-arte seorsùm profectum;
Perrexit autem ire ad domum inclyti Vulcani,
Cupiens amoris pulchrè-coronatæ Veneris.
Illa verò recens à patre præpotente Saturnio
Veniens jam desidebat; ille verò intra domum ivit,
Inque manu ejus hæsit, verbumque dixit, atque compellavit;
" Age, chara, ad lectulum divertamus decubituri;
" Non enim ampliùs Vulcanus domi-*est*, sed alicubi jam
" Proficiscitur in Lemnum, ad Sintias barbaros-voce."
Sic dixit: huic autem gratum visum-est cubare.

---

um, in commentario, τά γ'. Quæ forte et verior lectio, propter sequentem, ὃ κέ τις.

Ver. 281. —— γὰρ.] *Al.* γὲ.

Ver. 283. Εἴσατ' ἴμεν ἐς Λῆμνον.]

Fingit iter Lemnon: —— *Ovid. ibid.* 579.

Τὸ δὲ, "εἴσατο ἴμεν," δύναται ὅμοιον εἶναι καὶ τῷ, "βῆ δ' ἰέναι·" ἵνα ᾖ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπορεύθη, τὸ Εἴσατο, καὶ μὴ μόνον ἀντὶ τοῦ ἔδοξε. *Eustath.* Atqui Εἴσατ' ἴμεν hoc in loco non est "*Ibat,*" sed "*Simulabat se iturum.*" Quomodo et accipit *Scholiastes*, qui exponit Προσεποιήσατο. Atque ita etiam expressit *Ovidius* loco jam citato.

Ver. 284. Ἥ οἱ γαιάων πολὺ φιλτάτη.] Ὅτι δὲ φιλτάτη γαιάων ἡ Λῆμνος τῷ Ἡφαίστῳ, διὰ τοὺς ἐκεῖ κρατῆρας τοῦ πυρός. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά. 593.

Ibid. — ἐστὶν ἁπασέων] *Al.* ἔπλετο πασέων.

Ver. 285. Οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν.]

At non hæc nullis hominum sator atque Deorum
Observans oculis, summo sedet altus Olympo. *Æn.* XI. 725.

Ver. 287. Βῆ δ' ἴμεναι.] *Al.* Βῆ δ' ἰέναι.

Ver. 288. ——— Κυθερείης.] Ἐπεὶ Κυθήροις προσηνέχθη. Κύθηρα δὲ νῆσος τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 291. —— ἄρα.] *Ut solent amantes obviàm facti* ———.

Ver. 292. Δεῦρο, φίλη.] *Al.* Δεῦρο, γύναι.

Ibid. —— εὐνηθέντε.] *Scholiastes* legit εὐνηθέντες. Utrumque hoc quidem in loco rectè. Vide ad *Il.* ά. 566.

Ver. 294. —— μετὰ Σίντιας.] Τοὺς τὴν Λῆμνον κατοικοῦντας ἄνδρας. *Schol.*

Digitized by Google

Τὼ δ' ἐς δέμνια βάντε κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ
Τεχνήεντες ἔχυντο πολύφρονος Ἡφαίστοιο·
Οὐδέ τι κινῆσαι μελέων ἦν, οὐδ' ἀναεῖραι.
Καὶ τότε δὴ γίνωσκον, ὅτ' οὐκ ἔτι φυκτὰ πέλονται.
Ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις,
Αὖτις ὑποστρέψας, πρὶν Λήμνου γαῖαν ἱκέσθαι·
Ἠέλιος γάρ οἱ σκοπιὴν ἔχεν, εἶπέ τε μῦθον.
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ·
Ἔστη δ' ἐν προθύροισι, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει·
Σμερδαλέον δ' ἐβόησε, γέγωνέ τε πᾶσι θεοῖσι·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
Δεῦθ', ἵνα ἔργα γελαστὰ καὶ οὐκ ἐπιεικτὰ ἴδησθε·
Ὡς ἐμὲ χωλὸν ἐόντα Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
Αἰὲν ἀτιμάζει, φιλέει δ' ἀΐδηλον Ἄρηα·
Οὕνεχ' ὁ μὲν καλός τε καὶ ἀρτίπος, αὐτὰρ ἔγωγε

Illi verò lectum ingressi concumbebant; vincula autem
Fabrefacta circumfundebantur prudentis Vulcani:
Neque ullum movere erat membrum, neque attollere.
Et tum demùm agnoscebant, non ampliùs effugium patere.
Propè autem eis venit inclytus Vulcanus,
Retrò reversus, antequam ad Lemni terram venisset:
Sol enim ei speculationem habuit, narravitque historiam.
Perrexit autem *is* ire ad domum, charo afflictus corde:
Stetitque in vestibulo, ira autem ipsum vehemens cepit:
Horrendùm verò clamavit, auditumque movit omnibus diis;
" Jupiter pater, atque alii beati dii semper existentes,
" Venite, ut, opera ridicula et non tolerabilia videatis:
" Ut me, claudus cùm-sim, Jovis filia Venus
" Semper ignominiâ-afficit, amatque perniciosum Martem:
" Eò-quòd ille quidem pulcher et sanus-pedibus, at ego

Ver. 296. Τὼ δ' ἐς δέμνια βάντε κατέδραθον ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ Τεχνήεντες ἔχυντο.]

——— veniunt ad fœdus amantes;
Impliciti laqueis nudus uterque jacent.
Ovid. Art. Amator, II. 579.

Ver. 298. Οὐδέ τι.] *Al*. Οὐδ' ἔτι.
Ver. 299. Καὶ τότε δὴ γίνωσκον.

Mars quoque deprensus fabrilia vincula sensit.
Ovid. Amor. lib. I. *Eleg*. ix. *ver*. 39.

Ibid. —— φυκτά.] *Barnesius* edidit φευκτά. Rationibus haud satìs idoneis. Vide ad *Il*. ζ'. 488.

Ibid. —— πέλονται.] Postulare videtur Temporum ratio, ut hoc in loco legatur πέλοντο potiùs quàm πέλονται. At sine Codicibus nihil mutandum.

Ver. 303. Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα.] " Hic " versus," inquit *Henricus Stephanus*, " in " quibusdam editionibus non habetur; qui " tamen necessarius esse videtur; alioqui " ex præcedenti paginâ huc irrepsisse credi " posset." Atqui minùs necessarius videtur hic versus propter præcedentem, " Ἀγ- " χίμολον δέ σφ' ἦλθε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις." *ver*. 300.

Ver. 305. —— γέγωνε.] Ἐξάκουστον ἐβόησε. *Schol*. Vide ad *Il*. ξ'. 469.

Ver. 307. Δεῦθ', ἵνα ἔργα γελαστά.] Τὸ δὲ, ἔργα γελαστὰ, γράφεται καὶ ἔργ' ἀγέλαστα, ἤγουν οὐκ ἄξια γέλωτος. *Eustath*. Atque hanc lectionem veriorem existimat Dna. *Dacier*. *Barnesius* autem hoc in loco legendum conjicit, ἔργα γ' ἄλαστα· quæ posterior vox Homero non inusitata. Sed et vulgatæ lectioni nonnihil favere videtur, quod infrà legitur; " Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως " &c." *ver*. 326.

Digitized by Google

Ἠπεδανὸς γενόμην· ἀτὰρ οὔτι μοι αἴτιος ἄλλος,
Ἀλλὰ τοκῆε δύω· τὼ μὴ γείνασθαι ὄφελλον.
Ἀλλ' ὄψεσθ', ἵνα τώ γε καθεύδετον ἐν φιλότητι,
Εἰς ἐμὰ δέμνια βάντες· ἐγὼ δ' ὁρόων ἀκάχημαι.
Οὐ μὲν σφέας ἔτ' ἔολπα μίνυνθά γε κειέμεν οὕτω,
Καὶ μάλα περ φιλέοντε· τάχ' οὐκ ἐθελήσετον ἄμφω
Εὕδειν· ἀλλά σφῶε δόλος καὶ δεσμὸς ἐρύξει,
Εἰσόκε μοι μάλα πάντα πατὴρ ἀποδώσει ἔεδνα,
Ὅσσα οἱ ἐγγυάλιξα, κυνώπιδος εἵνεκα κούρης·
Οὕνεκα οἱ καλὴ θυγάτηρ, ἀτὰρ οὐκ ἐχέθυμος.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀγέροντο θεοὶ ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ.
Ἦλθε Ποσειδάων γαιήοχος· ἦλθ' ἐριούνης
Ἑρμείας· ἦλθεν δὲ ἄναξ ἑκάεργος Ἀπόλλων.
Θηλύτεραι δὲ θεαὶ μένον αἰδοῖ οἴκοι ἑκάστη.
Ἔσταν δ' ἐν προθύροισι θεοὶ, δωτῆρες ἐάων·

" Imbecillis fuerim: at neutiquam mihi causa alius *est*,
" Quàm parentes duo; qui non genuisse debebant.
" Sed videte, ubi illi dormiunt in amore,
" Meo lecto conscenso; ego autem aspiciens tristor.
" Non quidem illos ampliùs puto vel paululùm dormituros hoc modo,
" Et valdè licèt amantes: citò non volent ambo
" Dormire: sed ipsos dolus et vinculum detinebit,
" Donec mihi prorsùs omnia pater retribuat sponsalia,
" Quæcunque ei præbui, impudentem ob puellam:
" Quoniam illi pulchra filia, at non animi-continens."
Sic dixit; congregati autem sunt dii æream ad domum.
Venit Neptunus terræ-quassator; venit et utilitatum-auctor
Mercurius; venit etiam rex jaculator Apollo.
Fœminæ autem deæ manebant pudore domi singulæ.
Stabant verò in vestibulo dii, datores bonorum:

Ver. 312. —— τὼ μὴ γείνασθαι ὄφελλον.] Ἐν δὲ τῷ " οἳ μὴ γείνασθαι ὄφελλον," λύπης πάντως ἄκρας, τὸ τοὺς γονεῖς αἰτιᾶσθαι τῦ τεκέσθαι. *Eustath.*

Ver. 315. Οὐ μὲν σφέας ἔτ' ἔολπα μίνυνθα γε κειέμεν ὕτω, Καὶ μάλα περ φιλέοντε.] Καὶ περ καθ' ὑπερβολὴν φιλῦντες, ὐ δυνήσονται ὁμιλῆσαι ἀλλήλοις διὰ τὺς δεσμοὺς· ἢ ὐκέτι ἐθελήσουσι, φόβῳ τῶν δεσμῶν, πάλιν συνελθεῖν. *Schol.* Quæ posterior verior videtur explicandi ratio.

Ibid. —— σφέας.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* σφας, sive σφᾶς· quo modo et σφέας scilicèt pronuntiabatur.

Ibid. —— ἔολπα.] Vide ad *Il.* ά. 37. et ν'. 736.

Ver. 318. —— ἔεδνα.] Ἔεδνα δὲ φανερῶς ϗ ἐνταῦθα τὰ ἐκ τῦ νυμφίου τῇ γαμετῇ διδόμενα. *Eustath.* Atqui hoc in loco dona hæc non ipsi Sponsæ, sed ejus patri data fuisse dicuntur.

Ver. 320. —— καλὴ θυγάτηρ, ἀτὰρ οὐκ ἐχέθυμος.] " Raram facit misturam cum sa- " pientiâ forma." *Petron. Satyr.*

Ver. 322. —— γαιήοχος.] Vide suprà ad ί. 282.

Ibid. —— ἐριύνης Ἑρμείας.]

Ἑρμεία, —— δῶτορ ἐάων. Infrà *ver.* 335.

Δοκῦσι δ' ἔμοιγε ϗ τὸν Ἑρμῆν οἱ Ποιηταὶ τὸν τῆς σοφίας ταύτης ἡγεμόνα καὶ προςάτην, τύτυ χάριν τῷ κοινῷ τῶν θεῶν μόνον καλεῖν ὀνόματι· κοινῇ μὲν γὰρ ἅπαντας δωτῆρας ἐάων [*ver.* 325.] ὀνομάζουσιν· ἰδίᾳ δ' οὕτω μόνον τοῦτον, ϗ ἀκάκητα γε, ϗ ἐριύνιον, ὅτι κακὸν μὲν οὐδὲν ἢ παρ' αὐτῦ δωρεὰ, ἀγαθὰ δ' ἑξῆς ἅπαντα πορίζει τοῖς ἀνθρώποις, ἐν πολέμοις, ἐν εἰρήνῃ, ἐν γῇ, ἐν θαλάσσῃ, ἐν δυσκολίαις, ἐν εὐφροσύναις, πανταχῦ. *Aristid. Tom.* III. *Orat. pro Rhetor.*

Ver. 325. — ἐν προθύροισι.] *Al.* ἐνὶ θύρῃσι.

Ibid. —— θεοὶ, δωτῆρες ἐάων.] Θεοὶ δὲ ἀεὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ προτείνυσιν, ὥσπερ ἥλιος ἀνίσχων τὸ φῶς. *Procl. in Platon. Theolog.*

Digitized by Google

Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσι,
Τέχνας εἰσορόωσι πολύφρονος Ἡφαίστοιο.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα· κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν·
Ὡς καὶ νῦν Ἥφαιστος ἐὼν βραδὺς εἷλεν Ἄρηα,
Ὠκύτατόν περ ἐόντα θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι,
Χωλὸς ἐὼν, τέχνῃσι· τὸ καὶ μοιχάγρι' ὀφέλλει.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Ἑρμῆν δὲ προσέειπεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, Ἀπόλλων·
Ἑρμεία, Διὸς υἱὲ, διάκτορε, δῶτορ ἐάων,
Ἦ ῥά κεν ἐν δεσμοῖς ἐθέλοις κρατεροῖσι πιεσθεὶς
Εὕδειν ἐν λέκτροισι παρὰ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα διάκτορος Ἀργειφόντης·

Immensus verò risus exortus est diis beatis,
Artificia inspicientibus prudentis Vulcani.
Sic autem aliquis dicebat intuitus proximum alium;
" Non benè succedunt mala opera: assequitur tardus celerem:
" Ut nunc Vulcanus, cùm sit tardus, cepit Martem,
" Velocissimum licèt deorum, qui Olympum tenent,
" Claudus existens, artificio: propter quod et adulterii mulctam debet."
Sic illi quidem talia inter se loquebantur.
Mercurium autem allocutus est rex, Jovis filius, Apollo;
" Mercuri, Jovis fili, internuncie, dator bonorum,
" Nunquid in vinculis velles fortibus compressus
" Dormire in lectulo, apud auream Venerem?"
Huic autem respondit deindè internuncius Mercurius;

cap. 17. " Commoda quibus utimur, lucemque quâ fruimur, spiritumque quem " ducimus, ab eo (Jove) nobis dari atque " impertiri videmus." *Cic. Orat. pro Sext. Rosc. Amerino.*

Ver. 326. Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως.] Vituperat hîc *Plato*, non locutionem Poëticam, quæ est pulcherrima; sed Rem ipsam. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ φιλογέλωτας γε δεῖ εἶναι. ——— Οὔτε ἄρα ἀνθρώπους ἀξίους λόγου, κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἄν τις ποιῇ, ἀποδεκτέον· πολὺ δὲ ἧττον, ἐὰν θεούς. ——— Οὐκοῦν Ὁμήρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν, " Ἄσ-" βεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσι." *De Republ. lib.* III.

Ver. 329. Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα.]

——— τὸ δὲ πὰρ δίκαν
Γλυκὺ, πικροτάτα μένει τελευτά.
Pindar Isthm. Od. VII. *ver.* 66.

Εὖ δὲ καὶ ταῖς ἐπιῤῥήσεσι χρῆται [Ὅμηρος], καθάπερ τινὰ ψῆφον ἰδίαν ἐπιφέρων τοῖς πραττομένοις ἢ λεγομένοις· ἐπὶ μὲν τῆς μοιχείας τοῦ Ἄρεως, τοὺς θεοὺς ποιῶν λέγοντας. " Οὐκ ἀρετᾷ " κακὰ ἔργα· κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν." *Plutarch. de audiendis Poëtis.* Vide et *Athenæum*, *lib.* XII. *cap.* 1.

Ibid. —— κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν.]

Καὶ βραδὺς εὔβουλος εἷλεν ταχὺν ἄνδρα διώκων.
Theogn. Gnom. ver. 329.

Ver. 332. —— τὸ καὶ μοιχάγρι' ὀφέλλει.] " Μοιχάγρια, *adulterii pretium.*" *Duport. Prælect. in Theophrast. cap.* 6. Μοιχόληπτα, τὰ ὑπὲρ τῆς ἀγρεύσεως καὶ συλλήψεως τῶν μοιχῶν ἐκτιννύμενα. *Schol.* Similitèr *Eustathius*; Μοιχάγρια δὲ, τὰ ὑπὲρ ἀγρεύσεως ὅ ἐστιν συλλήψεως μοιχῶν ἐκτινύμενα. Ἡ δὲ σύνθεσις αὐτοῦ ὁμοία τῷ ζωάγρια, βοάγρια, ἀνδράγρια. Cæterùm *Athenæus*, loco jam suprà citato, versum hunc legit hoc modo;

Χωλὸς ἐὼν, τέχνῃ· τῷ καὶ ζωάγρι' ὀφέλλει.

Ver. 336. —— δεσμοῖς ἐθέλοις.] Ita ex *Eustathio Barnesius.* Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* δεσμοῖσι θέλοις. Vide infrà ad ό. 316. et ad *Il.* ά. 133.

Ver. 337 et 342. —— χρυσῇ.] *Barnesius* edidit χρυσέῃ. Quod eodem modo pronuntiandum. Vide ad *Il.* γ' 523.

Ver. 338. —— διάκτορος.] Διάγων τὰς ἀγγελίας. *Schol.* Apud *Ovidium*, " *Nuncius ales.*" *Epist.* XVI. *ver.* 68.

Digitized by Google

Αἲ γὰρ τοῦτο γένοιτο, ἄναξ ἑκατηβόλ᾽ Ἄπολλον·
Δεσμοὶ μὲν τρὶς τόσσοι ἀπείρονες ἀμφὶς ἔχοιεν,
Ὑμεῖς δ᾽ εἰσορόωτε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι,
Αὐτὰρ ἐγὼν εὕδοιμι παρὰ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ.
  Ὣς ἔφατ᾽· ἐν δὲ γέλως ὦρτ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Οὐδὲ Ποσειδάωνα γέλως ἔχε, λίσσετο δ᾽ αἰεὶ
Ἥφαιστον κλυτοεργὸν, ὅπως λύσειεν Ἄρηα·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Λῦσον· ἐγὼ δέ τοι αὐτὸν ὑπίσχομαι, (ὡς σὺ κελεύεις,)
Τίσειν αἴσιμα πάντα μετ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσι.
  Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
Μή με, Ποσείδαον γαιήοχε, ταῦτα κέλευε·
Δειλαί τοι δειλῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι.

" Utinam enim hoc fieret, ô rex jaculator Apollo:
" Vincula quidem tèr tot infinita circumfusa essent,
" Vos autem inspiceretis dii, omnesque deæ,
" At ego dormirem apud auream Venerem."
Sic dixit; risus autem exortus est immortalibus diis.
Non verò Neptunum risus tenebat, precabatur autem *is* indesinentèr
Vulcanum inclytum-artificem, ut solveret Martem:
Et ipsum allocutus verba alata dicebat;
" Solve; ego autem tibi ipsum spondeo, (ut tu jubes,)
" Pensurum æqua omnia inter immortales deos."
Hunc autem rursùs allocutus est inclytus Vulcanus;
" Ne me, Neptune terræ-quassator, hæc jube:
" Miseræ utique pro-miseris etiam sponsiones ad-spondendum.

Ver. 339. Αἲ γὰρ τῦτο γένοιτο.]

Hos aliquis ridens; " In me, fortissime
" Mavors,
" Si tibi sunt oneri, vincula transfer;"
ait. *Ovid. Art. Amator.* II. 585.

Cæterùm refertur hoc in loco vocula, γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: "*Nè vin-*" *cula me terrefactura existimes, Utinam E-*" *NIM, &c.*"

Ver. 343. —— ὦρτ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.] *Al.* ὦρτο μακάρεσσι θεοῖσι.

Ver. 348. 356, Τίσειν —— τίσω.] Vide ad *Il. ί.* 508. et *χ'.* 19. 20.

Ver. 351. Δειλαὶ τοι δειλῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι.] Tres hujus loci explicationes affert *Eustathius*; Τὸ δὲ, " Δειλαὶ τοι δει-" λῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι," ἀντὶ τοῦ, τῶν κακῶν ϗ ἐγγύαι κακαὶ ὥστε ἐγγυᾶσθαι· ὡς ὃ δέον ὂν ὐδὲ νῦν ἐγγύας δοθῆναι ὑπὲρ τοῦ φαυλοτάτου Ἄρεος —— Ἕτεροι δὲ φασὶν, ὅτι δειλαὶ αἱ ἐγγύαι εἰσὶ, τυτέστι δυστυχεῖς, ϗ δειλῶν ἀνδρῶν τὸν ἐγγυᾶσθαι· ὡς καθόλυ μὴ δέον ὂν ἐγγυᾶσθαι τινὰ, κατὰ τὸ ἐν Δελφοῖς ἐπίγραμμα, " Ἐγγύα· πάρα δ᾽ ἄτα." —— Φασὶν —— ἄλλοι, ὅτι τῶν δειλῶν ϗ εὐτελῶν, εὐτελεῖς ὀφείλυσιν εἶναι ϗ αἱ ἐγγύαι, ὡς ἂν ἔχοιεν ἄγειν τὺς ἐγγυητὰς οἱ εὐτελεῖς ὡς ὁμοίυς. Secundam harum expositionum secuti videntur *Plutarchus, de septem Sapientum Convivio, in fine*; *Dionysius Halicarnassensis*, περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 19 *sub initio*; et *Duportus* in *Gnomologiâ* ad hunc locum: Sed minùs rectè. Cum reliquâ enim sententiâ nullo modo congruit hæc interpretatio. Et præterea istâ ratione dicendum esset non, ἐγγυᾶσθαι, sed, ἐγγυᾷν· uti et ipse deinceps addit *Eustathius*. Ἐγγυᾷ μὲν, φασὶν, ὁ διδὺς ἐγγυᾶται δὲ, ὁ λαμβάνων. (Vide suprà ad *ver.* 79 81.) Porrò neque alteræ *Eustathii* expositiones rem videntur attigisse. Optimam (ut opinor) hujus loci explicationem, inter plures subobscuras, affert *Scholiastes*; Αἱ ὑπὲρ τῶν κακῶν καὶ δειλῶν ἐγγύαι ϗ αὗται κακαὶ εἰσὶ, τὴν πίστιν ὑπὲρ τῶν τοιύτων μηδενὸς τηρεῖν δυναμένυ. Nempè sponsiones pro iis, qui ad debiti solutionem adigi nequeant, nihil valere, neque cuiquam esse accipiendas. Hoc nimirùm et cum ipsius vocis ἐγγυάασθαι sensu, et cum sequentibus aptè congruit. Quum enim

Digitized by Google

Πῶς ἂν ἐγώ σε δέοιμι μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
Εἴκεν Ἄρης οἴχοιτο, χρέος καὶ δεσμὸν ἀλύξας;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ἥφαιστ', εἴπερ γάρ κεν Ἄρης χρεῖος ὑπαλύξας
Οἴχηται φεύγων, αὐτός τοι ἐγὼ τάδε τίσω.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
Οὐκ ἔστ', οὐδὲ ἔοικε, τεὸν ἔπος ἀρνήσασθαι.
Ὣς εἰπὼν, δεσμὸν ἀνίει μένος Ἡφαίστοιο.
Τὼ δ' ἐπεὶ ἐκ δεσμοῖο λύθεν, κρατεροῦ περ ἐόντος,
Αὐτίκ' ἀναΐξαντε, ὁ μὲν Θρήκηνδε βεβήκει,
Ἡ δ' ἄρα Κύπρον ἵκανε φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη,
Ἐς Πάφον· ἔνθα δέ οἱ τέμενος βωμός τε θυήεις.

"Quo-pacto ego te obligârim inter immortales deos,
"Si Mars abierit, debito et vinculis elapsus?"
Hunc autem rursùs allocutus est Neptunus terræ-quassator;
"Vulcane, etiamsi enim Mars debitum renuens
"Abîerit fugiens, ipse tibi ego hæc persolvam."
Huic autem respondit deinde inclytus Vulcanus;
"Non fas-est, neque decet, tuam orationem abnuere."
Sic locutus, vincula solvit robur Vulcani.
Illi verò postquam è vinculis soluti erant, fortia licèt essent,
Statim prosilientes, ille quidem in Thraciam ivit;
Ad Cyprum verò pervenit risum-amans Venus,
In Paphum; ubi scilicèt ei lucus araque odorata.

---

pollicitus est *Neptunus* (infrà *ver.* 355), se ipsum, si aufugerit *Mars*, omnia persoluturum; *Martem* statim dimittit *Vulcanus*, *ver.* 358. 359.

Ver. 352. Πῶς ἂν ἐγὼ σε δέοιμι.] *Aristarchus*, notante *Scholiaste*, hoc in loco legit, "Πῶς ἂν εὐθύνοιμι:"

Ver. 353. —— χρέος.] *Eustathius* in commentario legit χρέως· et infrà *ver.* 355. χρειώς.

Ver. 355. Ἥφαιστ', εἴπερ γάρ.] "*Nè* "*hanc ob causam recuses; Siquidem ENIM* "*&c.*"

Ver. 359. Ὣς εἰπὼν, δεσμὸν ἀνίει.]

Vix precibus, Neptune, tuis captiva resolvit
Corpora; ——
Ovid. Art. Amator, II. 585.

Ibid. —— εἰπὼν —— μένος Ἡφαίστοιο.] Vide infrà ad λ'. 90. 91.

Ibid. —— δεσμὸν ἀνίει.] Ita *Henricus Stephanus* et Vulgati. *Barnesius* autem ex editionum vetustiorum nonnullis, et ex *Eustathio*, edidit δεσμῶν ἀνίει· et δεσμὸν Preli errorem esse contendit. Atqui firmatur vulgata lectio ex *ver.* 353. suprà;

Εἴκεν Ἄρης οἴχοιτο, χρέος καὶ δεσμὸν ἀλύξας.

Et ex *ver.* 360.

Τὼ δ' ἐπεὶ ἐκ δεσμοῖο λύθεν ——.

Ver. 361. Αὐτίκ' ἀναΐξαντε, ὁ μέν.] Ὅρα δ' ἐν τούτοις καὶ τὸ καινοπρεπὲς τοῦ, "Αὐτίκ' "ἀναΐξαντες, ὁ μὲν Θρήκηνδε βεβήκει, Ἡ δὲ "Κύπρον ἵκανεν." *Eustath.* Vide infrà ad μ'. 73. Ubi notandum, pro ἀναΐξαντε legisse *Eustathium* ἀναΐξαντες· quo modo et edidit *Barnesius*. Utrumque hoc quidem in loco rectè dicitur. Vide ad *Il.* ά. 566.

Ibid. —— ὁ μὲν Θρήκηνδε βεβήκει, Ἡ δ' ἄρα Κύπρον —— ἐς Πάφον.] "Homere peint "par-la le genie et le naturel de ces deux "peuples. Mars va en Thrace, parçe que "les Thraces sont belliqueux; et Venus va "en Cypre, dont les habitans sont mous "et effeminez, et adonnez à l'amour." *Dacier.*

—— Mars Threcen occupat; illa Paphon. *Ovid. Art. Amator.* II. 585.

Ver. 362. —— φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη.]

Dulce Venus risit ——.
Ovid. Epist. XVI. 83.

Ver. 363. Ἐς Πάφον· ἔνθα δέ οἱ τέμενος βωμός τε θυήεις.] Πάφον, πόλις Κύπρου. *Schol.*

Ipsa Paphum snblimus abit, sedesque revisit
Læta suas; ubi templum illi, centumque Sabæo
Ture calent aræ, sertisque recentibus halant. *Æn.* I. 419.

Digitized by Google

Ἔνθα δέ μιν Χάριτες λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ
Ἀμβρότῳ, οἷα θεοὺς ἐπενήνοθεν αἰὲν ἐόντας·
Ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσαν ἐπήρατα, θαῦμα ἰδέσθαι.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Τέρπετ' ἐνὶ φρεσὶν ᾗσιν ἀκούων, ἠδὲ καὶ ἄλλοι
Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες.
Ἀλκίνοος δ' Ἅλιον καὶ Λαοδάμαντα κέλευσεν
Μουνὰξ ὀρχήσασθαι, ἐπεί σφισιν οὔτις ἔριζεν.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σφαῖραν καλὴν μετὰ χερσὶν ἕλοντο
Πορφυρέην, τὴν σφιν Πόλυβος ποίησε δαΐφρων·
Τὴν ἕτερος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα,
Ἰδνωθεὶς ὀπίσω· ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀερθεὶς,
Ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ποσὶν οὖδας ἱκέσθαι.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σφαίρῃ ἀν' ἰθὺν πειρήσαντο,
Ὠρχείσθην δὴ ἔπειτα ποτὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
Ταρφί' ἀμειβομένω· κοῦροι δ' ἐπελήκεον ἄλλοι,

Ibi autem ipsam Gratiæ lavârunt, et unxerunt oleo
Immortali, qualia diis gratiam-addunt semper existentibus:
Vestesque induerunt amabiles, mirabile visu.
Hæc utique cantor cantabat inclytus: at Ulysses
Oblectabatur mente suâ audiens, atque etiam alii
Phæaces longis-remis-utentes, re-nauticâ-inclyti viri.
Alcinöus autem Halium et Laodamanta jussit
Solos tripudiare, quoniam cum-ipsis nemo certabat.
Hi igitur postquam pilam pulchram in manibus accepissent
Purpuream, quam ipsis Polybus fecerat prudens:
Hanc alter jactabat ad nubes umbrosas,
Flexus retrò; alter autem à terrâ in altum elevatus,
Facilè receptabat, antequam pedibus in solum venisset,
At postquam pilâ in rectum-jaciendâ periculum-fecissent,
Saltabant deindè in terrâ almâ,
Frequentèr alternantes; juvenes verò applaudebant cæteri,

Ibid. —— *τέμενος.*] Τέμενος δὲ, γῆ ἀποτομὰς, ὅ ἐςὶν ἀποτετμημένη τῶν περὶξ. Καὶ νῦν μὲν ἱερὸν τῦτο τέμενος. Κοινῶς μὲν τοι ϗ πᾶς τόπος, παρὰ τῷ Ποιητῇ, ὃς τῶν ἄλλων ἀφώρισαι.. *Eustath.*

Ver. 365. —— ἐπενήνοθεν.] Postulat Temporum ratio, ut vox ἐπενήνοθεν hîc fit ex *Præterito* ἐπενήνοθα potiùs quàm ex *Aoristo* ἐπενήνοθον. Vide ad *Il.* ά, 37. et β'. 219.

Ver. 366. —— ἐπήρατα.] Vide ad *Il.* σ'. 512.

Ver. 374. 376. —— *ῥίπτασκε* —— *μεθέλεσκε.*] Vide ad *Il.* β'. 221. et π'. 368.

Ver. 376. Ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ποσὶν.] Ἤγυν ἀναπηδήσας ϗ ἔτι μετέωρος ὢν μετελάμβανε. Καὶ ἦν ἔθος παλαιὸν ὅτω παίζειν. *Eustath.*

Ver. 377. ——— *σφαίρῃ.*] *Al.* σφαῖραν.

Ibid. —— *ἀν' ἰθὺν.*] *Al.* ἀνιθὺν.

Ver. 378. —— δὴ ἔπειτα.] Ita edidit *Henricus Stephanus*. Atque ita habet *Eustathius* et in contextu et in commentario. *Al.* δὴ ἔπειτα. Vide suprà ad ά. 290.

Ver. 379. Ταρφί' ἀμειβομένω.] Οἱ Φαίηκες δὲ παρ' Ὁμήρῳ, ϗ ἄνευ σφαίρας [*Casaubonus* legendum contendit, ϗ ἄνευ σφαίρας καὶ μετὰ σφαίρας] ὠρχῦντο. Καὶ ὀρχῦνται πυ ἀνὰ μέρος πυκνῶς· τῦτο γὰρ ἐςὶ τὸ, "Ταρφί' "ἀμειβόμενοι," ἄλλων ἐφεςώτων ϗ ἐπικροτύντων τοῖς λιχανοῖς δακτύλοις, ὃ φησὶ ληκεῖν. *Athenæus*, *lib.* I. *cap.* 13.

Ibid. ——— *ἀμειβομένω.*] Legitur et ἀμειβόμενοι, notantè *Henrico Stephano*. Atque ita legit *Athenæus* loco jam citato

Digitized by Google

'Εσταότες κατ' ἀγῶνα, πολὺς δ' ὑπὸ κόμπος ὀρώρει.
Δὴ τότ' ἄρ' 'Αλκίνοον προσεφώνεε δῖος 'Οδυσσεύς·
'Αλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Ἦ μὲν ἀπείλησας βητάρμονας εἶναι ἀρίστους,
Ἠ δ' ἄρ' ἑτοῖμα τέτυκτο· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
Ὣς φάτο· γήθησεν δ' ἱερὸν μένος 'Αλκινόοιο·
Αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες·
'Ο ξεῖνος μάλα μοι δοκέει πεπνυμένος εἶναι.
'Αλλ' ἄγε, οἱ δῶμεν ξεινήϊον, ὡς ἐπιεικές·
Δώδεκα γὰρ κατὰ δῆμον ἀριπρεπέες βασιλῆες
'Αρχοὶ κραίνουσι, τρισκαιδέκατος δ' ἐγὼ αὐτός·
Τῶν οἱ ἕκαστος φᾶρος ἐΰπλυνὲς, ἠδὲ χιτῶνα,
Καὶ χρυσοῖο τάλαντον ἐνείκατε τιμήεντος·
Αἶψα δὲ πάντα φέρωμεν ἀολλέες, ὄφρ' ἐνὶ χερσὶ
Ξεῖνος ἔχων, ἐπὶ δόρπον ἴῃ χαίρων ἐνὶ θυμῷ.

Stantes in certamine: multus autem strepitus subortus est.
Tum verò Alcinöum allocutus est nobilis Ulysses;
" Alcinöe rex, omnium clarissime populorum,
" Sanè quidem pollicitus es tripudiatores esse optimos:
" Sanè autem proindè perfecta sunt: stupor me tenet inspicientem."
Sic dixit; lætata autem est sacra vis Alcinöi:
Statimque Phæaces remigii-studiosos allocutus est;
" Audite, Phæacum ductores atque principes:
" Hospes mihi valdè videtur prudens esse.
" Verùm agite, ei demus hospitale-munus, uti par est:
" Duodecim enim in populo præclari reges
" Principes imperant, tertius-decimus autem ego ipse.
" Horum singuli ei vestem benè-lotam et tunicam,
" Et auri talentum ferte pretiosi:
" Statim verò omnia portemus conferti; ut in manibus
" Hospes habens ad cœnam veniat gaudens in animo.

Quod hîc quidem perindè est. Vide ad *Il.* ά. 566.

Ibid. —— ἐπιλήκεον.] *Athenæus*, loco jam citato, exponit, ἐπικροτούντων τοῖς λιχανοῖς δακτύλοις. *Casaubonus* verò in annotationibus ad istum locum, cur ita explicetur, " neque video equidem (inquit) causam, ne- " que puto ullam esse. Nam ληκεῖν Ionicum " est pro λακεῖν, hoc autem manifestè fac- " titium verbum est, ut κτυπεῖν, δουπεῖν, ψο- " φεῖν, σμαραγεῖν, κελαρύζειν· φλοῖσβος, et " alia multa." Similitèr *Eustathius*: Τὸ δὲ, " ἐπελήκεον," δηλοῖ μὲν τὸ ἐπεκρότουν. 'Ονοματοποιΐας δὲ τρόπος ἐστὶ. Καὶ γίνεται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸ Λακεῖν· οἷον, " λάκε δ' ὀστέα." Sic et in sequenti versu; " —— πολὺς δ' ὑπὸ " κόμπος ὀρώρει." Vide ad *Il.* δ'. 455.

Ver. 380. —— κόμπος.] *Al.* δοῦπος.

Ver. 383. Ἦ μὲν ἀπείλησας.] Προετείνω, ὑπέσχου, ἐκαυχήσω. *Schol.* Sic *Il.* ψ'. 872.

Αὐτίκα δ' ἠπείλησεν ἑκηβόλῳ 'Απόλλωνι
'Αρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην.

Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus hîc habet, Ἦ μὲν ἐπηγγείλω.

Ibid. —— βητάρμονας.] Vide suprà ad *ver.* 250.

Ver. 384. Ἠ δ' ἄρ' ἑτοῖμα τέτυκτο.] Φανερὰ ἦν, οὕτως εἶχεν. *Schol.* *Al.* Ταῦτα δ' ἑτοῖμα τέτυκτο.

Ver. 391. —— τρισκαιδέκατος.] *Al.* τρεισκαιδέκατος.

Ver. 393. —— ἐνείκατε.] *Al.* ἐνέγκατε.

Ver. 394. —— ἀολλέες.] MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio.* collati, ἀολλέα.

Digitized by Google

Εὐρύαλος δέ ἑ αὐτὸν ἀρεσσάσθω ἐπέεσσι
Καὶ δώρῳ· ἐπεὶ οὔτι ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνεον, ἠδ' ἐκέλευον·
Δῶρα δ' ἄρ' οἰσέμεναι πρόεσαν κήρυκα ἕκαστος.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Τοιγὰρ ἐγὼ τὸν ξεῖνον ἀρέσσομαι, ὡς σὺ κελεύεις·
Δώσω οἱ τόδ' ἄορ παγχάλκεον, ᾧ ἔπι κώπη
Ἀργυρέη, κολεὸν δὲ νεοπρίστου ἐλέφαντος
Ἀμφιδεδίνηται· πολέος δέ οἱ ἄξιον ἔσται.
Ὣς εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει ξίφος ἀργυρόηλον,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε· ἔπος δ' εἴπερ τι βέβακται

" Euryalus autem eum ipsum placet verbis,
" Et dono; quoniam nequaquam decentèr locutus est."
Sic dixit: illi autem omnes approbabant, et hortabantur;
Donaque portatum præmiserunt præconem singuli.
Huic autem rursùs Euryalus respondit, dixitque;
" Alcinöe rex, omnium clarissime populorum;
" Equidem ego hospitem placabo, sicut tu jubes:
" Dabo ei hunc ensem totum-æreum, cui est manubrium
" Argenteum, vagina autem recens-secti eboris
" Circumdata est: magni autem ei pretii erit."
Sic fatus, in manibus posuit ensem argenteis-clavis-distinctum,
Et ipsum allocutus verba alata dixit;
" Gaude, pater ô hospes; verbum verò si quod temerè-dictum est

Ver. 396. Εὐρύαλος δὲ ἑ αὐτὸν ἀρεσσάσθω.] Editiones plurimæ hîc habent ἑαυτὸν, vertuntque, "*seipsum*]" Quod sententiam planè pessundat. "Nec dubito," inquit *Henricus Stephanus*, "quin ad fulciendam versûs "mensuram, à quibusdam, de ejus senten-"tiâ non cogitantibus, ex αὐτὸν factum fue-"rit ἑαυτὸν." Ipse itaque Εὐρύαλος δὲ αὐτὸν ἀρεσσάσθω edidit; quo modo in commentario citat *Eustathius*. Verùm ut vocula δὲ etiam extra cæsuram, sequente neque Consonanti neque Vocali aspiratâ, producatur; (id quod virum eruditum non fugit;) valdè durum est. *Berglerus* in *Præfatione* ad *Iliad. Edit Wetsten.* "Ego," inquit, "crederem scribendum, Εὐρύαλος δὲ ἑ αὐτὸν, "*illum ipsum*; ut ἓ hoc loco idem significet "quod in *Il.* σ'. 119. Ἀλλά ἑ μοῖρα δάμασ-"σεν ——. Sic esset pleonasmus alteru-"trius Pronominis." Atque ita edidit *Barnesius*; veramque contendit esse lectionem. Sed et hoc satìs videtur invenustum. Meliùs pauló Editiones *Cantabrigiensis* 1664. et *Oxoniensis* 1705. quae habent Εὐρύαλος δὲ ἓ αὐτὸν. Ad sententiam autem omnium potissima altera *Bergleri* conjectura; nempè ut legatur Εὐρύαλος δὲ ἑ αὐτὸς ἀρεσσάσθω. Verùm cùm lectionem hanc nulla (quòd sciam) agnoscant Exemplaria; alteraque ista, "Εὐρύαλος δὲ καὶ αὐτὸν ἀρεσσάσθω," parùm idoneâ nitatur auctoritate; *Barnesii* Textum non muto.

Ver. 399. —— ἄρ'.] *Proindè* ——.

Ver. 403. —— παγχάλκεον.] *Al.* παγχρύσεον.

Ver. 404. —— κολεὸν δὲ νεοπρίστου ἐλέφαντος Ἀμφιδεδίνηται.]

— atque habilem vaginâ aptârat eburnâ.
Æn. IX. 305.

Ver. 408. Χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε.] *Barnesius* edidit Χαῖρε, πατὴρ ὦ ξεῖνε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά. 51. Caeterùm legendum conjicit vir idem eruditus, Χαῖρε, πατὴρ ὁ ξεῖνος. Satìs inficetè.

Ibid. — εἴπερ τι βέβακται Δεινὸν, ἄφαρ τὸ.]

—————— εἴ τι κακὸν νῦν
Εἴρηται· τὰ δὲ πάντα θεοὶ μεταμώλια θεῖεν.
Iliad. δ'. 362.

Ibid. —— βέβακται.] Πεφλυάρηται. Ἔνθεν καὶ βάξ, ὁ φλύαρος, ἀπὸ τοῦ βάζειν. *Schol.*

Digitized by Google

Δεινὸν, ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.
Σοὶ δὲ θεοὶ ἄλοχόν τ' ἰδέειν, καὶ πατρίδ' ἱκέσθαι,
Δοῖεν· ἐπειδὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχεις.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Καὶ σὺ, φίλος, μάλα χαῖρε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν·
Μηδέ τί τοι ξίφεός γε ποθὴ μετόπισθε γένοιτο
Τούτου, ὃ δή μοι δῶκας ἀρεσσάμενος ἐπέεσσιν.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' ὤμοισι θέτο ξίφος ἀργυρόηλον.
Δύσετό τ' ἠέλιος, καὶ τῷ κλυτὰ δῶρα παρῆεν·
Καὶ τάγ' ἐς Ἀλκινόοιο φέρον κήρυκες ἀγαυοί·
Δεξάμενοι δ' ἄρα παῖδες ἀμύμονος Ἀλκινόοιο,
Μητρὶ παρ' αἰδοίῃ ἔθεσαν περικαλλέα δῶρα.
Τοῖσιν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο·
Ἐλθόντες δὲ κάθιζον ἐν ὑψηλοῖσι θρόνοισι.
Δή ῥα τότ' Ἀρήτην προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
Δεῦρο, γύναι, φέρε χηλὸν ἀριπρεπέ', ἥτις ἀρίστη·
Ἐν δ' αὐτῇ θὲς φᾶρος ἐΰπλυνὲς, ἠδὲ χιτῶνα.

" Grave, statim illud auferant abreptum procellæ.
" Tibi autem dii uxorem videre, et in patriam redire,
" Dent, quandoquidem diù procul-ab amicis ærumnas pateris."
Hunc autem respondens allocutus est prudens Ulysses;
" Et tu, amice, valdè gaude; dii verò tibi felicia dent;
" Neque ampliùs tibi ensis desiderium posthàc fiat
" Hujus, quem jam mihi dedisti ubi-placâsses verbis."
Dixit utique, et circa humeros sibi-posuit ensem argenteis-clavis-distinctum.
Occidebat autem sol, et ei inclyta dona aderant:
Et hæc in domum-Alcinöi tulerunt præcones illustres:
Suscepta autem filii eximii Alcinöi,
Matrem juxta venerandam posuerunt perpulchra dona.
Illis autem præibat sacra vis Alcinöi:
Profecti verò sedebant in altis soliis.
Tunc utique Areten allocuta est vis Alcinöi;
" Agè, mulier, fer arcam perpulchram, quæ optima;
" Inque eâ pone vestem benè-lotam et tunicam.

Caeterùm *Plutarchus*, *Quæst. Platonicæ*, *sub finem*, citat λίλεικται.

Ver. 409. —— ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.] Haud dissimilitèr *Horatius*;

—————— tristitiam et metus
Tradam protervis in Mare Creticum
Portare ventis ——————.
Carm. lib. I. *Od.* xxvi. *ver.* 1.

Et *Catullus*:

Irrita ventosae linquens promissa procellæ.
De Nuptiis Pelei et Thetidos, *ver.* 54.

Ver. 414. Μηδέ τι τοι ξίφεος γε ποθὴ μετόπισθε γένοιτο.] *Eustathius* hoc ita accipit, ac si optet Ulysses, *Sibi* nunquam, ut ense utatur, opus fore. Τοῦτο δὲ (inquit) πρὸς ἀποτροπιασμὸν ἐῤῥέθη μὴ ἐπὶ κακῷ ἡ τοῦ ξίφους δέσις ἀποβαίη δυστυχῶς. Εὔχεται γὰρ Ὀδυσσεὺς μὴ δεηθῆναι ποτε τοῦ ξίφους τούτου, ἀλλ' ἀπόθετον φυλάξειν αὐτο. Verùm, ut vim voculae τοι omittamus, cum voce ποθὴ parùm aptè congruit haec interpretatio: Et praetereà non erat Ulysses hoc in loco *sibi*, sed *Euryalo* benè optaturus. Sententiam rectè (ut opinor) explicat *Spondanus*; " Utinam " te Deus sic felicitet et fortunet, ut nun- " quam hujus ensis, quo me donas, penuriâ " labores."

Ver. 417. Δύσετο.] *Al.* Δύσατο.

Digitized by Google

Ἀμφὶ δέ οἱ πυρὶ χαλκὸν ἰήνατε, θέρμετε δ' ὕδωρ,
Ὄφρα λοεσσάμενός τε, ἰδών τ' εὖ κείμενα πάντα
Δῶρα, τά οἱ Φαίηκες ἀμύμονες ἐνθάδ' ἔνεικαν,
Δαιτί τε τέρπηται, καὶ ἀοιδῆς ὕμνον ἀκούων.
Καί οἱ ἐγὼ τόδ' ἄλεισον ἐμὸν περικαλλὲς ὀπάσσω,
Χρύσεον, ὄφρ' ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα
Σπένδῃ ἐνὶ μεγάρῳ Διΐ τ', ἄλλοισίν τε θεοῖσιν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀρήτη δὲ μετὰ δμωῇσιν ἔειπεν,
Ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν ὅττι τάχιστα.
Αἱ δὲ λοετροχόον τρίποδ' ἵστασαν ἐν πυρὶ κηλέῳ·
Ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ ἔχεαν, ὑπὸ δὲ ξύλα δαῖον ἑλοῦσαι.
Γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπε, θέρμετο δ' ὕδωρ·
Τόφρα δ' ἄρ' Ἀρήτη ξείνῳ περικαλλέα χηλὸν
Ἐξέφερεν θαλάμοιο, τίθει δ' ἐνὶ κάλλιμα δῶρα,
Ἐσθῆτα, χρυσόν τε, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν·
Ἐν δ' αὐτῇ φᾶρος θῆκεν, καλόν τε χιτῶνα,
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αὐτὸς νῦν ἴδε πῶμα, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἴηλον,

" Et ei super ignem ahenum calefacite, tepefaciteque aquam;
" Ut ubi et laverit-se, et viderit benè posita omnia
" Dona, quæ ei Phæaces eximii huc tulerunt,
" Convivioque oblectetur, et cantilenæ melos audiens.
" Atque ei ego hoc poculum meum perpulchrum præbebo,
" Aureum; ut mei memor diebus omnibus
" Libet domi-*suæ* Jovique, aliisque Diis."
Sic ait; Arete autem ancillis dixit,
Ut super ignem ponerent lebetem magnum quàm celerrimè.
Hæ autem lavacralem lebetem posuerunt super ignem ardentem:
Aquamque infuderunt, subtusque ligna accendebant allata.
Alvum quidem tripodis ignis ambibat, calefiebatque aqua;
Intereà verò Arete hospiti perpulchram arcam
Efferebat è thalamo, imposuitque pulchra dona,
Vestes, aurumque, quæ ei Phæaces dederant:
In eâ porrò pallium imposuit, pulchramque tunicam,
Et ipsum allocuta verba alata dixit;
" Ipse nunc vide de-operculo, statim verò vinculum inde,

Ver. 427. —— λοεσσάμενός τε.] *Al.* λοεσσάμενός γε.

Ver. 430. Καί οἱ ἐγὼ τόδ' ἄλεισον.] Ἐν τούτοις δὲ ὁ Ἀλκίνοος ἐμφαίνει καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ταλάντου μὴ εἶναι πολύ. Ἑκάστου γὰρ τῶν ἄλλων βασιλέων [suprà *ver.* 393.] τάλαντον δωρησαμένου, αὐτὸς χρύσεον δίδωσιν ἄλεισον. *Eustath.*

Ver. 432. Σπένδῃ ἐνὶ μεγάρῳ Διΐ.] Τοῦτο δὲ σεμνῶς εἶπε. Σπένδειν γὰρ δίδωσιν, ἵνα μὴ δόξῃ προσονειδίζειν τῷ ξένῳ τὸ οἰνοποτεῖν. *Eustath.* Observatione, ut mihi quidem videtur, satis ineptâ.

Ver. 435. —— ἴστασαν.] Vide ad *Il.* μ'. 55. *Al.* ἵστασαν. Quae fortè et verior lectio. Ita enim in omnibus legitur *Iliad.* σ'. 346. ubi idem versus occurrit; atque ita hîc habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 436. Ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ ἔχεαν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* σ'. 347. *Vulgg.* ἔχευαν.

Ver. 438. Τόφρα δ'.] Vide ad *Il.* μ'. 12. *Barnesius* minùs rectè, Τοφράδ'.

Ver. 443. —— ἐπὶ δεσμὸν ἴηλον.] Παλαιὸν δὲ, φασὶν, ἔθος ἦν, κατασφαλίζεσθαι δεσμοῖς. Ἡ κλεὶς γὰρ νεωτέρων. *Eustath.*

Μήτις τοι καθ' ὁδὸν δηλήσεται, ὁππόταν αὖτε
Εὕδησθα γλυκὺν ὕπνον, ἰὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Αὐτίκ' ἐπήρτυε πῶμα, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἴηλε
Ποικίλον, ὅν ποτέ μιν δέδαε φρεσὶ πότνια Κίρκη.
Αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη λούσασθαι ἄνωγεν,
Ἐς ῥ' ἀσάμινθον βάνθ'· ὁ δ' ἄρ' ἀσπασίως ἴδε θυμῷ
Θερμὰ λοέτρ'· ἐπεὶ οὔτι κομιζόμενός γ' ἐθάμιζεν,
Ἐπειδὴ λίπε δῶμα Καλυψοῦς ἠϋκόμοιο·
Τόφρα δέ οἱ κομιδή γε, θεῷ ὥς, ἔμπεδος ἦεν.
Τὸν δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δέ μιν χλαῖναν καλὴν βάλον ἠδὲ χιτῶνα,
Ἐκ ῥ' ἀσαμίνθου βὰς ἄνδρας μετὰ οἰνοποτῆρας
Ἤϊε· Ναυσικάα δὲ, θεῶν ἄπο κάλλος ἔχουσα,
Στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο·
Θαύμαζεν δ' Ὀδυσῆα ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶσα,

"Nè quis tibi in itinere damnum-afferat, cùm fortè
"Dormieris dulcem somnum, profectus in nave nigrâ."
Cæterùm postquam hoc audiisset prudens nobilis Ulysses,
Statim aptavit operculum, celeritèrque vinculum indidit
Varium, quod olim eum docuit in-animo veneranda Circe,
E-vestigio autem ipsum mulier-œconoma lavari jussit,
In balneum ingressum; ille verò libentèr vidit animo
Calida lavacra; quoniam neutiquam curatus scilicèt frequentèr-fuerat,
Ex-quo reliquerat domum Calypsûs comas-pulchræ:
Tunc autem ei curatio, tanquam deo, perpetua erat.
Hunc verò postquam ancillæ lavâssent et unxissent oleo,
Circaque ipsum lænam pulchram jecissent atque tunicam,
E balneo utique egressus viros ad vini-potatores
Ibat: Nausicaa verò, à diis pulchritudinem habens,
Stetit juxta postes tecti pulchrè fabricati:
Admirabatur autem Ulyssem oculis aspiciens,

Ver. 444. ——— ὁππόταν.] *Al.* ὁππότ' ἄν.

Ver. 448. — ὅν ποτέ μιν δέδαε.] Ἐδίδαξεν, διὰ τὸ τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ [infrà κ'. 47.] λῦσαι τὸν τοῦ ἀσκοῦ δεσμόν. *Schol.* Quòd longè videtur petitum. Caeterùm δέδαε hoc in loco non est à *Perfecto* δέδαα, quo modo non constaret Temporum ratio; sed, aut ex *Imperfecto* verbi ficti διδάω, aut ex *Aoristo* secundo δέδαον, per reduplicationem ut in voce τεταγὼν, *Iliad.* ά. 591. ό. 23. Rectèque proinde exponit *Scholiastes* Ἐδίδαξεν. Vide ad *Il.* ά. 37. et ν'. 346.

Ibid. ——— δέδαε φρεσὶ πότνια Κίρκη.] *Barnesius*, vulgatas versiones secutus, reddit. "*Docuerat ingenio veneranda Circe.*" Verùm cum "φρεσὶ πότνια" sit phrasis prorsùs inusitata, vocem φρεσὶ ad praecedentem δέδαε potiùs referendam crediderim, ut sit sententia; "*Quo ei animum instruxerat veneranda Circe.*"

Ver. 449. Αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη.] Πάντα δ' ὢν ἀκριβὴς Ὅμηρος, καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο οὐ παρέλιπε, τὸ δεῖν θεραπεύσαντα τὸ σωμάτιον καὶ λουσάμενον ἰέναι πρὸς τὸ δεῖπνον. Ἐπὶ τοῦ γοῦν τοῦ Ὀδυσσέως εἶπε πρὸ τῆς παρὰ Φαίαξι θοίνης, "Αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη λούσασθαι ἄ- "νωγεν."——Ἀπρεπὲς γὰρ ἦν, φησὶν Ἀριστοτέλης, ἥκειν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἱδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ. *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 27. Vide et suprà ad ή. 174.

Ibid. Αὐτόδιον.] Παραχρῆμα, ἐξ αὐτῆς ὁδοῦ, οὐκ ἀλλαχοῦ που χωρισθέντα· ἢ αὐτοδίως, πρὶν ἀλλαχοῦ πορευθῆναι, μετὰ τὸ δῆσαι τὴν κιβωτὸν τοῦ Ὀδυσσέως. *Schol.*

Ver. 452. Ἐπειδὴ λίπε δῶμα.] Vide ad *Il.* ψ'. 2.

Ver. 356. ——— ῥ'.] *Ut fieri solet* ———

Digitized by Google

Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 Χαῖρε, ξεῖν', ἵνα καὶ ποτ' ἐὼν ἐν πατρίδι γαίῃ
Μνήσῃ ἐμεῖ', ὅτι μοι πρώτῃ ζωάγρι' ὀφέλλεις.
 Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ναυσικάα, θύγατερ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
Οὕτω νῦν Ζεὺς θείη ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης,
Οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι·
Τῷ κέν τοι κἀκεῖθι, θεῷ ὣς, εὐχετοῴμην
Αἰεὶ ἤματα πάντα· σὺ γάρ μ' ἐβιώσαο, κούρη.
 Ἦ ῥα, καὶ ἐς θρόνον ἷζε παρ' Ἀλκίνοον βασιλῆα.
Οἱ δ' ἤδη μοίρας τ' ἔνεμον, κερόωντό τε οἶνον.
Κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθεν, ἄγων ἐρίηρον ἀοιδὸν,
Δημόδοκον, λαοῖσι τετιμένον· εἷσε δ' ἄρ' αὐτὸν
Μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας.
Δὴ τότε κήρυκα προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Νώτου ἀποπροταμών· ἐπὶ δὲ πλεῖον ἐλέλειπτο
Ἀργιόδοντος ὑὸς, θαλερὴ δ' ἦν ἀμφὶς ἀλοιφή·
 Κῆρυξ, τῇ δὴ τοῦτο πόρε κρέας, ὄφρα φάγῃσι,
Δημοδόκῳ, καί μιν προσπτύξομαι, ἀχνύμενός περ.
Πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοισιν ἀοιδοὶ

Et ipsum allocuta verba alata dicebat;
" Salve, hospes, ut etiam olim, cum-fueris in patriâ terrâ,
" Memineris meî, quòd mihi primæ vitæ-*conservatæ*-pretium debes."
Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses;
" Nausicaa, filia magnanimi Alcinöi,
" Sic nunc Jupiter det altitonans maritus Junonis,
" Domumque ut veniam, et reditûs diem videam:
" Ita tibi etiam illic, deo veluti, vota-fecerim
" Semper diebus omnibus: tu enim me servâsti, puella."
Dixit, et in thronum sedit juxta Alcinoum regem.
Hi verò jam portiones distribuebant, miscebantque vinum.
Præco autem propè venit, ducens amabilem cantorem,
Demodocum, populo honoratum; collocavitque ipsum
In medio convivarum, ad columnam longam acclinatum.
Ac tunc præconem allocutus est solers Ulysses,
A tergo *parte*-abscissâ; multum verò supererat
Albis-dentibus suis, florida autem erat circum pinguedo;
" Præco, accipe jam, hanc præbe carnem, ut comedat,
" Demodoco; et ipsum complectar. mœstus licet.
" Omnibus enim hominibus terrestribus cantores

Ver. 624. Μνήσῃ.] *Al.* Μνήσκῃ.
Ibid. —— ἐμεῖ',] *Al.* ἐμεῦ.
Ibid. —— ζωάγρι'.] Τὰ ὑπὲρ τῆς ζωῆς ὀφειλόμενα. *Schol.* Vide suprà ad *ver.* 332.
Ver. 464. ——— θύγατερ.] *Al.* θυγάτηρ.
Ver. 471. 477. 482. Κήρυξ.] Vide suprà ad *ver.* 47.
Ibid. —— ἦλθεν, ἄγων.] *Al.* ἦλθε, φέρων.
Ver. 475. —— ἀποπροταμών.] *Al.* ἀπὸ προταμών.
Ver. 479. Πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν — ἀοιδοὶ Τιμῆς ἔμμοροι εἰσὶ &c.] Ἃ δὴ πάντως διαβαίνει κ̓ εἰς Ὅμηρον· ὡς εἶναι κα ἑαυτὸν Μούσαις τε φίλον, καὶ μουσοδίδακτον, κ̓ αἰδοῖον, καὶ ἐπιτυχῆ τιμῆς, ὃ ἐςὶ τίμιον· τοῦτο γὰρ ὁ τιμῆς ἔμμορος.

Digitized by Google

Τιμῆς ἔμμοροί εἰσι καὶ αἰδοῦς, οὕνεκ' ἄρα σφέας
Οἴμας Μοῦσ' ἐδίδαξε· φίλησε δὲ φῦλον ἀοιδῶν.
 Ὣς ἄρ' ἔφη· κήρυξ δὲ φέρων ἐν χερσὶν ἔθηκεν
Ἥρωϊ Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἐδέξατο, χαῖρε δὲ θυμῷ.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Δὴ τότε Δημόδοκον προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 Δημόδοκ', ἔξοχα δή σε βροτῶν αἰνίζομ' ἁπάντων·
Ἢ σέ γε Μοῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἢ σέ γ' Ἀπόλλων·
Λίην γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον ἀείδεις,
Ὅσσ' ἔρξαν τ', ἔπαθόν τε, καὶ ὅσσ' ἐμόγησαν Ἀχαιοί·
Ὥς τέ που ἢ αὐτὸς παρεὼν, ἢ ἄλλου ἀκούσας.
Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι, καὶ ἵππου κόσμον ἄεισον

" Honoris compotes sunt et reverentiæ; eò quòd ipsos
" Cantus Musa docuit: amavitque genus cantorum."
Sic dixit; præco autem ferens in manibus posuit
Heröi Demodoco: is autem accepit, gaudebatque animo.
Illi verò ad cibos paratos appositos manus extenderunt.
Cæterùm postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Tum verò Demodocum allocutus est solers Ulysses;
" Demodoce, longè sanè te supra-mortales laudo omnes;
" Aut te Musa docuit, Jovis filia, aut te Apollo;
" Valdè enim accuratè Achivorum fatum canis,
" Quanta fecerint, passique sint, et quanta laborârint Achivi:
" Tanquam alicubi aut ipse præsens *fueris*, aut ab alio audîeris.
" Verùm age jam perge, et equi apparatum canta

Eustath. Vide suprà ad *ver.* 74. et infrà ad *ver.* 489.

Ver. 480. — οὕνεκ' ἄρα σφέας Οἴμας Μῦσ' ἐδίδαξε.] Ὥσπερ δεδοικὼς Ὅμηρος ὑπὲρ ἑαυτῦ, μὴ τὶς αὐτὸν φῇ παρ' ἑτέρου τὶ μεμαθηκέναι, ἀλλὰ μὴ παρ' αὐτῶν τῶν Μουσῶν. *Aristides. Orat. pro Rhetor. Tom.* III. Σῶφρον δὲ τὶ ἦν τὸ τῶν ἀοιδῶν γένος, ῥ φιλοσόφων διάθεσίν ἐπέχον ——. Κοινῶς δὲ που πάντας τοὺς ἀοιδοὺς αἰδοίȣς τοῖς ἀνθρώποις εἶναι φησί· " τ' οὕνεκ' " ἄρα σφέας Οἴμας Μοῦσ' ἐδίδαξε, φίλησε τε " φῦλον ἀοιδῶν." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 12.

Ver. 483. Ἥρωϊ.] Nonnulli habent Ἥρῳ. Vide suprà ad ζ'. 303.

Ver. 487. —— ἔξοχα δὴ σε βροτῶν αἰνίζομ' ἁπάντων.] Ἔγωγε εἰς τὰς Ὁμήρου φωνὰς ἐμπεσὼν, ȣκ ἔχω παρ' ἐμαυτῦ τὸν ἄνδρα ἐπαινέσαι, ἀλλὰ κἀνταῦθα δεήσομαι αὐτῦ ἐπιδῦναι μοι τῶν ἐπῶν, ἵνα μὴ διαφθείρω τὸν ἔπαινον ψιλῷ λόγῳ· — " ἔξοχα δὴ σε βροτῶν," ὦ Ὅμηρε, " αἰνίζομαι πάντων· Ἢ σε γε Μοῦσα δί- " δαξε &c. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XVI. *haud longè ab initio.*

Ver. 488. Ἢ σε γε Μῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἢ σε γ' Ἀπόλλων.]

Ἐκ γὰρ Μυσάων ῥ ἑκηβόλȣ Ἀπόλλωνος
Ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ἐπὶ χθόνα, ῥ κιθαρισαί.
Hesiod. Theogon. ver. 94.

Μῦσαι γὰρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον ἀείδειν. *Id.* Ἐργ. ῥ Ἡμερ. II. 280.

Cæterùm versum hunc malè vertit *Barnesius*; " *SIVE te Musa DOCUERIT, SIVE* " *Apollo.*"

Ibid. —— ἢ σε γ' Ἀπόλλων.] De posterioris istius " σε " elegantiâ, vide suprà ad β'. 326. et ad *Il.* γ'. 409.

Ver. 489. 491. Λίην γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον ἀείδεις — Ὥς τε πȣ ἢ αὐτὸς παρεὼν.] Δῆλον δ' ὡς ἑαυτὸν ἐνοπτρίζεται ὁ Ποιητὴς καὶ ἐν τȣ́τοις, ὃς θεῖοις ἀοιδὸς εἶναι δοκεῖ· ὡς καὶ αὐτὸς ἐκ Μυσῶν ῥ Ἀπόλλωνος ᾄδων ἐκεῖνα οἷς οὔτε αὐτὸς παρῆν, ὅτε ἄλλȣ ἀνθρώπȣ παρατυχόντος ἤκȣσεν εἰς τὸ πᾶν, ἀλλὰ μικραῖς τισὶν ἱστορίαις παρακολȣθήσας, ἢ ῥ τὸ πᾶν ἐκ Μȣ́σης μαθὼν, μεγάλα ἔγραψε, διασκευάσας τὰ πολλὰ πλάσμασι πιθανοῖς. *Eustath.*

Ver. 492. Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι.] Καὶ τὸν Ὀδυσσέα τῷ κιθαρῳδῷ προστάττοντα πεποίηκεν, " Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι, ῥ ἵππȣ κόσμον

Digitized by Google

Δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ,
Ὅν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν, δόλον, ἤγαγε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ἀνδρῶν ἐμπλήσας, οἳ Ἴλιον ἐξαλάπαξαν.
Αἴκεν δή μοι ταῦτα κατὰ μοῖραν καταλέξῃς,
Αὐτίκ' ἐγὼ πᾶσιν μυθήσομαι ἀνθρώποισιν,
Ὡς ἄρα τοι πρόφρων θεὸς ὤπασε θέσπιν ἀοιδήν.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ὁρμηθεὶς θεοῦ ἤρχετο, φαῖνε δ' ἀοιδὴν,
Ἔνθεν ἑλὼν, ὡς οἱ μὲν ἐϋσσέλμων ἐπὶ νηῶν
Βάντες ἀπέπλειον, πῦρ ἐν κλισίῃσι βαλόντες,
Ἀργεῖοι· τοὶ δ' ἤδη ἀγακλυτὸν ἀμφ' Ὀδυσῆα
Εἵατ' ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ, κεκαλυμμένοι ἵππῳ·
Αὐτοὶ γάρ μιν Τρῶες ἐς ἀκρόπολιν ἐρύσαντο.

" Lignei, quem Epeus fecit cum Minervâ,
" Quem quondam in arcem, dolum, duxit nobilis Ulysses,
" Viris impletum, qui Ilium diripuerunt.
" Si jam mihi hæc accuratè enarraveris,
" Statim ego omnibus edicam hominibus,
" Quòd sanè tibi benignus deus præbuerit divinum cantum."
Sic dixit: ille verò concitus à deo incipiebat, exhibebatque cantilenam,
Indè aggressus, quo-pacto alii quidem benè tabulatis navibus
Conscensis enavigârunt, igne in tentoria injecto,
Argivi: alii verò jam inclytum circum Ulyssem
Sedebant in Trojanorum cœtu, tecti equo:
Ipsi enim eum Trojani in arcem protraxerant.

" ἄκουσον," καλῶς ὑφηγούμενος τὸ παρὰ τῶν σωφρόνων καὶ νοῦν ἐχόντων χρῆναι λαμβάνειν τοὺς μουσικοὺς ϗ ποιητικοὺς τὰς ὑποθέσεις. *Plutarch. de audiendis Poëtis.*

Ibid. —— ἵππου —— Δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ.]

Φωκεὺς Ἐπειὸς, μηχαναῖσι Παλλάδος,
Ἐγκύμον' ἵππον τευχέων ξυναρμόσας,
Πύργων ἔπεμψεν ἐντὸς ὀλέθριον βάρος.
Ὅθεν πρὸς ἀνδρῶν ὑστέρων κληθήσεται
Δούρειος ἵππος κρυπτὸν ἀμπίσχων δόρυ.
Euripid. Troad. ver. 10.

Nec clâm *durateus* Trojaï Pergama partu
Inflammâsset *equus* nocturno Grajugenarum. *Lucret. lib.* I. *ver.* 477.

Instar montis equum, divinâ Palladis arte,
Ædificant; sectâque intexunt abiete costas. *Æn.* II. 15.

Ἵππος δὲ ὁ καλούμενος Δούριος ἀνάκειται [ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει] χαλκοῦς. Καὶ ὅτι μὲν τὸ ποίημα τὸ Ἐπειοῦ μηχάνημα ἦν ἐς διάλυσιν τοῦ τείχους, οἶδεν ὅστις μὴ πᾶσαν ἐπιφέρει τοῖς Φρυξὶν εὐήθειαν· Λεγέται δὲ ἐς τε ἐκεῖνον τὸν ἵππον, ὡς τῶν Ἑλλήνων ἔνδον ἔχοι τοὺς ἀρίστους· ϗ δὴ ϗ τοῦ χαλκοῦ τὸ σχῆμα ἐστὶ κατὰ ταυτὰ· ϗ Μενεσθεὺς ϗ Τεῦκρος ὑπερκύπτουσιν ἐξ αὐτοῦ, προσέτι δὲ ϗ οἱ παῖδες οἱ Θησέως. *Pausanias, lib.* I. *cap.* 23.

Ver. 493. —— τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν.]

—— et ipse doli fabricator Epeus.
Æn. II. 264.

Ibid. ——— σὺν Ἀθήνῃ.] Τουτέστι σὺν φρονήσει. *Eustath.*

Ver. 494. Ὅν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν.]

Cùm fatalis equus saltu super ardua venit
Pergama; et armatum peditem gravis attulit alvo. *Æn.* VI. 515.

Ver. 495. Ἀνδρῶν ἐμπλήσας.]

Huc delecta virûm sortiti corpora furtim
Includunt cæco lateri; penitusque cavernas
Ingentes, uterumque armato milite complent. *Æn.* II. 18.

Ver. 497. Αὐτίκ' ἐγὼ πᾶσιν.] *Eustathius* in commentario citat Αὐτίκα ϗ πᾶσι.

Ver. 503. Εἵατ' ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ, κεκαλυμμένοι ἵππῳ.] Vide suprà ad δ'. 272.

Ille non inclusus equo Minervæ
Sacra mentito, malè feriatos
Tröas et lætam Priami choreis
Falleret aulam.
Horat. Carm. lib. IV. *Ode* vi. *ver.* 13.

Ver. 504. Αὐτοὶ γάρ μιν Τρῶες ἐς ἀκρόπολιν ἐρύσαντο.]

Digitized by Google

Ὣς ὁ μὲν εἱστήκει· τοὶ δ' ἄκριτα πόλλ' ἀγόρευον,
Ἥμενοι ἀμφ' αὐτόν· τρίχα δέ σφισιν ἥνδανε βουλή,
Ἠὲ διατμῆξαι κοῖλον δόρυ νηλέϊ χαλκῷ,
Ἢ κατὰ πετράων βαλέειν ἐρύσαντας ἐπ' ἄκρας,
Ἢ ἐάαν μέγ' ἄγαλμα θεῶν θελκτήριον εἶναι,
Τῇ περ δὴ καὶ ἔπειτα τελευτήσεσθαι ἔμελλεν·
Αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι, ἐπὴν πόλις ἀμφικαλύψῃ
Δουράτεον μέγαν ἵππον, ὅθ' εἵατο πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες.
Ἤειδεν δ', ὡς ἄστυ διέπραθον υἷες Ἀχαιῶν,
Ἱππόθεν ἐκχύμενοι, κοῖλον λόχον ἐκπρολιπόντες.
Ἄλλον δ' ἄλλῃ ἄειδε πόλιν κεραϊζέμεν αἰπήν·

Sic ille quidem stabat; ii autem incerta multa prædicabant,
Sedentes circa ipsum: trifariàm autem ipsis placebat consilium,
Aut discindere cavum lignum sævo ferro,
Aut de rupe dejicere protractum in summitatem,
Aut sinere ingens simulacrum deorum placamen esse;
Quâ utique *sententiâ* etiam posteà, peragendum erat:
Fatale enim erat ut perirent, postquam urbs intra-se-conclusisset
Ligneum ingentem equum, ubi sedebant omnes optimates
Argivorum, Trojanis cædem et mortem ferentes.
Canebat porrò, ut urbem depopulati sint filii Achivorum,
Ex-equo effusi, cavis insidiis relictis.
Alium autem aliàs canebat urbem diripere excelsam;

Et monstrum infelix sacratâ sistimus arce.
Æn. II. 245.

Ver. 505. —— τοὶ δ' ἄκριτα πόλλ' ἀγόρευον, ——— Ἠὲ διατμῆξαι &c.]

Pars stupet innuptæ donum exitiale Minervæ,
Et molem mirantur equi: primusque Thymætes
Duci intra muros hortatur, et arce locari ———.
At Capys, et quorum melior sententia menti,
Aut pelago Danaûm insidias suspectaque dona
Præcipitare jubent, subjectisque urere flammis;
Aut terebrare cavas uteri et tentare latebras.
Scinditur incertum studia in contraria vulgus. *Æn.* II. 31.

Ibid. ——— ἄκριτα.] Vide ad *Il.* ζ. 434.

Ver. 506. ἀμφ' αὐτόν.] *Al.* ἄγχ' αὐτοῦ.

Ver. 507. —— διατμῆξαι.] *Al.* διαπλῆξαι notante *Eustathio.*

Ibid. —— κοῖλον δόρυ.]

——— *cavo* se *robore* promunt.
Æn. II. 260.

Ver. 509. Ἢ ἐάαν μέγ' ἄγαλμα θεῶν θελκτήριον εἶναι.]

Ducendum ad sedes simulacrum, orandaque Divæ
Numina conclamant ——. *Æn.* II. 232.

Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, Ἢ ἐᾶν μέγ' ἄγαλμα &c. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ibid. —— θελκτήριον.] Ἱλαστήριον. *Schol.* Vide suprà ad ά. 337.

Ver. 510. Τῇ περ δή.] *Quâ utique demùm sententiâ* ——.

Ver. 511. Αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι.]

—— jam Trojæ sic fata ferebant.
Æn. II. 34.

Ver. 512. Δουράτεον μέγαν ἵππον.] Vide suprà ad *ver.* 492.

Ver. 513. Ἀργείων.] Apud *Eustathium* in commentario, Ἀργεῖοι.

Ver. 514. Ἤειδεν δ', ὡς ἄστυ διέπραθον.] Ἐπίφησι γοῦν ὁ Ποιητὴς ἔχειν ἐκ τούτων ὕλην πολλὴν ποιήσεως, δι' ἧς καὶ ὅλον ἂν ἀπαρτισθείη βιβλίον· ὁποῖα ἐπραγματεύσαντο οἱ τὴν Τρωϊκὴν ἅλωσιν γράψαι πραγματευσάμενοι. *Eustath.*

Ibid. — διέπραθον.] Vide infrà ad ξ. 467.

Ver. 515. Ἱππόθεν ἐκχύμενοι, κοῖλον λόχον ἐκπρολιπόντες.]

——— illos patefactus ad auras
Reddit equus, lætique cavo se robore
promunt. *Æn.* II. 259.

Pulchrum et hoc: vim tamen vocis, ἐκχύμενοι, minùs videtur attigisse. Ἔχει δὲ

Digitized by Google

Αὐτὰρ Ὀδυσσῆα προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο
Βήμεναι, ἠΰτ' Ἄρηα, σὺν ἀντιθέῳ Μενελάῳ.
Κεῖθι δὴ αἰνότατον πόλεμον φάτο τολμήσαντα
Νικῆσαι καὶ ἔπειτα, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Τήκετο· δάκρυ δ' ἔδευεν ὑπὸ βλεφάροισι παρειάς.
Ὡς δὲ γυνὴ κλαίῃσι φίλον πόσιν ἀμφιπεσοῦσα,
Ὅς τε ἑῆς πρόσθεν πόλιος λαῶν τε πέσῃσιν,
Ἄστεϊ καὶ τεκέεσσιν ἀμύνων νηλεὲς ἦμαρ·
Ἡ μὲν τὸν θνήσκοντα καὶ ἀσπαίροντ' ἐσιδοῦσα,
Ἀμφ' αὐτῷ χυμένη λίγα κωκύει· οἱ δέ τ' ὄπισθεν
Κόπτοντες δούρεσσι μετάφρενον, ἠδὲ καὶ ὤμους,
Εἴρερον εἰσανάγουσι, πόνον τ' ἐχέμεν καὶ ὀϊζύν·
Τῆς δ' ἐλεεινοτάτῳ ἄχεϊ φθινύθουσι παρειαί·
Ὣς Ὀδυσεὺς ἐλεεινὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβεν.

At Ulyssem ad ædes Deïphobi
Ivisse, tanquam Martem, cum deo-pari Menelao.
Illic jam gravissimum bellum dicebat ausum
Vicisse etiam deindè, per magnanimam Minervam.
Hæc utique cantor cantabat eximius: at Ulysses
Tabescebat; lachryma autem rigabat sub palpebris genas
Ut verò fœmina flet dilectum virum, *ei*-circumvoluta,
Qui suam ante urbem populumque ceciderit,
Urbi et liberis arcens sævum diem:
Hæc quidem illum morientem et palpitantem intuita,
Super illum fusa stridulè ejulat; illi verò ponè
Cædentes hastis tergum, atque etiam humeros,
Servitutem inducunt, laboremque ut-sustineat et ærumnam;
Hujus autem miserabilissimo dolore tabescunt genæ:
Sic Ulysses miserabilem sub palpebris lachrymam stillabat.

ϰ) σπȣδῆς πολλῆς ἔνδειξιν τὸ "ἐκχύμενοι·" ὡς εἰ ϰ) διερῷ ποδὶ [infrà ί. 43.] ἐκδραμεῖν εἶπεν αὐτȣ̀ς. Καὶ ἔχει ἔμφασιν ἡ λέξις, καθὰ ϰ) τὸ εἰς ἵππον κατεβαίνομεν, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φανεῖται. *Eustath.* Vide infrà ad λ'. 522.

Ver. 517. Αὐτὰρ Ὀδυσσῆα προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο Βήμεναι.] Vide *Virgil. Æn.* VI. 513. &c.

Ibid. —— προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο.] Ἐκ τȣ́τȣ οἱ μεταγενέστεροι τὴν Ἑλένην ϰ) Δηϊφόβῳ γήμασθαι λέγȣσιν. *Schol.* Vide suprà ad δ'. 276. Cæterùm *Eustatbius* citat, ποτὶ δώματα. Quod perindè est. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 520. Νικῆσαι ϰ) ἔπειτα, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.] Ἔοικε γὰρ φρονήσει κατορθῶσαι ϰ) τὴν τοιαύτην σὺν Μενελάῳ μάχην ὁ Ὀδυσσεὺς. *Eustath.*

Ver. 524. —— πρόσθεν πόλιος.] *Al.* προπάροιθε πόλιος· atque ita in commentario citat *Eustathius*. Quæ si vera lectio, vox πόλεος (uti et notavit *Barnesius*) enuntianda erit δισσυλλάβως. Vide infrà ad *ver*. 560. et ad *Il.* β'. 811.

Ver. 529. —— Εἴρερον·] Αἰχμαλωσίαν, δȣλείαν τὴν περὶ τὰ ἔργα. Καὶ ἀναπέπλασται κατ' ἀρχὴν παρὰ τὸ ἐρᾶν μετὰ ἐλευθερίας εἴρειν ϰ) λέγειν τȣ̀ς δȣ́λȣς. *Schol.*

Ver. 530. —— φθινύθȣσι.] *Al.* φθίνουσι. Utrumque salvâ prosodiâ. Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 531. Ὣς Ὀδυσεὺς ἐλεεινὸν.] Ἱςέον δὲ ὅτι δεινῶς τῷ Ποιητῇ πέπλασται τά τε κατὰ τὸν δȣ́ρειον ἵππον, ϰ) ἀκολȣ́θως ὁ τȣ̃ Ὀδυσσέως πολὺς κλαυθμὸς. Ἵνα ἐρωτηθεὶς τί τὸ τοῦ κλαίειν ȣ̃τως αἴτιον, ϰ) γνωσθεὶς, πολυπραγμονηθῇ, καὶ ἀναγκαίως ἐξείπῃ τὰ καθ' ἑαυτὸν· ϰ) ȣ̃τω σχῇ παρείσδυσιν τὰ ἐφεξῆς ἱστορηθησόμενα. *Eustath.*

Digitized by Google

Ἔνθ' ἄλλους μὲν πάντας ἐλάνθανε δάκρυα λείβων,
Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἐπεφράσατ', ἠδ' ἐνόησεν,
Ἥμενος ἄγχ' αὐτοῦ, βαρὺ δὲ στενάχοντος ἄκουσεν·
Αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Δημόδοκος δ' ἤδη σχεθέτω φόρμιγγα λίγειαν,
Οὐ γάρ πως πάντεσσι χαριζόμενος τάδ' ἀείδει.
Ἐξ οὗ δορπέομέν τε, καὶ ὤρορε θεῖος ἀοιδὸς,
Ἐκ τοῦδ' οὔπω παύσατ' ὀϊζυροῖο γόοιο
Ὁ ξεῖνος· μάλα πού μιν ἄχος φρένας ἀμφιβέβηκεν.
Ἀλλ' ἄγ', ὁ μὲν σχεθέτω, ἵν' ὁμῶς τερπώμεθα πάντες,
Ξεινοδόκοι καὶ ξεῖνος· ἐπεὶ πολὺ κάλλιον οὕτω.
Εἵνεκα γὰρ ξείνοιο τάδ' αἰδοίοιο τέτυκται,
Πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τά οἱ δίδομεν φιλέοντες.
Ἀντὶ κασιγνήτου ξεῖνός θ' ἱκέτης τε τέτυκται
Ἀνέρι, ὅστ' ὀλίγον περ ἐπιψαύει πραπίδεσσι.
Τῷ νῦν μηδὲ σὺ κεῦθε νοήμασι κερδαλέοισιν,

Ibi alios quidem omnes latebat lachrymas fundens:
Alcinöus autem ipsum solus animadvertit atque observavit,
Sedens prope ipsum, gravitèr autem ingemiscentem audivit:
Statim verò Phæacibus remigii-studiosis dicebat;
" Audite, Phæacum ductores atque principes,
" Demodocus verò jam cohibeat citharam argutam;
" Nequaquam enim omnibus gratificans hæc cantat.
" Ex quo cœnavimusque, et cœpit divinus cantor,
" Ex hoc nunquam cessavit ab ærumnoso luctu
" Hospes; valdè ipsum quodammodo dolor mentem circumdedit.
" Sed age, ille quidem cesset, ut simul oblectemur omnes,
" Hospitio-suscipientes, hospesque: quoniam multò satius ita.
" Propter enim hospitem hæc venerandum parata sunt,
" Deductio et amica dona, quæ ei damus amantèr-excipientes.
" Instar fratris et hospes et supplex est
" Viro, qui utique vel paululùm attingat mente.
" Ideò nunc neque tu cela ingenio versuto,

Ver. 532. ——— ἐλάνθανε.] Vide infrà ad λʹ. 101.

Ver. 533. ——— ἐπεφράσατ'.] Vide ad *Il.* ά 140.

Ver. 539. —— καὶ ὤρορε θεῖος ἀοιδὸς.] Τὸ δὲ, ὤρορεν ἀοιδὸς, —— δηλοῖ —— τὸ, ὁρμηθεὶς θεοῦ· ὃ πρὸ ὀλίγων ἐγράφη, [suprà *ver.* 73.] ἔνθα ἐμπνεῖσθαι ὑπὸ Μούσης ὁ ἀοιδὸς ἐλέγετο. *Eustath.* Atqui vox ὤρορε propriè significat, "*se ipse incitavit;*" hoc est, "*exorsus est.*" Similitèr *ver.* 540. οὔπω παύσατ'· "*nunquam se ipse compescuit:*" id est, "*nunquam desiit.*" Vide suprà ad ί. 491. et infrà ad ί. 296.

Ibid. —— ὤρορε.] *Al.* ὤρετο.

Ibid. —— θεῖος ἀοιδὸς.] Apud *Eustathium* in commentario, θεῖος ἀοιδὸς.

Ver. 541. —— μάλα.] *Al.* μέγα.

Ver. 543. —— οὕτω.] Apud *Eustathium*, οὕτως. *Al.* ἐστὶ.

Ver. 546. Ἀντὶ κασιγνήτου ξεῖνος.

——————— τί γὰρ
Ξένου ξένοισιν ἐστὶν εὐμενέστερον;
Æschylus, Choeph. ver. 700.

Ver. 547. — ἐπιψαύει πραπίδεσσι.] Ἅπτεται ταῖς φρεσίν· ὅ ἐστι φρόνιμος ἐστί. *Schol.*

Digitized by Google

"Ὅ,ττι κέ σ' εἴρωμαι· φάσθαι δέ σε κάλλιον ἐστίν.
Εἴπ' ὄνομ', ὅ,ττι σε κεῖθι κάλεον μήτηρ τε, πατὴρ τε,
Ἄλλοι θ', οἳ κατὰ ἄστυ, καὶ οἳ περιναιετάουσιν.
Οὐ μὲν γάρ τις πάμπαν ἀνώνυμος ἔστ' ἀνθρώπων,
Οὐ κακὸς, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸς, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται,
Ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τίθενται, ἐπεί κε τέκωσι τοκῆες.
Εἰπὲ δέ μοι γαῖάν τε τεὴν, δῆμόν τε, πόλιν τε·
Ὄφρα σε τῇ πέμπωσι τιτυσκόμεναι φρεσὶ νῆες.
Οὐ γὰρ Φαιήκεσσι κυβερνητῆρες ἔασιν,
Οὐδέ τι πηδάλι' ἐστὶ, τά τ' ἄλλαι νῆες ἔχουσιν·
Ἀλλ' αὐταὶ ἴσασι νοήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν·
Καὶ πάντων ἴσασι πόλιας καὶ πίονας ἀγροὺς
Ἀνθρώπων· καὶ λαῖτμα τάχισθ' ἁλὸς ἐκπερόωσιν,
Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμέναι· οὐδέ ποτέ σφιν
Οὔτε τι πημανθῆναι ἔπι δέος, οὐδ' ἀπολέσθαι.
Ἀλλὰ τάδ' ὥς ποτε πατρὸς ἐγὼν εἰπόντος ἄκουσα

" Quodcunque te percontatus fuero: dicere nempè tè satius est.
" Dic nomen, quo te illic vocabant materque, paterque,
" Aliique, qui in urbe *tuâ*, et qui circùm-habitant.
" Etenim nemo omninò absque-nomine est hominum,
" Neque malus, neque bonus, postquam primùm natus sit;
" Sed omnibus imponunt, simùl-atque genuerint parentes.
" Dic etiam mihi terramque tuam, populumque, urbemque,
" Ut te illuc mittant collimantes mente naves.
" Non enim Phæacibus navium-gubernatores sunt,
" Neque omninò gubernacula sunt, quæ scilicèt aliæ naves habent;
" Sed ipsæ sciunt cogitata et mentes virorum;
" Et omnium nôrunt urbes et pingues agros
" Hominum; et undas celetrimè maris tranant,
" Caligine et nebulâ obtectæ: neque unquam ipsis
" Neque damni quid subeundi est metus, neque pereundi.
" Sed hæc ita quondam patrem ego locutum audivi

Ver. 549. —— φάσθαι,] *Barnesius* edidit φᾶσθαι Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ξ. 471.

Ver. 550. —— κάλλιον.] Enuntiabatur ac si scriptum esset κάλλιν, vel κάλλιον. Ut rectè annotaverunt *Henricus Stephanus* et *Barnesius*.

Ver. 552. Οὐ μὲν γάρ τις πάμπαν ἀνώνυμος.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ "ὁ πάμπαν ἀνώνυμος" δύναται καὶ πρὸς ἀκρίβειαν διαστολικὴν ὁμωνυμίας ἀρῆσθαι. Ἄλλως μὲν γὰρ εἴη ἄν τις ἀνώνυμος, ὡς ἀκλεὴς καὶ μὴ ὀνομαστὸς· ἀνώνυμος δὲ οὐκ ἂν εἴη, ὡς μὴ ἔχων τι κύριον ὄνομα. *Eustath.* Atqui vox πάμπαν non ad ἀνώνυμος, sed ad τις referanda est. Ut liquet ex sequente, Ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τίθενται &c. *ver.* 554.

Ver. 554. —— ἐπὶ πᾶσι τίθενται, ἐπεί κε τέκωσι.] Εἰ δ' ὁ μὲν νόμος, ὃν πάντες ἐπίστασθε ὁμοίως ἐμοὶ, τοὺς γονέας ποιεῖ κυρίους οὐ μόνον θέσθαι τοὔνομα ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξαλεῖψαι, ἐὰν βούλωνται, καὶ ἀποκηρύξαι· ἐπέδειξα δ' &c. *Demosthenes, Orat.* I. *advers. Bœot. sub fine.*

Ibid. —— τοκῆες.] *Al.* γονῆες.

Ver. 555. —— δῆμόν τε, πόλιν τε.] Vide ad *Il.* β'. 547.

Ver. 560. —— ἴσασι πόλιας.] Pronuntiabatur πόλιας. Uti notavit *Barnesius*. Atque ita scriptum occurrit, *ver.* 574.

Ver. 564. 571. Ἀλλὰ τάδ' &c.] Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ κατὰ τὸν χρησμὸν χωρίον, ὀβελίσκους ἔχει μετὰ ἀστέρων· δι' ὧν δηλοῦται, ὡς ἐνταυθοῖ μὲν οὐ καλῶς κεῖται τὰ

Digitized by Google

Ναυσιθόου, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι
Ἡμῖν, οὕνεκα πομποὶ ἀπήμονες εἰμὲν ἁπάντων.
Φῆ ποτὲ Φαιήκων ἀνδρῶν εὐεργέα νῆα
Ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
Ῥαισέμεναι, μέγα δ' ἧμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν.
Ὣς ἀγόρευ' ὁ γέρων· τὰ δέ κεν θεὸς ἢ τελέσειεν,
Ἤ κ' ἀτέλεστ' εἴη, ὥς οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Ὅππη ἀπεπλάγχθης τε, καὶ ἅς τινας ἵκεο χώρας
Ἀνθρώπων· αὐτούς τε, πόλεις τ' εὖ ναιεταώσας·
Ἠ μὲν ὅσοι χαλεποί τε, καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι·
Οἵ τε φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής.
Εἰπὲ δ', ὅ,τι κλαίεις καὶ ὀδύρεαι ἔνδοθι θυμῷ,
Ἀργείων, Δαναῶν, ἠδ' Ἰλίου οἶτον ἀκούων.
Τὸν δὲ θεοὶ μὲν τεῦξαν, ἐπεκλώσαντο δ' ὄλεθρον
Ἀνθρώποις, ἵνα ᾗσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή.

" Nausithöum, qui dicebat Neptunum succensere
" Nobis, quòd deductores tuti simus omnium.
" Dixit aliquandò Phæacum virorum affabrè-factam navem
" Ex deductione reversam in obscuro ponto
" Perditurum *eum* esse, ingentemque nobis montem urbi obducturum.
" Sic prædicabat senex: ea verò deus vel perfecerit,
" Vel imperfecta sint, ut ei placitum est in animo.
" Verùm age mihi hoc dic, et verè enarra,
" Ubinam erraveris, et ad quasnam perveneris regiones
" Hominum; *enarra* ipsosque, urbesque benè-habitatas:
" Et quotquot sævique et agrestes, neque justi;
" Quique hospitales, et iis mens sit deorum-reverens.
" Dic item, quidnam fleas et lugeas intra animum,
" Argivorum, Danaorum, atque Ilii fatum audiens.
" Hoc autem dii quidem fecerunt, destinâruntque interitum
" Hominibus, ut sit et posteris cantilena.

πῆ, ἀλλαχοῦ δὲ ἄριστα ἔχει· [infrà ν'. 172. &c.] Δοκεῖ γὰρ οὐ πιθανῶς πλασθῆναι τὸ πεμφθῆναι οἴκαδε ξεῖνον ὑπὸ Φαιάκων ἔχθιστον τῷ Ποσειδῶνι, οὗ τὸν φόβον ἐπίσειεν ὁ χρησμὸς τοῖς Φαίαξιν· εἰ, μεμνημένοι μὲν τοῦ χρησμοῦ, οὐκ ἂν πιθανῶς ἀποπέμψαι τὸν ξένον τολμήσωσι· μὴ μεμνημένοι δὲ, καὶ διὰ τοῦτο πέμψαντες, μνησθεῖεν ἂν τοῦ χρησμοῦ, ὅτε κακῶς πάθωσιν· [infrà ν'. 162.] *Eustath.*

Ibid. ——— τάδ'.] *Al.* τόδ'.

Ver. 568. ——— ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ Ῥαισέμεναι.] Vide infrà ν'. 162. 163.

Ver. 569. Ῥαισέμεναι.] *Al.* Ῥαίσασθαι.

Ibid. ——— ἧμιν ὄρος.] Σημείωσαι ὅτι τὸ "ἡμῖν" ἐγκλιθὲν συνέστειλεν ἀσυνήθως τὴν λήγουσαν, καὶ διὰ τοῦτο προπερισπάσθη. *Eustath.*

Ver. 571. Ἤ κ' ἀτέλεστ' εἴη.] Νῦν τὸ, "εἴη," inquit *Scholiastes*, ἀντὶ τοῦ ἐάσει [vel ἐάσειεν.] Quod si verum sit, scribendum erit, notante *Barnesio*, ἐᾷη. Atque hoc quidem aptiùs congruet et cum præcedente τελέσειεν, et cum sequenti "ὥς οἱ φίλον ἔπλετο."

Ibid. ——— ὥς οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.]

Θεοὶ δὲ κατὰ σφέτερον πάντα τελοῦσι νόον.
Theogn. Gnom. ver. 142.

Ver. 573. Ὅππη ἀπεπλάγχθης τε, καὶ ἅς τινας ἵκεο χώρας.]

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris? *Æn.* I. 373.

Ver. 579. ——— ἐπεκλώσαντο δ'.] *Al.* ἐπεκλώσαντο τ'.

Ver. 580. Ἀνθρώποις, ἵνα ᾗσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή.] *Al.* Ἀνθρώποισιν ἅπασι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδήν.

Digitized by Google

Ἦ τις τοι καὶ πηὸς ἀπώλετο Ἰλιόθι πρὸ,
Ἐσθλὸς ἐὼν γαμβρὸς, ἢ πενθερὸς, οἵ τε μάλιστα
Κήδιστοι τελέθουσι, μεθ' αἷμά τε καὶ γένος αὐτῶν;
Ἦ τίς που καὶ ἑταῖρος ἀνὴρ κεχαρισμένα εἰδὼς
Ἐσθλός; ἐπεὶ οὐ μέν τι κασιγνήτοιο χερείων
Γίνεται, ὅς κεν, ἑταῖρος ἐὼν, πεπνυμένα εἰδῇ.

"An aliquis tibi cognatus periit ante Ilium,
"Qui eximius erat gener, aut socer, qui utique maximè
"Curæ sunt, post sanguinem et genus *hominum* ipsorum?
"An aliquis fortassè socius vir grata doctus
"Eximius? Quoniam nequaquam quidem fratre inferior
"Est, qui, socius cùm sit, prudentia doctus sit."

Ibid. —— ἐσσομένοισιν ἀοιδὴ.] Ὁ δὲ οἶτος τῶν Δαναῶν ϗ τῶν Ἰλιέων, ὅς ἐστι καὶ τοῖς ἐσομένοις ἀοιδὴ, τὴν Ὁμηρικὴν Ἰλιάδα αἰνίττεται. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 489.

Ver. 581. Ἦ τις τοι καὶ πηὸς.] Ὁ —— "καὶ" σύνδεσμος, δευτερεύειν δηλοῖ τὸν πηὸν τοῦ ἐξ αἵματος γένους. *Eustath.* Mihi vocula ϗ eam potiùs videtur hîc habere vim, ut *Alcinous Ulyssem* percontari intelligatur, utrùm Græcorum et Trojanorum fatum in universum solummodò lugeat; an ipse cognatum *etiam*, aut amicum aliquem, isto in bello perdiderit?

Ibid. —— πηὸς —— Ἐσθλὸς ἐὼν γαμβρὸς, ἢ πενθερὸς.] Πηὸς συγγενὴς, κατ' ἐπιγαμίαν, ἢ πόῤῥωθεν συγγενὴς *Schol.* Atque hoc quidem sensu alibi usurpari videtur vox πηός. Alioqui multò meliùs et majori cum vi procedet sententia, si post ἐὼν distinguatur, et per πηὸς intelligatur proximâ cognatione conjunctus; sive qui sit ex eorum numero quos appellat Poëta αἷμα καὶ γένος αὐτῶν, *ver.* 583. Ut percontetur *Alcinöus* primùm an *Ulysses* cognatum aliquem proximum, (ut patrem, fratrem, &c.) deindè an aliquem remotiorem, (ut generum, socerum, &c.) denique an amicum amiserit? At secundum vulgatam interpretationem, de cognatis remotioribus et amicis solummodo sciscitatur, consanguineorum proximorum non meminit.

Ibid. —— ἀπώλετο.] *Eustathius* in commentario legit, ἀπέφθιτο. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 583. —— αὐτῶν.] *Al.* ἀνδρῶν.

Ver. 584. Ἦ τις που.] *Al.* Ἦ πού τις.

Ibid. —— κεχαρισμένα εἰδὼς.] *Al.* πεπνύμενα εἰδὼς.

Ver. 585. —— οὐ μέν τι κασιγνήτοιο χερείων.] *Al.* κασιγνήτοιο γε χέρειων.

Νόμιζ' ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους.
Incert. apud Grotium in Excerptis.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ʽΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ι′.

ʽΥπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ι′.

ΑΡΧΗ` τῶν ʼΟδυσσέως διηγημάτων, ἐν οἷς φησὶ πεπολεμηκέναι τοῖς Κίκοσι, καὶ πρὸς τοὺς Λωτοφάγους παραγενέσθαι, καὶ πρὸς τὸν Κύκλωπα Πολύφημον πορευθῆναι· καὶ τοῦτον, φαγόντα ἓξ ἤδη ἑταίρους, ἐκτυφλῶσαι.

ʼΕπιγραφαί.

Τὰ περὶ Κίκονας, καὶ Λωτοφάγους, καὶ Κύκλωπας.

ʼΑλλως,

Κυκλωπεία.

ʼΑλλως,

Λωτοφάγων, Κικόνων, σὺν Κυκλώπεσσιν, ʼΙῶτα.

ΤΟ`Ν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις ʼΟδυσσεύς·
ʼΑλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
ʼΗτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ

LIB. IX.

HUNC autem respondens allocutus est prudens Ulysses;
Alcinöe rex, omnium clarissime populorum,
Sanè hoc pulchrum est, audire cantorem

Ver. 3. ʼΗτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν. ʼΕστὶ δὲ κ̀ χαλκῆ εἰκων [τοῦ ʼΑναξήνορος] ἐν τῷ θεάτρῳ [τῶν Μαγνήτων,] ἐπιγραφὴν ἔχουσα·

ʼΗτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ,
Τοιοῦ γ᾽, οἷος ὅδ᾽ ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν.
Strabo, Geograph. lib. XIV. *p.* 959. *al.* 648.

Digitized by Google

Τοιοῦδ', οἷος ὅδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν·
Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ τέλος χαριέστερον εἶναι,
Ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα,
Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ,
Ἥμενοι ἑξείης· παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι
Σίτου καὶ κρειῶν· μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων

Talem, qualis hic est, diis assimilis voce:
Non enim ego ullum puto eventum gratiorem esse,
Quàm cùm lætitia quidem detineat populum universum,
Convivæque per domum audiant cantorem,
Sedentes ordine; juxta autem plenæ sint mensæ
Pane et carnibus; vinum autem ex cratere hauriens

Ver. 4. Τοιοῦδ'.] Apud *Strabonem*, loco jam citato, Τοιοῦ γ'. Quæ et potior lectio.

Ibid. —— αὐδήν.] Apud *Strabonem*, αὐδῇ.

Ver. 5. Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ &c.] Καὶ μὴν ἀπόχρη γε, ὥσπερ ἔσται τὸ αὐτὸ τέλος εὐδαιμονίας καὶ παρασιτικῆς. Φανεῖται δὲ οὕτως· ὁ γὰρ σοφὸς Ὅμηρος τὸν τοῦ παρασίτου βίον θαυμάζων, ὡς ἄρα μακάριος καὶ ζηλωτὸς εἴη μόνος· "Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ &c." καὶ ὡς οὐχ ἱκανῶς ταῦτα θαυμάζων, μᾶλλον τὴν αὐτοῦ γνώμην ποιεῖ φανερωτέραν, εὖ λέγων, [infrà *ver.* 11.] "Τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται "εἶναι·" οὐχ ἕτερόν τι ἐξ ὧν φησὶν, ἢ τὸ παρασιτεῖν εὔδαιμον νομίζων. Καὶ μὴν οὐδὲ τῷ τυχόντι ἀνδρὶ περιτέθεικε τούτους τοὺς λόγους, ἀλλὰ τῷ σοφωτάτῳ τῶν Ἑλλήνων. *Lucian. De Parasito.* Porrò vituperat hunc locum *Plato*: Τί δέ; ποιεῖν ἄνδρα τὸν σοφώτατον λέγοντα, ὡς δοκεῖ αὐτῷ κάλλιστον εἶναι πάντων, ὅταν "παρα"πλεῖαι ὦσι τράπεζαι Σίτου καὶ κρειῶν &c." δοκεῖ σοι ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς ἐγκράτειαν ἑαυτοῦ ἀκούειν νέῳ; —— Οὐ μὰ τὸν Δία, οὔ μοι φαίνεται ἐπιτήδειον. *De Republ. lib.* III. Alii *Ulyssem* hæc, ut *Phæacibus* grata, eorumque moribus consentanea, dicere existimant. Ὁ δὲ παρὰ τῷ Ὁμήρῳ Ὀδυσσεὺς ἡγεμὼν δοκεῖ γεγενῆσθαι Ἐπικούρῳ τῆς πολυθρυλλήτου ἡδονῆς· ὅσπερ φησίν· "Οὐ γὰρ ἔγωγε &c." Ὁ δὲ Μεγακλείδης φησὶ τὸν Ὀδυσσέα καθομιλοῦντα τοὺς καιροὺς, ὑπὲρ τοῦ δοκεῖν ὁμοήθης τοῖς Φαίαξιν εἶναι, τὸ ἁβροδίαιτον αὐτῶν ἀσπάζεσθαι, πεπυσμένον τοῦ Ἀλκινόου [suprà Θ'. 248.] "Αἰεὶ "δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη &c." Μόνως γὰρ οὕτως ᾤετο, ὧν ἤλπιζε μὴ διαμαρτεῖν. *Athenæus, lib.* XII. *cap.* 1. Similitèr accipit *Hermogenes* περὶ Ἰδεῶν, *lib.* II. cap. περὶ δεινότητος· itemque *Eustathius*, in commentario ad Θ'. 248. suprà, et ad hunc locum. Vide et *Athenæum, lib.* V. *cap.* 4.

Ibid. —— τέλος χαριέστερον εἶναι.] Καὶ σημαίνει —— τὸ τέλος, τὴν θυσίαν. Καὶ Ὅμηρος, "Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ τέλος &c." Τελετὰς τε καλοῦμεν τὰς ἔτι μείζους καὶ μετά τινος μυστικῆς παραδόσεως ἑορτὰς, τῶν εἰς αὐτὰς δαπανημάτων ἕνεκα· τελεῖν γὰρ, τὸ δαπανᾶν. *Athenæus, lib.* II. *cap.* 3. *sub fine.* "Mihi "vero" (inquit *Casaubonus* in annotationibus ad locum) "et absurdum videtur et "ridiculum quod scribitur hîc ab auctore; "τέλος significare θυσίαν in eo quem pro"fert Homeri loco. —— Est sanè familia"ris Ionicè scribentibus dictio τέλος, quæ "sæpè nihil sonat aliud quam χρῆμα, *res.* "Τέλος θανάτου, *res mortis*, pro morte, sæpè "apud Homerum et Hippocratem; ut *res* "*voluptatum*, Plauto, pro voluptates. Hoc "etiam modo exponas rectè, οὐδὲν τέλος χα"ριέστερον, *res nulla gratior.*" *Scholiastes* alitèr interpretatur; Ταῦτα (inquit) ἁρμοζόμενος τῷ καιρῷ λέγει· οὐ τοῦ παντὸς δὲ βίου τέλος εἴρηκεν τὴν ἡδονὴν, ἀλλὰ συμποσίου τινός. Sed malè.

Ver. 6. —— ἔχῃ.] *Al.* ἔχει.

Ibid. —— κατὰ δῆμον ἅπαντα.] *Eratosthenes* apud *Athenæum, lib* I. *cap.* 14. legendum vult, κακότητος ἀπούσης. Sed malè; uti notant *Barnesius*, et *Causabonus* in annotationibus ad hunc *Athenæi* locum.

Ver. 7. Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζονται ἀοιδοῦ.] Καὶ τὴν μουσικὴν οἱ πρότερον εἰς παιδείαν ἔταξαν, οὐχ ὡς ἀναγκαῖον· οὐδὲν γὰρ ἔχει τοιοῦτον· οὐδ' ὡς χρήσιμον, ὥσπερ τὰ γράμματα, πρὸς χρηματισμὸν, καὶ πρὸς οἰκονομίαν, καὶ πρὸς μάθησιν, καὶ πρὸς πολιτικὰς πράξεις πολλάς· —— οὐδ' αὖ, καθάπερ ἡ γυμναστικὴ, πρὸς ὑγίειαν καὶ ἀλκήν· οὐδέτερον γὰρ τούτων ὁρῶμεν γιγνόμενον ἐκ τῆς μουσικῆς. Λείπεται τοίνυν πρὸς τὴν ἐν τῇ σχολῇ διαγωγήν· εἰς ὅπερ καὶ φαίνονται παράγοντες αὐτήν. Ἣν γὰρ οἴονται διαγωγὴν εἶναι τῶν ἐλευθέρων, ἐν ταύτῃ τάττουσι. Διόπερ —— φησὶν Ὀδυσσεὺς ταύτην ἀρίστην εἶναι διαγωγὴν, ὅταν εὐφραινομένων τῶν ἀνθρώπων, "Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' "ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ, Ἥμενοι ἑξείης." *Aristot. de Republ. lib* VIII. *cap.* 3.

Ibid. —— ἀκουάζωνται.] *Al.* ἀκουάζονται.

Ver. 8. —— παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι.]

—— dapes, et plenæ pocula mensæ.
Æn. XI. 738.

Ver. 9. —— δ' ἐκ κρητῆρος.] Apud *Maxi-*

Digitized by Google

Οἰνοχόος φορέῃσι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσιν·
Τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι.
Σοὶ δ' ἐμὰ κήδεα θυμὸς ἐπετράπετο στονόεντα
Εἴρεσθ', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στοναχίζω.
Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὑστάτιον καταλέξω;
Κήδε' ἐπεί μοι πολλὰ δόσαν θεοὶ οὐρανίωνες.
Νῦν δ' ὄνομα πρῶτον μυθήσομαι, ὄφρα καὶ ὑμεῖς
Εἴδετ'· ἐγὼ δ' ἂν ἔπειτα, φυγὼν ὕπο νηλεὲς ἦμαρ,
Ὑμῖν ξεῖνος ἔω, καὶ ἀπόπροθι δώματα ναίων.
Εἴμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν
Ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει·
Ναιετάω δ' Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ' ὄρος αὐτῇ
Νήριτον, εἰνοσίφυλλον, ἀριπρεπές· ἀμφὶ δὲ νῆσοι

Pincerna afferat et infundat poculis:
Hoc quiddam mihi pulcherrimum in mente videtur esse.
Tibi verò meas ærumnas animus instituit luctuosas
Sciscitari; ut adhuc magìs lugens ingemiscam.
Quid primùm, quid autem deindè, quid verò ultimum narrabo?
Ærumnas quandoquidem mihi multas dederunt Dii cœlestes.
Nunc verò nomen primùm dicam; ut et vos
Sciatis; ego verò deindè, postquam-effugero sævum fatum,
Vobis hospes sim, etiam longè domum habitans:
Sum Ulysses Laërtiades, qui omnibus dolis
Hominibus curæ-sum, et mea fama ad cœlum pervenit:
Habito autem Ithacam apricam: in ipsâ verò mons *est*
Neritus, nemorosus, conspicuus: circùm autem insulæ

mum Tyrium, § 37. (notante *Barnesio*,) δὲ κρητῆρος.

Ver. 10. —— φορέῃσι.] Apud eundem προχέῃσι.

Ver. 12. Σοὶ δ' ἐμὰ κήδεα.]

Infandum, regina, jubes renovare dolorem ——.
Sed si tantus amor casus cognoscere nostros, ——
Incipiam ————. *Æn.* II. 3. 10. 12.

Καὶ μὴν ὅγε Ὀδυσσεὺς τῷ Ἀλκινόῳ, "Σοὶ δ' "ἐμὰ κήδεα θυμὸς ἐπετράπετο στονόεντα Εἴ"ρεσθαι, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχί"ζω." Καὶ πρὸς τὸν χορὸν ὁ Οἰδίπους, [*Sophocl. Oedip. Colon. ver.* 501.] "Δεινὸν μὲν "τὸ πάλαι κείμενον ἤδη κακὸν, Ὦ ξεῖν', ἐπε"γείρειν." —— Τῶν οὖν κακῶν φυλακτέον ἐστὶ τὰς ἐρωτήσεις. Ἀνιῶνται γὰρ διηγούμενοι καταδίκας αὐτῶν, ἢ ταφὰς παίδων, ἢ τινὰς κατὰ γῆν οὐκ εὐτυχεῖς ἢ κατὰ θάλατταν ἐμπορίας. *Plutarch. Symposiac. lib.* II. *Probl.* 1.

Ibid. —— ἐπετράπετο.] Τουτέστιν ἐπέτρεψε. *Eustath.* Sed vide suprà ad ἱ. 491. et infrà ad *ver.* 296. *hujus libri.*

Ver. 13. — στοναχίζω.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, στεναχίζω. Atque ita legitur apud *Eustathium* in commentario, et apud *Plutarchum*, loco suprà ad *ver.* 12. citato.

Ver. 14. Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα.] Apud *Eustathium*, Τί πρῶτον τοι ἔπειτα. *Al.* τί ἔπειτα.

Ver. 19. Εἴμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης.]

Sum pius Æneas————. *Æn.* I. 382.

Ibid. —— ὃς πᾶσι δόλοισιν Ἀνθρώποισι μέλω.] Vide suprà ad γ'. 121.

Ver. 20. —— ἵκει.] *Al.* ἥκει.

Ver. 21. —— Ἰθάκην εὐδείελον.] Πρὸς δύσιν τῶν ἄλλων κειμένων. *Schol.* "Cæterùm in "versu Homeri" (inquit *Xylander* in annotationibus ad *Strabonem*, *lib.* X. *pag.* 696. *al.* 454.) "ἐπήλατος, pro εὐδείελος, legitur; "longè quidem rectiùs." Immò verò minùs rectè; ut liquet ex *Odyss.* δ'. 605. notante *Barnesio*.

Ibid. —— ἐν δ' ὄρος αὐτῇ Νήριτον.] Τὸ δὲ Νήριτον —— Κράτης τε, ἐν τῷ περὶ λιμένων, Νήϊον γράφει· καὶ Φιλόξενος δὲ ὁμοίως· ὃς καὶ τὴν Ἰθάκην ὑπονήϊον ἐντεῦθεν εἰρῆσθαι φησίν. *Eustath.* Vide suprà ad ά. 186. et γ'. 81. *Al.* Νήρικον.

Digitized by Google

Πολλαὶ ναιετάουσι μάλα σχεδὸν ἀλλήλησι,
Δουλίχιόν τε, Σάμη τε, καὶ ὑλήεσσα Ζάκυνθος·
Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη εἰν ἁλὶ κεῖται
Πρὸς ζόφον, (αἱ δέ τ' ἄνευθε πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,)
Τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος· οὔτι ἔγωγε
Ἧς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι.
Ἦ μέν μ' αὐτόθ' ἔρυκε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι·
Ὣς δ' αὔτως Κίρκη κατερήτυεν ἐν μεγάροισιν
Αἰαίη, δολόεσσα, λιλαιομένη πόσιν εἶναι·
Ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθον.
Ὣς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος οὐδὲ τοκήων
Γίνεται, εἴπερ καί τις ἀπόπροθι πίονα οἶκον

Multæ habitantur valdè propè invicem,
Dulichiumque, Sameque, et nemorosa Zacynthus:
Ipsa autem humilis longè-suprema in mari jacet
Ad Occasum, (illæ verò seorsùm ad auroram solemque,)
Aspera, sed bona juvenum-altrix: nihil ego
Propriâ terrâ possum dulcius aliud videre.
Sanè quidem me illic detinebat Calypso, nobilissima dearum,
In specubus cavis, cupiens *sibi* maritum esse:
Similitèr porrò Circe detinebat domi suæ
Ææa, dolosa, cupiens *sibi* maritum esse:
Sed meum nunquam animum in pectore flectebant.
Adeò nihil dulcius suâ patriâ neque parentibus
Est, etiamsi et quis procul divitem domum

Ver. 24. Δυλίχιον τε, Σάμη τε, ϗ ὑλήεσσα Ζάκυνθος.]

——— nemorosa Zacynthos,
Dulichiumque, Sameque, et Neritos ardua saxis. *Æn.* III. 270.

Ver. 25. Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη εἰν ἁλὶ κεῖται.] Χθαμαλὴ, ταπεινὴ, κοίλη τὴν θέσιν· πῶς οὖν πανυπερτάτη; ἢ τῇ δόξῃ, ἢ πρώτη τῶν ἄλλων, ὡς πρὸς δύσιν. *Schol.* Plures hujus rei explicationes afferunt *Strabo, Geograph. lib.* X. *pag.* 697. *al.* 454. et *Eustathius* ad locum; sed parùm aptas. Vide ad *Il.* γ'. 201.

Ver. 27. Τρηχεῖ, ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος.] "Tota denique nostra illa aspera et montuosa, et fidelis, et simplex, et fautrix suorum regio." *Cicero, Orat. pro Cn. Plancio.* "Ithacam illam in asperrimis saxulis tanquam nidulum affixam." *Id. de Orat. lib.* I.

Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis
Porrectus spatiis ———.
Horat. Epist. I. vii. 41.

Vide suprà ad Υ. 601.

Ibid. Τρηχεῖ.] Vide ad *Il.* β'. 635.

Ver. 29. Ἦ μέν.] *Al.* Ἡ μέν.

Ver. 30. Ἐν σπέσσι.] Deest hîc versus in MSS. nonnullis à *Tho. Bentleio* collatis.

Ver. 32. Αἰαίη.] Τὸ δὲ, Αἰαίη, ἀντὶ τοῦ Κολχικὴ, κατὰ ἐπωνυμίαν τοπικήν· Αἶα γὰρ πόλις Κολχίδος. *Eustath.*

Ver. 33. ——— ἔπειθον.] *Al.* ἔπειθεν.

Ver. 34. Ὣς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος.] "Patriam, quâ nihil potest esse jucundius." *Cicero, Orat. post reditum in Senatu, sub initio.* "Cari sunt parentes, cari liberi, propinqui, familiares; sed omnis omnium caritates patria una complexa est." *Id. De Officiis, lib.* I. § 17.

Ἡ πατρὶς, ὡς ἔοικε, φίλτατον βροτοῖς.
Euripid. Phœniss. ver. 409.

Nescio quâ natale solum dulcedine captos
Ducit ———.
Ovid. ex Ponto, lib. I. *Epist.* iii. *ver.* 35.

Nos patriæ fines et *dulcia* linquimus arva.
Virgil. Eclog. I. 3.

Ibid. ——— γλύκιον ἧς πατρίδος.] *Al.* γλύκιον γ' ἧς πατρίδος· et, γλύκιον γῆς πατρίδος.

Digitized by Google

Γαίῃ ἐν ἀλλοδαπῇ ναίει ἀπάνευθε τοκήων.
Εἰ δ' ἄγε τοι καὶ νόστον ἐμὸν πολυκηδέ' ἐνίσπω,
Ὅν μοι Ζεὺς ἐφέηκεν ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντι.
Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν,
Ἰσμάρῳ· ἔνθα δ' ἐγὼ πόλιν ἔπραθον, ὤλεσα δ' αὐτούς.
Ἐκ πόλιος δ' ἀλόχους καὶ κτήματα πολλὰ λαβόντες
Δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
Ἔνθ' ἤτοι μὲν ἐγὼ διερῷ ποδὶ φευγέμεν ἡμέας
Ἠνώγεα· τοὶ δὲ μέγα νήπιοι οὐκ ἐπίθοντο.
Ἔνθα δὲ πολλὸν μὲν μέθυ πίνετο, πολλὰ δὲ μῆλα
Ἔσφαζον παρὰ θῖνα, καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς.
Τόφρα δ' ἄρ' οἰχόμενοι Κίκονες Κικόνεσσι γεγώνευν,
Οἵ σφισι γείτονες ἦσαν ἅμα πλέονες καὶ ἀρείους,
Ἤπειρον ναίοντες, ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων

Terrâ in alienâ habitet seorsùm à parentibus.
Agè verò tibi et reditum meum lachrymosum narrabo,
Quem mihi Jupiter immisit à Trojâ profecto.
Ab Ilio me ferens ventus Ciconibus appulit,
Ad Ismarum: ibi autem ego urbem depopulatus sum, occidique ipsas incolas.
Ex urbe verò uxores et possessiones multas ubi-ceperamus,
Divisimus, ut nequis mihi privatus abiret æquali-portione.
Tum verò quidem ego celeri pede fugere nos
Hortabar; illi verò valdè stulti non parebant.
Hîc verò multum quidem vinum bibebatur, multas autem oves
Mactabant ad littus, et flexipedes camuros boves.
Intereà verò abeuntes Cicones Ciconibus acclamabant,
Qui ipsis vicini erant simul plures et meliores,
Continentem habitantes, docti quidem ab equis

Ver. 36. —— *ναίει.*] Apud *Eustathium* in commentario, *ναίῃ*.

Ver. 37. Εἰ δ' ἄγε.] Vis particulæ, *Εἰ*, hoc in loco hujusmodi est: "*Siquidem me* "*casus meos narrare velis, age &c.*" Vide ad *Il. ζ'.* 376.

Ver. 40. Ἰσμάρῳ.] Ἴσμαρος, πόλις τῆς Κικονίας, ἥτις νῦν Μαρωνία [*Barnesius* ex *Eustathio* edidit Μαρώνεια] λέγεται. *Schol.*

Ibid. —— ἐγὼ πόλιν.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* ἐγὼν πόλιν.

Ibid. —— πόλιν ἔπραθον.] Ἐπεὶ οἱ Κίκονες τῷ Πριάμῳ συνεμάχησαν. "Κικόνων ἡγήτορι "Μέντῃ." *Iliad. ε'.* 73.] *Schol.*

Ver. 42. Δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.]

Μοίρας πᾶσιν νέμειν· ἰσότης δ' ἐν πᾶσιν ἀρίστη.
Phocylides ποίημα νουθετ. ver. 130.

Ibid. —— ἴσης.] Δῆλον δὲ ὅτι ἐν τῷ "ἴσης," λείπει τὸ μοίρας. Διὸ καὶ λαμβάνεται ἡ λέξις ἀντὶ ἰσομοιρίας. *Eustath.*

Ver. 43. —— διερῷ ποδί.] Μεταφορικῶς τῷ ὑγρῷ· οἱ δὲ διερῷ, τῷ ὀξεῖ, καὶ ταχεῖ· οἱ δὲ, τῷ ζῶντι, ἐπεὶ ξηροὶ οἱ ἀποθανόντες· καὶ γὰρ ἑτέρωθι, [suprà ζ'. 201.] "διερὸς βροτὸς," φησίν· οἱ δὲ, τῷ κάμπῃ· οἱ δὲ, τῷ διερῷ ἐκ τῆς θαλάσσης, πρὶν ξηρανθῆναι τὴν ἐκ τῆς βάσεως ὑγρασίαν. *Schol.* Quae omnes admodùm inficetae explicationes. Longè verisimilior videtur interpretatio quam ex Veteribus affert *Eustathius*; nempè ut per πόδα διερὸν intelligatur, τὸν σπουδαῖον καὶ μὴ ξηραινόμενον τῆς ἐξ ἱδρώτων νοτίδος· Ἵνα ἢ διερῷ ποδὶ φεύγειν τὸ παραχρῆμα σπουδαίως διὰ θαλάσσης φεύγειν. Quam interpretationem agnovisse videtur et *Scholiastes*, quum addit, λέγει δὲ τὸν ἱδρῶτα.

Quâ via secta semel *liquido pede* detulit undas. *Lucret. lib.* VI. *ver.* 638.

Ver. 48. Οἵ σφισι.] *Al.* Οἵ σφιν.

Ver. 49. 50 —— ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων —— καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα.]

—— seu cùm pedes iret in hostem,
Seu spumantis equi foderet calcaribus armos. *Æn.* VI. 880.

Digitized by Google

Ἀνδράσι μάρνασθαι, καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα.
Ἦλθον ἔπειθ', ὅσα φύλλα, καὶ ἄνθεα γίνεται ὥρῃ,
Ἠέριοι· τότε δή ῥα κακὴ Διὸς αἶσα παρέστη
Ἡμῖν αἰνομόροισιν, ἵν' ἄλγεα πολλὰ πάθωμεν.
Στησάμενοι δ' ἐμάχοντο μάχην παρὰ νηυσὶ θοῇσι·
Βάλλον δ' ἀλλήλους χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν.
Ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν, καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
Τόφρα δ' ἀλεξάμενοι μένομεν πλέονάς περ ἐόντας·
Ἦμος δ' ἠέλιος μετενίσσετο βουλυτόνδε,
Καὶ τότε δὴ Κίκονες κλῖναν δαμάσαντες Ἀχαιούς.
Ἓξ δ' ἀφ' ἑκάστης νηὸς ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι
Ὤλονθ'· οἱ δ' ἄλλοι φύγομεν θάνατόν τε, μόρον τε.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν ἀκαχήμενοι ἦτορ,
Ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.
Οὐδ' ἄρα μοι προτέρω νῆες κίον ἀμφιέλισσαι,
Πρίν τινα τῶν δειλῶν ἑτάρων τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι,

Cum-hominibus pugnare, et cùm opus-esset peditem pugnare.
Venerunt deindè, quot folia et flores nascuntur vere,
Matutini: tunc sanè malum Jovis fatum affuit
Nobis infelicibus; ut dolores multos pateremur.
Consistentes autem pugnabant pugnâ ad naves veloces;
Feriebantque se-invicem æreis hastis.
Quamdiù quidem tempus-matutinum erat, et augebatur sacra dies,
Tamdiù utique nos-defendentes sustinebamus, plures licèt essent:
Quandò verò sol transibat vesperam-versus,
Tum verò Cicones pepulerunt domitos Achivos.
Sex autem à singulis navibus benè-ocreati socii
Perierunt: cæteri verò effugimus mortemque fatumque.
Illinc verò ulteriùs navigabamus dolentes corde,
Lubentes ex morte, charis amissis sociis.
Neque sanè mihi ulteriùs naves procedebant remis-utrinque-agitatæ,
Priusquam horum miserorum sociorum ter unumquemque vocâssemus,

Apud Homerum autem, "*ἀφ' ἵππων μάρ-* "*νασθαι*" (uti ex innumeris *Iliados* locis liquet) non "*ex ipsis equis,*" sed "*è curribus* "*pugnare,*" denotat.

Ver. 51. —— *ὅσα φύλλα.*]

Quàm multa in sylvis Autumni frigore
primo
Lapsa cadunt folia ——. *Æn.* VI. 309.

Ibid. —— *ὥρῃ.*] *Al.* *ἦρι.*

Ver. 52. Ἠέριοι.] Ὀρθρινοί. *Schol.*

Ver. 57. —— *ἀλεξάμενοι.*] *Al.* *ἀλεξόμενοι.*

Ver. 58. *Ἦμος δ' ἠέλιος μετενίσσετο βουλυτόνδε.*] *Μετεπορεύετο μετὰ τὴν τῆς ἡμέρας αὔξησιν ὁ Ἥλιος κατὰ ὥραν βουλυτοῦ· ὅς ἡ μεσημβρία ἐστὶν, ἢ ὀλίγον τι μετὰ μεσημβρίαν, ὅτε βόες λύονται τοῦ κάμνειν.* *Eustath.*

—— aratra jugo referunt suspensa ju-
venci;
Et Sol crescentes decedens duplicat um-
bras. *Virg. Eclog.* II. 65.

Ibid. —— *μετενίσσετο.*] *Al.* *μετενείσσετο.*

Ver. 64. Οὐδ' ἄρα.] Non hîc supervacaneum est istud *ἄρα*· sed vim habet hujusmodi: "*Neque, uti tam properè fugientibus fi-* "*eri verisimillimum erat, ——.*" Vel; "*Neque impediit trepida nostra fuga quin,* "*priusquam ulteriùs progrederemur, &c.*"

Ver. 65. —— *τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι.*] *Ἔθος δὲ ἦν τῶν τελευτησάντων ἐπ' ἀλλοδαπῆς, οἱ καὶ μὴ τὰ σώματα ἦν παρ' αὐτοῖς, τὰς γοῦν ψυχὰς διά τινων μυστηρίων ἀνακαλεῖσθαι, καὶ ὥσπερ συμπλεύσας εἰς τὴν πατρίδα διαπεραιοῦν.* *Schol. ad Pindar. Pythior. Od.* IV. *ver.* 284. Ejusdem-

Digitized by Google

Οἳ θάνον ἐν πεδίῳ Κικόνων ὑπὸ δηϊωθέντες.
Νηυσὶ δ' ἐπῶρσ' ἄνεμον βορέην νεφεληγερέτα Ζεὺς
Λαίλαπι θεσπεσίῃ, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε
Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
Αἱ μὲν ἔπειτ' ἐφέροντ' ἐπικάρσιαι, ἱστία δέ σφιν
Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διέσχισεν ἲς ἀνέμοιο.
Καὶ τὰ μὲν ἐς νῆας κάθεμεν δείσαντες ὄλεθρον,
Αὐτὰς δ' ἐσσυμένως προερύσσαμεν ἤπειρονδε.
Ἔνθα δύω νύκτας, δύο τ' ἤματα συνεχὲς αἰεὶ
Κείμεθ', ὁμοῦ καμάτῳ τε, καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' ἠώς,
Ἱστοὺς στησάμενοι, ἀνά θ' ἱστία λεύκ' ἐρύσαντες
Ἥμεθα· τὰς δ' ἄνεμός τε, κυβερνῆταί τ' ἴθυνον.
Καί νύ κεν ἀσκηθὴς ἱκόμην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ἀλλά με κῦμα, ῥόος τε, περιγνάμπτοντα Μάλειαν,

Qui perierunt in campo à Ciconibus trucidati.
Navibus autem immisit ventum Boream nubium-coactor Jupiter
Cum procellâ ingenti, nubibusque co-operuit
Terram simul et pontum; ingruit verò è-cœlo nox.
Hæ quidem deindè ferebantur obliquæ; vela autem ipsis
In tres quatuorque partes discidit vis venti.
Et hæc quidem in naves deposuimus, timentes interitum:
Ipsas verò festinantèr subduximus ad continentem.
Hîc duas noctes et duos dies continentèr semper
Jacebamus, simul laboreque et doloribus animum rodentes:
Sed quandò jam tertium diem comas-pulchra complevisset aurora;
Malis erectis, velisque albis explicatis,
Sedebamus: illas verò ventusque gubernatoresque dirigebant.
Et jam incolumis pervenissem in patriam terram,
Sed me unda, æstusque, circumflectentem Maleam.

que ritûs meminerunt *Eustathius* et *Scholiastes* ad hunc *Homeri* locum.

——— animamque sepulchro
Condimus, et magnâ supremùm voce ciemus. *Æn.* III. 67.

Tunc egomet tumulum Rhæteo in littore inanem
Constitui, et magnâ manes ter voce vocavi. VI. 505.

Ver. 66. —— δηϊωθέντες.] Pronuntiabatur δηωθέντες. Uti rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 68. —— σὺν δὲ νεφέεσσι.] Vide suprà ad ί. 293.

Ver. 70. Αἱ μὲν ἔπειτ' ἐφέροντ' ἐπικάρσιαι.] Ἐπικάρσιαι, πλάγιαι. *Schol.*

*Obliquat*que sinus in ventum —. *Æn.* V. 11.

Eustathius verò vocem ἐπικάρσιαι alitèr exponit: Ἐπικάρσιαι δὲ, (inquit), οὐ πλάγιαι νῦν ὁμοίως τῷ ἐγκάρσιοι, ἀλλ' ἐπὶ κεφάλην, διὰ τὴν ἐκ τοῦ σφοδροῦ πνεύματος τῶν ἱστίων πολλὴν ἔντασιν.

Ver. 71. Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διέσχισεν.] Vide ad *Il.* γ'. 363.

Ver. 72. —— κάθεμεν.] Editiones vulgatæ habent κάτθεμεν· *Barnesius* autem κάθεμεν edidit, ex *Hymno Apollinis*, qui *Homero* ascribitur, *ver.* 487. 503. ubi etiam in vulgatis Editionibus legitur, κάθετον, κάθεσαν. Atque hanc *Barnesii* lectionem, cùm et ex uno MS. à *Tho. Bentleio* collat. firmatur, in Textum recepi.

Ver. 73. —— προερύσσαμεν.] *Al.* προερέσσαμεν.

Ver. 74. —— συνεχὲς αἰεὶ.] Καὶ ὅρα ἐν τούτοις τὸ συνεχὲς ἐκτεῖνον τὴν κατάρχουσαν πρόθεσιν ἀσυνήθως. Διὸ καὶ ἐτόλμησαν τινὲς, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἐννέπω, οὕτω καὶ ἐνταῦθα διπλῶσαι τὸ ἀμετάβολον διὰ δάκτυλον. *Eustath.* Vide ad *Il.* μ' 26.

Ver. 80. —— Μάλειαν.] Ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Digitized by Google

Καὶ Βορέης ἀπέωσε, παρέπλαγξεν δὲ Κυθήρων.
Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισι
Πόντον ἐπ' ἰχθυόεντ'· αὐτὰρ δεκάτῃ ἐπέβημεν
Γαίης Λωτοφάγων, οἵτ' ἄνθινον εἶδαρ ἔδουσιν.
Ἔνθα δ' ἐπ' ἠπείρου βῆμεν, καὶ ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ·
Αἶψα δὲ δεῖπνον ἕλοντο θοῇς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τ' ἐπασσάμεθ', ἠδὲ ποτῆτος,
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐην πεύθεσθαι ἰόντας,
(Ἄνδρε δύω κρίνας, τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας,)
Οἵτινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες.
Οἱ δ' αἶψ' οἰχόμενοι μίγεν ἀνδράσι Λωτοφάγοισιν.
Οὐδ' ἄρα Λωτοφάγοι μήδονθ' ἑτάροισιν ὄλεθρον
Ἡμετέροις, ἀλλά σφι δόσαν λωτοῖο πάσασθαι.
Τῶν δ' ὅστις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπὸν,

Et Boreas depulit, et aberrare-fecit Cytheris.
Hinc autem novem-diebus ferebar perniciosis ventis
Pontum per piscosum: at decimo conscendimus
Terram Lotophagorum, qui utique floridum cibum edunt.
Hîc verò continentem ingressi-sumus et hausimus aquam;
Statim autem prandium ceperunt celeres apud naves socii.
At postquam cibum gustâssemus, et potum,
Tum verò ego socios præmisi sciscitatum profectos,
(Viris duobus electis, tertio præcone simul addito,)
Quinam viri essent in terrâ panem edentes.
Hi verò statim abeuntes congressi sunt viris Lotophagis.
Neque sanè Lotophagi parabant sociis mortem
Nostris, sed ipsis præbuerunt lotum gustandam.
Horum autem quicunque loti comedisset dulcem fructum,

Ver. 81. —— Κυθήρων.] Κύθηρα νῆσος τῆς Λακωνικῆς· *Schol.*

Ver. 82. —— ἐννῆμαρ φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισι.] Vide *Strabonem*, *Geograph.* *lib.* I. *pag.* 45. *al.* 25.

Ver. 84. Γαίης Λωτοφάγων.] Ἀκτὴν δὲ προέχουσαν ἐς τὸν πόντον τούτων τῶν Γινδάνων νέμονται Λωτοφάγοι· οἱ τὸν καρπὸν μοῦνον τοῦ Λωτοῦ τρώγοντες ζώουσι. *Herodotus*, *lib.* IV. *cap.* 177. Τὴν δὲ Μήνιγγα νομίζουσιν εἶναι τὴν τῶν Λωτοφάγων γῆν, τὴν ὑφ' Ὁμήρου λεγομένην· καὶ δείκνυται τινὰ σύμβολα, καὶ βωμὸς Ὀδυσσέως, καὶ αὐτὸς ὁ καρπὸς· πολὺ γάρ ἐστι τὸ δένδρον ἐν αὐτῇ τὸ καλούμενον λωτὸν, ἔχον ἥδιστον καρπὸν. *Strabo*, *Geograph.* *lib.* XVII. *pag.* 1191. *al.* 834. Vide et eundem *lib.* I. *pag.* 44. *al.* 25. et *lib.* III, pag. 237. *al.* 157. item infrà ad *ver.* 94.

Ver. 85. —— ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ] Vide suprà ad δ'. 359.

Ver. 88. —— προΐην.] *Al.* προΐειν.

Ver. 89. —— τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας.] Ἵνα μὴ εὐεπιχείρητοι ὦσι διὰ τὸν κήρυκα. *Schol.*

Ver. 90. —— εἶεν.] *Al.* ἦεν.

Ibid. —— σῖτον ἔδοντες.] Vide suprà ad θ'. 222.

Ver. 92. —— ἄρα.] *Ut anteà fecerunt Cicones* ——.

Ver. 94. —— ὅστις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπὸν, &c.]

Sic nova Dulichio Lotos gustata palato,
Illo, quo nocuit, grata sapore fuit.
Ovid. Trist. lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 31.

Nec degustanti Lotos amara fuit.
Hos ego, qui patriæ faciant oblivia, succos [mam.
Parte meæ vitæ, si modò dentur, e-
Id. ex Pont lib. IV. *Epist.* x. *ver.* 18.

Ὁ δὲ τοῦ λωτοῦ καρπὸς ἐστὶ μέγεθος, ὅσον τὸ τῆς σχίνου· γλυκύτητα δὲ, τοῦ φοίνικος τῷ καρπῷ προσείκελος. Ποιεῦνται δὲ ἐκ τοῦ καρποῦ τούτου οἱ Λωτοφάγοι καὶ οἶνον. *Herodot. lib.* IV. *cap.* 177. Vide *Athenæum*, *lib.* XIV. *cap.* 18. et *Plin. Nat. Hist. lib.* XIII. *cap.* 17. item suprà ad *ver.* 84, Porrò *Heraclides Ponticus* hæc allegoricè interpretatur:

Digitized by Google

Οὐκ ἔτ' ἀπαγγεῖλαι πάλιν ἤθελεν, οὐδὲ νέεσθαι·
'Αλλ' αὐτοῦ βούλοντο μετ' ἀνδράσι Λωτοφάγοισι
Λωτὸν ἐρεπτόμενοι μενέμεν, νόστου τε λαθέσθαι.
Τοὺς μὲν ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἄγον κλαίοντας ἀνάγκῃ,
Νηυσὶ δ' ἐνὶ γλαφυρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ δῆσα ἐρύσσας.
Αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
Σπερχομένους νηῶν ἐπιβαινέμεν ὠκειάων,
Μή πώ τις λωτοῖο φαγὼν νόστοιο λάθηται.
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
"Ενθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ.
Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ὑπερφιάλων, ἀθεμίστων,
'Ικόμεθ', οἵ ῥα θεοῖσι πεποιθότες ἀθανάτοισιν,
Οὔτε φυτεύουσιν χερσὶν φυτὸν, οὔτ' ἀρόωσιν·
'Αλλὰ τάγ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,

Non ampliùs renunciare rursùm volebat, neque redire:
Sed illic volebant apud viros Lotophagos
Lotum edentes manere, reditûsque oblivisci.
Hos quidem ego ad naves duxi flentes necessitate,
Navibusque in cavis sub transtra ligavi tractos.
At cæteros jussi dilectos socios
Festinantes naves conscendere celeres,
Nè fortassis quis loto pastus reditûs oblivisceretur.
Hi autem statim ingrediebantur, et per transtra sedebant:
Ordine verò sedentes canum mare verberabant remis.
Illinc autem ulteriùs navigabamus dolentes corde.
Cyclopum autem ad terram superborum, exlegum,
Venimus, qui scilicet diis freti immortalibus,
Neque plantant manibus plantam, neque arant:
Sed hæc absque semente et aratione omnia proveniunt,

Καθόλου δὲ (inquit) τὴν 'Οδυσσέως πλάνην, εἴ τις ἀκριβῶς ἐθέλει σκοπεῖν, ἠλληγορημένην εὑρήσει. Πάσης γὰρ ἀρετῆς καθάπερ ὄργανόν τι, τὸν Ὀδυσσέα παραστησάμενος ἑαυτῷ ["Ομηρος], διαπεφιλοσόφηκεν, (ἐπειδὴ τὰς ἐννεμομένας τὸν ἀνθρώπινον βίον ἤχθηρε κακίας), ἡδονὴν μὲν τὸ Λωτοφάγων χωρίον, ξένης γεωργὸν ἀπολαύσεως, ἣν Ὀδυσσεὺς ἐγκρατῶς παρέπλευσε.

Ver. 96. —— *βύλοντο.*] Apud *Eustathium* in commentario, Βύλοιντο.

Ibid. —— *μετ' ἀνδράσι.*] *Al.* *παρ' ἀνδράσι.*

Ver. 98. 99. —— *ἄγον.* —— Νηυσὶ δ' ἐνὶ.] *Al.* *ἄγων* —— Νηυσὶν ἐνὶ.

Ver. 99. —— *ἐρύσσας.*] Ita rectè *Barnesius*, pro vulgato *ἐρύσας*. Vide ad *Il.* *α'*. 781.

Ver. 106. Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ὑπερφιάλων, ἀθεμίστων, 'Ικόμεθ'.] Δίκαιοι οὗτοι πλὴν Πολυφήμου· ὅθεν τὸ μὲν ὑπερφιάλων νῦν, μεγάλων· τὸ δὲ ἀθεμίστων, μὴ ἐχόντων χρείαν νόμων, διὰ τὸ θεμιστεύειν ἕκαστον [infrà *ver.* 114. 115.] "Παίδων ἠδ' ἀλόχων." *Schol.* Vide autem ad *ver.* 107.

Ver. 107. —— *οἵ ῥα.*] *Qui scilicet* ——.

Ibid. —— *πεποιθότες ἀθανάτοισιν.*] Εἰ δὲ καὶ πεποιθέναι μὲν θεοῖς ἐνταῦθα Κύκλωπες λέγονται· ὁ δὲ Πολύφημος ἐν τοῖς ἑξῆς [infrà *ver.* 275.] ἐρεῖ ὡς οὐκ ἀλέγουσι Διὸς οἱ Κύκλωπες, ὡς φέρτεροι· ψευδῶς ἐκεῖνο φησίν. *Eustath.* Quod tamen hinc non sequitur. Nam Θεοῖς δὲ πεποιθέναι (inquit ipse *Eustathius*) Κύκλωπας ὁ μῦθος λέγει, δι' ὧν αὔξονται καρποί, Οἷον Διΐ, ἀέρι· Δήμητρι, γῇ· νύμφαις καρποτρόφοις· [*ver.* 154.] Ἀπόλλωνι, ἡλίῳ· καὶ τοῖς τοιούτοις· οἷς θαῤῥοῦντες διὰ τὸ τῆς ἐκεῖ γῆς πῖον, οὐκ ἔκαμνον. Soli nimirùm fertilitate freti, omni curâ, omni labore vacabant. Quod fieri potuit, etsi nullâ Deorum reverentiâ tenerentur.

Ver. 109. 'Αλλὰ τάγ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα

Digitized by Google

Πυροὶ, καὶ κριθαὶ, ἠδ' ἄμπελοι, αἵτε φέρουσιν
Οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.
Τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ βουληφόροι, οὔτε θέμιστες·
Ἀλλ' οἵγ' ὑψηλῶν ὀρέων ναίουσι κάρηνα,
Ἐν σπέεσσι γλαφυροῖσι· θεμιστεύει δὲ ἕκαστος
Παίδων ἠδ' ἀλόχων· οὐδ' ἀλλήλων ἀλέγουσι.
Νῆσος ἔπειτα λάχεια παρὲκ λιμένος τετάνυσται
Γαίης Κυκλώπων, οὔτε σχεδὸν, οὔτ' ἀποτηλοῦ,
Ὑλήεσσ'· ἐν δ' αἶγες ἀπειρέσιαι γεγάασιν
Ἄγριαι· οὐ μὲν γὰρ πάτος ἀνθρώπων ἀπερύκει·

Triticum, et hordeum, atque vites, quæ utique ferunt
Vinum ex-magnis-uvis, et ipsis Jovis imber incrementum-dat:
Illis verò neque conciones consiliariæ, neque leges;
Sed ipsi celsorum montium inhabitant cacumina,
In speluncis cavis: jus autem dat unusquisque
Liberis atque uxoribus; neque se-invicem curant.
Insula deindè humilis præ portu obtenditur
Terræ Cyclopum, neque propè, neque remotè,
Sylvosa: in eâ verò capræ innumeræ nascuntur
Agrestes; neque enim frequentatio hominum prohibet:

πάντα φύονται.] Similitèr *Hesiodus*, de aureo Seculo;

——— καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα
Αὐτομάτη πολλόν τε ϗ ἄφθονον ———.
Ἔργ. ϗ Ἡμερ. l. *ver.* 117.

Et *Ovidius;*

Ipsa quoque immunis, rastroque intacta, nec ullis
Saucia vomeribus, per se dabat omnia tellus. *Metamorph. lib.* I. *ver.* 101.

Et *ibid. ver.* 111.

Mox etiam fruges tellus inarata ferebat;
Nec renovatus ager gravidis canebat aristis.

Vide *Diodorum Siculum, lib.* V. *sub initio;* et *Strabonem, Geograph. lib.* XI. *pag.* 766. 767. *al.* 501. 502.

Ver. 111. —— ἐριστάφυλον.] Ἐκ τελείου καρποῦ τῆς σταφυλῆς γινόμενον. *Schol.*

Ibid. —— καὶ σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.] Ὄμβρος δὲ Διὸς, τουτέστιν ἀέρος. *Eustath.* Vide suprà ad δ'. 477. et 581.

Ver. 112. 114. Τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ —— θεμιστεύει δὲ ἕκαστος Παίδων ἠδ' ἀλόχων.] Καὶ τὸ πρῶτον ἐβασιλεύοντο αἱ πόλεις, ϗ νῦν ἔτι τὰ ἔθνη· ἐκ βασιλευομένων γὰρ συνῆλθον. Πᾶσα γὰρ οἰκία βασιλεύεται ὑπὸ τοῦ πρεσβυτάτου· ὥστε ϗ αἱ ἀποικίαι διὰ τὴν συγγένειαν. Καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὃ λέγει Ὅμηρος, " —— θεμιστεύει δὲ " ἕκαστος Παίδων ἠδ' ἀλόχων." Σποράδες γὰρ ϗ οὕτω τὸ ἀρχαῖον ᾤκουν. *Aristot. de Republ. lib.* I. *cap.* 2. Vide *Platonem de Legibus, lib.* III. *haud longè ab initio;* et *Strabonem, Geograph. lib.* XIII. *pag.* 885. *al.* 592.

Ver. 114. —— θεμιστεύει δὲ ἕκαστος Παίδων ἠδ' ἀλόχων.] Ἐν μόνῃ δὲ τῇ Λακεδαιμονίων πόλει μετ' ὀλίγων ὁ νομοθέτης ἐπιμέλειαν δοκεῖ πεποιῆσθαι τροφῆς τε ϗ ἐπιτηδευμάτων· ἐν δὲ ταῖς πλείσταις τῶν πόλεων ἐξημέληται περὶ τῶν τοιούτων, καὶ ζῇ ἕκαστος ὡς βούλεται, Κυκλωπικῶς, " θεμιστεύων παίδων ἠδ' ἀλόχου." *Aristot. Ethic. Nicom. lib.* X. *cap.* 10.

Ver. 115. — ἠδ' ἀλόχων.] *Al.* ἠδ' ἀλόχου.

Ibid. —— οὐδ' ἀλλήλων ἀλέγουσι.]

—— ἀκούει δ' οὐδὲν οὐδεὶς οὐδενός.
Euripid. Cyclops, ver. 120.

Ver. 116. Νῆσος ἔπειτα λάχεια.] Λάχεια, εὔγειος, ἢ εὔσκαφος, λαχαίνεσθαι καὶ σκάπτεσθαι δυναμένη. *Schol.* Λαχαίνειν τὸ σκάπτειν, —— ϗ " λαχεῖα νῆσος," ἀπὸ τοῦ σκάπτεσθαι εἰς βάθος, δύεσθαι. Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτὴν " ἐλάχειαν" εἶναι, ὅ ἐστι σμικρὰν· ἀλλ' ἐκ τοῦ περιεχομένου ἐλέγχονται " Πάρος τε λιμένος " τετάνυσται." Πῶς γὰρ παρατέταται, μακρὰ οὖσα. *Etymolog. Magn.* in voce Λαχαίνειν. Quin et MSS. à *Tho. Bentleio* collati habent λάχεια. Et iterùm occurrit eadem vox infrà κ'. 509. " Ἔνθ' ἀκτή τε λά- " χεια ——." Quanquam *Scholiastes* ibi legisse videtur " ἐλάχεια." Porrò nonnulli, notante *Eustathio*, Λάχεια, hoc in loco, insulæ nomen proprium existimârunt.

Ver. 119. ——— πάτος.] Πάτος δὲ, φασὶν, ἡ ἀνατροφὴ, ἤτοι ὁδὸς. ——— Ὀνοματοποιεῖται δὲ καὶ αὐτὸ, καθὰ ϗ ὁ κτύπος, καὶ

Digitized by Google

Οὐδέ μιν εἰσοιχνεῦσι κυνηγέται, οἵτε καθ' ὕλην
Ἄλγεα πάσχουσιν, κορυφὰς ὀρέων ἐφέποντες.
Οὔτ' ἄρα ποίμνῃσιν καταΐσχεται, οὔτ' ἀρότοισιν,
Ἀλλ' ἥγ' ἄσπαρτος καὶ ἀνήροτος ἤματα πάντα,
Ἀνδρῶν χηρεύει, βόσκει δέ τε μηκάδας αἶγας.
Οὐ γὰρ Κυκλώπεσσι νέες πάρα μιλτοπάρῃοι,
Οὐδ' ἄνδρες νηῶν ἔνι τέκτονες, οἵ κε κάμοιεν
Νῆας ἐϋσσέλμους, αἵ κεν τελέοιεν ἕκαστα,
Ἄστε' ἐπ' ἀνθρώπων ἱκνεύμεναι· οἷά τε πολλὰ
Ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους νηυσὶν περόωσι θάλασσαν·
Οἵ κέ σφιν καὶ νῆσον ἐϋκτιμένην ἐκάμοντο.
Οὐ μὲν γάρ τι κακή γε, φέροι δέ κεν ὥρια πάντα·
Ἐν μὲν γὰρ λειμῶνες ἁλὸς πολιοῖο παρ' ὄχθας
Ὑδρηλοὶ, μαλακοί· μάλα κ' ἄφθιτοι ἄμπελοι εἶεν.
Ἐν δ' ἄροσις λείη· μάλα κεν βαθὺ λήϊον αἰὲν
Εἰς ὥρας ἀμῷεν· ἐπεὶ μάλα πῖαρ ὑπ' οὖδας.
Ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ἵν' οὐ χρεὼ πείσματός ἐστιν,

Neque ipsam ingrediuntur venatores, qui per sylvam
Dolores patiuntur, juga montium lustrantes.
Neque sanè gregibus occupatur, neque arationibus,
Sed ipsa absque-semente et inarata diebus omnibus
Viris caret; pascit verò balantes capras.
Non enim Cyclopibus naves adsunt proras-rubras-habentes,
Neque viri insunt navium fabri, qui conficiant
Naves bonis-transtris-instructas, quæ perficiant singula,
Ad urbes hominum euntes; veluti crebrò
Viri ad se-invicem navibus trajiciunt mare;
Qui ipsis et insulam benè-habitatam elaborarent.
Neque enim omninò mala; ferret autem tempestiva omnia:
Insunt enim prata maris cani ad littus
Irrigua, mollia; omninò perennes vites essent.
In eâ etiam aratio facilis; valdè altam segetem semper
Statis temporibus meterent: quia valdè pinguè subest solum.
In eâ porrò portus opportunus, ut non opus fune sit,

ὁ δῦπος, καὶ τὰ τοιαῦτα. *Eustath.* Vide ad *Il.* δ'. 455.

Ver. 125. —— μιλτοπάρηοι.] Μίλτῳ τὰς παρειὰς κεχρισμέναι, τουτέστι τὰς πρώρας. Μίλτος δὲ, πηλὸς ῥυσιώδης. *Schol.*

Ver. 126. —— οἵ κε κάμοιεν.] *Barnesius* edidit οἳ κεκάμοιεν. Minùs rectè.

Ver. 128. —— οἷά τε πολλὰ Ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους.] Τὸ δὲ "οἷά τε πολλὰ" ἔλλειψιν ἔχει προθέσεως, ἵνα λέγῃ, δι' οἷα πολλὰ αἴτια καὶ πράγματα ἐπ' ἀλλήλους περῶσιν ἄνθρωποι. *Eustath.* Minùs rectè. Voces enim οἷα et πολλὰ non ad præcedentem ἕκαστα referuntur; sed, ut opinor, *adverbiorum* loco hîc usurpantur; uti *Odyss.* γ'. 73. ί. 254. λ'. 363. *Iliad.* β'. 798. ά. 391.

Ver. 131. Οὐ μὲν γάρ τι κακή.] Vide ad *Il.* σ'. 170. et infrà ad ψ'. 266.

Ver. 133. —— μάλα κ' ἄφθιτοι.] *Al.* μάλ' ἂν ἄφθιτοι. Quod idem.

Ver. 134. —— μάλα κεν.] *Al.* τάχα κεν.

Ver. 135. —— ὑπ' οὖδας.] *Al.* ἐπ' οὖδας.

Ver. 136. —— ἵν' οὐ χρεὼ πείσματος ἐστὶν, Οὔτ' εὐνὰς βαλέειν.]

—— hîc fessas non vincula naves
Ulla tenent, unco non alligat anchora morsu. *Æn.* I. 172.

Ibid. —— πείσματος.] Ἀπογείου σχοινίου, ᾧ πείθεται ἡ ναῦς. *Schol.*

Digitized by Google

Οὔτ' εὐνὰς βαλέειν, οὔτε πρυμνήσι' ἀνάψαι,
Ἀλλ' ἐπικέλσαντας μεῖναι χρόνον, εἰσόκε ναυτέων
Θυμὸς ἐποτρύνῃ, καὶ ἐπιπνεύσωσιν ἀῆται.
Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος ῥέει ἀγλαὸν ὕδωρ,
Κρήνη ὑπὸ σπείους· περὶ δ' αἴγειροι πεφύασιν.
Ἔνθα κατεπλέομεν, καί τις θεὸς ἡγεμόνευε
Νύκτα δι' ὀρφναίην· οὐδὲ προὐφαίνετ' ἰδέσθαι·
Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθεῖ' ἦν, οὐδὲ σελήνη
Οὐρανόθεν προὔφαινε· κατείχετο γὰρ νεφέεσσιν.
Ἔνθ' οὔτις τὴν νῆσον ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν·
Οὔτ' οὖν κύματα μακρὰ κυλινδόμενα ποτὶ χέρσον
Εἰσίδομεν, πρὶν νῆας ἐϋσσέλμους ἐπικέλσαι.
Κελσάσῃσι δὲ νηυσὶ, καθείλομεν ἱστία πάντα·
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·
Ἔνθα δ' ἀποβρίξαντες ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς,

Neque anchoras jacere, neque rudentes alligare,
Sed qui-appulerint manere aliquandiù, donec nautarum
Animus impulerit, et aspirârint venti.
Cæterùm in vertice portûs fluit limpida aqua,
Fons sub specu: circùm autem populi nascuntur.
Huc descendebamus, atque aliquis deus ducebat
Noctem per obscuram: non enim apparebat, ut videretur;
Caligo enim circa naves densa erat, neque luna
E cœlo lucebat; obtegebatur enim nubibus.
Hîc nullus insulam vidit oculis;
Neque sanè fluctus magnos volutos ad littus
Vidimus, antequam naves bonis-transtris-instructæ appulissent.
Appulsis autem navibus, collegimus vela omnia:
Egressi autem et ipsi sumus in littus maris;
Ibique somno-soluti expectavimus auroram divinam.
Quandò autem manè-genita apparuit rosea-digitos aurora,

Ver. 141. —— πεφύασιν.] Apud *Eustathium* in commentario, πεφύκασιν. Quod ferri non potest. Antepenultimam enim producit.

Ver. 143. —— οὐδὲ προὐφαίνετ' ἰδέσθαι· Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ.]

Nam neque erant astrorum ignes, nec lucidus æthrâ
Sidereâ polus; obscuro sed nubila cœlo,
Et Lunam in nimbo nox intempesta tenebat. *Æn.* III. 585.

Ver. 144. Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθεῖ' ἦν.] Ὅτι δὲ ἀὴρ τὸ πρώτως σκοτεινόν ἐστιν, οὐδὲ τοὺς ποιητὰς λέληθεν· ἀέρα γὰρ τὸ σκότος καλοῦσιν "Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθὺς ἦν, οὐδὲ "σελήνη Οὐρανόθεν πρὔφαινεν." *Plutarch. de primo Frigido.* Ubi notandum pro βαθεῖ' ἦν, legisse hîc *Plutarchum*, βαθὺς ἦν.

Ibid. —— παρὰ νηυσὶ.] Ita edidit *Barnesius* ex emendatione *Henrici Stephani.* Atque ita legit *Plutarchus* loco jam suprà citato. Vulgati habent, περὶ νηυσὶ.

Ver. 145. —— κατέιχετο γὰρ νεφέεσσιν.] *Eustathius* in commentario citat, κατέιχετο δὲ νεφέεσσιν. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 149. Κελσάσῃσι δὲ νηυσὶ, καθείλομεν ἱστία.] Κελσάσῃσι δὲ νηυσὶ, ὅ ἐστι, κατ' ἀντίπτωσιν, προσοκείλασῶν δὲ τῶν νηῶν. *Eustath.* Attamen æquè rectè, ut opinor, dicitur Κελσάσῃσι δὲ νηυσὶ, ac (si tulisset versus) Κελσασῶν δὲ νηῶν.

Ver. 151. —— ἀποβρίξαντες.] Ἐπὶ βορᾷ καὶ τρυφῇ ἀποκοιμηθέντες. *Schol.*

Ibid. —— ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.] Similitèrque infrà *ver.* 306. Vide ad *Il.* ί. 561.

Digitized by Google

Νῆσον θαυμάζοντες ἐδινεόμεσθα κατ' αὐτήν.
Ὦρσαν δὲ νύμφαι, κοῦραι Διὸς Αἰγιόχοιο,
Αἶγας ὀρεσκῴους, ἵνα δειπνήσειαν ἑταῖροι.
Αὐτίκα καμπύλα τόξα καὶ αἰγανέας δολιχαύλους
Εἱλόμεθ' ἐκ νηῶν· διὰ δὲ τρίχα κοσμηθέντες
Βάλλομεν· αἶψα δ' ἔδωκε θεὸς μενοεικέα θήρην.
Νῆες μέν μοι ἕποντο δυώδεκα, ἐς δὲ ἑκάστην
Ἐννέα λάγχανον αἶγες· ἐμοὶ δὲ δέκ' ἔξελον οἴῳ.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
Ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα, καὶ μέθυ ἡδύ.
Οὐ γάρ πω νηῶν ἐξέφθιτο οἶνος ἐρυθρὸς,
Ἀλλ' ἐνέην· πολλὸν γὰρ ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἕκαστοι
Ἠφύσαμεν, Κικόνων ἱερὸν πτολίεθρον ἑλόντες.
Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ἐλεύσσομεν, ἐγγὺς ἐόντων,

Insulam admirantes, obambulabamus per eam.
Excitârunt verò Nymphæ, filiæ Jovis Ægiochi,
Capras montanas, ut prandium sumerent socii.
Continuò incurvos arcus et hastas longis-cuspidibus
Cepimus ex navibus: in-tres-partes autem dispositi
Jaculabamur; statim verò dedit deus copiosam venationem.
Naves quidem me sequebantur duodecim; in unamquamque autem
Novem sortitò-contigerunt capræ, mihi verò decem elegi soli.
Sic tum toto die, ad solis occasum,
Sedebamus epulantes carnes immensas, et vinum dulce.
Nondum enim ex navibus absumptum erat vinum rubrum,
Sed inerat; multum enim in amphoris singuli
Hausimus, Ciconum sacro oppido capto.
Cyclopum autem ad terram prospiciebamus, propè existentium,

Ver. 154. Ὦρσαν δὲ νύμφαι, κοῦραι Διὸς Αἰγιόχοιο, Αἶγας ὀρεσκῴους.]

——— tres littore cervos
Prospicit errantes: hos tota armenta sequuntur
A tergo, et longum per valles pascitur agmen. *Æn.* I. 188.

Ver. 155. ——— δειπνήσειαν.] Vide suprà ad ϒ. 535.

Ver. 156. Αὐτίκα καμπύλα τόξα &c.]

Constitit hîc, arcumque manu celeresque sagittas
Corripuit, fidus quæ tela gerebat Achates.
Ductoresque ipsos primùm capita alta ferentes
Cornibus arboreis sternit; tum vulgus et omnem
Miscet agens telis nemora inter frondea turbam. *Æn.* I. 191.

Ver. 159. ——— ἐς δὲ ἑκάστην Ἐννέα λάγχανον αἶγες.] *Al.* ἐν δὲ ἑκάστῃ.

Nec priùs absistit, quàm septem ingentia victor
Corpora fundat humi, et numerum cum navibus æquet. *Æn.* I. 196.

Ver. 160. Ἐννέα λάγχανον αἶγας.] *Barnesius* legendum censet, Ἐννέα λάγχανεν αἶγας "Ut sit, ἐς ἑκάστην οἱ ἑταῖροι ἐλάγχανον ἐννέα "αἶγας, οἱ δὲ ἐμοὶ μόνῳ δέκα ἔξελον." Quod etsi ferri possit, mutato tamen nihil opus. Nam vox λαγχάνω, (quod *Barnesium* non omninò fugit), alibi apud Poëtam *Sorte* aut *contingere* aut *eligi* significat:

——— ἀλλ' ἐμὲ μὲν κὴρ
Ἀμφέχανε στυγερὴ, ἥπερ λάχε γεινόμενόν περ. *Iliad.* Ψ'. 78.

Οἱ δ' ἔλαχον τοὺς ἄν κε καὶ ἤθελον αὐτὸς ἑλέσθαι. Infrà. *ver.* 334. *hujus libri.*

Quin et MSS. à *Tho. Bentleio* collati hîc habent αἶγες.

Ver. 162. ——— κρέα τ' ἄσπετα.] Apud *Athenæum, lib.* XII. *cap.* 1. κρέατ' ἄσπετα.

Ver. 165. 204. Ἠφύσαμεν ——— ἀφύσσας.] Vide suprà ad ϒ. 359.

Digitized by Google

Καπνόν τ', αὐτῶν τε φθογγὴν, οἰῶν τε, καὶ αἰγῶν.
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς,
Καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος, μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
Ἄλλοι μὲν νῦν μίμνετ' ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι·
Αὐτὰρ ἐγὼ σὺν νηΐ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισιν
Ἐλθὼν, τῶνδ' ἀνδρῶν πειρήσομαι, οἵ τινές εἰσιν·
Ἤ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε, καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
Ἠὲ φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής.
Ὣς εἰπὼν, ἀνὰ νηὸς ἔβην· ἐκέλευσα δ' ἑταίρους,
Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν χῶρον ἀφικόμεθ', ἐγγὺς ἐόντα,
Ἔνθα δ' ἐπ' ἐσχατιῇ σπέος εἴδομεν, ἄγχι θαλάσσης,
Ὑψηλὸν, δάφνῃσι κατηρεφές· ἔνθα δὲ πολλὰ
Μῆλ', ὄϊές τε, καὶ αἶγες ἰαύεσκον· περὶ δ' αὐλὴ

Fumumque, ipsorumque vocem, oviumque, et caprarum.
Quandò autem sol occidit, et tenebræ advenerunt,
Sanè tunc decubuimus in littore maris.
Quandò autem manè-genita apparuit rosea-digitos aurora,
Tum verò ego concione habitâ omnes allocutus sum;
" Alii quidem nunc manete mihi dilecti socii;
" At ego cum navi meâ et meis sociis
" Profectus, hos homines explorabo, quinam sint;
" An illi contumeliosi et agrestes, neque justi,
" An hospitales, et ipsis mens sit deorum-reverens."
Sic fatus, navem conscendi; jussique socios
Ipsosque conscendere, et rudentes solvere.
Illi verò continuò conscendebant, et per transtra sedebant;
Ordine autem sedentes canum mare verberabant remis.
Sed cùm jam in locum pervenissemus, propè existentem,
Hîc deindè in extremâ-parte speluncam vidimus, prope mare,
Excelsam, lauris contectam: ibi verò multa
Pecora, ovesque, et capræ quiescebant: circùm autem chors

Ver. 168. Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, —— Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι.]

Sol ruit intereà, et montes umbrantur opaci.
Sternimur optatæ gremio telluris ad undam,
Sortiti remos, passimque in littore sicco
Corpora curamus: fessos sopor irrigat artus. *Æn.* III. 508.

Ver. 174. —— οἵ τινές εἰσιν· Ἤ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί.]

Τίνες δ' ἔχουσι γαῖαν, ἢ θηρῶν γένος;
Euripid. Cyclops, *ver.* 117.

Vide et suprà ad ζ. 119.

Ver. 177. —— ἀνὰ νηὸς ἔβην.] Ὅτι τὸ, ἀνὰ νηὸς βῆναι, πρόθεσιν ἔχει ἀντὶ προθέσεως, ὡς εἴπερ, ἐπὶ νηὸς βῆναι. *Eustath.* Malè: Quidni enim et scribere potuit *Homerus* ἐπὶ νηὸς ἔβην; Reverà istud, ἀνὰ νηὸς ἔβην, est νηὸς ἀνέβην· Quod et virum eruditum non ex tcto fugit.

Ver. 181. —— ἐόντα.] *Al.* ἐόντες.

Digitized by Google

'Υψηλὴ δέδμητο κατωρυχέεσσι λίθοισι,
Μακρῇσίν τε πίτυσσιν, ἰδὲ δρυσὶν ὑψικόμοισιν.
Ἔνθα δ' ἀνὴρ ἐνίαυε πελώριος, ὅς ῥά τε μῆλα
Οἶος ποιμαίνεσκεν ἀπόπροθεν· οὐδὲ μετ' ἄλλους
Πωλεῖτ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐὼν ἀθεμίστια ᾔδη.
Καὶ γὰρ θαῦμ' ἐτέτυκτο πελώριον· οὐδὲ ἐῴκει
'Ανδρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι
'Υψηλῶν ὀρέων, ὅτε φαίνεται οἶον ἀπ' ἄλλων.
Δὴ τότε τοὺς ἄλλους κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
Αὐτοῦ πὰρ νηΐ τε μένειν, καὶ νῆα ἔρυσθαι·
Αὐτὰρ ἐγὼ κρίνας ἑτάρων δυοκαίδεκ' ἀρίστους
Βῆν· ἀτὰρ αἴγεον ἀσκὸν ἔχον μέλανος οἴνοιο,
'Ηδέος, ὅν μοι ἔδωκε Μάρων, Εὐάνθεος υἱός,
'Ιρεὺς 'Απόλλωνος, ὃς Ἴσμαρον ἀμφιβεβήκει·
Οὕνεκά μιν σὺν παισὶ περισχόμεθ', ἠδὲ γυναικὶ,
'Αζόμενοι· ᾤκει γὰρ ἐν ἄλσεϊ δενδρήεντι
Φοίβου 'Απόλλωνος· ὁ δέ μοι πόρεν ἀγλαὰ δῶρα·

Excelsa ædificata erat excisis lapidibus,
Procerisque pinis, et quercubus altè-comantibus.
Hîc autem vir habitat ingens, qui scilicèt pecora
Solus pascebat procul; neque cum aliis
Versabatur; sed seorsùm existens nefaria sciebat.
Etenim monstrum erat horrendum, neque similis-videbatur
Homini pane-vescenti, sed cacumini sylvoso
Excelsorum montium, cùm appareat solum ab aliis.
Atque tum cæteros jussi dilectos socios
Illic apud navemque manere, et navem custodire:
Ast ego, electis sociorum duodecim optimis,
Ivi; cæterùm caprinum utrem habebam nigri vini
Dulcis, quod mihi dederat Maron, Euänthei filius,
Sacerdos Apollinis, qui Ismarum tuebatur;
Quòd ipsum cum liberis tutati simus atque uxore,
Reverentiâ-moti; habitabat enim in luco arborifero
Phœbi Apollinis: ille utique mihi dedit pulchra dona;

Ver. 185. —— κατωρυχέεσσι λίθοισι.] Τοῖς ἐν τῇ γῇ ἐνωρυγμένοις, ὅ ἐςὶ τεθεμελιωμένοις. *Schol.*

Ver. 186. ——πίτυσσιν.] *Al.* πίτυσιν.

Ver. 189. ——ᾔδη.] *Al.* ᾔδει.

Ver. 191. —— ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι 'Υψηλῶν ὀρέων, ὅτε φαίνεται οἶον ἀπ' ἄλλων.]

Abietibus juvenes patriis et montibus aequos. *Æn.* IX. 674.

Melior in hâc Similitudine *Homeri* quàm *Virgilii* Persona. Καὶ Ὅμηρος δὲ ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος ἀεὶ ἐπαύξει τὴν ὑπερβολήν· "Οὐ "γὰρ ἐῴκει 'Ανδρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλή-"εντι" καὶ προσέτι ὑψηλοῦ ὄρους καὶ ὑπερφαινομένου τῶν ἄλλων ὀρῶν. 'Αεὶ γὰρ καί τοι μεγάλα ὄντα τὸ πρότερον, ἥττονα φαίνεται, μειζόνων αὐτοῖς τῶν μετὰ ταῦτα ἐπιφερομένων. *Demetrius Phalereus*, περὶ 'Ερμηνείας, § 52.

Ver. 197. —— ὅν μοι ἔδωκε Μάρων, Εὐάνθεος υἱός.]

Καὶ μὴν Μάρων μοι πῶμ' ἔδωκε παῖς θεοῦ.
Euripid. Cyclops, *ver.* 141.

Ver. 198. 'Ιρεὺς 'Απόλλωνος.] Τὸ δὲ, 'Ιρεὺς, ψιλοῦται κατά τινας 'Ιωνικῶς, καθὰ καὶ τὸ ἴρηξ, ὁ ἱέραξ. *Eustath.* Sed hoc leviculum.

Ver. 199. Οὕνεκα μιν σὺν παισὶ περισχόμεθ.] Τὸ δὲ "σὺν παισὶ περισχόμεθα" 'Αρίσταρχος "σὺν παιδὶ" γράφει ἑνικῶς. Περισχέσθαι δὲ, τὸ βοηθῆσαι καὶ περιποιήσασθαι. *Eustath.*

Digitized by Google

Χρυσοῦ μέν μοι δῶκ᾽ εὐεργέος ἑπτὰ τάλαντα·
Δῶκε δέ μοι κρητῆρα πανάργυρον· αὐτὰρ ἔπειτα
Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν ἀφύσσας,
Ἡδὺν, ἀκηράσιον, θεῖον ποτόν· οὐδέ τις αὐτὸν
Ἠείδει δμώων, οὐδ᾽ ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ,
Ἀλλ᾽ αὐτός τ᾽, ἄλοχός τε φίλη, ταμίη τε μί᾽ οἴη.
Τὸν δ᾽ ὅτε πίνοιεν μελιηδέα οἶνον ἐρυθρὸν,
Ἓν δέπας ἐμπλήσας, ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα
Χεῦ· ὀδμὴ δ᾽ ἡδεῖα ἀπὸ κρητῆρος ὀδώδει,
Θεσπεσίη· τότ᾽ ἂν οὔτοι ἀποσχέσθαι φίλον ἦεν.
Τοῦ φέρον ἐμπλήσας ἀσκὸν μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἤϊα
Κωρύκῳ· αὐτίκα γάρ μοι ὀΐσσατο θυμὸς ἀγήνωρ,
Ἄνδρ᾽ ἐπελεύσεσθαι μεγάλην ἐπιειμένον ἀλκὴν,
Ἄγριον, οὔτε δίκας εὖ εἰδότα, οὔτε θέμιστας.
Καρπαλίμως δ᾽ εἰς ἄντρον ἀφικόμεθ᾽, οὐδέ μιν ἔνδον

Auri quidem mihi dedit elaborati septem talenta;
Dedit autem mihi craterem totum argenteum: cæterùm deindè
Vinum in amphoris duodecim in ipsis haustum,
Suave, incorruptum, divinum potum: neque quisquam illud
Nôrat famulorum, neque ancillarum in domo,
Sed ipseque, uxorque chara, promaque una sola.
Hoc autem quoties biberent dulce vinum rubrum,
Unum poculum qui-impleverat, aquæ viginti mensuras
Infundebat; dulcis autem odor à cratere spirabat,
Divinus: tum nequaquam abstinere gratum fuisset.
Hujus ferebam impletum utrem magnum; itemque viatica
In perâ: statim enim mihi suspicatus est animus generosus,
Virum superventurum ingenti præditum robore,
Agrestem, neque jura benè doctum, neque leges,
Celeritèr autem in antrum venimus, neque ipsum intùs

Ver. 203. 204. Δῶκε δὲ μοι —— Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι.]

Vina bonus quæ deindè cadis onerârat Acestes
Littore Trinacrio, dederatque abeuntibus heros. *Æn.* I. 199.

Ver. 204. —— *ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν*·] *Amphoris duodecim ipsis.* Vide ad *Il.* σ΄. 373. 470. et ψ΄. 247.

Ver. 205. —— *ἀκηράσιον.*] Καλὸν, καὶ ἀδιάφθαρτον· ἢ ἀκέραιον. *Schol.*

Ver. 208. 209. Τὸν δ᾽ ὅτε πίνοιεν ——, ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα Χεῦ.] "*Maroneum* "[vinum] vices tanto addito aquæ miscendum Homerus prodidit. Durat etiam vis "eâdem in terrâ generi vigorque indomitus. Quippè cùm Mutianus ter Consul "ex his qui nuperrimè prodidere, sextarios "singulos octonis aquae misceri compererat, praesens in eo tractu." *Plin. Natural. Hist. lib.* XIV. *cap.* 4.

Ver. 212. —— ἐν δὲ καὶ ἤϊα.] Πολλοὺς ἀκεφάλους ποιεῖ στίχους [Ὅμηρος], καὶ λαγαροὺς, ἔτι δὲ μειούρους ——. Μείουροι δὲ εἰσὶν οἱ [χωλότητα ἔχοντες] ἐπὶ τῆς ἐκβολῆς· οἷον, —— "Τοῦ φέρον "ἐμπλήσας ἀσκὸν μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἤϊα". *Athenæus, lib.* XIV. *cap.* 8. Atqui vox "ἤϊα" hoc in loco enuntiabatur ac si scriptum fuisset ἦα. Uti et notavit *Barnesius.* Vide suprà ad ι. 266.

Ver. 213. —— αὐτίκα γάρ μοι ὀΐσσατο θυμὸς ἀγήνωρ, Ἄνδρ᾽ ἐπελεύσεσθαι.] Versiones vulgatae reddunt, "*mihi excitabatur animus* "*generosus Virum adire.*" Id quod neque cum vocis ὀΐσσατο neque vocis ἐπελεύσεσθαι significatione ullo modo congruit. *Barnesius*, quem ferè secutus sum, meliùs vertit; "*mihi expectabat animus generosus, Virum ad-* "*futurum.*

Ver. 216. —— οὐδέ μιν ἔνδον.] *Al.* οὐδέ τιν᾽ ἔνδον.

Digitized by Google

Εὕρομεν, ἀλλ' ἐνόμευε νομὸν κάτα πίονα μῆλα.
Ἐλθόντες δ' εἰς ἄντρον ἐθηεύμεσθα ἕκαστα·
Ταρσοὶ μὲν τυρῶν βρῖθον, στείνοντο δὲ σηκοὶ
Ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων· διακεκριμέναι δὲ ἕκασται
Ἔρχατο· χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι,
Χωρὶς δ' αὖθ' ἕρσαι· ναῖον δ' ὀρῷ ἄγγεα πάντα,
Γαυλοί τε, σκαφίδες τε, τετυγμένα, τοῖς ἐνάμελγεν.
Ἔνθ' ἐμὲ μὲν πρώτισθ' ἕταροι λίσσοντ' ἐπέεσσι,
Τυρῶν αἰνυμένους ἰέναι πάλιν· αὐτὰρ ἔπειτα
Καρπαλίμως ἐπὶ νῆα θοὴν ἐρίφους τε καὶ ἄρνας
Σηκῶν ἐξελάσαντας ἐπιπλεῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ·
Ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην, (ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν,)
Ὄφρ' αὐτόν τε ἴδοιμι, καὶ εἴ μοι ξείνια δοίη·
Οὐδ' ἄρ' ἔμελλ' ἑτάροισι φανεὶς ἐρατεινὸς ἔσεσθαι.

Invenimus; sed pascebat per pascua pinguia pecora.
Ingressi verò antrum admirabamur singula:
Calathi quidem caseis gravabantur; repleta autem erant stabula
Agnorum atque hœdorum; separatæ verò singulæ
Inclusæ erant; seorsùm quidem grandiores-natu, seorsùm et ætate-mediæ,
Seorsùm itidem recens-natæ: natabant autem sero vasa omnia,
Mulctraliaque, scaphiaque, elaborata; quibus immulgebat.
Tum me quidem imprimis socii precabantur verbis,
Ut sumptis caseorum-*nonnullis* abiremus retrò; at deindè
Confestim ad navem celerem hœdosque et agnos
E stabulis agentes navigaremus salsam aquam:
Sed ego non parui, (certè multò satius fuisset;)
Donec ipsum viderem, et *experirer* si mihi hospitalia daret:
Neque sanè erat sociis visus amabilis futurus.

Ver. 219. Ταρσοί.] Οἱ καλαθίσκοι, ἐν οἷς τυροποιοῦσι, καὶ ἐκτυποῦνται οἱ τυροί. *Schol.*

Ibid. —— σηκοί.] Αἱ μάνδραι καὶ περίβολοι, ἐν οἷς συγκλείονται τὰ θρέμματα· ἢ καταδύσεις τῶν θρεμμάτων. *Schol.*

Ver. 222. —— ἕρσαι.] Αἱ νεογναὶ καὶ ἁπαλαὶ καὶ δροσώδεις, ἀπὸ τῆς ἕρσης· ἡ ἔνδειξις τῇ ἡλικίᾳ. *Schol.* "Quia ros est ἀσθενὴς καὶ ἀδρανὴς ὄμ-" "βρος, ideò rori comparantur quae sunt "tenera et mollia ——. Æschylus quo-" "que in Agamemnone, δρόσους nominat te-" "neros avium pullos. —— Sed primus "omnium pater elegantiarum Homerus "ἕρσην, id est, rorem, tenellos agniculos "vocavit; —— χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς "δὲ μέτασσαι, Χωρὶς δ' αὖτ' ἕρσαι· quasi di-" "cat, τὰ ἐρσώδη sive δροσώδη πρόβατα." *Casaubon. Annotat. in Athenæum, lib.* IX. *cap.* 8.

Ibid. —— ὀρῷ.] Τῷ διεφθορότι γάλακτι, ἢ τῇ ὑποστάθμῃ τοῦ γάλακτος· ὀρὸς γὰρ λέγεται, ἡ τοῦ γάλακτος ὑδατώδης ὑπόστασις. *Schol.*

Ver. 223. Γαυλοί.] Ἀγγεῖα ποιμενικὰ σκαφοειδῆ, εἰς ἃ οἱ ποιμένες ἀμέλγοντες δέχονται τὸ γάλα. *Schol.*

Ibid. —— σκαφίδες τε.] Τὸ δὲ σκάφιον ὠνόμασται ἀπὸ τῆς σκαφίδος· καὶ τοῦτο δ' ἐστὶν ὁμοίως ξύλινον στρογγύλον, γάλα καὶ ὀῤῥὸν δεχόμενον· ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ λέγεται, "ναῖον δ' ὀρῷ ἄγ-" "γεα πάντα, Γαυλοί τε, σκαφίδες τε, τετυγ-" "μένα, τοῖς ἐνάμελγεν." *Athenæus, lib.* XI. *cap.* 14.

Ibid. —— τοῖς ἐνάμελγεν.] *Scholiastes videtur* legisse τοῖσιν ἄμελγεν.

Ver. 225. Τυρῶν αἰνυμένους.] *Sumptis caseorum nonnullis.* Ut rectè *Eustathius. Al.* Τυρῶν ἀχθομένους· notante eodem.

Ibid. et *ver.* 232. —— αἰνυμένους —— αἰνύμενοι.] Vide ad *Il.* γ'. 260.

Ver. 228. Ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην.] Ἐμμελὴς δὲ καὶ χαρίεις ὁ λήθην τινὰ καθ' αὑτοῦ λέγων, ἢ ἄγνοιαν, ἢ φιλοτιμίαν, ἢ πρὸς τινὰ μαθήματα καὶ λόγους ἀκρόασιν. Ὡς Ὀδυσσεύς, —— "Ἀλλ' "ἐγὼ οὐ πιθόμην· ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν." *Plutarch. de Sui Laude.*

Ver. 230. Οὐδ' ἄρ' ἔμελλ'.] Vide infrà ad ψ'. 266. et ad *Il.* ν'. 344.

Digitized by Google

Ἔνθα δὲ πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν· ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
Τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν· μένομέν τέ μιν ἔνδον
Ἥμενοι, ἕως ἐπῆλθε νέμων· φέρε δ' ὄβριμον ἄχθος
Ὕλης ἀζαλέης, ἵνα οἱ ποτιδόρπιον εἴη.
Ἔκτοσθεν δ' ἄντροιο βαλὼν ὀρυμαγδὸν ἔθηκεν·
Ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ' ἐς μυχὸν ἄντρου.
Αὐτὰρ ὅγ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα
Πάντα μάλ', ὅσσ' ἤμελγε· τὰ δ' ἄρσενα λεῖπε θύρηφιν,
Ἀρνειούς τε, τράγους τε, βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς.
Αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας,
Ὄβριμον· οὐκ ἂν τόν γε δύω καὶ εἴκοσ' ἄμαξαι
Ἐσθλαί, τετράκυκλοι, ἀπ' οὔδεος ὀχλίσσειαν·

Tum verò igne accensâ sacrificavimus; et ipsi
E-caseis sumentes comedimus, expectabamusque ipsum intus
Sedentes, donec venit pascens: ferebat autem ingens onus
Ligni aridi, ut ei ad-cœnam esset.
Extra autem antrum dejiciens strepitum fecit;
Nos verò perterriti diffugimus in recessum antri.
Ast ille in latam speluncam egit pinguia pecora,
Omnia prorsùs, quæ mulgebat: mares autem reliquit foris,
Arietesque, hircosque, altam extra chortem.
Cæterùm deindè admovit operculum ingens altè sublatum,
Grave: non illud duo et viginti currus
Fortes, quaternis-rotis, à solo dimovissent:

Ver. 231. Ἔνθα δὲ πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν.] Καὶ πρὸ τοῦ θοινᾶσθαι δὲ, ἃ δεῖ ποιεῖν ἡμᾶς, διδάσκει πάλιν Ὅμηρος, ἀπαρχὰς τῶν βρωμάτων νέμειν τοῖς θεοῖς. Οἱ γοῦν περὶ τὸν Ὀδυσσέα, καίπερ ὄντες ἐν τῷ τοῦ Κύκλωπος σπηλαίῳ, "Ἐνθάδε πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν· ἠδὲ καὶ αὐτοὶ "Τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν." *Athenæus, Lib.* IV. *cap.* 27.

Ibid. —— κείαντες.] *Al.* κήαντες.

Ibid. —— ἐθύσαμεν.] *Barnesius* ex Editionum vetustiorum nonnullis edidit ἐμείναμεν. "Quomodo enim," inquit, "imparati in "Antro alieno sacrificarent, de rebus non "suis?" Verùm, uti notat *Henricus Stephanus*, si ita legas, parùm aptè sequetur istud "μένομεν τε μιν ἔνδον," *ver.* 232. Id quod nec ipsum *Barnesium* fugit. Sed et aptiùs congruere videtur ἐθύσαμεν cum sequenti "ἠδὲ καὶ αὐτοὶ Τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν." Ex parte nimirùm sacra faciebant, partem Ipsi comedebant. Neque dissimilem loquendi rationem usurpat Poëta, *Iliad.* ζ. 259.

Ὡς ἐπιλείψῃς Διῒ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
Πρῶτον· ἔπειτα δὲ κ' αὐτὸς ὀνήσεαι, αἴκε πίησθα.

Porrò *Athenæus* loco suprà citato legit ἐθύσαμεν, itemque *Eustathius* in commentario, ubi alterius lectionis ne meminit quidem.

Ver. 233. Ἥμενοι, ἕως ἐπῆλθε.] Enuntiabatur ac si scriptum fuisset ὣς ἐπῆλθε, vel ὥσ' ἠπῆλθε. Vide suprà ad δ'. 90.

Ver. 235. Ἔκτοσθεν δ' ἄντροιο βαλὼν ὀρυμαγδὸν ἔθηκεν.] Vide ad *Il.* γ'. 363. et δ'. 452.

Ver. 236. Ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ' ἐς μυχὸν ἄντρου.]

Ἄλλοι δ', ὅπως ὄρνιθες, ἐν μυχοῖς πέτρας
Πτήξαντες εἶχον, αἷμα δ' οὐκ ἐνῆν χροΐ.
Euripid. Cyclops. ver. 406.

Ver. 240. —— ἐπέθηκε θυρεὸν.] Pronuntiabatur θυρεῶν.

Ver. 241. —— οὐκ ἂν τόν γε δύω καὶ εἴκοσ' ἄμαξαι.] Vide suprà ad *ver.* 191.

Ver. 242. Ἐσθλαί, τετράκυκλοι.] Si vera sit hæc lectio, tum vox τετράκυκλοι *secundam* producet eâdem ratione ac παρειπὼν, διϊπετέος, *Iliad.* ζ. 62. π'. 174. et διαμελεϊστὶ, infrà *ver.* 291. *hujus libri.* Cùm verò vox τετράκυκλον occurrat, *Il.* ω'. 324. syllabis duobus prioribus correptis; *Barnesius* hoc in loco ex conjecturâ edidit, τεσσαράκυκλοι. eodem modo ac dicitur τεσσαράβοιον, *Il.* ψ'. 705.

Digitized by Google

Τόσσην ἠλίβατον πέτρην ἐπέθηκε θύρῃσιν.
Ἑζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας,
Πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.
Αὐτίκα δ' ἥμισυ μὲν θρέψας λευκοῖο γάλακτος,
Πλεκτοῖς ἐν ταλάροισιν ἀμησάμενος κατέθηκε·
Ἥμισυ δ' αὖτ' ἔστησεν ἐν ἄγγεσιν, ὄφρα οἱ εἴη
Πίνειν δαινυμένῳ, καί οἱ ποτιδόρπιον εἴη.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
Καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε, καὶ εἴσιδεν, εἴρετο δ' ἡμέας·
Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
Ἦ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε,
Οἷά τε ληϊστῆρες ὑπεὶρ ἅλα, τοί τ' ἀλόωνται
Ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,

Tantam excelsam petram admovit ostio.
Sedens autem mulgebat oves et balantes capras,
Omnia ritè, et fœtum submisit singulis.
Statim autem dimidium ubi-coagulâsset albi lactis,
Textilibus in calathis constructum reposuit:
Dimidium verò rursùs constituit in vasibus, ut sibi esset
Ad-potandum epulanti, et sibi ad-cœnam foret.
At postquam expediisset obiens sua opera,
Tum verò ignem accendebat, et aspexit, interrogabatque nos;
" O hospites, quinam estis? undè navigatis humidas vias?
" Nunquid ad negotiationem; an temerè erratis,
" Tanquam prædones super mare, qui errant,
" Animas periculo-objectantes, malum alienigenis ferentes?"
Sic dixit: nobis autem statim confractum est charum cor,

Ver. 243. —— ἠλίβατον πέτρην ἐπέθηκε θύρῃσιν.]

—————— saxo occultabat opaco.
Æn. VIII. 211.

Ver. 245. —— ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν.] Ὑπέθηκεν ἔμβρυον. Ὅμηρος γὰρ, ὑπεναντίον τῆς συνηθείας, βρέφος μὲν λέγει τὸ κατὰ γαστρὸς· ἔμβρυον δὲ, νεογνὸν, ἢ τὸ τέκνον. *Schol.* Vide ad *Il.* ψ'. 266.

Ver. 246. —— θρέψας.] Τὸ δὲ, θρέψας, ἀντὶ τοῦ πήξας· ὅθεν καὶ τροφαλὶς τυροῦ. *Eustath.* Vide ad *Il.* ἱ. 903.

Ibid. —— λευκοῖο γάλακτος.] Ἐν μὲν γὰρ ποιήσει πρέπει γάλα λευκὸν εἰπεῖν· ἐν δὲ λόγῳ τὰ μὲν [ἐπίθετα] ἀπρεπέστερα· τὰ δὲ, ἂν ᾖ κατακορῆ, ἐξελέγχει καὶ ποιεῖ φανερὸν ὅτι ποίησις ἐστίν. *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 3.

Ver. 249. Πίνειν δαινυμένῳ.] *Eustathius* in comment. ad *ver.* 225. citat Πίνειν αἰνυμένῳ. Atque ita habet MS. à *Th. Bentleio* collatus.

Ibid.—ποτιδόρπιον εἴη.] *Al.* ποτιδόρπιον αὐτῷ.

Ver. 250. —— ἐπειδὴ.] *Al.* ἐπεὶ δὴ.

Ver. 251. Καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε.]

Ἀνέκαυσε μὲν πῦρ πρῶτον ——————.
Euripid. Cyclops, ver. 382.

Ver. 252. Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;]

—————— ὦ ταλαίπωροι ξένοι,
Τίνες ποτ' εἰσὶν; ——————
Euripid. Cyclops, ver. 39.

—————— πόθεν ἐπλεύσατ' ὦ ξένοι;
Ποδαποί; —————— *Ibid. ver.* 274.

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris?
Æn. I. 373.

Vide suprà ad γ'. 71. 74. ubi occurrunt hi quatuor versus 252. 255. *Nestorisque* ibi personæ etiam aptiùs quàm hîc *Cyclopis* conveniunt. Καὶ κεῖται, φασὶν οἱ Παλαιοὶ, κάλλιον ἐνταῦθα [γ'. 71. &c.] οἱ στίχοι ἐκεῖνοι. Διὸ καὶ ἀστερίσκοι ὧδε πρόκεινται αὐτῶν, δι' ὧν τὰ ἔπη ἐκκρίνονται. *Eustath.*

Ver. 253. —— κατὰ πρῆξιν.] Vide suprà ad γ'. 72. et ad *Il.* ι'. 192.

Ver. 254. —— τοί τ' ἀλόωνται.] *Al.* μηχανόωνται.

Ver. 256. — ἡμῖν δ' αὖτε κατεκλάσθη φί-

Digitized by Google

Δεισάντων φθόγγον τε βαρὺν, αὐτόν τε πέλωρον.
Ἀλλὰ καὶ ὥς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἡμεῖς τοι Τροίηθεν ἀποπλαγχθέντες Ἀχαιοὶ
Παντοίοις ἀνέμοισιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
Οἴκαδε ἱέμενοι, ἄλλην ὁδὸν, ἄλλα κέλευθα
Ἤλθομεν· οὕτω που Ζεὺς ἤθελε μητιάασθαι.
Λαοὶ δ' Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος εὐχόμεθ' εἶναι,
Τοῦ δὴ νῦν γε μέγιστον ὑπουράνιον κλέος ἐστί·
Τόσσην γὰρ διέπερσε πόλιν, καὶ ἀπώλεσε λαοὺς
Πολλούς· ἡμεῖς δ' αὖτε κιχανόμενοι τὰ σὰ γοῦνα
Ἱκόμεθ', εἴ τι πόροις ξεινήϊον, ἠὲ καὶ ἄλλως
Δοίης δωτίνην, ἥτε ξείνων θέμις ἐστίν.
Ἀλλ' αἰδοῖο, φέριστε, θεούς· ἱκέται δέ τοι εἰμέν.

Timentibus sonitumque gravem, ipsumque monstrosum.
Sed et sic ipsum verbis respondens alloquebar;
" Nos quidem à-Trojâ devii-acti Achivi
" Variis ventis super ingentes fluctus maris,
" Domum petentes, aliâ viâ, aliis itineribus
" Venimus: Sic nimirùm Jupiter voluit constituere.
" Populi autem Atridæ Agamemnonis gloriamur esse,
" Cujus sanè nunc maxima sub-cœlo gloria est:
" Tantam enim diripuit urbem, et perdidit populos
" Multos: nos autem demùm procumbentes ad tua genua
" Supplicamus, si quod præbeas hospitale-munus, sive etiam alitèr
" Donum des; qui utique hospitum mos est.
" Sed verere, optime, deos; supplices nempè tibi sumus:

λον ἦτορ, Δεισάντων &c.] "Ορα δὲ τὸ, " ἡμῖν " δὲ κατεκλάσθη ἦτορ δεισάντων·" ὅπερ εἰ καὶ σολοικοφανὲς δοκεῖ, ἀλλ' ὅμως πέφρασται καὶ αὐτὸ καταλλήλως τῷ καιρῷ καὶ τῇ δειλίᾳ.—Καὶ νῦν μὲν ἡ ἐναλλαγὴ ἀπὸ δοτικῆς γέγονεν εἰς γενικήν· ἀλλαχοῦ δὲ, ἀνάπαλιν ἀπὸ γενικῆς εἰς δοτικήν· ὡς ἐν τῷ, " "Ως τῶν ὕπνος ἀπὸ βλε-" φάροιϊν ὄλωλε, Νύκτα φυλασσομένοισι" [Iliad. κ'. 187.] Καὶ, " Ἀχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ " γηθεῖ φόνον Ἀχαιῶν δερκομένῳ·" [Il. ξ'. 139.] ὤφειλε γὰρ " δερκομένου" εἰπεῖν. Καὶ, " Τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ, Σή-" ματ' ἀναγνούσῃ·" [Odyss. ψ'. 205. 206.] Τὸ τοίνυν, " δεισάντων," οὐκ ἂν εἴη, ὡς ἐῤῥέθη, σόλοικον, οὐ μόνον διὰ τὸ καὶ μιμητικῶς φρασθῆναι καὶ ἀντιπτωτικῶς, ἀλλὰ καὶ διότι ἀσφαλεῖς οἱ πλαγιασμοὶ πρὸς σύνταξιν καὶ ἀσόλοικοι. *Eustath.* Vide suprà ad ζ'. 155. et infrà ad ψ'. 205.

Ver. 259. Ἡμεῖς τοι Τροίηθεν ἀποπλαγχθέντες.]

——— Ἰλίου δ' ἄπο
Πέρσαντες ἄστυ, πνεύμασιν θαλασσίοις
Σὴν γαῖαν ἐξωσθέντες ἥκομεν, Κύκλωψ.
Euripid. Cyclops, ver. 276.

Ver. 260. ——— ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης.] Τὸ δὲ " ὑπὲρ μέγα λαῖτμα," ἢ ἀντὶ τῆς κατὰ προθέσεως κεῖται, ἢ ἀντιπτωτικῶς ἐῤῥέθη ἀντὶ τοῦ, ὑπὲρ ἄνω μεγάλου κύματος. *Eustath.* At quidni tam rectè hoc in loco dicatur, ὑπὲρ μέγα λαῖτμα, quàm ὑπεὶρ ἅλα, suprà *ver.* 254.? Aut quidni scribere potuisset Homerus " κατὰ μέγα λαῖτμα," si ita dictum oportuisset?

Ver. 262. ——— μητιάασθαι.] Nonnulli, notante *Scholiaste*, legunt μητίσασθαι. Quibuscum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. " Rectiùs (inquit *Barnesius*) μητίσασθαι." Immò verò minùs rectè. Vide ad *Il.* κ'. 48.

Ver. 265. ——— διέπερσε.] *Al.* δὴ ἔπερσε.

Ver. 268. ——— ἥτε.] *Al.* ἧτε.

Ver. 269. ——— αἰδεῖο, φέριστε, θεούς· ἱκέται δὲ &c.] Ita *Apollonius*;

Ἀλλ' ἱκέτας ξείνους Διὸς εἵνεκεν αἰδέσσασθε
Ξεινίου, ἱκεσίου τε· Διὸς δ' ἄμφω ἱκέται τε
Καὶ ξεῖνοι· ὁ δὲ που καὶ ἐπόψιος ἄμμι τέτυκται.
Argonautic. lib. II. *ver.* 1134.

Et Oraculum Jovis *Dodonæi*, apud *Pausaniam*:

Μηδ' ἱκέτας ἀδικεῖν· ἱκέται δ' ἱεροί τε καὶ ἁγνοί.
Achaïc. lib. VII. *cap.* 25. *sub initio.*

Ibid. — αἰδεῖο.] *Al.* αἰδέεο. Uti *Il.* α'. 503.

Digitized by Google

Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε, ξείνων τε,
Ξείνιος, ὃς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
Ὡς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμείβετο νηλέϊ θυμῷ·
Νήπιος εἰς, ὦ ξεῖν', ἢ τηλόθεν εἰλήλουθας;
Ὃς με θεοὺς κέλεαι ἢ δειδίμεν, ἢ ἀλέασθαι.
Οὐ γὰρ Κύκλωπες Διὸς αἰγιόχου ἀλέγουσιν,
Οὐδὲ θεῶν μακάρων· ἐπειὴ πολὺ φέρτεροί εἰμεν.
Οὐδ' ἂν ἐγὼ Διὸς ἔχθος ἀλευάμενος πεφιδοίμην,
Οὔτε σεῦ, οὔθ' ἑτάρων, εἰ μὴ θυμός με κελεύοι.
Ἀλλά μοι εἴφ', ὅπῃ ἔσχες ἰὼν εὐεργέα νῆα·
Ἤ που ἐπ' ἐσχατιῆς, ἢ καὶ σχεδὸν, ὄφρα δαείω.
Ὡς φάτο πειράζων· ἐμὲ δ' οὐ λάθεν εἰδότα πολλά·
Ἀλλά μιν ἄψορρον προσέφην δολίοις ἐπέεσσι.
Νέα μέν μοι κατέαξε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
Πρὸς πέτρῃσι βαλὼν, ὑμῆς ἐπὶ πείρασι γαίης,

"Jupiter autem ultor est supplicumque, hospitumque,
"Hospitalis, qui hospites simul venerandos comitatur."
Sic dicebam; ille verò mihi rursùs respondit sævo animo;
"Stultus es, ô hospes, vel longè advenisti,
"Qui me deos jubes aut timere, aut observare.
"Non enim Cyclopes Jovem Ægiochum curant,
"Neque deos beatos, quoniam multò præstantiores sumus.
"Neque ego Jovis inimicitias evitans pepercerim,
"Neque tibi, neque sociis, nisi animus me jubeat.
"Sed mihi dic, ubi appuleris huc profectus fabrè-factam navem;
"An alicubi ad extremam oram, an et propè, ut sciam."
Sic dixit tentans: me autem non latuit scientem multa;
Sed ipsum vicissim allocutus sum dolosis verbis;
"Navem quidem mihi confregit Neptunus terræ-quassator,
"Ad scopulos conjectam; vestræ ad fines terræ,

Ver. 270. Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε, ξείνων τε.]

Juppiter, (hospitibus nam te dare jura
loquuntur.) *Æn.* I. 731.

Ver. 274. —— δειδίμεν.] *Al.* δεδίμεν.

Ver. 275. Οὐ γὰρ Κύκλωπες Διὸς αἰγιόχου ἀλέγουσιν.]

Ζηνὸς δ' ἐγὼ κεραυνὸν οὐ φρίσσω, ξένε·
Οὐδ' οἶδ' ὅ,τι Ζεύς ἐστ' ἐμοῦ κρείσσων θεός.
Οὔ μοι μέλει τὸ λοιπὸν ——.
Euripid. Cyclops, ver. 319.

—— ille immitis, et ipsis
Horrendus sylvis, et visus ab hospite nullo
Impunè, et magni cum Dîs contemptor Olympi.
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 760.

Ibid. —— Διὸς αἰγιόχου ἀλέγουσιν.] Ἀσεβὴς ὢν ὁ Πολύφημος, διαβάλλει καὶ τοὺς λοιπούς· ὅτι γὰρ ἐκεῖνοι θεοὺς ἤδεσαν, παρίστησιν ὁ Ποιητὴς, λέγων [infrà *ver.* 411.] "Νοῦσον γ' οὔπως ἐστὶ "Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι." *Schol.* Verùm hoc (ut opinor) ab iis dici potuit, etsi Deorum negligentes fuerint. Vide et suprà ad *ver.* 107.

Ver. 282. —— ἄψορρον προσέφην.] Τουτέστιν ἔμπαλιν ὧν φθάσας ἐλάλησεν. *Eustath.* Minùs rectè. Nihil enim (ut opinor) aliud sonat vox ἄψορρον quàm *iterùm*, sive *vicissim*. Vide infrà ad *ver.* 501.

Ver. 283. Νέα μέν μοι κατέαξε.] "*Anapæstus*" (inquit *Barnesius*) "in *Primo* loco. "Ἔνθα τὸ " Νέα μέν μοι" ἀνάπαιστον ἔχει πόδα ἐν καταρχῇ στίχου. *Eustath.* Minùs rectè uterque. Pronuntiabatur enim Νῆ μέν μοι κατέαξε. Vide suprà ad *v.* 269.

Digitized by Google

Ἄκρῃ προσπελάσας· ἄνεμος δ' ἐκ πόντου ἔνεικεν·
Αὐτὰρ ἐγὼ σὺν τοῖσδε ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο νηλέϊ θυμῷ·
Ἀλλ' ὅγ' ἀναΐξας ἑτάροις ἐπὶ χεῖρας ἴαλλε·
Σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥστε σκύλακας, ποτὶ γαίῃ
Κόπτ'· ἐκ δ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν.
Τοὺς δὲ διαμελεϊστὶ ταμὼν ὡπλίσσατο δόρπον·
Ἤσθιε δ', ὥστε λέων ὀρεσίτροφος, οὐδ' ἀπέλειπεν
Ἔγκατά τε, σάρκας τε, καὶ ὀστέα μυελόεντα.
Ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἀνεσχέθομεν Διῒ χεῖρας,
Σχέτλια ἔργ' ὁρόωντες· ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν.

" Promontorio impactam; ventus autem ex ponto tulit:
" At ego cum hisce effugi arduam perniciem."
Sic dicebam: ille autem mihi nihil respondit sævo animo:
Sed ipse impetu-facto sociis manus inferebat;
Simulque duos correptos, tanquam catulos ad terram
Illidebat: cerebrum autem humi fluebat, irrigabatque terram.
His verò membratim dissectis apparavit cœnam:
Vorabat autem, quemadmodum leo montanus; neque relinquebat
Intestinaque, carnesque, et ossa medullis-plena.
Nos verò flentes sustulimus Jovi manus,
Misera opera videntes; desperatio autem tenebat animum,

Ver. 285. — ἄνεμος δ' ἐκ πόντε ἔνεικεν·]
Ἀνέμων θύελλαι δεῦρο μ' ἥρπασαν βίᾳ.
Euripid. Cyclops, ver. 109.

Ibid. —— προσπελάσας.] Vide ad *Il.* ά. 140.

Ver. 288. Ἀλλ' ὅγ' ἀναΐξας ἑτάροις ἐπὶ χεῖρας ἴαλλε, Σὺν δὲ δύω μάρψας.]

—————— φῶτε συμμάρψας δύω,
Ἔσφαξ' ἑταίρων τῶν ἐμῶν ῥυθμῷ τινὶ·
Τὸν μὲν λέβητος ἐς κύτος χαλκήλατον,
Τὸν δ' αὖ τένοντος ἁρπάσας ἄκρε ποδὸς,
Παίων πρὸς ὀξὺν γ' ὄνυχα πετραίε λίθε,
Ἐγκέφαλον ἐξέῤῥανε ——————.
Euripid. Cyclops, ver. 396.

—————— vidi bina meorum
Ter quater affligi sociorum corpora terræ.
Quæ super ipse jacens, hirsuti more leonis,
Visceraque, et carnes, oblisisque ossa medullis,
Semianimesque artus avidam condebat in alvum.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 205.

Vidi egomet, duo de numero cùm corpora nostro
Prensa manu magnâ, medio resupinus in antro
Frangeret ad saxum, sanieque aspersa natarent
Limina: vidi, atro cùm membra fluentia tabo
Manderet, et tepidi tremerent sub dentibus artus.
Æn. III. 623.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, *in quibus Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet.* " Narrationem facti," inquit, " nudam et brevem Maro posuit; " contrà Homerus πάθος miscuit, et dolo" re narrandi invidiam crudelitatis æqua" vit." *Lib.* V. *cap.* 13. *Scaliger* tamen hoc in loco *Virgilium Homero* superiorem contendit. *Poëtic. lib.* V. *cap.* 3.

Ver. 289. Σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥστε σκύλακας.] Ἀραττομένων δὲ περὶ πέτραις ἀνθρώπων ψόφον τε καὶ μόρον οἰκτρὸν ἐνδεικνύμενος, ἐπὶ τῶν ἀηδεστάτων τε καὶ κακοφωνοτάτων χρονιεῖ γραμμάτων, οὐδαμῆ λεαίνων τὴν κατασκευὴν, ὐδὲ ἡδύνων· " Σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥστε σκύλα" κας, ποτὶ γαίῃ Κόπτ'· ἐκ δ' ἐγκέφαλος χα" μάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16.

Ver. 291. —— διαμελεϊστὶ ταμὼν.] *Strabo, Geograph. lib.* II. *pag.* 137. *al.* 83. citat, διαμμελεϊστὶ. Sed nihil opus. *Secundam* enim producere potest hæc vox eâdem ratione ac παρεπτάν, διϊπετέος &c. Vide ad *Il.* π'. 174. *Al.* διὰ μελεϊστὶ ταμὼν. Quod est μελεϊστὶ διαταμὼν.

Ver. 295. —— ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν.] *Al.* ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμοῦ.

Sævit *inops animi* ——. *Æn.* IV. 300.

Digitized by Google

Αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωψ μεγάλην ἐμπλήσατο νηδὺν,
'Ανδρόμεα κρέ' ἔδων, καὶ ἐπ' ἄκρητον γάλα πίνων,
Κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο τανυσσάμενος διὰ μήλων·
Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμὸν,
"Ασσον ἰὼν, ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Οὐτάμεναι πρὸς στῆθος, ὅθι φρένες ἧπαρ ἔχουσιν,
Χεῖρ' ἐπιμασσάμενος· ἕτερος δέ με θυμὸς ἔρυκεν.
Αὐτοῦ γάρ κε καὶ ἄμμες ἀπωλόμεθ' αἰπὺν ὄλεθρον·
Οὐ γάρ κεν δυνάμεσθα θυράων ὑψηλάων
Χερσὶν ἀπώσασθαι λίθον ὄβριμον, ὃν προσέθηκεν.
"Ως τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.
"Ημος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς,
Καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε, καὶ ἤμελγε κλυτὰ μῆλα
Πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
Σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε δύω μάρψας ὡπλίσσατο δεῖπνον.

Cæterùm postquam Cyclops magnum implevisset ventrem,
Humanas carnes comedens, et insuper merum lac bibens,
Jacebat intra antrum extensus inter pecora,
Hunc quidem ego volui, magnanimo in animo,
Propiùs accedens, gladio acuto stricto à femore,
Vulnerare ad pectus, ubi præcordia hepar circumdant,
Manu admotâ: aliud autem me consilium retinebat.
Ibidem enim et nos periissemus sævâ morte:
Non enim potuissemus ab ostio excelso
Manibus amovere saxum grave, quod admoverat.
Ita tum quidem ingemiscentes expectabamus auroram divinam.
Quandò verò manè-genita apparuit rosea-digitos aurora,
Tum verò ignem accendebat, et mulgebat egregia pecora
Omnia ritè, et fœtum submisit singulis.
At postquam expediisset obiens sua opera,
Simul ille rursùs duobus correptis apparavit prandium.

Ver. 296. Αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωψ μεγάλην ἐμπλήσατο νηδὺν.]

—— simul expletus dapibus, vinoque sepultus. *Æn.* III. 630.

Ibid. —— ἐμπλήσατο νηδὺν.] Notandus hîc primigenius Vocis *Mediæ* usus. "Εμπλησεν, *aliûs*; 'Εμπλήσατο, *suum implevit ventrem.* Sic suprà *ver.* 291. ὡπλίσσατο· *Sibi ipse paravit.* Et infrà *ver.* 298. τανυσσάμενος· *Quum se ipse extenderat.* Vide suprà ad ί. 491. *Al.* ἐπλήσατο νηδὺν.

Ver. 298. Κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο τανυσσάμενος διὰ μήλων.] Τὸ μέγεθος αὐτοῦ ἐμφανίζων, *Athenæus*, *lib.* VII. *cap.* 1. 'Εμφαντικῶς δὲ ἐδήλωσε τὸ μέγεθος. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 372.

Ver. 299. Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα.] Τὰ μὲν εἰκότα καὶ συνήθη κατὰ λόγον περαινόμενα, τῷ ἐφ' ἡμῖν ἀποδίδωσι· καὶ λέγει δήπου πολλάκις, "Αὐτὰρ ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυ-"μόν." *Plutarch. in Coriolano.* Ubi in transcursu notandum, quod jam legimus Τὸν μὲν ἐγὼ, legisse *Plutarchum* aut memoriter citâsse, Αὐτὰρ ἐγὼ &c.

Ver. 301. Οὐτάμεναι.] Vide ad *Il.* φ'. 68.

Ver. 305. —— λίθον ὄβριμον, ὃν προσέθηκεν.] Suprà *ver.* 240.

Ver. 311. Σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε.] Ita Vulgati et hîc, et infrà *ver.* 344. ubi idem versus occurrit; atque ita in commentario citat *Eustathius*; "Evidenti," inquit *Barnesius*, "errore; cum τὸ Δὲ bis occurreret "frustrà." Ideòque ipse quidem edidit Σὺν δ' ὅδε γ' αὖτε. Sed nullis adductis codicibus, nullâ allatâ auctoritate. Propiùs

Digitized by Google

Δειπνήσας δ᾽ ἄντρου ἐξήλασε πίονα μῆλα,
Ῥηϊδίως ἀφελὼν θυρεὸν μέγαν· αὐτὰρ ἔπειτα
Ἂψ ἐπέθηχ᾽, ὡς εἴτε φαρέτρῃ πῶμ᾽ ἐπιθείη.
Πολλῇ δὲ ῥοίζῳ πρὸς ὄρος τρέπε πίονα μῆλα
Κύκλωψ· αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην κακὰ βυσσοδομεύων,
Εἴπως τισαίμην, δώῃ δέ μοι εὖχος Ἀθήνη.
Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον παρὰ σηκῷ,
Χλωρὸν, ἐλαΐνεον· τὸ μὲν ἔκταμεν, ὄφρα φοροίη
Αὐανθέν· τὸ μὲν ἄμμες ἐΐσκομεν εἰσορόωντες,

Pransus autem, ex antro egit pinguia pecora,
Facilè amoto operculo ingenti: at deindè
Rursùs admovit, veluti si pharetræ operculum imponeret.
Multo autem strepitu ad montem agebat pinguia pecora
Cyclops: Cæterùm ego relictus eram mala profundè-cogitans,
Si quo pacto ulciscerer, daretque mihi gloriam Pallas.
Hoc autem mihi in animo optimum videbatur consilium;
Cyclopis enim jacebat ingens clava ad stabulum,
Viridis, oleagina; hanc quidem exciderat, ut ferret
Arefactam; eam et nos *tantam*-imaginabamur inspicientes,

---

ad Vulgatam lectionem accedit quod habet Editio *Oxoniensis* hîc, itemque *Elzeviriana* infrà *ver.* 344. notante *Barnesio*; Σὺν δ᾽ ὄγε αὐτι. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus legit cum vulgatis Σὺν δ᾽ ὄγε δ᾽ αὐτι.

Ibid. —— δεῖπνον.] *Al.* δόρπον. Ex *ver.* 291. suprà.

Ver. 312. Δειπνήσας.] Vide suprà ad δ. 535.

Ver. 314. —— ὡς εἴτε φαρέτρῃ πῶμ᾽ ἐπιθείη.] Καὶ ὅρα τὸ σύντομον τῆς παραβολῆς, ϗ τὸ ἐντεῦθεν καίριον. Οὐ γὰρ πρᾶγμα παρέβαλε πράγματι, τὴν φαρέτραν δηλαδὴ τῷ μεγάλῳ σπηλαίῳ· ἦν γὰρ ἂν ψυχρὸς ὁ λόγος διὰ τὸ ἐν σμικροπρεπεία κακόζηλον· ἀλλ᾽ ἐνέργειαν ἐνεργείᾳ· τὸ ῥᾷον δηλαδὴ τῦ ἐπιπωμασμῦ τῆς φαρέτρας τῷ ἀπόνῳ τοῦ σπηλαίυ συγκλεισμῷ. Καὶ ὐκ ἦν εἰς πλέον διασκευάσαι τὴν παραβολήν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 191.

Ver. 317. —— δώῃ.] Apud *Eustathium* in commentario, δοίη.

Ver. 318. et 424. Ἥδε δὲ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίςη φαίνετο βυλή.]

Hæc alternanti potior sententia visa est.
Æn. IV. 287.

Cæterùm (uti et notat *Barnesius*) mirè hîc et ineptè de rationibus, cur *Cyclopem* non interfecerit *Ulysses*, disserit *Spondanus*: "Tamne levitèr, inquies, sex sociorum excidium ulciscitur? Immò, inquam —— "majus est damnum Cyclopi cæcitas, "quàm si vita illi fuisset adempta. Illo "siquidem pacto acerba illi vita est reddita, lucis aspectu privata; ita ut innumeras mortes in unâ vitâ patiatur. Sanè "hanc consilii Ulyssei causam esse ausim "contendere, licèt ab ipso Poëtâ non ex- "primatur." Et infrà in annotationibus ad *ver.* 523. "Nam cur non potuerit Polyphemum Ulysses interficere? Sanè perindè id facilè fuisse existimo, atque oculum effodere." Mirè, inquam, cæcutiisse videtur Vir eruditus. Apertissimè enim rationem hujus rei reddit Poëta suprà *ver.* 303. "Αὐτῦ γάρ κε καὶ ἄμμες ἀπωλόμεθ᾽ &c." Καὶ ἦν μὲν εὐχερέςερον [ἀνελεῖν αὐτὸν] τῦ ἐκτυφλῶσαι· ὅτι δὲ οὐκ ἦν ἐλπὶς ἔτι σωθῆναι, διὰ τὸν πωμάζοντα ἠλίβατον λίθον τοῦ θυρεῦ, δευτέρας γίνεται σοφωτέρας φροντίδος τῆς κατὰ τὴν τύφλωσιν, ϗ οὕτω περισώζεται. *Eustath.* ad *ver.* 290.

Ver. 319. Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον.]

Ἀκρέμων ἐλαίας ἐςὶν ἐν δόμοισί τις,
Ὃν φασγάνῳ τῷδ᾽ ἐξαποξύνας ἄκρον,
Εἰς πῦρ καθήσω ——————.
Euripid. Cyclops, ver. 454.

Ver. 320. —— τὸ μὲν ἔκταμεν.] Τὸ δὲ, ἔκταμεν, οἱ ἀκριβέςεροι, ἔκσπασε, γράφουσι. Ἐχρῆν γὰρ, φασὶ, τὸν τηλικοῦτον Κύκλωπα, ϗ αὐτόπρεμνον [αὐτόπρεμνον] ἐκσπάσαι τὸ φυτόν. *Eustath.* Quam lectionem et præfert Dna. *Dacier.*

Digitized by Google

Ὅσσον δ' ἱστὸν νηὸς ἐεικοσόροιο μελαίνης,
Φορτίδος, εὐρείης, ἥτ' ἐκπεράᾳ μέγα λαῖτμα·
Τόσσον ἔην μῆκος, τόσσον πάχος εἰσοράασθαι.
Τοῦ μὲν ὅσον τ' ὄργυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα παραστὰς,
Καὶ παρέθηχ' ἑτάροισιν, ἀποξῦναι δ' ἐκέλευσα.
Οἱ δ' ὁμαλὸν ποίησαν· ἐγὼ δ' ἐθόωσα παραστὰς
Ἄκρον, ἄφαρ δὲ λαβὼν ἐπυράκτεον ἐν πυρὶ κηλέῳ.
Καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκα κατακρύψας ὑπὸ κόπρῳ,
Ἥ ῥα κατὰ σπείους κέχυτο μεγάλ' ἤλιθα πολλή.
Αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κλήρῳ πεπαλάχθαι ἄνωγον,
Ὅστις τολμήσειεν ἐμοὶ σὺν μοχλὸν ἀείρας,
Τρῖψαι ἐν ὀφθαλμῷ, ὅτε τὸν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι.
Οἱ δ' ἔλαχον, τοὺς ἄν κε καὶ ἤθελον αὐτὸς ἑλέσθαι,
Τέσσαρες, αὐτὰρ ἐγὼ πέμπτος μετὰ τοῖσιν ἐλέγμην.

Quantus utique malus navis viginti remis-agitatæ nigræ,
Onerariæ, latæ, quæ scilicèt trajicit ingens pelagus;
Tanta erat longitudo, tanta spissitudo aspectu.
Ab-hâc quidem, quantum ulna *est*, ego abscidi astans,
Et apposui sociis, lævigareque jussi.
Hi verò lævem fecerunt; ego autem acui astans
Summum: statimque prehensam adurebam in igne ardente.
Et hanc quidem benè deposui reconditam sub stercore,
Quod per speluncam fusum erat admodùm densè multum.
At cæteros sortè sortiri jussi,
Quinam auderet mecum vectem sublatum
Terere in oculo, quandò eum dulcis somnus occuparet.
Hi autem sorte-electi-sunt, quos utique et voluissem ipse eligere,
Quatuor, ast ego quintus cum his delectus sum.

Ver. 322. Ὅσσον δ' ἱστὸν νηὸς.] Vide suprà ad *ver.* 191.

Ver. 325.—ὄργυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα.] Ἐκτεταμένων τῶν χειρῶν τὸ διάστημα ὄργυιά ἐστι. *Schol.*

Ver. 327. —— ἐγὼ δ' ἐθόωσα.] Ἕτερος τρόπος ἐστὶν, ἡ καλουμένη Μετάληψις, κατὰ συνωνυμίαν σημαίνουσα πρᾶγμα διάφορον· — Συνωνυμεῖ τὸ θοὸν τῷ ὀξεῖ· ὀξὺ δὲ οὐ μόνον, τὸ κατὰ κίνησιν ταχύ ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ σχῆμα προηγμένον εἰς λεπτότητα. Τοιοῦτον ἐστὶ καὶ τὸ, "—— ἐγὼ δὲ θόωσα παραστάς." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. Vide infrà ad ό. 298.

Ver. 329. —— ὑπὸ κόπρῳ.] Nonnulli, notante *Eustathio*, hîc scribunt ὑπὸ κόπρου.

Ver. 331. Αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κλήρῳ πεπαλάχθαι.] Τῶν γὰρ ἄλλων οὐκ ἐχρῆν ἐπιλογὴν γενέσθαι ἄλλως ἢ διὰ τοῦ κληρώσασθαι, ἵνα μήτε οἱ λειφθέντες φθονήσωσι, μήτε οἱ προκριθέντες μέμψωνται, ὡς ἐπιλεγέντες εἰς κίνδυνον. *Eustath.*

—————— nos, magna precati
Numina, sortitique vices,—*Æn.* III. 633.

Ibid. —— πεπαλάχθαι.] *Al.* πεπαλάσθαι.

Ver. 332. Ὅστις τολμήσειεν.]

Ἄγε, τίς πρῶτος; τίς δ' ἐπὶ πρώτῳ
Ταχθεὶς, δαλοῦ κώπην ὀχμάσας,
Κύκλωπος ἔσω βλεφάρων ὤσας,
Λαμπρὰν ὄψιν διακναίσει;
Euripid. Cyclops, ver. 481.

Ver. 333. Τρῖψαι ἐν ὀφθαλμῷ.] Δοκεῖ δὲ ὁ ῥηθεὶς Κύκλωψ φύσει μὲν δύο ἔχειν ὀφθαλμοὺς, εἴγε καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ Ὅμηρος βλέφαρα καὶ ὀφρύας εἶναι αὐτῷ· κατὰ δέ τινα αἰτίαν εἰκὸς προαπολωλέναι αὐτῷ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν. Εἰ δέ γε κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς εἷς, κατὰ τὸν Ἡσιόδου μῦθον, καὶ τῷ τοῦ Κύκλωπος τούτου μετώπῳ ἐνέκειτο, οὐκ ἂν ἐσίγησε τὴν ἰδιότητα ὁ Ποιητής. *Eustath.* ad *ver.* 187. Quæ conjectura videtur singularis.

Ibid. —— ἐν ὀφθαλμῷ.] *Al.* ἐπ' ὀφθαλμῷ.

Ver. 334. —— τοὺς ἄν κε καὶ ἤθελον.] *Eustathius* in commentario citat, οὓς ἂν καὶ ἤθελον. Quæ fortè et verior lectio. Nam in Vulgatis alterum vocabulorum ἄν, κε, omninò supervacuum videtur.

Ver. 335. —— ἐλέγμην.] *Eustathius* citat ἐλέχθην.

Digitized by Google

Ἑσπέριος δ' ἦλθεν καλλίτριχα μῆλα νομεύων·
Αὐτίκα δ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα
Πάντα μάλ'· οὐδέ τι λεῖπε βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς,
Ἤ τι ὀϊσσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὣς ἐκέλευεν.
Αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας,
Ἑζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας,
Πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
Σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε δύω μάρψας ὡπλίσσατο δόρπον.
Καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων ἄγχι παραστὰς,
Κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων μέλανος οἴνοιο·
Κύκλωψ, τῆ, πίε οἶνον, ἐπεὶ φάγες ἀνδρόμεα κρέα·
Ὄφρ' εἰδῇς, οἷόν τι ποτὸν τόδε νηῦς ἐκεκεύθει
Ἡμετέρη· σοὶ δ' αὖ λοιβὴν φέρον, εἴ μ' ἐλεήσας
Οἴκαδε πέμψειας· σὺ δὲ μαίνεαι οὐκ ἔτ' ἀνεκτῶς.
Σχέτλιε, πῶς κέν τίς σε καὶ ὕστερον ἄλλος ἵκοιτο

Vespertinus autem rediit pulchra-velleribus pecora pascens:
Continuò verò in latam speluncam egit pinguia pecora
Omnia prorsùs; neque ullum relinquebat altam extra chortem,
Sive quid suspicatus, sive etiam deus sic jusserit.
At deindè admovit operculum ingens altè sublatum,
Sedensque mulgebat oves et balantes capras,
Omnia ritè, et fœtum submisit singulis:
Cæterùm postquam expediisset obiens sua opera,
Simul utique ille rursùs duobus correptis apparavit cœnam.
Et tum ego Cyclopem alloquebar propè astans,
Poculum in manibus tenens nigri vini;
" Cyclops, accipe, bibe vinum, postquam comedisti humanas carnes;
" Ut scias, qualem utique potum hunc navis reconditum habuerat
" Nostra; tibi autem porrò libamen ferebam, si-fortè me miseratus
" Domum mitteres: tu verò furis non ampliùs tolerabilitèr.
" Inique, quomodò quisquam ad te in-posterum alius accedat

Ver. 337. 341. Αὐτίκα δ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα — Ἑζόμενος δ' ἤμελγεν.]

——— cavo Polyphemus in antro
Lanigeras claudit pecudes, atque ubera pressat. *Æn.* III. 641.

Ver. 339. Ἤ τι ὀϊσσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὣς ἐκέλευεν.] *Plutarchus*, loco suprà ad ί. 427. adducto, et hunc versum citat. Pro Ἤ τι autem legit ille Ἤτοι· et pro ἐκέλευεν, ἐκέλευσε.

Ver. 344. Σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε.] Vide suprà ad *ver.* 311.

Ver. 345. 346. —— προσηύδων —— Κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων.]

——— ἐμπλήσας σκύφος
Μάρωνος αὐτῷ, τοῦδε προσφέρω πιεῖν,
Λέξας τάδ' ——. *Euripid. Cyclops*, *ver.* 410.

Ver. 346. Κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων.] Vide *Athenæum*, *lib.* XI. *cap.* 2. 7.

Ver. 347. Κύκλωψ, τῆ, πίε οἶνον.] [Ἱεροκλῆς] εἰς δικαστήριον ἀχθεὶς, ὑπέστη τὰς ἐξ ἀνθρώπων πληγάς· ῥαινόμενος δὲ τῷ αἵματι βάψας κοίλην τὴν χεῖρα προσραίνει τὸν δικαστὴν, ἅμα λέγων, " Κύκλωψ, τῆ, πίε οἶνον, ἐπεὶ φάγες " ἀνδρόμεα κρέα." *Suidas, in voce* Ἱεροκλῆς.

Ibid. —— τῆ, πίε οἶνον.] Vide ad *Il.* ξ. 219. Καὶ ὅρα καὶ τὸν λόγον τοῦτον τῷ Ὀδυσσεῖ δικαιολογίᾳ τι κεκραμένον καὶ οἴκτῳ, ἔτι δὲ καὶ κολακευτικόν. *Eustath.*

Ibid. —— πίε οἶνον.] Apud *Suidam*, loco suprà citato, πῖ' οἶνον. Vide infrà ad ψ. 143.

Ibid. κρέα.] Pronuntiabatur κρῆ.

Ver. 348. Ὄφρ' εἰδῇς οἷον τι ποτόν.]

Σκύφος τόδ' οἷον Ἑλλὰς ἀμπέλων ἄπο
Θεῖον κομίζει πῶμα, Διονύσου γάνος.
Euripid. Cyclops, *ver.* 413.

Digitized by Google

Ἀνθρώπων πολέων; ἐπεί οὐ κατὰ μοῖραν ἔρεξας.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔδεκτο καὶ ἔκπιεν· ἥσατο δ' αἰνῶς
Ἡδὺ ποτὸν πίνων· καὶ μ' ᾔτεε δεύτερον αὖτις·
Δός μοι ἔτι πρόφρων, καί μοι τεὸν οὔνομα εἰπὲ
Αὐτίκα νῦν, ἵνα τοι δῶ ξείνιον, ᾧ κε σὺ χαίροις.
Καὶ γὰρ Κυκλώπεσσι φέρει ζείδωρος ἄρουρα
Οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει·
Ἀλλὰ τόδ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρός ἐστιν ἀποῤῥώξ.
Ὣς ἔφατ'· αὐτάρ οἱ αὖτις ἐγὼ πόρον αἴθοπα οἶνον.
Τρὶς μὲν ἔδωκα φέρων, τρὶς δ' ἔκπιεν ἀφραδίῃσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωπα περὶ φρένας ἤλυθεν οἶνος,
Καὶ τότε δή μιν ἔπεσσι προσηύδων μειλιχίοισι·
Κύκλωψ, εἰρωτᾷς μ' ὄνομα κλυτόν; αὐτὰρ ἐγώ τοι
Ἐξερέω· σὺ δέ μοι δὸς ξείνιον, ὥς περ ὑπέστης·
Οὖτις ἔμοι γ' ὄνομ' ἐστ'· Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι

" Ex hominibus multis? quoniam non rectè fecisti."
Sic dicebam: is autem accepit et ebibit; delectatusque est vehementèr
Dulcem potum bibens; et à-me petebat secundò rursùs;
" Da mihi adhuc lubens, et mihi tuum nomen dic
" Statim nunc; ut tibi dem hospitale-munus, quo tu gaudeas.
" Etenim Cyclopibus fert alma terra
" Vinum ex-magnis-uvis, et ipsis Jovis imber dat-incrementum:
" Verùm hoc ambrosiæ et nectaris est latex."
Sic dixit: at ei rursùs ego dedi generosum vinum:
Ter quidem præbui ferens, ter autem *is* ebibit stultitiâ.
Cæterùm postquam Cyclopi circa mentem venit vinum,
Tunc utique ipsum verbis alloquebar blandis;
" Cyclops, interrogas me nomen inclytum? at ego tibi
" Dicam; tu autem mihi da hospitale-munus, ut scilicèt pollicitus es:
" Outis mihi nomen est; Outin verò me vocant

Ver. 353. ——ἔκπιεν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*, et ex *ver.* 361. infrà, ubi omnes ἔκπιεν habent. Rectè, ut opinor. Cumque *Barnesio* facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* hoc in loco, ἔπιεν.

Ver. 354. —— αὖτις.] *Al.* αὖθις.

Ver. 355. —— καί μοι τεὸν οὔνομα εἰπὲ.]

Σὺ δ', ὦ ξέν', εἰπὲ τοὔνομ', ὅ, τι σε χρὴ καλεῖν.
Euripid. Cyclops, ver. 545.

Ver. 356. —— χαίροις.] *Al.* χαίρῃς.

Ver. 358. —— καὶ σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.] Vide suprà ad δ'. 477. et 581.

Ver. 360. —— αὐτάρ οἱ αὖτις ἐγὼ πόρον.]

Ἡσθέντα δ' αὐτὸν ὡς ἐπῃσθόμην ἐγὼ,
Ἄλλην ἔδωκα κύλικα ————.
Euripid. Cyclops, ver. 419.

Ver. 361. —— τρὶς δ' ἔκπιεν ἀφραδίῃσιν.] Οὗτος [Ἀνάχαρσις] τὴν ἄμπελον εἶπε τρεῖς φέρειν βότρυς· τὸν πρῶτον, ἡδονῆς· τὸν δεύτερον, μέθης· τὸν τρίτον, ἀηδίας. *Diog. Laërt. lib.* I. in *Anacharside.*

Ver. 365.—ὥς περ ὑπέστης.] Suprà *ver.* 356.

Ver. 366. Οὖτις ἔμοιγ' ὄνομ' ἐσ'.] *Al.* ἔμοι γ' ὄνομα. Porrò hinc (notante *Duporto* in *Gnomologiâ*) apud *Theocritum*, in Poëmate quod inscribitur Σύριγξ, *Penelope* appellatur " Οὐδενὸς εὐνάτειρα."

Ibid. — Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι Μήτηρ, ἠδὲ πατὴρ.] " Ulyssem se in suâ peregrinatione " Outin appellâsse, ex Homero demonstra- " tur; quærenti enim de ipsius nomine Po- " lyphemo respondet, Οὖτις ἔμοιγ' ὄνομ' ἐσ', " Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι Μήτηρ ἠδὲ πατὴρ, " ἠδ' ἄλλοι πάντες ἑταῖροι. In quo Gipha- " nius, aliique interpretes Auctoris judicio " egregiè falluntur, qui ita vertunt: *Nemo* " *mihi nomen est, neminem enim vocant mater* " *atque pater atque omnes socii.* Si enim ὄνις

Digitized by Google

Μήτηρ, ἠδὲ πατὴρ, ἠδ' ἄλλοι πάντες ἑταῖροι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμείβετο νηλέϊ θυμῷ·
Οὖτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι μετὰ οἷς ἑτάροισι,
Τοὺς δ' ἄλλους πρόσθεν· τόδε τοι ξεινήϊον ἔσται.
Ἦ, καὶ ἀνακλινθεὶς πέσεν ὕπτιος· αὐτὰρ ἔπειτα
Κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα· καδδέ μιν ὕπνος
Ἥρει πανδαμάτωρ· φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος,

"Mater atque pater, et omnes alii socii."
Sic dixi; ille verò mihi rursùs respondebat inclementi animo;
"Outin ego postremum edam post suos socios,
"Cæteros autem priùs; hoc tibi hospitale-munus erit."
Dixit, et recumbens cecidit supinus: at deindè
Jacebat inflexâ crassâ cervice; et illum somnus
Capiebat omnium-domitor; è gutture verò erumpebat vinum,

"reddi deberet *nemo*, Ulysses utique in ac-
"cusativo οὔτινα, non οὖτιν dicere debuisset.
"Et quamvis Giphanio favere videatur,
"quod Polyphemus paulò pòst coram vici-
"nis suis conqueritur; [infrà *ver*. 408.]
"Ὦ φίλοι, οὖτίς με κτείνει δόλῳ, οὐδὲ βίηφι·
"quod ita interpretatur Giphanius; *Amici!*
"*nemo me interficit dolo, neque viribus:* at-
"tamen utrobique et in voce οὖτις, et οὐδὲ,
"insignis iterùm error committitur. Non
"enim scribendum hìc οὐδὲ, *neque*, sed dua-
"bus vocibus separatim positis οὐ δὲ, *non ve-*
"*rò*, ut sensus sit; *Outis me afflixit dolo, non*
"*verò viribus*. Quæ interpretatio cum re-
"liquis quæ hæc circumstant omnium op-
"timè convenire videtur; quoniam prorsùs
"nullam causam, quamobrem Polyphemus
"ita conqueritur, comminisci possumus, si
"à nemine neque dolo neque vi læsus
"fuerit." *Acta Eruditorum, Supplement. Tom.* VII. *Sect.* 1. Vide infrà ad *ver*. 408. Ἵνα μὴ ἐπιστήσας τυχὸν ὁ Πολύφημος τῷ παραλογισμῷ, γνῷ "οὔτις" τὸν σύνθετον ἐκ δύο λέξεων τοῦ "οὐ" καὶ τοῦ "τις," ὅπερ οὐ βούλεται Ὀδυσσεὺς, ἐπάγει αἰτιατικὴν ἐν ἁπλότητι, ἤγουν ἀσύνθετον, λέγων "Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι, &c." ὡς ἀπὸ εὐθείας τῆς Οὖτις, Οὖτιδος, ἡ αἰτιατικὴ, τὸν Οὖτιν. *Eustath.* Cæterùm fuerunt qui Ulyssem non sibi hoc nomen finxisse existimârint: Ὅτι Ὀδυσσεὺς, διότι ὦτα μεγάλα εἶχεν, Οὖτις πρότερον ἐκαλεῖτο. *Ptolemæus Hephæstio, apud Acta Eruditor.* loco jam suprà citato. Sed hoc satìs videtur inficetum; præcipuè quum ait Poëta, infrà *ver*. 413.

——— ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ,
Ὡς ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμὸν καὶ μῆτις ἀμύμων.

Ver. 368. —— αὖτις] *Al.* αὖτίκ'.

Ver. 369. Οὖτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι μετὰ οἷς ἑτάροισι.]

Πάντων σ' ἑταίρων ὕστερον θοινάσομαι.
Euripid. Cyclops, ver. 547.

Ver. 370.—τόδε τοι ξεινήϊον ἔσται.] Πρῶτος τε εὑρηκέναι δοκεῖ [Ὅμηρος] φοβερὰς χάριτας· ὥσπερ τὸ ἐπὶ τοῦ ἀχαριστοτάτου προσώπου, τὸ ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος· τὸ ἐν, "Οὖτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι," τοὺς δὲ λοιποὺς πρώτους, τὸ τοῦ Κύκλωπος ξένιον. Οὐ γὰρ οὕτως αὐτὸν ἐνέφηνεν δεινὸν ἐκ τῶν ἄλλων, ὅταν δύο δειπνῇ ἑταίρους, οὐδ' ἀπὸ τοῦ θυρεοῦ, ἢ ἐκ τοῦ ῥοπάλου, ὡς ἐκ τούτου τοῦ ἀστεϊσμοῦ. *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, § 130. Οὐ πάνυ με ἡ τοῦ Κύκλωπος ἐκείνη εὐφραίνει δωρεὰ, τὸ ὑπισχνεῖσθαι ὅτι πύματον ἐγὼ τὸν Οὖτιν κατέδομαι. *Lucian.* Κατάπλους, ἢ Τύραννος. Porrò hinc apud *Erasmum*, Proverbium, "*Cyclopis Donum*."

Ver. 372. Κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα.]

Cervicem inflexam posuit, jacuitque per antrum
Immensus, saniem eructans ac frusta cruento
Per somnum commixta mero ———.
Æn. III. 631.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus "*Virgilius Homerici carminis* "*majestatem non æquet.*" *Lib.* V. *cap.* 13. *Quintilianus* verò magnam in hoc *Virgilii* loco *Emphasin* notat. "Idem [*Virgilius*] "Cyclopa cùm jacuisse dicit per antrum, "prodigiosum illud corpus spatio loci men-"sus est." *Lib.* VIII. *cap.* 3. Vide suprà ad *ver*. 298. Ἔν τε τῇ Θεογονίᾳ ἐπὶ τοῦ Κρόνου Ὀρφεῖ πεποίηται, "Κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα, καδδέ μιν ὕπνος Ἥρει πανδαμάτωρ ——·" ταῦτα δὲ Ὅμηρος ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος μετέθηκεν. *Clemens Alexandrinus Strom.* VI.

Ibid. —— ἀποδοχμώσας.] Πλαγιώσας· δοχμὸς γὰρ τὸ πλάγιον *Schol.*

Ibid. —— παχὺν αὐχένα.] *Macrobius, lib.* V. *cap.* 13. citat, πλατὺν αὐχένα.

Ver. 373. —— φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος, Ψωμοί τ' ἀνδρόμεοι.]

Digitized by Google

Ψωμοί τ᾽ ἀνδρόμεοι· ὁ δ᾽ ἐρεύγετο οἰνοβαρείων.
Καὶ τότ᾽ ἐγὼ τὸν μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα πολλῆς,
Εἵως θερμαίνοιτο· ἔπεσσί τε πάντας ἑταίρους
Θάρσυνον, μήτις μοι ὑποδδείσας ἀναδύη.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τάχ᾽ ὁ μοχλὸς ἐλάϊνος ἐν πυρὶ μέλλεν
Ἅψασθαι, χλωρός περ ἐὼν, διεφαίνετο δ᾽ αἰνῶς,
Καὶ τότ᾽ ἐγὼν ἆσσον φέρον ἐκ πυρὸς, ἀμφὶ δ᾽ ἑταῖροι
Ἵσταντ᾽· αὐτὰρ θάρσος ἐνέπνευσεν μέγα δαίμων.
Οἱ μὲν, μοχλὸν ἑλόντες ἐλάϊνον, ὀξὺν ἐπ᾽ ἄκρῳ,
Ὀφθαλμῷ ἐνέρεισαν· ἐγὼ δ᾽ ἐφύπερθεν ἀερθεὶς
Δίνεον· ὡς δ᾽ ὅτε τις τρυπῷ δόρυ νήϊον ἀνὴρ
Τρυπάνῳ, οἱ δέ τ᾽ ἔνερθεν ὑποσσείουσιν ἱμάντι
Ἁψάμενοι ἑκάτερθε, τὸ δὲ τρέχει ἐμμενὲς αἰέν·
Ὣς τοῦ ἐν ὀφθαλμῷ πυριήκεα μοχλὸν ἑλόντες
Δινέομεν, τὸν δ᾽ αἷμα περίῤῥεε θερμὸν ἐόντα.

Frustaque humanæ carnis; ipse autem eructabat vino-gravatus.
Et tum ego vectem sub cinere demisi multo,
Donec calefieret; verbisque omnes socios
Confirmabam; nequis mihi subveritus deficeret.
Sed cùm jam vectis oleaginus in igne erat
Arsurus, viridis licèt-esset, candebatque vehementèr;
Tum verò ego propiùs afferebam ex igne, circùm autem socii
Stabant: cæterùm audaciam inspiravit ingentem deus.
Hi quidem vectem prehensum oleaginum, acutum in summo,
Oculo infixerunt; ego autem supernè arrectus
Versabam: Ut verò cùm quis terebrat lignum navale vir
Terebrâ, alii autem infrà torquent loro
Apprehensum utrinque; illa autem circumvolvitur assiduè semper:
Sic ejus in oculo ignitum vectem prehensum
Versabamus; hunc autem sanguis circumfluebat calentem.

Τάχ᾽ ἐξ ἀναιδοῦς φάρυγος ὠθήσῃ κρέα.
Euripid. Cyclops, ver. 588.

——— ejectantemque cruentas
Ore dapes, et frusta mero glomerata vomentem.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 211.

Ver. 375. —— μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα πολλῆς.]

Ἤδη δαλὸς ἠνθρακωμένος
Κρύπτεται εἰς σποδιάν.
Euripid. Cyclops, ver. 609.

Ver. 397. Ἅψασθαι.] *Al.* Ἅψεσθαι.

Ver. 380. — ἀμφὶ δ᾽ ἑταῖροι Ἵσταντ᾽.] Ὁ δὲ Ποιητὴς τὸν λογιώτατον Ὀδυσσέα σιωπηλότατον πεποίηκε ——. Τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν ἑτέρων· τὸ γὰρ ἑλκομένους κ̓ προσουδιζομένους ὑπὸ τοῦ Κύκλωπος, μὴ κατειπεῖν τοῦ Ὀδυσσέως, μηδὲ δεῖξαι τὸ πεπυρακτωμένον ἐκεῖνο καὶ παρεσκευασμένον ὄργανον ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν, ἀλλ᾽ ὠμοὺς ἐσθίεσθαι μᾶλλον ἢ φράσαι τι τῶν ἀποῤῥήτων, ὑπερβολὴν ἐγκρατείας καὶ πίστεως οὐκ ἐκλέλοιπεν. *Plutarch.* περὶ Ἀδολεσχίας.

Ver. 384. Δίνεον· ὡς δ᾽ ὅτε.] *Al.* Δίνεον, ὡς ὅτε.

Ibid. —— ὡς δ᾽ ὅτε τις τρυπῷ δόρυ νήϊον.]

Ναυπηγίαν δ᾽ ὡς εἰ τὶς ἁρμόζοι ἀνὴρ
Διπλοῖν χαλινοῖν, τρύπανον κωπηλατεῖ,
Οὕτω κυκλώσω δαλὸν ἐν φαεσφόρῳ
Κύκλωπος ὄψει, καὶ συναυανῶ κόρας.
Euripid. Cyclops, ver. 459.

Ver. 385. —— ὑποσσείουσιν.] *Al.* ὑποσείουσιν. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 387. —— ἐν ὀφθαλμῷ πυριήκεα μοχλὸν ἑλόντες Δινέομεν.]

——— telo lumen terebramus acuto
Ingens, quod torvâ solum sub fronte latebat.
Æn. III. 635.

Ibid. —— πυριήκεα.] Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius, Vulgg.* πυρηκέα.

Ibid. —— ἑλόντες.] *Al.* ἔχοντες.

Digitized by Google

Πάντα δέ οἱ βλέφαρ' ἀμφὶ καὶ ὀφρύας εὗσεν ἀϋτμὴ,
Γλήνης καιομένης· σφαραγεῦντο δέ οἱ πυρὶ ῥίζαι.
Ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ χαλκεὺς πέλεκυν μέγαν, ἠὲ σκέπαρνον,
Εἰν ὕδατι ψυχρῷ βάπτει μεγάλα ἰάχοντα,
Φαρμάσσων· (τὸ γὰρ αὖτε σιδήρου τε κράτος ἐστίν·)
Ὣς τοῦ σίζ' ὀφθαλμὸς ἐλαϊνέῳ περὶ μοχλῷ.
Σμερδαλέον δὲ μέγ' ᾤμωξεν· περὶ δ' ἴαχε πέτρη.
Ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ'· αὐτὰρ ὁ μοχλὸν
Ἐξέρυσ' ὀφθαλμοῖο πεφυρμένον αἵματι πολλῷ·
Τὸν μὲν ἔπειτ' ἔῤῥιψεν ἀπὸ ἕο χερσὶν ἀλύων.
Αὐτὰρ ὁ Κύκλωπας μεγάλ' ἤπυεν, οἵ ῥά μιν ἀμφὶς
Ὤκεον ἐν σπήεσσι δι' ἄκριας ἠνεμοέσσας·
Οἱ δὲ βοῆς ἀΐοντες ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος·

Omnes verò ei palpebras circùm et supercilia cremavit vapor,
Pupillâ ardente: crepitabant autem ei igne radices.
Veluti autem cùm vir faber securim magnam, aut asciam,
In aquâ frigidâ mergit valdè stridentem,
Temperans, (hoc enim denique ferri et robur est;)
Sic ejus stridebat oculus oleaginum circa vectem.
Horrendùm autem valdè ejulavit; insonuit verò petra.
Nos autem perterriti diffugimus: at ille vectem
Extraxit oculo fœdatum sanguine multo:
Illum quidem deindè abjecit à se manibus dolore-furens.
Cæterùm ipse Cyclopas magno-clamore vocabat, qui utique circa ipsum
Habitabant in speluncis per promontoriâ ventosa:
Illi autem clamorem audientes accurrebant aliundè alius;

Ver. 389. Πάντα δέ οἱ βλέφαρ', &c.]

Ἤρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνιαι δ' ὁμοῦ
Γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίεσαν
Φόνου μυδώσας σταγόνας· ἀλλ' ὁμοῦ μέλας
Ὄμβρος χαλάζης αἵματος ἐτέγγετο.
Sophocl. Oedip. Tyrann. ver. 1285.

Ver. 390. —— πυρὶ ῥίζαι.] *Al.* περὶ ῥίζαι.
Ver. 392. —— βάπτει.] *Al.* βάπτῃ.
Ibid. —— μεγάλα ἰάχοντα.] Vide ad *Il.* δ'. 456. *Al.* μεγάλα ἠχοῦντα.
Ver. 393. —— σιδήρου τε] *Al.* σιδήρου γε.
Ver. 394. Ὣς τοῦ σίζ' ὀφθαλμός.] De vi vocis hujus, σίζε, ita *Quintilianus*; "Minimè," inquit, "Nobis concessa est ὀνοματοποιΐα. Quis enim ferat, siquid simile illis meritò laudatis, λίγξε βιὸς, et σίζεν ὀφθαλμὸς, fingere audeamus?" *Lib.* I. *cap.* 5. *sub fine.* Vide ad *Il.* δ'. 456.
Ibid. —— ἐλαϊνέῳ περὶ μοχλῷ.] Τὸ δὲ, "περὶ μοχλῷ," (inquit *Eustathius*) ἀντίπτωσιν ἔπαθεν· ἀντὶ γὰρ τοῦ, ἐπὶ μοχλῷ, ἐῤῥέθη. Atqui oculum vecte transfixum aptiùs (ut opinor) depingit istud περὶ. Alioqui æquè facilè scribere potuisset *Homerus* ἐλαϊνέῳ ἐπὶ μοχλῷ.

Ver. 395. Σμερδαλέον δὲ μέγ' ᾤμωξεν· περὶ δ' ἴαχε πέτρη.]

Clamorem immensum tollit; quo pontus et omnes
Intremuere undæ, penitusque exterrita tellus
Italiæ, curvisque immugiit Ætna cavernis.
Æn. III. 672.

Ver. 398. et 461. —— ἀπὸ ἕο.] Vide ad *Il.* ά. 51.
Ibid. — χερσὶν ἀλύων.] "*Media* τοῦ ἀλύω," inquit *Barnesius*, "aliàs brevis, nunc producitur, ad Monstri deplorabilem animi defectum innuendum." Atqui nulla alia videtur esse hujus rei causa, quàm in vocibus τίω, Ἰλίου, &c. Vide ad *Il.* γ'. 103. et ό. 24. Προσγράφουσι δὲ τινὲς τῶν Παλαιῶν τὸ ἰῶτα ἐν τῷ ἀλυίειν, καθὰ καὶ ἐν τῷ ὀπυίειν. *Eustath.*
Ver. 401. Οἱ δὲ βοῆς ἀΐοντες ἐφοίτων.]

At genus è sylvis Cyclopum et montibus altis
Excitum ruit ad portus ————.
Æn. III. 675.

Ibid. —— ἀΐοντες.] Vide ad *Il.* ό. 252.

Digitized by Google

Ἱστάμενοι δ' εἴροντο περὶ σπέος, ὅ,ττι ἑ κήδοι·
  Τίπτε τόσον, Πολύφημ', ἀρημένος ὧδ' ἐβόησας,
Νύκτα δι' ἀμβροσίην, καὶ ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα;
Ἦ μή τις σεῦ μῆλα βροτῶν ἀέκοντος ἐλαύνει;
Ἦ μή τίς σ' αὐτὸν κτείνῃ δόλῳ, ἠὲ βίηφι;
  Τοὺς δ' αὖτ' ἐξ ἄντρου προσέφη κρατερὸς Πολύφημος·
Ὦ φίλοι, Οὖτίς με κτείνει δόλῳ, οὐδὲ βίηφιν.
  Οἱ δ' ἀπαμειβόμενοι ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον·
Εἰ μὲν δὴ μήτις σε βιάζεται, οἶον ἐόντα,
Νοῦσόν γ' οὔπως ἐστὶ Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι·
Ἀλλὰ σύ γ' εὔχεο πατρὶ Ποσειδάωνι ἄνακτι.
  Ὣς ἄρ' ἔφαν ἀπιόντες· ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ,

Consistentesque interrogabant circa speluncam, quidnam ipsum affligeret;
" Cur tantum, Polypheme, læsus sic clamâsti,
" Noctem per divinam, et insomnes nos facis?
" Num quis à te oves mortalium invito abigit?
" An *metuas* ne quis teipsum occidat dolo, aut vi?"
Hos autem rursùs ex antro allocutus est fortis Polyphemus;
" Amici, Outis me occidit dolo, neque viribus."
Illi verò respondentes verba alata dicebant;
" Siquidem reverà nemo tibi vim infert, solus cùm-sis,
" Morbum sanè nullo-modo licet Jovis magni effugere:
" Sed tu quidem supplica patri Neptuno regi."
Sic dixerunt abeuntes: meum autem risit charum cor,

Ver. 404. Νύκτα δι' ἀμβροσίην.] *Al.* Νύκτα δι' ὀρφναίην.

Ibid. ——— ἀΰπνους ἄμμε τίθησθαι;] Τὸ δὲ, "ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα," φανερῶς τὸ ἄμμε δυϊκὸν, ἀντὶ πολλοῦ πλήθους λαμβάνει, κατὰ διαφορίαν (forte κατ' ἀδιαφορίαν) Ἰωνικήν. *Eustath.* Verùm, si ἄμμε hîc *duale* sit; tum, " Elegantèr (uti notat *Barnesius*) hoc Poë-" ta facit, quòd *Duos* jam *Polyphemus* tur-" bet, nempè *seipsum* et *alios*." Sive, quo modo *Chorus* in *Tragicis* voce "ἐγώ" utitur, eodem modo aiunt Cyclopes, ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα, "*Te et* (me *sive*) nos *insom-*" *nes reddidisti*." Sed vide ad *Il.* ά. 59. Cæterùm post hunc versum inserit *Barnesius* ex *Diogene Laërtio, Zeno, lib.* VII.

Τίς δὲ σ' ἐτύφλωσεν καὶ ἀφείλετο λαμπάδος αὐγάς;

Verùm neque ullo modo hoc in loco cohæret versus iste; neque, an hinc à *Diogene* citatus fuerit, omninò constat.

Ver. 405. 406. Ἦ μή τις ——— ἐλαύνει; Ἦ μή τις σ' αὐτὸν κτείνῃ.] *Barnesius* ex Exemplaribus nonnullis edidit κτείνει, ut cum ἐλαύνει congruat; vertitque, "*Num quis* — " *abegit? Anne aliquis teipsum pessundat?*" Ego potiùs, siqui faverent Codices, legendum crediderim ἐλαύνῃ —— κτείνῃ. Ut sit sensus; "*Num* (metu exclamas), *ne quis* — " *abigat? An nequis teipsum trucidet &c.?*"

Ver. 405. —— σεῦ μῆλα.] *Al.* σέο μῆλα.

Ver. 408. Ὦ φίλοι, Οὖτις με κτείνει.]

Οὖτίς μ' ἀπώλεσεν ———————.
Euripid. Cyclops, ver. 668.

Ibid. —— δόλῳ, οὐδὲ βίηφιν.] Ita Vulgati. Sunt qui legendum contendant δόλῳ, οὐ δὲ βίηφιν. Quod et rectius videtur. Οὖτίς με κτείνει δόλῳ οὐδὲ βίᾳ· τουτέστιν, ὁ Οὖτις με κτείνει μετὰ δόλου, οὐ μὴν ἐν ἰσχύϊ. *Eustath.* Et paulò inferiùs; Δόλῳ οὐδὲ βίῃ· τουτέστι, δόλῳ μέντοι κτείνει με, καὶ οὐ βίᾳ· τῶν δὲ Κυκλώπων συγκειμένως νοησάντων, Οὖτις με ἐν δόλῳ κτείνει, ἀλλ' οὐδὲ ἐν βίᾳ. Vide suprà ad *ver.* 366. *Al.* ἠδὲ βίηφι et ἠὲ βίηφι.

Ver. 410. —— μήτις σε βιάζεται.] *Clemens Alexandrinus, Strom. lib.* V. citat, οὔτις σε βιάζεται.

Ver. 411. Νοῦσον γ' οὔπως ἐστὶ Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι.] Apud *Clementem, ibid.* Νοῦσον δ' οὔπως. Porrò similitèr *Sophocles*, notante *Duporto* in *Gnomologiâ* ad hunc locum;

Νόσους δ' ἀνάγκη τοὺς θεηλάτους φέρειν.

Ver. 413. —— ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ.] Vide infrà ad σ'. 99.

Digitized by Google

ʽΩς ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμὸν καὶ μῆτις ἀμύμων.
Κύκλωψ δὲ στενάχων τε, καὶ ὠδίνων ὀδύνησι,
Χερσὶ ψηλαφόων, ἀπὸ μὲν λίθον εἷλε θυράων·
Αὐτὸς δ' εἰνὶ θύρῃσι καθέζετο, χεῖρε πετάσσας,
Εἴτινά πε μετ' ὀΐεσσι λάβοι στείχοντα θύραζε·
Οὕτω γάρ πε μ' ἤλπετ' ἐνὶ φρεσὶ νήπιον εἶναι.
Αὐτὰρ ἐγὼ βέλευον, ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο,
Εἴτιν' ἑταίροισιν θανάτε λύσιν, ἠδ' ἐμοὶ αὐτῷ
Εὑροίμην· πάντας δὲ δόλες καὶ μῆτιν ὕφαινον,
ʽΩς τε περὶ ψυχῆς· μέγα γὰρ κακὸν ἐγγύθεν ἦεν.
ʽΗδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βελή.
Ἄρσενες ὄϊες ἦσαν ἐΰτρεφέες, δασύμαλλοι,
Καλοί τε, μεγάλοι τε, ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχοντες·
Τὲς ἀκέων συνέεργον ἐϋστρεφέεσσι λύγοισι,

Quòd nomen decepisset meum, et consilium eximium.
Cyclops autem ingemiscensque, et cruciatus doloribus,
Manibus palpans, amovit quidem lapidem ab ostio;
Ipse verò in ostio sedebat, manibus extensis,
Siquem fortassis inter oves deprehenderet exeuntem foras;
Adeò enim videlicet me putabat in mente stultum esse.
Ast ego deliberabam, quid factu optimum esset.
Siquam sociis mortis liberationem, atque mihi ipsi
Invenirem: omnes verò dolos et consilium texebam,
Utpote de vitâ: ingens enim malum imminebat.
Hoc verò mihi in animo optimum videbatur consilium.
Mares oves erant benè-nutriti, densis-velleribus,
Pulchrique, magnique, violaceam lanam habentes:
Hos tacitè colligabam benè-tortis viminibus,

Ver. 414. —— *καὶ μῆτις ἀμύμων.*] Sunt qui Poëtam hîc ad vocem Οὖτις respicere existiment; quia scilicèt ὔτις et μήτις idem significent. Sed hoc, ut rectè notavit *Barnesius*, planè ineptum.

Ver. 415. Κύκλωψ δὲ στενάχων τε] Οἱ χαριέστατοι ποιητῶν ——— τὰ μὲν αὐτοὶ τε κατασκευάζεσι ὀνόματα, συμπλέκοντες ἐπιτηδείως ἀλλήλοις τὰ γράμματα· καὶ τὰς συλλαβὰς δὲ ποικίλως, οἷς ἂν βέλωνται παραστῆσαι πάθεσι, ποικίλως φιλοτεχνεσιν· ὡς ποιεῖ πολλάκις ʽΟμηρος· ——— Ἐπὶ δὲ τε τυφλεμένε Κύκλωπος, τό τε τῆς ἀλγηδόνος μέγεθος, καὶ τὴν διὰ τῶν χειρῶν βραδεῖαν ἔρευναν τῆς τε σπηλαίου θύρας [ἐμφαίνειν βελόμενος·] "Κύκλωψ δὲ στενάχων "τε, καὶ ὠδίνων ὀδύνησι, Χερσὶ ψηλαφόων." *Dionys. Halicarn:* περὶ συνθέσεως, § 15.

Ver. 421. —— θανάτε λύσιν.] Quoniam λύω, λύσω, syllabam *priorem* naturâ producant; ideò *Marcus Meibomius* hoc in loco, notante *Barnesio*, legendum contendit θανάτε ῥῦσιν· aliosque omnes locos apud *Homerum*, ubi ἄλυτον, aut ἀλύτες occurrat, corruptos existimat. Sed longè errat vir eruditus. Quâ enim analogiâ ex τίω, τίσω, sit τῐσις, ἄτῐτος· ex φθίνω, φθίσω, φθίσις, ἄφθῐτος· ex κρίνω, κρίσις, ἄκρῐτος· ex κλίνω, κλῐσις, ἄκλῐτος· eâdem ex λύω, λύσω, fit λῠσις, ἄλῠτες. Vide ad *Il.* ά. 314. et χ'. 19. 20.

Ver. 422. 423. —— πάντας δὲ δόλους καὶ μῆτιν ὕφαινον, —— μέγα γὰρ κακὸν ἐγγύθεν ἦεν.] "Efficacior omni arte imminens necessitas; non usitata modò præsidia, sed "quædam etiam nova admovit." *Quint. Curt. lib.* IV. § 15.

Ver. 425. Ἄρσενες ὄϊες ἦσαν] Vox ὄϊες *primam* fortassè eâdem ratione producit ac voces ἀθάνατος, Πριαμίδης, &c. Vide ad *Il.* ά. 398. *Barnesius* verò edidit οἶιες. Cæterùm hinc fortè vox *Latina*, *oves*.

Ver. 427. —— λύγοισι.] ʽΙμαντώδεσι φυτοῖς. *Schol.*

Digitized by Google

Τῆς ἔπι Κύκλωψ εὗδε, πέλωρ, ἀθεμίστια εἰδὼς,
Σύντρεις αἰνύμενος· ὁ μὲν ἐν μέσῳ ἄνδρα φέρεσκεν,
Τὼ δ' ἑτέρω ἑκάτερθεν ἴτην, σώοντες ἑταίρους.
Τρεῖς δὲ ἕκαστον φῶτ' ὄϊες φέρον· αὐτὰρ ἔγωγε,
('Αρνειὸς γὰρ ἔην, μήλων ὄχ' ἄριστος ἁπάντων,)
Τοῦ κατὰ νῶτα λαβὼν, λασίην ὑπὸ γαστέρ' ἐλυσθεὶς
Κείμην· αὐτὰρ χερσὶν ἀώτου θεσπεσίοιο
Νωλεμέως στρεφθεὶς ἐχόμην τετληότι θυμῷ.
Ὣς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν Ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,
Καὶ τότ' ἔπειτα νομόνδ' ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα·
Θήλειαι δ' ἐμέμηκον ἀνήμελκτοι περὶ σηκοὺς,
Οὔθατα γὰρ σφαραγεῦντο· ἄναξ δ' ὀδύνῃσι κακῇσι
Τειρόμενος, πάντων οἴων ἐπεμαίετο νῶτα
'Ορθῶν ἑσταότων· τὸ δὲ νήπιος οὐκ ἐνόησεν,
Ὥς οἱ ὑπ' εἰροπόκων οἴων στέρνοισι δέδεντο.
Ὕστατος ἀρνειὸς μήλων ἔστειχε θύραζε,

In quibus Cyclops dormiebat, monstrum, nefaria doctus,
Tres-unà sumens: medius quidem virum ferebat,
Cæteri autem duo utrinque ibant, servantes socios.
Terni autem virum oves ferebant: cæterum ego,
(Aries enim erat, pecudum longè optimus omnium,)
Hujus tergo arrepto, villosum sub ventrem volutus
Extendebar: at manibus lanæ egregiæ
Firmitèr implicitus hærebam constanti animo.
Sic tum quidem ingemiscentes expectavimus auroram divinam.
Quandò autem manè-genita apparuit rosea-digitos aurora,
Tum verò deindè ad pascua erumpebant mascula pecora;
Fœminæ verò balabant immulctæ per stabula,
Ubera enim gravabantur; dominus vero doloribus gravibus
Afflictus, omnium ovium palpabat terga
Rectè stantium: illud autem stultus non animadvertit,
Ut illi sub lanigerorum ovium pectoribus ligati essent.
Ultimus aries pecorum exibat foràs,

Ver. 428. Τῆς.] *Al*. Τοῖς.

Ver. 432. 'Αρνειὸς γὰρ ἔην.] Vide infrà ad κ'. 190.

Ver. 433. Τοῦ κατὰ νῶτα λαβὼν.] "Alio "—— modo sibi, alio sociis providet. Hos "sub ovibus recondit; se verò sub ariete, "qui totius gregis erat præstantissimus. Adeò ut majorem sui quàm sociorum curam habuerit." *Spondan*. Mirè admodùm: Liquet enim *Ulyssem*, postquam sociorum unumquemque tribus simul constrictis maribus ovibus subligâsset, se ipsum nequaquam isto modo ligare potuisse; ideoque arietis unîus, cæteris majoris, quique ipsum solus ferre posset, ventri subvolutum velleri adhæsisse; undè etiam facilè delâpsus cæteros expeditiùs solvere posset; infrà *ver*. 463.

Ver. 434. —— ἀώτου.] Τοῦ ἄνθους. Λέγει δὲ τοῦ ἐρίου. *Schol*. Vide suprà ad ά. 443.

Ver. 438. —— νομόνδ' ἐξέσσυτο —— μῆλα.] Editiones vulgatæ vertunt, "*ad pascua* "*exegit pecora*." Sed malè: Nam vox ἐξέσσυτο significationem *activam* non habet. Vide *Iliad*. ή. 1. *Odyss*. ί. 378. μ'. 366. Rectiùs *Barnesius*; "*ad pascua prorumpe*"*bant*."

Ver. 444. "Υστατος ἀρνειὸς.] "Legitur eti"am," inquit *Henricus Stephanus*, "Ὕστατος δ' ἀρνειὸς in nonnullis editionibus." Sed hoc, uti et ipse annotat, versum perimit.

Digitized by Google

Λαχμῷ στεινόμενος, καὶ ἐμοὶ πυκινὰ φρονέοντι.
Τὸν δ' ἐπιμασσάμενος προσέφη κρατερὸς Πολύφημος·
Κριὲ πέπον, τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο μήλων
Ὕστατος; οὔτι πάρος γε λελειμμένος ἔρχεαι οἰῶν,
Ἀλλὰ πολὺ πρῶτος νέμεαι τέρεν' ἄνθεα ποίης,
Μακρὰ βιβάς· πρῶτος δὲ ῥοὰς ποταμῶν ἀφικάνεις·
Πρῶτος δὲ σταθμόνδε λιλαίεαι ἀπονέεσθαι
Ἑσπέριος· νῦν αὖτε πανύστατος· ἦ σύγ' ἄνακτος
Ὀφθαλμὸν ποθέεις; τὸν ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσε,
Σὺν λυγροῖς ἑτάροισι, δαμασσάμενος φρένας οἴνῳ,
Οὖτις, ὃν οὔπω φημὶ πεφυγμένον εἶναι ὄλεθρον.
Εἰ δὴ ὁμοφρονέοις, ποτιφωνήεις τε γένοιο,
Εἰπεῖν, ὅππῃ κεῖνος ἐμὸν μένος ἠλασκάζει·
Τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε διὰ σπέος ἄλλυδις ἄλλη

Vellere gravatus, et me multa cogitante.
Hunc autem palpatum allocutus est fortis Polyphemus;
" Aries chare, quid mihi ita per speluncam exis pecudum
" Ultimus? neutiquam anteà scilicèt relictus venire-soles ab ovibus,
" Sed multò primus pasceris teneros flores herbæ,
" Magnis-passibus incedens; primusque ad fluenta fluviorum pervenis:
" Primus porrò in stabulum cupis redire
" Vespertinus; nunc contra omnium-ultimus: num tu domini
" Oculum desideras? quem vir malus eruit,
" Cum perniciosis sociis, postquam domuisset mentem vino,
" Outis; quem nondum existimo elapsum esse mortem.
" Si jam idem-mecum sentires, vocalisque fieres,
" Ut diceres, ubinam ille meum robur evitet;
" Profectò ei cerebrum per speluncam huc et illuc

Ver. 445. Λαχμῷ.] *Al.* Λάχνῳ.

Ver. 446. —— ἐπιμασσάμενος.] Vide ad *Il.* ε'. 564.

Ver. 447. Κριὲ πέπον.] " Polyphemum " Homerus cùm immanem ferumque finxisset, cum ariete etiam colloquentem facit, ejusque laudare fortunas, quòd, quâ " vellet, ingredi posset; et, quæ vellet, attingere." *Cic. Tusc. Disput. lib.* V. *cap.* 39.

Ver. 453. 454. —— τὸν ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσε, —— δαμασσάμενος φρένας οἴνῳ.]

Ὁ ξεῖνος ——————— μ' ἀπώλεσεν,
Ὁ μιαρὸς· ὅς μοι δοὺς τὸ πῶμα, κατέκλυσε.
Euripid. Cyclops, ver. 672.

Ver. 455. — ὃν οὔπω φημὶ πεφυγμένον εἶναι.]

Ἀλλ' οὔτι μὴ φύγητε τῆς δ' ἔξω πέτρας
Χαίροντες ———. *Euripid. ibid. ver.* 662.

Ibid. —— πεφυγμένον εἶναι ὄλεθρον.] Ἔοικε συνωπτικῇ παρηχήσει (inquit *Eustathius*) —— Ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν, πεφυγμένον εἶναι ὀλέθρου. Atqui eâdem Syntaxi alibi utitur Poëta:

Μοῖραν δ' οὔτινα φημὶ πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν. *Iliad.* ζ. 488.

Οὐ οἱ νῦν ἔτι γ' ἐστὶ πεφυγμένον ἄμμε γενέσθαι. χ'. 219.

Cæterum *Barnesius* hoc in loco edidit πεφυγμένου. Rationibus parùm idoneis. Vide ad *Il.* ζ'. 488.

Ibid. —— εἶναι ὄλεθρον.] *Al.* ἔμμεν' ὄλεθρον.

Ver. 458. Τῷ κε οἱ ἐγκέφαλος γε διὰ σπέος.]

—— O si quis referat mihi casus Ulyssen,
Aut aliquem è sociis, in quem mea sæviat ira,
Viscera cujus edam, cujus viventia dextrâ
Membra meâ laniem ————;
Quàm nullum aut leve sit damnum mihi lucis ademtæ!
Ovid. Met. lib. XIV. *ver.* 192. 197.

Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, Τῷ καὶ οἱ ἐγκέφαλος γε περὶ σπέος.

Digitized by Google

Θεινομένου ῥαίοιτο πρὸς οὔδεϊ· καδδέ τ' ἐμὸν κῆρ
Λωφήσειε κακῶν, τά μοι οὐτιδανὸς πόρεν Οὖτις.
"Ὣς εἰπὼν, τὸν κριὸν ἀπὸ ἕο πέμπε θύραζε.
'Ελθόντες δ' ἠβαιὸν ἀπὸ σπείους τε, καὶ αὐλῆς,
Πρῶτος ὑπ' ἀρνειοῦ λυόμην, ὑπέλυσα δ' ἑταίρους.
Καρπαλίμως δὲ τὰ μῆλα ταναύποδα, πίονα δημῷ,
Πολλὰ περιτροπέοντες ἐλαύνομεν, ὄφρ' ἐπὶ νῆα
'Ικόμεθ'· ἀσπάσιοι δὲ φίλοις ἑτάροισι φάνημεν,
Οἳ φύγομεν θάνατον· τοὺς δὲ στενάχοντο γοῶντες.
'Αλλ' ἐγὼ οὐκ εἴων, ἀνὰ δ' ὀφρύσι νεῦον ἑκάστῳ,
Κλαίειν· ἀλλ' ἐκέλευσα θοῶς καλλίτριχα μῆλα
Πόλλ' ἐν νηῒ βαλόντας ἐπιπλεῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ·
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον·
'Εξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
'Αλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας,
Καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων κερτομίοισι·
Κύκλωψ, οὐκ ἄρ' ἔμελλες ἀνάλκιδος ἀνδρὸς ἑταίρους

"Eliso spargeretur ad solum; meum verò cor
"Quiesceret à malis, quæ mihi nullius-pretii vir intulit Outis."
Sic locutus, arietem à se mittebat foràs.
Quum-venissemus autem paululùm à speluncâque et chorte,
Primus ab ariete me expedivi; solvi verò socios.
Celeritèr autem pecora longipeda, pinguia adipe,
Multa circumducentes abigebamus; donec ad navem
Pervenissemus; desiderati verò charis sociis apparuimus,
Qui effugimus mortem: cæteros autem lugebant flentes.
Sed ego non sinebam, superciliis autem innuebam unicuique,
Nè flerent; sed jussi celeritèr, pulchris-velleribus pecora
Multa in navem cùm-immisissent, navigare salsam aquam.
Illi verò statim conscendebant, et per transtra sedebant;
Ordineque sedentes canum mare verberabant remis.
Sed quandò tantum aberam, quantum utique audiri-potest clamans,
Tum verò ego Cyclopem alloquebar conviciis;
"Cyclops, non ergò eras imbellis viri socios

Ver. 459. —— καδδέ τ' ἐμὸν κῆρ.] *Al.* καδδ' ἐμὸν ἦτορ.

Ver. 462. 'Ελθόντες δ' ἠβαιὸν &c.] "Οτι σολοικοειδὲς τὸ, "'Ελθόντες δ' ἠβαιὸν ἀπὸ σπείους "τε καὶ αὐλῆς, Πρῶτος ὑπ' ἀρνειοῦ λυόμην." *Eustath.* De hujusmodi Syntaxi, vide infrà ad μ'. 73. et ad *Il.* κ'. 224.

Ver. 464 —— ταναύποδα.] Ita ex *Eustathio* et ex duobus Exemplaribus edidit *Barnesius.* Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* τανύποδα. Ταναύποδα δὲ λέγει, οὐ τὰ μακρόποδα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ τεταμένως τοῖς ποσὶ βαδίζοντα· ταυτὸν δ' εἰπεῖν, μακρὰ βιβάντα. *Eustath.*

Ver. 468. —— ἀνὰ δ' ὀφρύσι νεῦον ἑκάστῳ Κλαίειν.] *Al.* ἐν δ' ὀφρύσι νεῦον. Minùs rectè. Superciliorum enim nutu flere prohibebat *Ulysses:* Propriaque hæc vocis ἀνανεύω significatio:

Λαοῖσιν δ' ἀνένευε καρήατι δῖος 'Αχιλλεὺς,
Οὐδ' εἴα ἵμεναι ——————. *Iliad.* χ'. 205.

'Αλλ' 'Οδυσεὺς ἀνένευε, καὶ ἔσχεθεν ἱέμενόν περ.
Odyss. φ'. 129.

Ver. 475. —— ἀνάλκιδος ἀνδρὸς ἑταίρους.] Τὸ δὲ "ἀνάλκιδος ἀνδρὸς" πρὸς τὰ τοῦ Κύκλωπος ἀποτείνεται, ὃς φθάσας [suprà *ver.* 460.] οὐτιδανὸν ἔφη τὸν 'Οδυσσέα. *Eustath.*

Digitized by Google

Ἔδμεναι ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ κρατερῆφι βίηφι.
Καὶ λίην σέ γε μέλλε κιχήσεσθαι κακὰ ἔργα.
Σχέτλι· ἐπεὶ ξείνους οὐχ ἅζεο σῷ ἐνὶ οἴκῳ
Ἐσθέμεναι· τῷ σε Ζεὺς τίσατο καὶ θεοὶ ἄλλοι.
  Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα χολώσατο κηρόθι μᾶλλον·
Ἧκε δ' ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο·
Κὰδ δ' ἔβαλε προπάροιθε νεὼς κυανοπρώροιο,
Τυτθὸν ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.
Ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης·
Τὴν δ' αἶψ' ἤπειρόνδε παλιῤῥόθιον φέρε κῦμα,
Πλημμυρὶς ἐκ πόντοιο, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.

" Comesurus in speluncâ cavâ, forti vi.
" Et abundè te utique assecutura erant mala facta *tua*,
" Inique: quoniam hospites non verebaris tuâ in domo
" Comedere: ideò te Jupiter ultus-est et dii alii."
Sic dixi; ille autem deindè iratus-est ex-corde magìs:
Misit autem abruptum verticem montis magni;
Dejecitque ante navem nigram-proram-habentem;
Paululùm verò abfuit quin clavum extremum attingeret.
Inundavit autem mare decidente à petrâ:
Ipsam autem *(navim)* statim ad continentem refluus ferebat fluctus,
Inundatio ex mari, adegitque prope terram ut-veniret.

Ver. 481. Ἧκε δ' ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος.] Φοβούμενος τοῦτο τὸ ἀδύνατον, προκατασκευάζει τοιοῦτον ἄνδρα τῷ λοιπῷ διηγήματι, ὡς μηδὲ τὸν περὶ τούτου λόγον ἄπιστον καταστῆναι λεχθέντα. *Hermogenes de inventione, lib.* IV. *cap.* 12. Vide suprà ad *ver.* 191.

Fert ingens toto connixus corpore saxum,
Haud partem exiguam montis,——.
Æn. X. 127.

———— Vidi cum monte revulso
Immanem scopulum medias permisit in undas.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 181.

Ibid. —— κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο.] Μεταφορὰ δὲ, ἥπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ κυρίως δηλουμένου πράγματος ἐφ' ἕτερον μετενηνεγμένη, μετὰ τῆς ἀμφοῖν ἀναλόγου ὁμοιότητος, καὶ πολλή ἐστι καὶ ποικίλη παρ' αὐτῷ [Ὁμήρῳ]· οἷον ἐστὶν, "Ἧ- " κεν ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο"—— ὃν γὰρ λόγον ἔχει κορυφὴ πρὸς ἄνθρωπον, τοῦτον καὶ ἡ ἀκρώρεια πρὸς τὸ ὄρος. —Ἀλλὰ τὸ χρήσασθαι τοῖς ὁμοίοις, ἀντὶ τῶν κυρίων, ὀνόμασιν, εὐειδέστερον καὶ ἐναργέστερον ποιεῖ τὸν λόγον. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. Ubi notandum pro Ἧκε δ' ἀποῤῥήξας, legisse hìc *Dionysium*, Ἧκεν ἀποῤῥήξας.

Ver. 482. ——— προπάροιθε] *Barnesius* hoc in loco, μετόπισθε· infrà *ver.* 539. προπάροιθε legendum existimat. Sed vide infrà ad *ver.* 483.

Ver. 483. Τυτθὸν ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.] Ἐν μὲν τῇ πρώτῃ βολῇ εὐσύνοπτον ἐστὶ πῶς ὁ λίθος ὁ πεσὼν ἔμπροσθεν ἔνθα ὁ πλοῦς ἦν τῆς πρώρας, καὶ κλύσας οὕτω τὴν θάλασσαν, ὀλίγον ἐδέησεν ἱκέσθαι εἰς ἄκρον οἰήϊον, ἤγουν καθικέσθαι τοῦ οἰακίου τοῦ περὶ τὴν πρύμναν. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ βολῇ πάνυ καλῶς κεῖται· ὀπίσω γὰρ πεσὼν ὁ λίθος βραχὺ ἐδέησεν ἱκέσθαι κατὰ τοῦ πηδαλίου. Διὸ ἐν μὲν τοῖς πρώτοις στίχοις, τὸ, " Τυτθὸν ἐδεύησεν οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι," ἀστέρα ἔχει μετὰ ὀβελοῦ· ὡς ἄριστον μὲν ἔπος ὄν, ἐκεῖθεν δὲ ὀβελιζόμενον. *Eustath.* Porrò in uno MS. scriptum reperit *Tho. Bentleius*, Τυτθὸν, ἐδεύησεν δ' *&c.* Ac constructio quidem aptior esset, si istud Τυτθὸν ad præcedentia referretur: Alioqui enim vocula δὲ inusitatiùs videtur transposita.

Ibid. —— οἰήϊον.] Πηδάλιον, παρὰ τὸ οἰακίζειν, ὅ ἐστι κατευθύνειν. *Schol.*

Ver. 484. —— κατερχομένης ὑπὸ πέτρης.] Ἤγουν κατελθούσης. Χρόνος γὰρ καὶ νῦν εἴληπται ἀντὶ χρόνου. Malè: Æque enim facilè scribere potuisset *Homerus*, (si ita voluisset), κατελθούσης ὑπὸ πέτρης.

Ver. 486. —— θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.] Ἐγγίσαι ἐποίησε τῇ γῇ. *Schol.*

Digitized by Google

Αὐτὰρ ἐγὼ χείρεσσι λαβὼν περιμήκεα κοντὸν
Ὦσα παρέξ· ἑτάροισι δ' ἐποτρύνας, ἐκέλευσα
Ἐμβαλέειν κώπης, ἵν' ὑπ' ἐκ κακότητα φύγοιμεν,
Κρατὶ κατανεύων· οἱ δὲ προπεσόντες ἔρεσσον.
Ἀλλ' ὅτε δὴ δὶς τόσσον ἅλα πρήσσοντες ἀπῆμεν,
Καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἐρήτυον ἄλλοθεν ἄλλος·
  Σχέτλιε, τίπτ' ἐθέλεις ἐρεθιζέμεν ἄγριον ἄνδρα;
Ὃς καὶ νῦν πόντονδε βαλὼν βέλος, ἤγαγε νῆα
Αὖτις ἐς ἤπειρον, καὶ δὴ φάμεν αὐτόθ' ὀλέσθαι.
Εἰ δὲ φθεγξαμένου τευ, ἢ αὐδήσαντος ἄκουσε,
Σύν κεν ἄραξ' ἡμέων κεφαλὰς, καὶ νήϊα δοῦρα,
Μαρμάρῳ ὀκρυόεντι βαλών· τόσσον γὰρ ἵησιν.
  Ὣς φάσαν· ἀλλ' οὐ πεῖθον ἐμὸν μεγαλήτορα θυμὸν,
Ἀλλά μιν ἄψοῤῥον προσέφην κεκοτηότι θυμῷ·
  Κύκλωψ, αἴκεν τίς σε κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων

At ego manibus sumpto prælongo conto
Detrusi à littore; sociosque hortatus, jussi
Incumbere remis, ut malum fugeremus,
Capite annuens: illi verò, incumbentes remigabant.
Sed quandò jam bis tantum mare sulcantes aberamus,
Tum verò ego Cyclopem alloquebar; circum verò socii
Blandis verbis inhibebant aliundè alius;
" Imprudens, cur vis irritare ferum virum?
" Qui etiam nunc in pontum jacto telo deduxit navem
" Rursùs ad continentem, et sanè existimabamus illic nos perituros.
" Si verò vociferatum aliquem, aut locutum audiisset,
" Collisisset nostra capita, et navalia ligna,
" Saxo aspero conjecto; tantum enim jaculatur."
Sic dixerunt: sed non flectebant meum generosum animum,
Sed ipsum rursùs allocutus sum irato animo;
" Cyclops, si quis te inter mortales homines

Ver. 487. —— περιμήκεα κοντὸν.] Ὅτι κοντὸν, ὅπλον οἶδε ναυτικὸν ὁ Ποιητὴς, οὐ μὴν πολεμικόν. *Eustath.*

Ver. 488. — ἐκέλευσα Ἐμβαλέειν κώπης.]

—————— κάρυξε δ' αὐτοῖς
Ἐμβαλεῖν κώπαισι ——————,
Pindar. Pythior. Ode IV. *ver.* 356.

Colligere arma jubet, validisque incumbere remis. *Æn.* V. 15.

Ver. 490. —— κατανεύων] Quâ ratione hæc vox *secundam* producere possit, vide suprà ad *ver.* 242. et ad *Il.* ζ'. 62. et π'. 174. Alii verò, notante *Barnesio*, hîc legendum volunt κατανευων, et κατὰ νεύων. " Quin et κάτω νεύων (inquit *Barnesius*) legi " potest." Sed hoc valdè esset invenustum.

Ver. 491. Ἀλλ' ὅτε δὴ δὶς τόσσον.] Πῶς οὖν ἀκούει; προείρηκε γὰρ [*ver.* 473.] " Ἀλλ' " ὅτε τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας." Ἤτοι μεγαλόφωνος ὁ Ὀδυσσεὺς, ἢ δὶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ μέρος ἀπέσχομεν πάλιν· οὕτως γὰρ ἡ ναῦς ἠνέχθη. *Schol.* Quæ posterior explicatio durior videtur. Καὶ ἔστι νοεῖν, ὅτι καὶ Ὀδυσσεὺς ἐπέτεινε καὶ αὐτὸς τὴν φωνήν. *Eustath.*

Ver. 494. Σχέτλιε, τίπτ' ἐθέλεις.] Δημοσθένους δὲ λοιδοροῦντος τὸν Ἀλέξανδρον ἤδη προσάγοντα ταῖς Θήβαις, ἔφη [ὁ Φωκίων]· " Σχέτ" λιε, τίπτ' ἐθέλεις ἐρεθιζέμεν ἄγριον ἄνδρα." *Plutarch. in Phocione.*

Ver. 499. —— ὀκρυόεντι.] *Al.* ὀκριόεντι.

Ver. 502. —— κατὰ θνητῶν.] *Barnesius* ex *Eustathio* edidit καταθνητῶν.

Digitized by Google

Ὀφθαλμοῦ εἴρηται ἀεικελίην ἀλαωτὺν,
Φάσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον ἐξαλαῶσαι,
Υἱὸν Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκί' ἔχοντα.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οἰμώξας ἠμείβετο μύθῳ·
Ὢ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει.
Ἔσκε τις ἐνθάδε μάντις ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε,
Τήλεμος Εὐρυμίδης, ὃς μαντοσύνῃ ἐκέκαστο,
Καὶ μαντευόμενος κατεγήρα Κυκλώπεσσιν·
Ὅς μοι ἔφη τάδε πάντα τελευτήσεσθαι ὀπίσσω,
Χειρῶν ἐξ Ὀδυσῆος ἁμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς.
Ἀλλ' αἰεί τινα φῶτα μέγαν καὶ καλὸν ἐδέγμην
Ἐνθάδ' ἐλεύσεσθαι, μεγάλην ἐπιειμένον ἀλκήν·
Νῦν δέ μ', ἐὼν ὀλίγος τε, καὶ οὐτιδανὸς, καὶ ἄκικυς,

" De oculi interrogaverit fœdâ cæcitate,
" Dic, Ulyssem urbium-eversorem excæcâsse *te*,
" Filium Laërtis, in Ithacâ ædes habentem."
Sic dixi; ille autem mihi ejulans respondebat sermone;
" Papæ! certè omninò jam me antiqua vaticinia attingunt.
" Erat quidam hîc vates vir bonusque, magnusque,
" Telemus Eurymides, qui vaticiniis excellebat,
" Et vaticinans consenescebat inter Cyclopas;
" Qui mihi dixit hæc omnia perfectum-iri in posterum,
" Manibus ex Ulyssis privatum-iri visu.
" Sed semper aliquem virum ingentem et pulchrum expectabam
" Huc venturum esse, magno præditum robore:
" Nunc autem me, parvusque cùm-esset, et nullius-pretii, et imbellis,

---

Ver. 504. Φάσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον *&c.*] Artificiosè hîc, ad Cyclopem magis exacerbandum, *nomen*, *parentes*, *patriamque* singulatim exponit. Ἡ γὰρ ὀργὴ, τῶν καθ' ἕκαστον ἐστὶ ———. Διὰ ὀρθῶς πεποίηται, " Φᾶσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον·" ὡς οὐ τετιμωρημένος εἰ μὴ ᾔσθετο καὶ ὑφ' οὗ, καὶ ἀνθ' ὅτου. *Aristot. Rhetoric. lib.* II. *cap.* 3.

Ibid. Φάσθαι.] Τὸ δὲ " φάσθαι" ——— ἀρέσκει τοῖς πλείοσιν ἀπὸ τοῦ ἐφάμην μέσου ἀορίστου δευτέρου γενέσθαι, διὸ καὶ παροξυτονεῖσθαι, ὡς φύσει βραχέος ὄντος τοῦ παρατελεύτου ά· καθὰ δῆλον καὶ ἐκ τοῦ ἔφατο. *Eustath.* Rectè. Vide ad *Il.* ξ'. 471. *Al.* Φᾶσθαι.

Ibid. et *ver.* 530. ——— πτολιπόρθιον.] *Al.* πτολίπορθον notante *Barnesio.* Vide et suprà ad ά. 2.

Ver. 507. Ὢ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει.]

Αἶ, αἶ· παλαιὸς χρησμὸς ἐκπεραίνεται.
Τυφλὴν γὰρ ὄψιν ἐκ σέθεν σχήσειν μ' ἔφη
Τροίας ἀφορμηθέντος ———.
Euripid. Cyclops, ver. 692.

Ver. 508. Ἔσκε τις ἐνθάδε.] Ἔνθα ἰστέον ὅτι τὸ " ἔσκε" δοκεῖν κοινότερον ἀπὸ τοῦ ἔω, ἔσω, ἔσκω, γίνεσθαι. Ἡρακλείδης ἄλλως σκευωρεῖ. *Eustath.* Rectiùs, ut opinor, *Scholiastes* ad *Il.* β'. 539. Τὰ γὰρ " σκ," ἢ καὶ " ισκ," συλλαβαὶ, κατ' Ἰάδα, μόνον ἐν τοῖς παρατατικοῖς τε καὶ ἀορίστοις ἐπεντίθενται.

Ver. 509. Τήλεμος Εὐρυμίδης, ὃς μαντοσύνῃ ἐκέκαστο.]

Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales,
Terribilem Polyphemon adit: Lumenque quod unum
Fronte geris mediâ rapiet tibi, dixit, Ulysses.
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 771.

Ibid. Τήλεμος Εὐρυμίδης.] *Scholiastes* ad *Theocrit. Idyll.* VI. 23. legit, Τήλεμος Εὐρύμαχος· notante *Barnesio.*

Ver. 515. ——— ὀλίγος τε, καὶ οὐτιδανὸς, καὶ ἄκικυς.] Quanta sit vocularum harum vis et ἔμφασις facilè sentiet quicunque eas vocabulis quibuscunque aliis idem significantibus mutaverit. Siquis nimirùm hoc in loco, ut rectè observavit *Aristoteles*, pro " ὀλίγος τε, καὶ οὐτιδανὸς, καὶ ἄκικυς," μικρός

Digitized by Google

'Οφθαλμοῦ ἀλάωσεν, ἐπεί μ' ἐδαμάσσατο οἴνῳ.
'Αλλ' ἄγε δεῦρ' 'Οδυσεῦ, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω,
Πομπήν τ' ὀτρύνω δόμεναι κλυτὸν 'Εννοσίγαιον·
Τοῦ γὰρ ἐγὼ πάϊς εἰμὶ, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεται εἶναι·
Αὐτὸς δ', αἴκ' ἐθέλησιν, ἰήσεται, οὐδέ τις ἄλλος,
Οὔτε θεῶν μακάρων, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Αἲ γὰρ δὴ ψυχῆς τε καὶ αἰῶνός σε δυναίμην
Εὖνιν ποιήσας πέμψαι δόμον Ἄϊδος εἴσω·
Ὣς οὐκ ὀφθαλμόν γ' ἰήσεται οὐδ' 'Ενοσίχθων.
  Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα Ποσειδάωνι ἄνακτι
Εὔχετο, χεῖρ' ὀρέγων εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα·
  Κλῦθι, Ποσείδαον, γαιήοχε, κυανοχαῖτα·
Εἰ ἐτεόν γε σὸς εἰμὶ, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεαι εἶναι,

"Oculo privavit, postquam me domuisset vino.
"Sed age huc-veni, Ulysses, ut tibi hospitalia præbeam,
"Deductionemque horter ut-det inclytus Neptunus:
"Hujus enim ego filius sum, pater autem *is* meus gloriatur esse:
"Ipse autem, si voluerit, sanabit, neque quisquam alius,
"Neque deorum immortalium, neque mortalium hominum."
Sic dixit; at ego ipsum respondens alloquebar;
"Utinam enim jam animâ et vitâ te possem
"Privatum mittere domum Plutonis intra:
"Adeò haud oculum utique sanabit neque Neptunus."
Sic dixi: ille autem deinde Neptuno regi
Supplicabat, manus tendens ad cœlum stellatum;
"Audi, Neptune, terram-continens, cærulee-crines:
"Si reverà tuus sum, patremque *te* meum profiteris esse,

τι, ϗ ἀσθενικὸς, ϗ ἀειδὴς, vel aliud quicquam istiusmodi substituerit; *τὸ ἁρμόττον ὅσον διαφέρει ἐπὶ τῶν ἐπῶν, θεωρείσθω· ——— τὸ μὲν φαίνεται καλὸν, τὸ δὲ εὐτελὲς. Poëtic. cap.* 22. Malè igitur hîc *Eustathius*; Ὅτι τὸ ὀλίγος (inquit) —— ἐνταῦθα ἐπὶ μεγέθους ληφθὲν, τὸν μικρὸν ἐσήμανεν. —— Πάντως δὲ ταυτὸν, ὀλίγον εἰπεῖν, ϗ τυτθὸν, ϗ μικρόν. Καὶ δῆλον αὐτὸ ϗ ἐκ τοῦ Τυδεὺς, ὃς — μικρὸς ἔην δέμας. —— Ἐστὶ ϗ ἐνταῦθα φάναι, ὡς Ὀδυσσεὺς ὀλίγος μὲν ἦν τὸ μέγεθος, &c. Nempè non advertisse videtur vir eruditus vocem *μικρὸς* "*parvus*" tantùm significare; at ὀλίγος non modò "*parvus*," sed et "*despicabilis, contemptui habendus.*" Rectè itaque dicitur, Τυδεὺς τοι μικρὸς μὲν ἔην, *Il.* ἐ. 801. non æquè rectè diceretur, Τυδεὺς τοι ὀλίγος &c. Vide infrà ad ύ. 259.

Ibid. —— ἄκικυς.] *Al.* ἀεικὴς.

Ver. 516. —— ἀλάωσεν, ἐπεὶ μ' ἐδαμάσσατο.] *Al.* ἀλάωσας, ἐπεὶ μ' ἐδαμάσσαο.

Ver. 520. — αἴκ' ἐθέλησιν, ἰήσεται.] Quoniam vox ἰήσεται infrà *ver.* 525. *primam* producat, ideò *Barnesius* hoc in loco edidit, αἴκ' ἐθέλῃσ' ἰήσεται. Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Sed, ut opinor, nihil opus. Corripi enim potest istud ι propter sequentem vocalem. Vide ad *Il.* ό. 24.

Ver. 523. Αἲ γὰρ δὴ.] Refertur istud γὰρ non ad aliquid quod jam antè erat dictum, sed ad id quod elegantèr reticetur de Ulyssis erga Cyclopem odio implacabili. Vide ad *Il.* ἰ. 22.

Ver. 527. Εὔχετο, χεῖρ' ὀρέγων εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα.]

—— duplices tendens ad sidera palmas.
Æn. I. 93.

Et duplices cum voce manus ad sidera tendit.
Æn. X. 667.

Ibid —— οὐρανὸν ἀστερόεντα.]

——— stellantis regia cœli.
Æn. VII. 210.

——— cœlum stellis fulgentibus aptum.
Æn. XI. 202.

Digitized by Google

Δὸς μὴ Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον οἴκαδ' ἱκέσθαι,
Υἱὸν Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκί' ἔχοντα.
Ἀλλ' εἴ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐϋκτίμενον, καὶ ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ὀψὲ κακῶς ἔλθοι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους,
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης, εὕροι δ' ἐν πήματα οἴκῳ.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Κυανοχαίτης.
Αὐτὰρ ὅγ' ἐξαῦτις πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας,
Ἧκ' ἐπιδινήσας· ἐπέρεισε δὲ ἶν' ἀπέλεθρον.
Κὰδ δ' ἔβαλεν μετόπισθε νεὼς κυανοπρώροιο,
Τυτθὸν ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.
Ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης·
Τὴν δὲ πρόσω φέρε κῦμα, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἀφικόμεθ', ἔνθα περ ἄλλαι

" Da, ut nè Ulysses urbium-eversor in patriam veniat,
" Filius Laërtis, in Ithacâ domum habens.
" At si ei fatale est amicosque videre, et pervenire
" Domum ad benè-ædificatam, et suam in patriam terram;
" Serò malè veniat, amissis omnibus sociis,
" Nave in alienâ; inveniatque calamitates domi."
Sic dixit precans: eum autem audivit Neptunus.
Cæterùm ille rursùs multo majore lapide sublato,
Misit circum-rotatum, intendit autem vim immensam.
Dejecit verò post navem nigram-prorâ,
Paululùm abfuit autem, quin clavum extremum attingeret.
Inundavit verò mare decidente à petrâ:
Ipsam autem *(navim)* ulteriùs ferebat fluctus, adegitque prope terram ut-veniret.
Sed quandò jam ad insulam pervenissemus, ubi scilicet cæteræ

Ver. 530. —— Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον.] Τὸ δὲ "πτολιπόρθιον" —— εἰκῆ παρέῤῥιπται. Τί γὰρ ἔδει τὸν Κύκλωπα ἔπαινον Ὀδυσσέως εἰπεῖν; Ἴσως δὲ καὶ εἰρωνικῶς αὐτὸ εἶπεν ὁ Κύκλωψ, *Eustath.* Satis inficetè. Repetit enim solummodò hoc *Polyphemus* ex *Ulyssis* sermone suprà *ver.* 504.

Ver. 531. Υἱὸν Λαέρτεω.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collat.

Ver. 532. Ἀλλ' εἴ οἱ μοῖρ' ἐστὶ &c.]

—————— Si tangere portus
Infandum caput, ac terris adnare necesse est,
Et sic fata Jovis poscunt; hic terminus hæret:
At bello audacis populi vexatus et armis,
Finibus extorris, complexu avulsus Iüli,
Auxilium imploret, videatque indigna suorum
Funera; nec, cùm se sub leges pacis iniquæ
Tradiderit, regno aut optatâ luce fruatur;
Sed cadat ante diem, mediâque inhumatus arenâ. *Æn.* IV. 612.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus Poëtarum "*par penè splendor amborum est.*" *Lib.* V. *cap.* 12.

Ver. 537. Αὐτὰρ ὅγ' ἐξαῦτις.

Vidi iterùm, veluti tormenti viribus acta,
Vasta giganteo jaculantem saxa lacerto.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 183.

Ver. 538. —— ἐπέρεισε δὲ ἶν' ἀπέλεθρον.] Ἤγουν ἐπεστήριξε τῷ λίθῳ διὰ τῆς ἐπιδινήσεως δύναμιν πολυπέλεθρον. *Eustath.* in comment. ad *ver.* 486. suprà.

Ver. 539. —— μετόπισθε.] *Barnesius* hîc legendum censet προπάροιθε. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Vide suprà ad *ver.* 482. 483.

Ver. 540. Τυτθὸν ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.] Ἐπὶ τοῦ προτέρου ἀθετεῖται· πῶς γὰρ ἂν ἔμπαλιν ἡ ναῦς ἠνέχθη; *Schol.* Vide suprà ad *ver.* 483.

Ver. 542. Τὴν δὲ πρόσω φέρε κῦμα, θέμωσε

Digitized by Google

Νῆες ἐΰσσελμοι μένον ἀθρόαι, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Εἵατ' ὀδυρόμενοι, ἡμέας ποτιδέγμενοι αἰεί·
Νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐκέλσαμεν ἐν ψαμάθοισιν,
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Μῆλα δὲ Κύκλωπος γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλόντες,
Δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
Ἀρνειὸν δ' ἐμοὶ οἴῳ ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι,
Μήλων δαιομένων, δόσαν ἔξοχα· τὸν δ' ἐπὶ θινὶ
Ζηνὶ κελαινεφέϊ Κρονίδῃ, ὃς πᾶσιν ἀνάσσει,
Ῥέξας, μηρί' ἔκηον· ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο ἱρῶν,
Ἀλλ' ἄρα μερμήριζεν, ὅπως ἀπολοίατο πᾶσαι
Νῆες ἐΰσσελμοι, καὶ ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
Ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Καὶ τότ' ἐκοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισιν ἐποτρύνων ἐκέλευσα,

Naves bonis-transtris-instructæ stabant confertæ, circùm autem socii
Sedebant lugentes, nos expectantes semper;
Navem quidem, illuc ubi-venissemus, subduximus in arenis,
Ipsique porrò exivimus in littus maris.
Pecudes autem Cyclopis cavâ ex navi sumptas,
Divisimus, ut nullus mihi privatus abiret æquali-portione.
Arietem autem mihi soli benè-ocreati socii,
Divisis ovibus, dederunt insuper: eum verò in littore
Jovi atrarum-nubium-coäctori Saturnio, qui omnibus imperat,
Ubi-sacrificâssem, femora incendebam: ille verò non curabat sacra;
Sed sanè deliberabat, quo-pacto perderentur omnes
Naves bonis-transtris-instructæ, et mihi dilecti socii.
Sic tunc quidem totâ die, ad solis occasum,
Sedebamus, epulantes carnesque immensas et vinum dulce.
Quandò verò sol occiderat, et tenebræ supervenerant,
Tum sanè decubuimus in littore maris.
Quandò autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tum verò ego socios adhortans jussi,

δὲ χέρσον ἱκέσθαι.] Ἡ μὲν γὰρ πρώτη βολὴ, πρόσθεν τῆς νηὸς πεσοῦσα, ἔστρεψεν ἐκείνην παλίμπλουν· ἡ δὲ δευτέρα, κατόπιν γενομένη, εἰς τὴν τοῦ πέραν νησιδίου χέρσον ὤθησεν ἱκέσθαι τὴν ναῦν. *Eustath.* ad *ver.* 486. suprà. Vide et suprà ad *ver.* 483.

Ver. 548. —— γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλόντες, Δασσάμεθ'.]

Hinc portum petit, et socios partitur in omnes. *Æn.* I. 194.

Ver. 553. Ῥέξας.] Vide ad *Il.* ά. 444.

Ibid. —— ἔκηον.] *Al.* ἔκαιον, et ἔκηα.

Ver. 554. Ἀλλ' ἄρα μερμήριζεν.] *Eustathius* in commentario citat, Ἀλλ' ὅγε μερμήριζεν. Atque ita uno MS. reperit *Tho. Bentleius.* Quæ fortè et verior lectio. Vide suprà ad β'. 326.

Ibid. —— μερμήριζεν.] *Al.* μερμήριξεν. Minùs rectè.

Ver. 559. Καὶ τότ' ἐκοιμήθημεν.] *Al.* Δὴ τότε κοιμήθημεν.

Digitized by Google

Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι·
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ,
Ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.

Ipsosque conscendere et rudentes solvere:
Illi verò statim ingrediebantur, et per transtra sedebant;
Ordineque sedentes canum mare verberabant remis.
Hinc verò ulteriùs navigabamus, dolentes corde,
Lubentes ex morte, chàris amissis sociis.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ὉΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Κ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Κ'.

ΤΑ' περὶ τὸν Αἴολον ἀπαγγέλλει, τὸν τῶν ἀνέμων φύλακα, ὡς ἔδωκεν Ὀδυσσεῖ οὔριον Ζέφυρον, τὰς ἄλλας ἀνέμας ἐγκαθείρξας ἐν ἀσκῷ· ὃν οἱ ἑταῖροι λύσαντες, κοιμωμένε Ὀδυσσέως, ὥστε ἐν αὐτῷ χρυσὸν εἶναι νομίζοντες, ὑπονοστᾶσι πρὸς Αἴολον· ὑ προσιεμένε δὲ τᾶ Αἰόλε τὸν Ὀδυσσέα, ἐκεῖθεν ἀποπλέων, εἰς Λαιστρυγόνας ἀφικνεῖται· παρ' οἷς ἕνδεκα τῶν νεῶν ἀπολέσας, μιᾷ εἰς Αἰαίαν τὴν νῆσον παραγίνεται· καὶ σὺν Εὐρυλόχῳ τὰς ἡμίσεις τῶν ἑταίρων κλήρῳ λαχόντας ἐκπέμπει πευσομένες, τίνες οἱ κατοικᾶντες· μεταμορφωθέντων δὲ ἐκείνων εἰς σύας ὑπὸ τῆς Κίρκης, πλὴν Εὐρυλόχε, αὐτὸς ἐπὶ ζήτησιν ἐλθὼν, λαβὼν παρὰ τᾶ Ἑρμᾶ φάρμακον, τὸ Μῶλυ, ἐδὲν βλάπτεται· ἀλλὰ καὶ τῶν ἑταίρων τὴν ἀρχαίαν φύσιν λαβόντων, ἐνιαυτὸν παραμείνας παρὰ τῇ Κίρκῃ, εἰς ᾅδε κατέρχεται.

Ἐπιγραφαί.

Τὰ περὶ Αἰόλε, καὶ Λαιστρυγόνων, καὶ Κίρκης.
Ἄλλως,
Τὰ τῆς Κίρκης νίπτρα· ἢ, Κίρκης νίπτρα.
Ἄλλως,
Κάππ' ἔχει Αἰόλε, Λαιστρυγόνος, ἔργα τε Κίρκης.

ΑἸολίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἔνθα δ' ἔναιεν
Αἴολος Ἱπποτάδης, φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσι,

LIB. VII.

IN Æoliam autem insulam pervenimus; ubi habitabat
Æolus Hippotades, charus immortalibus diis,

Ver. 1. Αἰολίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'.] Οὐ τὰς Αἰόλε νήσους νῦν λεγομένας, ἀλλὰ τινὰ ἄλλην ἐκτετοπισμένην νῆσον λέγει. Οἱ δὲ λέγοντες περὶ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν πεπλανᾶσθαι τὸν Ὀδυσσέα, Λωτοφάγους μὲν λέγουσι τὰς νῦν Ἀκραγαντίνους· οἱ δὲ τὰς Καμαριναίας· Κύκλωπας δὲ τὰς Λεοντίνους· τὰς δὲ Αἰόλε νήσους, τήν τε κατὰ τὸν πορθμὸν Στρογγύλην, καὶ τὰς λοιπὰς ἕξ, Διδύμην, Ἱέραν, Ἱκεσίαν, Λιπάραν, Ἐρικώδη, Φοινικώδη. — Τινὲς δὲ ταύτας τὰς π-

Digitized by Google

Πλωτῇ ἐνὶ νήσῳ· πᾶσαν δέ τέ μιν πέρι τεῖχος
Χάλκεον, ἄῤῥηκτον· λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη.
Τοῦ καὶ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν·
Ἓξ μὲν θυγατέρες, ἓξ δ' υἱέες ἡβώοντες.
Ἔνθ' ὅγε θυγατέρας πόρεν υἱάσιν εἶναι ἀκοίτας.
Οἱ δ' αἰεὶ παρὰ πατρὶ φίλῳ καὶ μητέρι κεδνῇ
Δαίνυνται· παρὰ δέ σφιν ὀνείατα μυρία κεῖται.
Κνισσῆεν δέ τε δῶμα περιστεναχίζεται αὐλῇ
Ἤματα, νύκτας δ' αὖτε παρ' αἰδοίοις ἀλόχοισιν
Εὕδουσ', ἔν τε τάπησι καὶ ἐν τρητοῖς λεχέεσσι.
Καὶ μὲν τῶν ἱκόμεσθα πόλιν καὶ δώματα καλά.
Μῆνα δὲ πάντα φίλει με, καὶ ἐξερέεινεν ἕκαστα,
Ἴλιον, Ἀργείων τε νέας, καὶ νόστον Ἀχαιῶν·

Natatili in insulâ; totam verò ipsam circa murus *est*
Æreus, infrangibilis; lævisque sursùm-procurrit petra.
Hujus et duodecim liberi in ædibus nati sunt;
Sex quidem filiæ, sex autem filii pubescentes.
Ibi ille filias dedit filiis ut-essent uxores.
Hi verò semper apud patrem charum et matrem venerandam
Convivantur; ipsisque cibaria varia apponuntur.
Odorata autem domus circùm-personat aulâ
Die; nocte verò rursùs apud pudicas uxores
Dormiunt, inque tapetibus et in tornatis lectis.
Et quidem ad horum pervenimus urbem et ædes pulchras.
Mensem verò totum amicè excipiebat me, et exquirebat singula,
De Ilio, Argivorumque navibus, et reditu Achivorum:

σους ἐν τῷ Τυῤῥηνικῷ πελάγει κεῖσθαι λέγουσιν. *Schol.* Vide *Scholiasten ad Apollonii Argonautic. lib.* III. *ver.* 41.

Æoliam venit. Hîc vasto rex Æolus antro
Luctantes ventos. tempestatesque sonoras
Imperio premit, ac vinclis et carcere frænat. *Æn.* I. 52.

Ver. 2. Αἴολος Ἱπποτάδης.] Αἴολοι δὲ δύο· οὗτος μὲν Ἱππότου τοῦ Μίμαντος· ὕστερος δ' Ἕλλην, [fortè Ἕλληνος], ὃς ἦν Διὸς, οὗ καὶ Ἡσίοδος μέμνηται. *Schol.*

Ver. 3. Πλωτῇ ἐνὶ νήσῳ.] Ἔνιοι μὲν τὴν πλεομένην, οἷον τὴν ἐν πλεομένοις τόποις κειμένην νῆσον. Ὁ δὲ Ἀρίσταρχος, πλωτῇ, φορητῇ, οἷον περιφερομένῃ· ὅτι ποτὲ μὲν ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι, ποτὲ δὲ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς ὁρᾶσθαι· οἷον δή τι καὶ περὶ τὴν Δῆλον ἱστορεῖ Πίνδαρος, λέγων οὕτως· "Ἦν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ κυμάτεσσι Δᾶλος παντοδαπῶν ἀνέμων ῥιπαῖσιν." *Schol.* Haud dissimilitèr apud *Apollonium*;

Νήσοιο πλαγκτῆς εὐρὺν μυχόν. ——
Argonautic. lib. III. *ver.* 43.

Ubi *Scholiastes*; Πλωτὴν δὲ αὐτὴν εἴρηκεν, ἀκολουθήσας τοῖς περὶ Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν μυθολογοῦσι τὴν Ὀδυσσέως πλάνην.

Ver. 4. —— λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη.]

——— quamvis lapis omnia nudus
—— obducat ——. *Virgil. Eclog.* I. 47.

Ver. 5. Τοῦ καὶ δώδεκα παῖδες.] Τὸν μὲν γὰρ Αἴολον ἐξαιρέτως ἔγωγε νομίζω τὸν Ἐνιαυτὸν εἶναι, τοῖς δωδεκαμήνοις τοῦ χρόνου περιόδοις ἐνδεδεμένον. —— Δώδεκα δ' αὐτοῦ παῖδές εἰσιν οἱ μῆνες. *Heraclid Pontic.*

Ver. 7. —— ἀκοίτας.] *Al.* ἀκοίτις. Quod erit contractum ex ἀκοίτιας, uti hîc notat *Barnesius*.

Ver. 10. —— δῶμα περιστεναχίζεται.] Ἀντὶ τοῦ περιηχεῖται ὡς καὶ τοῦ τοιούτου δώματος ἠχήεντος ὄντος· ἢ ἀντὶ τοῦ, στενοχωρεῖ τοῖς δαινυμένοις. *Eustath.* Priorem harum interpretationum solam affert *Scholiastes*: Quæ et potior. Vide infrà ad *ver.* 454. et ψʹ. 146.

Ver. 11. —— αἰδοίοις.] *Al.* αἰδοίης.

Ver. 12. —— ἐν τρητοῖς λεχέεσσι.] *Al.* ἐν τρητοῖσι λέχεσσι.

Ver. 13. —— δώματα καλά.] *Al.* τείχεα μακρά.

Digitized by Google

Αὐτὰρ ἐγὼ τῷ πάντα κατὰ μοῖραν κατέλεξα.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼν ὁδὸν ᾔτεον, ἠδ' ἐκέλευον
Πεμπέμεν, οὐδέ τι κεῖνος ἀνήνατο, τεῦχε δὲ πομπήν.
Δῶκε δέ μοι δείρας ἀσκὸν βοὸς ἐννεώροιο·
Ἔνθα δὲ βυκτάων ἀνέμων κατέδησε κέλευθα.
Κεῖνον γὰρ ταμίην ἀνέμων ποίησε Κρονίων,
Ἠμὲν παυέμεναι, ἠδ' ὀρνύμεν ὅν κ' ἐθέλησι.

At ego ei omnia accuratè enarravi.
Sed quum jam et ego iter postulabam, atque hortabar
Dimittere, nihil quicquam ille abnuit, paravit autem deductionem:
Deditque mihi excoriatum utrem bovis novennis;
In eo verò procellosorum ventorum ligavit flatus.
Illum enim promum ventorum fecit Saturnius,
Et ut-compescat, et ut-cieat, quemcunque velit.

Ver. 16. Αὐτὰρ ἐγώ.] *Al.* Καὶ μὲν ἐγώ.
Ver. 18. —— οὐδέ τι.] *Al.* οὐδ' ἔτι.
Ver. 19. — Δῶκε δέ μοι δείρας ἀσκὸν βοός.] Hinc *Ovidius*;

Excipit Hippotades, qui dat pro munere ventos.
Ex Ponto, lib. IV. *Epist.* x. *ver.* 15.

Porrò vituperat hîc *Homerum Longinus*; Τί γὰρ (inquit) ἂν ἄλλο φήσαιμεν ταῦτα, ἢ τῷ ὄντι τοῦ Διὸς ἐνύπνια; *De Sublimitate*, § 9. *sub fine.* Rectiùs autem, ut opinor, de hujusmodi fabulis *Strabo*; Ἅτε δὴ πρὸς τὸ παιδευτικὸν εἶδος ἀναφέρων τοὺς μύθους ὁ Ποιητὴς, ἐφρόντισε πολὺ μέρος τ' ἀληθοῦς· ἐν δ' ἐτίθει καὶ ψεῦδος, τὸ μὲν ἀποδεχόμενος, τῷ δὲ δημαγωγῶν καὶ στρατηγῶν τὰ πλήθη. "Ὡς δ' "ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνήρ," [suprà ζ'. 232.] οὕτως ἐκεῖνος ταῖς ἀληθέσι περιπετείαις προσετίθει μῦθον, ἡδύνων καὶ κοσμῶν τὴν φράσιν· πρὸς δὲ τὸ αὐτὸ τέλος τοῦ ἱστορικοῦ, καὶ τοῦ τὰ ὄντα λέγοντος, βλέπων. Οὕτω δὴ τόν τε Ἰλιακὸν πόλεμον γεγονότα παραλαβὼν, ἐκόσμησε ταῖς μυθοποιΐαις, καὶ τὴν Ὀδυσσέως πλάνην ὡσαύτως. *Geograph. lib.* I. *pag.* 23. *al.* 20. Et *Aristoteles* de ν'. 119. infrà; Καὶ τὰ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἄλογα —— ὡς οὐκ ἂν ἦν ἀνεκτὰ, δῆλον ἂν γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσειε. Νῦν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς ὁ Ποιητὴς ἐμφανίζει [*Al.* ἀφανίζει] ἡδύνων τὸ ἄτοπον. Τῇ δὲ λέξει δεῖ διαπονεῖν ἐν τοῖς ἀργοῖς μέρεσι, καὶ μήτε ἠθικοῖς μήτε διανοητικοῖς· ἀποκρύπτει γὰρ πάλιν ἡ λίαν λαμπρὰ λέξις τά τε ἤθη καὶ τὰς διανοίας. *Poëtic. cap.* 24. *ipso fine.* Et paulò superiùs; Δεδίδαχε δὲ μάλιστα Ὅμηρος καὶ τοὺς ἄλλους ψευδῆ λέγειν ὡς δεῖ. Cæterùm de hoc *Homeri* loco *Heraclides Ponticus*; Οὐχὶ πρῶτος εὔδιον πλοῦν δι' ἐπιστήμης ἀστρονόμου τεκμηράμενος, δοκεῖ ἀνέμους δεδωκέναι. Vide et *Palæphatum* περὶ ἀπίστων ἱστοριῶν, *cap.* 18. item infrà ad *ver.* 21.

Ibid. Δῶκε δέ μοι δείρας.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Δῶκε μοι ἐκδείρας.

Ibid. —— βοὸς ἐννεαώροιο.] Ἀκμάζει δὲ μάλιστα [ὁ βοῦς] πενταετὴς ὤν· διὸ καὶ Ὅμηρόν φασι πεποιηκέναι τινὲς ὀρθῶς, ποιήσαντα, "Ἄρσενα πενταέτηρον" καὶ τὸ, "βοὸς ἐννεώροιο" δύνασθαι γὰρ ταὐτόν. *Arist. Histor. Animal. lib.* VI. *cap.* 21. Cæterùm pronuntiabatur ἐννεώρου.

Ver. 20. Ἔνθα δὲ βυκτάων ἀνέμων κατέδησε κέλευθα.] Hinc *Lycophron*:

Βύκτας δ' ἐν ἀσκῷ συγκατακλείσας βοὸς,
Παλιντροβήτους πήμασιν ἀλώμενος &c.
Cassandra, ver. 738.

Ver. 21. Κεῖνον γὰρ ταμίην ἀνέμων ποίησε Κρονίων, Ἠμὲν παυέμεναι, ἠδ' ὀρνύμεν.]

—— regemque dedit, qui fœdere certo
Et premere, et laxas sciret dare jussus habenas. *Æn.* I. 62.
Æole, namque tibi Divûm pater atque hominum rex
Et mulcere dedit fluctus, et tollere vento.
Ibid. ver. 65.

Καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγγραφέων τῶν ταῦτα θρυλλούντων, καὶ τὸ τῆς κατὰ τοὺς τόπους ἐπιχωριαζούσης φήμης διδάσκειν δύναται, διὸ ταῦτα [MS. notante *Casaubono*, habet ὅτι ταῦτα.] οὐ Ποιητῶν πλάσματα ἐστὶν, οὐδὲ συγγραφέων, ἀλλὰ γεγενημένων ἴχνη καὶ προσώπων καὶ πράξεων. Καὶ Πολύβιος δ' ὀρθῶς ὑπονοεῖ τὰ περὶ τῆς [Ὀδυσσείας] πλάνης· τὸν γὰρ Αἴολον, τὸν προσημαίνοντα τοὺς ἔκπλους ἐν τοῖς κατὰ τὸν πορθμὸν τόποις ἀμφιδρόμοις οὖσι καὶ δυσέκπλοις διὰ τὰς παλιρροίας, ταμίαν τε εἰρῆσθαι τῶν ἀνέμων καὶ βασιλέα νενομίσθαι φησί. —— Ταῦτα δὲ προοικονομησάμενος, οὐκ ἐᾷ τὸν Αἴολον ἐν πελάγει σχήματι ἐκτίθεσθαι, οὐδ' ὅλην τὴν Ὀδυσσέως πλάνην· ἀλλὰ μικρὰ μὲν προσμεμυθεῦσθαι, καθάπερ καὶ τῷ Ἰλιακῷ πολέμῳ· τὸ δ' ὅλον περὶ Σικελίαν καὶ τῷ Ποιητῇ πεποιῆσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις συγγραφεῦσιν, ὅσοι τὰ ἐπιχώρια λέγουσι τὰ περὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 42. 43. *al.* 23. 24. Similem ferè hujus loci explicationem videas apud *Diodorum Siculum, lib.* V. Vide

Digitized by Google

Νηὶ δ' ἐνὶ γλαφυρῇ κατέδει μέρμιθι φαεινῇ
'Αργυρέῃ, ἵνα μήτι παραπνεύσῃ ὀλίγον περ·
Αὐτὰρ ἐμοὶ πνοιὴν Ζεφύρου προέηκεν ἀῆναι,
Ὄφρα φέροι νῆάς τε καὶ αὐτούς· οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν
'Εκτελέειν· αὐτῶν γὰρ ἀπωλόμεθ' ἀφραδίῃσιν.
'Εννῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
Τῇ δεκάτῃ δ' ἤδη ἀνεφαίνετο πατρὶς ἄρουρα·
Καὶ δὴ πυρπολέοντας ἐλεύσσομεν, ἐγγὺς ἐόντας.
Ἔνθ' ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα·
Αἰεὶ γὰρ πόδα νηὸς ἐνώμων· οὐδέ τῳ ἄλλῳ
Δῶχ' ἑτάρων, ἵνα θᾶσσον ἱκοίμεθα πατρίδα γαῖαν.
Οἱ δ' ἕταροι ἐπέεσσι πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
Καί μ' ἔφασαν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον οἴκαδ' ἄγεσθαι,
Δῶρα παρ' Αἰόλου μεγαλήτορος Ἱπποτάδαο.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
"Ὢ πόποι, ὡς ὅδε πᾶσι φίλος καὶ τίμιός ἐστιν
'Ανθρώποις, ὅτεών τε πόλιν καὶ γαῖαν ἵκηται.

Nave verò in cavâ alligavit funiculo splendido
Argenteo, ut nequid præter-flaret vel paululùm:
Cæterùm mihi flatum Zephyri immisit ad flandum,
Ut ferret navesque et nos: neque sanè erat
Perfecturus: ipsorum enim periimus insipientiâ.
Per novem quidem dies continuò navigabamus noctesque et dies;
Decimâ verò jam apparebat patria terra:
Et jam ignem accendentes videbamus, propè existentes.
Ibi me quidem somnus occupavit defessum;
Semper enim pedem navis movebam; neque cuiquam alii
Dedi sociorum, ut citiùs perveniremus in patriam terram.
Socii autem verbis ad se invicem loquebantur,
Et me dixerunt aurumque et argentum domum reportare,
Dona ab Æolo magnanimo Hippotadâ.
Sic autem aliquis dicebat intuitus in proximum alium;
" Papæ! ut hic omnibus gratus et magni-pretii est
" Hominibus, quorumcunque in urbem et terram venerit.

etiam *Strabonem*, *lib.* I. *pag.* 46. *al.* 26. et suprà ad *ver.* 19.

Ver. 23. —— κατέδει μέρμιθι φαεινῇ 'Αργυρέῃ.] Προωκονόμησεν, ἵνα τῷ δεσμῷ ἀπατηθῶσιν οἱ ἑταῖροι· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐκ τῆς κυφότητος ἦν γνωρίσαι, προσεδέδετο γάρ. *Schol.*

Ver. 25. —— προέηκεν.] *Al.* προσέηκεν.

Ver. 27. 'Εκτελέειν.] *Al.* 'Εκτελέσειν.

Ver. 30. Καὶ δὴ πυρπολέοντας ἐλεύσσομεν.] Πυρπολεῖν δὲ, ἢ τὸ πυρσεύειν, ὃ ἐπὶ νυκτὸς πῦρ καίειν διὰ τοὺς πελαγίζοντας· ἢ καὶ τὸ μεθ' ἡμέραν τεκμηριοῦσθαι τόπον τῷ τοῦ πυρὸς σημείῳ καπνῷ· ὃν ἀναθρώσκοντα ἐκεῖθεν ἰδεῖν ἐπεύχετο πρὸ τούτων 'Οδυσσεύς. *Eustath.*

Ver. 31. —— ἐπήλυθε.] *Al.* ὑπήλυθε. *Al.* ἐπέλλαβε.

Ver. 32. —— πόδα νηὸς.] Τὸν μεταγωγὸν τοῦ κέρατος κάλων, ἢ τὸ πηδάλιον. *Schol.*

Ver. 36. —— παρ' Αἰόλου μεγαλήτορος.] "*Media* τοῦ Αἰόλου," inquit *Barnesius*, " producitur, ante *Liquidam*, vique *Toni*, quâdam denique Metri necessitate." Notatu dignius quod ait *Athenæus*: Οἱ 'Αχαιοὶ [forte 'Αρχαῖοι] τῷ "ο" ἐχρῶντο οὐ μόνον ἐφ' ἧς νῦν τάττεται δυνάμεως· ἀλλὰ καὶ ὅτε τὴν δίφθογγον διασημαίνει, διὰ τοῦ "ο" μόνον γράφοντες. *Lib.* XI. *cap.* 5. Ut adeò Αἰόλου hoc in loco pronuntietur Αἰόλο. Vide et infrà ad *v.* 387. Cæterùm nonnulli, notante *Barnesio*, hîc legunt Αἰόλλου.

Ver. 39. —— γαῖαν ἵκηται.] *Al.* δώμαθ' ἵκηται.

Digitized by Google

Πολλὰ μὲν ἐκ Τροίης ἄγεται κειμήλια καλὰ
Ληΐδος· ἡμεῖς δ' αὖτε ὁμὴν ὁδὸν ἐκτελέσαντες,
Οἴκαδε νισσόμεθα κενεὰς σὺν χεῖρας ἔχοντες.
Καὶ νῦν οἱ τάγ' ἔδωκε χαριζόμενος φιλότητι
Αἴολος· ἀλλ' ἄγε θᾶσσον ἰδώμεθα, ὅ,ττι τάδ' ἐστὶν,
Ὅσσος τις χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἀσκῷ ἔνεστιν.
  Ὣς ἔφασαν· βουλὴ δὲ κακὴ νίκησεν ἑταίρων·
Ἀσκὸν μὲν λῦσαν, ἄνεμοι δ' ἐκ πάντες ὄρουσαν.
Τοὺς δ' αἶψ' ἁρπάξασα φέρεν πόντονδε θύελλα
Κλαίοντας, γαίης ἀπὸ πατρίδος· αὐτὰρ ἔγωγε
Ἐγρόμενος, κατὰ θυμὸν ἀμύμονα μερμήριξα,
Ἠὲ πεσὼν ἐκ νηὸς ἀποφθίμην ἐνὶ πόντῳ,
Ἦ ἀκέων τλαίην, καὶ ἔτι ζωοῖσι μετείην.
Ἀλλ' ἔτλην καὶ ἔμεινα· καλυψάμενος δ' ἐνὶ νηΐ
Κείμην· αἱ δ' ἐφέροντο κακῇ ἀνέμοιο θυέλλῃ
Αὖτις ἐπ' Αἰολίην νῆσον· στενάχοντο δ' ἑταῖροι.
  Ἔνθα δ' ἐπ' ἠπείρου βῆμεν, καὶ ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ·
Αἶψα δὲ δεῖπνον ἕλοντο θοῇς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τε πασσάμεθ' ἠδὲ ποτῆτος,

" Multas quidem ex Trojâ ducit res-pretiosas, pulchras,
" Ex prædâ: nos verò contrà, idem iter emensi,
" In patriam redimus vacuas manus habentes.
" Et nunc ei hæc dedit gratificans præ amicitiâ
" Æolus: sed agè ocyùs videamus, quidnam hæc sint,
" Quantum quid aurique et argenti utri insit."
Sic dicebant; consiliumque malum vicit sociorum:
Utrem quidem solverunt, venti autem omnes eruperunt.
Illos verò statim abreptos ferebat in-pontum procella
Flentes, terrâ à patriâ; at ego
Experrectus, in animo eximio deliberavi,
Utrum delapsus ex navi perirem in ponto,
An tacitus sustinerem, et adhuc vivis interessem:
Sed sustinui et mansi; tectus autem in navi
Jacebam: illæ verò ferebantur malo venti turbine
Rursus ad Æoliam insulam: gemebant autem socii.
Ibi verò littus conscendimus, et hausimus aquam;
Statim autem prandium ceperunt celeres apud naves socii.
At postquam cibumque gustaveramus atque potum,

Ver. 41. ——ἐκτελέσαντες.] *Al.* ἐκτελέοντες.

Ver. 42. —— νισσόμεθα κενεάς.] *Al.* νεισόμεθα κενεὰς, et νεισώμεσθα κενὰς.

Ver. 46. —— βουλὴ δὲ κακὴ νίκησεν.] Similitèr apud *Livium;* "Cæterùm, ut plerumque, fortuna et consilia mala vicerunt." *Lib.* XXV. § 15.

Ver. 47. Ἀσκὸν μὲν λῦσαν, &c.]

Invidiâ socios prædæque cupidine ductus,
Efferatos aurum, demsisse ligamina ventis,
Cum quibus isse retrò, per quas modò
  venerat undas,
Æoliique ratem portus repetîsse tyranni.
Ovid. Metam. lib. XIV. 229.

Ibid. — λῦσαν.] *Al.* λύσαντ. Minùs rectè.

Ver. 51. —— ἀποφθίμην.] *Al.* ἀποφθείμην.

Ver. 56. ——— ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ.] Vide suprà ad δ'. 359.

Digitized by Google

Δὴ τότ᾽ ἐγὼ κήρυκά τ᾽ ὀπασσάμενος καὶ ἑταῖρον,
Βῆν εἰς Αἰόλου κλυτὰ δώματα· τὸν δ᾽ ἐκίχανον
Δαινύμενον, παρὰ ᾗ τ᾽ ἀλόχῳ καὶ οἷσι τέκεσσιν.
Ἐλθόντες δ᾽ ἐς δῶμα, παρὰ σταθμοῖσιν ἐπ᾽ οὐδοῦ
Ἑζόμεθ᾽· οἱ δ᾽ ἀνὰ θυμὸν ἐθάμβεον, ἔκ τ᾽ ἐρέοντο·
Πῶς ἦλθες, Ὀδυσεῦ; τίς τοι κακὸς ἔχραε δαίμων;
Ἦ μέν σ᾽ ἐνδυκέως ἀπεπέμπομεν, ὄφρ᾽ ἀφίκοιο
Πατρίδα σὴν, καὶ δῶμα, καὶ εἴπου τοι φίλον ἐστίν.
Ὣς φάσαν· αὐτὰρ ἐγὼ μετεφώνεον, ἀχνύμενος κῆρ·
Ἄασάν μ᾽ ἕταροί τε κακοὶ, πρὸς τοῖσί τε ὕπνος
Σχέτλιος· ἀλλ᾽ ἀκέσασθε, φίλοι· δύναμις γὰρ ἐν ὑμῖν.
Ὣς ἐφάμην, μαλακοῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσιν·
Οἱ δ᾽ ἄνεῳ ἐγένοντο· πατὴρ δ᾽ ἠμείβετο μύθῳ·
Ἔῤῥ᾽ ἐκ νήσου θᾶσσον, ἐλέγχιστε ζωόντων·
Οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ κομιζέμεν οὐδ᾽ ἀποπέμπειν
Ἄνδρα τὸν, ὅς κε θεοῖσιν ἀπέχθηται μακάρεσσιν.
Ἔῤῥ᾽, ἐπειή ῥα θεοῖσιν ἀπεχθόμενος τόδ᾽ ἱκάνεις.

Tum sanè ego, præconem mihi ubi asciveram et socium,
Ivi ad Æoli inclytas ædes: eum autem inveniebam
Convivantem apud suam uxorem et suos liberos.
Ingressi autem domum, ad fores in limine
Sedebamus: illi verò in animo obstupescebant, interrogabantque;
" Quomodo venisti, Ulysses? quis tibi malus ingruit deus?
" Certè quidem te accuratè dimittebamus, ut pervenires
" In patriam tuam, et domum, et sicubi tibi gratum fit."
Sic dixerunt; at ego alloquebar, mœrens corde:
" Læserunt me sociique mali, insuperque somnus
" Infaustus: sed medemini, amici; potestas enim penes vos.
Sic dixi, blandis demulcens verbis:
Illi verò muti facti sunt; pater autem respondebat sermone;
" Abi ex insulâ ocyùs, pessime viventium:
" Non enim mihi fas est excipere neque dimittere
" Virum illum, qui diis invisus sit beatis.
" Abi; quoniam sanè diis invisus huc venis."

Ver. 60. — Αἰόλου.] Vide suprà ad *ver.* 36.

Ver. 64. —— ἔχραε.] Ὃ ἐστιν ἐπεβάρησεν. *Eustath.*

Ver. 65. —— ἀφίκοιο.] *Al.* ἀφίκηαι.

Ver. 66. —— εἴπου τοι φίλον ἐστίν.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* εἴπου τι φίλον ἐστίν. Vide suprà ad ή. 320.

Ver. 68. Ἄασάν μ᾽ ἕταροι.] De voce Ἄασαν, vide ad *Il.* ί. 116.

Ver. 72. Ἔῤῥ᾽ ἐκ νήσου θᾶσσον.] Ita apud *Aristophanem*;

> Ἔῤῥ᾽ ἐς κόρακας θᾶττον ἀφ᾽ ἡμῶν.
> *Plutus*, *Act.* II. *Scen.* v. *ver.* 118.

Porrò *Cleatius Verus* apud *Gellium*, *lib.* XVI. *cap.* 12. verbum Latinum *erro* à Græco ἔῤῥειν deductum censet; versumque hunc *Homeri* adducit.

Ver. 73. 74. Οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ &c.] *Julianus*, *Epist.* 49. versus hosce duos citat hoc modo;

> Οὐ γάρ μοί θέμις ἐστὶ κομιζέμεν, ἢ ἐλεαίρειν
> Ἄνδρας, οἳ κὲ θεοῖσιν ἀπέχθωντ᾽ ἀθανάτοισιν.

Ver. 75. Ἔῤῥ᾽, ἐπειή ῥα θεοῖσιν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Odyss.* τ΄. 556. *Al.* Ἔῤῥ᾽, ἐπεὶ ἄρα θεοῖσιν. Quod vix ferri potest. *Al.* Ἔῤῥε, ἐπεὶ ἄρα θεοῖσιν. Quod pronuntiabatur, (uti notat *Barnesius*,) ἐπεὶ ἄρα θεοῖσιν· vel, ἐπεὶ ῥα θεοῖσιν.]

Digitized by Google

Ὣς εἰπὼν, ἀπέπεμπε δόμων βαρέα στενάχοντα.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ.
Τείρετο δ' ἀνδρῶν θυμὸς ὑπ' εἰρεσίης ἀλεγεινῆς,
Ἡμετέρῃ ματίῃ· ἐπεὶ οὐκέτι φαίνετο πομπή.
Ἑξῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
Ἑβδομάτῃ δ' ἱκόμεσθα Λάμου αἰπὺ πτολίεθρον,
Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην, ὅθι ποιμένα ποιμὴν
Ἠπύει εἰσελάων, ὅδε τ' ἐξελάων ὑπακούει.
Ἔνθα κ' ἄϋπνος ἀνὴρ δοιοὺς ἐξήρατο μισθοὺς,
Τὸν μὲν, βουκολέων, τὸν δ', ἄργυφα μῆλα νομεύων·
Ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι.

Sic locutus, dimittebat ex-ædibus graviter gementem.
Hinc verò ulteriùs navigabamus, dolentes corde.
Fatigabatur autem virorum animus à remigatione molestâ,
Nostrâ stultitiâ; quoniam non ampliùs apparebat reductio.
Per sex-dies quidem continuò navigabamus noctesque et dies;
Septimâ verò venimus Lami ad excelsam urbem,
Telepylum Læstrygoniam, ubi pastorem pastor
Inclamat intrò-agens, alter verò exigens audit.
Ibi insomnis vir duplicem caperet mercedem,
Unam quidem pascendis-bobus, alteram verò, pascendis candidis pecudibus:
Propè enim noctisque et diei sunt viæ.

Ver. 81. Ἑβδομάτῃ δ' ἱκόμεσθα Λάμου.]

Inde Lami veterem Læstrygonis (inquit) in urbem
Venimus ———.
Ovid. Met. lib. XIV. *ver.* 233.

Ibid. —— Λάμου αἰπὺ πτολίεθρον.] Ἰστέον δὲ ὅτι Λάμος, ἢ Λαιστρυγόνος ἐπιφανοῦς ὄνομα, ἢ βασιλέως τῶν ἐκεῖ, υἱοῦ Ποσειδῶνος. *Eustath.*

Ver. 82. Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην.] "Oppidum Formiæ, Hormiæ dictum, ut existimavere, antiqua Læstrygonum sedes." *Plin. Nat. Hist. lib.* III. *cap.* 5. "Si verò in hanc τηλέπυλον veneris Λαιστρυγονίην (Formias dico), &c." *Cic. ad Atticum, lib.* II. *Epist.* 13. Λαιστρυγόνες, οἱ νῦν Λεοντῖνοι εἰσὶ δὲ ἐν Σικελίᾳ, ὡς λέγουσιν, ὑπάρχοντες ἀνθρωποφάγοι, διὰ τὸ ἀνελεῖν τοὺς Ὀδυσσέως ἑταίρους· οὐ γὰρ ἦσαν εἰθισμένοι ξένους ὑποδέχεσθαι. *Schol. ad Lycophr. Cassandr. ver.* 956.

Ibid. Τηλέπυλον.] Μεγάλην· τῶν γὰρ τοιούτων πολὺ διεστῶσιν αἱ πύλαι· τινὲς δὲ τὸ κύριον Τηλέπυλον ἐξεδέξαντο. *Schol.* Priorem interpretationem sequuntur Editiones vulgatæ. *Barnesius* autem posteriori modo accipit. Quod et eò verisimilius, quia Epitheton τηλέπυλος nulli alii urbi apud Poëtam tribuitur.

Ibid. —— ὅθι ποιμένα ποιμὴν Ἠπύει.] Ὥστε οἱ νομεῖς ἀλλήλους προσφθέγγονται διὰ τὸ σύνεγγυς εἶναι τὰς νομάς· ἢ μᾶλλον τοῦ διαστήματος τὸ ἀπεναντίον τῶν πυλῶν μέτρον ἀπέχειν, καὶ οὕτω τὴν φωνὴν ἐξακούεσθαι τοῦ τε εἰσελαύνοντος καὶ τοῦ ἐξελαύνοντος. *Schol. Barnesius* Poëtam hîc nihil aliud quàm Urbem totam rei *Pastoritiæ* deditam depingere voluisse existimat. Vide infrà ad *ver.* 86.

Ver. 86. Ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι.] Αἱ νυκτεριναὶ καὶ ἡμεριναὶ νομαὶ ἐγγύς εἰσι τῆς πόλεως. Φασὶ δὲ τοὺς Λαιστρυγόνας κατεσχηκέναι τὴν τῶν Λεοντίνων περὶ Σικελίαν χώραν, ἐν ᾗ γεννᾶσθαι πολλὴν μυῖαν, καὶ τὸν οἶστρον· ὥστε τὰ μὲν λάσια τῇ ἡμέρᾳ νέμεσθαι, τὰ δὲ ψιλὰ τῇ νυκτί· καὶ οὕτως τὸν δυνάμενον ἀγρυπνεῖν δύο μισθοὺς ἀποφέρεσθαι. Κράτης δὲ φησὶ κατὰ τὴν τοῦ δράκοντος αὐτοὺς κατῳκίσθαι κεφαλὴν περὶ ἧς Ἄρατος λέγει, [Φαινομ. ver. 61.] "Κείνη που κεφαλὴ τῇ νίσσεται, ἧχι περ ἄκραι Μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλῃσιν" ὥστε πλείω μὲν εἶναι τὴν ἡμέραν, ὀλίγην δὲ τὴν νύκτα, ὡς ἀνάπαλιν παρὰ τοῖς Κιμμερίοις. Εἴτις οὖν δύναται διαγρυπνεῖν, διττοὺς κομίζεται μισθούς. *Schol.* Easdemque interpretationes hîc affert *Eustathius.*

Ortus ubi atque Obitus parte admiscentur in unâ. *Cicero, de Naturâ Deorum, lib.* II. § 42. *ex loco Arati jam suprà à Scholiaste citato.*

—— Νὺξ τε καὶ Ἡμέρη ἆσσον ἰοῦσαι.
Hesiod. Theogon. ver. 748.

Alias hujus loci explicationes videas apud *Histoire de l' Academie Royale des Inscriptions, et des Belles Lettres, Tome* I. *pag.* 161.

Digitized by Google

Ἔνθ' ἐπεὶ ἐς λιμένα κλυτὸν ἤλθομεν, ὃν πέρι πέτρη
Ἠλίβατος τετύχηκε διαμπερὲς ἀμφοτέρωθεν·
Ἀκταὶ δὲ προβλῆτες ἐναντίαι ἀλλήλῃσιν
Ἐν στόματι προὔχουσιν· ἀραιὴ δ' εἴσοδός ἐστιν.
Ἔνθ' οἵγ' εἴσω πάντες ἔχον νέας ἀμφιελίσσας.
Αἱ μὲν ἄρ' ἔντοσθεν λιμένος κοίλοιο δέδεντο
Πλησίαι· οὐ μὲν γάρ ποτ' ἀέξετο κῦμά γ' ἐν αὐτῷ,
Οὔτε μέγ', οὔτ' ὀλίγον· λευκὴ δ' ἦν ἀμφὶ γαλήνη.
Αὐτὰρ ἐγὼν οἶος σχέθον ἔξω νῆα μέλαιναν,
Αὐτοῦ ἐπ' ἐσχατιῇ, πέτρης ἐκ πείσματα δήσας.
Ἔστην δὲ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών·
Ἔνθα μὲν οὔτε βοῶν, οὔτ' ἀνδρῶν φαίνετο ἔργα,
Καπνὸν δ' οἶον ὁρῶμεν ἀπὸ χθονὸς ἀΐσσοντα.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐην πεύθεσθαι ἰόντας,
Οἵτινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες·
Ἄνδρε δύω κρίνας, τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας.
Οἱ δ' ἴσαν ἐκβάντες λείην ὁδὸν, ᾗπερ ἄμαξαι
Ἄστυδ' ἀφ' ὑψηλῶν ὀρέων καταγίνεον ὕλην.

Ibi postquam ad portum inclytum venissemus, quem circum petra
Excelsa est, continentèr utrinque;
Littoraque prominentia è-regione sibi-invicem
In ostio procurrunt; angustus autem introitus est:
Ibi illi intùs omnes tenebant naves remis-utrinque-agitatas.
Atque hæ quidem intra portum concavum ligatæ-erant
Propinquæ; nunquam enim attollebatur fluctus in ipso,
Neque magnus, neque parvus; candida autem erat circum tranquillitas.
At ego solus tenui extrà navem nigram,
Illic in extremâ-parte, à petrâ funibus ligatis.
Constiti verò, speculâ præruptâ conscensâ:
Ibi quidem neque boum neque virorum apparebant opera,
Fumum autem solum videbamus à terrâ exsurgentem.
Tum verò ego socios præmisi sciscitatum profectos,
Quinam viri essent supra terram pane vescentes;
Viris duobus electis, tertio præcone unà comite-addito.
Hi verò iverunt egressi *per* planam viam, quà utique plaustra
Ad-urbem ab excelsis montibus devehebant lignum.

Ver. 89. Ἀκταὶ δὲ προβλῆτες.]

——projectaque saxa Pachyni. *Æn.* III. 699.

Ver. 90. —— προὔχουσιν.] *Al.* προὔχουσαι.
Ibid. —— ἀραιὴ δ' εἴσοδος ἐστιν.] Τὸ δὲ στενὸν τῆς κατὰ τὸν λιμένα εἰσόδου τὸν πολὺν ὄλεθρον τῶν τοῦ Ὀδυσσέως νηῶν πιθανολογεῖ· οὐκ εἶχον γὰρ διεκδῦναι τῆς στενότητος. *Eustath.*
Ver. 93. —— κῦμά γ'.] *Al.* κύματ'.
Ver. 97. et 148. — σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών.]

Æneas scopulum intereà conscendit, et omnem
Prospectum latè pelago petit—. *Æn.* I. 180.

Ver. 99. Καπνὸν δ' οἶον ὁρῶμεν.]

Et jam summa procul villarum culmina fumant, *Eclog.* I. 82.

Ver. 100. —— προΐην.] Ita ex ί. 88. et ex *Eustathio* edidit *Barnesius*. *Al.* προΐειν.
Ver. 102. — κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας.] Ἅμα δηλαδὴ μὴ ὦσιν ἀνεπιχείρητοι διὰ τὸν κήρυκα. *Eustath.* Vide suprà ad ί. 89.
Ver. 103. —— ἄμαξαι.] Vide ad *Il.* ω'. 711. 782.
Ver. 104. —— καταγίνεον.] Vide ad *Il.* ή. 493.

Digitized by Google

Κούρῃ δὲ ξύμβληντο πρὸ ἄστεος ὑδρευούσῃ,
Θυγατρὶ ἰφθίμῃ Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο.
Ἡ μὲν ἄρ' ἐς κρήνην κατεβήσετο καλλιρέεθρον
Ἀρτακίην, ἔνθεν γὰρ ὕδωρ προτὶ ἄστυ φέρεσκον·
Οἱ δὲ παριστάμενοι προσεφώνεον, ἔκ τ' ἐρέοντο,
Ὅστις τῶν εἴη βασιλεὺς, καὶ οἷσιν ἀνάσσοι.
Ἡ δὲ μάλ' αὐτίκα πατρὸς ἐπέφραδεν ὑψιρεφὲς δῶ.
Οἱ δ' ἐπεὶ εἰσῆλθον κλυτὰ δώματα, τὴν δὲ γυναῖκα
Εὗρον, ὅσην τ' ὄρεος κορυφὴν, κατὰ δ' ἔστυγον αὐτήν.
Ἡ δ' αἶψ' ἐξ ἀγορῆς ἐκάλει κλυτὸν Ἀντιφατῆα,
Ὃν πόσιν, ὃς δὴ τοῖσιν ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον·
Αὐτίχ' ἕνα μάρψας ἑτάρων, ὡπλίσσατο δόρπον·
Τὼ δὲ δύ' ἀΐξαντε φυγῇ ἐπὶ νῆας ἱκέσθην.
Αὐτὰρ ὁ τεῦχε βοὴν διὰ ἄστεος· οἱ δ' ἀΐοντες,

Puellæ verò obvii-facti-sunt ante urbem aquanti,
Filiæ eximiæ Læstrygonis Antiphatæ.
Hæc quidem ad fontem descendebat pulchrè-fluentem
Artaciam; hinc enim aquam ad urbem ferebant:
Illi verò astantes alloquebantur, interrogabantque,
Quisnam illorum esset rex, et quibus imperaret.
Illa verò valdè citò patris ostendit excelsam domum.
Hi autem postquam ingressi sunt inclytam domum, mulierem utique
Invenerunt, velut montis verticem; horrueruntque illam.
Illa autem continuò è foro vocabat inclytum Antiphatem,
Suum maritum, qui sanè illis molitus est sævam mortem:
Statim uno correpto sociorum, apparavit-sibi cœnam:
Alteri verò duo conciti fugâ ad naves pervenerunt.
Cæterùm ille clamorem excitabat per urbem, audientes verò

Ver. 105. —— πρὸ ἄστεος.] Apud *Eustathium*, πρὸς ἄστεος.

Ver. 106. Θυγατρὶ ἰφθίμῃ.] *Al.* Θυγατέρ' ἰφθίμῃ.

Ver. 107. —— κατεβήσετο.] *Al.* κατεβήσατο. Vide ad *Il.* β'. 35. et ί. 109.

Ver. 108. Ἀρτακίην, ἔνθεν γὰρ ὕδωρ.] Hinc *Tibullus*;

Incultos adiit Læstrygonas, Antiphatenque,
Mobilis Artacie gelidos quos irrigat undâ.
Lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 59.

Ver. 110. —— καὶ οἷσιν ἀνάσσοι.] *Eustathius* in commentario citat, καὶ τοῖσιν ἀνάσσει. Et, ἐκ παραλλήλου, inquit, κατὰ μίαν ἔννοιαν κεῖται. Quod admodùm est invenustum.

Ver. 111. —— ἐπέφραδεν.] Vide ad *Il.* ξ'. 500.

Ver. 113. —— ὅσην τ' ὄρεος κορυφήν.] Vide ad ί. 191.

Ver. 114. —— κλυτὸν Ἀντιφατῆα.] Hinc *Ovidius*;

Quis non Antiphaten Læstrygona devovet?——
Ex Ponto, lib. II. *Epist.* ix. 41.

Ver. 116. Αὐτίχ' ἕνα μάρψας ἑτάρων —— Τὼ δὲ δύ' ἀΐξαντε φυγῇ.]

Vixque fugâ quæsita salus comitique mihique:
Tertius è nobis Læstrygonis impia tinxit
Ora cruore suo ————.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 236.

Vide et suprà ad ί. 289.

Ibid. —— ἕνα μάρψας.] *Al.* ἕν' ἀμμάρψας.

Ibid. —— δόρπον.] *Al.* δεῖπνον.

Ver. 118. Αὐτὰρ ὁ τεῦχε βοήν.]

———— Fugientibus instat, et agmen
Concitat Antiphates. Coëunt, et saxa trabesque
Continuant: merguntque viros merguntque carinas. [Ulyssen,
Una tamen, quæ nos ipsumque vehebat
Effugit ————.
Ovid. Met. lib. XIV. *ver.* 238.

Digitized by Google

Φοίτων ἴφθιμοι Λαιστρυγόνες ἄλλοθεν ἄλλος,
Μυρίοι, οὐκ ἄνδρεσσιν ἐοικότες, ἀλλὰ Γίγασιν.
Οἵ ῥ᾽ ἀπὸ πετράων ἀνδραχθέσι χερμαδίοισι
Βάλλον· ἄφαρ δὲ κακὸς κόναβος κατὰ νῆας ὀρώρει,
Ἀνδρῶν ὀλλυμένων, νηῶν θ᾽ ἅμα ἀγνυμενάων.
Ἰχθῦς δ᾽ ὥς, πείροντες, ἀτερπέα δαῖτα φέροντο.
Ὄφρ᾽ οἱ τοὺς ὄλεκον λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς,
Τόφρα δ᾽ ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Τῷ ἀπὸ πείσματ᾽ ἔκοψα νεὼς κυανοπρώροιο.
Αἶψα δ᾽ ἐμοῖς ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα
Ἐμβαλέειν κώπης᾽, ἵν᾽ ὑπ᾽ ἐκ κακότητα φύγοιμεν.
Οἱ δ᾽ ἅμα πάντες ἀνέρριψαν, δείσαντες ὄλεθρον.
Ἀσπασίως δ᾽ ἐς πόντον ἐπηρεφέας φύγε πέτρας
Νηῦς ἐμή· αὐτὰρ αἱ ἄλλαι ἀολλέες αὐτόθ᾽ ὄλοντο.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ,

Ibant fortes Læstrygones aliundè alius,
Innumeri, non hominibus similes, sed gigantibus.
Qui à petris viro-gravibus saxis
Jaciebant; statim autem malus strepitus per naves excitatus est,
Virorum pereuntium, naviumque simul fractarum.
Pisces verò tanquam, transfigentes, tristes epulas ferebant.
Dum illi hos perdebant profundum portum intra,
Intereà utique ego, gladio acuto extracto à femore,
Eo funes abscidi navis prorâ-cæruleæ.
Statim autem meos socios adhortatus jussi
Incumbere remis, ut calamitatem subterfugeremus.
Hi verò simul omnes remigabant, veriti mortem.
Libentèr autem in pontum imminentes effugit petras,
Navis mea; at reliquæ unà-omnes illic perierunt.
Hinc autem ulteriùs navigabamus dolentes corde,

Ver. 121. Οἵ ῥ᾽ ἀπὸ.] Apud *Eustathium*, Οἱ δ᾽ ἀπὸ.

Ibid. —— ἀνδραχθέσι χερμαδίοισι.] Τοῖς δυναμένοις ἄνδρα καταβαρύνειν· ἢ μέγα βάρος παρέχουσι τοῖς βαστάζουσι: *Schol.*

Ver. 123. Ἀνδρῶν.] *Al.* Ἀνδρῶν τ᾽.

Ver. 124. Ἰχθῦς δ᾽ ὥς, πείροντες.] *Al.* Ἰχθῦς δ᾽ ὡς σπαίροντας· notante *Scholiaste.*

Ibid. —— φέροντο.] Apud *Eustathium*, πένοντο.

Ver. 126. Τόφρα δ᾽ ἐγὼ ξίφος ὀξὺ &c.]

—— Dixit; vaginâque eripit ensem
Fulmineum, strictoque ferit retinacula ferra. *Æn.* IV. 579.

Ibid. —— ἐγὼ ξίφος.] *Al.* ἐγὼν ἄορ.
Ver. 127. —— ἔκοψα.] Vide ad *Il.* ϐ. 87.
Ver. 129. —— φύγοιμεν.] *Al.* φύγωμεν.
Ver. 130. Οἱ δ᾽ ἅμα πάντες.]

Certatim socii feriunt mare, et aequora verrunt. *Æn.* III. 290. V. 778.

Idem omnes simul ardor habet; rapiuntque, ruuntque;
Littora deseruere: latet sub classibus æquor.
Adnixi torquent spumas, et cærula verrunt. *Æn.* IV. 581.

Ver. 131. —— ἐπηρεφέας φύγε πέτρας.] Ἤτοι ἄνωθεν ἐπηρεφεῖς, ἢ ἐπικεκλιμένας πέτρας. *Schol.* Νῦν δὲ ἐστὶν εἰπεῖν καὶ ὅτι ἐπηρεφέες πέτραι νοηθεῖεν ἂν καὶ αἱ παρὰ τῶν Λαιστρυγόνων ἀφιέμεναι χερμάδες, οὕτω συχναὶ οὖσαι ὡς καὶ οἷον ἐρέφειν τοὺς βαλλομένους. *Eustath.* Verior *Scholiastis* interpretatio, ut liquet ex *Iliad.* μ΄. 54. *Odyss.* μ΄. 59. ubi eadem vox occurrit.

Ver. 133. Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι.]

—— Amissâ sociorum parte, dolentes,
Multaque conquesti, terris allabimur ——.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 242.

Digitized by Google

Ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.
Αἰαίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἔνθα δ' ἔναιε
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα,
Αὐτοκασιγνήτη ὀλοόφρονος Αἰήταο·
Ἄμφω δ' ἐκγεγάτην φαεσιμβρότου Ἠελίοιο,
Μητρός τ' ἐκ Πέρσης, τὴν Ὠκεανὸς τέκε παῖδα.
Ἔνθα δ' ἐπ' ἀκτῆς νηῒ κατηγαγόμεσθα σιωπῇ
Ναύλοχον ἐς λιμένα, καί τις θεὸς ἡγεμόνευεν.
Ἔνθα τότ' ἐκβάντες, δύο τ' ἤματα καὶ δύο νύκτας
Κείμεθ', ὁμοῦ καμάτῳ τε, καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' ἠώς,
Καὶ τότ' ἐγὼν ἐμὸν ἔγχος ἑλὼν καὶ φάσγανον ὀξὺ,

Lubentes ex morte, charis amissis sociis.
Ææam verò ad insulam pervenimus: ibi autem habitabat
Circe comas-pulchra, veneranda dea, vocalis,
Germana-soror prudentis Æetæ:
Ambo enim nati sunt ex hominibus-lucem-præbente Sole,
Et matre ex Perse, quam Oceanus genuit filiam.
Hîc verò ad littus nave appulimus tacitè
Navium-capacem in portum, et deus aliquis dux erat.
Ibi tum egressi, duosque dies et duas noctes
Jacebamus, paritèr et labore, et doloribus animum rodentes.
Jed quandò jam tertiam diem comas-pulchra complevisset aurora,
Tum verò ego meâ hasta sumptâ et gladio acuto,

Ver. 135. Αἰαίην δ' ἐς νῆσον.] Αὐτὴν [*Barnesius* ex *Aloysii* MS. edidit Ταύτην] ἔνιοι φασὶ τὸ νῦν Κίρκαιον πρὸς τῇ Ἰταλίᾳ. *Schol.* Ὅτι κἀνταῦθα τὴν νῆσον τῆς Κίρκης Αἰαίην καλεῖ παρὰ τὴν Αἶαν, πόλιν ὡς προσγράφει Κολχικήν. *Eustath.* Vide *Theophrast. Hist. Plant. lib.* V. *cap.* 9. item suprà ad ί. 32.

Ver. 136. —— αὐδήεσσα.] Ἡ περιβόητος, ἢ διαλέκτῳ ἀνθρωπίνῃ χρωμένη. *Eustath.* Similitèr ferè interpretatur *Scholiastes.* Fortassè per αὐδήεσσα hîc intelligendum est, *Cantu excellens:* Quo sensu usurpatur hæc vox apud *Hesiodum*, notante *Barnesio* ad ί. 334. suprà;

Μουσάων, αἵ τ' ἄνδρα πολυφραδέοντα τιθεῖσι
Θέσπιον, αὐδήεντα ——————.

Atque huic interpretationi nonnihil favet quod occurrit infrà *ver.* 221.

Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης ὀπὶ καλῇ.

Et *ver.* 227.

Καλὸν ἀοιδιάει, δάπεδον δ' ἅπαν ἀμφιμέμυκεν.

Similitèr et apud *Virgilium*, de eâdem *Circe;*

—————— ubi Solis filia lucos
Assiduo resonat cantu, ——.
Æn. VII. 11.

Quin et voces αὐδὴ, αὐδάω, alibi *cantus*, *cano*, significant:

—————— θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν.
Odyss. ά. 371. ί. 4.

Μηδ' Ὀλυμπίας ἀγῶνα
Φέρτερον αὐδάσομεν.
Id. Olymp. Ode I, *ver.* 11.

Porrò legitur hîc et οὐδήεσσα, notante *Eustathio:* Quam lectionem et præferre videtur *Barnesius.* Vide suprà ad ί. 334.

Ver. 137. —— ὀλοόφρονος.] Τοῦ σοφοῦ καὶ ὁλόκληρα φρονοῦντος. *Schol.* Vide suprà ad ά. 52.

Ibid. —— Αἰήταο.] Κόλχων βασιλέως, πατρὸς Μηδείας, Κίρκης ἀδελφοῦ. *Schol.* Vide *Strabonem*, *Geograph. lib.* I. *pag.* 79. 80. *al.* 46.

Ver. 139. —— Πέρσης.] Πέρση Ὠκεανοῦ μὲν ἐστὶ θυγάτηρ, Ἡλίου δὲ γυνή. *Schol.*

Ver. 140. —— νηῒ.] *Al.* νῆα.

Ibid. —— κατηγαγόμεσθα σιωπῇ.] Οἱ τοῦ Ὀδυσσέως δὲ φίλοι νῦν σιωπῇ κατάγονται, ὡς ἤδη πεφοβημένοι διὰ τὸ τῶν Κυκλώπων καὶ τὸ τῶν Λαιστρυγόνων κακόξενον· ὡς πτοηθέντες, ὑποπτεύουσι καὶ τὴν τῆς Κίρκης νῆσον ὡς ἀνθρωποβόρον. *Eustath.*

Ver. 144. Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ.]

Ut primum lux alma data est, exire; locosque
Explorare novos, quas vento accesserit oras.
Æn. I. 306.

Digitized by Google

Καρπαλίμως παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἐς περιωπὴν,
Εἴπως ἔργα ἴδοιμι βροτῶν, ἐνοπήν τε πυθοίμην.
Ἔστην δὲ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθὼν,
Καί μοι ἐείσατο καπνὸς ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης,
Κίρκης ἐν μεγάροισι, διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην.
Μερμήριξα δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν
Ἐλθεῖν, ἠδὲ πυθέσθαι, ἐπεὶ ἴδον αἴθοπα καπνόν.
Ὧδε δέ μοι φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
Πρῶτ' ἐλθόντ' ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης,
Δεῖπνον ἑταίροισιν δόμεναι, προέμεν τε πυθέσθαι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦα κιὼν νεὸς ἀμφιελίσσης.
Καὶ τότε τίς με θεῶν ὀλοφύρατο μοῦνον ἐόντα,
Ὅς ῥά μοι ὑψίκερων ἔλαφον μέγαν εἰς ὁδὸν αὐτὴν
Ἧκεν· ὁ μὲν ποταμόνδε κατήϊεν ἐκ νομοῦ ὕλης,
Πιόμενος, (δὴ γάρ μιν ἔχεν μένος ἠελίοιο·)
Τὸν δ' ἐγὼ ἐκβαίνοντα κατ' ἄκνηστιν μέσα νῶτα
Πλῆξα· τὸ δ' ἀντικρὺ δόρυ χάλκεον ἐξεπέρησε·
Κὰδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίῃσι μακὼν, ἀπὸ δ' ἔπτατο θυμός·
Τῷ δ' ἐγὼ ἐμβαίνων, δόρυ χάλκεον ἐξ ὠτειλῆς
Εἰρυσάμην· τὸ μὲν αὖθι κατακλίνας ἐπὶ γαίῃ

Celeritèr à nave ascendi in speculam,
Sicubi opera viderem mortalium, vocemque audirem.
Steti autem, speculam in præruptam ubi-conscendissem,
Et mihi visus est fumus à terrâ latâ,
Circes in ædibus, per querceta densa et sylvam,
Cogitavi autem deindè in mente et in animo
Ire, atque sciscitari; postquam vidi atrum fumum.
Sic verò mihi cogitanti visum est satius esse,
Primùm profectum ad navem celerem et littus maris,
Prandium sociis dare, præmittereque sciscitatum.
Sed quandò jam prope eram profectus navem remis-utrinque-agitatam,
Tum verò aliquis me deorum misertus est solum existentem,
Qui utique mihi excelsis-cornibus cervum magnum in viam ipsam
Misit: is quidem ad flumen descendebat ex pascuis sylvæ
Potaturus, (dudùm enim ipsum urgebat vis Solis.)
Illum verò ego egredientem per spinam medio tergo
Percussi, penitùs autem hastile æreum transiit:
Decidit verò *is* in pulveribus vociferatus, avolavitque anima;
Illi verò ego irruens, hastam æream ex vulnere
Extraxi, quam quidem illic reclinatam in terrâ

Ver. 146. —— παρὰ νηὸς.] *Al.* ἀπὸ νηὸς.
Ver. 149. Καὶ μοι ἐείσατο καπνὸς.]

—— aperire procul montes, ac volvere fumum, *Æn.* III. 206.

Ver. 158. —— ὑψίκερων.] *Al.* ὑψίκερον.
Ver. 159. νομοῦ.] Vide ad *Il.* ύ. 249.
Ver. 160. Πιόμενος.] *Al.* Πινόμενος. Vide infrà ad σ'. 148.

Digitized by Google

Εἴασ'· αὐτὰρ ἐγὼ σπασάμην ῥῶπάς τε λύγους τε·
Πεῖσμα δ', ὅσον τ' ὄργυιαν, ἐϋστρεφὲς ἀμφοτέρωθεν
Πλεξάμενος, συνέδησα πόδας δεινοῖο πελώρου.
Βῆν δὲ καταλοφάδια φέρων ἐπὶ νῆα μέλαιναν,
Ἔγχει ἐρειδόμενος, ἐπεὶ οὔπως ἦεν ἐπ' ὤμου
Χειρὶ φέρειν ἑτέρῃ· μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν.
Κὰδ δ' ἔβαλον προπάροιθε νεώς· ἀνέγειρα δ' ἑταίρους
Μειλιχίοις ἐπέεσσι, παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πως καταδυσόμεθ', ἀχνύμενοί περ,
Εἰς Ἀΐδαο δόμους, πρὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.
Ἀλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἐν νηῒ θοῇ βρῶσίς τε πόσις τε,
Μνησόμεθα βρώμης, μηδὲ τρυχώμεθα λιμῷ.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο·
Ἐκ δὲ καλυψάμενοι παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
Θηήσαντ' ἔλαφον· μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ὁρώμενοι ὀφθαλμοῖσιν,

Reliqui; et ego avulsi virgultaque viminaque;
Funeque ad ulnæ-longitudinem benè-torto undique
Complicato, colligavi pedes ingentis monstri.
Ibam autem cervice ferens ad navem nigram,
Hastâ fultus, quoniam nequaquam erat in humero
Manu ferre alterâ; valdè enim magna bellua erat,
Dejeci autem ante navem; excitavique socios
Blandis verbis, astans, viros singulos:
" O amici, nequaquam enim descendemus, afflicti licèt,
" In Plutonis ædes, antequam fatalis dies advenerit.
" Sed agite, quamdiù est in navi celeri cibusque potusque,
" Recordemur escæ; neque vexemur fame,"
Sic dixi; illi verò ocyùs meis verbis paruerunt:
Egressi autem è latebris, ad littus maris infructuosi
Admirabantur cervum; valdè enim magna bellua erat.
Cæterùm postquam oblectati essent spectantes oculis,

Ver. 166. Εἴασ'· αὐτὰρ ἐγὼ.] Vulgati habent Εἴασα· αὐτὰρ ἐγὼ. *Henricus Stephanus* autem in annotationibus; "Legitur," inquit, "et εἴασ', cum quâ lectione stare potest versus, quum hoc α producatur et alibi." Immò verò alioqui stare non potest. Nam Εἴασα *mediam* necessario producit. Vide ad *Il.* κ'. 299. Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet Εἴασ'· αὐτὰρ.

Ver. 167. —— ὄργυιαν.] Τὴν τῶν χειρῶν ἔκτασιν. *Schol.*

Ver. 169. —— καταλοφάδια φέρων.] Κατὰ λόφου καὶ αὐχένος, κατὰ τραχήλου. *Schol.* et *Eustath.* Cæterùm *secundam* producit hæc vox eâdem ratione ac κατανεύων suprà ί. 490. Vide ad *Il.* ζ'. 62. et π'. 174. *Al.* καταλοφάδεια.

Ver. 170. —— οὔπως ἦεν ἐπ' ὤμου.] *Al.* οὔπως ἦν ἐπὶ ὤμου. *Scholiastes* videtur legisse, οὔπως εἶχεν ἐπ' ὤμου.

Ver. 174. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πως καταδυσόμεθ'.] Ὁ Ποιητὴς ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ, γὰρ, εἶτα ἐπάγει τὸν, ἀλλὰ, σύνδεσμον, ταυτοδυναμοῦντα τῷ, δὴ. *Eustath.* *Barnesius* legendum conjicit οὐκ ἄρ πως· "Nihil enim," inquit, "τὸ γὰρ videtur huc pertinere." Minùs rectè uterque: Refertur enim, ut opinor, vocula, γὰρ, ad id quod elegantèr reticetur: "*Ne animum penitùs abjiciatis; nequaquam ENIM &c.*" Vide ad *Il.* ί. 22. item infrà ad *ver.* 190.

Ibid. —— οὐ γάρ πως.] *Al.* οὐ γάρ πω, et οὐ γάρ που.

Ver. 175. — πρὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.]

Stat sua cuique dies ——.
Æn. X. 467.

Ibid. —— ἐπέλθῃ.] *Eustathius* videtur legisse ἐπελθεῖν.

Digitized by Google

Χεῖρας νιψάμενοι τεύχοντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Δὴ τότ' ἐκοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς,
Καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἠὼς,
Οὐδ' ὅπη ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαῖαν,
Οὐδ' ὅπη ἀννεῖται· ἀλλὰ φραζώμεθα θᾶσσον,
Εἴ τις ἔτ' ἔσται μῆτις, ἐγὼ δ' οὐκ οἴομαι εἶναι.
Εἶδον γὰρ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθὼν,

Manibus lotis apparabant eximium convivium.
Sic tum quidem totum diem ad solis occasum
Sedebamus, epulantes carnes copiosas et vinum dulce:
Quandò autem sol occidit, et tenebræ advenerunt,
Utique tunc decubuimus in littore maris.
Quandò autem manè-genita apparuit rosea-digitos aurora,
Tum verò ego concione factâ inter omnes locutus sum;
“ Audite meos sermones, mala licèt patientes, socii:
“ O amici, neque enim scimus, ubi Occasus, neque ubi Aurora,
“ Neque ubi sol hominibus-lucem-præbens vadit sub terram,
“ Neque ubi resurgit; sed consultemus ocyùs,
“ Siquod ampliùs sit consilium; ego autem non existimo esse.
“ Vidi enim, speculam in præruptam ubi ascendissem,

Ver. 188. —— *μετὰ πᾶσιν ἔειπον.*] *Al.* *μετὰ μῦθον ἔειπον.*

Ver. 190. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν.] Οἱ νῦν οἴονται τὸ ὑπερβατὸν πλοκὴν εἶναι ἑρμηνείας. —— οὐκ ἴσασι δὲ τί ἐστιν ὑπερβατόν. Τὸ γὰρ ὑπερβατὸν ἐστὶν οὐ μόνον καλὸν σχῆμα, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον. Γίνεται δὲ, ὅταν τὴν αἰτίαν τοῦ λεγομένου, ἣν μέλλει ποθεῖν ὁ ἀκροατὴς, μέσην ὁ λέγων τάξῃ· καὶ οὕτως γίνεται σαφηνείας ὄργανον τὸ ὑπερβατόν. Οἷον, “Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' “ ἴδμεν, —— φραζώμεθα θᾶσσον.” Εἰ γὰρ εἰρήκει, “Ὦ φίλοι, φραζώμεθα θᾶσσον,” ἐτάραξεν ἂν αὐτοὺς, καὶ ἐποίησε τί γέγονεν ἐρωτῆσαι. Διὰ τοῦτο διὰ μέσου, τὰς αἰτίας τοῦ, φράζεσθαι θᾶσσον, ἔταξε. *Hermogenes*, περὶ μεθόδου δεινότητος, *cap.* 14. Rectiùs autem fortassè referri intelligetur istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: “ *Nescio quid nobis facien-* “ *dum sit; neque ENIM, &c.*” Vide suprà ad *ver.* 174. *Barnesius* legendum conjicit, οὐκ ἄρ τ' ἴδμεν.

Ibid. —— οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἠὼς, Οὐδ' ὅπη ἠέλιος, *&c.*] Οὐ γὰρ ἴδμεν, ὅπου δύσις, ἢ ὅπου ἀνατολή· ταῦτα δὲ λέγει οὐκ ἀπορῶν, ἀλλὰ δεινοπαθῶν τοῖς παροῦσιν. *Schol.* Λέγει μὴ εἰδέναι ὅπη κοσμικοῦ κλίματος εἰσίν· οὐ γὰρ ἔχομεν, φησὶ, συγκρῖναι εἴπερ ἀνατολικοὶ πρὸς ἑτέραν χώραν ἐσμὲν, ἢ δυτικοί. *Eustath.* Alii quatuor mundi plagas hîc designari existimant. “ Non duas duntaxat mundi “ plagas his verbis indicari; sed quot om- “ ninò sunt, 4 scilicèt comprehendere Poë- “ tam voluisse multò probabilius judica- “ bam.” *Meric. Casaubon. de nuperâ Homeri edit. Dissertât.* I. Et *Scholiastes* ad *Odyss.* β'. 1. citato hoc loco; Νῦν γὰρ, (inquit), καθὰ φησὶν ὁ Κράτης, τῶν τεσσάρων τοῦ κόσμου μέμνηται μερῶν, Ἄρκτου, Μεσημβρίας, Ἀνατολῆς, Δύσεως. Vide et *Strabonem*, *Geograph. lib.* I. *pag.* 59. *al.* 34. et *lib.* X. *pag.* 697. *al.* 455.

Ver. 191. —— εἶσ' ὑπὸ γαῖαν.] Apud *Eustathium* in commentario, εἶσιν ὑπὸ γῆν.

Ver. 192. —— ἀννεῖται.] Ἀντὶ τοῦ, ἀναστρέχει, ἀνανίσταται, ἀνέρχεται, ἀνατέλλει. *Eustath.* *Al.* ἀνεῖται. Malè.

Ver. 193. —— ἔσται.] *Al.* ἐστίν.

Digitized by Google

Νῆσον, τὴν περὶ πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται·
Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ κεῖται· καπνὸν δ' ἐνὶ μέσσῃ
Ἔδρακον ὀφθαλμοῖσι, διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
Μνησαμένοις ἔργων Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο,
Κύκλωπός τε βίης μεγαλήτορος ἀνδροφάγοιο.
Κλαῖον δὲ λιγέως, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
Ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίνετο μυρομένοισιν.
Αὐτὰρ ἐγὼ δίχα πάντας ἐϋκνήμιδας ἑταίρους
Ἠρίθμεον· ἀρχὸν δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ὄπασσα·
Τῶν μὲν ἐγὼν ἦρχον, τῶν δ' Εὐρύλοχος θεοειδής.
Κλήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλομεν ὦκα·
Ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος μεγαλήτορος Εὐρυλόχοιο.
Βῆ δ' ἰέναι, ἅμα τῷ γε δύω καὶ εἴκοσ' ἑταῖροι
Κλαίοντες· κατὰ δ' ἄμμε λίπον γοόωντας ὄπισθεν.

"Insulam, quam pontus infinitus circumdat;
"Ipsa verò humilis jacet: fumum autem in medio
"Conspicatus sum oculis, per querceta densa et sylvam."
Sic dixi: illis verò confractum est charum cor,
Recordatis facinorum Læstrygonis Antiphatæ,
Cyclopisque violentiæ magnanimi, viros-devorantis.
Flebant autem stridulè, uberes lachrymas profundentes.
Sed nullus profectus fiebat lugentibus.
At ego bipartitè omnes benè-ocreatos socios
Numerabam; ducemque utrisque præbui:
Alterorum quidem ego dux-eram, alterorum verò Eurylochus deo-similis.
Sortes autem in galeâ æreâ concutiebamus celeritèr;
Exiliit verò sors magnanimi Eurylochi.
Perrexit autem *is* ire; unàque cum eo duo et viginti socii
Flentes; nos verò reliquerunt lugentes ponè.

Ver. 195. —— τὴν περὶ πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται.] Μεταφορὰ δὲ, ἥπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ κυρίως δηλουμένου πράγματος ἐφ' ἕτερον μετενηνεγμένη μετὰ τῆς ἀμφοῖν ἀναλόγου ὁμοιότητος, καὶ πολλή ἐστι καὶ ποικίλη παρ' αὐτῷ [Ὁμήρῳ]· οἷόν ἐστιν, —— "Νῆσος, τὴν περὶ πόντος "ἀπείριτος ἐστεφάνωται." Ὃν γὰρ λόγον ἔχει —— στέφανος πρὸς τοῦτον, ὃν περίκειται, τὸν αὐτὸν θάλασσα πρὸς νῆσον. Ἀλλὰ τὸ χρήσασθαι τοῖς ὁμοίοις, ἀντὶ τῶν κυρίων, ὀνόμασιν, εὐειδέστερον καὶ ἐναργέστερον ποιεῖ τὸν λόγον. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7.

Ver. 199. Μνησαμένοις ἔργων Λαιστρυγόνος,]

Nos quoque Circæo religatâ in littore pinu,
Antiphatæ memores, immansuetique Cyclopis,
Ire negabamus; et tecta ignota subire.
Ovid. Metam. lib. XIV. *cap.* 248.

Ver. 200. —— ἀνδροφάγοιο] *Al.* ἀνδροβόροιο, et ἀνδροφόνοιο.

Ver. 201. —— κατὰ δάκρυ χέοντες.] *Al.* καταδακρυχέοντες.

Ver. 202. Ἀλλ' οὐ γὰρ τις πρῆξις ἐγίνετο μυρομένοισιν.]

Οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο.
Iliad. ω. 524.

—— miseros non levat dolor.
Senec. Hyppolyt. ver. 402.

Cæterùm, "et hìc," inquit *Barnesius*, "videtur legendum, Ἀλλ' οὐκ ἄρ τις." Vide autem suprà ad *ver.* 174. et 190.

Ver. 204. Ἠρίθμεον.] Enuntiabatur ac si scriptum fuisset Ἠρίθμευν, vel Ἠρίθμειον]. Ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 209. —— κατὰ δ' ἄμμε λίπον.] Si ἄμμε hìc *duale* sit, intelligendum erit, *Ulyssem*, et *sociorum partem*, cui ducem se ipso

Digitized by Google

Εὗρον δ' ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα Κίρκης
Ξεστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.
Ἀμφὶ δέ μιν λύκοι ἦσαν ὀρέστεροι, ἠδὲ λέοντες,
Τοὺς αὐτὴ κατέθελξεν, ἐπεὶ κακὰ φάρμακ' ἔδωκεν.
Οὐδ' οἵ γ' ὡρμήθησαν ἐπ' ἀνδράσιν, ἀλλ' ἄρα τοίγε
Οὐρῇσιν μακρῇσι περισσαίνοντες ἀνέσταν.
Ὡς δ' ὅταν ἀμφὶ ἄνακτα κύνες δαίτηθεν ἰόντα
Σαίνωσ', (αἰεὶ γάρ τε φέρει μειλίγματα θυμοῦ')
Ὣς τοὺς ἀμφὶ λύκοι κρατερώνυχες, ἠδὲ λέοντες,
Σαῖνον· τοὶ δ' ἔδδεισαν, ἐπεὶ ἴδον αἰνὰ πέλωρα.
Ἔσταν δ' εἰνὶ θύρῃσι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο·
Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης ὀπὶ καλῇ,

Invenerunt autem in convalle ædificatas ædes Circes
Politis lapidibus, conspicuo in loco.
Circa verò ipsam lupi erant montani atque leones,
Quos ipsa cicuraverat, postquam mala medicamina dedisset.
Neque illi sanè irruerunt in viros, sed utique ipsi
Caudis longis adulantes assurrexerunt.
Ut verò cùm circa dominum canes à convivio profectum
Adulantur, (semper enim fert delinimenta animi;)
Sic circa hos lupi fortibus-unguibus atque leones
Adulabantur: illi verò timuerunt, ut viderunt gravia monstra.
Steterunt autem in vestibulò deæ comas-pulchræ:
Circem autem intùs audiebant cantantem voce pulchrâ,

---

præbuerat, *ver.* 204. 205. Vide autem suprà ad *ί.* 404. et ad *Il. ά.* 59.

Ver. 211. 215. Ξεστοῖσιν —— Οὐρῇσιν.] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 253. infrà; ubi in vulgatis editum est Ξεστοῖσιν. *Vulgg.* hîc Ξεστοῖς —— Οὐρῇσι. Quæ et ferri possent. Vide ad *Il. ά.* 51.

Ibid. et *ver.* 253. — περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.] Ὁ ταυτὸν ἐστὶ τῷ ἐν σκοπιᾷ καὶ περιωπῇ. *Eustath.* Dna. *Dacier* verò interpretatur, "*Dans un lieu couvert.*"

Ver. 212. Ἀμφὶ δέ μιν λύκοι.]

Hinc exaudiri gemitus, iræque leonum
Vincula recusantum, et serâ sub nocte rudentum:
Setigerique sues, atque in præsepibus ursi
Sævire, ac formæ magnorum ululare luporum:
Quos hominum ex facie Dea sæva potentibus herbis
Induerat Circe in vultus ac terga ferarum. *Æn.* VII. 15.

Quo simul attigimus, stetimusque in limine tecti;
Mille lupi, mistæque lupis ursæque leæque,
Occursu fecere metum; sed nulla timenda,
Nullaque erat nostro factura in corpore vulnus.
Quinetiam blandas movere per aëra caudas
Nostraque adulantes comitant vestigia—.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 254.

Porrò *Scaliger Virgilium*, loco jam suprà citato, *Homero* superiorem contendit. "Omitto (inquit) circumscriptiones, quibus "nihil accommodatius ad Heroïcam majestatem; ut, *iræ leonum*; et naturam, "*vincla recusantum*. At versus illi duo divini ultimi. Homines enim adhuc erant, "facie tantùm mutatâ. Idcircò non *lupos*, "sed *formas*, hoc est, figuras luporum dixit "vir incomparabilis." *Poëtic. lib.* V. *cap.* 3. Notandum tamen, (quod non observavit vir eruditus), rem non unam eandemque hîc describere utrumque Poëtam. *Homerus* enim feras agrestes medicaminibus cicuratas, *Virgilius* homines in ferarum speciem conversos depingit.

Ver. 215. —— περισσαίνοντες.] *Al.* περισαίνοντες.

Ver. 220. —— εἰνὶ θύρῃσι.] *Al.* ἐν προθύροισι.

Ver. 221. Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης.] Vide suprà ad *ver.* 136.

Ἱστὸν ἐποιχομένης μέγαν, ἄμβροτον· οἷα θεάων
Λεπτά τε, καὶ χαρίεντα, καὶ ἀγλαὰ ἔργα πέλονται.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Πολίτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Ὅς μοι κήδιστος ἑτάρων ἦν, κεδνότατός τε·
Ὦ φίλοι, ἔνδον γάρ τις ἐποιχομένη μέγαν ἱστὸν,
Καλὸν ἀοιδιάει, (δάπεδον δ' ἅπαν ἀμφιμέμυκεν,)
Ἢ θεὸς, ἠὲ γυνή· ἀλλὰ φθεγγώμεθα θᾶσσον.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τοὶ δ' ἐφθέγγοντο καλεῦντες·
Ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινὰς,
Καὶ κάλει· οἱ δ' ἅμα πάντες ἀϊδρείῃσιν ἕποντο·
Εὐρύλοχος δ' ὑπέμεινεν, ὀϊσσάμενος δόλον εἶναι.
Εἷσεν δ' εἰσαγαγοῦσα κατὰ κλισμούς τε, θρόνους τε.
Ἐν δέ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι χλωρὸν
Οἴνῳ Πραμνείῳ ἐκύκα· ἀνέμισγε δὲ σίτῳ
Φάρμακα λύγρ', ἵνα πάγχυ λαθοίατο πατρίδος αἴης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκέν τε καὶ ἔκπιον, αὐτίκ' ἔπειτα
Ῥάβδῳ πεπληγυῖα, κατὰ συφεοῖσιν ἐέργνυ.

Telam percurrentem ingentem, divinam; qualia dearum
Subtiliaque, et venusta, et splendida opera sunt.
His verò sermonem exordiebatur Polites princeps virorum,
Qui mihi charissimus sociorum erat, maximèque venerandus;
" O amici; intus enim aliqua percurrens ingentem telam
" Pulchrè canit, (pavimentum autem totum resonat,)
" Aut dea, aut fœmina; sed compellemus ocyùs."
Sic utique dixit: illi verò compellabant vocantes:
Ea autem continuò egressa fores aperuit splendidas,
Et invitabat; illi verò unà omnes imprudentiâ sequebantur:
Eurylochus autem remanebat, suspicatus dolum esse.
Collocavit verò *ea* introductos per sediliaque, thronosque,
Ipsisque caseumque et farinam et mel recens,
Vino Pramnio immiscebat; commiscebatque pani
Medicamina perniciosa, ut penitùs obliviscerentur patriæ terræ.
Cæterùm postquam præbuisset que et *ii* ebibissent, statim deindè
Virgâ percussos intra haras concludebat.

Ver. 225. Ὅς μοι κήδιστος ἑτάρων ἦν.] *Al.* Ὅς μοι ἑταίρων ἦν κήδιστος.

Ver. 226. Ὦ φίλοι, ἔνδον γάρ τις.] Vide suprà ad *ver.* 174. 190. et ad *Il.* ό. 201.

Ver. 232. —— ὀϊσσάμενος δόλον εἶναι.] Ἀπὸ τοῦ, μόνην οὖσαν φιλοφρόνως αὐτοὺς καλεῖν, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμερότητος τῶν θηρίων. *Schol.* *Al.* ὀΐσσατο γὰρ δόλον εἶναι.

Ver. 233. Εἷσεν δ'.] Post hunc versum sequitur in MS. à *Tho. Bentleio* collat.

Τεῦχεν δὲ κυκεῶ χρυσέῳ δέπαι ὄφρα πίοιεν.

Ut infrà *ver.* 316.

Ver. 234. Ἐν δὲ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι.]

Ἐν τῷ ῥά σφι κύκησε γυνὴ εἰκυῖα θεῇσιν
Οἴνῳ Πραμνείῳ ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρὸν
Κνήστι χαλκείῃ, ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ πάλυνε.
Iliad. λ'. 637.

—— misceri tosti jubet hordea grani
Mellaque, vimque meri cum lacte cōagula passo;
Quique sub hâc lateant furtim dulcedine [succos
Adjicit ——.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 273.

Ver. 235. Οἴνῳ Πραμνείῳ.] Ἤγουν —— τοῦ ἐκ Πραμνείας ἀμπέλου γινομένῳ οἴνῳ· λέγεται δὲ καὶ Πραμνεία ἄμπελος ὡς καὶ Θασία. *Schol.*

Ver. 237. — αὐτίκ' ἔπειτα Ῥάβδῳ πεπληγυῖα.]

Et tetigit summos virgâ Dea dira capillos.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 278.

Digitized by Google

Οἱ δὲ συῶν μὲν ἔχον κεφαλὰς, φωνήν τε, δέμας τε,
Καὶ τρίχας· αὐτὰρ νοῦς ἦν ἔμπεδος, ὡς τοπάρος περ.
Ὣς οἱ μὲν κλαίοντες ἐέρχατο· τοῖσι δὲ Κίρκη
Πάρ ῥ' ἄκυλον, βάλανόν τ' ἔβαλεν, καρπόν τε κρανείης,
Ἔδμεναι, οἷα σύες χαμαιευνάδες αἰὲν ἔδουσιν.
Εὐρύλοχος δ' αἶψ' ἦλθε θοὴν ἐπὶ νῆα μέλαιναν,
Ἀγγελίην ἑτάρων ἐρέων καὶ ἀδευκέα πότμον.
Οὐδέ τι ἐκφάσθαι δύνατο ἔπος, ἱέμενός περ,
Κῆρ ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πίμπλαντο, γόον δ' ὠΐετο θυμός.
Ἀλλ' ὅτε δή μιν πάντες ἀγασσάμεθ' ἐξερέοντες,
Καὶ τότε τῶν ἄλλων ἑτάρων κατέλεξεν ὄλεθρον·
Ἤομεν, ὡς ἐκέλευες, ἀνὰ δρυμὰ, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·

Illi verò suum quidem habebant capita, vocemque, corpusque,
Et setas; at mens erat integra, ut anteà scilicet.
Sic hi quidem flentes conclusi sunt: eis autem Circe
Glandem-ilignam, quernamque projecit, fructumque corni,
Ad-edendum, qualia sues humi-cubantes semper edunt.
Eurylochus autem continuò venit celerem ad navem nigram,
Nuncium de sociis relaturus, et amarum fatum.
Neque ullum proloqui poterat verbum, cupiens licèt,
Cor dolore ingenti perculsus: ei autem oculi
Lachrymis implebantur; luctumque imaginabatur animus.
Sed postquam eum omnes admirati sumus interrogantes,
Tum verò cæterorum sociorum narravit exitium;
" Ivimus, ut jubebas, per querceta, inclyte Ulysses;

Ver. 242. —— ἄκυλον, βάλανον τ'.] Ἄκυλον, τὸν τῆς πρίνου καρπόν. Βάλανον, δρυὸς καρπόν. *Schol.*

Ibid. —— καρπὸν τε κρανέιης.] Ὁ τῆς κρανείας καρπὸς πίτταξυς λέγεται. *Schol.*

Ver. 244. Εὐρύλοχος δ' αἶψ' ἦλθε.] *Barnesius* de suo edidit ἄψ ἦλθε. Rationibus, ut opinor, haud satis idoneis.

Ver. 246. Οὐδὲ τι ἐκφάσθαι δύνατο.] Sic *Iliad.* ρ'. 695.

Δὴν δὲ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε· τὼ δὲ οἱ ὄσσε
Δακρυόφι πλῆσθεν, θαλερὴ δὲ οἱ ἔσχετο φωνή.

Et apud *Apollonium*;

Δὴν δ' ἄνεῳ καὶ ἄναυδοι ἐς ἀλλήλους ὁρόωντο,
Ἄτῃ ἀμηχανίῃ τε κατηφέες ———.

Argonautic. III. 503.

——— Obmutuit illa dolore;
Et pariter vocem, lachrymasque introrsus obortas
Devorat ipse dolor ———.

Ovid. Metam. lib. XIII. 538.

Hæserunt lachrymæ: non vox, non spiritus oris
Redditur ———.

Claudian. de Rapt. Proserp. III. 151.

Curæ leves loquuntur, ingentes stupent.

Seneca, Hippolyt. ver. 604.

Ibid. Οὐδὲ τι.] *Al,* Οὐδ' ἔτι.

Ibid. —— ἐκφάσθαι·] *Al.* ἐκφᾶσθαι. Minùs rectè. Vide suprà ad β'. 183.

Ibid. —— δύνατο ἔπος.] Vide ad *Il.* τ'. 35. et ω'. 285. *Barnesius* hoc in loco consultò à Poëtâ factum arbitratur, ad *Eurylochi* horrorem exprimendum. Vide ad *Il.* λ'. 36. et μ'. 208.

Ver. 247. —— Βεβολημένος.] Vide ad *Il.* ν'. 212,

Ver. 249. — ἀγασσάμεθ'.] *Al.* ἀγαζόμεθ'.

Ver. 251. Ἤομεν, ὡς ἐκέλευες.] Ὅτι ἐπαινοῦνται τῆς εὐρυθμίας τὰ δύο ἔπη ταῦτα· "Ἤομεν ὡς ἐκέλευες &c." Καλὸν δ' ἐν τούτοις καὶ ἡ ἀσύνδετος εἰσβολή. *Eustath.* Τοιοῦτον ἐστὶ καὶ τὸ Ἀσύνδετον, ὁπόταν ἐξαίρωνται οἱ σύνδεσμοι οἱ συνδέοντες τὴν φράσιν· ὅπερ οὐ μόνον τάχους, ἀλλὰ καὶ ἐμφάσεως παθητικῆς χάριν γίνεται· οἷον ἐστὶ καὶ τοῦτο "Ἴομεν ὡς ἐκέλευες —· Εὕρομεν ἐν βήσσῃσι &c." Ἐν γὰρ τούτοις ὁ Καὶ σύνδεσμος ἐξῄρηται, τὸν τάχιστον τρόπον τῆς ἀπαγγελίας ζητοῦντος τοῦ λέγοντος. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Vide et *Longinum de Sublimitate,* ¶ 19. *ipso initio.*

Digitized by Google

Εὕρομεν ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα καλὰ
Ξεστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.
Ἔνθα δέ τις μέγαν ἱστὸν ἐποιχομένη λίγ' ἄειδεν,
Ἢ θεὸς, ἠὲ γυνή· τοὶ δ' ἐφθέγγοντο καλεῦντες.
Ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινὰς,
Καὶ κάλει· οἱ δ' ἅμα πάντες ἀϊδρείῃσιν ἕποντο·
Αὐτὰρ ἐγὼν ὑπέμεινα, ὀϊσσάμενος δόλον εἶναι.
Οἱ δ' ἅμ' ἀϊστώθησαν ἀολλέες, οὐδέ τις αὐτῶν
Ἐξεφάνη· δηρὸν δὲ καθήμενος ἐσκοπίαζον.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγὼ περὶ μὲν ξίφος ἀργυρόηλον
Ὤμοιϊν βαλόμην, μέγα, χάλκεον· ἀμφὶ δὲ τόξα.
Τὸν δ' αἶψ' ἠνώγεα αὐτὴν ὁδὸν ἡγήσασθαι.
Αὐτὰρ ὅγ' ἀμφοτέρῃσι λαβὼν ἐλλίσσετο γούνων,
Καί μ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Μή μ' ἄγε κεῖσ' ἀέκοντα, διοτρεφὲς, ἀλλὰ λίπ' αὐτοῦ·
Οἶδα γὰρ, ὡς οὔτ' αὐτὸς ἐλεύσεαι, οὔτε τιν' ἄλλον
Ἄξεις σῶν ἑτάρων· ἀλλὰ ξὺν τοῖσδεσι θᾶσσον

"Invenimus in convalle ædificatas ædes pulchras
"Politis lapidibus, conspicuo in loco.
"Illic autem quædam magnam telam percurrens argutè canebat,
"Aut dea, aut mulier: hi verò compellabant vocantes.
"Illa autem continuò egressa fores aperuit splendidas,
"Et invitabat; hi verò simul omnes imprudentiâ sequebantur:
"At ego substiti, suspicatus dolum esse.
"Illi verò simul evanuerunt universi, neque quisquam eorum
"Apparuit: diù autem desidens speculabar."
Sic dixit: at ego gladium quidem argenteis-clavis-distinctum
Humeris circumjeci ingentem, æreum; circumque arcum.
Illum verò continuò jussi eandem viam præire.
At ille utrâque-*manu* prehensis precabatur genubus,
Et me lugens verbis alatis allocutus est;
"Ne me duc illuc invitum, Jovis-alumne, sed relinque hîc:
"Novi enim, quòd neque ipse redibis, neque quenquam aliorum
"Reduces tuorum sociorum; sed cum hisce ocyùs

Ibid. Ἤομεν.] Apud *Dionysium Halicarn.* loco jam citato, Ἴομεν.

Ibid. —— ἐκέλευες.] *Al.* ἐκέλευσας.

Ver. 252. —— δώματα καλὰ.] Apud *Dionysium* et *Longinum*, locis suprà citatis, δώματα Κίρκης. Malè: "Quippe" (ut rectè ad *Longini* locum annotat *Faber*) "in illâ narratione Eurylochus testatur ignorâsse se primùm, cujusnam ædes illæ essent; Ἔνθα δὲ τις μέγαν ἱστὸν ἐποιχομένη λίγ' ἄειδεν, Ἢ θεὸς, ἠὲ γυνή· &c. (*ver.* 254.)

Ver. 253. Ξεστοῖσιν λάεσσι.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collat.

Ver. 261. —— περὶ μὲν ξίφος ἀργυρόηλον Ὤμοιϊν βαλόμην.]

Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat ensem. *Æn.* VIII. 459.

Ver. 263. Τὸν δ' αἶψ' ἠνώγεα.] *Barnesius* legendum conjicit, Τὸν δ' ἄψ ἠνώγεα.

Ibid. —— ἠνώγεα.] *Al.* ἠνώγειν et ἠνώγεον.

Ver. 264. —— ἀμφοτέρῃσι λαβὼν.] *Al.* ἀμφοτέρῃσιν ἑλὼν.

Ibid. —— ἐλλίσσετο.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* ἐλίσσετο. Quod et ferri posset, eodem modo ac ἐλώρια, *Iliad.* ά. 4. notante *Henrico Stephano* ad hunc locum. "Sed intereà tamen," inquit vir idem eruditus, "tutius esse puto ἐλλίσσετο ut ἐλλισσόμενον scribere." Vide et infrà ad *ver.* 481.

Ver. 261. Καί μ' ὀλοφυρόμενος.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collat.

Digitized by Google

Φεύγωμεν· ἔτι γάρ κεν ἀλύξαιμεν κακὸν ἦμαρ.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Εὐρύλοχ', ἤτοι μὲν σὺ μέν' αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ χώρῳ,
Ἔσθων καὶ πίνων, κοίλῃ παρὰ νηΐ μελαίνῃ·
Αὐτὰρ ἐγὼν εἶμι· κρατερὴ δέ μοι ἔπλετ' ἀνάγκη.
  Ὣς εἰπὼν, παρὰ νηὸς ἀνήϊον, ἠδὲ θαλάσσης.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλον, ἰὼν ἱερὰς ἀνὰ βήσσας,
Κίρκης ἵξεσθαι πολυφαρμάκου ἐς μέγα δῶμα,
Ἔνθα μοι Ἑρμείας χρυσόῤῥαπις ἀντεβόλησεν
Ἐρχομένῳ πρὸς δῶμα, νεηνίῃ ἀνδρὶ ἐοικὼς,
Πρῶτον ὑπηνήτῃ· τοῦπερ χαριεστάτη ἥβη·
Ἔν τ' ἄρα μοι φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
  Πῆ δ' αὔτως, δύστηνε, δι' ἄκριας ἔρχεαι οἶος,
Χώρου ἄϊδρις ἐών; ἕταροι δέ τοι οἵδ' ἐνὶ Κίρκης
Ἔρχαται, ὥστε σύες πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχοντες.
Ἦ τοὺς λυσόμενος δεῦρ' ἔρχεαι; οὐδέ σε φημὶ

" Fugiamus: adhuc enim effugere-poterimus malum diem."
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum;
" Euryloche, sanè tu quidem mane ibidem hoc in loco,
" Edens et bibens, cavam apud navem nigram:
" At ego ibo; dura enim mihi adest necessitas."
Sic fatus, à nave ascendebam, atque mari.
Sed cùm jam eram, profectus sacras per valles,
Circes accessurus veneficæ ad magnam domum,
Ibi mihi Mercurius aureo-caduceo obviam-venit
Proficiscenti ad domum, adolescenti viro similis,
Primùm pubescenti; cujus scilicèt gratiosissima pubertas:
Inhæsitque mihi manui, verbumque dixit, et compellavit;
" Quorsùm verò temerè, infelix, per juga vadis solus,
" Locorum ignárus cùm-sis? socii autem tibi illi in Circes ædibus
" Conclusi sunt, ut sues densa latibula habitantes.
" An eos liberaturus huc venis? neque te puto

Ver. 275. —— ἀνὰ βήσσας.] *Al.* διὰ βήσσας.

Ver. 279. Πρῶτον ὑπηνήτῃ· τοῦπερ χαριεστάτη ἥβη.]

Ἄρτι γενειάσδων περὶ τὸ στόμα τώς κροτάφως τε. *Theocr. Idyll.* XI. *ver.* 9.

Ora puer primâ signans intonsa juventâ.
Æn. IX. 181.

Quem locum *Macrobius* inter eos recensens in quibus *Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet;* " Prætermissâ gratiâ" (inquit " incipientis pubertatis, τῆ περ χαριεστάτη ἥβη, minùs gratam fecit Latinam " descriptionem." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 13. Οὐ σὺ μέντοι Ὁμήρε ἐπαινέτης εἶ, ὃς ἔφη χαριεστάτην ἥβην εἶναι τῦ ὑπηνήτυ; *Plato in Protagorâ, sub initio.*

Ibid. Πρῶτον ὑπηνήτῃ.] Ἄρτι γενειῶντι. Ὑπήνη δὲ ἐςὶ τὸ ἐπάνω χεῖλος, ἀφ' ὗ πρῶτον γεννᾶται χνῦς. *Schol.*

Ver. 281. Πῆ δ' αὔτως, δύςηνε.] Nonnulli, notante *Scholiaste*, legunt Πῆ δ' αὖτ', ὦ δύςηνε. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Vide infrà λ' 92.

Ver. 284. 286. —— λυσόμενος —— ἐκλύσομαι.] Ὥσπερ δὲ διχῶς λέγεται, ὡς δεδήλωται, τὸ νήχειν καὶ τὸ νήχεσθαι, καὶ τὸ ἐκέρασαν καὶ ἐκεράσαντο· ὕτω καὶ τὸ λύειν ἐνταῦθα καὶ λύεσθαι. Οἷον, " λῦσον, ἵνα ὀφθαλμοῖσιν ἴδω ἑταίρους·" [infrà *ver.* 387.] καὶ, " ὄφρα λύσῃ ἑτάρυς." [*ver.* 298.] καὶ " ἄγε δὴ κακῶν ἐκλύσομαι·" καὶ, " λυσόμενος δεῦρ' ἔρχεαι." *Eustath.* Minùs rectè. Videtur enim non advertisse vir eruditus, voces λύειν, λύεσθαι, sensu diverso apud Poëtam usurpari. Nempe istud λυσόμενος de Ulysse dicitur, qui socios è Circes manibus redempturus eat: similitèrque istud

Digitized by Google

Αὐτὸν νοστήσειν, μενέεις δὲ σὺ, ἔνθα περ ἄλλοι.
Ἀλλ' ἄγε δή σε κακῶν ἐκλύσομαι, ἠδὲ σαώσω·
Τῆ τόδε φάρμακον ἐσθλὸν, ἔχων δ' ἐς δώματα Κίρκης
Ἔρχευ, ὅ κέν τοι κρατὸς ἀλαλκήσει κακὸν ἦμαρ.
Πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα δήνεα Κίρκης·
Τεύξει τοι κυκεῶ, βαλέει δ' ἐνὶ φάρμακα σίτῳ·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς θέλξαι σε δυνήσεται· οὐ γὰρ ἐάσει
Φάρμακον ἐσθλὸν, ὅ τοι δώσω· ἐρέω δὲ ἕκαστα·
Ὁππότε κεν Κίρκη σ' ἐλάσῃ περιμήκεϊ ῥάβδῳ,
Δὴ τότε σὺ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Κίρκῃ ἐπαΐξαι, ὥστε κτάμεναι μενεαίνων.
Ἡ δέ σ' ὑποδδείσασα κελήσεται εὐνηθῆναι·
Ἔνθα σὺ μηκέτ' ἔπειτ' ἀπανήνασθαι θεοῦ εὐνὴν,
Ὄφρα κέ τοι λύσῃ θ' ἑτάρους, αὐτόν τε κομίσσῃ·

" Ipsum rediturum esse: manebis verò tu, ubi utique alii.
" Sed age jam te ex malis expediam, atque servabo:
" Accipe hoc medicamen bonum, habensque ad ædes Circes
" Vade, quod tibi à capite avertat malum diem.
" Omnia autem tibi dicam perniciosa consilia Circes:
" Apparabit tibi potionem-miscellaneam, injiciet verò medicamina in escam:
" Sed neque sic incantare te poterit; non enim sinet
" Medicamen eximium, quod tibi dabo; dicam verò singula:
" Quandò Circe te percutiat prælongâ virgâ,
" Tum sanè tu, gladio acuto stricto à femore,
" In Circen irrue, quasi interficere cupiens.
" Illa verò te subverita invitabit ad-concubitum:
" Ibi tu nequaquam deindè recusa deæ cubile,
" Ut tibi solvatque socios, *te*que ipsum benignè-excipiat:

ἐκλύσομαι de Mercurio dicitur, qui Ulyssem, quâ ratione se ipse ac socios servet, doceat: atqui λῦσον, λύσῃ de Circe, quæ Ulyssi socios liberos reddat. Vide ad *Il.* ά. 20.

Ver. 285. —— σὺ.] *Al.* σὺ γ'.

Ver. 287. Τῆ τόδε φάρμακον ἐσθλὸν, ἔχων δ' ἐς.] *Eustathius* in commentario citat, Τῆ, τόδε φάρμακον ἐσθλὸν ἔχων ἐς. Atque ita habet et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Quæ fortè et verior lectio. Vide ad *Il.* ξ'. 219.

Ver. 288. —— ἀλαλκήσει.] *Al.* ἀλαλκήσειν.

Ver. 290. —— κυκεῶ.] Κυκεῶνα κατὰ ἀποκοπήν. Κυκεῶν δὲ λέγεται τὸ ἐξ οἴνου καὶ μέλιτος καὶ ἀλφίτων καὶ ὕδατος καὶ τυροῦ ἀναμιγνύμενον πόμα. *Schol.* Τὸ δὲ κυκεῶ ἀποκέκοπται, ὁμοίως τῷ ἱδρῶτα, ἱδρῶ, καὶ τοῖς τοιούτοις. *Eustath.* Vide *Turnebi Adversaria Miscellanea*, *lib.* XII. *cap.* 8. et suprà ad *ver.* 234.

Ver. 291. —— οὐδ' ὣς θέλξαι σε δυνήσεται.] Φαρμάκων τε τῶν παρὰ Κίρκης γέγονε κρείττων, ὑπὸ πολλῆς σοφίας πεμμάτων ἐπεισάκτων κακῶν οὐχ ἡττώμενος. *Heraclid. Pontic.* Porrò hinc *Ovidius*;

Quid tibi profuerunt, Circe, Perseïdes herbæ,
Cùm sua Neritias abstulit aura rates?
Remed. Amor. ver. 263.

Et *Tibullus*;

Solum nec doctæ verterunt pocula Circes,
Quamvis illa foret Solis genus; ——
Lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 61.

Vide infrà ad *ver.* 302.

Ibid. —— ἐάσει.] *Barnesius* edidit ἐάσσει, " *ob Metrum*" scilicet. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* δ'. 42.

Ver. 296. —— κελήσεται.] Alii, notante *Barnesio*, legunt κεκλήσεται, et καλήσεται vel καλέσσεται. Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet κεκλήσεται. Firmatur autem vulgata lectio ex *ver.* 337. infrà;

Ὦ Κίρκη, πῶς γάρ με κέλῃ σοι ἤπιον εἶναι.

Ver. 298. —— λύσῃ.] Vide suprà ad *ver.* 284.

Ibid. —— κομίσσῃ.] Ita rectè edidit *Barnesius*. *Vulgg.* κομίσῃ· Quod *mediam* corripit. Vide ad *Il.* ά. 140.

Digitized by Google

ʼΑλλὰ κέλεσθαί μιν μακάρων μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι·
Μήτι τοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο·
Μή σ᾽ ἀπογυμνωθέντα κακὸν καὶ ἀνήνορα θείη.
ʽΩς ἄρα φωνήσας πόρε φάρμακον ʼΑργειφόντης,
ʼΕκ γαίης ἐρύσας, καί μοι φύσιν αὐτοῦ ἔδειξεν.
ʽΡίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος·
Μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί· χαλεπὸν δέ τ᾽ ὀρύσσειν
ʼΑνδράσι γε θνητοῖσι· θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται.
ʽΕρμείας μὲν ἔπειτ᾽ ἀπέβη πρὸς μακρὸν ʼΌλυμπον,
Νῆσον ἀν᾽ ὑλήεσσαν· ἐγὼ δ᾽ ἐς δώματα Κίρκης

" Sed jube ipsam beatorum magnum juramentum jurare,
" Nullum tibi ipsi damnum malum machinaturam-*se* aliud;
" Nè te nudatum vilem et enervem reddat."
Sic utique locutus præbuit medicamen Mercurius,
Ex terrâ evulsum, et mihi naturam ejus ostendit.
Radice quidem nigrum erat, lacti autem similis florem;
Moly autem ipsum vocant dii; difficile verò effossu
Viris utique mortalibus; dii autem omnia possunt.
Mercurius quidem deindè discessit ad magnum Olympum,
Insulam per sylvosam; ego autem ad domum Circes

Ver. 301. —— *κακὸν καὶ ἀνήνορα θείη.*]

—————— Circes pocula nôsti;
Quæ si cum sociis stultus cupidusque bibisset,
Sub dominâ meretrice fuisset turpis et [excors:
Vixisset canis immundus, vel amica lutosus.
Horat. Epist. lib. I. ii. 23.

Ver. 302. —— *πόρε φάρμακον ʼΑργειφόντης.*] ʽΗ δὲ ἀλληγορία ἐν τούτοις, ʽΕρμῆν μὲν οἶδε συνήθως τὸν λόγον· Μῶλυ δὲ, τὴν παιδείαν. —— Λαβὼν δὲ αὐτὸ ἐξ ʽΕρμοῦ ὁ λόγιος ʼΟδυσσεὺς, συγγίνεται τῇ ἡδονῇ, ταχὺ περὶ αὐτὸν ἐλθούσῃ, κατὰ τὸ ἑαυτῆς ἔθος, διὰ τὸ τῆς κακίας εὔληπτον. *Eustath.* Similitèr apud *Anthologiam;*

ʼΈμφρων δ᾽ ὢν ʼΟδυσεὺς, τὴν νεότητα φυγὼν,
Οὐχ ʽΕρμοῦ, φύσεως δ᾽ ἰδίας δώρημα λογισμὸν
Εἶχε, γοητείας φάρμακον ἀντίπαλον.
Epigram. lib. I. ¶ lxxii. *ver.* 8.

Vide et *Themist. Orat.* XXVII.

Ver. 304. —— *γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος.*] Πολλῶν γ᾽ ἀτέρων λευκῶν ὄντων, τὸ καὶ γλυκύτητος ἔμφασιν ποιησόμενον ἐπελέξατο. *Aristides Quintilianus, de Musicâ, lib.* II. *pag.* 83.

Ver. 305. *Μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί.*]

Pacifer huic dederat florem Cyllenius album;
Moly vocant superi: nigrâ radice tenetur.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 291.

Et hinc *Lycophron:*

———— ἀλλά νιν βλάβης
Μῶλυ σαώσει ῥίζα——. *Cassandr. ver.* 678.

Μῶλυ, βοτάνης εἶδος, παρὰ τὸ μωλύειν, ὅ ἐστιν ἀφανίζειν τὰ φάρμακα· φασὶ δὲ τὸ [*Barnesius* edidit τοῦτο] ἑλκόμενον τῆς ῥίζης, τῷ τέλει θάνατον ἐπιφέρειν τῷ ἀποσπῶντι. *Schol.* "Laudatissima herbarum est Homero quam "vocari à Diis putat Moly, et inventionem ejus Mercurio assignat, contraque "summa veneficia demonstrat. Nasci eam "hodie circa Pheneum, et in Cyllene Arcadiæ tradunt, specie illâ Homericâ, radice rotundâ nigrâque, magnitudine cepæ, folio scyllæ, effodi autem difficultèr." *Plin. Nat. Hist. lib.* XXV. *cap.* 4. Vide *Theophrast. Hist. Plant. lib.* IX. *cap.* 15. et suprà ad *ver.* 302.

Ibid. —— *καλέουσι θεοί.*] Οὐ λέγει δὲ ὁ Ποιητὴς καὶ πῶς οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι τὸ Μῶλυ, ἐπειδὴ ἄγνωστον ἐστὶν αὐτοῖς· διὸ καὶ ἄκλητον καὶ οὐ διώνυμον. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά. 403. et ξ΄. 291.

Ver. 306. —— *θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται.*]

Πάντα δ᾽ εὐπετῆ θεοῖς.
Euripid. Phœniss. ver. 696.

—— μοῦνοι δὲ θεοὶ ῥέα πάντα δύνανται.
Dionys. Περιήγησις, *ver.* 1169.

ʽΡάδια πάντα θεῷ τελέσαι; καὶ ἀνήνυτον οὐδέν.
Linus apud Stobæum, Florileg. 111.

—— facile est omnia posse Deo.
Ovid. Art. Amator. I. 562.

Ibid. —— *πάντα δύνανται.*] *Al.* πάντα ἴσασιν.

Ver. 308. —— *ἐγὼ δ᾽ ἐς δώματα Κίρκης.*]

Tutus eo, monitisque simul cœlestibus, intrat
Ille domum Circes ————.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 293.

Digitized by Google

Ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
Ἔστην δ' εἰνὶ θύρῃσι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο·
Ἔνθα στὰς ἐβόησα, θεὰ δέ μευ ἔκλυεν αὐδῆς.
Ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινὰς,
Καὶ κάλει· αὐτὰρ ἐγὼν ἑπόμην, ἀκαχήμενος ἦτορ.
Εἷσε δέ μ' εἰσαγαγοῦσα ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου,
Καλοῦ, δαιδαλέου, ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν·
Τεῦξε δέ μοι κυκεῶ χρυσέῳ δέπα', ὄφρα πίοιμι·
Ἐν δέ τε φάρμακον ἧκε, κακὰ φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκέν τε καὶ ἔκπιον, οὐδέ μ' ἔθελξεν,
Ῥάβδῳ πεπληγυῖα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ἔρχεο νῦν συφεόνδε, μετ' ἄλλων λέξο ἑταίρων.
Ὣς φάτ'· ἐγὼ δ' ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Κίρκῃ ἐπήϊξα, ὥστε κτάμεναι μενεαίνων.
Ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα ὑπέδραμε, καὶ λάβε γούνων,
Καί μ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

Ivi; multùm verò mihi cor æstuabat profecto.
Steti autem in vestibulo deæ comas-pulchræ:
Ibi stans clamavi; dea autem meam audivit vocem.
Illa verò statim egressa fores aperuit splendidas,
Et invitabat: at ego sequebar, dolens corde.
Collocavit autem me introductum in throno argenteis-clavis-distincto,
Pulchro, fabrefacto; scabellum verò sub pedibus erat:
Apparavit autem mihi potionem-miscellaneam aureo poculo, ut biberem;
Immisitque medicamen, mala meditans in animo.
At postquam dederatque et ebiberam, neque me incantavit,
Virgulâ ubi-percussisset, verbumque fecit, dixitque;
"Abi nunc in haram, cum cæteris cuba sociis."
Sic dixit; ego verò, gladio acuto stricto à femore,
In Circen irrui, quasi interficere cupiens:
Illa verò vehementèr exclamans subtercurrit et prehendit genua,
Et me lugens verbis alatis allocuta est;

Ver. 309. —— πολλὰ δὲ μοι κραδίη πόρφυρε.] Sic apud *Virgilium*;

At pius Æneas per noctem plurima volvens.

Ibid. —— πόρφυρε.] Vide ad *Il.* ά. 309. 338. et 482.

Ver. 316. Τεῦξε.] *Al.* Τεῦχε.

Ibid. —— κυκεῶ.] Vide suprà ad *ver.* 290.

Ibid. ——— δέπα', ὄφρα.] Ita *Barnesius.* *Al.* δέπαϊ, δέπαι et δέπᾳ.

Ver. 317. Ἐν δὲ τε φάρμακον ἧκε.] Vide suprà ad *ver.* 234.

Ver. 318. Αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκεν.]

——— ad insidiosa vocatus
Pocula, conantem virgâ mulcere capillos
Reppulit, et stricto pavidam deterruit ense. *Ovid. Metam. lib.* XIV. *v.* 294.

Ver. 319. —— πεπληγυῖα.] Vide ad *Il.* β'. 314. et γ'. 31.

Ver. 320. —— λέξο.] Ita MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Rectè, ut opinor: Ita enim ipse Poëta. *Iliad.* ά. 650:

Ἕξω μὲν δὴ λέξο, γέρον ———.

Vulgati malè hîc legunt λέξον quæ vox non "*Cuba*," sed, "*Cubare fac*," significat; (Vide ad *Il.* ά. 635.) Id quod huic loco minimè congruit. Cæterùm *Eustathius* et in contextu et in commentario legit λέξαι quo modo et in Editione *Florentinâ* scriptum testatur *Barnesius*; itaque omninò legendum ipse contendit: sed nullâ allatâ ratione. Neque usquam alibi apud *Homerum* occurrit ista vox. Porrò in Scholiis *Barnesius* λέξο edidit. Vide et ad *Il.* β'. 515.

Digitized by Google

Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
Θαῦμά μ' ἔχει, ὡς οὔτι πιὼν τάδε φάρμακ' ἐθέλχθης.
Οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος ἀνὴρ τάδε φάρμακ' ἀνέτλη,
Ὅς κε πίῃ, καὶ πρῶτον ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων·
Σοὶ δέ τις ἐν στήθεσσιν ἀκήλητος νόος ἐστίν.
Ἦ σύ γ' Ὀδυσσεύς ἐσσι πολύτροπος, ὅν τέ μοι αἰεὶ
Φάσκεν ἐλεύσεσθαι χρυσόῤῥαπις Ἀργειφόντης,
Ἐκ Τροίης ἀνιόντα θοῇ σὺν νηῒ μελαίνῃ.
Ἀλλ' ἄγε δὴ κολεῷ μὲν ἄορ θέο, νῶϊ δ' ἔπειτα
Εὐνῆς ἡμετέρης ἐπιβήομεν, ὄφρα μιγέντε
Εὐνῇ καὶ φιλότητι, πεποίθομεν ἀλλήλοισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὦ Κίρκη, πῶς γάρ με κέλῃ τοι ἤπιον εἶναι;
Ἥ μοι σῦς μὲν ἔθηκας ἐνὶ μεγάροισιν ἑταίρους·
Αὐτὸν δ' ἐνθάδ' ἔχουσα, δολοφρονέουσα κελεύεις
Ἐς θάλαμόν τ' ἰέναι, καὶ σῆς ἐπιβήμεναι εὐνῆς,
Ὄφρα με γυμνωθέντα, κακὸν καὶ ἀνήνορα θείης;
Οὐδ' ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι τεῆς ἐπιβήμεναι εὐνῆς,
Εἰ μή μοι τλαίης γε, θεὰ, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
Μήτι μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀπώμνυεν, ὡς ἐκέλευον.

"Quis? undè es hominum? ubi tibi urbs atque parentes?
"Stupor me tenet, quòd cùm-biberis hæc medicamina non incantatus sis.
"Minimè enim quisquam alius vir hæc medicamina sustinuit,
"Quicunque hauserit, et primùm transmiserit septum dentium:
"Tibi verò quædam in pectoribus indomabilis mens est.
"Profectò tu Ulysses es versutus, quem etiam mihi semper
"Prædicabat venturum aureo-caduceo Mercurius,
"E Trojâ reversum celeri cum nave nigrâ.
"Sed age nunc in vaginam gladium pone: nos verò deindè
"Lectum nostrum conscendamus, ut commixti
"Cubili et amore, confidamus nobis-invicem."
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum;
"O Circe, quo autem pacto me jubes tibi mitem esse?
"Quæ mihi sues quidem fecisti in ædibus socios;
"Ipsum verò hîc detinens dolos-meditans jubes
"In thalamumque ire, et tuum conscendere lectum,
"Ut me nudatum, vilem et enervem reddas?
"Non ego voluerim tuum conscendere lectum,
"Nisi mihi sustinueris, dea, magnum juramentum jurare,
"Nullum mihi damnum malum machinaturam-*te* aliud."
Sic dixi: illa verò continuò abjurabat, ut jubebam.

Ver. 337. — τῶν γάρ με κέλῃ.] Ὅρα δὲ ὡς καὶ ἐνταῦθα καινότερον ἀπὸ τοῦ, γάρ, συνδέσμου ἤρξατο· ὃ μετὰ τέσσαρας στίχους ἡ ἀπόδοσις, ἐν τῷ "Οὐδ' ἂν ἔγωγε θέλοιμι." [*ver.* 342.] *Eustath.* *Barnesius* legendum conjicit, πῶς κ' ἄρ με. Vide suprà ad *ver.* 174. et 190.

Ibid. —— κέλῃ σοι.] Apud *Eustathium* in commentario, κέλῃσι τοι.

Ver. 341. —— κακὸν ϗ ἀνήνορα.] Vide suprà ad *ver.* 301.

Ver. 345. —— ἀπώμνυεν.] Vide suprà ad β'. 377.

Digitized by Google

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ ὄμοσέν τε τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον,
Καὶ τότ᾽ ἐγὼ Κίρκης ἐπέβην περικαλλέος εὐνῆς.
Ἀμφίπολοι δ᾽ ἄρα κεδναὶ ἐνὶ μεγάροισι πένοντο
Τέσσαρες, αἵ οἱ δῶμα κατὰ δρήστειραι ἔασι.
Γίνονται δ᾽ ἄρα ταί γ᾽ ἔκ τε κρηνέων, ἀπό τ᾽ ἀλσέων,
Ἔκ θ᾽ ἱερῶν ποταμῶν, οἵτ᾽ εἰς ἅλαδε προρέουσι.
Τάων ἡ μὲν ἔβαλλε θρόνοις ἐνὶ ῥήγεα καλὰ,
Πορφύρεα καθύπερθ᾽, ὑπένερθε δὲ λῖθ᾽ ὑπέβαλλεν·
Ἡ δ᾽ ἑτέρη προπάροιθε θρόνων ἐτίταινε τραπέζας
Ἀργυρέας, ἐπὶ δέ σφι τίθει χρύσεια κάνεια·
Ἡ δὲ τρίτη κρητῆρι μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα
Ἡδὺν ἐν ἀργυρέῳ, νέμε δὲ χρύσεια κύπελλα.
Ἡ δὲ τετάρτη ὕδωρ ἐφόρει, καὶ πῦρ ἀνέκαιε
Πολλὸν ὑπὸ τρίποδι μεγάλῳ· ἰαίνετο δ᾽ ὕδωρ.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ ζέσσεν ὕδωρ ἐνὶ ἤνοπι χαλκῷ,
Ἔς ῥ᾽ ἀσάμινθον ἔσασα, λό᾽ ἐκ τρίποδος μεγάλοιο,
Θυμῆρες κεράσασα κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων,

At postquam jurâsset perfecissetque jusjurandum,
Tum verò ego Circes conscendi per-pulchrum lectum.
Ancillæ autem honestæ in ædibus ministrabant
Quatuor, quæ ei domi famulæ sunt.
Natæ verò hæ utique sunt ex fontibus et à sylvis,
Et ex sacris fluminibus, quæ in mare profluunt.
Harum una quidem injiciebat thronis stragula pulchra,
Purpurea supernè, infernè autem lintea subjiciebat;
Altera verò ante thronos extendebat mensas
Argenteas, eisque imponebat aurea canistra;
Tertia autem cratere suave vinum miscebat
Dulce in argenteo, distribuebatque aurea pocula;
Quarta verò aquam ferebat, et succendebat ignem
Multum sub tripode magno; calefiebat autem aqua.
Cæterùm postquam calefacta esset aqua in splendido aheno,
In balneum *me* inductum lavabat ex tripode magno,
Suavitèr fusâ *aquâ* per caputque et humeros,

Ver. 346. —— ῥ᾽.] *Ut jam dictum est*——.

Ver. 348. —— κεδναὶ ἐνὶ μεγάροισι.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet τέως μὲν ἐνὶ μεγάροισι. Uti legisse videtur et *Eustathius.*

Ver. 350. Γίνονται.] *Al.* Γείνονται, et Γίγνονται.

Ver. 452. —— ῥήγεα.] Τὰ δὲ ῥήγεα πολυτελέστερα ἢ τὰ λῖτα. Ταῦτα μὲν γὰρ ὑποβέβληται, εἴτουν ὑπέστρωται· τὰ δὲ ῥήγεα — ἐφήπλωται. *Eustath.* Vide ad *Il.* ωʹ. 644.

Ver. 355. —— κάνεια.] *Al.* κύπελλα. Ex versu, ut videtur, 357.

Ver. 360. —— ἐνὶ ἤνοπι χαλκῷ.] Διαυγεῖ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἰδεῖν αὐτὸν. *Schol.* Ἐπίθετα χαλκοῦ ἐφιλοτέχνησε, τὸ "νώροπα χαλκὸν," καὶ "ἤνοπι χαλκῷ," σημαίνειν τὸν μὴ ἐῶντα τοὺς ὦπας ὁρᾷν, διὰ τὴν προσοῦσαν στιλβηδόνα. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 9.

Ver. 362. —— κεράσασα.] Vide ad *Il.* αʹ. 67.

Ibid. —— κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων.] Καὶ γὰρ οἵαν ὠφέλειαν ἔχει τὰ λουτρὰ, διὰ τούτων μάλιστα δηλοῖ· "Θυμῆρες κεράσασα κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων." Φανερὸν οὖν ὅτι ἐντεῦθεν ἔχοντα τὴν ἀρχὴν τὰ νεῦρα, εἰκότως ἐπ᾽ αὐτῶν καὶ τὴν ἴασιν τοῦ κόπου λαμβάνει· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ διὰ τοῦ θερμανθῆναι καὶ ὑγρανθῆναι· ξηραίνουσι γὰρ οἱ κόποι. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, §. 23.

Digitized by Google

Ὄφρα μοι ἐκ κάματον θυμοφθόρον εἵλετο γυίων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δέ με χλαῖναν καλὴν βάλεν, ἠδὲ χιτῶνα·
Εἷσε δέ μ' εἰσαγαγοῦσα ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου,
Καλοῦ, δαιδαλέου· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Ἐσθέμεναι δ' ἐκέλευεν· ἐμῷ δ' οὐχ ἥνδανε θυμῷ·
Ἀλλ' ἥμην ἀλλοφρονέων, κακὰ δ' ὄσσετο θυμός.
Κίρκη δ' ὡς ἐνόησεν ἔμ' ἥμενον, οὐδ' ἐπὶ σίτῳ
Χεῖρας ἰάλλοντα, στυγερὸν δέ με πένθος ἔχοντα,
Ἄγχι παρισταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τίφθ' οὕτως, Ὀδυσεῦ, κατ' ἄρ' ἕζεαι ἶσος ἀναύδῳ,
Θυμὸν ἔδων; βρώμης δ' οὐχ ἅπτεαι, οὐδὲ ποτῆτος;

Donec mihi defatigationem animum-rodentem exemisset membris.
At postquam lavâsset et unxisset pingui oleo,
Lænamque mihi pulchram induisset, atque tunicam;
Collocavit me deindè introductum in throno argenteis-clavis-distincto,
Pulchro, fabrefacto; scabellum verò sub pedibus erat.
Aquam autem ancilla gutturnio infundebat ferens,
Pulchro, aureo, super argenteo lebete,
Ad-lavandum; juxta verò politam extendit mensam.
Victum autem veneranda proma apposuit ferens,
Ferculis multis appositis, largiens de præsentibus.
Edere verò jubebat: meo autem non placebat animo;
Sed sedebam alia-cogitans, mala autem imaginabatur animus.
Circe verò ut animadvertit me sedentem, neque ad cibum
Manus porrigentem, gravem autem me dolorem habentem,
Propè astans verba alata dixit;
" Quid sic, Ulysses, sedes similis muto,
" Animum rodens? cibum autem non attingis, neque potum?

Ver. 368. Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος.] Vide suprà ad δ'. 52. Cæterùm cum Poëta cibi appositionem anteà [*ver.* 354. &c.] descripserit, versum hunc et quatuor sequentos delendos existimat Dna. *Dacier*, utpote hoc in loco importunos; eosdemque in commentario omittit *Eustathius*. Quinimò versimile est eos ex *Odyss.* ή. 172. huc irrepsisse.

Ver. 370. Νίψασθαι.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collat.

Ver. 373. —— ἐμῷ δ' οὐχ ἥνδανε θυμῷ.] Vide ad *Il.* ά. 24.

Ver. 374. —— ἀλλοφρονέων.] *Al.* ἄλλα φρονέων· notante *Eustathio*.

Ver. 376. —— στυγερὸν.] *Al.* κρατερὸν.

Ver. 378. Τίφθ' οὕτως, — ἶσος ἀναύδῳ, Θυμὸν ἔδων;] Ὡς τί δή ποτε κατεσθίεις ἑαυτὸν, καὶ οὐ τὰ εἰς βρῶσιν προκείμενα; *Eustath.*

—— τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
Σὴν ἔδεαι κραδίην, μεμνημένος οὐδέ τι σίτου
&c. *Iliad.* ώ. 128.

Ὃν θυμὸν κατέδων ——. ζ. 202.

Nec te tantus edat tacitam dolor ——.
Æn. XII. 801.

Digitized by Google

Ἦ τινά πȣ δόλον ἄλλον ὀΐεαι, ȣ̓δ' ἔτι σε χρὴ
Δειδίμεν· ἤδη γάρ τοι ἀπώμοσα καρτερὸν ὅρκον.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειϐόμενος προσέειπον·
Ὦ Κίρκη, τίς γάρ κεν ἀνὴρ, ὃς ἐναίσιμος εἴη,
Πρὶν τλαίη πάσσασθαι ἐδητύος, ἠδὲ ποτῆτος,
Πρὶν λύσασθ' ἑτάρȣς καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι;
Ἀλλ' εἰ δὴ πρόφρασσα πιεῖν, φαγέμεν τε κελεύεις,
Λῦσον, ἵν' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω ἐρίηρας ἑταίρȣς.
Ὣς ἐφάμην· Κίρκη δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεϐήκει,
Ῥάϐδον ἔχȣσ' ἐν χειρὶ, θύρας δ' ἀνέῳγε συφειȣ̃,
Ἐκ δ' ἔλασεν σιάλοισιν ἐοικότας ἐννεώροισιν.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἔστησαν ἐναντίοι· ἡ δὲ δι' αὐτῶν
Ἐρχομένη προσάλειφεν ἑκάστῳ φάρμακον ἄλλο.
Τῶν δ' ἐκ μὲν μελέων τρίχες ἔῤῥεον, ἃς πρὶν ἔφυσε
Φάρμακον ȣ̓λόμενον, τό σφιν πόρε πότνια Κίρκη·

"Certè aliquem dolum alium suspicaris: neque te oportet
"Timere; jam enim tibi è-contrà-juravi firmum juramentum."
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum;
"O Circe, quis enim vir, qui æquus fuerit,
"Priùs sustinuerit gustare cibum atque potum,
"Quàm redemerit sociōs et oculis viderit?
"Sed si reverà ex-animo bibere, edereque jubes,
"Libera; ut oculis videam dilectos socios."
Sic dixi: Circe autem ex ædibus ivit,
Virgam tenens in manu; foresque aperuit haræ,
Exegitque porcis similes novennibus.
Illi quidem deindè stabant ex-adverso: illa verò per eos
Obiens adungebat unicuique medicamen aliud.
Eorum autem è membris quidem pili defluebant, quos antè produxerat
Medicamen perniciosum, quod ipsis dederat veneranda Circe:

Ver. 380. —— ȣ̓δ' ἔτι.] Apud *Eustathium* ȣ̓δέ τι.

Ver. 383. Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ &c.] Περιϐεϐλημένον [ὁ Ξενοκράτης] πρὸς Ἀντίπατρον περὶ αἰχμαλώτων Ἀθηναίων κατὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον, καὶ κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον, πρὸς αὐτὸν προσενέγκασθαι ταυτί·

"Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ κεν ἀνὴρ, ὃς ἐναίσιμος
"εἴη,
"Πρὶν τλαίη πάσσασθαι ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
"Πρὶν λύσασθ' ἑτάρȣς, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν
"ἰδέσθαι;"

Καὶ τὸν, ἀποδεξάμενον τὴν εὐστοχίαν, εὐθὺς ἀνεῖναι. *Diog. Laert. lib.* IV. *in Xenocrate.*

Ibid. —— τίς γὰρ κεν ἀνὴρ.] "*Nè me dolore affectum esse, neque comedere posse, mireris; Quis ENIM &c.*" Vide et suprà ad ver. 190.

Ver. 384. —— πάσσασθαι.] Apud *Diogenem Laertium*, loco suprà citato, πάσασθαι. Minùs rectè: Primam enim corripit. Vide suprà ad γ'. 9. et ί. 93. item ad ί. 491. et ί. 296.

Ver. 385. 387. —— λύσασθ' —— Λῦσον.] Vide suprà ad ver. 284. Minùs rectè *Eustathius*; Τὸ δὲ Λῦσον, προσεχῶς παθητικῶς προεγράφη ἐν τῷ "Πρὶν λύσασθ' ἑτάρȣς."

Ver. 388. Ὣς ἐφάμην.] *Al.* Ὣς ἄρ' ἔφη.

Ver. 390. —— σιάλοισιν ἐοικότας ἐννεώροισιν.] Pronuntiabatur ἐννεώρεσιν.

Ver. 392. —— προσάλειφεν ἑκάστῳ φάρμακον ἄλλο.]

Spargimur innocuæ succis melioribus herbæ.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 299.

Ver. 393. Τῶν δ' ἐκ μὲν μελέων τρίχες ἔῤῥεον.]

Erigimur; setæque cadunt, bifidosque relinquit
Rima pedes. Redeunt humeri; subjecta lacertis

Digitized by Google

Ἄνδρες δ' αἶψ' ἐγένοντο νεώτεροι, ἢ πάρος ἦσαν,
Καὶ πολὺ καλλίονες καὶ μείζονες εἰσοράασθαι.
Ἔγνωσαν δέ με κεῖνοι, ἔφυν τ' ἐν χερσὶν ἕκαστος.
Πᾶσιν δ' ἱμερόεις ὑπέδυ γόος, ἀμφὶ δὲ δῶμα
Σμερδαλέον κονάβιζε· θεὰ δ' ἐλέαιρε καὶ αὐτή·
Ἡ δέ μευ ἄγχι στᾶσα προσηύδα δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἔρχεο νῦν ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης·
Νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσατε ἤπειρόνδε,
Κτήματα δ' ἐν σπήεσσι πελάσσατε, ὅπλα τε πάντα·
Αὐτὸς δ' αἶψ' ἰέναι, καὶ ἄγειν ἐρίηρας ἑταίρους.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοίγ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ·
Βῆν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης.
Εὗρον ἔπειτ' ἐπὶ νηῒ θοῇ ἐρίηρας ἑταίρους
Οἴκτρ' ὀλοφυρομένους, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντας.
Ὡς δ' ὅταν ἄγραυλοι πόρτιες περὶ βοῦς ἀγελαίας

Viri autem statim facti-sunt juniores, quàm anteà fuerant,
Et multò pulchriores et majores aspectu.
Agnoverunt verò me illi, hæseruntque in manibus unusquisque.
Omnibus autem dulcis subortus est luctus; circùmque domus
Horrendùm resonabat; dea verò miserabatur et ipsa:
Prope autem me stans allocuta est nobilissima dearum;
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Vade nunc ad navem celerem et littus maris:
" Navem quidem omnium-primùm subducite ad littus;
" Possessiones verò in speluncis deponite, armaque omnia;
" Ipse autem statim revertere, et adduc dilectos socios."
Sic dixit: at mihi persuasus est animus generosus:
Perrexi autem ire ad navem celerem et littus maris.
Inveni deindè apud navem celerem dilectos socios,
Miserabilitèr lugentes, uberes lachrymas profundentes.
Ut verò cùm villaticæ vitulæ circum vaccas armentales

Brachia sunt. Flentem flentes amplectimur illum
Hæremusque ducis colo ———.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 303.

Setosa duris exuere pellibus
Laboriosi remiges Ulixeï
Volente Circe membra: tunc mens, et sonus
Relatus, atque notus in vultus honor.
Horat. Epod. XVII. 15.

Ibid. —— ἔφυσαν.] *Al.* ἔφυσι. Quæ fortè et verior Lectio. Nam Φύσω, primam producit, *Il.* ά. 235. " Φύσει, ἐπειδὴ πρῶ-" τα —." Nisi ibi legendum sit, " Φύσσει, " ἐπειδὴ &c."

Ver. 395. —— αἶψ' ἐγένοντο.] *Barnesius* legendum conjicit ἆψ ἐγένοντο. Sed, ut opinor, minùs rectè.

Ver. 399. Σμερδαλέον κονάβιζε.] Vide ad *Il.* Ύ. 455. *Al.* Σμερδαλέον κανάχιζε.

Ver. 405. —— αἶψ' ἰέναι.] *Barnesius* edidit ἆψ ἰέναι· Nec malè, hoc quidem in loco, si in ullo Codice ita scriptum reperisset.

Ver. 408. —— ἐπὶ νηΐ.] *Al.* ἐν νηΐ.

Ver. 409. —— κατὰ δάκρυ χέοντας.] *Al.* καταδακρυχέοντας.

Ver. 410. Ὡς δ' ὅταν ἄγραυλοι πόρτιες.] Ita Vulgati. *Barnesius* autem ex Exemplaribus nonnullis edidit πόριες. Quæ vox (uti ipse annotat) occurrit apud *Euripidem, Bacchæ, ver.* 736.

Καὶ τὴν μὲν ἂν προσεῖδες εὔθηλον πόριν.

Cæterùm *Henricus Stephanus* πόρτιες hîc legit; et in annotationibus, " Fortassè," inquit, " ita excusari potest πόρτιες, ut Αἰσυήτην, " secundâ brevi." Sed hoc, ut opinor, fieri

Digitized by Google

Ἐλθέσας ἐς κόπρον, ἐπὴν βοτάνης κορέσωνται,
Πᾶσαι ἅμα σκαίρεσιν ἐναντίαι· ἐδέτι σηκοὶ
Ἴσχεσ', ἀλλ' ἁδινὸν μυκώμεναι ἀμφιθέεσι
Μητέρας· ὣς ἐμὲ κεῖνοι, ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσι,
Δακρυόεντες ἔχυντο· δόκησε δ' ἄρα σφίσι θυμὸς
Ὣς ἔμεν, ὡς εἰ πατρίδ' ἱκοίατο καὶ πόλιν αὐτῶν
Τρηχείης Ἰθάκης, ἵνα τ' ἐτράφεν, ἠδ' ἐγένοντο·
Καί μ' ὀλοφυρόμενοι ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
  Σοὶ μὲν νοστήσαντι, διοτρεφὲς, ὣς ἐχάρημεν,
Ὡς εἴτ' εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα πατρίδα γαῖαν·
Ἀλλ' ἄγε, τῶν ἄλλων ἑτάρων κατάλεξον ὄλεθρον.
  Ὣς ἔφαν· αὐτὰρ ἐγὼ προσέφην μαλακοῖς ἐπέεσσιν·
Νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσομεν ἤπειρόνδε,
Κτήματά τ' ἐν σπήεσσι πελάσσομεν, ὅπλα τε πάντα·
Αὐτοὶ δ' ὀτρύνεσθε ἐμοὶ ἅμα πάντες ἕπεσθαι,
Ὄφρα ἴδηθ' ἑτάρους ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης,
Πίνοντας καὶ ἔδοντας· ἐπηετανὸν γὰρ ἔχεσιν.
  Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο·
Εὐρύλοχος δέ μοι οἶος ἐρύκανε πάντας ἑταίρες,

Profectas ad mandram, postquam herbâ se-saturaverint,
Omnes simul vitulantur adversæ; neque ampliùs stabula,
Detinent, sed crebrò mugientes circum-currunt
Matres: sic *circum* me illi, postquam viderunt oculis,
Lachrymabundi fusi sunt; visusque est etiam ipsorum animus
Ita esse, ac si in patriam venissent et urbem suam
Asperæ Ithacæ, ubi et nutriti, atque nati sunt:
Et me lugentes verbis alatis allocuti sunt;
« Tibi quidem reverso, Jovis-alumne, sic gratulamur,
« Ac si in Ithacam venissemus patriam terram:
« Sed age, cæterorum sociorum narra interitum."
Sic dixerunt: ast ego allocutus sum blandis verbis;
« Navem quidem omnium-primùm subducamus in littus,
« Possessionesque in speluncis deponamus, armaque omnia:
" Vos autem properate me unà omnes sequi:
" Ut videatis socios sacris in ædibus Circes,
" Bibentes et comedentes: affatim enim habent."
Sic dixi: illi autem celeritèr meis verbis paruerunt:
Eurylochus verò solus mihi detinebat omnes socios,

---

vix potest, nisi sequentibus duobus consonantibus à quibus syllaba inchoari possit. Vide ad *Il.* β'. 537. Versimilius videtur, si πόρτις vera sit lectio, pronuntiatum fuisse πόρτις, vel πόρτυς.

Ver. 412. ——— σκαίρεσιν ἐναντίαι.]

——— pinguesque in gramine læto
Inter se adversis luctantur cornibus hædi.
Virgil. Georgic. II. 525.

Ibid. σκαίρεσιν.] *Al.* σπαίρεσιν.

Ver. 413. ——— ἀμφιθέεσι.] *Barnesius* edidit ἀμφὶ θέεσιν.

Ver. 416. ——— αὐτῶν.] *Barnesius* edidit αὑτῶν.

Ver. 417. et 463. Τρηχείης Ἰθάκης.] Vide suprà ad ί. 27. item ad *Il.* β'. 633.

Ibid. ——— ἐτράφεν.] Ita *Barnesius*. *Al.* ἔτραφεν, et τέτραφεν.

Ver. 429. ——— ἐρύκανε.] *Barnesius* legendum conjicit ἐρύκακε. Quæ vox Homero usitatior.

Digitized by Google

Καί σφεας φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Ἆ δειλοὶ, πόσ' ἴμεν; τί κακῶν ἱμείρετε τούτων,
Κίρκης ἐς μέγαρον καταβήμεναι; ἣ κεν ἅπαντας
Ἢ σῦς, ἠὲ λύκους ποιήσεται, ἠὲ λέοντας·
Οἵ κέν οἱ μέγα δῶμα φυλάσσοιμεν καὶ ἀνάγκῃ.
Ὥσπερ Κύκλωψ ἔρξ', ὅτε οἱ μέσσαυλον ἵκοντο
Ἡμέτεροι ἕταροι, σὺν δ' ὁ θρασὺς εἵπετ' Ὀδυσσεύς·
Τούτου γὰρ καὶ κεῖνοι ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔγωγε μετὰ φρεσὶ μερμήριξα,
Σπασσάμενος τανύηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ,
Τῷ οἱ ἀποτμήξας κεφαλὴν οὖδάσδε πελάσσαι,
Καὶ πηῷ περ ἐόντι μάλα σχεδόν· ἀλλά μ' ἑταῖροι
Μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἐρήτυον ἄλλοθεν ἄλλος·
  Διογενὲς, τοῦτον μὲν ἐάσομεν, εἰ σὺ κελεύεις,
Αὐτοῦ πὰρ νηΐ τε μένειν, καὶ νῆα ἔρυσθαι·
Ἡμῖν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὰ πρὸς δώματα Κίρκης.
  Ὣς φάμενοι, παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἠδὲ θαλάσσης.
Οὐδὲ μὲν Εὐρύλοχος κοίλῃ παρὰ νηΐ λέλειπτο,
Ἀλλ' ἕπετ'· ἔδδεισεν γὰρ ἐμὴν ἔκπαγλον ἐνιπήν.

Et ipsos allocutus verba alata dixit;
" Ah miseri, quò imus? quid mala appetitis ista,
" Circes ad ædes ut-descendatis? quæ omnes
" Aut sues, aut lupos reddat, aut leones;
" Qui ei magnam domum custodiamus etiam necessitate.
" Sicut Cyclops fecit, quandò ei ad caulam venerunt
" Nostri socii, unàque hic audax comitatus est Ulysses:
" Hujus enim etiam illi vecordiâ perierunt."
Sic dixit: at ego in mente cogitavi,
Stricto gladio longo, crasso à femore,
Illo ei abscissum caput ad solum dejicere,
Etiamsi consanguinitate *mihi* proximo; sed me socii
Mollibus verbis retinebant aliundè alius;
" Jovis-alumne, hunc quidem sinemus, si tu jubes,
" Hîc apud navem manere, et navem custodire:
" Nobis autem dux-*tu*-esto sacram ad domum Circes."
Sic locuti, à nave ascendebant atque mari.
Neque quidem Eurylochus cavam apud navem relictus est,
Sed sequebatur; veritus-est enim meas atroces minas.

Ver. 433. —— ἠὲ λύκους.] *Eustathius* in commentario citat, ἢ ἐλάφους.

Ver. 435. Ὥσπερ Κύκλωψ ἔρξ'.] Τὸ δὲ, ὡς Κύκλωψ ἐποίησεν, ἀδιανόητον ἐστίν. Οὐ γὰρ δὴ πω καὶ ὁ Κύκλωψ μετέβαλε τοὺς περὶ τὸν Ὀδυσσέα ἐπὶ φυλακῇ τοῦ κατ' αὐτὸν σπηλαίου, ἀλλ' ἐθοινήσατο καὶ ἀπώλεσε, κατὰ τὸ " τούτου ἀτασ-" θαλίαις ὄλοντο." [*ver.* 437.] Μίμησις δὲ πάντως ἤθους τεταραγμένου, τὸ ἀδιανοήτως πλάσαι λαλοῦντα τὸν Εὐρύλοχον. *Eustath.* Verùm eò (ut opinor) hîc præcipuè respicit *Eurylochus*, quòd Ulyssis consiliis obsecuti mala apud Cyclopem passi sint. " Τούτου γὰρ καὶ κεῖνοι " ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο." *ver.* 437. Vide suprà ad ί. 228.

Ver. 439. Σπασσάμενος.] *Al.* Σπασάμενος. Quod primam corripit.

Ver. 440. ἀποτμήξας.] *Al.* ἀποπλήξας.

Ver. 447. —— λέλειπτο.] Si λέλειπται dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά. 37. et δ΄. 492.

Digitized by Google

Τόφρα δὲ τοὺς ἄλλους ἑτάρους ἐν δώμασι Κίρκη
Ἐνδυκέως λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ·
Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλεν, ἠδὲ χιτῶνας·
Δαινυμένους δ' ἄρα πάντας ἐφεύρομεν ἐν μεγάροισιν.
Οἱ δ' ἐπεὶ ἀλλήλους εἶδον, φράσσαντό τε πάντα,
Κλαῖον ὀδυρόμενοι, περὶ δὲ στοναχίζετο δῶμα.
Ἡ δέ μευ ἄγχι στᾶσα προσηύδα δῖα θεάων·
  Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Μηκέτι νῦν θαλερὸν γόον ὄρνυτε· οἶδα καὶ αὐτὴ
Ἠμὲν ὅσ' ἐν πόντῳ πάθετ' ἄλγεα ἰχθυόεντι,
Ἠδ' ὅσ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου.
Ἀλλ' ἄγετ', ἐσθίετε βρώμην, καὶ πίνετε οἶνον,
Εἰσόκεν αὖτις θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι λάβητε,
Οἷον ὅτε πρώτιστον ἐλείπετε πατρίδα γαῖαν
Τρηχείης Ἰθάκης· νῦν δ' ἀσκελέες καὶ ἄθυμοι,
Αἰὲν ἄλης χαλεπῆς μεμνημένοι· οὐδέ ποθ' ὕμιν
Θυμὸς ἐν εὐφροσύνῃ, ἐπεὶ μάλα πολλὰ πέποσθε.

Intereà verò cæteros socios in ædibus Circe
Studiosè lavitque, et unxit pingui oleo;
Circumque deindè lænas pulchras induit atque tunicas:
Epulantes autem omnes invenimus in ædibus.
Hi verò postquam invicem conspexerunt, reputâruntque omnia,
Flebant lugentes; circùm autem gemiscebat domus.
At prope me stans allocuta est nobilissima dearum;
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Nè ampliùs nunc uberem luctum exciteris: novi etiam ipsa
" Et quot in ponto passi-estis dolores piscoso,
" Et quot hostiles viri damna-intulerunt in terrâ.
" Sed agite, comedite cibum, et bibite vinum,
" Donec rursùs animum intra præcordia receperitis;
" Qualem *habuistis*, quandò primùm relinquebatis patriam terram
" Asperæ Ithacæ: nunc verò imbecilles et abjecti *estis*,
" Semper erroris duri recordati; neque unquam vobis
" Animus in lætitiâ *est*, quippè valdè multa passi-estis."

Ver. 449. Τόφρα δὲ.] *Al.* Τοφρᾶδε.

Ver. 450. —— ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ.] Ita *Barnesius*. *Al.* ἔχρισε λίπ' ἐλαίῳ. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ibid. —— λίπ' ἐλαίῳ.]

——— pinguis olivi. *Virg. Ecl.* V. 68.

Ver. 451. —— ἄρα.] *Deinceps* ———.

Ibid. —— οὔλας.] *Al.* καλάς.

Ver. 452. —— ἄρα.] *Al.* εὖ.

Ibid. —— πάντας.] *Al.* τούσδε, et τούσγε.

Ver. 454. —— στοναχίζετο.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, στεναχίζετο. Vide suprà ad *ver.* 10.

Ver. 456. Διογενὲς.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collat.

Ver. 457. θαλερὸν.] *Al.* στυγερόν.

Ver. 459. ἐπὶ χέρσου.] *Al.* ἐπὶ χέρσῳ.

Ver. 460. —— πίνετε.] Apud *Eustathium* in commentario πίετε. Vide infrà ad σ'. 148.

Ver. 464. Αἶεν.] *Al.* Αἰεί.

Ver. 465. —— πέποσθε.] *Scholiastes* exponit πεπόνθατε. *Aristarchus* autem, notante *Eustathio*, scribit πέπασθε· ὅπερ ἐπὶ κέκτησθε. Atqui alibi apud *Homerum* occurrit vox πέποσθε· vox πέπασθε nusquam. Vide *Iliad.* γ'. 99. *Odyss.* ψ'. 53.

Digitized by Google

῝Ως ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
῎Ενθα μὲν ἤματα πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν
῞Ημεθα, δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι,
Μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα μακρὰ τελέσθη,
Καὶ τότε μ' ἐκκαλέσαντες ἔφαν ἐρίηρες ἑταῖροι·
Δαιμόνι', ἤδη νῦν μιμνήσκεο πατρίδος αἴης,
Εἴ τοι θέσφατόν ἐστι σαωθῆναι, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
῝Ως ἔφαν· αὐτὰρ ἐμοίγ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
῝Ως τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
῞Ημεθα, δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
Οἱ μὲν κοιμήσαντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
Αὐτὰρ ἐγὼ Κίρκης ἐπιβὰς περικαλλέος εὐνῆς,
Γούνων ἐλλιτάνευσα, θεὰ δέ μευ ἔκλυεν αὐδῆς·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·

Sic dixit: nobis autem continuò persuasus est animus generosus.
Illîc quidem diebus omnibus integrum in annum
Sedebamus, epulantes carnes copiosas, et vinum dulce:
Sed quandò jam annus erat, et circumverterant horæ,
Mensibus exeuntibus, diesque longi circumacti sunt;
Utique tunc me evocato dixerunt dilecti socii:
" Infelix, jam nunc memor-esto patriæ terræ,
" Si tibi fatale est servari, et pervenire
" Domum in excelsam, et tuam in patriam terram."
Sic dixerunt: at mihi persuasus est animus generosus.
Sic tum quidem toto die ad solis occasum
Sedebamus, epulantes carnes copiosas et vinum dulce:
Quandò verò sol occidit, et tenebræ supervenerunt,
Illi quidem decubuerunt per ædes obscuras.
At ego Circes conscenso perpulchro lecto,
Ad-genua supplex-rogavi; dea verò meam audivit vocem;
Et ipsam compellans verba alata dixi;

Ver. 466. ῝Ως ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο.]

Sic ait; et cuncti dictis paremus ovantes.
Æn. III. 189.

Ver. 467. ῎Ενθα μὲν.] *Al.* ῎Ενθα καὶ.
Ibid. —— τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν ῞Ημεθα.]

Annua nos illic tenuit mora ——.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 308.

Ver. 469. —— περὶ δ' ἔτραπον ὧραι.] Περιῆλθον δὲ πάλιν οἱ καιροὶ ἐπὶ τὴν ὥραν. *Schol.* *Al.* ϗ ἐπήλυθον ὧραι.

Ver. 470. Μηνῶν φθινόντων.] " Hic versus" (inquit *Henricus Stephanus*) " in nonnullis " editionibus non habetur; et, sicut ali" quot anteà notati, hic quoque ex alio " quopiam hujus poëtæ loco (scimus enim " sæpè ab eo repeti) irrepsisse videri po" test.' Deest hic versus etiam in MS. à *Tho. Bentleio* collat.
Ibid. —— ἤματα μακρὰ.]

—————— sæpè ego *longos*
Cantando puerum memini me condere
Soles. *Virg. Eclog.* IX. 51.

Ver. 474. Οἶκον ἐς ὑψόροφον.] *Al.* Οἶκον ἐϋκτίμενον.

Ver. 481. Γούνων ἐλλιτάνευσα.] Τῶν γονάτων ἁψάμενος παρεκάλεσα. *Schol.*
Ibid. —— ἐλλιτάνευσα.] *Al.* λιτάνευσα. Vide suprà ad *ver.* 264.

Digitized by Google

Ὦ Κίρκη, τέλεσόν μοι ὑπόσχεσιν, ἥν περ ὑπέστης,
Οἴκαδε πεμψέμεναι· θυμὸς δέ μοι ἔσσυται ἤδη,
Ἠδ' ἄλλων ἑτάρων, οἵ μευ φθινύθουσι φίλον κῆρ,
Ἀμφ' ἔμ' ὀδυρόμενοι, ὅτε που σύγε νόσφι γένηαι.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Μηκέτι νῦν ἀέκοντες ἐμῷ ἐνὶ μίμνετε οἴκῳ·
Ἀλλ' ἄλλην χρὴ πρῶτον ὁδὸν τελέσαι, καὶ ἱκέσθαι
Εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
Ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο,
Μάντιος ἀλαοῦ, τοῦ τε φρένες ἔμπεδοί εἰσι·
Τῷ καὶ τεθνειῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια,

" O Circe, perfice mihi promissum, quod scilicet pollicita es,
" Domum *te me* missuram; animus nempè mihi impellitur jam,
" Et cæterorum sociorum, qui mihi macerant charum cor,
" Circa me lugentes; quandocunque tu seorsùm absis."
Sic dixi: continuò verò respondebat nobilissima dearum;
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Nè ampliùs nunc inviti meâ manete in domo:
" Sed aliam oportet primùm viam perficere, et pervenire
" In Plutonis domos, et formidabilis Proserpinæ,
" Animam consulturos Thebani Tiresiæ,
" Vatis cæci, cujus utique mens integra est;
" Cui etiam mortuo mentem præbuit Proserpina,

Ver. 484. —— θυμὸς δέ μοι ἔσσυται ἤδη, Ἠδ' ἄλλων ἑτάρων.] Τὸ δὲ, θυμός μοι ἠδ' ἄλλων ἑτάρων, καινῶς μὲν συντέτακται· θεραπεύεται δὲ ὡς ἀντίπτωσις· οἷον, θυμὸς ἐμοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἤ, ἐμοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις. *Eustath.* Atqui æquè facilè scribere potuisset *Homerus* " θυμὸς δ' ἐμοῦ ἔσσυται," vel etiam " Ἠδ' ἄλλοις ἑτάροις," si ita dictum oportuisset.

Ver. 490. Ἀλλ' ἄλλην χρὴ πρῶτον ὁδὸν τελέσαι.]

Antè et Trinacriâ lentandus remus in undâ,
Et salis Ausonii lustrandum navibus æquor,
Infernique lacus ——. *Æn.* III. 384.

Ver. 492. —— χρησομένους.] Vide suprà ad θ'. 79.81.

Ibid. —— Θηβαίου Τειρεσίαο.] Αὕτη δὲ (Τειρεσίου θυγάτηρ) τὴν μαντικὴν τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἧττον εἰδυῖα, πολὺ μᾶλλον, ἐν τοῖς Δελφοῖς διατρίψασα, τὴν τέχνην ἐπηύξησε. Φύσει δὲ θαυμαστῇ κεχορηγημένη, χρησμοὺς ἔγραψε παντοδαποὺς, διαφόρους ταῖς κατασκευαῖς. Παρ' ἧς φασὶ καὶ τὸν ποιητὴν Ὅμηρον πολλὰ τῶν ἐπῶν σφετερισάμενον, κοσμῆσαι τὴν ἰδίαν ποίησιν. *Diodor. Sicul. Hist. lib.* IV.

Ver. 493. Μάντιος ἀλαοῦ.] Διότι ἐθεάσατο δύο δράκοντας ἐν τῷ Κιθαιρῶνι, μιγνυμένους, καὶ παρατηρήσας τὴν δράκαιναν ἀνεῖλεν, καὶ οὕτως ἐγένετο γυνή· καὶ πάλιν τὸν ἄρσενα, καὶ ἀπέλαβε τὴν ἰδίαν φύσιν. Ζεὺς δὲ καὶ Ἥρα, ἐπεὶ ἑκατέρων μετέσχεν, κριτὴν αὐτὸν εἵλοντο, τίς μᾶλλον ἥδεται ἐν συνουσίᾳ, ὁ ἀνὴρ, ἢ ἡ γυνή; ὁ δὲ εἶπεν, " Οἴην μὲν μοῖραν δέκα μοιρῶν τέρπεται ἀνήρ· Τὰς δέκα δ' ἐμπίπλησι γυνὴ τέρπουσα νόημα." Διὸ ἡ μὲν Ἥρα ὀργισθεῖσα ἐπήρωσεν αὐτόν· ὁ δὲ Ζεὺς τὴν μαντικὴν ἔδωκεν. *Schol.* Vide et *Schol.* ad *Lycophron. Cassandr. ver.* 683.

Ibid. —— ἀλαοῦ.] " Vox ἀλαὸς," inquit *Barnesius*, " hoc in loco *Duas* Priores habet " *longas*; Primam ob λ *ectaticum*, *Secun-* " *dam* ob *Hiatum* per quem τεχνικῶς στέρησις innuitur; aliàs utrasque breves." Atqui *Primam* fortassè producit hæc vox eâdem ratione ac ἑλώρια, *Iliad.* ά. 4. *Secundam* autem naturâ, ut opinor, longam habet, etsi nonnunquam (ut suprà θ'. 195.) propter sequentem vocalem corripiat. Vide ad *Il.* ό. 24.

Ver. 494. Τῷ καὶ τεθνειῶτι νόον.] Καὶ οἱ γε ἀρχαῖοι τὸ παρὰ τῶν θεῶν ἐπρέσβευον· μᾶλλον καὶ ἐσέμνυνον· καὶ διὰ τοῦτον καὶ ὁ χρηστηριαζόμενος ἦν τότε πολὺς —— Καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ μάντεις ἐτιμῶντο ὥστε καὶ βασιλείας ἀξιοῦσθαι, ὡς τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ἐκφέροντες παραγγέλματα

Digitized by Google

Οἴῳ πεπνῦσθαι· τοὶ δὲ, σκιαὶ ἀΐσσουσιν.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
Κλαῖον δ' ἐν λεχέεσσι καθήμενος, ὐδέ τι θυμὸς
Ἤθελ' ἔτι ζώειν καὶ ὁρᾷν φάος ἠελίοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τε κορέσθην,
Καὶ τότε δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
  Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει;
Εἰς Ἄϊδος δ' ὄπω τις ἀφίκετο νηῒ μελαίνῃ.
  Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Μή τί τοι ἡγεμόνος γε ποθὴ παρὰ νηῒ μελέσθω·
Ἱστὸν δὲ στήσας, ἀνὰ δ' ἱστία λευκὰ πετάσσας,
Ἧσθαι· τὴν δέ κέ τοι πνοιὴ Βορέαο φέρῃσιν.
Ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ νηῒ δι' ὠκεανοῖο περήσῃς,

"Solus ut-sapiat; reliqui verò, umbræ circumvolitant."
Sic dixit: at mihi confractum est charum cor:
Flebam autem in lecto desidens, neque omninò animus
Volebat ampliùs vivere, et videre lumen solis.
Cæterùm postquam flendoque volutandoque satiatus fueram,
Tum verò deinceps ipsam verbis respondens allocutus sum;
"O Circe, quisnam enim hujus itineris dux erit?
"Ad Orcum autem nondum quisquam pervenit nave nigrâ."
Sic dixi: continuò verò respondebat nobilissima dearum;
"Generose Laërtiade, solers Ulysses,
"Minimè tibi ducis desiderium apud navem curæ sit:
"Malo autem erecto, velisque albis expansis,
"Sede; illam verò tibi flatus Boreæ ferat.
"Sed cùm jam nave per Oceanum trajeceris,

ϗ ἐπανορθώματα ϗ ζῶντες ϗ ἀποθανόντες· καθάπερ καὶ ὁ Τειρεσίας· "Τῷ καὶ τεθνηῶτι νόον "πόρε Περσεφόνεια, Οἴῳ πεπνῦσθαι· τοὶ δὲ "σκιαὶ ἀΐσσουσι." *Strabo, Geograph. lib.* XVI. *pag.* 1105. *al.* 762. Vide et *Lucian. de Astrologiâ, haud longè à fine.*

Ver. 495. Οἴῳ πεπνῦσθαι· τοὶ δὲ.] Similitèr *Callimachus*, de eodem *Tiresiâ*;

> Καὶ μόνος, εὖτε θάνῃ, πεπνυμένος ἐν νεκύεσσι
> Φοιτάσει, μεγάλῳ τίμιος Ἀγεσίλᾳ.
> *Hymn. εἰς Λουτρὰ τῆς Παλλάδος, ver.* 129.

"Amphiaraus et Tiresias — clari et præ-"stantes viri, qui avibus et signis admoniti "futura dicebant. Quorum de altero etiam "apud inferos Homerus ait, *solum sapere*, "*cæteros umbrarum vagari modo.*" *Cic. de Divinat. lib.* I. § 40. Ἔτι δὲ νέος ὢν [ὁ Σκιπίων], τοσαύτην εἶχε δόξαν ἀνδρείας καὶ συνέσεως, ὥστε Κάτωνα μὲν τὸν πρεσβύτερον εἰπεῖν ἐρωτηθέντα περὶ τῶν ἐν Καρχηδόνι στρατευομένων, ἐν οἷς καὶ Σκιπίων ἦν, "Οἶος πέπνυται, τοὶ "δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν." *Plutarch. Apophthegm.* De *Chrysippo* etiam versum hunc usitatum refert *Diogenes Laërtius, lib.* VII. in *Chrysippo.* Cæterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plato, de Republ. lib.* III. *sub initio.*

Ver. 501. Ὦ Κίρκη, τίς γάρ.] Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τῷ "Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ ταύτην ὁδὸν "ἡγεμονεύσει;" δοκεῖ πάντῃ καὶ ἐκ περισσοῦ κεῖσθαι ὁ αἰτιολογικὸς σύνδεσμος. *Eustath.* Minùs rectè. Refertur enim istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: "*Nequaquàm* "*eò ire possum; Quis ENIM &c.*" Quo modo et ipse posteà explicat *Eustathius*: Θεραπευθείη δ' ἂν λόγῳ ἐλλείψεως· ἵνα λέγῃ ὅτι "Ὦ Κίρκη, ἀδύνατα φῂς· τίς γὰρ εἰς ᾅδου ἡγε-"μονεύσει." Καὶ ἔχει πολὺ τὸ σεμνὸν ἡ τοιαύτη ἔλλειψις. Vide suprà ad *ver.* 174. 190.

Ibid. —— ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει;] Τὸ δὲ, ταύτην ὁδὸν, ἔλλειψιν ἔχει ϗ νῦν προθέσεως· ἵνα ᾖ, εἰς ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει. *Eustath.* Atqui eâdem phrasi alibi utitur Poëta:

> Τὸν δ' αἶψ' ἠνώγεα αὐτὴν ὁδὸν ἡγήσασθαι.
> Suprà, *ver.* 263.

Ver. 506. — ἀνὰ δ' ἱστία.] *Al.* ἀνὰ θ' ἱστία.

Digitized by Google

Ἔνθ' ἀκτή τε λάχεια καὶ ἄλσεα Περσεφονείης,
Μακραί τ' αἴγειροι, καὶ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι·
Νῆα μὲν αὐτοῦ κέλσαι ἐπ' ὠκεανῷ βαθυδίνῃ,
Αὐτὸς δ' εἰς Ἀΐδεω ἰέναι δόμον εὐρώεντα.
Ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι,
Κώκυτός θ', ὃς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ·
Πέτρη τε, ξύνεσίς τε δύω ποταμῶν ἐριδούπων.
Ἔνθα δ' ἔπειθ', ἥρως, χριμφθεὶς πέλας, ὥς σε κελεύω,
Βόθρον ὀρύξαι ὅσον τε πυγούσιον, ἔνθα καὶ ἔνθα·
Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσι,
Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ,

" Ubi littusque humile et luci Proserpinæ,
" Excelsæque populi, et salices fructum-perdentes;
" Navem quidem illuc appelle in Oceano profundo-vorticibus,
" Ipse autem in Plutonis eas domum squalidam.
" Ibi quidem in Acherontem Pyriplegethonque fluunt.
" Cocytusque, qui scilicèt Stygis aquæ est rivus;
" Rupesque *est*, et concursus duorum fluminum sonororum.
" Illic autem deindè, heros, admotus propè, ut te jubeo,
" Fossam fode magnitudine cubitalem quaquaversùm:
" Circa illam autem libamen funde omnibus mortuis,
" Primùm mulso, deindè verò dulci vino.

Ver. 509. Ἔνθ' ἀκτή τε λάχεια.] Ἐμύθευον δ' οἱ πρὸ ἡμῶν ἐν τῷ Ἀόρνῳ τὰ περὶ τὴν νεκυίαν τὴν Ὁμηρικήν· καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱστοροῦσιν ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσέα εἰς τοῦτο ἀφικέσθαι. *Strabo, Geograph. lib.* V. *pag.* 374. *al.* 244. Cæterùm *Barnesius* hîc legendum vult, ἀκτὴ τ' ἐλάχεια. Quo modo legisse videtur *Scholiastes*. Vide suprà ad ί. 116. Codices à *Tho. Bentleio* collati et hîc legunt λάχεια.

Ver. 510. Μακραί τ' αἴγειροι.] Vide suprà ad ί. 238. *Al.* Κλῆθραι τ' αἴγειροί τε.

Ibid. —— καὶ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι.] Ἐπειδὴ τὸ ἄνθος ἀποβάλλουσι· ἢ ἐπεὶ οἱ πίνοντες ἄνθος ἰτέας ἄγονοι διαμένουσι. *Schol.* Ἀλλὰ τὴν Ἰτέαν ταχὺ προκαταβάλλειν, πρὸ τοῦ τελέως ἁδρῦναι καὶ πέψαι, τὸν καρπόν. Διὸ καὶ τὸν Ποιητὴν οὐ κακῶς προσαγορεύειν αὐτὴν ὠλεσίκαρπον. *Theophrast. Hist. Plant. lib.* III. *cap.* 2. *ipso initio.* *Ælianus* autem, de *Animal. lib.* IV. *cap.* 23. secundum posteriorem *Scholiastis* interpretationem exponit; malè. Vide et *Plin. Nat. Hist. lib.* XVI. *cap.* 26.

Ver. 512. —— δόμον εὐρώεντα,] Vide ad *Il.* ύ. 65.

Ver. 513. Ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι, Κώκυτός θ'.] Τοῦτο τὸ σχῆμα καλεῖται προδιεζευγμένον, καὶ καθ' ὑπερβατὸν ὑπ' ἐνίων δὲ Ἀλκμανικόν. *Schol.* Similitèr *Iliad.* ί. 774.

Ἧχι ῥοὰς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ Σκάμανδρος.

Et *Iliad.* ύ. 138. in nonnullis editt.

Εἰ δέ κ' Ἄρης ἄρχωσι μάχης ἢ Φοῖβος Ἀπόλλων.

Ἐν τούτοις ἐν μέσῳ κεῖται ὃ ἔδει ἐπάγεσθαι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 7. *sub fine.*

Ibid. —— Ἀχέροντα —— Κώκυτός θ'.] Πρὸς δὲ τῇ Κιχύρῳ λίμνη τέ ἐστιν Ἀχερουσία καλουμένη, καὶ ποταμὸς Ἀχέρων· ῥεῖ δὲ καὶ Κώκυτος ὕδωρ ἀτερπέστατον. Ὅμηρός τέ μοι δοκεῖ ταῦτα ἑωρακώς, ἔς τε τὴν ἄλλην ποίησιν ἀποτολμῆσαι τῶν ἐν ᾅδου, καὶ δὴ καὶ τὰ ὀνόματα τοῖς ποταμοῖς ἀπὸ τῶν ἐν Θεσπρωτίδι θέσθαι. *Pausan. lib.* I. *cap.* 17.

Ibid. —— Πυριφλεγέθων τε.] Ποταμὸς ἐν ᾅδου. *Schol.*

Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis,
Tartareus Phlegethon ——. *Æn.* VI. 550.

Ver. 514. —— Στυγὸς ὕδατος.] Vide suprà ad ί. 185.

Ver. 517. Βόθρον ὀρύξαι ὅσον τε.] *Al.* Βόθρον ὀρύξον ὅσον τε. *Al.* Βόθρον ὀρυξ' ὅσσον τε. Vide autem infrà ad λ'. 25.

Ibid. —— πυγούσιον.] Ὁ πηχυαῖος· μάλιστα δέ, κατὰ τοὺς Παλαιούς, ὁ πυγονιαῖος. —— Ἐστὶ δὲ πυγὼν τὸ ἀπὸ ἀγκῶνος μέχρι δακτύλων κεκαμμένων, ὃ ἐστι συνεστραμμένων, διάστημα. *Eustath.*

Ver. 518. —— χοήν.] Τὴν τοῖς νεκροῖς ἐπιχεομένην χύσιν. *Schol.*

Ibid. —— πᾶσιν νεκύεσσι.] Ita *Barnesius*. *Al.* πᾶσι νεκύεσσι. Quod pronuntiatu idem. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ver. 519. —— μελικρήτῳ.] Τῷ μετὰ γάλακτος μέλιτι, *Schol.*

Digitized by Google

Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ παλύνειν.
Πολλὰ δὲ γουνοῦσθαι νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
Ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην, στεῖραν βοῦν, ἥτις ἀρίστη,
Ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν.
Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὄϊν ἱερευσέμεν οἴῳ,
Παμμέλαν', ὃς μήλοισι μεταπρέπει ὑμετέροισιν.
Αὐτὰρ ἐπὴν εὐχῇσι λίσῃ κλυτὰ ἔθνεα νεκρῶν,
Ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν, θῆλύν τε μέλαιναν,
Εἰς Ἔρεβος στρέψας, αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπέσθαι,
Ἱέμενος ποταμοῖο ῥοάων· ἔνθα δὲ πολλαὶ
Ψυχαὶ ἐλεύσονται νεκύων κατατεθνειώτων.
Δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρῦναι καὶ ἀνῶξαι
Μῆλα, τὰ δὴ κατέκειτ' ἐσφαγμένα νηλέϊ χαλκῷ,
Δείραντας κατακῆαι· ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,
Ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ Περσεφονείῃ.
Αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
Ἧσθαι, μηδὲ ἐᾶν νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα

"Tertium itidem aquâ; farinamque albam insperge.
"Valdè verò precare manium inania capita, *vovens*,
"Ubi-veneris in Ithacam, sterilem vaccam, quæcunque optima,
"Sacrificaturum *te* in ædibus, pyramque impleturum rebus bonis.
"Tiresiæ verò separatim arietem sacrificaturum soli,
"Prorsùs-nigrum, qui inter oves excellat vestras.
"Cæterùm postquam precibus oraveris inclytas gentes mortuorum,
"Ibi ovem marem sacrifica, fœminamque nigram,
"Ad Erebum versos; ipso verò seorsùm aversus-sis,
"Contendens ad fluvii fluenta: ibi verò multæ
"Animæ accedent mortuorum defunctorum.
"Tum verò deindè socios hortare et jube
"Pecudes, quæ jam jaceant mactatæ sævo ferro,
"Excoriatas comburere; votaque facere diis,
"Præpotentique Plutoni, et formidabili Proserpinæ.
"Ipse autem gladio acuto stricto à femore
"Sede, neque sine manium inania capita

Ver. 520. —— ὕδατι ἐπὶ.] Vide ad *Il.* ψ'. 35. et ώ. 285. item infrà ad ώ. 493.

Ver. 523. Ῥέξειν ἐν μεγάροισι.] *Al.* Ῥέξειν σ' ἐν μεγάροισι.

Ver. 525. —— ὑμετέροισιν.] "Mallem," inquit *Barnesius*, "legere ἡμετέροισι." Sed minùs rectè; ut liquet ex λ'. 33. infrà.

Ver. 527. Ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν.]

—————— Mactare repostis
Mox umbris (inquit) consueta piacula, nigras
Sub lucem pecudes, reclusæque abdere terræ
Manantem jugulis spirantum cæde cruorem.
Tunc populos tibi regna suos pallentia mittent.
Silius Italicus, lib. XIII. *ver.* 404.

Ver. 528. —— στρέψας.] *Al.* τρέψας.

Ver. 530. —— νεκύων κατατεθνειώτων. Vide ad *Il.* ψ'. 526.

Ver. 533. Δείραντας.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, et hic et infrà λ'. 46. ubi idem versus occurrit, legit Δείροντας.

Ver. 535. Αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξὺ.]

Eductumque tene vaginâ interritus ensem.
Quæcunque antè animæ tendunt potare [cruorem,
Disjice; dum castae procedat imago Sibyllae. *Silius Ital. lib.* XIII. *v.* 442.

Digitized by Google

Αἵματος ἆσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Ἔνθα τοι αὐτίκα μάντις ἐλεύσεται, ὄρχαμε λαῶν,
Ὅς κέν τοι εἴπησιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
    Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἤλυθεν ἠώς.
Ἀμφὶ δέ με χλαῖνάν τε, χιτῶνά τε εἵματα ἕσσεν·
Αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἕννυτο νύμφη
Λεπτὸν καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ,
Καλὴν, χρυσείην· κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην.
Αὐτὰρ ἐγὼ διὰ δώματ' ἰὼν ὤτρυνον ἑταίρους,
Μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
    Μηκέτι νῦν εὕδοντες ἀωτεῖτε γλυκὺν ὕπνον·
Ἀλλ' ἴομεν· δὴ γάρ μοι ἐπέφραδε πότνια Κίρκη.
    Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' ἔνθεν περ ἀπήμονας ἦγον ἑταίρους·
Ἐλπήνωρ δέ τις ἔσκε νεώτατος, οὐδέ τι λίην
Ἄλκιμος ἐν πολέμῳ, οὔτε φρεσὶν ᾗσιν ἀρηρώς,
Ὅς μοι ἄνευθ' ἑτάρων, ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης,
Ψύχεος ἱμείρων κατελέξατο οἰνοβαρείων·
Κινυμένων δ' ἑτάρων ὅμαδον καὶ δοῦπον ἀκούσας,

" Ad sanguinem propè accedere, antequam Tiresiam sciscitatus fueris.
" Ibi tibi statim vates adveniet, dux populorum,
" Qui tibi dicat iter et mensuras viæ,
" Reditumque, ut per pontum proficiscaris piscosum."
Sic dixit: statim autem aureo-solio venit aurora:
Mihi verò lænamque, tunicamque, vestimenta induit:
Ipsa autem candidam togam ingentem induit Nympha
Tenuem et venustam, zonamque circumposuit lumbis
Pulchram, auream; capitique imposuit calyptram.
At ego per domum profectus hortabar socios,
Mollibus verbis astans virum unumquemque:
" Nè ampliùs nunc dormientes carpite dulcem somnum;
" Sed eamus: jam enim me monuit veneranda Circe."
Sic dixi: illis verò persuasus est animus generosus.
Neque quidem vel illinc incolumes abduxi socios:
Elpenor nempè quidam erat minimus-natu, neque valdè
Fortis in bello, neque mente suâ aptus,
Qui mihi seorsùm à sociis, sacris in ædibus Circes,
Refrigerii cupiens decubuit vino gravatus:
Moventium autem *se* sociorum tumultu et strepitu audito,

Ver. 541. — ἤλυθεν.] Ex Aoristo ἤλυθον, non ex Perfecto ἤλυθα. Vide ad *Il.* ά. 37.

Ver. 544. —— ἰξυῖ.] Pronuntiabatur ἰξῦ, vel ἰξυῖ.

Ver. 548. —— ἀωτεῖτε.] Vide suprà ad ί. 443.

Ver. 549. —— ἐπέφραδε.] Vide ad *Il.* β. 314. et ξ'. 500.

Ver. 555. Ψύχεος ἱμείρων.] Αναψῦξαι διὰ τὸ πνῖγος, καὶ τὴν μέθην ἐπιθυμῶν τῆς αὔρας. *Schol.*

Ver. 556. —— ὅμαδον καὶ δοῦπον.] Vide ad *Il.* γ'. 455.

Digitized by Google

Ἐξαπίνης ἀνόρουσε, καὶ ἐκλάθετο φρεσὶν ᾗσιν
Ἄψοῤῥον καταβῆναι ἰὼν ἐς κλίμακα μακρὴν·
Ἀλλὰ καταντικρὺ τέγεος πέσεν· ἐκ δέ οἱ αὐχὴν
Ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' Ἄϊδόσδε κατῆλθεν.
Ἐρχομένοισι δὲ τοῖσιν ἐγὼ μετὰ μῦθον ἔειπον·
Φάσθε νύ που οἴκονδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Ἔρχεσθ'· ἄλλην δ' ἦμιν ὁδὸν τεκμήρατο Κίρκη
Εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
Ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
Ἑζόμενοι δὲ καταῦθι γόων, τίλλοντό τε χαίτας.
Ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίνετο μυρομένοισιν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης
Ἤομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες,
Τόφρα δ' ἄρ' οἰχομένη Κίρκη παρὰ νηῒ μελαίνῃ
Ἀρνειὸν κατέδησεν ὄϊν, θῆλύν τε μέλαιναν,

Repentè experrexit, et oblitus-est mente suâ
Retrorsùm descendere, profectus ad scalam longam;
Sed rectà de tecto decidit: ei autem cervix
Ex articulis fracta est: anima verò ad orcum descendit.
Venientibus autem illis ego sermonem dixi;
" Existimatis jam fortassis domum, charam ad patriam terram
" Profecturos: aliud verò nobis iter designavit Circe
" Ad Plutonis domum, et formidabilis Proserpinæ,
" Animam consulturos Thebani Tiresiæ."
Sic dixi: illis verò confractum est charum cor.
Desidentes autem illic flebant, vellebantque capillos:
Sed neque ullus profectus fiebat lugentibus.
At quandò jam ad navem celerem et littus maris
Ibamus tristes, uberes lachrymas profundentes;
Intereà utique vadens Circe ad navem nigram
Masculam alligavit ovem, fœminamque nigram,

Ver. 559. —— καταντικρὺ.] *Al.* κατ' ἀντικρὺ.

Ver. 562. Φάσθε.] *Al.* Φᾶσθε. Minùs rectè. Vide ad *Il.* ξ. 471.

Ver. 563. —— ἄλλην δ' ἦμιν ὁδὸν τεκμήρατο Κίρκη.]

—— resides et desuetudine tardi
Rursus inire fretum, rursus dare vela jubemur.
Ancipitesque vias, et iter Titania vastum
Dixerat, et sævi restáre pericula ponti.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 436.

Ver. 565. —— χρησομένους.] *Al.* χρησομένοις.

Ver. 567. —— καταῦθι.] *Al.* κατ' αὖθι.

Ver. 568. Ἀλλ' ὐ γὰρ τις πρῆξις·] Vide suprà ad *ver.* 202. *Barnesius* legendum conjicit, Ἀλλ' ὐκ ἄρ τις.

Ver. 572. Ἀρνειὸν κατέδησεν ὄϊν, θῆλυν τε.] Quibus videlicèt sacra faceret *Ulysses*, uti ipsa ei præceperat suprà *ver.* 527. Vide et infrà ad λ'. 35. 45. Cæterùm *Meric. Casaubonus, de nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* 1. hîc legi vult, Ἀρνειὸν κατέδησεν, ὄϊν θῆλυν τε· ut vox ὄϊν non ad Ἀρνειὸν, sed ad θῆλυν solummodò referatur. Sed minùs rectè. Ut liquet ex *ver.* 527. suprà:

Ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν, θῆλυν τε μέλαιναν.

Digitized by Google

'Ρεῖα παρεξελθοῦσα· τίς ἂν θεὸν οὐκ ἐθέλοντα
'Οφθαλμοῖσιν ἴδοιτ', ἢ ἔνθ', ἢ ἔνθα κιόντα;

Facilè clàm-prætergressa: quis deum nolentem
Oculis viderit, aut huc, aut illuc profectum?

Ver. 573. —— παρεξελθοῦσα.] Λάθρα ποιήσασα. *Schol.*

Ibid. —— τίς ἂν θεὸν οὐκ ἐθέλοντα 'Οφθαλμοῖσιν ἴδοιτ'.]

Τὸν πάνθ' ὁρῶντα, κ' αὐτὸν οὐχ ὁρώμενον.
Eurip. ap. Clem. Alexand. Admonit. ad Gentes.

—————— οὐδέ τις αὐτὸν
Εἰσορόα θνητῶν, αὐτὸς δέ γε πάντας ὁρᾶται,
Orpheus apud Eundem, Strom. lib. V.

Tenuis enim natura Deûm, longèque remota
Sensibus à nostris ————.
Lucret. lib. V. *ver.* 149.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ὉΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ῬΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Λ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Λ'.

ἈΠΑΓΓΈΛΛΕΙ, πῶς κατὰ Κίρκης ἐντολὰς εἰς ᾅδου κατῆλθε, καὶ ὡς ἤκουσε Τειρεσίου, τοῦ μάντεως, περὶ τῆς ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων σωτηρίας· καὶ ὡς τοὺς ἥρωας καὶ τὰς ἡρωΐδας εἶδεν ἐν ᾅδου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ εἰς Ἴλιον συστρατευσάντων ἐνίους, καὶ τῶν ἐν ᾅδου κολαζομένων τινάς.

Ἐπιγραφαί.

Νεκυομαντεία, ἢ, Νεκυΐα.

Ἄλλως.

Λάμβδα δ' ἐν Ἀΐδεω ψυχαῖς ἐντύγχαν' Ὀδυσσεύς.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν, ἠδὲ θάλασσαν,
Νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν·
Ἐν δ' ἱστὸν τιθέμεσθα καὶ ἱστία νηΐ μελαίνῃ·
Ἐν δὲ τὰ μῆλα λαβόντες ἐβήσαμεν, ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ
Βαίνομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.

LIB. XI.

CÆterùm postquam ad navem venissemus et mare,
Navem quidem omnium-primùm deduximus in mare vastum:
Malumque imposuimus et vela navi nigræ:
Pecudes autem sumptas induximus; ipsique deindè
Ingrediebamur dolentes, uberes lachrymas profundentes.

Ver. 2. —— Ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν.] Sic suprà δ'. 577.

Νῆας μὲν πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν.

Barnesius utrobique legendum conjicit, ἐρύσαμεν εἰς ἅλα δῖαν. Quod tamen cum sequentibus, "Ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες, ἐπὶ κληῗσι &c." et "ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ Βαίνομεν ἀχνύμενοι" parùm aptè congruit.

Ibid. —— ἅλα δῖαν.] Vide suprà ad γ'. 158. et ad *Il.* ά. 141.

Ver. 5. Βαίνομεν ἀχνύμενοι.] "Propter iter ad inferos susceptum ex Circes vaticinio:" Ut rectè *Spondanus*. Vide suprà ad κ'. 563. 566.

Ibid. —— κατὰ δάκρυ χέοντες.] *Al.* καταδακρυχέοντες.

Digitized by Google

Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεὼς κυανοπρώροιο
Ἴκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον, ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα.
Ἡμεῖς δ' ὅπλα ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ νῆα,
Ἥμεθα· τὴν δ' ἄνεμός τε, κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.
Τῆς δὲ πανημερίης τέταθ' ἱστία ποντοπορούσης,
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἡ δ' ἐς πείραθ' ἵκανε βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο·
Ἔνθα δὲ Κιμμερίων ἀνδρῶν δῆμός τε, πόλις τε,

Nobis verò dein pone navem cæruleam-prorâ
Secundum ventum immisit, implentem-velum, bonum socium,
Circe comas-pulchra, veneranda dea, vocalis.
Nos autem armis singulis ordinatis per navem
Sedebamus; hanc verò ventusque, gubernatorque dirigebat.
Hujus autem totâ-die extendebantur vela per-pontum vadentis;
Occiditque sol, obumbrabanturque omnes viæ.
Illa verò ad fines pervenit profundi Oceani;
Ibi autem Cimmeriorum erat virorum populusque civitasque,

Ver. 6. Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεὼς.]

Prosequitur surgens à puppi ventus euntes. *Æn.* III. 130.

Quem locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus *Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet.* "Quod (inquit) noster "dixit κατόπισθε νεὼς, vester ait, *surgens à* "*puppi*, satìs decorè. Sed excellunt epi"theta, quæ tot et sic apta vento noster "imposuit." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 13.

Ibid. —— κατόπισθε.] *Al.* μετόπισθε.

Ver. 7. —— πλησίστιον.] Hinc apud *Plutarchum* in *Catone Majore*, (notante *Duporto*, in *Gnomologiâ*, ad hunc locum); Πλησίστιος ἐπὶ τὸν πόλεμον φερόμενος. Et apud eundem, de *Virtute morali*; Πλησίστιος μὲν ἐπὶ τὰς ἡδονὰς ὁ ἀκόλαστος ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν φέρεται.

Ver. 8. αὐδήεσσα.] Vide suprà ad κʹ. 136.

Ver. 10. —— τὴν δ' ἄνεμός τε, κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.]

Quà cursum ventusque gubernatorque vocabant. *Æn.* III. 269.

Ver. 11. Τῆς δὲ πανημερίης τέταθ' ἱστία.]

Tendunt vela Noti ——. *Æn.* III. 268.

Ver. 12. Δύσετο.] *Al.* Δύσατο,

Ver. 13. Ἡ δ' ἐς πείραθ' ἵκανε βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο.]

Est locus, extremum quà pandit Gallia littus,
Oceani prætentus aquis, ubi fertur Ulysses
Sanguine libato populum movisse silentum.
Illic umbrarum tenui stridore volantum
Flebilis auditur questus: simulacra coloni
Pallida, defunctasque vident migrare figuras. *Claud. lib.* I. *Carm.* iii. 123.

Οὐκ ἂν ὀκνήσαι τὶς εἰπεῖν ὡς οἱ παλαιοὶ μακροτέρας ὁδοὺς φανοῦνται καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν τελέσαντες τῶν ὕστερον, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λεγομένοις· οἷον Διόνυσος, καὶ Ἡρακλῆς καὶ αὐτὸς ὁ Ἰάσων. Ἔτι δ' οἱ ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ λεγόμενοι, Ὀδυσσεὺς καὶ Μενέλαος. Καὶ Θησέα δὲ καὶ Πειρίθουν μακρὰς εἰκὸς ἐστὶ στρατείας ὑπομείναντας, καταλιπεῖν δόξαν περὶ ἑαυτῶν, ὡς εἰς ᾅδου καταβάντας. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 82. 83. *al.* 48.

Ver. 14. Ἔνθα δὲ Κιμμερίων ἀνδρῶν δῆμος —— Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι.] Καὶ μὴν καὶ τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον οἶδε [Ὅμηρος], τοὺς Κιμμερίους εἰδὼς ——· οἱ κατ' αὐτὸν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ, μέχρις Ἰωνίας ἐπέδραμον τὴν γῆν τὴν ἐκ Βοσπόρου πᾶσαν. Αἰνίττεται γοῦν καὶ τὸ κλίμα τῆς χώρας αὐτῶν, ζοφῶδες ὂν, καὶ ὥς φησιν, "Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι &c." *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 12. *al.* 6. Similitèr *Dionysius* in Περιηγήσει·

> Ὀρθὸν Κιμμερίου διὰ Βοσπόρου, ᾧ παρὰ πολλοὶ
> Κιμμέριοι ναίουσιν ὑπὸ ψυχρῷ ποδὶ Ταύρου.
> *ver.* 167.

Ἔφορος δὲ τοῖς Κιμμερίοις προσοικειῶν τὸν τόπον, φησὶν αὐτοὺς ἐν καταγείοις οἰκίαις οἰκεῖν, ἃς καλοῦσιν ἀργίλλας, καὶ διά τινων ὀρυγμάτων παρ' ἀλλήλους τε φοιτᾶν, καὶ τοὺς ξένους εἰς τὸ μαντεῖον δέχεσθαι, πολὺ ὑπὸ γῆς ἱδρυμένον· ζῆν δ' ἀπὸ μεταλλείας καὶ τῶν μαντευομένων, καὶ τοῦ βασιλέως ἀποδείξαντος αὐτοῖς συντάξεις· εἶναι δὲ τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον ἔθος πάτριον μηδένα τὸν ἥλιον ὁρᾶν, ἀλλὰ τῆς νυκτὸς ἔξω πορεύεσθαι τῶν χασμάτων· καὶ διὰ τοῦτο τὸν Ποιητὴν περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὡς ἄρα "—— οὐδέ ποτ' "αὐτοὺς Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται." *Id. lib.* V. *pag.* 375. *al.* 244.

Digitized by Google

Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκτίνεσσιν,
Οὐδ' ὁπότ' ἂν στείχῃσι πρὸς οὐρανὸν ἀστερόεντα,
Οὔθ' ὅταν ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανόθεν προτράπηται·
Ἀλλ' ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ τέταται δειλοῖσι βροτοῖσι.
Νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐκέλσαμεν· ἐκ δὲ τὰ μῆλα
Εἱλόμεθ'· αὐτοὶ δ' αὖτε παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο
Ἤομεν, ὄφρ' ἐς χῶρον ἀφικόμεθ', ὃν φράσε Κίρκη.
Ἔνθ' ἱερήϊα μὲν Περιμήδης, Εὐρύλοχός τε,
Εἶχον· ἐγὼ δ' ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Βόθρον ὄρυξα, ὅσον τε πυγούσιον, ἔνθα καὶ ἔνθα·
Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὰς χεόμεν πᾶσιν νεκύεσσιν,

Caligine et nebulâ tecti: neque unquam eos
Sol lucidus aspicit radiis,
Neque cùm vadat ad cœlum stelliferum,
Neque cùm rursùs in terram de cœlo vertatur;
Sed nox perniciosa offunditur miseris mortalibus.
Navem quidem illuc profecti subduximus; pecudes autem
Exprompsimus; ipsique deindè propter fluentum Oceani
Ivimus, donec in locum pervenissemus, quem monuerat Circe.
Hîc victimas quidem Perimedes Eurylochusque
Tenebant; ego verò gladio acuto extracto à femore
Fossam fodi, magnitudine cubitalem quaquaversùs;
Circa eam autem libamina fundebamus omnibus manibus,

Ver. 15. —— *οὐδέ ποτ' αὐτοὺς Ἠέλιος.*]

Tum Sol pallentes haud unquam discutit umbras;
Nec cùm invectus equis altum petit æthera, nec cùm
Præcipitem Oceani rubro lavat æquore currum. *Virgil. Georg.* III. 357.

Est prope Cimmerios longo spelunca recessu
Mons cavus, ignavi domus et penetralia [Somni;
Quò nunquam radiis oriens mediusve cadensve
Phœbus adire potest. Nebulæ caligine mistæ
Exhalantur humo; dubiæque crepuscula lucis.
Ovid. Metam. lib. XI. *ver.* 592.

Cimmeriôn etiam obscuras accessit ad arces;
Queis nunquam candente dies apparuit ortu,
Sive supra terras Phœbus, seu curreret infra.
Tibullus, lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 64.

Ver. 16. —— *ἐπιδέρκεται.*] *Al. καταδέρκεται.* Cæterùm *Strabo, lib.* I. *pag.* 12. *al.* 6. citat *ἐπιλάμπεται.*

Ver. 17. Οὐδ'.] *Al.* Οὔθ'· ut versu sequenti.

Ibid. —— *ὁπότ' ἂν.*] *Al. ὁπόταν.*

Ver. 19. Ἀλλ' *ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ τέταται.*]

———— loca nocte silentia latè.
Æn. VI. 265.

Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ "νὺξ ὀλοὴ" πρὸς διαστολὴν ἐῤῥέθη τῆς κατὰ φύσιν νυκτός· ἐκείνη γὰρ ἀμβροσίη νὺξ λέγεται. Eustath.

Ver. 24. Εἶχον.] *Al.* Ἔσχον.

Ver. 25. 26. Βόθρον ὄρυξα, —— Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὰς *&c.*]

Haud procul egestâ scrobibus tellure duabus
Sacra facit; cultrosque in guttura velleris atri
Conjicit, et patulas perfundit sanguine fossas.
Tum super invergens liquidi carchesia Bacchi,
Æneaque invergens tepidi carchesia lactis. *Ovid. Metam. lib.* VII. *ver.* 243.

———— scalpere terram
Unguibus, et pullam divellere mordicùs agnam
Cœperunt; cruor in fossam confusus, ut indè
Manes elicerent, animas responsa daturas.
Horat. Sermon. lib. I. viii. 26.

Digitized by Google

Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ,
Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ πάλυνον.
Πολλὰ δὲ γουνούμην νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
Ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην, στεῖραν βοῦν, ἥτις ἀρίστη,
Ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν·
Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὄϊν ἱερευσέμεν οἴῳ
Παμμέλαν', ὃς μήλοισι μεταπρέπει ἡμετέροισι.
Τοὺς δ' ἐπεὶ εὐχωλῇσι λιτῇσί τε, ἔθνεα νεκρῶν,
Ἐλλισάμην, τὰ δὲ μῆλα λαβὼν ἀπεδειροτόμησα
Ἐς βόθρον, ῥέε δ' αἷμα κελαινεφές· αἱ δ' ἀγέροντο
Ψυχαὶ ὑπ' ἐξ Ἐρέβευς νεκύων κατατεθνειώτων,

Primùm mulso, posteà verò dulci vino,
Tertiò demùm aquâ; farinamque albam inspergebam.
Multùm autem supplicabam manium inanibus capitibus, *vovens*,
Reversum in Ithacam, sterilem bovem, quæcunque optima,
Sacrificaturum *me* in ædibus, pyramque impleturum bonis;
Tiresiæ verò seorsùm ovem sacrificaturum soli
Totum-nigrum, qui inter pecudes excellat nostras.
Hos verò postquam votis precibusque, gentes mortuorum,
Precatus sum; pecudes utique prehensas jugulavi
Super fossam, fluebat autem sanguis ater; congregabantur verò
Animæ ex Erebo manium defunctorum,

Inducit juvenem, ferroque cavere refossum
[murmur anhelans
Ocyùs urget humum, atque arcanum
Ordine mactari pecudes jubet ———.
Fundunt mella super, Bacchique et lactis honorem.
Silius Italicus, lib. XIII. *ver.* 427. 434.

Ἐμύθευον δ' οἱ πρὸ ἡμῶν ἐν τῷ Ἀόρνῳ τὰ περὶ τὴν νεκυΐαν τὴν Ὁμηρικήν· καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱστοροῦσιν ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσέα εἰς τοῦτο ἀφικέσθαι. *Strabo, Geograph. lib.* V. *pag.* 374. *al.* 244. à *Barnesio* citatus. Vide et *Maximum Tyrium, Dissertat,* XXVI.

Ibid. — πυγούσιον.] Vide suprà ad κ'. 517.

Ver. 26. —— χοὰς χέομεν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, χοὴν χεόμην· ut suprà κ'. 518. χοὴν χεῖσθαι. Et *Barnesius* hîc inter varias lectiones retulit χοὴν, ex *Henrico Stephano.*

Ibid. —— πᾶσιν νεκύεσσιν.] Vide suprà ad κ'. 518.

Ver. 28. ὕδατι· ἐπὶ.] Vide ad *Il.* σ'. 35. et ω'. 285.

Ver. 29. Πολλὰ δὲ γουνούμην νεκύων.]

Ignibus imponit sacris libamina prima
Voce vocans Hecaten ———
Æn. VI. 246.

Verba simul fundit, terrenaque numina poscit;
[regem.
Umbrarumque rogat raptâ cum conjuge
Ovid. Metam. lib. VII. *ver.* 248.

Ver. 30. —— στεῖραν βοῦν —— Ῥέξειν.]

—— sterilemque tibi, Proserpina, vaccam.
Æn. VI. 251.

Ver. 35. Ἐλλισάμην.] *Al.* Ἐλισάμην. Vide ad *Il.* ά. 4. et φ'. 71.

Ver. 36. —— αἱ δ' ἀγέροντο Ψυχαὶ ὑπ' ἐξ Ἐρέβευς.]

At cantu commotæ Erebi de sedibus imis
Umbræ ibant tenues, simulacraque luce carentum ——:
Matres, atque viri, defunctaque corpora vitâ
[que puellæ,
Magnanimûm heröum: pueri, innuptæ-
Impositique rogis juvenes ante ora parentum.
Virgil. Georgic. IV. 471. 475.

Huc omnis turba ad ripas effusa ruebat;
Matres, atque viri, *&c.*— *Æn.* VI. 305.

Ecce ruunt variæ species, et quicquid ab imo
Natum hominum extinctumque chao est.
Sil. Italic. lib. XIII. *ver.* 438.

Ver. 37. —— Ἐρέβευς.] Ita edidit *Barnesius;* quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus: Atque ita in vulgatis Editionibus scripta occurrit hæc vox, *Il.* θ'. 368. ί. 568. *Vulgg.* hoc in loco Ἐρέβους.

Ibid. —— νεκύων κατατεθνειώτων.] Ὅτι ἐν τῷ "—— νεκύων κατατεθνηώτων" περισπῶν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ "κατατεθνηώτων," καὶ ὁ περὶ

Νύμφαι τ', ἠΐθεοί τε, πολύτλητοί τε γέροντες,
Παρθενικαί τ' ἀταλαὶ, νεοπενθέα θυμὸν ἔχουσαι·
Πολλοὶ δ' οὐτάμενοι χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν,
Ἄνδρες ἀρηΐφατοι, βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες,
Οἳ πολλοὶ περὶ βόθρον ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος,
Θεσπεσίῃ ἰαχῇ· ἐμὲ δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει.
Δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα,
Μῆλα, τὰ δὴ κατέκειτ' ἐσφαγμένα νηλέϊ χαλκῷ,
Δείραντας κατακῆαι, ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,
Ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ Περσεφονείῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
Ἥμην, οὐδ' εἴων νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα
Αἵματος ἆσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Πρώτη δὲ ψυχὴ Ἐλπήνορος ἦλθεν ἑταίρου·
Οὐ γάρ πω ἐτέθαπτο ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης·

Sponsæque, cœlibesque, et multa-passi senes,
Virgunculæque tenellæ, recenti-luctu-affectum animum habentes:
Multi quoque vulnerati æratis hastis,
Viri in-bello-occisi, cruentata arma habentes;
Qui multi circa fossam obambulàbant aliundè alius,
Immenso clamore: me verò pallidus timor cepit.
Tum verò deindè socios adhortatus jussi,
Pecudes, quæ jam jacebant mactatæ sævo ferro
Excoriatas adolere, et vota-facere diis,
Fortique Plutoni, et horrendæ Proserpinæ.
At ego gladio acuto stricto à femore
Sedebam, neque sinebam manium inania capita
Ad-sanguinem propè accedere: priusquam Tiresiam sciscitatus-essem.
Prima verò anima Elpenoris venit socii;
Nondum enim sepultus erat sub terrâ spatiosâ:

διαστολὴν τινὰ κεῖται. *Eustath.* Sed vide ad *Il.* ή. 409.

Ver. 38. — 43. Νύμφαι τ', ἠΐθεοι τε &c.] Nonnulli, notante *Scholiaste*, versus hosce sex repudiant: Rationibus parùm idoneis. Vide et suprà ad *ver.* 36.

Ver. 41. —— βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες.] Δοκοῦντα βεβροτῶσθαι, ὅ ἐστιν ἡμάχθαι. *Schol.*

Ver. 42. —— ἄλλοθεν ἄλλος.] *Al.* ἔνθα ϗ ἔνθα.

Ver. 44. Δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν.] Αὐτὸς γὰρ, ὡς ἡ Κίρκη ἔφη αὐτῷ, ἐπὶ τοῦ βόθρου μένει. *Schol.*

Ver. 47. Ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ.]

Tum Stygio regi nocturnus inchoat aras.
Æn. VI. 252.

Ver. 48. Αὐτὰρ ἐγὼ ξίφος ὀξὺ.] *Al.* Αὐτὸς δὲ ξίφος.

Corripit hìc subità trepidus formidine ferrum
Æneas, strictamque aciem venientibus offert.
Æn. VI. 291.

Vide et suprà ad κ'. 535.

Ver. 51. Πρώτη δὲ ψυχὴ Ἐλπήνορος ἦλθεν ἑταίρου.]

Ecce gubernator sese Palinurus agebat,
Qui Lybico nuper cursu, dum sidera servat,
Exciderat puppi ——. *Æn.* VI. 337.

At miser Elpenor tecto delapsus ab alto
Occurrit regi debilis umbra suo.
Ovid. Trist. lib. III. *Eleg.* iv. 19.

Ver. 52. Οὐ γάρ πω ἐτέθαπτο.] Ὅτι δόξα ἦν τοῖς Ἕλλησι τὰς τῶν ἀθάπτων ψυχὰς μὴ ἀναμίγνυσθαι ταῖς λοιπαῖς. *Eustath.* Vide ad *Il.* ψ'. 71. Οὐδένα ἐρῷ τῶν παρὰ τῷ Κύκλωπι, ἢ ἐν Λαιστρυγονίᾳ ἀπολομένων· οὗτοι γὰρ, οὐ ϗ ἀθέσμως, ἀλλ' οὐ ἐτάφησαν. *Schol.* ad *ver.* 57. infrà.

Digitized by Google

Σῶμα γὰρ ἐν μεγάρῳ Κίρκης κατελείπομεν ἡμεῖς
Ἄκλαυστον καὶ ἄθαπτον· ἐπεὶ πόνος ἄλλος ἔπειγε.
Τὸν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδὼν, ἐλέησά τε θυμῷ,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Ἐλπῆνορ, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα;
Ἔφθης πεζὸς ἐὼν, ἢ ἐγὼ σὺν νηῒ μελαίνῃ;
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οἰμώξας ἠμείβετο μύθῳ·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἆσέ με δαίμονος αἶσα κακὴ, καὶ ἀθέσφατος οἶνος·
Κίρκης δ' ἐν μεγάρῳ καταλέγμενος οὐκ ἐνόησα
Ἄψοῤῥον καταβῆναι, ἰὼν ἐς κλίμακα μακρὴν,
Ἀλλὰ καταντικρὺ τέγεος πέσον· ἐκ δέ μοι αὐχὴν
Ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' ἄϊδόσδε κατῆλθε.
Νῦν δέ σε τῶν ὄπιθεν γουνάζομαι, οὐ παρεόντων,

Cadaver enim in ædibus Circes reliqueramus nos
Indefletum et insepultum, quoniam labor alius urgebat.
Illum quidem ego flevi conspicatus, miseratusque sum animo,
Et ipsum allocutus verba alata dixi;
" Elpenor, quo-pacto venisti sub caliginem obscuram?
" Priùs-venisti, pedes cùm-fueris, quàm ego cum navi nigrâ?"
Sic dixi: ille verò mihi plorans respondebat sermone;
" Generose Laërtiade, consiliis-abundans Ulysses,
" Læsit me dæmonis fatum malum, et copiosum vinum:
" Circes autem in domo cubans non adverti,
" Retrorsùm ut-descenderem, profectus ad scalam longam,
" Sed rectà de tecto decidi; mihique cervix
" Ex articulis fracta est: anima verò ad inferos descendit.
" Nunc verò te per eos qui pone-te-sunt, oro, non præsentes,

Ver. 53. Σῶμα γὰρ ἐν μεγάρῳ.] Τὸ μὲν γὰρ τῶν ζώντων ἀεὶ δέμας προσαγορεύει ["Ομηρος]· —— τὸ δὲ ἀποβεβληκὸς τὴν ψυχὴν, οὐδὲν ἄλλο, ἢ σῶμα καλεῖ· ὡς ἐν τούτοις, —— " Σῶμα " γὰρ ἐν Κίρκης μεγάρῳ κατελείπομεν ἡμεῖς." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 15.

Ibid. —— ἐν μεγάρῳ Κίρκης.] Apud *Dionysium*, ἐν Κίρκης μεγάρῳ.

Ver. 54. et 72. Ἄκλαυστον.] *Al.* Ἄκλαυτον.

Ver. 55. Τὸν μὲν ἐγώ.]

Hunc ubi vix multâ mœstum cognovit in umbrâ.
Sic prior alloquitur: Quis te, Palinure, Deorum
Eripuit nobis? —— *Æn.* VI. 340.

Vide et infrà ad *ver.* 170.

Ver. 57. Ἐλπῆνορ.] *Al.* Ἐλφήνορ.

Ver. 58. —— πεζὸς ἐών.] *Al.* πεζὸς ἰὼν et ποσσὶν ἰών.

Ver. 61. Ἆσέ με δαίμονος αἶσα.] Vide suprà ad ά. 33.

Ver. 62. —— καταλέγμενος.] Vide ad *Il.* β'. 515.

Ver. 65. —— ἄϊδόσδε κατῆλθε.] *Al.* ἄϊδόσδε βεβήκει.

Ver. 66. Νῦν δέ σε τῶν ὄπιθεν γουνάζομαι, οὐ παρεόντων.] Λείπει ἡ " πρὸς·" ἵν' ᾖ, πρὸς τῶν οὐ παρόντων γουνάζομαι, ἱκετεύω ὡς πρὸς τῶν θεῶν, καὶ πρὸς Διός. *Schol.*

Quod te per cœli jucundum lumen, et auras,
Per genitorem oro, per spem surgentis Iüli;
Eripe me his, invicte, malis; aut tu mihi terram
Injice, namque potes; portusque require Velinos. *Æn.* VI. 363.

Vide et infrà ad *ver.* 72.

Ibid. —— τῶν ὄπιθεν.] Τῶν καταλελειμμένων οἴκοι, τῶν οὐ παρεόντων. *Schol.* *Spondanus* verò per istud " τῶν ὄπιθεν" Ulyssis socios intelligi arbitratur. Minùs rectè.

Digitized by Google

Πρός τ' ἀλόχου, καὶ πατρὸς, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα,
Τηλεμάχου θ', ὃν μοῦνον ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπες·
Οἶδα γὰρ, ὡς ἐνθένδε κιὼν δόμου ἐξ 'Αΐδαο,
Νῆσον ἐς Αἰαίην σχήσεις εὐεργέα νῆα·
Ἔνθα σ' ἔπειτα, ἄναξ, κέλομαι μνήσασθαι ἐμεῖο·
Μή μ' ἄκλαυστον, ἄθαπτον, ἰὼν ὄπιθεν καταλείπειν,
Νοσφισθεὶς, μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι·
'Αλλά με κακκῆαι σὺν τεύχεσιν, ἅσσα μοι ἐστὶν,
Σῆμά τε μοι χεῦαι, πολιῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης;
'Ανδρὸς δυστήνοιο, καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι·
Ταῦτά τέ μοι τελέσαι, πῆξαί τ' ἐπὶ τύμβῳ ἐρετμὸν,
Τῷ καὶ ζωὸς ἔρεσσον, ἐὼν μετ' ἐμοῖς ἑτάροισιν.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ταῦτά τοι, ὦ δύστηνε, τελευτήσω τε καὶ ἔρξω.

" Per uxoremque, et patrem, qui te nutrivit, parvulus cùm esses,
" Telemachumque, quem unicum in ædibus reliquisti:
" Novi enim, quòd hinc profectus ex domo Plutonis,
" Insulam in Ææam appelles fabrefactam navem:
" Ibi te deindè, rex, hortor recordari meî,
" Nè me indefletum, insepultum, profectus ponè relinquas,
" Digressus; nequà tibi deorum indignatio fiam:
" Sed me combure cum armis, quæcunque mihi sint,
" Tumulumque mihi aggere cani in littore maris,
" Viri infelicis; etiam posteris audiendum:
" Hæc mihi perfice, figeque super sepulchrum remum,
" Quo etiam vivus remigabam, cùm essem apud meos socios."
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum;
" Hæc tibi, ô infelix, perficiam et expediam."

Ver. 67. Πρὸς τ' ἀλόχου, καὶ πατρὸς.] Οὐ προσίθηκε τὴν μητέρα· ὁρᾷ γὰρ τὴν ψυχὴν αὐτῆς. *Schol.*

Ibid. —— ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα.] Ita rectè restituit *Barnesius*. Eadem enim phrasis occurrit, *Iliad.* χ'. 480. ὅ μ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐοῦσαν. Quin et MS. à *Tho. Bentleio* collatus, cum *Barnesio* hîc legit, ὅ σ' ἔτρεφε. *Vulgg.* ὅς ἔτρεφε.

Ver. 72. Μή μ' ἄκλαυστον, ἄθαπτον.]

Unum hoc —————— óro
Corpus humo patiare tegi —.
Æn. X. 903.

Sed sine funeribus caput hoc, sine honore sepulchri,
Indeploratum barbara terra teget?
Ovid. Trist. lib. III. *Eleg.* iii. 45.

——— vagæ ne parce malignus arenæ
Ossibus et capiti inhumato
Particulam dare —————.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxviii. *ver.* 23.

Τὸς δὲ Μήδους 'Αθηναῖοι μὲν θάψαι λέγουσιν, ὡς πάντως ὅσιον ἀνθρώπου νεκρὸν γῇ κρύψαι. *Pausan. Attic. lib.* I. *cap.* 32. Cæterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plutarchus*; Ὅσοι μὲν τοι τὸν θάνατον ὡς οἰκτρὸν, ἢ τὴν ἀταφίαν ὡς δεινὸν, ὀλοφυρόμενοι καὶ δεδιότες, φωνὰς ἐξενηνόχασι, " Μή μ' ἄκλαυστον, ἄθαπτον, ἰὼν " ὄπιθεν καταλείπης" —— αὗται πεπονθότων εἰσὶ καὶ προσεαλωκότων ὑπὸ δόξης καὶ ἀπάτης. Διὸ μᾶλλον ἅπτονται καὶ διαταράττουσιν ἡμᾶς ἀναπιμπλαμένους τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀσθενείας ἀφ' ἧς λέγονται. *De audiendis Poëtis.*

Ver. 73. —— μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι.]

——— precibus non linquar inultis,
Teque piacula nulla resolvent.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxviii. 33.

Ver. 76. 'Ανδρὸς δυστήνοιο.] Τὸ δὲ, " ἀνδρὸς " δυστήνοιο," καινότερον πέφρασται· τὸ γὰρ κοινὸν οὕτω, " Σῆμα τε μοι χεῦαι, ἀνδρὶ δυστήνῳ." *Eustath.* De hujusmodi Syntaxi, vide suprà ad ί. 256. et ad *Il.* ξ'. 141.

Ver. 78. —— μετ' ἐμοῖς.] *Al.* μετὰ σοῖσι. Minùs rectè.

Ver. 80. Ταῦτά τοι, ὦ δύστηνε, τελευτήσω.]

4

Digitized by Google

Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβομένω στυγεροῖσιν
Ἥμεθ'· ἐγὼ μὲν ἄνευθεν ἐφ' αἵματι φάσγανον ἴσχων·
Εἴδωλον δ' ἑτέρωθεν ἑταίρου πόλλ' ἀγόρευεν.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ μητρὸς κατατεθνειυίης,
Αὐτολύκου θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀντίκλεια,
Τὴν ζωὴν κατέλειπον, ἰὼν εἰς Ἴλιον ἱρήν.
Τὴν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδὼν, ἐλέησά τε θυμῷ·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς εἴων προτέρην, πυκινόν περ ἀχεύων,
Αἵματος ἆσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Θηβαίου Τειρεσίαο,
Χρύσεον σκῆπτρον ἔχων, ἐμὲ δ' ἔγνω καὶ προσέειπεν·

Nos quidem sic verbis alternantes tristibus
Sedebamus; ego quidem super sanguine gladium tenens;
Simulachrum verò ex-alterâ-parte socii multa loquebatur.
Supervenit autem anima matris defunctæ,
Autolyci filia magnanimi Anticlea,
Quam vivam reliqui, profectus ad Ilium sacram.
Hanc quidem ego flevi conspicatus, miseratusque sum animo:
Sed neque sic sinebam priorem, valdè licèt dolens,
Ad sanguinem propè accedere, antequam Tiresiam sciscitatus-essem.
Supervenit verò anima Thebani Tiresiæ,
Aureum sceptrum tenens: me autem agnovit et allocuta est;

Haud ulla ante tuam, quanquam non parva fatigent,
Curarum prior extiterit ———.
Silius Ital. lib. XIII. 467.

Ver. 83. —— ἀγόρευεν.] Ita *Henricus Stephanus* et Vulgati. *Barnesius* autem ex *Scholiaste* et ex Exemplaribus nonnullis edidit ἀγορεῦον· Ad sententiæ constructionem non malè.

Ver. 84. 86. Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ μητρὸς — Τὴν ζωὴν κατέλειπον.]

Vidi ————————
Sospes digresso quæ mihi mater erat.
Rettulit illa domûs eadem mala; meque querentem
Fugit ab amplexu ter resoluta meo.
Auli Sabini Epist. Ulyssis Penelopæ, ver. 63.

Vide infrà ad *ver.* 205.

Ver. 85. Αὐτολύκου θυγάτηρ.] Ὁ λόγος ἦν, Ἀντίκλειαν διὰ τὸν πόθον τοῦ παιδὸς, βρόχῳ ἑαυτὴν ἐξαγαγεῖν τοῦ βίου. *Schol.* à *Barnesio* emendatus. Vide infrà ad *ver.* 202.

Ver. 90. 91. Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ——, Χρύσεον σκῆπτρον ἔχων.] De hâc constructione *Eustathius*; Ἀπεδόθη —— πρὸς τὸ σημαινόμενον, τὸ "ὁ Τειρεσίας." Et *Dionysius Halicarnassensis*; Πολλάκις δὲ καὶ μέτρου χάριν ἐναλλάσσει τὰ γένη· ὡς ἐν τούτῳ, [*Odyss.* ά. 125.] "Δῶρον τοι καὶ ἐγὼ, τέκνον φίλε, τοῦτο δίδωμι" τὸ μὲν γὰρ, "τέκνον," οὐδέτερον ὄνομα· ἐπήνεγκε δὲ ἀρσενικὸν, τὸ φίλε, πρὸς τὸ πρόσωπον ἀποδόνας τὸν λόγον.——Τῆς δὲ αὐτῆς ἀναλογίας κἀκεῖνο ἔχεται, "Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Θηβαίου Τειρεσίαο, Σκῆπτρον ἔχων" τὸ γὰρ "ἔχων" οὐ πρὸς τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ πρὸς τὸ γένος τοῦ σώματος τουτέστι πρὸς τὸν Τειρεσίαν, ἥρμοσε. Πολλάκις γὰρ οὐ πρὸς τὸν λόγον, ἀλλὰ πρὸς τὸ σημαινόμενον ποιεῖται τὴν ἀπάντησιν. Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. Notandum autem hoc in loco Syntaxin hanc nequaquam Metri gratiâ usurpatam; quippè, ut rectè observat *Eustathius*, æquè tulisset versus σκῆπτρον ἔχουσ'. Quin et alibi occurrit similis constructio:

Ὣς εἰπὼν, δεσμὸν ἀνίει μένος Ἡφαίστοιο.
Odyss. Θ'. 359.

—— μείδησεν δ' ἱερὴ ἲς Τηλεμάχοιο,
Ἐς πατέρ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδὼν· —— π'. 476.

Ubi itidem æquè tulisset versus (si ita voluisset Poëta), "Ὣς εἰποῦσ', et ὀφθαλμοῖσιν ἰδοῦσ'. Simili porrò constructione utitur *Aristophanes*;

—— ἀλλ' εἶα τέκεα θρεμμάτ' ἐπαναβοῶντες,
Βληχώμενοί τε ————————.
Plutus, Act. II. *Scen.* i. *ver.* 41.

Vide et ad ζ'. 157. item *Porphyrium, Quæst. Homeric.* 7. *sub fine.*

Ver. 91. Χρύσεον.] Pronuntiabatur Χρύσεον.

Ibid. —— καὶ προσέειπεν.] Post hunc versum inserit *Barnesius* et *Eustathio*;

Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ.

Rationibus, ut videtur, haud satis idoneis

Digitized by Google

Τίπτ' αὖτ', ὦ δύστηνε, λιπὼν φάος ἠελίοιο,
Ἤλυθες, ὄφρα ἴδῃς νέκυας καὶ ἀτερπέα χῶρον;
Ἀλλ' ἀποχάζεο βόθρου, ἄπισχε δὲ φάσγανον ὀξὺ,
Αἵματος ὄφρα πίω, καί τοι νημερτέα εἴπω.
Ὣς φάτ'· ἐγὼ δ' ἀναχασσάμενος, ξίφος ἀργυρόηλον
Κουλεῷ ἐγκατέπηξ'· ὁ δ' ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινὸν,
Καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προσηύδα μάντις ἀμύμων·
Νόστον δίζηαι μελιηδέα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
Τὸν δέ τοι ἀργαλέον θήσει θεός· οὐ γὰρ ὀΐω
Λήσειν Ἐννοσίγαιον, ὅ τοι κότον ἔνθετο θυμῷ,
Χωόμενος, ὅτι οἱ υἱὸν φίλον ἐξαλάωσας.
Ἀλλ' ἔτι μέν γε καὶ ὧς, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε,
Αἴκ' ἐθέλῃς σὸν θυμὸν ἐρυκακέειν καὶ ἑταίρων,
Ὁππότε δὴ πρῶτον πελάσῃς εὐεργέα νῆα
Θρινακίῃ νήσῳ, προφυγὼν ἰοειδέα πόντον·
Βοσκομένας δ' εὕρητε βόας καὶ ἴφια μῆλα

" Quid verò, ô infelix, relicto lumine solis,
" Venisti, ut videas manes et inamabilem locum?
" Verùm recede à fossâ, amoveque gladium acutum,
" Ut de-sanguine bibam, et tibi vera dicam."
Sic dixit: ego verò retrogressus gladium argenteis-clavis-distinctum
Vaginæ infixi: at postquam bibisset sanguinem nigrum,
Tum sanè deinceps me verbis alloquebatur vates eximius;
" Reditum quæris dulcem, illustris Ulysses;
" Hunc verò tibi difficilem faciet deus: non enim puto
" Latiturum *te* Neptunum, qui in-te iram reposuit animo,
" Iratus, quòd ei filium charum excæcâsti.
" Verùm adhuc quidem et sic, mala licèt patientes, perveneritis,
" Si velis tuum animum cohibere et sociorum,
" Quandò scilicèt primùm appuleris fabrefactam navem
" Trinacriam ad insulam, elapsus obscurum pontum:
" Pascentesque inveneritis boves et pingues pecudes

Ver. 93. —— ἴδῃς.] *Al.* ἴδῃ.

Ver. 101. Λήσειν Ἐννοσίγαιον, ὅ τοι κότον ἔνθετο θυμῷ.] Dubitavit Vir eruditus *Isaacus Causabonus* (notante *Barnesio*) an "ὅ" hoc in loco "*pro ὃν, ut ὅ ενκα, pro ὅν ενεκα, et similia,*" positum sit. Quod fieri non posse contendit *Barnesius*. Quin et si fieri posset, huic tamen loco minimè congrueret. Nam ut istud Λήσειν — κότον (quod voluit vir eruditus) "*iræ oblivisci*" intelligatur, ferri (ut opinor) nequit. Quippe "Λήσειν" apud Poëtam, voce *Activâ*, "*latere*," non "*oblivisci*," significat. Vide infrà ad *ver.* 125. et ad *v.* 393 Cæterùm "ὅ" (ut rectè notavit *Barnesius*) pro "ὅς" hîc usurpatur: Neque hoc inusitatum. Vide suprà ad *ver.* 67. item ad *Il.* ά. 388. et γ'. 351. Sic apud *Euripidem*;

—— ἔρως, ὃ κατ' ὀμμάτων
Στάζεις πόθον ——.
Hippolyt. Coron. ver. 525.

Ver. 103. Ἀλλ' ἔτι μὲν γε ϗ ὧς.] *Al.* ἔτι μὲν κε. Cæterùm *Barnesius* legendum conjicit Ἀλλὰ δέμενγε ϗ ὧς, vel δέμονδε. Atqui vim (ut opinor) hîc habet vocula ἔτι non omittendam.

Ver. 105. Ὁππότε δὴ.] *Al.* Ὁππότε κεν.

Ibid. —— πελάσῃς.] Apud *Scholiastes* πελάσσῃς.

Ver. 106. Θρινακίῃ.] Τῇ Σικελίᾳ ἐπεὶ τρία ἔχει ἀκρωτήρια, Πέλωρον, Πάχυνον, Λιλύβαιον, *Schol.* Atque hinc apud Latinos appellatur *Trinacria;* Uti et notavit *Barnesius.* Vide *Ovid. Metamorph. lib.* V. *ver.* 346. &c.

Digitized by Google

Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει·
Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς, νόστου τε μέδηαι,
Καί κεν ἔτ' εἰς Ἰθάκην, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε·
Εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον
Νηΐ τε, καὶ ἑτάροις· αὐτὸς δ' εἴπερ κεν ἀλύξῃς,
Ὀψὲ κακῶς νεῖαι, ὀλέσας ἀπὸ πάντας ἑταίρους,
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης· δήεις δ' ἐν πήματα οἴκῳ,
Ἄνδρας ὑπερφιάλους, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν,
Μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον, καὶ ἕδνα διδόντες·
Ἀλλ' ἦτοι κείνων γε βίας ἀποτίσεαι ἐλθών.
Αὐτὰρ ἐπεὶ μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσι
Κτείνῃς, ἠὲ δόλῳ, ἢ ἀμφαδὸν ὀξέϊ χαλκῷ,

" Solis, qui omnia videt et omnia audit.
" Has si quidem illæsas sinas, reditûsque memor sis,
" Etiam adhuc in Ithacam, mala licèt patientes, perveneritis:
" Sin lædas, tum tibi prædico exitium
" Navique et sodalibus: ipse verò etiam si effugeris,
" Serò malè redibis, amissis omnibus sociis,
" Nave in alienâ; inveniesque mala domi,
" Viros superbos, qui tibi victum comedunt,
" Ambientes divinam uxorem, et munera dantes:
" Sed sanè illorum injurias ulcisceris cùm adveneris.
" Cæterùm postquam procos in ædibus tuis
" Interfeceris, sive dolo, sive palàm acuto ferro;

Ver. 109. Τὰς εἰ μὲν κ' ἀσινέας ἐάᾳς,] Ἡγεῖται μέντοι καὶ αὐτὸς [Ὅμηρος] —— ὐ πάντα καθ' εἱμαρμένην παραγίνεσθαι, ἀλλὰ τὶ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι· ὧν ὑπάρχειν μὲν τὸ ἑκύσιον, τύτῳ δὲ πως συνάπτειν τὸ κατηναγκασμένον, ὅταν τὶς πράξας ὃ βύλεται, εἰς ὃ μὴ βύλεται ἐμπέσῃ. Καὶ ταῦτα σαφῶς ἐν πολλοῖς δεδήλωκεν· ὥστε καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἑκατέρας τῆς Ποιήσεως· ἐν μὲν τῇ Ἰλιάδι λέγων τὴν ὀργὴν τῦ Ἀχιλλέως αἰτίαν τῆς ἀπωλείας τῶν Ἑλλήνων γενέσθαι. καὶ τότε τὴν Διὸς βύλησιν ἐπιτελεσθῆναι· ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ, τὺς ἑταίρυς τῦ Ὀδυσσέως [*Odyss.* ά. 7.] διὰ τὴν αὐτῶν ἀβυλίαν ὀλέθρῳ περιπεσεῖν· ἐξήμαρτον γὰρ ἁψάμενοι τῶν ἱερῶν τῦ ἡλίυ βοῶν, ἐξὸν ἀποσχέσθαι καὶ γὰρ ἦν προειρημένον, " Τὰς εἰ μὲν κ' ἀσινέας " ἰάσῃς &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρυ ποιήσεως, § 14. Porrò Vulgati hoc in loco habent Τὺς εἰ μὲν κ' ἀσινέας· *Barnesius* autem ex *Scholiis Victorianis* ad *Iliad.* ά. edidit Τὰς· Quæ lectio, ut ipse annotat, firmatur tum ex præcedente Βοσκομένας, *ver.* 107. tùm ex μ'. 137. infrà, ubi idem versus occurrit, et vulgò editum est Τάς. Cum *Barnesio* etiam hîc faciunt MS. à *Tho. Bentleio* collatus, et *Dionysius*, loco jam citato.

Ibid. —— ἰάᾳς.] Apud *Dionysium*, ἰάσῃς. Quae si vera sit lectio, pronuntiandum erit ἄσῃς· penultimam enim necessariò producit. Vide ad *Il.* δ'. 42.

Ibid. — νόστυ τε.] Apud *Dionysium*, νόστυ δὲ.

Ver. 109. 111. —— ἀσινέας — σίνηαι.] Quâ analogiâ ex λύω fit ἄλῠτος· ex κρίνω, ἄκρῐτος· ex τίω, ἄτῐτος· ex μαρτῡρομαι, ἀμάρτῠρος· eâdem ex σῑνομαι fit ἀσῐνής. Vide ad *Il.* ά. 314. et 338. Caeterùm pronuntiabatur ἀσινέας, ac si scriptum fuisset ἀσινᾶς, vel ἀσινεῖς.

Ver. 113. Ὀψὲ κακῶς νεῖαι.] Ἐπὶ γὰρ τῷ τῶν βοῶν τολμήματι, ἑπτὰ ἔτη ὅλα παρὰ Καλυψῷ διατρίβει· καὶ πάλιν ναυαγήσας πρὸς τὺς Φαίακας προσβράττεται. *Schol.*

Ver. 113. 114. —— κακῶς νεῖαι —— δήεις δ' ἐν πήματα οἴκῳ.] Hinc apud *Horatium*, *Ulysses Tiresiam* alloquens;

—— O nulli quicquam mentite, vides ut
Nudus inopsque domum redeam, te vate; neque illic
Aut Apotheca procis intacta est, aut pecus: — *Sermon. lib.* II. *Sat.* v. 5.

Ver. 118. —— ἐπεὶ.] *Al.* ἐπὴν.

Ver. 119. —— ἠὲ δόλῳ, ἢ ἀμφαδὸν.]

—— dolus, an virtus, quis in hoste requirat? *Æn.* II. 390.

Digitized by Google

Ἔρχεσθαι δὴ ἔπειτα, λαβὼν εὐῆρες ἐρετμὸν,
Εἰσόκε τοὺς ἀφίκηαι, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν
Ἀνέρες, οὐδέ θ᾽ ἅλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν·
Οὐδ᾽ ἄρα τοί γ᾽ ἴσασι νέας φοινικοπαρήους,
Οὐδ᾽ εὐήρε᾽ ἐρετμὰ, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.
Σῆμα δέ τοι ἐρέω μάλ᾽ ἀριφραδὲς, οὐδέ σε λήσει·
Ὁππότε κεν δή τοι ξυμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης
Φήῃ ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν ἀνὰ φαιδίμῳ ὤμῳ,
Καὶ τότε δὴ γαίῃ πήξας εὐῆρες ἐρετμὸν,
Ῥέξας ἱερὰ καλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι,
Ἀρνειὸν, ταῦρόν τε, συῶν τ᾽ ἐπιβήτορα κάπρον,
Οἴκαδ᾽ ἀποστείχειν, ἔρδειν θ᾽ ἱερὰς ἑκατόμβας
Ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Πᾶσι μάλ᾽ ἑξείης· θάνατος δέ τοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ

" Proficiscere deindè, sumpto fabrefacto remo,
" Donec ad illos perveneris, qui haud nôrunt mare
" Viri, neque sale conditum cibum comedunt;
" Neque sanè hi nôrunt naves proras-rubras-habentes,
" Neque fabrefactos remos, qui utique alæ navium sunt.
" Signum verò tibi dicam valdè manifestum, neque te latebit;
" Quandò utique tibi obviam factus alius viator
" Dixerit *te* ventilabrum habere super splendido humero,
" Tum sanè terræ infixo fabrefacto remo,
" Factisque sacris eximiis Neptuno regi,
" Ariete, tauroque, suumque marito verre,
" Domum revertere, faciasque sacras hecatombas
" Immortalibus diis, qui cœlum latum habitant,
" Omnibus prorsùs ordine: mors verò tibi ex mari ipsi

Ver. 120, —— δὴ ἔπειτα.] Ita *Barnesius*. *Al.* δ᾽ ἤπειτα, et δὲ ἔπειτα.

Ver. 121. —— οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν Ἀνέρες, οὐδὲ θ᾽ ἅλεσσι.] Καρχηδονίων, οἳ θαλάσσης τῶν τότε βαρβάρων μάλιστα εἶχον ἐμπειρίαν, Τύριοι Φοίνικες τὸ ἀρχαῖον ὄντες, τούτων ἐναντία ἐπήρθη ναυμαχῆσαι [ὁ Πύῤῥος], τοῖς Ἠπειρώταις χρώμενος, οἳ μηδὲ ἁλούσης Ἰλίου θάλασσαν οἱ πολλοὶ, μηδὲ ἁλσὶν ἠπίσταντό πω χρῆσθαι. Μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ Ὁμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσείᾳ· " Οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν Ἀνέρες, οὐ" δὲ θ᾽ ἅλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν." *Pausan. lib.* I. *cap.* 12. *in fine.*

Ver. 122. Ἀνέρες.] *Al.* Ἀνέρας. Ut infrà ψʹ. 270.

Ibid. οὐδὲ θ᾽ ἅλεσσι.] *Strabo, Geograph. lib.* XIV. citat οὐδ᾽ ἴδ᾽ ἅλεσσι.

Ver. 123. —— νέας φοινικοπαρήους.]

——— pictasque innare carinas.
Æn. VIII. 93.

Ver. 125. Σῆμα δέ τοι ἐρέω.]

Signa tibi dicam, tu condita mente teneto.
Æn. III. 388.

Ibid. —— οὐδέ σε λήσει.] Vide suprà ad *ver.* 101.

Ver. 127. —— ἀθηρηλοιγὸν.] Τῶν ἀθήρων ὀλοθρευτικὸν ὄργανον· ἀθῆρες γὰρ λέγονται κυρίως τῶν ἀσταχύων τὰ ἄκρα· λέγει δὲ τὸ πτύον, [*Il.* νʹ. 588.] Ὁ μέν τοι Σοφοκλῆς ἀπεδείξατο τῆς Ἀθήρης κίνηθρον, λέγων οὕτως· " Ὤμοις " ἀθηρόβρωτον ὄργανον φέρων." *Schol.*

Ibid. ——— ἔχειν ἀνὰ.] *Al.* ἴχειν ἐπ᾽ ἀνὰ.

Ver. 129. Ῥέξας.] *Al.* Ἔρξας· Ut infrà ψʹ. 277. Ἔρξανθ᾽.

Ver. 133. ——— θάνατος δέ τοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ.] Οἱ νεώτεροι τὰ περὶ Τηλέγονον ἀνέπλασαν, τὸν Κίρκης καὶ Ὀδυσσέως· ὃς δοκεῖ κατὰ ζήτησιν τοῦ πατρὸς εἰς Ἰθάκην ἐλθὼν, ὑπ᾽ ἀγνοίας τὸν πατέρα διαχρήσασθαι τρυγόνος κέντρῳ. *Schol.*

Ἔνθα τὸν αἰολόμητιν Ὀδυσσέα, μυρία πόντῳ
Ἄλγεα μετρήσαντα πολυκμήτοισιν ἀέθλοις,
Τρυγὼν ἀλγινόεσσα θεῆ κατενήρατο ῥιπῇ.
Oppian. Halieutic. lib. II. 503.

Similitèr *Nicander*;

Digitized by Google

Ἀβληχρὸς μάλα τοῖος ἐλεύσεται, ὅς κέ σε πέφνῃ
Γήρᾳ ὕπο λιπαρῷ ἀρημένον· ἀμφὶ δὲ λαοὶ
Ὄλβιοι ἔσσονται· τάδε τοι νημερτέα εἴρω.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Τειρεσίη, τὰ μὲν ἄρ που ἐπέκλωσαν θεοὶ αὐτοί.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Μητρὸς τήνδ' ὁρόω ψυχὴν κατατεθνειυίης·
Ἡ δ' ἀκέουσ' ἧσται σχεδὸν αἵματος, οὐδὲ ἂν υἱὸν
Ἔτλη ἐσάντα ἰδεῖν, οὐδὲ προτιμυθήσασθαι.
Εἰπὲ, ἄναξ, πῶς κέν μ' ἀναγνοίη τοῖον ἐόντα.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ῥηΐδιόν τοι ἔπος ἐρέω, καὶ ἐπὶ φρεσὶ θείω·
Ὅντινα μέν κεν ἐᾷς νεκύων κατατεθνειώτων
Αἵματος ἄσσον ἴμεν, ὅδε τοι νημερτὲς ἐνίψει·
Ὧ δέ κ' ἐπιφθονέεις, ὅδε τοι πάλιν εἶσιν ὀπίσσω.

" Lenis admodùm talis adveniet, quæ te occidat
" Senectute sub molli confectum; circùm autem populi
" Felices erunt: hæc tibi vera dico."
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum;
" Tiresia, hæc quidem quodammodo decreverunt dii ipsi.
" Sed age mihi hoc dic et verè enarra,
" Matris hanc video animam defunctæ:
" Illa autem tacita sedet prope sanguinem, neque suum filium
" Dignata est palàm aspicere, neque alloqui.
" Dic, rex, quo-pacto me agnoscat talem esse."
Sic dixi: ille verò me rursùs respondens allocutus est;
" Facile tibi verbum dicam, et in mente ponam;
" Quemcunque quidem sinas manium defunctorum
" Ad-sanguinem propè accedere, ille tibi verum dicet;
" Cui verò invideas, ille tibi abibit retrò."

—— λόγος γε μὲν, ὥς ποτ' Ὀδυσσεὺς
Ἔφθιτο, λευγαλέοιο τυπεὶς ἁλίου ὑπὸ κέντρου.
[*Theriaca*, *ver.* 855.

Atque hinc *Podagra*, apud *Lucianum*;
Ἰθάκης ἄνακτα Λαερτιάδην Ὀδυσσέα
Ἐγὼ κατέπεφνον, ἐκ ἀκάνθα τρυγόνος.
Τραγοποδάγρα, *ver.* 260.

Vide *Ritterhus.* ad *Oppian. Halieutic.* II. 498.

Ibid. —— ἐξ ἁλὸς.] Διπλῆ ἀνάγνωσις· καὶ ἔξαλος προπαροξυτόνως, ἀντὶ τοῦ, ἔξω καὶ πόῤῥω τῆς θαλάσσης· καὶ, ἐξ ἁλὸς, διῃρημένως, διὰ τὸ τῆς τρυγόνος κέντρον, ᾧ ὁ Τηλέγονος ἀντὶ αἰχμῆς ἐχρῆτο. *Schol.*

Ver. 134. Ἀβληχρός.] Ἔοικε δὲ ὁ θάνατος ὕπνῳ, καὶ μάλα γε ἡδεῖ, καὶ ἀνωδύνῳ· καὶ οἷον οἱ Ποιηταὶ τὸν λυσιμελῆ φιλοῦσιν ὀνομάζειν, ἢ τὸν ἀβληχρόν. *Ælian. de Animal. lib.* IV. *cap.* 41. à *Barnesio* citatus.

Ibid. —— πέφνῃ.] *Al.* πέφνοι.

Ver. 135. Γήρᾳ ὕπο λιπαρῷ.] *Barnesius* edidit ὑπαὶ λιπαρῷ. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ibid. —— ἀμφὶ δὲ λαοὶ Ὄλβιοι ἔσσονται.] Μέρος δὲ πάντως εὐτυχίας βασιλεῖ τὸ μέγιστον, ὀλβίους ὑπ' αὐτῷ εἶναι τοὺς λαούς. Διὸ καὶ ἀλλαχοῦ φησίν. [infrà τ'. 114.] "Ἀρετῶσι δὲ λαοὶ "ὑπ' αὐτοῦ." *Eustath.*

Ibid. —— ἀμφὶ δὲ λαοί.] *Al.* ἀμφὶ δ' ἑταῖροι.

Ver. 136. —— εἴρω.] *Al.* βάζω.

Ver. 141. —— οὐδὲ ὃν υἱόν.] *Al.* οὐδ' ἐὸν υἱόν.

Ver. 143. —— πῶς κεν μ' ἀναγνοίη τοῖον ἐόντα.] *Al.* υἱὸν ἐόντα. *Al.* πῶς κεν με ἀναγνοίη τὸν ἐόντα.

Ver. 144. —— ἀμειβόμενος προσέειπεν.] *Al.* ἀμείβετο μάντις ἀμύμων.

Ver. 145. —— ἐπὶ φρεσὶ θείω.] *Al.* ἐνὶ φρεσὶ θήσω.

Digitized by Google

Ὣς φαμένη, ψυχὴ μὲν ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω
Τειρεσίαο ἄνακτος, ἐπεὶ κατὰ θέσφατ' ἔλεξεν.
Αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, ὄφρ' ἐπὶ μήτηρ
Ἤλυθε, καὶ πίεν αἷμα κελαινεφές· αὐτίκα δ' ἔγνω,
Καί μ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τέκνον ἐμὸν, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα,
Ζωὸς ἐών; χαλεπὸν δὲ τάδε ζωοῖσιν ὁρᾶσθαι·
Μέσσῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ καὶ δεινὰ ῥέεθρα,
Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα, τὸν οὔπως ἐστὶ περῆσαι,
Πεζὸν ἐόντ', ἢν μή τις ἔχῃ εὐεργέα νῆα.
Ἦ νῦν δὴ Τροίηθεν ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνεις
Νηΐ τε, καὶ ἑτάροισι, πολὺν χρόνον; οὐδέ πω ἦλθες
Εἰς Ἰθάκην; οὐδ' εἶδες ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκα;
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Μῆτερ ἐμὴ, χρειώ με κατήγαγεν εἰς Ἀΐδαο,
Ψυχῇ χρησόμενον Θηβαίου Τειρεσίαο.
Οὐ γάρ πω σχεδὸν ἦλθον Ἀχαιΐδος, οὐδέ πω ἁμῆς
Γῆς ἐπέβην, ἀλλ' αἰὲν ἔχων ἀλάλημαι ὀϊζὺν,

Sic locuta, anima quidem abiit domum Plutonis intrà
Tiresiæ regis, postquam vaticinia edixerat.
Ast ego illic manebam constantèr, donec mater
Advenit, et bibit sanguinem nigrum: statim verò agnovit,
Et me lugens verbis alatis allocuta est;
" Fili mi, quo-pacto venisti sub caliginem obscuram,
" Vivus cùm-sis? difficile nempè hæc viventibus videre;
" In-medio enim ingentes fluvii et gravia fluenta;
" Oceanus quidem primùm, quem nequaquam licet trajicere,
" Peditem, nisi quis habeat fabrefactam navem.
" Num jam demùm à Trojâ errans huc venis
" Cum navique, et sociis, longo tempore? necdum pervenisti
" In Ithacam? neque vidisti in ædibus uxorem?"
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum;
" Mater mea, necessitas detulit me in Plutonis ædes,
" Animam consulturum Thebani Tiresiæ.
" Nondum enim prope veni Achaïam, neque nostram
" Terram attigi; sed semper habens erro ærumnam,

Ver. 149. Ὣς φαμένη, ψυχὴ μὲν ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω.]

Hæc vates, Erebique cavis se rettulit umbris. *Sil. Ital. lib.* XIII. *ver.* 894.

Ver. 154. —— πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα, Ζωὸς ἐὼν:]

Sed te qui vivum casus, age, fare vicissim,
Attulerint: pelagine venis erroribus actus?
An monitu Divûm? an quæ te fortuna fatigat,
Ut tristes sine sole domos, loca turbida, adires? *Æn*, VI. 531.

Ver. 156. Μέσσῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ — Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα.] Ὅτι φανερῶς ἐνταῦθα ὁ Ποιητὴς δηλοῖ τὴν Ὀδυσσέως μυθικὴν εἰς ᾅδου κατέλευσιν ἐπὶ τὰ πέραν ἐκεῖθεν τέρματα γενέσθαι τοῦ Ὠκεανοῦ, ἔνθα καὶ τοὺς ἀστέρας δηλαδὴ φασὶν δύνειν. *Eustath.*

Ver. 157. Ὠκεανος μὲν πρῶτα:] Καὶ οὐκ ἐπήγαγε δεύτερα δὲ, καὶ τρίτα· ἅπερ δεῖ κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐκδέξασθαι οὕτως, οἷον ἵνα μὴ ἄλλον ποταμὸν ἢ ῥεῦμα λέγωμεν, αὐτὸν πρῶτον Ὠκεανόν. *Schol.*

Ibid. —— πρῶτα, τόν.] *Al.* πρῶτος, ὅν.

Digitized by Google

Ἐξ οὗ τα πρώτισθ' ἑπόμην Ἀγαμέμνονι δίῳ
Ἴλιον εἰς ἐΰπωλον, ἵνα Τρώεσσι μαχοίμην.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;
Ἦ δολιχὴ νοῦσος; ἢ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν;
Εἰπὲ δέ μοι πατρός τε, καὶ υἱέος ὃν κατέλειπον,
Ἦ ἔτι πὰρ κείνοισιν ἐμὸν γέρας, ἦέ τις ἤδη
Ἀνδρῶν ἄλλος ἔχει, ἐμὲ δ' οὐκ ἔτι φασὶ νέεσθαι.
Εἰπὲ δέ μοι μνηστῆς ἀλόχου βουλήν τε νόον τε,
Ἠὲ μένει παρὰ παιδὶ, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσει·
Ἦ ἤδη μιν ἔγημεν Ἀχαιῶν, ὅστις ἄριστος.
  Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο πότνια μήτηρ·
Καὶ λίην κείνη γε μένει τετληότι θυμῷ
Σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ὀϊζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
Φθίνουσιν νύκτες τε, καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
Σὸν δ' οὔπω τις ἔχει καλὸν γέρας· ἀλλὰ ἕκηλος
Τηλέμαχος τεμένη νέμεται, καὶ δαῖτας ἐΐσας

" Ex quo primùm secutus sum Agamemnonem nobilem
" Ad Ilium equis-aptum, ut cum Trojanis pugnarem.
" Sed age mihi hoc dic et verè narra,
" Quodnam te fatum domuit longum-somnum-adferentis mortis?
" An diuturnus morbus? an Diana sagittis-gaudens
" Suis mitibus telis superveniens occîdit?
" Dic item mihi et de-patre, et filio quem reliqui,
" An adhuc apud illos meum munus, an aliquis jam
" Virorum alius habeat; me autem non ampliùs putent rediturum.
" Dic etiam mihi nuptæ uxoris consiliumque mentemque,
" An maneat cum puero, et salva omnia custodiat;
" An jam eam duxerit Achivorum, quicunque optimus."
Sic dixi: statim verò respondebat veneranda mater;
" Et omninò illa quidem manet afflicto animo
" Tuis in ædibus; ærumnosæ autem ei sempèr
" Consumuntur noctesque diesque lachrymas-fundenti.
" Tuum verò nondum quis habet pulchrum munus; sed quietus
" Telemachus prædia colit, et convivia æqualia

Ver. 168. —— ἐΰπωλον.] *Al.* εὔπωλον.

Ver. 170. Τίς νυ σε κὴρ ἐδάμασσε.]

Quinam te, qui casus, ait, dux maxime, fessæ
Eripuit patriæ? ——
Sil. Ital. lib. XIII. 450.

Quis te, chare pater, cùm stabant Itala regna,
Exosus Latio Deus abstulit? ——
Id. ibid. 654.

Ver. 171. Ἦ δολιχὴ νοῦσος: ἢ Ἄρτεμις.] Ἡ δολιχὴ νόσος ἀντιδιαστέλλεται πρὸς τὸν ἐκ βολῆς Ἀρτέμιδος, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ Ἀπόλλωνος, γινόμενον θάνατον· ὡς τοῦ τοιούτου αἴφνης ἐπισυμβαίνοντος. *Eustath.* Cæterùm *Barnesius* edidit, νοῦσος γ'; ἢ Ἄρτεμις. Sed nihil opus.

Ver. 173. —— ὅν.] *Al.* ὅς.

Ver. 178. —— ἔγημεν.] Vide infrà ad *ver.* 272.

Ver. 183. —— ἕκηλος Τηλέμαχος τεμένη νέμεται.] Videtur nimirùm priùs oppetiisse *Anticlea*, quàm *Penelopen* Proci ambirent, *Ulyssesque* facultates diriperent.

Ver. 184. —— τεμένη.] *Al.* τεμένεα. Quod et ipsum pronuntiabatur τεμένη. Vide ad *Il.* ό. 339.

Digitized by Google

Δαίνυται, ἃς ἐπέοικε δικασπόλον ἄνδρ' ἀλεγύνειν·
Πάντες γὰρ καλέουσι· πατὴρ δὲ σὸς αὐτόθι μίμνει
Ἀγρῷ, οὐδὲ πόλινδε κατέρχεται· οὐδέ οἱ εὐναὶ,
Δέμνια, καὶ χλαῖναι, καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα·
Ἀλλ' ὅγε χεῖμα μὲν εὕδει, ὅθι δμῶες, ἐνὶ οἴκῳ,
Ἐν κόνι, ἄγχι πυρὸς, κακὰ δὲ χροῒ εἵματα εἷται·
Αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος, τεθαλυῖά τ' ὀπώρη,
Πάντῃ οἱ κατὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο
Φύλλων κεκλιμένων χθαμαλαὶ βεβλήαται εὐναί·
Ἔνθ' ὅγε κεῖτ' ἀχέων, μέγα δὲ φρεσὶ πένθος ἀέξει,
Σὸν πότμον γοόων· χαλεπὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἱκάνει.
Οὕτω γὰρ καὶ ἐγὼν ὀλόμην, καὶ πότμον ἐπέσπον·
Οὔτ' ἔμ' ἐνὶ μεγάροισιν ἐΰσκοπος Ἰοχέαιρα
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν·
Οὔτε τις οὖν μοι νοῦσος ἐπήλυθεν, ἥτε μάλιστα
Τηκεδόνι στυγερῇ μελέων ἐξείλετο θυμόν·
Ἀλλά με σός τε πόθος, σά τε μήδεα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ,

" Epulatur, quæ decet principem virum curare;
" Omnes enim invitant: pater autem tuus illic manet
" In agro, neque in urbem proficiscitur: neque ei lecti,
" Strata, et lænæ, et stragula splendida;
" Sed ille hieme quidem dormit, ubi mancipia, in domo,
" In pulvere, prope focum; vilibus verò corpori vestimentis indutus est:
" Ast ubi venerit æstasque, virensque autumnus,
" Undique illi per fertilem-partem vineæ vitiferæ
" Ex foliis delapsis humiles sternuntur lectuli:
" Hîc ille jacet dolens, ingentemque in mente dolorem auget,
" Tuum fatum deflens: molesta autem insuper senectus urget.
" Sic enim et ego perii, et fatum obii:
" Neque me in ædibus jaculatrix-certa Diana
" Suis mitibus telis superveniens interemit;
" Neque aliquis me morbus invasit, qui utique maximè
" Tabe invisâ ex membris tollere-solet animum:
" Sed me tuique desiderium, tuique curæ, inclyte Ulysses,

Ver. 186. Πάντες γὰρ καλέουσι.] Δοκεῖ δὲ ἀρχαῖον ἔθος εἶναι, εἰς δαῖτας δημοσίας προκαλεῖσθαι τοὺς βασιλεῖς τε καὶ τοὺς δικαστάς. *Eustath.* Cæterùm *Barnesius* hîc legendum conjicit, Πάντας γὰρ καλέουσι. "Non videtur verum," inquit, "*Telemachum* ab omnibus invitari; quare satius forsan esset, πάντας legere; quoniam ille, præter Procos, et alios quosvis hospitio exceperit: καλέουσι verò ad *Telemachi* servos refertur." Satìs invenuste.

Ver. 189. —— ἐνὶ οἴκῳ.] *Al.* κατὰ οἶκον.

Ver. 190. —— κόνι.] *Al.* κόνει.

Ibid. —— εἷται.] *Al.* ἧσται.

Ver. 193. —— βεβλήαται.] *Al.* βεβλήατο. Minùs rectè.

Ver. 195. Σὸν πότμον γοόων.] *Al.* Σὸν νόστον ποθέων.

Ver. 196. Οὕτω γὰρ καὶ ἐγὼν.] Οὐχ, ὡς οἱ νεώτεροι, ὅτι ἑαυτὴν ἀνήρτησεν, Ναυπλίου ψευδῶς μηνύσαντος θάνατον Ὀδυσσέως. *Schol.* Vide autem ad *ver.* 202. Cæterùm refertur hoc in loco vocula γὰρ non ad id quod jam proximè præcessit, sed ad id quod de *Ulyssis* absentis desiderio elegantèr reticetur. Vide ad *Il.* ί. 22.

Ver. 197. Οὔτ' ἔμ' ἐνὶ μεγάροισιν.] *Al.* Οὔτε με γ' ἐν μεγάροισιν.

Digitized by Google

Σή τ' ἀγανοφροσύνη μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα.
"Ως ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγωγ' ἔθελον φρεσὶ μερμηρίξας
Μητρὸς ἐμῆς ψυχὴν ἑλέειν κατατεθνειυίης·
Τρὶς μὲν ἐφωρμήθην, ἑλέειν τέ με θυμὸς ἄνωγε,
Τρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν, σκιῇ εἴκελον, ἢ καὶ ὀνείρῳ,
Ἔπτατ'· ἐμοὶ δ' ἄχος ὀξὺ γενέσκετο κηρόθι μᾶλλον·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Μῆτερ ἐμὴ, τί νύ μ' οὐ μίμνεις ἑλέειν μεμαῶτα,
Ὄφρα καὶ εἰν ἀΐδαο, φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε,
Ἀμφοτέρω κρυεροῖο τεταρπώμεσθα γόοιο;
Ἦ τί μοι εἴδωλον τόδ' ἀγαυὴ Περσεφόνεια

" Tuaque benignitas dulci animo privârunt."
Sic dixit: cæterùm ego volebam mente cogitans
Matris meæ animam prehendere defunctæ:
Ter quidem aggressus-sum, amplectique me animus jubebat;
Ter autem mihi ex manibus, instar umbræ, vel et somnii,
Avolavit: mihi verò dolor acutus exortus est ex-animo magis:
Et ipsam allocutus verba alata dixi;
" Mater mea, cur me non manes amplecti-te cupientem;
" Ut etiam apud inferos, charis circà manibus amplexi,
" Ambo tristi satiemur luctu?
" Nunquid mihi simulachrum hoc inclyta Proserpina

Ver. 202. Σή τ' ἀγανοφροσύνη] Εὐσχήμως τὴν ἀγχόνην ἐπιφώνησεν ὡς αἰτίαν ἐχόντων τῶν ἑαυτοὺς ἐξαγαγόντων τοῦ βίου. *Schol.* Vide suprà ad *ver.* 85.

Ver. 205. Τρὶς μὲν ἐφωρμήθην.]

Ter conatus ibi collo dare brachia circum;
Ter frustrà comprensa manus effugit imago,
Par levibus ventis, volucrique simillima somno. *Æn.* II. 792. VI. 700.

His alacer colla amplexu materna petebat,
Umbraque ter frustrà per inane petita fefellit. *Sil. Italic. lib.* XIII. *ver.* 648.

Ibid. —— ἄνωγε.] Aut legendum hîc ἀνώγει, quo modo in commentario citat *Eustathius*; aut erit ἄνωγε non è Perfecto ἄνωγα, sed ex Aoristo ἄνωγον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά. 37.

Ver. 206. —— ἐκ χειρῶν, σκιῇ εἴκελον.]

Dixerat; et tenues fugit, ceu fumus, in auras. *Æn.* V. 740.

—— manuum tactum suffugit et ictum. *Lucret. lib.* V. *ver.* 151.

Ibid. —— εἴκελον.] Ita rectè edidit *Barnesius.* Nam ἴκελον, quod habent Vulgati, *primam* corripit. *Al.* ἰκέλη.

Ver. 209. Μῆτερ ἐμὴ, τί νύ μ' οὐ μίμνεις;]

—————— Ille, ubi matrem
Agnovit, tali fugientem est voce secutus;
Quid natum toties crudelis tu quoque falsis
Ludis imaginibus? Cur dextræ jungere dextram
Non datur, ac veras audire et reddere voces? *Æn.* I. 405.

Æneas, quò deindè ruis; quò proripis? inquit:
Quem fugis? aut quis te nostris complexibus arcet? V. 741.

———— Da jungere dextram;
Da, genitor; teque amplexu ne subtrahe nostro. VI. 697.

Ver. 210. —— φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε, Ἀμφοτέρω κρυεροῖο τεταρπώμεσθα γόοιο;] Sic *Il.* ψ'. 97.

———— μίνυνθά περ ἀμφιβαλόντε,
Ἀλλήλους ὀλοοῖο τεταρπώμεσθα γόοιο.

Ibid. —— φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε, Ἀμφοτέρω.] *Al.* βαλόντες, Ἀμφότεροι. Sed perindè est. Quod enim hîc ait *Barnesius*, "*Pluralis* hîc *Numerus* bis jungitur *Duali*, " φίλας χεῖρε, et βαλόντε ἀμφοτέρω τεταρπώ- " μεσθα·" itemque *Eustathius*, Τὸ δὲ " φίλας " χεῖρε" σύνηθες τῷ Ποιητῇ σχῆμα, οἷα μυριά- " χοῦ συζευγνύντι τὰ πληθυντικὰ καὶ τὰ δυϊκὰ ὡς ἰσοδύναμα· planè nihili est; quia omne *Duale* est necessariò *Plurale.* Neque, quoniam rectè de *duobus* dicitur φίλας et τεταρπώμεσθα, indè sequitur rectè itidem de *pluribus* φίλω et τεταρπῆσθον dici posse. Vide suprà ad Ϛ'. 48. et ad *Il.* ά. 566.

Digitized by Google

Ὤτρυν', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω;
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο πότνια μήτηρ·
Ὤ μοι τέκνον ἐμὸν, περὶ πάντων κάμμορε φωτῶν,
Οὔτι σε Περσεφόνεια, Διὸς θυγάτηρ, ἀπαφίσκει,
Ἀλλ' αὕτη δίκη ἐστὶ βροτῶν, ὅτε κέν τε θάνωσιν·
Οὐ γὰρ ἔτι σάρκας τε καὶ ὀστέα ἶνες ἔχουσιν,
Ἀλλὰ τὰ μέν τε πυρὸς κρατερὸν μένος αἰθομένοιο
Δαμνᾷ, ἐπεί κε πρῶτα λίπῃ λεύκ' ὀστέα θυμός·
Ψυχὴ δ', ἠΰτ' ὄνειρος, ἀποπταμένη πεπότηται.
Ἀλλὰ φόωσδε τάχιστα λιλαίεο· ταῦτα δὲ πάντα
Ἴσθ', ἵνα καὶ μετόπισθε τεῇ εἴπησθα γυναικί.
Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβόμεθ'· αἱ δὲ γυναῖκες
Ἤλυθον, (ὤτρυνεν γὰρ ἀγαυὴ Περσεφόνεια,)
Ὅσσαι ἀριστήων ἄλοχοι ἔσαν, ἠδὲ θύγατρες·
Αἱ δ' ἀμφ' αἷμα κελαινὸν ἀολλέες ἠγερέθοντο.

"Immisit, ut adhuc magis lamentans ingemiscam?"
Sic dixi: statim verò respondit veneranda mater;
"Eheu, fili mi, supra omnes infelix viros,
"Minimè te Proserpina, Jovis filia, deludit,
"Sed hæc conditio est mortalium, cùm mortui fuerint:
"Non enim ampliùs carnesque et ossa nervi habent;
"Sed ea quidem ignis valida vis ardentis
"Absumit, ubi primùm reliquerit alba ossa animus:
"Anima verò, tanquam somnium, avolans volitat.
"Sed in lucem celerrimè contende; hæc autem omnia
"Scias, ut etiam in posterum tuæ dicas uxori."
Nos quidem sic verbis colloquebamur: mulieres autem
Accesserunt (incitabat enim inclyta Proserpina)
Quotquot optimatum uxores erant, atque filiæ:
Hæ utique circa sanguinem nigrum frequentes congregabantur.

Ver. 216. Οὔτι σε Περσεφόνεια.]

—— neque te Phœbi cortina fefellit.
Dux Anchisiade, —— *Æn.* VI. 347.

Ver. 218. Οὐ γὰρ ἔτι σάρκας.]

Ἀλλ' οὐ γάρ οἱ ἔτ' ἦν ἲς ἔμπεδος, οὐδέ τι κίκυς,
Οἵη περ πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι.
Infrà, *ver.* 392.

Ver. 221. Ψυχὴ δ', ἠΰτ' ὄνειρος.]

—— tenues sine corpore vitas
Admoneat volitare cavâ sub imagine formæ. *Æn.* VI. 292.

Λείπεται δὲ ἡ τῆς ψυχῆς φύσις ἐπὶ τὴν σελήνην, οἷον ἴχνη τινὰ βίου καὶ ὀνείρατα διαφυλάττουσα. Καὶ περὶ ταύτης ὀρθῶς ἡγοῦ λελέχθαι τὸ, "Ψυχὴ δ', ἠΰτ' ὄνειρος, ἀποπταμένη πεπότηται." *Plutarch. de Facie in Orbe Lunæ, haud longè à fine.* Vide et suprà ad *ver.* 206.

Ibid. —— ἠΰτ' ὄνειρος, ἀποπταμένη πεπότηται.] Similitèr *Apollonius*;

—— Νόος δέ οἱ, ἠΰτ' ὄνειρος,
Ἑρπύζων πεπότητο ——.
Argonautic. lib. III. *ver.* 503.

Ver. 222. —— φόωσδε.] *Al.* φάοσδε.

Ver. 223. —— ἵνα καὶ μετόπισθε τεῇ εἴπησθα γυναικί.] *Muretus, Var. lect. lib.* XI. *cap.* 7. hæc verba, sicut et *Virgilii*, [*Æn.* VI. 898.] "*portâque emittit eburnâ*," tectâ quâdam urbanitate fabulam ridendam propinare existimat. Similitèr *Plutarchus, de audiendis Poëtis*; Καὶ γὰρ τοῦτο χαριέντως Ὅμηρος εἰς τὴν νεκυίαν εἶπεν, ὡς γυναικὸς ἀκρόασιν οὖσαν διὰ δὴ τὸ μυθῶδες. Vide *Julian. Orat.* III. et infrà ψ'. 306. &c.

Ver. 224. —— αἱ δὲ γυναῖκες Ἤλυθον.] Εὐταξίαν δὲ τῇ ποιήσει τεχνώμενος καὶ ἀκμὴν, καταλέγει πρῶτον ἡρωΐδας· εἶτα διαναπαύσας τὸν λόγον βραχὺ, πρὸς Ἥρωας μεταβαίνει. *Eustath*

Digitized by Google

Αὐτὰρ ἐγὼ βούλευον, ὅπως ἐρέοιμι ἑκάστην·
Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Σπασσάμενος τανύηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ,
Οὐκ εἴων πιέειν ἅμα πάσας αἷμα κελαινόν.
Αἱ δὲ προμνηστῖναι ἐπήισαν· ἡ δὲ ἑκάστη
Ὃν γόνον ἐξαγόρευεν· ἐγὼ δ' ἐρέεινον ἁπάσας.
  Ἔνθ' ἤτοι πρώτην Τυρὼ ἴδον εὐπατέρειαν,
Ἣ φάτο Σαλμωνῆος ἀμύμονος ἔκγονος εἶναι,
Φῆ δὲ Κρηθῆος γυνὴ ἔμμεναι Αἰολίδαο·
Ἣ ποταμοῦ ἠράσσατ' Ἐνιπῆος θείοιο,
Ὃς πολὺ κάλλιστος ποταμῶν ἐπὶ γαῖαν ἵησι·
Καί ῥ' ἐπ' Ἐνιπῆος πωλέσκετο καλὰ ῥέεθρα.
Τῷ δ' ἄρα εἰσάμενος γαιήοχος Ἐννοσίγαιος,
Ἐν προχοῇς ποταμοῦ παρελέξατο δινήεντος·

Cæterùm ego consultabam, quo-pacto interrogarem singulas:
Illud autem mihi in animo optimum videbatur consilium;
Stricto acuto gladio, crasso à femore,
Non sinebam bibere simul omnes sanguinem nigrum.
Illæ verò deinceps accedebant; unaquæque autem
Suum genus narrabat: ego verò interrogabam omnes.
Hîc sanè primam Tyro vidi nobili-patre-natam,
Quæ dixit Salmonei eximii *se* filiam esse;
Dixitque Crethei *se* uxorem esse Æolidæ:
Quæ fluvium amavit Enipëum divinum,
Qui longè pulcherrimus fluviorum super terram labitur:
Et *ea* propter Enipëi versabatur pulchra fluenta.
Huic verò cùm-se-assimilâsset terram-cingens Neptunus,
In ostiis fluvii accubuit vorticosi:

Ver. 229. Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.]

Hæc alternanti potior sententia visa est.
Æn. IV. 287.

Ver. 231. —— πιέειν.] Ita ex *Seberi Indice* edidit *Barnesius*: Atque ita scriptum occurrit in omnibus, *Iliad.* δ'. 263. ή. 481. *Odyss.* λ'. 583. 584. *Vulgg.* hoc in loco πινέειν· Quæ vox non Homerica. Nonnulli habent πίνειν· Quo modo in commentario citat *Eustathius*.

Ver. 232. —— ἡ δὲ ἑκάστη.] *Al.* ἠδὲ ἑκάστη.

Ver. 233. —— ἐγὼ δ' ἐρέεινον ἁπάσας.] Ὅτι πάνυ δεξιῶς ὁ Ποιητὴς τὴν ῥαψῳδίαν ταύτην, ἡρώων ἅμα καὶ ἡρωΐδων πεποίηκε κατάλογον, —— ἀναπληρῶν τι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, ἅπερ τῇ Ἰλιάδι ἐλλέλειπται, καὶ ἅμα πλατύνων οὕτω τὴν ποίησιν. *Eustath.*

Ver. 234. —— πρώτην.] *Al.* πρῶτον.

Ibid. —— Τυρὼ ἴδον εὐπατέρειαν.] Ἐν ἤθει εἶπεν· δυσσεβὴς γὰρ ἦν ὁ Σαλμωνεὺς, ἀντιβροντῶν τῷ Διῒ, καὶ ἀντιστράπτων· διὰ καὶ κεραυνοῖς περιέπεσεν. Εἰρωνείᾳ οὖν κέχρηται. *Schol.* Malè: Nam in hujusmodi narratione nullus *Ironiæ* locus. Vide et ad *ver.* 235.

Ver. 235. — Σαλμωνῆος ἀμύμονος.] Περὶ δὲ Σαλμωνέως φασὶν οἱ νεώτεροι ὡς ἄρα ὁ ἀνὴρ ἀσεβὴς ἦν, ἀντιβροντῶν τε καὶ ἀντιστράπτων τῷ Διῒ, δι' ἃ καὶ ἐκεραυνώθη· Ὅμηρος μέντοι οὐκ οἶδε τοιοῦτον τὶ, ἀλλὰ ἀμύμονα τὸν Σαλμωνέα φησίν. *Eustath.* Similitèr et *Dacier*. Atqui nihil impedit vox ἀμύμονος quominùs homo pravis moribus fuerit *Salmoneus*. Vide suprà ad ά. 29. et ad *Il.* β'. 673.

Ver. 237. —— Ἐνιπῆος θείοιο.] Ἐνιπεὺς Ἤλιδος ποταμὸς, καὶ Θεσσαλίας. *Schol.* Vide et *Strabonem*, *Geograph.* *lib.* VIII. *pag.* 546. *al.* 356.

Ver. 238. Ὃς πολὺ κάλλιστος ποταμῶν ἐπὶ γαῖαν ἵησι.] Similitèr de Fluvio *Axio* Poëta, *Iliad.* φ'. 158.

Ἀξιοῦ, ὃς κάλλιστον ὕδωρ ἐπὶ γαῖαν ἵησιν.

Ibid. —— ἵησι.] *Al.* ἵησι.

Ver. 239. —— πωλέσκετο.] *Versari solebat*. Vide ad *Il.* ά. 37. et β'. 221.

Ver. 240. Τῷ δ' ἄρα εἰσάμενος.] Vide ad *Il.* ν'. 45. *Al.* Τῷ δ' ἄρ' ἐεισάμενος.

Digitized by Google

Πορφύρεον δ' ἄρα κῦμα περιστάθη, οὔρεϊ ἶσον,
Κυρτωθέν· κρύψεν τε θεὸν, θνητήν τε γυναῖκα·
Λῦσε δὲ παρθενίην ζώνην, κατὰ δ' ὕπνον ἔχευεν.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα,
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Χαῖρε, γύναι, φιλότητι· περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ,
Τέξεις ἀγλαὰ τέκνα· ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιοι εὐναὶ
Ἀθανάτων· σὺ δὲ τοὺς κομέειν, ἀτιταλλέμεναί τε.
Νῦν δ' ἔρχευ πρὸς δῶμα, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀνομήνῃς·
Αὐτὰρ ἐγώ τοι εἰμὶ Ποσειδάων ἐνοσίχθων.
Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
Ἡ δ' ὑποκυσσαμένη, Πελίην τέκε καὶ Νηλῆα·
Τὼ κρατερὼ θεράποντε Διὸς μεγάλοιο γενέσθην
Ἀμφοτέρω· Πελίης μὲν ἐν εὐρυχόρῳ Ἰαολκῷ

Purpureus autem fluctus circumstitit, monti æqualis,
Curvatus; absconditque deum, mortalemque fœminam:
Solvit autem virgineam zonam, somnumque offudit.
Cæterùm postquam perfecisset deus amatoria opera,
Inhæsit sanè ei manui, verbumque dixit, et compellâvit;
" Gaude, mulier, amore-*hoc*: circumvoluto autem anno,
" Paries pulchros liberos; quoniam haud inanes concubitus
" Immortalium: tu verò eos cura enutrique.
" Nunc autem i ad domum, et contine-te, neque mentionem-feceris;
" At ego tibi sum Neptunus terræ-quassator."
Sic locutus, pontum subiit fluctuantem.
Illa autem gravida-facta, Peliam peperit et Neleum;
Qui fortes ministri Jovis magni fuerunt
Ambo: Pelias quidem in spatiosâ Iäolco

Ver. 242. Πορφύρεον δ' ἄρα κῦμα περιστάθη.]

——————— At illum
Curvata in montis faciem circumstetit unda,
Accepitque sinu vasto ———.
Virgil. Georgic. IV. 360.

Ver. 243. —— κρύψεν τε.] *Al.* κρύψεν δὲ.

Ver. 244. Λῦσε δὲ παρθενίην ζώνην.] Similitèr *Catullus*;

——— solvit zonam diù ligatam.
Carm. II. *ver.* 13.

Ver. 247. —— περιπλομένυ δ' ἐνιαυτῦ, Τέξεις.] " Quòd si ita, neque ultra decimum " mensem fœtura mulierum protolli potest; " quæri oportet, cur Homerus scripserit " Neptunum dixisse puellæ à se recens com- " pressæ; Χαῖρε νῦν φιλότητι· περιπλομένυ δ' " ἐνιαυτῦ, Τέξεις ἀγλαὰ τέκν'· &c. —— Sed " Favorinus mihi ait περιπλομένυ ἐνιαυτῦ " non confecto esse anno, sed affecto. In " quâ re usus est verbo non vulgaris signi- " ficationis. *Affecta* enim, sicuti M. Cicero " et veterum elegantissimi locuti sunt, ea " propriè dicebantur, quæ non ad finem " ipsum, sed proximè finem progressa de- " ductave erant." *Gellius, lib.* III. *cap.* 16. Ubi notandum, pro Χαῖρε γῦναι, legisse *Gellium*, Χαῖρε νῦν.

Ver. 248. ——τέκνα· ἐπεὶ ὐκ.] *Barnesius* edidit, τέκν'· ἐπεὶ ὐκ. Quo modo et apud *Gellium* legitur, loco jam citato. Sed et ferri potest vulgata lectio; pronuntiando scilicèt ἐπ' ὐκ, vel ἐπεὶὐκ duabus syllabis. Sic *Iliad.* ϋ. 777.

Μέλλεν, ἐπεὶ ὐδ' ἐμὲ πάμπαν———.

Vide et ad *Il.* ἰ. 349. et ἰ. 533.

Ver. 252. Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο.]

Hæc Proteus; et se jactu dedit æquor in altum:
Virg. Georgic. IV. 528.

Tantum effata, ———————
——— se fluvio Dea condidit alto.
Æn. XII. 885.

Ver. 254. —— θεράποντε Διός.] Βασιλεῖς ϗ γὰρ οἱ πολεμικοὶ, θεράποντες Ἄρηος. *Schol.*

Ver. 255. —— Ἰαολκῷ.] Ἰωλκὸς, πόλις Θεσσαλίας. *Schol.*

Digitized by Google

Ναῖε πολύῤῥηνος· ὁ δ᾽ ἄρ᾽ ἐν Πύλῳ ἠμαθόεντι.
Τοὺς δ᾽ ἑτέρους Κρηθῆϊ τέκεν βασίλεια γυναικῶν,
Αἴσονά τ᾽, ἠδὲ Φέρητ᾽, Ἀμυθάονά θ᾽ ἱππιοχάρμην.
Τὴν δὲ μέτ᾽ Ἀντιόπην ἴδον, Ἀσωποῖο θύγατρα,
Ἣ δὴ καὶ Διὸς εὔχετ᾽ ἐν ἀγκοίνῃσιν ἰαῦσαι·
Καί ῥ᾽ ἔτεκεν δύο παῖδ᾽, Ἀμφίονά τε, Ζῆθόν τε,
Οἳ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο,
Πύργωσάν τ᾽· ἐπεὶ οὐ μὲν ἀπύργωτόν γ᾽ ἐδύναντο
Ναιέμεν εὐρύχορον Θήβην, κρατερώ περ ἐόντε.
Τὴν δὲ μέτ᾽, Ἀλκμήνην ἴδον, Ἀμφιτρύωνος ἄκοιτιν,
Ἥ ῥ᾽ Ἡρακλῆα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα,
Γείνατ᾽, ἐν ἀγκοίνῃσι Διὸς μεγάλοιο μιγεῖσα·
Καὶ Μεγάρην, Κρείοντος ὑπερθύμοιο θύγατρα,
Τὴν ἔχεν Ἀμφιτρύωνος υἱὸς, μένος αἰὲν ἀτειρής.
Μητέρα τ᾽ Οἰδιπόδαο ἴδον, καλὴν Ἐπικάστην,
Ἣ μέγα ἔργον ἔρεξεν ἀϊδρείῃσι νόοιο,
Γημαμένη ᾧ υἱεῖ· ὁ δ᾽ ὃν πατέρ᾽ ἐξεναρίξας

Habitabat abundans-pecore; hic verò in Pylo arenosâ.
Alios verò Cretheo peperit regina mulierum,
Æsonemque, atque Pheretem, Amythaonemque gaudentem-equis.
Post hanc verò, Antiopen vidi, Asopi filiam;
Quæ utique et Jovis gloriabatur in ulnis se-dormiisse;
Et peperit duos filios, Amphionemque Zethumque,
Qui primi Thebarum sedem condiderunt septem-portas-habentium,
Turribusque munierunt; quoniam non absque-turribus poterant
Habitare spatiosas Thebas, fortes licèt essent.
Post hanc autem, Alcmenam vidi, Amphitryonis uxorem,
Quæ scilicèt Herculem audacem, animum-leonis-habentem,
Peperit, in ulnis Jovis magnanimi commista:
Et Megaram, Creontis magnanimi filiam;
Quam habuit Amphitryonis filius, robore sempèr indomitus.
Matrem quoque Oedipodis vidi, pulchram Epicasten,
Quæ ingens facinus commisit insipientiâ mentis,
Nupta suo filio; ille verò suum patrem ubi-interfecisset,

Ver. 256. —— ὁ δ᾽ ἄρ᾽ ἐν Πύλῳ.] Ὁ Νηλεὺς δηλαδή. *Eustath.*

Ver. 259. —— Ἀσωποῖο θύγατρα.] Vide *Pausan. lib.* II. *cap.* 6.

Ver. 261. —— ἔτικτεν.] *Al.* ἔσχεν.

Ver. 262. Οἳ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν.] Οἱ τῆς Ἀντιόπης παῖδες. —— τὴν πόλιν τὴν κάτω προσῴκισαν τῇ Καδμείᾳ, καὶ Θήβας ὄνομα ἔθεντο κατὰ συγγένειαν τῆς Θήβης. Μαρτυρεῖ δέ μοι τῷ λόγῳ καὶ Ὅμηρος ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ· "Οἳ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο, "Πύργωσάν τ᾽· &c." Ὅτι δὲ Ἀμφίων ᾖδε, καὶ τεῖχος ἐξειργάζετο πρὸς τὴν λύραν, οὐδένα ἐποιήσατο λόγον ἐν τοῖς ἔπεσι. *Pausan. lib.* IX. *cap.* 14.

Ver. 263. —— ἐπεὶ οὐ μεν ἀπύργωτον.] *Pausanias*, loco jam citato, legit, ἐπεὶ οὐ μεν ἀπύργωτοι.

Ver. 269. —— μένος αἰὲν ἀτειρής.] *Scholiastes* explicat, Ὀργῆς ἀφορήτου μεστὸς. Minùs rectè.

Ver. 270. —— Ἐπικάστην.] Παρὰ τοῖς Τραγικοῖς, Ἰοκάστην. *Schol.*

Ver. 272. Γημαμένη ᾧ υἱεῖ· ὁ δ᾽ ὃν πατέρ᾽ ἐξεναρίξας Γῆμεν] Το δὲ "γημαμένη" καὶ τὸ "ἔγημε" φανερὰν διαφορὰν δηλοῖ τοῦ Γῆμαι καὶ τοῦ Γήμασθαι. *Eustath.* Nempè Γῆμαι propriè est, *Uxorem ducere*; Γήμασθαι, *Uxorem se alicui dare.* Vide suprà ad ver. 178. item ad ἱ. 491. et ί. 296.

Digitized by Google

Γῆμεν· ἄφαρ δ' ἀνάπυστα θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισιν.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Θήβῃ πολυηράτῳ ἄλγεα πάσχων,
Καδμείων ἤνασσε, θεῶν ὀλοὰς διὰ βουλάς·
Ἡ δ' ἔβη εἰς Ἀΐδαο πυλάρταο κρατεροῖο,
Ἀψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο μελάθρου,
Ὧ, ἄχεϊ σχομένη· τῷ δ' ἄλγεα κάλλιπ' ὀπίσσω
Πολλὰ μάλ', ὅσσα τε μητρὸς Ἐριννύες ἐκτελέουσι.
Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα· τήν ποτε Νηλεὺς
Γῆμεν, ἑὸν διὰ κάλλος, ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα,
Ὁπλοτάτην κούρην Ἀμφίονος Ἰασίδαο·

Eam uxorem-duxit: statim verò *hæc* vulgata dii fecerunt hominibus.
Sed ille quidem in Thebe amabili dolores patiens,
Cadmëis imperabat, deorum dira per consilia:
Illa autem abiit in orcum validas-portas-habentem, firmum,
Deligato laqueo sublimè ab altâ trabe,
Suo dolore correpta; illi verò dolores reliquit ponè
Valdè multos, quotquot scilicèt matris Furiæ efficiunt.
Et Chlorin vidi perpulchram; quam olim Neleus
Uxorem-duxit, suam ob pulchritudinem, postquam dedisset innumera sponsalia,
Minimam-natu filiam Amphionis Jasidæ:

Ver. 273. —— ἄφαρ δ' ἀνάπυστα θεοὶ θέσαν.] Ἀνὰ στόμα πᾶσι λέγειν καὶ πυνθάνεσθαι ἢ φανερά. *Schol.* Alitèr *Pausanias:* Ὁ δὲ [Οἰδίπους] καὶ τὸν πατέρα ἀποκτενεῖν ἤμελλεν. ὡς ηὐξήθη καὶ τὴν μητέρα ἔγημε· παῖδας δ' ἐξ αὐτῆς οὐ δοκῶ οἱ γενέσθαι, μάρτυρι Ὁμήρῳ χρώμενος, ὃς ἐποίησεν ἐν Ὀδυσσείᾳ· " — ἄφαρ δ' " ἀνάπυστα θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισι." Πῶς ἂν ἐποίησαν ἀνάπυστα ἄφαρ, εἰ δὴ τέσσαρες ἐξ Ἰοκάστης ἐγένοντο παῖδες τῷ Οἰδίποδι; *lib.* IX. *cap.* 5.

Ver. 274. —— Θήβῃ πολυηράτῳ.] Πολλὰς ἀρὰς καὶ βλάβας θεῶν ὑπομεινάσῃ· [Ita *Barnesius* pro vulgato ὑπομείνας ᾖ·] οὐ γὰρ ἐρασμίῳ ὅπως ἂν ᾖ τῷ ὑποκειμένῳ ἀκόλουθον. *Schol.* Atqui vox πολυήρατος semper alibi apud Poëtam *amabilem* significat:

— πολυηράτου ἐς γάμου ὥρην. *Odyss.* ό. 126.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἥβην πολυήρατον ἱκόμεθ' ἄμφω. *Ibid.* 365.

Νῦν δ' ἐπεὶ ἀμφοτέρω πολυήρατον ἱκόμεθ' εὐνὴν ψ'. 354.

Vide et ad *Il.* σ'. 512.

Ver. 275. ἤνασσε.] Vide ad *Il.* π'. 172.

Ver. 277. Ἀψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο μελάθρου.]

Et nodum informis lethi trabe nectit ab altâ *Æn.* XII. 603.

—— κἀμπίπτει στέγη,
Οὗ δὴ κρεμαστὴν τὴν γυναῖκ' εἰσείδομεν,
Πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην ——.
Sophocl. Oedip. Tyran. ver. 1271.

Euripedes hujus mortem alitèr refert;

Μήτηρ δ' ὅπως ἐσεῖδε τήνδε συμφοράν,
Ὑπερπαθήσασ' ἥρπασ' ἐκ νεκρῶν ξίφος,
Κἄπραξε δεινά· διὰ μέσου γὰρ αὐχένος
Ὤθει σίδηρον ——. *Phæniss. ver.* 1464.

Ver. 278. —— ἄχεϊ σχομένη.] *Al.* ἄχεϊ ἰσχομένη.

Ver. 279. —— ἐκτελέουσι.] *Al.* ἐκτελέωσι.

Ver. 280. Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα.] Ὁ δὲ πολυφωνότατος ἁπάντων τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, ὅταν μὲν ὥρας ὄψεως εὐπρεποῦς καὶ κάλλος ἡδονῆς ἐπαγωγὸν ἐπιδείξασθαι βούληται, τῶν τε φωνηέντων τοῖς κρατίστοις χρήσεται καὶ τῶν ἡμιφώνων τοῖς μαλακωτάτοις, καὶ οὐ καταπυκνώσει τοῖς ἀφώνοις τὰς συλλαβάς, οὐδὲ συγκόψει τοὺς ἤχους παρατιθεὶς ἀλλήλοις τὰ δυσέκφορα, πραΰτητας δέ τινας ποιήσει τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμάτων, καὶ ῥέουσαν ἀλύπως διὰ τῆς ἀκοῆς, ὡς ἔχει ταυτί· —— "Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα, "τήν ποτε Νηλεὺς Γῆμεν ἑὸν διὰ κάλλος, ἐπεὶ "πόρε μυρία ἕδνα." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16.

Ver. 281. Γῆμεν.] Vide suprà ad *ver.* 273.

Ibid. —— ἑὸν διὰ κάλλος.] Ita ex *Scholiis Aldinis* et ex *Dionysio* loco jam citato, edidit *Barnesius:* Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Sic *Iliad.* ά. 72. Ἣν διὰ μαντοσύνην. *Vulgg.* hoc in loco, ἑὸν μετὰ κάλλος. Cæterùm nonnulli, notante *Barnesio*, post vocem Γῆμεν distinguunt, leguntque; ἑὸν μετὰ κάλλος ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα. Satis inficetè.

Ibid. —— ἕδνα.] Ἔνθα φανερῶς, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, ἕδνα Ὅμηρος λέγει τὰ τοῦ νυμφίου πρὸς τὴν νύμφην. *Eustath.*

Digitized by Google

Ὅς ποτ' ἐν Ὀρχομενῷ Μινυηΐῳ ἶφι ἄνασσεν
Ἠδὲ Πύλου βασίλευε· τέκεν δέ οἱ ἀγλαὰ τέκνα,
Νέστορά τε, Χρόμιόν τε, Περικλύμενόν τ' ἀγέρωχον.
Τοῖσι δ' ἐπ' ἰφθίμην Πηρὼ τέκε, θαῦμα βροτοῖσι,
Τὴν πάντες μνώοντο περικτίται· οὐδέ τι Νηλεὺς
Τῷ ἐδίδου, ὃς μὴ ἕλικας βόας εὐρυμετώπους
Ἐκ Φυλάκης ἐλάσειε βίης Ἰφικληείης
Ἀργαλέας· τὰς δ' οἶος ὑπέσχετο μάντις ἀμύμων
Ἐξελάαν· χαλεπὴ δὲ θεοῦ κατὰ μοῖρα πέδησε,
Δεσμοί τ' ἀργαλέοι, καὶ βουκόλοι ἀγροιῶται.
Ἀλλ' ὅτε δὴ μῆνές τε καὶ ἡμέραι ἐξετελεῦντο,
Ἂψ περιτελλομένου ἔτεος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
Καὶ τότε δή μιν ἔλυσε βίη Ἰφικληείη,
Θέσφατα πάντ' εἰπόντα· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.

Qui quondam in Orchomeno Minyëo fortitèr imperabat,
Atque in Pylo regnabat: peperit autem *ea* illi insignes liberos,
Nestoremque, Chromiumque, Periclymenumque magnanimum.
Post hos autem eximiam Pero peperit, miraculum hominibus;
Quam omnes ambiebant vicini; neque omninò Neleus
Ulli dabat, qui non camuras boves latis-frontibus
Ex Phylace abegisset roboris Iphiclei
Difficiles-*abactu*: has verò solus pollicitus est vates eximius
Abacturum *se*: grave autem dei fatum impedivit,
Vinculaque sæva, et bubulci agrestes.
Sed cùm jam mensesque et dies exacti-essent,
Rursùs circumvoluto anno, et advenissent horæ;
Tum verò demùm ipsum solvit vis Iphiclea,
Vaticinia omnia locutum: Jovis autem perficiebatur consilium.

Ver. 283. Ὅς ποτ' ἐν Ὀρχομενῷ.] Τὸ δὲ, "ὅς ποτ' ἐν Ὀρχομενῷ ἄνασσεν, ἠδὲ Πύλυ "βασίλευεν," ὐ πάνυ ἔχει σαφῶς, εἴτε περὶ Ἀμφίονος, εἴτε περὶ Νηλέως λέγεται. *Eustath.* *Scholiastes* de *Neleo* interpretatur, quem et *Pylo* et *Orchomeno* imperâsse refert. Quin et istud Ἠδὲ Πύλυ βασίλευεν de *Neleo* intelligendum liquet ex *ver.* 256. suprà. Porrò dubitat *Eustathius* annon hîc legendum sit, Ἡ δὲ Πύλυ βασίλευεν· ut sit sententia; ὁ πατὴρ μὲν Ἀμφίων ἐν Ὀρχομενῷ ἄνασσεν, ἡ δὲ θυγάτηρ Χλῶρις Πύλυ ἐβασίλευε διὰ τὸν ἄνδρα Νηλέα.

Ibid. —— Ὀρχομενῷ Μινυηΐῳ.] Ὀρχομενὸς, πόλις Βοιωτίας. *Schol.* Δύο γὰρ Ὀρχομενοὶ, ὁ μὲν τῆς Ἀρκαδίας, ὃν Ὅμηρος καλεῖ πολύμηλον, [*Iliad.* β'. 605.] ὁ δὲ τῆς Βοιωτίας, ὃν Ὅμηρος καλῶ Μινύειον. *Schol. ad Thucydid. lib.* III. § 112.

Ver. 285. —— Περικλύμενον τ' ἀγέρωχον.] Vide *Scholiasten* ad *Apollonii Argonautic. lib.* I. *ver.* 156. item *Ovidium Metamorph. lib.* XII. *ver.* 556.

Ver. 287. —— ὐδέ τι.] *Al.* ὐδ' ἔτι.

Ver. 289. —— Φυλάκης.] Πόλεως Θεσσαλίας. *Schol.*

Ver. 290. Ἀργαλέας.] Χαλεπὰς, δυσκόλυς· ἀπὸ τῦ περιέχοντος δὲ ϗ ἔξωθεν πραγματος αὐτὸ τὸ περιεχόμενον ἐπωνόμασεν. Ἀργαλέαι γαρ ὐκ αὐταὶ αἱ βόες, ἀλλ' αἱ περὶ αὐτάς πραγματέιαι ϗ σπονδαί. *Schol.*

Ibid. — τὰς δ' οἶος ὑπέσχετο μάντις ἀμύμων Ἐξελάαν.] Μελάμπυς ὁ Ἀμυθάονος. *Schol.*

Turpia perpessus vates est vincla Melampus,
Cognitus Iphicli subripuisse boves;
Quem non lucra, magis Pero formosa coëgit,
Mox Amythaoniâ nupta futura domo.
Propert. lib. II. *Carm.* iii. *ver.* 15.

Vide infrà ad ὁ. 225.

Digitized by Google

Καὶ Λήδην εἶδον, τὴν Τυνδαρέου παράκοιτιν,
Ἥ ῥ' ὑπὸ Τυνδαρέῳ κρατερόφρον' ἐγείνατο παῖδε,
Κάστορά θ' ἱππόδαμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα·
Τοὺς ἄμφω ζωοὺς κατέχει φυσίζοος αἶα·
Οἳ καὶ νέρθεν γῆς τιμὴν πρὸς Ζηνὸς ἔχοντες,
Ἄλλοτε μὲν ζώουσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε
Τεθνᾶσιν· τιμὴν δὲ λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι.
Τὴν δὲ μετ', Ἰφιμέδειαν, Ἀλωῆος παράκοιτιν,
Εἴσιδον, ἣ δὴ φάσκε Ποσειδάωνι μιγῆναι·
Καί ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδε, (μινυνθαδίω δὲ γενέσθην,)
Ὦτόν τ' ἀντίθεον, τηλεκλειτόν τ' Ἐφιάλτην·

Et Ledam vidi, Tyndari uxorem,
Quæ ex Tyndaro magnanimos peperit filios,
Castoremque equorum-domitorem, et pugilatu strenuum Pollucem;
Quos ambos vivos detinet alma terra;
Qui etiam infra terram, honorem à Jove habentes,
Interdum quidem vivunt alternis-diebus, interdum autem rursùs
Mortui sunt: honorem verò sortiti sunt æqualitèr diis.
Post hanc autem, Iphimediam, Aloëi uxorem,
Aspexi, quæ sanè dicebat Neptuno se commixtam fuisse:
Et peperit utique duos filios, (brevis autem vitæ fuerunt),
Otumque deo-parem, inclytumque Ephialtem;

Ver. 297. —— Τυνδαρέω.] Ita Vulgati et hìc et infrà ώ. 198. ubi iterùm occurrit hæc vox. Similitèrque τ'. 518. ύ. 66. Πανδαρέω. *Barnesius* autem legendum contendit Τυνδάρεω, Πανδάρεω.

Ver. 299. —— Πολυδεύκεα.] Pronuntiabatur Πολυδεύκη.

Ver. 300. Τὺς ἄμφω ζωὺς κατέχει φυσίζοος αἶα] Sic *Il.* γ'. 243.

—— τὺς δ' ἤδη κατέχεν φυσίζοος αἶα.

Et *Odyss.* λ'. 548.

Τοίην γὰρ κεφαλὴν ἕνεκ' αὐτῶν γαῖα κατέσχεν.

Ibid. —— κατέχει.] *Al.* κατέχεν.

Ver. 301. —— πρὸς Ζηνὸς.] *Al.* παρὰ Ζηνός.

Ver. 302. Ἄλλοτε μὲν ζώυσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε Τεθνᾶσιν.]

Si fratrem Pollux alternâ morte redemit,
Itque reditque viam toties —.
Æn. VI. 121.

Ἀναιρεθέντος Κάστορος ὑπὸ Μελεάγρυ, ὁ Πολυνείκης, Πολυδεύκης ἄφθαρτος ὤν, διὰ τὸ ἐκ Διὸς γεγονέναι, παρεκάλεσε τὸν πατέρα, ὅπως ἐπιτρέψῃ αὐτῷ νέιμασθαι πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὴν ἀφθαρσίαν, ὥστε παρ' ἡμέραν ἀμφοτέρως, ὁτὲ μὲν ἐν Ὀλύμπῳ διατρίβειν, ὁτὲ δὲ ἐν Ἀϊδωνέως. *Schol. ad ver* 300. Αἰνίττεται δὲ, φασὶν, ὁ μῦθος ταῦτα εἰς τὺς ἐν ὐρανῷ διδύμυς, οἷς οἱ αὐτοὶ λέγονται εἶναι οἱ διόσκυροι· οἳ γενόμενοι μὲν κατὰ γῆς, δοκῦσιν οἷον τεθνάναι· ἀνατέλλοντες δὲ, ζῆν λέγονται. *Eustath.* Mirè autem *Macrobius*; "Gemini autem, (inquit), qui alternis mortibus vivere creduntur, quid aliud nisi Solem unum eundemque significant, modò descendentem in ima mundi, modò mundi in summam altitudinem resurgentem?" *Saturnal. lib.* 1. *cap.* 21.

Ver. 303. —— τιμὴν δὲ λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι.] Ita optimè restituit *Barnesius*. *Vulgg.* λελόγχασιν. Quod nullo modo ferri potest: Penultima enim necessariò producitur. Vide et ad *Il.* ά. 37.

Ver. 304. —— Ἰφιμέδειαν.] *Al.* Ἀμφιμέδειαν.

Ver. 307. Ὦτον τ' ἀντίθεον, τηλεκλειτόν τ' Ἐφιάλτην· Οὓς δὴ μηκίστυς &c.]

Hìc et Aloidas geminos, immania vidi
Corpora; qui manibus magnum rescindere cœlum
Aggressi, superisque Jovem detrudere regnis.
Æn. VI. 582.

Terra feros partus immania monstra Gigantum
Edidit, arsuros in Jovis ire domum. —
Exstruere hi montes ad sidera summa parabant,
Et magnum bello sollicitare Jovem.
Ovid. Fast. lib. V. *ver.* 35. 39.

Porrò *Virgilii* locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus *Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet.* "Homerus magnitudinem corporum alto latoque dimensus est, et verborum ambitu membra de-

Digitized by Google

Οὓς δὴ μηκίστους θρέψε ζείδωρος Ἄρουρα,
Καὶ πολὺ καλλίστους, μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα·
Ἐννέωροι γὰρ τοί γε καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν
Εὖρος, ἀτὰρ μῆκός γε γενέσθην ἐννεόργυιοι.
Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην, ἐν Ὀλύμπῳ
Φυλόπιδα στήσειν πολυάϊκος πολέμοιο·
Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ
Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἵν' οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη.

Quos scilicèt procerissimos enutrivit alma Terra,
Et longè pulcherrimos, post inclytum Orionem:
Novennes etenim hi etiam novem-cubitorum erant
Latitudine; at longitudine erant novem-ulnarum.
Qui etiam immortalibus minabantur, in Olympo
Certamen moturos-*se* tumultuosi belli:
Ossam Olympo conati sunt imponere, at Ossæ
Pelium nemorosum; ut cœlum scansile esset.

" pinxit. Vester ait, *immania corpora*, nihilque ulterius adjecit, mensurarum nomina non ausus attingere. Ille de construendis montibus conatum insanæ molitionis expressit: hic *aggressos rescindere coelum* dixisse contentus est." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 13. *Scaliger* autem *Virgilium* hoc in loco superiorem contendit. " Quod ad montium congestionem attinet, nemo Græcorum ad illorum numerorum artem accessit; —— et plus dixit quàm Homerus. Ille enim ἀπειλήτην: nos autem, —— *manibus magnum rescindere coelum Aggressi &c.*" *Poëtic. lib.* V. *cap.* 3. Atqui non advertit vir eruditus quanto adhuc majorem habeat vim apud *Homerum* istud " Καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν &c." *ver.* 316. Vide ad *ver.* 316.

Ver. 308. Οὓς δὴ μηκίστους.] Τί οὖν ὁ Τιτυὸς [infrà *ver.* 576.] ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα; γηγενὴς ἐκεῖνος· τούτους δὲ ἀντεξισάζει ἀνθρώποις. *Schol.*

Ver. 309. Καὶ πολὺ καλλίστους, μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα.] Notandum hîc *Amplificationis* genus, de quo *Quintilianus;* " Fit et alitèr supra summum adjectio; ut apud Virgilium de Lauso; (*Æn.* VII. 649.) — *Quo pulchrior alter Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni.* Summum est enim, quo pulchrior alter non fuit; huic deindè aliquid suprà positum est." *Lib.* VIII. *cap.* 4. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι —— οὐδ' ἁπλῶς καλοὶ καὶ κάλλιστοι [οἱ Ἀλωεῖδαι] ἀλλὰ πολὺ κάλλιστοι. Εἰ δὲ αὐτοὶ μετὰ τὸν Ὠρίωνα εἰσὶ τοιοῦτοι, συλλογιστέον τὴν τοῦ κάλλους ὑπερβολὴν τῷ Ὠρίωνι. *Eustath.*

Ibid. —— μετά γε κλυτὸν.] *Al.* μετ' ἀγακλυτὸν.

Ver. 310. —— ἐννεαπήχεες ἦσαν Εὖρος, ἀτὰρ μῆκος —— ἐννεόργυιοι.] Ἑκάστης ὀργυίας ἀνὰ τριῶν πηχέων οὔσης, τὸ ἐννεάπηχυ εὖρος τρίτον ἐστὶ τοῦ ἐννεοργυίου μήκους. *Eustath.*

Ver. 311. —— μῆκός γε.] *Al.* μῆκός τε.

Ibid. —— ἐννεόργυιοι.] Pronuntiabatur ἐννόργυιοι. Ὀργυιὰ δὲ ἐστὶν ἡ τῶν χειρῶν ἔκτασις. *Schol.*

Ver. 312. Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην.]

Et conjuratos cœlum rescindere fratres.
Virgil. Georgic. I. 280.

——et magnis subjectum molibus urget
Æthereas ausum sperare Typhoëa sedes.
Ovid. Metam. lib. V. *ver.* 346.

Ita ferè apud *Hirtium:* " Decem habere legiones populum Romanum, quæ —— etiam cœlum diruere possent." *De bello Hispanico*, § *ult.*

Ibid. —— ἀπειλήτην.] Apud *Eustathium*, ἀπειλείτην.

Ver. 314. Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ Πήλιον εἰνοσίφυλλον.] Ὄσσα, ὄρος Θεσσαλίας. Ὄλυμπος, ὄρος Μακεδονίας. — Πήλιον, ὄρος Θεσσαλίας. *Schol.*

Ter sunt conati imponere Pelio ossam
Scilicet, atque Ossæ frondosum involvere
Olympum. *Virgil. Georgic.* I. 281.

Ubi ingentem nisum et molimen quàm pulchrè depingat et quasi ob oculos ponat vocalis longæ non elisæ hiatus, vide infrà ad *ver.* 595. et ad *Il.* γ'. 368. et ρ', 264. Porrò de hoc *Homeri* loco *Strabo;* Ὅταν —— χρείᾳ τάξεως, ὧν μέμνηται τόπων, φυλάττει τὴν τάξιν ὁμοίως μὲν τῶν Ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἄπωθεν· " Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ Πήλιον εἰνοσίφυλλον." *Geograph. lib.* I. *pag.* 47. *al.* 27.

Ver. 315. —— ἀμβατὸς.] Vide ad *Il.* ζ. 434.

Digitized by Google

Καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν, εἰ ἥβης μέτρον ἵκοντο·
Ἀλλ' ὄλεσεν Διὸς υἱὸς, ὃν ἠΰκομος τέκε Λητὼ,
Ἀμφοτέρω· πρὶν σφῶϊν ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους
Ἀνθῆσαι, πυκάσαι τε γένυν εὐανθέϊ λάχνῃ.
Φαίδρην τε, Πρόκριν τε ἴδον, καλήν τ' Ἀριάδνην,
Κούρην Μίνωος ὀλοόφρονος, ἥν ποτε Θησεὺς,
Ἐκ Κρήτης ἐς γουνὸν Ἀθηνάων ἱεράων
Ἦγε μὲν, οὐδ' ἀπόνητο· πάρος δέ μιν Ἄρτεμις ἔσχε
Δίῃ ἐν ἀμφιρύτῃ, Διονύσου μαρτυρίῃσι.
Μαῖράν τε, Κλυμένην τε ἴδον, στυγερήν τ' Ἐριφύλην,

Et sanè perfecissent, si ad pubertatis mensuram pervenissent:
Sed perdidit *eos* Jovis filius, quem comas-pulchra peperit Latona;
Ambos: antequam ipsis sub temporibus pili
Florerent, tegerentque mentum florenti lanugine.
Phædramque, Procrinque vidi, pulchramque Ariadnam,
Filiam Minöis prudentis, quam olim Theseus,
Ex Cretâ in fœcundum-solum Athenarum sacrarum,
Duxit quidem, sed non potitus est: anteà nempè ipsam Diana detinuit
Diâ in circumfluâ, Bacchi testimonio.
Mæramque, Clymenamque vidi, odiosamque Eriphylen,

Ver. 316. Καὶ νὺ κεν ἐξετέλεσσαν.] Καὶ ἔμπαλιν πολλὰ ὕψη (εὑρίσκεται) δίχα πάθους, ὡς πρὸς μυρίοις ἄλλοις, καὶ τὰ περὶ τοὺς Ἀλωάδας τῷ Ποιητῇ παρατετολμημένα, "Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, &c." Καὶ τὸ τούτοις ἔτι μεῖζον ἐπιφερόμενον, "Καὶ νύ κεν ἐξετέλεσσαν." *Longin. de Sublimitate*, § 8. *Quintilianus* hanc *Amplificandi* speciem *Incrementum* appellat. Quod (inquit) "est potissimum, cùm magna videntur etiam quæ inferiora sunt. Id aut uno gradu fit, aut pluribus. Per id venitur non modò ad summum, sed interim quodammodo supra summum." *Lib.* VIII. *cap.* 4.

Ver. 317. Ἀλλ' ὄλεσεν Διὸς υἱός.] Οἱ νεώτεροι φασὶν τὴν Ἀρτέμιν ἔλαφον ἐᾶσαι δι' αὐτῶν· τοὺς δὲ, τὴν ἔλαφον ἀφέντας, ἀλλήλους διαχρήσασθαι. *Schol.*

Ver. 318. —— ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους Ἀνθῆσαι.]

Tum mihi prima genas vestibat flore juventa. *Æn.* VIII. 160.

Ver. 319. —— γένυν.] *Al.* γένυς. Quod est contractum ex γένυας.

Ver. 320. Φαίδρην τε, Πρόκριν τε ἴδον.] Φαίδρα, Μίνωος θυγάτηρ, γυνὴ Θησέως. —— Πρόκρις, Ἐρεχθέως θυγάτηρ. *Schol.*

His Phædram Procrinque locis ——,
Æn. VI. 445.

Ver. 321. —— Μίνωος ὀλοόφρονος.] Vide suprà ad ά. 52.

Ver. 323. —— πάρος δέ μιν.] *Al.* πάρος γε μὲν.

Ibid. —— ἔσχε.] Νῦν ἀντὶ τοῦ ἀνεῖλεν. Γράφεται καὶ ἔκτα. *Schol.* Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet ἔκτα.

Ver. 324. Δίῃ ἐν ἀμφιρύτῃ.] Δῖα, νῆσος πρὸς τῇ Κρήτῃ, ἥτις Νάξος καλεῖται· ἱερὰ δὲ αὕτη τοῦ Διονύσου. *Schol.*

Ibid. —— Διονύσου μαρτυρίῃσι.] Ἐπεὶ κατεμαρτύρησεν αὐτῆς ἀσέβειαν, μιγείσης ἐν τῷ τεμένει αὐτοῦ τῷ Θησεῖ· οἱ δὲ νεώτεροι φασὶ καταλειφθεῖσαν αὐτὴν ὑπὸ Θησέως, ἁρπαγῆναι ὑπὸ τοῦ Διονύσου. *Schol.* Cæterùm quâ ratione ex μαρτῦρομαι fit μαρτῦρίη, vide ad *Il.* ά. 338. et ύ. 304.

Ver. 325. Μαῖράν τε.] Μαῖρα, Προίτου καὶ Ἀντείας θυγάτηρ· ἐτελεύτησε δὲ παρθένος. *Schol.*

Ibid. —— Κλυμένην τε ἴδον.] Κλυμένη Μινύου τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Εὐρυανάσσης τῆς Ὑπέρφαντος, γαμηθεῖσα Φυλάκῳ. *Schol.* *Al.* Κλυμένην τ' εἶδον.

Ibid. —— στυγερὴν τ' Ἐριφύλην.] Ἶφιος θυγατέρα· μισητὴν δὲ διὰ τὸ λαβεῖν παρὰ Πολυνείκους ἢ Ἀδράστου χρυσοῦν ὅρμον, καὶ προδεδωκέναι Ἀμφιάραον τὸν ἄνδρα αὐτῆς μὴ βουλόμενον στρατεύεσθαι ἐπὶ Θήβας, εἰδότα ὡς μάντιν τὸ ἀποβησόμενον. *Schol.* Porrò *Scholia* ad *ver.* 326. *Eriphylen Talai* filiam memorant. Hinc apud *Virgilium*;

—— mœstamque Eriphylen.
Æn. VI. 445.

Et apud *Ovidium*;

E quibus exierat, trajecit viscera ferro
Filius; et pœnæ causa monile fuit.
Amor. lib. I. x. 52.

Digitized by Google

Ἣ χρυσὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα.
  Πάσας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω,
Ὅσσας ἡρώων ἀλόχους ἴδον, ἠδὲ θύγατρας·
Πρὶν γάρ κεν καὶ νὺξ φθεῖτ' ἄμβροτος· ἀλλὰ καὶ ὥρη
Εὕδειν, ἢ ἐπὶ νῆα θοὴν ἐλθόντ' ἐς ἑταίρους,
Ἢ αὐτοῦ· πομπὴ δὲ θεοῖς, ὑμῖν τε μελήσει.
  Ὣς ἔφατ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα·
Τοῖσιν δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἤρχετο μύθων·
  Φαίηκες, πῶς ὔμμιν ἀνὴρ ὅγε φαίνεται εἶναι,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, ἰδὲ φρένας ἔνδον ἐΐσας;
Ξεῖνος δ' αὖτ' ἐμός ἐστιν· ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς·
Τῷ μὴ ἐπειγόμενοι ἀποπέμπετε, μηδὲ τὰ δῶρα
Οὕτω χρηΐζοντι κολούετε· πολλὰ γὰρ ὔμμιν
Κτήματ' ἐνὶ μεγάροισι, θεῶν ἰότητι, κέονται.

Quæ aurum pro dilecto marito accepit pretiosum.
Omnes verò non ego dixero, neque nominavero,
Quotquot Heroüm uxores vidi, et filias;
Prius enim etiam nox periret divina: sed et hora
Dormiendi *mihi*, sive ad navem celerem digresso ad socios,
Sive hîc: deductio autem diis, vobisque curæ-erit.
Sic dixit: illi verò omnes muti facti-sunt silentio;
Voluptateque tenebantur per domum obscuram.
His verò Arete candida-ulnis exordiebatur sermonem;
" Phæaces, quomodo vobis vir hic videtur esse,
" Formâque, magnitudineque, atque mente intùs æquâ?
" Hospes verò itidem meus est; unusquisque autem particeps-est honoris:
" Ideò nè festinantes dimittite, neque dona
" Sic egenti inhibete: multa enim vobis
" Bona in ædibus, deorum benignitate, jacent."

Ver. 229. —— Πρὶν γάρ κεν καὶ νὺξ φθεῖτ' ἄμβροτος.]

Antè diem clauso componet vesper Olympo. *Æn.* I. 374.

Ibid. —— φθεῖτ'.] Nonnulli, notante *Barnesio*, hîc legunt φθῖτ'. Quod, uti ipse rectè observat, primam corripit. Vide infrà ad ί. 357. et ύ. 340. item ad *Il.* σ'. 100.

Ibid. —— ἀλλὰ ϗ ὥρη Εὕδειν.]

—— et jam nox humida cœlo
Præcipitat, suadentque cadentia sidera somnos. *Æn.* II. 8.

Ver. 330. —— ἢ ἐπὶ νῆα θοὴν.] Vide suprà ad θ'. 51.

Ver. 332. —— οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο.]

Conticuere omnes, intentique ora tenebant. *Æn.* II. 1.

Dixerat Æneas; olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI. 120.

Ver. 333. Κηληθμῷ.] Τῇ μετὰ ἡδονῆς καὶ τέρψεως ἡσυχίᾳ. *Schol.* Ἡδονῆς δὲ τὸ μὲν δι' ὤτων ὄνομα, κήλησις ἐστὶ· τὸ δὲ δι' ὀμμάτων, γοητεία. *Plutarch. de Solertiâ Animalium.* " Delectatio, voluptas suavitate auditûs animum deleniens." *Cicero, Tusc. Quæst. lib.* IV. § 9. Vide *Menagii* Annotationes ad *Laërtium, lib.* VII. *pag.* 191.

Ibid. —— ἔσχοντο.] *Al.* ἴσχοντο.

Ver 336. —— ἐΐσας.] Τὰς ἀναλογούσας τῷ σώματι, ϗ ὀρθὰς ϗ δικαίας. *Schol.*

Ver. 337. Ξεῖνος δ' αὖτ' ἐμός ἐστιν.] Διὰ δύο φησὶν ἡ Ἀρήτη ἄξιον εἶναι μὴ μικρολογεῖσθαι, ὅτι δὲ ϗ αὐτῆς ἐστὶ ξένος, αὐτῇ γὰρ πρώτη προσῆλθε· ϗ ὅτι ἕκαστος εὐπορεῖ. *Schol.*

Ver. 340. —— θεῶν ἰότητι, κέονται.]

Ζεὺς δ' αὐτὸς νέμει ὄλβον Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν. Suprà, ζ. 188.

Digitized by Google

Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων, ἥρως Ἐχένηος,
Ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν·
Ὦ φίλοι, οὐ μὰν ὔμμιν ἀπὸ σκοποῦ οὐδ' ἀπὸ δόξης
Μυθεῖται βασίλεια περίφρων· ἀλλὰ πίθεσθε·
Ἀλκινόου δ' ἐκ τοῦδ' ἔχεται ἔργον τε, ἔπος τε.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Τοῦτο μὲν οὕτω δὴ ἔσται ἔπος, αἴκεν ἔγωγε
Ζωὸς Φαιήκεσσι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
Ξεῖνος δὲ τλήτω, μάλα περ νόστοιο χατίζων,
Ἔμπης οὖν ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον, εἰσόκε πᾶσαν
Δωτίνην τελέσω· πομπὴ δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ δήμῳ.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Εἴ με καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀνώγοιτ' αὐτόθι μίμνειν,
Πομπήν τ' ὀτρύνοιτε, καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῖτε,
Καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον εἴη,
Πλειοτέρῃ σὺν χειρὶ φίλην ἐς πατρίδ' ἱκέσθαι·

Inter hos autem et locutus est senex Heros Echenëus,
Qui sanè Phæacum virorum maximus-natu erat;
" O amici, non utique vobis à scopo neque præter decorum
" Loquitur regina prudens; sed obedite;
" Alcinöo autem ex ipso pendet opusque, dictumque."
Huic autem rursùs Alcinöus respondit, dixitque;
" Hoc quidem ita demùm peractum erit verbum, si ego
" Vivus Phæacibus navigandi-studiosis imperem.
" Hospes autem sustineat, valdè licèt reditum desiderans,
" Omninò igitur expectare in crastinum, donec totum
" Munus perficiam: deductio autem viris curæ-erit
" Omnibus, potissimùm autem mihi; hujus enim imperium est in populo."
Huic autem respondens allocutus est prudens Ulysses;
" Alcinöe rex, omnium clarissime populorum,
" Si me etiam in annum jüsseritis hìc manere,
" Deductionemque apparaveritis, et splendida dona dederitis,
" Etiam hoc mallem, et multò utilius esset,
" Pleniori cum manu charam in patriam pervenire;

Ver. 342. Ὃς δὴ Φαιήκων.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collat.

Ver. 343. —— ὔμμιν.] Apud *Eustathium*, ἧμιν.

Ibid. —— ἀπὸ δόξης.] Ἄποθεν ἧς ἔχομεν περὶ τῆς ξένης διαθέσεως. *Schol.*

Ver. 345. —— ἐκ τοῦδ' ἔχεται ἔργον τε, ἔπος τε.] Οἷόν ἐν Ἀλκινόῳ ἐστὶ τὸ τελέως ἀπαλλαχθῆναι. *Schol.* Sic *Iliad.* ί. 102.

—— σέο δ' ἕξεται, ὅ, ττι κεν ἄρχῃ.

Ver. 347. —— ἔπος.] *Al.* γέρον.

Ver. 350. —— ἐς αὔριον.] *Al.* ἐπαύριον.

Ver. 351. —— πομπὴ δ' ἄνδρεσσι μελήσει.] Sic suprà ά. 358.

—— μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.

Item *Iliad.* ζ. 492.

—— πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.

Ver. 356. Πομπήν τ' ὀτρύνοιτε.] *Al.* Πομπὴ δ' ὀτρύνοιτο.

Digitized by Google

Καί κ' αἰδοιότερος καὶ φίλτερος ἀνδράσιν εἴην
Πᾶσιν, ὅσοι μ' Ἰθάκηνδε ἰδοίατο νοστήσαντα.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ὦ Ὀδυσεῦ, τὸ μὲν ἔτι σ' ἐίσκομεν εἰσορόωντες,
Ἠπεροπῆά τ' ἔμεν καὶ ἐπίκλοπον, οἷά τε πολλὲς
Βόσκει γαῖα μέλαινα πολυσπερέας ἀνθρώπες,
Ψεύδεά τ' ἀρτύνοντας, ὅθεν κέ τις ὐδὲ ἴδοιτο·
Σοὶ δ' ἔνι μὲν μορφὴ ἐπέων, ἔνι δὲ φρένες ἐσθλαί·
Μῦθον δ', ὡς ὅ,τ' ἀοιδὸς ἐπισταμένως κατέλεξας
Πάντων τ' Ἀργείων, σέο τ' αὐτῦ, κήδεα λυγρά.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἴ τινας ἀντιθέων ἑτάρων ἴδες, οἵ τοι ἅμ' αὐτῷ
Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕποντο, καὶ αὐτῦ πότμον ἐπέσπον.
Νὺξ δ' ἥδε μάλα μακρὴ, ἀθέσφατος· ὐδέ πω ὥρη
Εὕδειν ἐν μεγάρῳ· σὺ δέ μοι λέγε θέσκελα ἔργα.
Καί κεν ἐς ἠῶ δῖαν ἀνασχοίμην, ὅτε μοί σὺ

« Et magis honorabilis et charior viris essem
« Omnibus, quotquot me in Ithacam viderent reversum."
Huic autem rursùs Alcinoüs respondit, dixitque;
« O Ulysses, hoc quidem neutiquam te suspicamur aspicientes,
« Impostoremque esse et fallacem, perindè ut multos
« Pascit terra nigra latè-dispersos homines,
« Mendaciaque concinnantes; undè quis neque suspicaretur:
« Tibi verò inest quidem elegantia verborum, inest et mens bona;
« Historiam verò, ut et Cantor, scitè recensuisti
« Omniumque Argivorum, tuîque ipsius dolores tristes.
« Sed age mihi hoc dic, et accuratè narra;
« Siquos eximiorum sociorum videris, qui teipsum
« Ad Ilium unà comitati sunt, et illic fatum obierunt.
« Nox autem hæc valdè longa, immensa; neque adhuc tempus
« Dormiendi in ædibus: tu autem mihi dic mira opera.
« Etiam in auroram divinam sustinerem, quandò mihi tu

Ver. 359. Καὶ κ' αἰδοιότερος.] Ἐντεῦθεν Ἡσίοδος, [Ἔργ. I. 311.] "πλέτῳ δ' ἀρετὴ καὶ "κῦδος ὀπηδεῖ." *Schol.*

Πᾶς τις πλέσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πινιχρὸν. *Theogn. Gnom. ver.* 621.

—— plurimus auro
Venit honos ——.
Ovid. Art. Amator. II. 277.

Ver. 365. —— ἀρτύνοντας.] Vide suprà ad δ. 771.

Ver. 366. Σοὶ δ' ἔνι μὲν μορφὴ ἐπέων, ἔνι δὲ φρένες ἐσθλαί.] Dna. *Dacier* istud μορφὴ ἐπέων malam in partem accipit; ac si dixisset *Alcinoüs*, *Ulyssem* in hâc narratione speciem quidem mendacis impostorisque præ se ferre; reverà autem animo probo ingenioque optimo præditum esse. Similitèrque ferè *Eustathius*: Τὸ δὲ "μορφὴ ἐπέων" καὶ "φρένες ἐσθλαὶ," δηλοῖ δύνασθαι μὲν τὸν Ὀδυσσέα μορφάζειν τὰ ψευδῆ καὶ ὕτως εἰκονίζειν ἀλήθειαν, μὴ ἂν δὲ ποιεῖν τῦτο εἰκῇ καὶ ἁπλῶς διὰ τὰς ἐσθλὰς φρένας. Rectiùs verò (ut opinor) et simpliciùs *Scholiastes*, qui istud μορφὴ exponit εὐπρέπεια.

Ibid. —— ἔνι μὲν.] *Al.* ἔπι μὲν.

Ver. 369. et 456. Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.]

—— mihique hæc edissere vera roganti.
Æn. II. 149.

Ver. 372. Νὺξ δ' ἥδε μάλα μακρή.] Ὅτι ἐθέλων ὁ Ποιητὴς δηλῶσαι τὴν ὥραν ὅτι τὰ νῦν ποιύμενα γίνεται, καὶ ὅτι φθινόπωρον ἦν, ἢ καὶ περαιτέρω τοιαύτης, ὥρας φησί· "Νὺξ ἥδε μάλα μακρὴ, ἀθέσφατος." *Eustath.*

Digitized by Google

Τλαίης ἐν μεγάρῳ τὰ σὰ κήδεα μυθήσασθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Ὥρη μὲν πολέων μύθων, ὥρη δὲ καὶ ὕπνου·
Εἰ δ' ἔτ' ἀκουέμεναί γε λιλαίεαι, οὐκ ἂν ἔγωγε
Τούτων σοι φθονέοιμι καὶ οἰκτρότερ' ἄλλ' ἀγορεῦσαι
Κήδε' ἐμῶν ἑτάρων, οἳ δὴ μετόπισθεν ὄλοντο·
Οἳ Τρώων μὲν ὑπεξέφυγον στονόεσσαν ἀϋτὴν,
Ἐν νόστῳ δ' ἀπόλοντο, κακῆς ἰότητι γυναικός.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ψυχὰς μὲν ἀπεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλη
Ἁγνὴ Περσεφόνεια γυναικῶν θηλυτεράων,
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο
Ἀχνυμένη· περὶ δ' ἄλλαι ἀγηγέραθ', ὅσσαι ἅμ' αὐτῷ
Οἴκῳ ἐν Αἰγίσθοιο θάνον καὶ πότμον ἐπέσπον.
Ἔγνω δ' αἶψ' ἐμὲ κεῖνος, ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινόν·
Κλαῖε δ' ὅγε λιγέως, θαλερὸν κατὰ δάκρυον εἴβων,
Πιτνὰς εἰς ἐμὲ χεῖρας, ὀρέξασθαι μενεαίνων·
Ἀλλ' οὐ γάρ οἱ ἔτ' ἦν ἲς ἔμπεδος, οὐδέ τι κῖκυς,
Οἵη περ πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι.
Τὸν μὲν ἐγὼ δάκρυσά τ' ἰδὼν, ἐλέησά τε θυμῷ,

"Sustineres in ædibus tuos dolores narrare."
Hunc autem respondens allocutus est prudens Ulysses;
Alcinöe rex, omnium clarissime populorum,
Tempus quidem multi sermonis, tempus verò et somni:
Sin adhuc audire utique cupis, haud ego
His tibi recusavero et miserabiliores alios narrare
Dolores meorum sociorum, qui scilicèt posteà perierunt;
Qui Trojanorum quidem effugerunt luctuosum bellum,
In reditu verò perierunt, malæ consilio fœminæ.
Cæterùm postquam animas quidem dispersisset huc atque illuc
Casta Proserpina mulierum fœminarum,
Supervenit deindè anima Agamemnonis Atridæ
Dolens; circùmque aliæ congregatæ-erant, quæcunque simul-cum eo
Domo in Ægisthi perierunt et fatum obierunt.
Agnovit verò statim me ille, postquàm bibisset sanguinem nigrum;
Flebat autem is vehementèr, uberes lachrymas stillans,
Extendens ad me manus, attingere cupiens:
Sed non ampliùs ei aderat vis firma, neque omninò potentia,
Qualis scilicèt anteà erat in flexilibus membris.
Illum quidem ego et illevi conspicatus, misertusque sum in animo,

---

Ver. 379. —— οὐκ ἂν ἔγωγε.] Apud *Eustathium*, οὐκ ἂν ἔπειτα.

Ver. 380. —— ἀγορεῦσαι.] *Al.* ἀγορεύειν. Atque ita legitur apud *Eustathium*.

Ver. 383. — κακῆς ἰότητι γυναικὸς] Ἑλένης, ἢν Κλυταιμνήστρας, ἢ κακωθείσης Κασάνδρας, ἣν διαφθείρας ὁ Λοκρὸς Αἴας ἐν τῷ τεμένει τῆς Ἀθηνᾶς, δυσμενῆ κατέστησε τοῖς Ἕλλησι τὴν Ἀθηνᾶν. *Schol.* Sic infrà *ver.* 436.
—————— γυναικείας διὰ βουλὰς.

Ver. 385. Ἁγνὴ Περσεφόνεια.] Sic apud *Virgilium*;

Casta ——— Lucina ———.
Eclog. IV. 10.

Casta ——— Proserpina ———
Æn. VI. 402.

Al. Αἰνὴ Περσεφόνεια.

Digitized by Google

Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;
Ἠέ σέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
Ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμήν;
Ἠέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου,
Βοῦς περιταμνόμενον, ἠδ' οἰῶν πώεα καλά,
Ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενον, ἠὲ γυναικῶν;
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπε·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Οὔτ' ἐμέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
Ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμήν·
Οὔτε μ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου·
Ἀλλά μοι Αἴγισθος τεύξας θάνατόν τε, μόρον τε,
Ἔκτα, σὺν οὐλομένῃ ἀλόχῳ, οἶκόνδε καλέσσας,

Et ipsum compellans verbis alatis allocutus sum;
" Atride gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
" Quondam te fatum domuit longum-somnum-afferentis mortis?
" An te scilicèt in navibus Neptunus domuit,
" Excitato sævorum ventorum immenso flatu?
" An te hostiles viri læserunt in terrâ
" Boves prædantem, atque ovium greges pulchros?
" An pro urbe pugnantem, sive fœminis?"
Sic dixi: ille autem me statim respondens allocutus est;
" Inclyte Laërtiade, solers Ulysses,
" Neque me sanè in navibus Neptunus domuit,
" Excitato sævorum ventorum immenso flatu;
" Neque me hostiles viri læserunt in terrâ:
" Sed mihi Ægisthus structâ morteque fatoque,
" Occidit, cùm perniciosâ uxore, ad domum ubi vocâsset,

Ver. 400. et 407. —— ἐπὶ χέρσου.] *Al.* ἐπὶ χέρσῳ.

Ver. 401. Βῦς περιταμνόμενον.] Ἐπειδὴ αὐτὸς ἐλθὼν ἐις Κίκονας, [suprà *ί.* 45.] ϗ ἁρπαγῆς ἐκεῖ ἐπιχειρήσας, ὐκ εὖ ἀπήλλαξεν, ἐικότως τὰ ὅμοια ὑποπ]εύει πεπονθέναι τὸν Ἀγαμέμνονα. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* hoc in loco nullâ auctoritate de *suo* edidit Βῦς περιμαρνάμενον· itàque legendum fidentèr pronuntiat. Attamen firmatur vulgata lectio tum ex *ώ.* 112. infrâ, ubi idem versus occurrit, et in omnibus scriptum est περιταμνομένυς· tum ex *Iliad.* *σ'.* 528. ubi eâdem phrasi utitur Poëta;

> Τάμνοντ' ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας καὶ πώεα καλὰ.

Porrò vocem περιταμνόμενον hîc exponit *Scholiastes*, περιελαύνοντα· *Eustathius* autem περιξ τῆς ἀλλοτρίας γῆς τέμνοντα.

Ver. 402. —— ἠὲ γυναικῶν;] *Al.* ἠδὲ γυναικῶν; ut infrà *ώ.* 113.

Ver. 407. 408. Οὔτε μ' ἀνάρσιοι ἄνδρες — Ἀλλὰ μοι Αἴγισθος.] Similitèr *Electra* apud *Sophoclem*;

> Πατέρ', ὃν κατὰ μὲν βάρβαρον αἶαν
> Φοίνιος Ἄρης ὐκ ἐξένισε·
> Μήτηρ δ' ἡ 'μὴ, χὠ κοινολεχὴς
> Αἴγισθος, ὅπως δρῦν ὑλοτόμοι,
> Σχίζυσι κάρα φονίῳ πελέκει.
>
> *Sophocl. Electr.* ver. 94.

Vide ad *ver.* 410.

Ver. 408. 409. Ἀλλὰ μοι Αἴγισθος — σὺν ὐλομένῃ ἀλόχῳ.]

> Ipse Mycenæus magnorum ductor Achivûm
> Conjugis infandæ prima intra limina [dextrâ
> Oppetiit; ——————.
>
> *Æn.* XI. 266.

Digitized by Google

Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.
Ὣς θάνον οἰκτίστῳ θανάτῳ· περὶ δ' ἄλλοι ἑταῖροι
Νωλεμέως κτείνοντο, σύες ὣς ἀργιόδοντες,
Οἵ ῥά τ' ἐν ἀφνειοῦ ἀνδρὸς μέγα δυναμένοιο
Ἢ γάμῳ, ἢ ἐράνῳ, ἢ εἰλαπίνῃ τεθαλυίῃ.
Ἤδη μὲν πολέων ἀνδρῶν φόνῳ ἀντεβόλησας
Μουνὰξ κτεινομένων, καὶ ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ·
Ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ὀλοφύραο θυμῷ,
Ὡς ἀμφὶ κρητῆρα, τραπέζας τε πληθούσας,
Κείμεθ' ἐνὶ μεγάρῳ· δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.
Οἰκτροτάτην δ' ἤκουσα ὄπα Πριάμοιο θυγατρὸς,
Κασσάνδρης· τὴν κτεῖνε Κλυταιμνήστρη δολόμητις
Ἀμφ' ἐμοί· αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ γαίῃ χεῖρας ἀείρων,
Βάλλον ἀποθνήσκων περὶ φασγάνῳ· ἡ δὲ κυνῶπις

" Convivio-exceptum, quemadmodum quis occidit bovem ad præsepe.
" Sic perii miserabilissimâ morte; circùm autem alii socii
" Continuò occidebantur, ut sues albi-dentibus,
" Qui scilicèt *mactantur* in locupletis viri præpotentis
" Aut nuptiis, aut convivio-collatitio, aut epulis lautis.
" Jamjam *tu* quidem multorum virorum cædi interfuisti,
" Separatim interfectorum, et in asperâ pugnâ;
" Sed illa potissimùm conspicatus misertus esses animo,
" Ut circa craterem, mensasque plenas,
" Jacebamus in domo; pavimentum autem totum sanguine fluebat.
" Miserabilissimam autem audivi vocem Priami filiæ,
" Cassandræ, quam occidebat Clytæmnestra dolosa
" Juxta me: at ego ad terram manus elevans
" Jaciebam moriens, ad gladium *captandum*; illa autem impudens

Ver. 410. Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.] Vide suprà ad γ. 535.

Ver. 412. — ἀγριόδοντες.] *Al.* ἀργιόδοντες.

Ver. 413. —— δυναμένοιο.] Vide ad *Il.* ά. 398.

Ver. 414. Ἢ γάμῳ, ἢ ἐράνῳ.] Vide suprà ad ά. 226. Ἔρανος λέγεται τὸ ἐκ συμβολῆς γινόμενον δεῖπνον. *Schol.*

Ver. 418. —— τραπέζας τε πληθούσας.]

—— dapes, et plenæ pocula mensæ.
Æn. XI. 738.

Ver. 419. Κείμεθ' ἐνὶ μεγάρῳ.] *Al.* Κείμεθα ἐν μεγάρῳ.

Ibid. —— δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.]

—— atro tepefacta cruore
Terra torique madent.— *Æn.* IX. 333.

Ver. 423. —— ἡ δὲ κυνῶπις Νοσφίσατ'.] Minùs rectè hìc *Eustathius*; Καὶ τὰ ἐφεξῆς, ἤγουν τὸ, " αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ γαίῃ χεῖρας ἀείρων, ἔβαλλον ἀποθνήσκων περὶ φασγάνῳ· ἡ " δὲ κυνῶπις νοσφίσατο," [ἀμφιβόλως ἔχουσι]. Ἢ γὰρ λέγει ὅτι ἐγὼ μὲν πρὸς τῇ γῇ θνήσκων, ἐπέβαλλον χεῖρας αἴρων πρὸς τῷ φασγάνῳ, ὡς ἐπὶ ἀμύνῃ· ἡ δὲ Κλυταιμνήστρα φθάσασα ἐστέρησέ με τοῦ ἀμυντηρίου, νόσφι ἐμοῦ ποιησαμένη αὐτό· ἢ ὅτι ἐγὼ μὲν πρὸς τῇ γῇ τὰς χεῖρας αἴρων ἔβαλλον σφαδαστικῶς προσηρμοσμένου ἐν τῷ θνήσκειν περὶ φασγάνῳ· ἡ δὲ γυνὴ ἐχωρίσθη μου νόσφι γενομένη. Et *Barnesius*: " Νοσ-" φίσατο potest quidem ad Gladium referri, " quem subduxerat cadenti egregia uxor." Nempè non adverterunt viri eruditi, primarium hunc et maximè proprium esse vocis *mediæ* usum; Νοσφίζειν, aliud; Νοσφίσατο, *se ipsa, amovit.* Vide suprà ad ί. 491. et ί. 296. Rectèque proindè exponit *Scholiastes*, ἐχωρίσθη. Quin et eam veram esse hujus vocis significationem liquet ex sequentibus, " ἐδέ μοι ἔτλη &c."

Νοσφίσατ᾽, οὐδέ μοι ἔτλη, ἰόντι περ εἰς Ἀΐδαο,
Χερσὶ κατ᾽ ὀφθαλμοὺς ἑλέειν, σύν τε στόμ᾽ ἐρεῖσαι.
Ὣς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικὸς,
Ἥ τις δὴ τοιαῦτα μετὰ φρεσὶν ἔργα βάληται·
Οἷον δὴ καὶ κείνη ἐμήσατο ἔργον ἀεικὲς,
Κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον· ἤτοι ἔφην γε
Ἀσπάσιος παίδεσσιν, ἰδὲ δμώεσσιν ἐμοῖσιν,
Οἴκαδ᾽ ἐλεύσεσθαι· ἡ δ᾽ ἔξοχα λυγρ᾽ εἰδυῖα,
Ἧ τε κατ᾽ αἶσχος ἔχευε, καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω
Θηλυτέρῃσι γυναιξὶ, καὶ ἥ κ᾽ εὐεργὸς ἔῃσιν.
Ὣς ἔφατ᾽· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ γόνον Ἀτρέος εὐρύοπα Ζεὺς
Ἐκπάγλως ἤχθηρε, γυναικείας διὰ βουλὰς,
Ἐξ ἀρχῆς· Ἑλένης μὲν ἀπωλόμεθ᾽ εἵνεκα πολλοί·

"Secessit; neque mihi sustinuit, eunti licèt ad Orcum,
"Manibus oculos comprimere, atque os constringere.
"Adeò non gravius et improbius aliud muliere,
"Quæcunque scilicèt talia in mentem facinora induxerit;
"Quale utique et illa patravit facinus indignum,
"Cui-virgo-nupserat structâ marito cæde: sanè putabam quidem
"Gratum *me* liberis, atque famulis meis,
"Domum venturum: illa verò apprimè exitialia callens,
"Sibique infamiam offudit, et futuris in posterum
"Foemineis mulieribus; etiam *ei* quæ proba fuerit."
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum;
"Papæ! certè valdè utique genus Atrei altitonans Jupiter
"Vehementèr odit, fœminea propter consilia,
"Ab initio: Helenæ quidem causâ periimus multi;

Ver. 424. 425. —— οὐδὲ μοι ἔτλη, — Χερ- κατ᾽ ὀφθαλμοὺς ἑλέειν.]

—— nec te tua funera mater
Produxi, pressive oculos,—. *Æn.* IX. 486.

Ver. 426. Ὣς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικὸς.] *Clemens Alexandrinus Homerum* hunc versum ex *Orpheo* desumpsisse ait. Ὀρφέως τοίνυν ποιήσαντος, "Ὣς οὐ κύντερον ἦν καὶ ῥίγιον ἄλλο γυναικὸς·" Ὅμηρος ἄντικρυς λέγει, "Ὣς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικὸς." *Strom. lib.* VI. Similitèi porrò *Hesiodus*;

—— τῆς δ᾽ αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο.
Ἔργ. καὶ Ἡμερ. ll. 321.

Et *Menander*, apud *Stobæum*;

—— μέγιστον ἐστὶ θηρίων γυνή.
Florileg, § 73.

Et *Carcinus Tragicus*, apud *Athenæum*;

Ὦ Ζεῦ, τί χρὴ γυναῖκας ἐξειπεῖν κακόν·
Ἀρκοῦν ἂν εἴη κἂν γυναῖκ᾽ εἴπῃς μόνον.
Lib. XIII. *cap.* 1.

Ver. 429. Κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον.] Κουρίδιον δὲ πόσιν τὸν Ἀγαμέμνονα τῇ Κλυταιμνήστρᾳ εἶναι, τουτέστιν ἐξ ἔτι κόρης οὔσης αὐτῆς, Ὁμήρῳ μὲν ἀρέσκει· Εὐριπίδης δὲ ἄλλως οἶδεν, ὃς προγαμηθεῖσαν αὐτὴν τῷ Ταντάλῳ γνωρίζει ἐν οἷς αὐτὴν εἰσάγει λέγουσαν, [*Iphig. in Aul. ver.* 1149.] "Ἔγημας ἄκουσάν με καὶ λαβὼν βίᾳ, Τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανών." *Eustath.*

Ver. 432. —— κατ᾽ αἶσχος ἔχευε, καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω.]

Πάσαις γυναιξὶν ἀξία στυγεῖν ἔφυ
Ἡ Τυνδαρὶς παῖς, ἣ κατῄσχυνε γένος.
Euripid. Orest. ver. 1153.

Similitèr apud *Senecam*;

Medea reddit fœminas dirum genus.
Hippolyt. ver. 562.

Ver. 436. —— γυναικείας διὰ βουλὰς.] Ἔνθα συννοητέον καὶ τὴν τοῦ Ἀτρέως γυναῖκα Ἀερόπην, δι᾽ ἣν καὶ αὐτὴν μοιχευθεῖσαν ὑπὸ Θυέστου πολλὰ ἐγένετο δεινά. *Eustath.*

Digitized by Google

Σοὶ δὲ Κλυταιμνήστρη δόλον ἤρτυε τηλόθ' ἐόντι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Τῷ νῦν μή ποτε καὶ σὺ γυναικί περ ἤπιος εἶναι,
Μηδ' οἱ μῦθον ἅπαντα πιφαυσκέμεν, ὅν κ' εὖ εἰδῇς,
Ἀλλὰ τὸ μὲν φάσθαι, τὸ δὲ καὶ κεκρυμμένον εἶναι.
Ἀλλ' ὐ σοί γ', Ὀδυσεῦ, φόνος ἔσσεται ἔκ τε γυναικός·
Λίην γὰρ πινυτή τε, καὶ εὖ φρεσὶ μήδεα οἶδε,
Κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια.
Ἦ μέν μιν νύμφην γε νέην κατελείπομεν ἡμεῖς,
Ἐρχόμενοι πόλεμόνδε· πάϊς δέ οἱ ἦν ἐπὶ μαζῷ,
Νήπιος, ὅς πυ νῦν γε μετ' ἀνδρῶν ἵζει ἀριθμῷ,
Ὄλβιος· ἦ γὰρ τόν γε πατὴρ φίλος ὄψεται ἐλθὼν,
Καὶ κεῖνος πατέρα προσπτύξεται, ἣ θέμις ἐστίν·
Ἡ δ' ἐμὴ οὐδέ περ υἷος ἐνιπλησθῆναι ἄκοιτις
Ὀφθαλμοῖσιν ἔασε· πάρος δέ με πέφνε καὶ αὐτόν.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·

" Tibi verò Clytæmnestra dolum struxit procul absenti."
Sic dixi: ille autem me protinùs respondens allocutus est;
" Ideò jam nunquam etiam tu vel uxori mansuetus sis,
" Neque ei sermonem omnem revela, quem benè noveris;
" Sed aliud quidem dic, aliud verò et celatum sit.
" Sed haud tibi, Ulysses, exitium erit utique ex uxore;
" Valdè enim sapiensque *est*, et benè in mentè consilia novit,
" Filia Icarii, prudens Penelope.
" Profectò quidem ipsam nuptam novam relinquebamus nos,
" Abeuntes ad-bellum; filius autem ei erat ad mamillam,
" Infans, qui alicubi nunc sanè in virorum sedet numero,
" Felix: certè enim eum pater charus videbit, ubi venerit,
" Et ille patrem amplectetur; ut fas est.
" Mea autem nè quidem filii *me* saturari uxor
" Oculis permisit; priùs nempè me occidit et ipsum.
" Aliud verò tibi dicam, tu autem in mente reconde tuâ;

Ver. 438. ... ἤρτυε.] Vide suprà ad δ'. 771.

Ibid. —— τηλόθ' ἐόντι.] Post hunc versum tres sequentes ex *Scholiaste* in *Euripidis Orestem*, *ver.* 249. inserit *Barnesius*;

Ὡς δὲ Κλυταιμνήστρη, λείπυσ' Ἀγαμέμνονα δῖον
Αἰγίσθῳ παρέλεκτο, καὶ εἵλετο χείρον' ἀκοίτην·
Ὡς Ἑλένη ἤσχυνε λέχος ξανθῦ Μενελάυ.

Quos, in Annotationibus ad locum *Euripidis*, Homero dignos arbitratur. Mihi (præterquàm quòd hoc in loco supervacanei et importuni sint) fictitii videntur, et recentiorem ætatem sapere.

Ver. 440. Τῷ νῦν μή ποτε καὶ σὺ γυναικί περ ἤπιος εἶναι.] Κάτω περιτυχὼν [ὁ Ἀγαμέμνων] τῷ Ὀδυσσεῖ —— παρακελεύεται μηδέποτε πιστεύειν γυναικὶ, μηδὲ οἱ ἐκφάσθαι πυκινὸν ἔπος. Καί τοι ἡ Κλυταίμνηστρα, ὐχ ὅτι γυνὴ ἦν, ταῦτα διέθηκεν αὐτὸν, ἀλλ' ὅτι πονηρά· καὶ ὐδὲν μᾶλλον ὐ χρὴ γυναικὶ ἤπιον εἶναι, ἢ ἀνδρί. Ἀλλ' οἶμαι τῶν περιπεσόντων ἕκαστος, ὑφ' ὗ πέπονθε κακῶς, ἐκεῖνο μάλιστα ὑφορᾶται, καὶ προλέγει φυλάττεσθαι τοῖς ἄλλοις. *Dio*, *Orat.* 74.

Ver. 442. — φάσθαι.] *Barnesius* edidit φᾶσθαι. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ξ'. 471.

Ibid. —— τὸ δὲ καὶ.] *Al.* τὸ δὲ τοι.

Ver. 443. —— ἔκ τε γυναικὸς.] Apud *Eustathium*, ἔκ γε γυναικὸς. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 446. —— γε νέην.] *Al.* γενεήν.

Ver. 448. —— μετ' ἀνδρῶν ἵζει ἀριθμῷ.] Τυτέστι, συντιμᾶται τοῖς ἀνδράσι, ἢ ἐν ἀνδράσι τελείοις τέτακται αὐξηθείς. *Eustath.*

Ver. 453. Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι.]

Sensibus hæc imis, res non est parva, reponas. *Virgil. Eclog.* III. 54.

Digitized by Google

Κρύβδην, μηδ' ἀναφανδὰ, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Νῆα κατισχέμεναι· ἐπεὶ οὐκ ἔτι πιστὰ γυναιξίν.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἴπου ἔτι ζώοντος ἀκούετε παιδὸς ἐμοῖο,
Ἤ που ἐν Ὀρχομενῷ, ἢ ἐν Πύλῳ ἠμαθόεντι,
Ἤ που πὰρ Μενελάῳ, ἐνὶ Σπάρτῃ εὐρείῃ·
Οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀρέστης.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἀτρείδη, τί με ταῦτα διείρεαι; οὐδέ τι οἶδα,
Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκε· κακὸν δ' ἀνεμώλια βάζειν.
Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβομένω στυγεροῖσιν
Ἕσταμεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
Καὶ Πατροκλῆος, καὶ ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
Αἴαντός θ', ὃς ἄριστος ἔην εἶδός τε, δέμας τε,
Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.
Ἔγνω δὲ ψυχή με ποδώκεος Αἰακίδαο,
Καί ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Σχέτλιε, τίπτ' ἔτι μεῖζον ἐνὶ φρεσὶ μήσεαι ἔργον;

"Clàm, neque palàm, charam in patriam terram "Navem appelle; quoniam non ampliùs fidendum est fœminis. "Sed age mihi hoc dic, et verè narra, "Sicubi adhuc viventem audiatis filium meum, "Sive alicubi in Orchomeno, sive in Pylo arenosâ, "Sive alicubi apud Menelaum, in Spartâ latâ: "Nondum enim mortuus est in terrâ nobilis Orestes." Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum; "Atride, quid me hæc interrogas? neque *enim* quicquam scio, "Vivatne ille, an mortuus sit: malum autem vana loqui." Nos quidem sic verbis alternantes tristibus Stabamus dolentes, uberes lachrymas profundentes. Supervenit autem anima Pelidæ Achillis, Et Patrocli, et eximii Antilochi, Ajacisque, qui præstantissimus erat formâque corporeque Cæterorum Danaorum, post eximium Pelidem. Agnovit autem me anima pedibus-velocis Æacidæ, Et lamentans verba alata dixit; "Generose Laërtiade, solers Ulysses, "Infelix, quodnam adhuc majus in mente molîeris facinus?

Ver. 455. —— οὐκ ἔτι πιστὰ γυναιξίν.]

—— ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος.
Euripid. Iphig. in Taur. 1298.

Ὡς ἔστ' ἄπιστον ἡ γυναικεία φύσις.
Menand. ex incertis Comoed. Frag. 121.

Μηκέτι πιστὰ φέροιτε γυναιξὶ δολοφρονεούσαις.
Macedonius apud Antholog. Epigr. I, 19.

Vide et suprà ad *ver*. 426.

Ver. 460. —— πω.] Apud *Eustathium*, που.

Ver. 466. Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.] Καὶ περὶ μὲν Ἀχιλλέως, ὃν Ὅμηρος φιλεῖ ἐπὶ μάλιστα, ὡς ἡ Ἰλιὰς ἐδήλωσε, διηγεῖται πλέονα. *Eustath.*

S

Digitized by Google

Πῶς ἔτλης Ἄϊδόσδε κατελθέμεν, ἔνθα τε νεκροὶ
Ἀφραδέες ναίουσι, βροτῶν εἴδωλα καμόντων;
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὦ Ἀχιλεῦ, Πηλέος υἱὲ, μέγα φέρτατ' Ἀχαιῶν,
Ἦλθον Τειρεσίαο κατὰ χρέος, εἴ τινα βουλὴν
Εἴποι, ὅπως Ἰθάκην ἐς παιπαλόεσσαν ἱκοίμην·
Οὐ γάρ πω σχεδὸν ἦλθον Ἀχαιΐδος, οὐδέ πω ἁμῆς
Γῆς ἐπέβην, ἀλλ' αἰὲν ἔχω κακά· σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ,
Οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος, οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω·
Πρὶν μὲν γάρ σε ζωὸν ἐτίομεν ἶσα θεοῖσιν
Ἀργεῖοι, νῦν αὖτε μέγα κρατέεις νεκύεσσιν,
Ἐνθάδ' ἐών· τῷ μήτι θανὼν ἀκαχίζευ, Ἀχιλλεῦ.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Μὴ δή μοι θάνατόν γε παραύδα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
Βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ

" Quo-pacto ausus-es ad inferos descendere, ubi scilicèt mortui
" Sensuum-expertes habitant, hominum simulachra defunctorum?"
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum;
" Achilles, Pelei fili, longè præstantissime Achivorum,
" Veni Tiresiæ propter vaticinium; siquod consilium
" Diceret, quo-pacto Ithacam ad asperam pervenirem:
" Necdum enim prope veni Achaïam, necdum nostram
" Terram conscendi; sed semper habeo mala: te verò, Achilles,
" Nullus vir majorum beatior, neque sanè posterorum:
" Anteà etenim te vivum honorabamus æquè ac deos,
" Argivi; nunc rursùs latè imperas mortuis,
" Hîc existens; ideò neutiquam mortuus tristêris, Achilles."
Sic dixi: ille autem me protinùs respondens allocutus est;
" Nè jam mihi mortem consolare, inclyte Ulysses:
" Mallem rusticus existens mercede-servire alii

Ver. 475. —— εἴδωλα καμόντων;]

—— simulacraque luce carentum.
Virg. Georg. IV. 472. *Lucret. lib.* II. 89.

Ver. 477. Ὦ Ἀχιλεῦ, Πηλέος υἱὲ.] Pronuntiabatur Πηλῆς, vel Πηλεῦς. Cæterùm *Barnesius* edidit Πηλῆος υἱὲ· Nec malè; cùm et υἱὸς priorem aliàs corripiat, et Πηλῆος præsertim sit dictio Ionica. Vide ad *Il.* σ'. 216.

Ver. 478. —— κατὰ χρέος,] Ὅτι χρέος οὐ μόνον ἐπὶ ὀφειλῆς, — ἀλλὰ καὶ τὸ χρειῶδες πρᾶγμα, καὶ αὐτὴ ἡ χρεία. Οἷον, "Ἦλθον Τειρεσίαο "κατὰ χρέος." Τινὲς δὲ τὸ "Τειρεσίαο κατὰ "χρέος," ἀντὶ τοῦ χρησμῴδημα φασίν. *Eustath.* Quarum postrema potior interpretatio.

Ver. 481. —— σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ, Οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος.] Μακαριώτερος, εὐδαιμονέστερος. *Schol.* Similitèr apud *Euripidem*, notante *Barnesio*;

Νῦν δ' εἴτις ἄλλη δυστυχεστέρα γυνὴ
Ἐμοῦ πέφυκεν ——. *Andromacha*, ver. 6.

Notandum autem apud utrumque Poëta æquè ferre potuisse versum, μακάρτερος, δυστυχέστερον. Similitèr porrò *Philemon* apud *Stobæum*, *Florileg.* § 122.

Θανεῖν ἄριστόν ἐστιν, ἢ ζῆν ἀθλίως.

Ver. 488. —— ἐτίομεν·] Vide ad *Il.* γ. 257. et ν'. 103.

Ver. 485. —— θανὼν.] Legitur in nonnullis Editionibus (notante *Henrico Stephano*) Δαναῶν. Quod ferri nequit.

Ver. 488. Βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν &c.]

Τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν,
Τὰ νέρθε δ' οὐδέν· (Apud *Stobæum*, *Florileg.* § 120. Τὸ νέρθεν οὐδὲν) μαίνεται δ' ὃς εὔχεται
Θανεῖν. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ θανεῖν καλῶς.
Euripid. Iphig. in Aul. ver. 1250.

(Ubi in transcursu notandum, vocem καλῶς apud *Euripidem*, *Attico* videlicèt ore proloquentem, *priorem* corripere; id quod

Digitized by Google

'Ανδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
Ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν.
'Αλλ' ἄγε μοι τοῦ παιδὸς ἀγαυοῦ μῦθον ἔνισπε,
Ἢ ἕπετ' ἐς πόλεμον πρόμος ἔμμεναι, ἦε καὶ οὐκί.
Εἰπὲ δέ μοι, Πηλῆος ἀμύμονος εἴ τι πέπυσσαι,
Ἢ ἔτ' ἔχει τιμὴν πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσιν,
Ἦ μιν ἀτιμάζουσιν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε,
Οὕνεκά μιν κατὰ γῆρας ἔχει χεῖράς τε πόδας τε.
Οὐ γὰρ ἐγὼν ἐπαρωγὸς ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο,
Τοῖος ἐών, οἷός ποτ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
Πέφνον λαὸν ἄριστον, ἀμύνων 'Αργείοισιν.
Εἰ τοιόσδ' ἔλθοιμι μίνυνθά περ ἐς πατέρος δῶ,
Τῷ κε τέῳ στύξαιμι μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους,
Οἳ κεῖνον βιόωνται, ἐέργουσίν τ' ἀπὸ τιμῆς.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·

"Viro inopi, cui haud victus multus esset,
"Quàm omnibus manibus defunctis imperare.
"Sed age mihi de filio meo generoso sermonem dic,
"An pergat ad bellum inter-primos-pugnatorem esse, an et non.
"Dic etiam mihi, de Peleo eximio si quid audiveris,
"An adhuc teneat honorem multos apud Myrmidonas,
"An ipsum despiciunt per Helladaque Phthiamque,
"Eò-quod ipsum senium occupet manusque pedesque.
"Non enim ego adjutor *sum* sub splendore Solis,
"Talis existens, qualis olim in Trojâ latâ
"Trucidabam populum fortissimum, propugnans pro Argivis.
"Si talis venirem vel paulisper in patris domum,
"Tum cuivis terribilitèr-ostenderem *meum* robur et manus invictas,
"*Eorum*, qui illum violant, arcentque ab honore."
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum;

---

apud *Homerum*, cui ista loquendi ratio ignota, nusquam fit. Vide ad *Il.* β'. 43.)

Πᾶς ἀνὴρ, κἂν δοῦλος ᾖ τις, ἥδεται τὸ φῶς ὁρῶν.
Id. Orest. ver. 1523.

——— Quàm vellent æthere in alto
Nunc et pauperiem et duros perferre labores! *Æn.* VI. 436.

Δῆλον δ' ὡς καρτεροῦσι πολλὴν κακοπάθειαν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, γλιχόμενοι τοῦ ζῆν. *Aristot. de Republ. lib.* III. *cap.* 6. "Una "est catena, quæ nos alligatos tenet, amor "vitæ." *Seneca, Epist.* 26. *sub fine.* Πῶς δὲ ἡ κτῆσις τῆς ἀρετῆς οὐδὲν ἐστὶν ὄφελος, ἂν μὴ καὶ ἐνεργῇ, φανερὸν ——· καὶ τεθνεὼς ἄχθεται [ὁ 'Αχιλλεὺς] τῇ ἀπραξίᾳ, λέγων, "Βουλοίμην κ' "ἐπάρουρος &c." Καὶ ἐπιφέρει τὴν αἰτίαν, (infrà *ver.* 497.) "Οὐ γὰρ ἐγὼν ἐπαρωγὸς &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς 'Ομήρου ποιήσεως, § 17. Caeterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plato de Republ. lib.* III. *sub initio.* Vide et *Lucianum, Dialog. Achillis et Antilochi.*

Ibid. —— ἐπάρουρος.] Τὸ δὲ "Βουλοίμην κ' "ἐπάρουρος" διττὴν ἔχει γραφήν. Ἢ γὰρ ἐπάρουρος, ὁ γῆν ἐργαζόμενος, εἴτε καὶ ἁπλῶς ἐπίγειος· ἢ τρισυλλάβως, πάρουρος, ὁ εἰς φυλακήν τινα τεταγμένος μισθωτικῶς· Οὖρος γὰρ καὶ ὁ φύλαξ. *Eustath.*

Ibid. —— θητευέμεν.] 'Επὶ μισθῷ δουλεύειν. *Schol.* Vide suprà ad δ'. 644.

Ver. 495. —— ἀν' 'Ελλάδα τε Φθίην τε.] Ποιητικῷ δὲ τινὶ σχήματι συγκαταλέγειν τὸ μέρος τῷ ὅλῳ φασὶ τὸν Ὅμηρον· ὡς τὸ, —— "ἀν' 'Ελλάδα τε Φθίην τε." *Strabo, Geograph. lib.* VIII.

Ver. 501. Τῷ κε τέῳ στύξαιμι μένος καὶ χεῖρας.] Στυγητὸν ἂν καὶ φρικτὸν ἐποίησα τὸ ἐμὸν μένος καὶ τὰς ἀπροσπελάστους χεῖρας τινὶ τῶν βιαζομένων τὸν Πηλέα. *Eustath.*

Digitized by Google

Ἤτοι μὲν Πηλῆος ἀμύμονος οὔτι πέπυσμαι·
Αὐτάρ τοι παιδός γε Νεοπτολέμοιο φίλοιο
Πᾶσαν ἀληθείην μυθήσομαι, ὥς με κελεύεις·
Αὐτὸς γάρ μιν ἐγὼ κοίλης ἐπὶ νηὸς ἐΐσης
Ἤγαγον ἐκ Σκύρου μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
Ἤτοι ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην φραζοίμεθα βουλὰς,
Αἰεὶ πρῶτος ἔβαζε, καὶ οὐχ ἡμάρτανε μύθων·
Νέστωρ τ' ἀντίθεος καὶ ἐγὼ νεικέσκομεν οἴω.
Αὐτὰρ ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην μαρνοίμεθ' Ἀχαιοὶ,
Οὔποτε ἐς πληθὺν μένεν ἀνδρῶν, οὐδ' ἐν ὁμίλῳ,
Ἀλλὰ πολὺ προθέεσκε, τὸ ὃν μένος οὐδενὶ εἴκων·
Πολλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνεν ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι·
Πάντας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
Ὅσσον λαὸν ἔπεφνεν ἀμύνων Ἀργείοισιν.
Ἀλλ' οἷον τὸν Τηλεφίδην κατενήρατο χαλκῷ

"Profectò quidem de Peleo eximio nihil audivi;
"Sed tibi de filio utique Neoptolemo charo
"Omnem veritatem dicam, ut me jubes:
"Ipse enim illum ego cavâ in navi æquali,
"Duxi ex Scyro ad benè-ocreatos Achivos.
"Profectò quandò circa urbem Trojam inibamus consilia,
"Semper primus dicebat, et non aberrabat sermone:
"Nestorque deo-par et ego contendebamus soli.
"At quum circa urbem Trojam pugnabamus Achivi,
"Nunquam in multitudine manebat virorum, neque in turbâ,
"Sed longè præcurrebat, suo robore nulli cedens;
"Multos autem viros trucidavit in asperâ pugnâ:
"Omnes verò non ego dixero, neque nominavero;
"Quantum populum occideret propugnans pro Argivis.
"Sed quomodo Telephidem interfecerit ferro,

Ver. 506. —— ἀληθείην.] Vide suprà ad ή. 297.

Ver. 507. Αὐτὸς γὰρ μιν ἐγὼ.] Narrat hoc *Ulysses*, quia (uti rectè annotavit Dna. *Dacier*) post *Achillis* mortem accidit. Quippè dum is in vivis erat, *Trojæ* obsidio non adfuit *Neoptolemus*.

Ver. 508. —— ἐκ Σκύρου.] Σκῦρος δὲ, πόλις Δολοπίας. *Schol.*

Ver. 509. —— Τροίην.] *Eustathius* in commentario citat, Τρώων. Quæ fortè et verior Lectio.

Ver. 510. 511. 513. 514. —— ἔβαζε —— νεικέσκομεν —— μένεν —— προθέεσκε.] De Temporum horum *Imperfectorum* vi, vide ad *Il.* β'. 221. et γ'. 84.

Ver. 511. Νέστωρ τ' ἀντίθεος.] *Al.* Νέστωρ ἀντίθεος.

Ibid. —— νεικέσκομεν.] Vulgati habent νεικάσκομεν. Quod videtur corruptum. *Barnesius* edidit νικάσκομεν, sed nullâ auctoritate. Reperit autem idem *Barnesius* in duabus Editionibus νεικέσκομεν. Quam lectionem retinui, tum quia à vulgatâ parùm discrepat; tum quia nonnihil firmari videtur ex *Iliad.* β'. 555. ubi haud dissimili phrasi utitur Poëta;

Νέστωρ οἶος ἔριζεν· ὁ γὰρ προγενέστερος ἦεν.

Ver. 512. Αὐτὰρ ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην μαρνοίμεθ' Ἀχαιοὶ.] *Eustathius* in commentario citat, Αὐτὰρ ὅτ' ἐν πεδίῳ Τρώων μαρνοίμεθα χαλκῷ.

Ver. 513. Οὔποτε ἐς πληθὺν μένεν ἀνδρῶν.] *Barnesius* ex *Eustathio* edidit, Οὔτε πότ' ἐς πληθὺν· Rationibus, ut opinor, haud satis idoneis. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet, Οὔποτ' ἐνὶ πληθυῖ μένεν ἀνδρῶν· Quæ optima lectio. Aptè enim respondit hoc sequenti, "οὐδ' ἐν ὁμίλῳ." firmaturque porrò ex *Iliad.* χ'. 458. ubi eandem ipsam phrasin usurpat Poëta.

Digitized by Google

Ἥρω' Εὐρύπυλον· πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι
Κήτειοι κτείνοντο, γυναίων εἵνεκα δώρων·
Κεῖνον δὴ κάλλιστον ἴδον, μετὰ Μέμνονα δῖον.
Αὐτὰρ ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν, ὃν κάμ' Ἐπειὸς,
Ἀργείων οἱ ἄριστοι, ἐμοὶ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο,
Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν λόχον, ἠδ' ἐπιθεῖναι·
Ἔνθ' ἄλλοι Δαναῶν ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Δάκρυά τ' ὠμόργνυντο, τρέμεν δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστου·
Κεῖνον δ' οὔποτε πάμπαν ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Οὔτ' ὠχρήσαντα χρόα κάλλιμον, οὔτε παρειῶν
Δάκρυ' ὀμορξάμενον· ὁ δέ με μάλα πόλλ' ἱκέτευεν
Ἱππόθεν ἐξίμεναι· ξίφεος δ' ἐπεμαίετο κώπην,
Καὶ δόρυ χαλκοβαρὲς, κακὰ δὲ Τρώεσσι μενοίνα.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπὴν,

" Heroëm Eurypylum; multi autem circa eum socii
" Cetëi trucidabantur, muliebria propter dona;
" Illum sanè pulcherrimum vidi, post Memnona nobilem.
" Cæterùm quum in equum conscendimus, quem fabricavit Epëus,
" Argivorum optimates, commissa autem mihi erant omnia,
" Et ut-aperirem densas insidias, et ut-concluderem:
" Hîc alii Danäorum ductores, atque principes,
" Lachrymasque abstergebant, subtremebantque membra cujusque;
" Illum autem nunquam omninò ego vidi oculis,
" Neque pallescentem corpore pulchro, neque à genis
" Lachrymas abstergentem: verùm is mihi multùm supplicabat
" Ab equo ut exiret; gladii autem prensabat capulum,
" Et hastam ære-gravem; mala verò Trojanis moliebatur.
" Sed quandò jam Priami urbem depopulati sumus excelsam,

Ver. 519. Ἥρω'.] *Al.* Ἥρω, et Ἥρωα.

Ibid. —— πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι Κήτειοι κτείνοντο] Κήτειοι, τινὲς ἀπέδωκαν μεγάλοι, παρὰ τὸ κῆτος· κρεῖττον δὲ ἀποδιδόναι Μυσῶν ἔθνος τοὺς Κητείους. Ἦν γὰρ ὁ Τήλεφος Μυσίας βασιλεύς. Καὶ Ἀλκαῖος δὲ φησὶ τὸν Κήτειον, ἀντὶ τοῦ, Μυσόν. *Schol.* Vide *Strabonem*, *Geograph. lib.* XIII. *pag.* 915. *al.* 616. 617.

Ver. 520. —— γυναίων εἵνεκα δώρων] Ἔνιοι μὲν γύναια δῶρα ἀπέδοσαν τὴν χρυσῆν ἄμπελον, ἣν ἐχαρίσατο Ζεὺς Τρωΐ, ἀντὶ τῆς Γανυμήδους ἁρπαγῆς, ἥτις κατὰ διαδοχὴν μετέπεσεν εἰς Πρίαμον. Οὐδὲν δὲ τούτων οἶδεν Ὅμηρος. Κρεῖττον δὲ ἀποδιδόναι, ὡς ὑπέσχετο Πρίαμος τῷ Εὐρυπύλῳ μίαν τῶν θυγατέρων δώσειν γυναῖκα, ὡς καὶ Ὀθρυονεῖ [*Il.* ν'. 368.] ὑπίσχετο. Ἐν δὲ ἄλλῳ τῶν δοθέντων δώρων τῇ Εὐρυπύλου γυναικὶ ὑπὸ Πριάμου ἵνα πείσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἄκοντα ἐπιστρατεῦσαι συμμαχήσοντα τοῖς Τρωσίν. *Schol.*

Ver. 522. Αὐτὰρ ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν.] Ἐστὶ καὶ ἡ Ἔμφασις, ἥπερ δι' ὑπονοίας ἐπίτασιν τοῦ λεγομένου παρίστησιν· οἷον, "Αὐτὰρ ὅτ' εἰς "ἵππον κατεβαίνομεν, ὃν κάμ' Ἐπειός." Ἐν γὰρ τῷ "κατεβαίνομεν" τὸ μέγεθος τοῦ ἵππου ἐμφαίνει. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. *sub fin.* Vide suprà ad ν. 272.

Ver. 524. Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν λόχον, ἠδ' ἐπιθεῖναι] Sic *Il.* έ. 751. θ'. 395.

Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι.

Ibid. ἀνακλῖναι.] Vide ad *Il.* ώ. 309. 314. et 338.

Ver. 526. —— τρέμεν δ'.] *Al.* τρέμον δ'.

Ver. 528. —— παρειῶν.] *Al.* παρειάων. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 529. —— ὁ δέ με μάλα πόλλ' ἱκέτευεν Ἱππόθεν ἐξίμεναι.] Τὸ δὲ, "Ἱππόθεν ἐξίμεναι," γράφεται καὶ, ἐξέμεναι, ἀντὶ τοῦ ἐκπέμψαι. *Eustath.*

Ibid. —— ἱκέτευεν.] *Al.* ἐπέτελλεν.

Ver. 530. —— ἐξίμεναι.] *Al.* ἐξίμεν.

Digitized by Google

Μοῖραν καὶ γέρας ἐσθλὸν ἔχων ἐπὶ νηὸς ἔβαινεν
Ἀσκηθὴς, οὔτ᾽ ἂρ βεβλημένος ὀξέϊ χαλκῷ,
Οὔτ᾽ αὐτοσχεδίην οὐτασμένος· οἷά τε πολλὰ
Γίνεται ἐν πολέμῳ· ἐπιμὶξ δέ τε μαίνεται Ἄρης.
Ὣς ἐφάμην· ψυχὴ δὲ ποδώκεος Αἰακίδαο
Φοίτα, μακρὰ βιβῶσα, κατ᾽ ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
Γηθοσύνη, ὅ οἱ υἱὸν ἔφην ἀριδείκετον εἶναι.
Αἱ δ᾽ ἄλλαι ψυχαὶ νεκύων κατατεθνειώτων
Ἕστασαν ἀχνύμεναι, εἴροντο δὲ κήδε᾽ ἑκάστη.
Οἴη δ᾽ Αἴαντος ψυχὴ Τελαμωνιάδαο
Νόσφιν ἀφεστήκει, κεχολωμένη εἵνεκα νίκης,
Τήν μιν ἐγὼ νίκησα, δικαζόμενος παρὰ νηυσὶ,
Τεύχεσιν ἀμφ᾽ Ἀχιλῆος· ἔθηκε δὲ πότνια μήτηρ·
Παῖδες δὲ Τρώων δίκασαν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.

" Portionem et munus eximium habens, navem conscendebat
" Incolumis, neque eminùs-ictus acuto ære,
" Neque cominùs vulneratus; uti sæpiùs
" Fit in bello; permistè etenim furit Mars."
Sic dixi: anima autem pedibus-celeris Æacidæ
Abibat magnis-passibus gradiens per herbosum pratum,
Læta, quòd ei dixissem filium egregium esse.
Aliæ verò animæ mortuorum defunctorum
Stabant mœrentes, narrabantque dolores unaquæque.
Sola autem Ajacis anima Telamonii;
Longè absistebat, irata propter victoriam,
Quâ ipsum ego vici, judicio-contendens apud naves,
Pro armis Achillis; proposuit autem veneranda mater:
Filii autem Trojanorum judicârunt et Pallas Minerva.

Ver. 534. 535. —— οὔτ᾽ ἂρ βεβλημένος —— Οὔτ᾽ αὐτοσχεδίην οὐτασμένος.] Ἐν δὲ τῷ, " οὔτε βεβλημένος, οὔτε αὐτοσχεδίην οὐτασμένος," διαφορὰ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, φαίνεται τοῦ τε πόῤῥωθεν βάλλεσθαι, καὶ τοῦ ἐγγύθεν οὐτάζεσθαι. *Eustath.* Vide ad *Il.* έ. 86.

Ver. 536. —— ἐπιμὶξ δέ τε μαίνεται Ἄρης.]

Ξυνὸς Ἐνυάλιος, καί τε κτανέοντα κατέκτα.
Iliad. σ΄. 309.

Ver. 537. —— ποδώκεος Αἰακίδαο.] Vide ad *Il.* ά. 58.

Ver. 538. Φοίτα, μακρὰ βιβῶσα.] *Al.* Ὤχετο μακρὰ βιβῶσα.

Ibid. et *ver.* 572. —— κατ᾽ ἀσφοδελὸν λειμῶνα.] Ἀσφοδελώδη· ἀσφόδελος δὲ ἐστὶ βοτάνη ὁμοία σκίλλῃ. *Schol.* Ἀσφόδελος μὲν γὰρ προπαροξυτόνως, τὸ φυτὸν, κατὰ Ἑρμῆν τὸν Φίλωνα· ἀσφοδελὸς δὲ ὀξυτόνως, ὁ αὐτοῦ τόπος. *Eustath.* Similitèrque *Suidas* in voce ἀσφοδελός.

Ver. 539. Γηθοσύνη.] *Al.* Γηθοσύνῃ. Vide ad *Il.* ν΄. 29.

Ver. 543. —— κεχολωμένη εἵνεκα νίκης.]

Κἀμοὶ γὰρ ἦν ποθ᾽ οὗτος ἔχθιστος στρατοῦ,
Ἐξ οὗ κράτησα τῶν Ἀχιλλείων ὅπλων.
Ulysses apud Sophoclem, Ajax, ver. 1352.

Ver. 546. Παῖδες δὲ Τρώων δίκασαν.] Multò minore invidiâ ad Trojanos refertur hoc judicium, quàm ad Græcorum duces et proceres, uti apud recentiores: " *Consedere* " *duces &c.*" *Ovid. Metam. lib.* XIII. *ver.* 1. Φυλαττόμενος ὁ Ἀγαμέμνων τὸ δόξαι θατέρῳ χαρίσασθαι τῶν περὶ τῶν Ἀχιλλέως ὅπλων ἀμφισβητούντων, αἰχμαλώτους τῶν Τρώων ἀγαγὼν, ἠρώτησεν ὑπὸ ὁποτέρου αὐτῶν οἱ Τρῶες [Ita edidit *Barnesius*; *Vulgg.* τῶν Τρώων] μᾶλλον ἐλυπήθησαν. Εἰπόντων δὲ τὸν Ὀδυσσέα τῶν αἰχμαλώτων, δηλαδὴ ἐκεῖνον εἶναι τὸν ἄριστον κρίναντες, τὸν πλεῖστον λυπήσαντα τοὺς ἐχθροὺς, ἔδωσαν εὐθὺς τῷ Ὀδυσσεῖ τὰ ὅπλα. *Schol.*

Ibid. —— καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.] Τουτέστι φρόνησις· καθ᾽ ἣν καὶ περιεγένετο τοῦ ἀνδρείου Αἴαντος ὁ συνετὸς Ὀδυσσεὺς· καὶ διὰ τοῦτο τῇ Ἀθηνᾷ φίλτατος. *Eustath.*

Digitized by Google

Ὡς δὴ μὴ ὄφελον νικᾶν τοιῷδ' ἐπ' ἀέθλῳ·
Τοίην γὰρ κεφαλὴν ἕνεκ' αὐτῶν γαῖα κατέσχεν,
Αἴανθ', ὃς πέρι μὲν εἶδος, πέρι δ' ἔργα τέτυκτο
Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.
Τὸν μὲν ἐγὼν ἐπέεσσι προσηύδων μειλιχίοισιν·
Αἶαν, παῖ Τελαμῶνος ἀμύμονος, οὐκ ἄρ' ἔμελλες
Οὐδὲ θανὼν λήσεσθαι ἐμοὶ χόλου, εἵνεκα τευχέων
Οὐλομένων; τὰ δὲ πῆμα θεοὶ θέσαν Ἀργείοισιν·
Τοῖος γάρ σφιν πύργος ἀπώλεο· σεῖο δ' Ἀχαιοὶ
Ἶσον Ἀχιλλῆος κεφαλῇ Πηληϊάδαο,
Ἀχνύμεθα φθιμένοιο διαμπερές· οὐδέ τις ἄλλος
Αἴτιος, ἀλλὰ Ζεὺς Δαναῶν στρατὸν αἰχμητάων
Ἐκπάγλως ἤχθηρε· τεῒν δ' ἐπὶ μοῖραν ἔθηκεν.
Ἀλλ' ἄγε δεῦρο, ἄναξ, ἵν' ἔπος καὶ μῦθον ἀκούσῃς
Ἡμέτερον· δάμασον δὲ μένος καὶ ἀγήνορα θυμόν.

Utinam sanè non debuissem vincere tali in certamine:
Tale enim caput ob ista *arma* terra detinuit,
Ajacem, qui præstantissimus quidem formâ, præstantissimus et rebus-gestis fuit
Cæterorum Danäorum, post eximium Pelidem.
Illum quidem ego verbis alloquebar blandis;
" Ajax, fili Telamonis eximii, nonne ergò eras
" Nè mortuus quidem obliturus mihi iræ, ob arma
" Perniciosa? illa autem perniciem dii fecerunt Argivis:
" Talis enim ipsis turris periisti; propter te autem Achivi,
" Æquè-ac propter Achillis caput Pelidæ,
" Dolemus defunctum penitùs: neque quisquam alius
" In-culpâ-est; sed Jupiter Danäorum exercitum bellicosorum
" Graviter odit; tibi verò fatum imposuit.
" Sed age, huc-veni, rex ut verbum et orationem audias
" Nostram; doma autem robur et generosum animum."

Ver. 549. —— πέρι μὲν εἶδος.] *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione vocula μὲν producatur, malè tamen; "*Iambus*," inquit, "haud ineptè stare possit in *Tertio* loco." Quod in hujusmodi carmine (ut opinor) ferri nequit. Vide autem ad *Il.* ά. 51.

Ver. 550. Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.] Similitèr *Ulysses* apud *Sophoclem*, de eodem *Ajace*:

> Ἀλλ' αὐτὸν ἔμπας ὄντ' ἐγὼ τοιόνδ' ἐμοὶ,
> Οὐκ' ἂν γ' ἀτιμάσαιμ' ἄν, ὥστε μὴ λέγειν,
> Ἕν ἄνδρ' ἰδεῖν ἄριστον Ἀργείων ὅσοι
> Τροίαν ἀμφικόμεσθα, πλὴν Ἀχιλλέως.
> *Sophocl. Ajax*, *ver.* 1355.

Vide et suprà ad *ver.* 309.

Ver. 551. —— ἐπέεσσι προσηύδων μειλιχίοισιν.]

> Talibus Æneas ardentem et torva tuentem
> Lenibat dictis animum, —. *Æn.* VI. 467.

Ver. 553. —— λήσεσθαι.] Vide suprà ad *ver.* 101.

Ver. 559. —— τεῒν.] *Al.* τεὴν.

Ver. 560. Ἀλλ' ἄγε δεῦρο, ἄναξ, ἵν' ἔπος.]

> Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro.
> Quem fugis? extremum fato quod te alloquor, hoc est. *Æn.* VI. 465.

Cæterùm *Plutarchus*, *Symposiac. lib.* IX. *Probl.* 5. citat, Ἀλλ' ἴθι δεῦρο, ἄναξ, &c.

Ver. 561. —— δάμασον δὲ μένος καὶ ἀγήνορα θυμόν.] Apud *Plutarchum*, loco suprà citato, καὶ ἀπειρέα θυμόν.

> —— animum rege; qui, nisi paret,
> Imperat: hunc frenis, hunc tu compesce catenâ.
> *Horat. Epist. lib.* I. ii. 62.

> —— χαλίνου δ' ἄγριον ὀργήν.
> *Phocylides*, ποίημα νουθετικὸν, *ver.* 52.

Digitized by Google

῟Ως ἐφάμην· ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο, βῆ δὲ μετ' ἄλλας
Ψυχὰς εἰς Ἔρεβος νεκύων κατατεθνειώτων.
Ἔνθα χ' ὁμῶς προσέφη κεχολωμένος, ἤ κεν ἐγὼ τόν,
Ἀλλά μοι ἤθελε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισι
Τῶν ἄλλων ψυχὰς ἰδέειν κατατεθνειώτων.
Ἔνθ' ἤτοι Μίνωα ἴδον, Διὸς ἀγλαὸν υἱόν,
Χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νεκύεσσιν,
Ἥμενον· οἱ δέ μιν ἀμφὶ δίκας εἴροντο ἄνακτα,
Ἥμενοι, ἑσταότες τε, κατ' εὐρυπυλὲς Ἄϊδος δῶ.
Τὸν δὲ μετ', Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα
Θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα, κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα·
Τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν ἐν οἰοπόλοισιν ὄρεσσι,
Χερσὶν ἔχων ῥόπαλον παγχάλκεον, αἰὲν ἀαγές.
Καὶ Τιτυὸν εἶδον, γαίης ἐρικυδέος υἱόν,

Sic dixi: ille verò mihi nihil respondit; ibat autem ad alias
Animas in Erebum mortuorum defunctorum.
Ibi tamen me allocutus fuisset iratus, aut ego ipsum,
Sed mihi volebat animus in pectore charo
Aliorum animas videre defunctorum.
Ibi sanè Minöem vidi, Jovis illustrem filium,
Aureum sceptrum tenentem, jus-dicentem mortuis,
Sedentem: illi verò circa ipsum causas dicebant regem,
Sedentes, stantesque, per amplam-portis Plutonis domum.
Post hunc autem, Orionem ingentem animadverti
Feras simul agitantem per herbosum pratum;
Quas ipse occiderat in desertis montibus,
Manibus tenens clavam totam-æream, semper infrangibilem.
Et Tityum vidi, terræ gloriosæ filium,

Ver. 562. —— ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο, βῆ δὲ μετ' ἄλλας.]

Illa solo fixos oculos adversa tenebat;
Nec magìs incepto vultum sermone movetur,
Quàm si dura silex, aut stet Marpesia cautes.
Tandem proripuit sese, atque inimica refugit
In nemus umbriferum —. *Æn.* VI. 469.

Καὶ φωνῆς δίχα θαυμάζεται ποτε ψιλὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἔννοια, δι' αὐτὸ τὸ μεγαλόφρον· ὡς τοῦ Αἴαντος ἐν νεκυίᾳ σιωπὴ, μέγα καὶ πάντος ὑψηλότερον λόγου. Longinus, de *Sublimitate*, § 9.

Καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἐστὶ που σιγῆς βάρος.
Sopocl. Antigon. ver. 1270.

Ver. 564. Ἔνθα χ' ὁμῶς προσέφη.] *Barnesius*, nullis allatis codicibus, de suo edidit, Ἔνθα μ' ὁμῶς προσέφη· particulamque istam χ' propter sequentem, ἤ κεν ἐγὼ τόν, supervacaneam contendit. Atqui postulat (ut opinor) sententia, ut voci προσέφη praecedat particula κε.

Ver. 567. Ἔνθ' ἤτοι Μίνωα ἴδον, —— θεμιστεύοντα νεκύεσσιν.]

Nec verò hae sine sorte datae, sine judice sedes:
Quaesitor Minos urnam movet; ille silentum
Conciliumque vocat, vitasque et crimina discit. *Æn.* VI. 431.

Ver. 568. —— θεμιστεύοντα νεκύεσσιν.] *Strabo, Geograph. lib.* II. citat, indèque edidit *Barnesius*, νέκυσσιν. Quo modo scilicèt et νεκύεσσιν pronuntiabatur. Vide ad *Il.* σ'. 321. 526.

Ver. 571. —— Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα.] Vide *Diodorum Siculum*, *Hist. lib.* IV. *ipso fine*; et suprà ad *ver.* 309.

Ver. 575. Καὶ Τιτυὸν εἶδον, &c.]

Nec non et Tityon, Terrae omniparentis alumnum,
Cernere erat; per tota novem cui jugera corpus
Porrigitur: rostroque immanis vultur obunco

Κείμενον ἐν δαπέδῳ· ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα·
Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε παρημένω ἧπαρ ἔκειρον,
Δέρτρον ἔσω δύνοντες· ὁ δ' οὐκ ἀπαμύνετο χερσί·
Λητὼ γὰρ ἥλκησε, Διὸς κυδρὴν παράκοιτιν,
Πυθώδ' ἐρχομένην, διὰ καλλιχόρου Πανοπῆος.
Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον, χαλέπ' ἄλγε' ἔχοντα,

Jacentem in solo; is verò per novem jacebat jugera:
Vultures autem ipsum utrinque assistentes jecur rodebant,
In viscera penetrantes; ille autem non propulsabat manibus:
Latonæ enim vim-intulit, Jovis gloriosæ conjugi,
Ad-Pytho eunti, per amœnum Panopëum.
Et sanè Tantalum vidi, graves dolores subeuntem,

Immortale jecur tondens, fœcundaque pœnis
Viscera, rimaturque epulis, habitatque sub alto
Pectore: nec fibris requies datur ullä renatis.
Æn. VI. 595.

Nec Tityon volucres ineunt Acheronte jacentem;
Nec, quod sub magno scrutentur pectore, quidquam
Perpetuam ætatem poterunt reperire profectò,
Quamlibet immani projectu corporis extet;
Qui non sola novem dispensis jugera membris
Obtineat &c. ————————.
Lucret. lib. III. *ver.* 997.

Viscera præbebat Tityos lanianda, novemque
Jugeribus distentus erat ————————.
Ovid. Metamorph. lib. IV. *ver.* 456.

Porrò *Scaliger Virgilium*, loco suprà citato, *Homero* longè superiorem contendit: "Quanto item," inquit, "post se reliquit "[*Virgilius Homerum*] in Tityi historiâ —. "Jam hinc apparet victoria. Quid enim "ἔσω δύνοντες δέρτρον, cum illis, *immortali*, "et *tondens*, et —*fœcundaque pœnis Viscera*, "et *rimaturque epulis, habitatque sub alto* "*Pectore* ——. Illa verò, quæ? —— *nec* "*fibris requies datur ulla renatis*." *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Atqui suâ pulchritudine non caret simplicior illa *Homeri* elocutio; et magnam insuper vim habet istud "ὁ δ' οὐκ ἀ-"παμύνετο χερσί·" *ver.* 578. à *Virgilio* omissum. Vide et infrà ad *ver.* 576.

Ver. 576. Κείμενον ἐν δαπέδῳ· ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα.] Ἐνταῦθα [ἐν τῷ Πανοπεῖ] ἐπὶ τῇ χαράδρᾳ Τιτυοῦ μνῆμα ἐστὶ, περίοδος μὲν τοῦ χώματος τρίτον μάλιστα τοῦ σταδίου. Τὸ δὲ ἔπος ἐστὶν ἐν Ὀδυσσείᾳ· "Κείμενον ἐν δαπέδῳ· "ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα." Οὐκ ἐπὶ μεγέθει πεποιῆσθαι τοῦ Τιτυοῦ φασὶν, ἀλλ' ἔνθα ὁ Τιτυὸς ἐτέθη, πλέθρα ἐννέα εἶναι τοῦ χωρίου. *Pausan. lib.* X. *cap.* 4.

Ibid. —— πέλεθρα.] Πλέθρα, ἀπὸ πλέθρου, ὅ ἐστὶν ἕκτον μέρος σταδίου. *Schol.*

Ver. 577. Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε.] Τὸν γε μὴν Τιτυὸν ἐρασθέντα τῆς Διὸς γάμου, ἀφ' οὗ μόρου ἤρξατο τοῦτο, ὡς τοῦτο ὑφίσταται κολαζόμενον. "Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε παρημένω ἧπαρ "ἔκειρον, —— Λητὼ γὰρ εἵλκυσε Διὸς κυδρὴν "παράκοιτιν." Ὥσπερ δὲ οἱ νομοθέται τοὺς ἀκροτόνους χειροκοποῦσι, τὸ δυνηθὲν αὐτῶν μέρος ἐξαιρέτως ἀποτέμνοντες, οὕτως Ὅμηρος ἐν ἥπατι κολάζει τὸν δι' ἧπαρ ἀσελγήσαντα. *Heraclid. Pontic.*

Ver. 578. Δέρτρον ἔσω δύνοντες.] Δέρτρον, ἤτοι τὴν ὑπὸ τὴν σάρκα πιμελὴν, ἢ τὸν ὑποκείμενον τῷ ἥπατι ὑμένα· ἔνιοι δὲ ἀκοῦσαι τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἦτρον· ἐν δὲ ἄλλῳ, τὴν δορὰν. *Schol.* *Etymologicon Magnum* autem vocem Δέρτρον potiùs exponendam vult ῥάμφος. quam interpretationem secuti *Barnesius* aliique, vertunt, "*Rostrum intromit-*" "*tentes.*" Verum, ut rectè observat *Duportus* ad *Theophrasti Characteres*, vox δύνω "nunquam hoc modo, sc. transitivè, sumi-"tur à Poëtâ; neque unquam δύνειν dixit "pro *demittere*, vel *immittere*, vel *inser-*"*gere*; sed vel pro *induere*, vel pro *subire*, "vel *ingredi*, intransitivè. Δέρτρον igitur "erit quod vultures subeunt et ingrediun-"tur, non solum illud quod rostris suis "tundunt et fodicant et dilaniant." *Prælect. cap.* 4.

Ver. 579. —— ἥλκησε.] Apud *Heraclidem Ponticum*, loco suprà citato, εἵλκυσε.

Ver. 580. Πυθώδ' ἐρχομένην.] Πυθὼ, πόλις τῆς Φωκίδος. *Schol.*

Ibid. —— διὰ καλλιχόρου Πανοπῆος.] Πανόπη, πόλις Φωκίδος. *Schol.* Vide et *Pausaniam*, *lib.* X. *cap.* 4.

Ver. 581. Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον, χαλέπ' ἄλγε' ἔχοντα.] Τάνταλος, ὁ Διὸς καὶ Πλουτοῦς, συνδιατρίβων τοῖς θεοῖς καὶ συνεσθίων αὐτοῖς, ἀπλήστως διετέθη· κλέψας γὰρ τὸ νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσίαν, ἐκ ἔξω αὐτοῦ, ἴδιαις τοῖς ὁμήλιξιν ἐφ' οἷς ἀγανακτήσαντα τὸν Δία ἐκβαλεῖν αὐτὸν τῆς ἐν οὐρανῷ διαίτης, καὶ ἐξαρτῆσαι ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ, ἐκδεδεμένον τῶν χειρῶν καὶ τῶν

Ἑσταότ' ἐν λίμνῃ· ἡ δὲ προσέπλαζε γενείῳ·
Στεῦτο δὲ διψάων, πιέειν δ' οὐκ εἶχεν ἑλέσθαι·
Ὁσσάκι γὰρ κύψει' ὁ γέρων, πιέειν μενεαίνων,
Τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχέν· ἀμφὶ δὲ ποσσὶ
Γαῖα μέλαινα φάνεσκε, καταζήνασκε δὲ δαίμων.
Δένδρεα δ' ὑψιπέτηλα κατακρῆθεν χέε καρπὸν,
Ὄγχναι, καὶ ῥοιαὶ, καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι,
Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι:

Stantem in lacu; hic autem attingebat ad mentum:
Videbatur verò *is* sitienti similis; ad-bibendum autem non poterat capere:
Quoties enim inclinaret-*se* senex, bibere cupiens,
Toties aqua peribat absorpta; circa autem pedes
Terra nigra apparebat, arefaciebat nempè deus.
Arbores porrò proceræ à-capite fundebant fructum,
Pyri, et mali-punicæ, et mali pulchrum-fructum-ferentes,
Ficusque dulces, et oleæ virentes:

Σίπυλον, ἔνθα ἐκεκήδευτο, [Ita ex MS. *Barnesius*; *Al.* ἐκεκηδέσατο,] ἀνατρέψαι. Ἡ ἱστορία παρὰ Ἀσκληπιάδῃ. *Schol.* Vide et *Athenæum*, *lib.* VII. *cap.* 6. qui fabulam hanc paulò alitèr refert.

> Nec miser impendens magnum timet aëre saxum
> Tantalus, ut fama est, cassâ formidine torpens.
>
> *Lucret. lib.* III. *ver.* 994.

Ibid. —— χαλέπ' ἄλγε' ἔχοντα.] *Eustathius* in commentario citat, κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα. Ex versu, ut videtur, infrà 592.

Ver. 582. Ἑσταότ'.] *Al.* Ἑστεῶτ'· Notante *Eustathio*.

Ibid. —— ἡ δὲ προσέπλαζε γενείῳ.]

> ——— epulæque ante ora paratæ.
>
> *Æn.* VI. 604.

Cæterùm *Sextus Empiricus adversus Mathematicos*, *lib.* I. *cap.* 13. et iterùm, *lib.* VIII. citat, προσέκλυζε γενείῳ.

Ver. 583. Στεῦτο δὲ διψάων.] Ἵστατο νῦν ἐπὶ τῶν ποδῶν· κέχρηται δὲ τῇ λέξει ὁ Διασκευαστὴς παρὰ τὴν τοῦ Ποιητοῦ συνήθειαν. *Schol.* Similitèr et *Eustathius*: Rectiùs autem, ut opinor, de voce Στεῦτο *Mericus Casaubonus*; "Est," inquit, "in isto verbo (ut alibi pluribus) animi gestientis, et aliquid cupidè molientis, per externos gestus indicatio —. Hoc igitur vult Poëta his verbis, eam fuisse Tantali, seu in pedes erecti, sive alio quocunque gestu, (ut de pugilibus olim loqui soliti,) προβολὴν, ut ardentissimam sitim prae se ferret." *De nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* I. Atque hoc ferè sensu usurpari videtur vox Στεῦται, *Iliad.* γ'. 83.

> Στεῦται γάρ τι ἔπος ἐρέειν κορυθαίολος Ἕκτωρ.

Vide et *Il.* β'. 597. ι'. 241. σ'. 191. item *Etymologicon Magnum*, in voce Στεῦται.

Ver. 584. 585. Ὁσσάκι γὰρ κύψει' ὁ γέρων ——, Τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ'.]

> ———. Tibi, Tantale, nullae
> Deprenduntur aquae; quaeque imminet, effugit arbos.
>
> *Ovid. Metam. lib.* IV. *ver.* 458.

> Tantalus à labris sitiens fugientia captat
> Flumina ——. *Horat. Sermon. lib.* I. i. 68.

Ver. 584. 590. — κύψει' ὁ γέρων, — ἰθύσει' ὁ γέρων.] Vulgati habent κύψαι, — ἰθύσαι. *Henricus Stephanus* autem legendum censet, κύψεις γέρων, — ἰθύσεις γέρων. Quod, uti ipse annotat, cum sequentibus ἀπολέσκετο et ῥίπτασκε aptiùs congruit. Rectè itaque (ut opinor), et ad vulgatam lectionem quàm proximè edidit *Barnesius*, κύψει' ὁ γέρων, — ἰθύσει' ὁ γέρων. Et MS. à *Tho. Bentleio*, collatus hîc habet κύψει'.

Ver. 585. Τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχέν.] Aquae subitam absorptionem aptissimè depingit, et quasi ob oculos ponit hic versus. Vide ad *Il.* γ'. 357. 363. et infrà ad *ver.* 595.

Ibid. —— ἀπολέσκετ.] Apud *Eustathium*, ἀπόλεσκεν. Minùs rectè.

Ibid. —— ἀναβροχέν.] Ita ex *Editione Cantabrigiensi* et ex *Hesychio* edidit *Barnesius*. Atque ita in commentario citat *Eustathius*. *Al.* ἀναβροχθέν, et ἀναβρυχέν.

Ver. 586. —— καταζήνασκε.] Κατεξήραινεν· ἄζη γὰρ, ἡ ξηρασία. *Schol.*

Ver. 588. Ὄγχναι.] *Barnesius* aliique habent Ὄχναι. Vide suprà ad η'. 115.

Ibid. —— μηλέαι ἀγλαόκαρποι.] Vide suprà ad η'. 115.

Ver. 589. Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.] Vide suprà ad η'. 116.

Digitized by Google

Τῶν ὁπότ' ἰθύσει' ὁ γέρων ἐπὶ χερσὶ μάσασθαι,
Τὰσδ' ἄνεμος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα.
Καὶ μὴν Σίσυφον εἰσεῖδον, κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα,
Λᾶαν βαστάζοντα πελώριον ἀμφοτέρῃσιν·
Ἤτοι ὁ μὲν, σκηριπτόμενος χερσίν τε ποσίν τε,
Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον· ἀλλ' ὅτε μέλλοι
Ἄκρον ὑπερβαλέειν, τότ' ἀποστρέψασκε κραταιῒς
Αὖτις, ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.

Quas quum rectà pergeret senex manibus prehendere,
Eas ventus dispellebat in nubes obscuras.
Et profectò Sisyphum aspexi, duros dolores patientem,
Lapidem gestantem ingentem utràque *manu*:
Sanè ille quidem innixus manibusque pedibusque,
Lapidem sursùm pellebat ad cacumen; sed quando erat
Summum superaturus, tunc repulsabat potens-vis
Rursùs, deindè in solum volvebatur lapis immanis.

Ver. 591. —— ῥίπτασκε.] *Eustathius* in commentario citat, φέρεσκε.

Ver. 595. λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον.] De summo hujus loci artificio, quo rem ipsam pulcherrimè depingit, et quasi ob oculos ponit verborum sonus, rectè *Demetrius Phalereus*; Ἐν δὲ τῷ μεγαλοπρεπεῖ χαρακτῆρι σύγκρουσις παραλαμβάνοιτ' ἂν ποικίλως, ἤτοι διὰ μακρῶν, ὡς τὸ, "Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε." Καὶ γὰρ ὁ στίχος μῆκός τι ἔσχεν ἐκ τῆς συγκρούσεως, καὶ μεμίμηται τοῦ λίθου τὴν ἀναφορὰν καὶ βίαν. Περὶ Ἑρμηνείας, § 72. Et *Dionysius Halicarnassensis*: Πῶς ἂν δηλώσειε ταῦτα [τὰ περὶ τὸν Σίσυφον] μιμητικῶς, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν σύνθεσιν τῶν ὀνομάτων, ἄξιον ἰδεῖν "Καὶ μὴν Σίσυφον "εἰσεῖδον, — Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον." Ἐνταῦθα ἡ σύνθεσίς ἐστιν ἡ δηλοῦσα τῶν γινομένων ἕκαστον, τὸ βάρος τοῦ πέτρου, τὴν ἐπίπονον ἐκ τῆς γῆς κίνησιν, τὸν διερειδόμενον τοῖς κώλοις, τὸν ἀναβαίνοντα πρὸς τὸν ὄχθον, τὴν μόγις ἀνωθουμένην πέτραν. Περὶ συνθέσεως, § 20. "Vocalium concursus — cùm accidit, hiat et "intersistit et quasi laborat oratio." *Quintil. lib.* IX. *cap.* 4. Sic apud *Virgilium* ingens nisus et molimen, vocalis longæ non elisæ hiatu aptissimè describitur;

Ter sunt conati imponere Pelio Ossam.
Georgic. I. 281.

Vide suprà ad *ver.* 314. et ad *Il.* γ'. 363.

Ver. 596. — κραταιῒς.] Τὸ δὲ "κραταιῒς" ἐπίῤῥημά ἐστιν, ἀντὶ τοῦ κραταιῶς, Ἀναλογεῖ δὲ τῷ "λικριφὶς," καὶ τοῖς τοιούτοις. Γράφεται δὲ καὶ ἐν δυσὶ λέξεσι, "κραταί' ἲς," ἤγουν ἡ κραταιὰ ἰσχὺς τοῦ λίθου. Εἰ δὲ ἵνα λέγει ἐπὶ λίθου ποιητικώτερον, καινὸν οὐδὲν εἴ γε καὶ ἀναιδῆ τὸν τοιοῦτον λέγει, ἐκ τῶν ἐμψύχων καὶ τοῦτο μεταγαγών. *Eustath.* Vide ad *ver.* 597. Posteriori modo legisse videtur *Scholiastes*, qui exponit, Ἡ ἰσχυρὰ δύναμις.

Ver. 597. Αὖτις ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.]

—— adverso nixantem trudere monte
Saxum; quod tamen à summo jam vertice rursùm
Volvitur, et plani raptim petit æquora campi.
Lucret. lib. III. *ver.* 1013.

Porrò notandum et hîc, quàm pulchrè et artificiosè lapidis pondere suo de monte devoluti impetum depingit versus iste pedibus dactylicis totus incedens. Οὐχὶ συγκατακεκύλισται τῷ βάρει τῆς πέτρας ἡ τῶν ὀνομάτων σύνθεσις; μᾶλλον δὲ ἔφθακε τὴν τοῦ λίθου φορὰν, τὸ τῆς ἀπαγγελίας τάχος; *Dionys. Halicarn. loco jam suprà citato.* Similitèr *Virgilius* temporis prætereuntis celeritatem pedibus dactylicis exhibet;

Sed fugit intereà, fugit irreparabile tempus. *Georgic.* III. 284.

Item saxi cadentis motum ab initio tardiorem, deindè acceleratum;

—— jamjam lapsura, cadentique
Imminet assimilis ——. *Æn.* VI. 602.

Ibid. —— λᾶας ἀναιδής.] Κέχρηται Ὅμηρος πολλαχοῦ τῷ τὰ ἄψυχα ἔμψυχα λέγειν, διὰ τῆς μεταφορᾶς· ἐν πᾶσι δὲ τὸ ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ· οἷον ἐν τοῖσδε, "Αὖτις ἐπὶ δάπεδον τε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής."—Ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις, διὰ τὸ ἔμψυχα εἶναι, ἐνεργοῦντα φαίνεται. Τὸ ἀναισχυντεῖν γὰρ — ἐνέργεια. Ταῦτα δὲ προσῆψε διὰ τῆς κατ' ἀναλογίαν μεταφορᾶς· ὡς γὰρ ὁ λίθος πρὸς τὸν Σίσυφον, ὁ ἀναισχυντῶν πρὸς τὸν ἀναισχυντούμενον. *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 11. Ubi notandum, quod jam legimus ἔπειτα πέδονδε, legisse aut memoritèr citâsse *Aristotelem*, ἐπὶ δάπεδον τε.

Digitized by Google

Αὐτὰρ ὅγ' ἂψ ὤσασκε τιταινόμενος· κατὰ δ' ἱδρὼς
Ἔρρεεν ἐκ μελέων, κονίη δ' ἐκ κρατὸς ὀρώρει.
Τὸν δὲ μετ', εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην,
Εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι
Τέρπεται ἐν θαλίῃς, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην,
Παῖδα Διὸς μεγάλοιο καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου.
Ἀμφὶ δέ μιν κλαγγὴ νεκύων ἦν, οἰωνῶν ὥς,
Πάντοσ' ἀτυζομένων· ὁ δ', ἐρεμνῇ νυκτὶ ἐοικὼς,
Γυμνὸν τόξον ἔχων, καὶ ἐπὶ νευρῆφιν ὀϊστὸν,
Δεινὸν παπταίνων, αἰεὶ βαλέοντι ἐοικώς.
Σμερδαλέος δέ οἱ ἀμφὶ περὶ στήθεσσιν ἀορτὴρ,
Χρύσεος ἦν τελαμών· ἵνα θέσκελα ἔργα τέτυκτο,

Verùm ille rursùs pellebat contendens; sudor autem
Defluebat ex membris, pulvis verò ex capite oriebatur.
Post hunc autem vidi vim Herculeam,
Simulachrum; ipse verò apud immortales deos
Oblectatur in conviviis; et habet pedibus-elegantem Heben,
Filiam Jovis magni et Junonis aureos-calceos-habentis.
Circa autem ipsum clamor mortuorum erat, avium instar,
Undique agitatarum: ille verò obscuræ nocti similis,
Nudum arcum tenens, et ad nervum sagittam,
Horrendum circumspiciens, semper jaculaturo similis.
Terribilis autem ei circum pectora baltheus,
Aureum erat lorum; ubi miranda opera elaborata-erant,

Ver. 598. —— κατὰ δ' ἱδρὼς Ἔρρεεν ἐκ μελέων.]

—— sudor fluit undique rivis.
Æn. V. 200.

—— tum toto corpore sudor
Liquitur ——. IX. 812.

Ver. 599. —— κονίη δ' ἐκ κρατὸς ὀρώρει.] Vir eruditus *Mericus Casaubonus* vocem κονίη interpretatur, *Lixivium*: "Sudorem," inquit, "multo labore comparatum, et omnibus membris, capite præcipuè manantem, *lixivio* comparari, quis non amplectatur?" *De nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* I. Nescio tamen annon simpliciùs hîc intelligas vaporem pulveri similem ex capite exurgentem.

Ver. 600. Τὸν δὲ μετ', εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην.] Καὶ Ὅμηρος οὖν εἴπερ πάντων μάλιστα δὴ κατὰ θεὸν εἰπεῖν ἔοικε περὶ τῶν καθόλου· "Τὸν δὲ μετ', εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην, Εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν." *Plutarch. de Facie in Orbe Lunæ, haud longè à fine.* Cæterùm nonnulli, notante *Eustathio*, hunc locum repudiârunt; rationibus parùm idoneis.

Ver. 601. Εἴδωλον αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι.] Hinc *Herculis* Umbra, apud *Lucianum*; Αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ἐν οὐρανῷ τοῖς θεοῖς σύνεστι, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην· ἐγὼ δ' εἴδωλον εἰμὶ αὐτοῦ. *Dialog. Diogenis et Herculis.*

—— Acherusia templa, ——
Quo neque permanent animæ neque corpora nostra;
Sed quædam simulacra modis pallentia miris.
Lucret. lib. I. *ver.* 121. 123.

Ver. 602. —— θαλίῃς.] Ταῖς τῶν θεῶν εὐωχίαις. *Schol.*

Ver. 606. —— Γυμνὸν τόξον ἔχων.] *Barnesius* legendum conjicit ἔχεν. "Quod, (inquit) qui animum diligenter advertat, necessarium videbit; nisi in sequenti versu pro παπταίνων, legerit παπταίνεσκε, vel —— pro ἐοικὼς, ἐῴκει." Quæ ultima conjectura ferri non potest: Isto enim modò minimè constaret Temporum ratio. Quippè ἐοικεν apud *Homerum* semper respondet Latino "*similis videtur*," nunquam τῷ "*similis videbatur*." Vide ad *Il.* ά. 37. et γ. 492. Ideòque, siquid mutato opus, legendum omninò non ἔοικεν, sed ἐῴκει· Quod quidem et multò videtur aptius, quàm ut duo versus 605. 607. tam prope invicem, eâdem ipsâ voce ἐοικὼς desinant.

Ver. 608. —— ἀορτὴρ.] Ὁ τοῦ τελαμῶνος κρεμαστὴρ, ἐξ οὗ τὸ ξίφος ἤρτηται. *Schol.*

Digitized by Google

Ἄρκτοι τ', ἀγρότεροί τε σύες, χαροποί τε λέοντες,
Ὑσμῖναί τε, μάχαι τε, φόνοι τ', ἀνδροκτασίαι τε.
Μὴ τεχνησάμενος, μηδ' ἄλλο τι τεχνήσαιτο,
Ὃς κεῖνον τελαμῶνα ἐῇ ἐγκάτθετο τέχνῃ.
Ἔγνω δ' αὐτίκα κεῖνος, ἐπεὶ ἴδεν ὀφθαλμοῖσι,
Καί μ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἆ δείλ', ἦ τινα καὶ σὺ κακὸν μόρον ἡγηλάζεις,
Ὅν περ ἐγὼν ὀχέεσκον ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο.
Ζηνὸς μὲν πάϊς ἦα Κρονίονος, αὐτὰρ ὀϊζὺν
Εἶχον ἀπειρεσίην· μάλα γὰρ πολὺ χείρονι φωτὶ
Δεδμήμην, ὁ δέ μοι χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους·
Καὶ ποτέ μ' ἐνθάδ' ἔπεμψε κύν' ἄξοντ'· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον

Ursique, agrestesque apri, torvique leones,
Præliaque, pugnæque, cædesque, homicidiaque.
Nè *hoc* fabricatus, aliud quid fabricaverit,
Qui illud cingulum suâ comprehenderit arte.
Agnovit autem statim ille, postquam vidit oculis,
Et me lugens verbis alatis allocutus est;
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Heu miser, certè aliquod et tu malum fatum sustines,
" Quale scilicèt ego ferebam sub radiis solis.
" Jovis quidem filius eram Saturnii; verùm ærumnam
" Habebam infinitam: valdè enim longè deteriori viro
" Subditus eram; ille verò mihi graves imperabat labores;
" Et olim me huc misit, canem ut-ducerem: non enim aliud

Ver. 610. —— χαροποὶ τε λέοντες.] *Virgilio*, " *Torva leæna.*" *Eclog.* II. *ver.* 63.

Ver. 611. Ὑσμῖναι τε, μάχαι τε, φόνοι τ', ἀνδροκτασίαι τε.] " Ante omnes apud Homerum ejusdem rei atque sententiæ luculenta exaggeratio est. — Ὑσμῖναι τε, μάχαι τε, φόνοι τ', ἀνδροκτασίαι τε. Nam cùm omnia ista — multa et continua nomina nihil plus demonstrent quàm prælium, hujus tamen rei varia facies delectabilitèr ac decorè multis variisque verbis depicta est." *Gellius*, *lib.* XIII. *cap.* 23. Cæterùm versum hunc exscripsit ferè *Hesiodus*;

Ὑσμίνας τε, φόνους τε, μάχας τ', ἀνδροκτασίας τε. *Theogon. ver.* 228.

Ver. 612. Μὴ τεχνησάμενος &c.] Οὐ τεχνησάμενος πρότερον τὶ τοιῦτον, ἐπὶ τῦτο ἦλθε ἔργον, ὔτ' ἂν ἐξῆς τοιῦτον τεχνάσαιτο ὁ κατασκευάσας ἐκεῖνον τὸν τελαμῶνα, ἄλλον τοιῦτον ὐκ ἐτεχνήσατο, ἀλλ' ὐδὲ τεχνήσεται· ὡς εἴ τις λέγοι, οἷον Φειδίας ἐποίησε τὸν Δία, τοιῦτο ὐδὲν ἄλλο, εἰς ἐκεῖνον γὰρ τὸ πᾶν [Ita rectè *Barnesius* pro vulgato παρὰ] τῆς ἑαυτῦ τέχνης κατέκλεισε. *Schol.*

Ver. 613. —— ἐῇ ἐγκάτθετο τέχνῃ.] Ἐνέθηκε ἐν τῇ ἑαυτῦ τέχνῃ· ὅ ἐςὶν ἐπενόησεν [fortè ἐνέπονησεν]. *Schol.*

Ver. 618. —— ὀχέεσκον.] *Ferre solebam.* Vide ad *Il.* ά. 37. et β'. 221.

Ver. 621. —— ὁ δέ μοι χαλεπὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλυς.

—————— ut duros mille labores
Rege sub Eurystheo, fatis Junonis iniquæ,
Pertulerit. —————— *Æn.* VIII. 291.

Ver. 622. —— κύν' ἄξοντ'.] Τὸν Κέρβερον. *Schol.*

Te Stygii tremuêre lacus; te janitor Orci. *Æn.* VIII. 296.

Ibid. —— ὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον Φράζετο τῦδέ τι μοι χαλεπώτερον εἶναι ἄεθλον.] Ita *Vulgati*. *Barnesius* autem, quoniam vox ἄεθλον alibi apud Poëtam *Neutro genere* usurpatur, nullis allatis Codicibus, edidit; ὐ γὰρ ἔτ' ἄλλο Φράζετο &c. " Nam per τὸ, τὶ, (inquit

Φράζετο τοῦδέ τί μοι χαλεπώτερον εἶναι ἄεθλον·
Τὸν μὲν ἐγὼν ἀνένεικα καὶ ἤγαγον ἐξ Ἀΐδαο·
Ἑρμείας δέ μ' ἔπεμψεν, ἰδὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
  Ὣς εἰπὼν, ὁ μὲν αὖτις ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω.
Αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, εἴτις ἔτ' ἔλθοι
Ἀνδρῶν ἡρώων, οἳ δὴ τὸ πρόσθεν ὄλοντο.
Καί νύ κ' ἔτι προτέρους ἴδον ἀνέρας, οὓς ἔθελόν περ,
Θησέα, Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα·
Ἀλλὰ πρὶν ἐπὶ ἔθνε' ἀγείρετο μυρία νεκρῶν,
Ἠχῇ θεσπεσίῃ· ἐμὲ δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει,
Μή μοι Γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου
Ἐξ Ἄϊδος πέμψειεν ἀγαυὴ Περσεφόνεια.
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἐπὶ νῆα κιὼν, ἐκέλευον ἑταίρους
Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι·
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.

"Existimabat hoc omninò mihi gravius fore certamen.
"Eum quidem ego subduxi et traxi ex inferis;
"Mercurius autem me deduxit, atque cæsia-oculis Minerva."
Sic fatus, ipse quidem rursùs descendit in Plutonis-domum.
At ego illic manebam constantèr; si quis ampliùs veniret
Virorum Heroüm, qui utique olim perierunt.
Et jam adhuc priores vidissem viros, quos volebam scilicèt,
Theseum, Pirithoumque, deorum gloriosos filios:
Sed priùs multitudo congregabatur infinita mortuorum,
Sonitu immenso; me verò pallidus timor cepit;
Nè mihi Gorgonium caput horrendi monstri
Ex Orco mitteret inclyta Proserpina.
Statim deindè ad navem profectus, jubebam socios
Ipsosque conscendere, et rudentes solvere:
Illi verò statim ingrediebantur, et per transtra sedebant.

" certò constat, ἄεθλον hîc *Neutrum* esse." Quod tamen, ut opinor, indè non necessariò sequitur. Vide et infrà ad σ'. 576. Cæterùm *Eustathius* legit, ὃ γὰρ ἴσ' ἄλλο φράζετο τῦδ' ἔτι μοι &c. Ubi, ut ipse fatetur, altera vocularum ἔτι planè supervacanea est.

Ver. 623. —— χαλεπώτερον.] *Al.* κρατερώτερον.

Ver. 625. —— ἔπεμψεν, ἰδὲ.] *Al.* ἔπεμψ' ἠδὲ.

Ver. 630. Θησέα, Πειρίθοον τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα.] Πεισίςρατον — φησὶν Ἡρέας ὁ Μεγαρεὺς — ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ὁμήρυ νέκυιαν τὸ, "Θησέα, Πειρίθοον τε, θεῶν ἀριδείκετα τέκνα·" χαριζόμενον Ἀθηναίοις. *Plutarch.* in *Theseo.* Ubi in transitu notandum, quod jam legimus ἐρικυδέα τέκνα, apud *Plutarchum* legi, ἀριδείκετα τέκνα. Cæterùm de prosodiâ vocis Θησέα, vide ad *Il.* ά. 265.

Ver. 631. —— ἐπὶ ἔθνε' ἀγείρετο μυρία νεκρῶν.]

—— hîc tenebras agitant, volitantque
  per umbras
Innumeri quondam populi ——.
  Sil. Italic. lib. XIII. *ver.* 524.

Vide et suprà ad *ver.* 36.

Ver. 632. Ἠχῇ θεσπεσίῃ.] Vide infrà ad ώ. 5.

Ver. 633. —— Γοργείην κεφαλὴν.] Μεδούσης, τῆς Γοργόνος, κεφαλὴν. *Schol.* Vide et *Athenæum, lib.* V. *cap.* 20.

Ver. 634. —— ἀγαυὴ.] *Al.* ἐπαινὴ.

Digitized by Google

Τὴν δὲ κατ' Ὠκεανὸν ποταμὸν φέρε κῦμα ῥόοιο·
Πρῶτα μὲν εἰρεσίῃ, μετέπειτα δὲ κάλλιμος οὖρος.

Illam autem per Oceanum flumen ferebat unda fluenti:
Primùm quidem remigatio, posteà optimus ventus.

Ver. 638. Τὴν δὲ κατ' Ὠκεανὸν ποταμόν.] Ita infrà μ'. 1.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο.

Et ω'. 11.

Πὰρ δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοὰς ———.

Ὁ δὲ περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ λέξας, ἐς ἀφανὲς τὸν μῦθον ἀνενείκας, οὐκ ἔχει ἔλεγχον. Οὐ γάρ τινα ἔγωγε οἶδα ποταμὸν Ὠκεανὸν ἐόντα· Ὅμηρον δὲ, ἤ τινα τῶν πρότερον γενομένων ποιητέων δοκέω τὸ οὔνομα εὑρόντα ἐς τὴν ποίησιν ἐσενείκασθαι. *Herodotus, lib.* II. § 23. *Diodorus Siculus* fluvium *Nilum* Ὠκεανὸν olim appellatum fuisse narrat; Οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι νομίζουσιν Ὠκεανὸν εἶναι τὸν παρ' αὐτοῖς ποταμὸν Νεῖλον. *Hist. lib.* I. Et paulò inferiùs; Τὸν δὲ ποταμὸν [τὸν Νεῖλον] ἀρχαιότατον μὲν ὄνομα σχεῖν Ὠκεάμην, ὅς ἐστιν Ἑλληνιστὶ Ὠκεανός. Vide infrà ad ω'. 11. Caeterùm aliter explicatur hæc phrasis apud *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 10. *ed.* 6.

Ver. 639. —— εἰρεσίῃ.] *Al.* ἐρετίῃ. Notante *Eustathio*.

Digitized by Google

ΤΗΣ

ΤΟΥ ὉΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Μ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Μ'.

ΔΙΗΓΕΙ͂ΤΑΙ τὴν ἐξ ᾅδου γενομένην αὐτῷ ἐπάνοδον πρὸς Κίρκην· καὶ ὡς τὰς Σειρῆνας παρέπλευσε, καὶ τὰς Πλαγκτὰς πέτρας, Σκύλλαν τε, καὶ Χάρυβδιν· καὶ τὴν τῆς αὐτοῦ νεὼς καὶ τῶν ἑταίρων ἀπώλειαν, ἀνελόντων τινὰς τῶν ἡλίου βοῶν· καὶ ὡς μόνος ἐπὶ ξύλου πρὸς Καλυψὼ διεσώθη.

Ἐπιγραφαί.

Τὰ περὶ Σειρῆνας, καὶ Σκύλλαν, καὶ Χάρυβδιν, καὶ βόας Ἡλίου.

Ἄλλως,

Μῦ Σειρῆνας ἔχει, πλαγκτὰς, βοῦς τ' Ἠελίοιο.

ΑὙτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο
Νηῦς, ἀπὸ δ' ἵκετο κῦμα θαλάσσης εὐρυπόροιο,
Νῆσον ἐς Αἰαίην, ὅθι τ' Ἠοῦς ἠριγενείης
Οἰκία καὶ χοροί εἰσι, καὶ ἀντολαὶ Ἠελίοιο·
Νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐκέλσαμεν ἐν ψαμάθοισιν,
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·
Ἔνθα δ' ἀποβρίξαντες ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.

LIB. XII.

CÆterùm postquam fluvii reliquit fluentum Oceani
Navis, pervenitque ad fluctus maris vasti,
Insulam ad Ææam, ubi utique Auroræ manè-genitæ
Domicilium et chori sunt, et ortus Solis;
Navem quidem, huc quum-venissemus, subduximus in arenam,
Ipsi autem egressi sumus ad littus maris:
Hìc verò requiescentes expectavimus auroram divinam.

Ver. 1. Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο.] Vide *Strabonem*, *Geograph. lib.* I. *pag.* 10. *al.* 4. item suprà ad λ'. 638.

Ver. 3. Νῆσον ἐς Αἰαίην.] *Al.* Νῆσον τ' Αἰαίην.

Ibid. —— ὅθι τ' Ἠοῦς ἠριγενείης Οἰκία καὶ χοροί εἰσι, καὶ ἀντολαὶ Ἠελίοιο.] Οὐχ ὡς ἐπιτελούσης [fortè ἐπιτελλούσης] τῆς ἡμέρας ἐν τῇ Αἰαίᾳ, τοῦτο εἴρηκεν· ἀλλ' ἤτοι ἁπλούστερον, ἐπεὶ παραγινόμεθα ὅπου ἡμέρα καὶ ἥλιος· ἢ κατὰ σύγκρισιν τῶν Κιμμερίων· ἢ ὡς πρώτην φῶς παρέχουσαν, ἀνατολὴν κέκληκεν, ἐπεὶ ὑψηλοῦ ὄντος τοῦ Κιρκαίου, ἥλιος ἐκ νυκτὸς ἐπιλάμπει τῷ τῆς Κίρκης ξοάνῳ. *Schol.*

Digitized by Google

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐην εἰς δώματα Κίρκης
Οἰσέμεναι νεκρὸν Ἐλπήνορα τεθνειῶτα.
Φιτροὺς δ' αἶψα ταμόντες, ὅθ' ἀκροτάτη πρόεχ' ἀκτὴ,
Θάπτομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
Αὐτὰρ ἐπεὶ νεκρός τ' ἐκάη, καὶ τεύχεα νεκροῦ,
Τύμβον χεύαντες, καὶ ἐπὶ στήλην ἐρύσαντες,
Πήξαμεν ἀκροτάτῳ τύμβῳ εὐῆρες ἐρετμόν.
Ἡμεῖς μὲν τὰ ἕκαστα διείπομεν· οὐδ' ἄρα Κίρκην
Ἐξ Ἀΐδεω ἐλθόντες ἐλήθομεν, ἀλλὰ μάλ' ὦκα
Ἦλθ' ἐντυναμένη· ἅμα δ' ἀμφίπολοι φέρον αὐτῇ
Σῖτον καὶ κρέα πολλὰ, καὶ αἴθοπα οἶνον ἐρυθρόν.
Ἡ δ' ἐν μέσσῳ στᾶσα μετηύδα δῖα θεάων·
Σχέτλιοι, οἳ ζώοντες ὑπήλθετε δῶμ' Ἀΐδαο,
Δισθανέες, ὅτε τ' ἄλλοι ἅπαξ θνήσκουσ' ἄνθρωποι.

Quandò autem manè-genita apparuit rosea-digitis aurora,
Utique tunc ego socios præmisi ad domum Circes
Allaturos mortuum Elpenorem defunctum.
Lignis verò statim cæsis, ubi summum prominebat littus,
Sepeliebamus dolentes, uberes lachrymas fundentes.
At postquam cadaverque combustum est, et arma mortui;
Tumulo aggesto, et desupèr cippo erecto,
Fiximus in summo sepulchro fabrefactum remum.
Nos quidem hæc singula administrabamus: neque verò Circen
Ab inferis regressi latuimus, sed valdè celeritèr
Venit, postquam-se-ornâsset: simul autem ancillæ ferebant cum-ipsâ,
Panem et carnes multas, et generosum vinum rubrum.
In medio verò stans alloquebatur nobilissima dearum;
" Miseri, qui viventes subiistis domum Plutonis,
" Bis-mortui, cùm alii semel moriantur homines.

Ver. 10. — νεκρὸν — τεθνειῶτα.] Vide suprà ad λ'. 37.

Ver. 11. 12. Φιτροὺς δ' αἶψα ταμόντες — Θάπτομεν ἀχνύμενοι.]

Haud mora, festinant flentes; aramque sepulchri
Congerere arboribus, cœloque educere certant. *Æn.* VI. 177.

Ibid. —— πρόεχ'.] *Al.* προὖχ'.

Ver. 13. Αὐτὰρ ἐπεὶ νεκρὸς τ' ἐκάη.]

Postquam collapsi cineres, et flamma quievit. *Æn.* VI. 226.

Ver. 14. Τύμβον χεύαντες.]

At pius Æneas ingenti mole sepulchrum
Imponit, suaque arma viro, remumque tubamque. *Ibid.* 232.

Vide suprà ad λ'. 77.

Ver. 17. —— ἐλήθομεν.] Vide suprà ad λ'. 101.

Ver. 18. —— ἐντυναμένη.] *Postquam se ipsa ornâsset.* Hic nimirùm maximè prius Vocis *Mediæ* usus. Vide suprà ad ί. 491. et λ'. 423. *Eustathius* aliam interpretationem affert: Ἐστὶ δὲ εἰπεῖν καὶ ἀντὶ τοῦ ἑτοιμάσασα δαῖτα, ἐν τῷ λαβεῖν ἔντεα τραπέζης. Sed minùs rectè. Cæterùm de prosodiâ vocis ἐντυναμένη, vide ad *Il.* ί. 203.

Ver. 21. — ζώοντες ὑπήλθετε δῶμ' Ἀΐδαο.]

Ζῶσ' εἰς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς.
Sophocl. Antig. ver. 931.

Ver. 22. Δισθανέες, ὅτε τ' ἄλλοι ἅπαξ.] *Al.* Δὶς θανέες.

Bis Stygios innare lacus, bis nigra videre
Tartara ————. *Æn.* VI. 134.

—— Satis est inamabile regnum
Aspexisse semel, Stygios semel îsse per amnes.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 590.

Ibid —— ἄλλοι ἅπαξ θνήσκουσ' ἄνθρωποι.]

——— omnes una manet nox,
Et calcanda semel via lethi.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxviii. *v.* 15.

Digitized by Google

Ἀλλ' ἄγετ', ἐσθίετε βρώμην καὶ πίνετε οἶνον
Αὖθι πανημέριοι· ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφι
Πλεύσεσθ'· αὐτὰρ ἐγὼ δείξω ὁδὸν, ἠδὲ ἕκαστα
Σημανέω· ἵνα μή τι κακοῤῥαφίῃ ἀλεγεινῇ,
Ἢ ἁλὸς, ἢ ἐπὶ γῆς, ἀλγήσετε πῆμα παθόντες.
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
Ἥμεθα, δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα, καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
Οἱ μὲν κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός·
Ἡ δέ με χειρὸς ἑλοῦσα, φίλων ἀπονόσφιν ἑταίρων,
Εἷσέ τε, καὶ προσέλεκτο, καὶ ἐξερέεινεν ἕκαστα·
Αὐτὰρ ἐγὼ τῇ πάντα κατὰ μοῖραν κατέλεξα.
Καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προσηύδα πότνια Κίρκη·
Ταῦτα μὲν οὕτω πάντα πεπείρανται· σὺ δ' ἄκουσον,
Ὥς τοι ἐγὼν ἐρέω, μνήσει δέ σε καὶ θεὸς αὐτός.
Σειρῆνας μὲν πρῶτον ἀφίξεαι, αἵ ῥά τε πάντας

" Verùm agite, edite cibum, et bibite vinum
" Hîc toto-die; simul autem atque aurora illuxerit,
" Navigabitis: at ego monstrabo viam, atque singula
" Significabo; ut nequid malo-consilio damnoso,
" Aut in mari, aut in terrâ, doleatis damnum passi."
Sic dixit: nobis verò statim persuasus est animus generosus.
Sic tunc quidem toto die, ad solis occasum,
Sedebamus, epulantes carnesque copiosas, et dulce vinum;
Quandò verò sol occidit, et tenebræ advenerunt,
Illi quidem decubuerunt juxta retinacula navis:
Illa verò me manu prehensum, dilectis seorsum à sociis,
Locavitque, et e-regione-sedit, et interrogavit singula:
At ego ei omnia ordine recensui.
Et tum deinceps me verbis alloquebatur veneranda Circe;
" Hæc quidem sic omnia peracta sunt: tu autem audi,
" Ut tibi ego dicam; in memoriam verò reducet etiam deus ipse.
" Ad Sirenes quidem primùm pervenies; quæ utique omnes

Ver. 25. 26. —— αὐτὰρ ἐγὼ δείξω ὁδὸν, —— ἵνα μή τι κακοῤῥαφίῃ.]

Pauca tibi è multis, quo tutior hospita lustres
Æquora, et Ausonio possis considere [portu,
Expediam dictis; —— *Æn.* III. 377.

Ver. 38. —— μνήσει δὲ σε καὶ θεὸς αὐτὸς.]

—— aderitque vocatus Apollo.
Æn. III. 395.

Ver. 39. Σειρῆνας μὲν πρῶτον ἀφίξεαι.] Κατὰ μὲν τοὺς πολλοὺς, Ἀχελῴου καὶ Στερόπης τῆς Παρθάονος αἱ Σειρῆνες· κατ' ἐνίους δὲ, Ἀχελῴου καὶ Τερψιχόρης, μιᾶς τῶν Μουσῶν. Ἑλόμεναι δὲ παρθενίαν, ἐμισήθησαν ὑπὸ Ἀφροδίτης, καὶ ἔχουσαι πτερὰ ἀπέπτησαν εἰς τὸ Τυῤῥηνικὸν κλίμα, καὶ νῆσον κατέσχον Ἀνθεμοῦσσαν ὀνομαζομένην. Ὀνόματα δὲ αὐτῶν, Ἀγλαοφήμη, Θελξιέπεια, Πεισινόη ἢ Λίγεια· κατὰ δὲ Ὅμηρον, δύο· Σειρήνοιϊν γὰρ λέγει. *Schol.* à *Barnesio* emendata. Vide *Strabonem*, *Geograph. lib.* I. *pag.* 41. *al.* 22. et *Plinium*, *Nat. Hist. lib.* X. *cap.* 49. item infrà ad *ver.* 45. 52.

Ibid. —— αἵ ῥά τε πάντας Ἀνθρώπους θέλγουσιν.]

Monstra maris Sirenes erant, quæ voce canorâ
Quaslibet admissas detinuere rates.
Ov. de Art. Amat, lib. III. *v.* 311.

Dulce malum pelago Siren, volucresque puellæ:
Scyllæos inter fremitus, avidamque Charybdin

Digitized by Google

Ἀνθρώπους θέλγουσιν, ὅ,τις σφέας εἰσαφίκηται.
Ὅστις ἀϊδρείῃ πελάσῃ, καὶ φθόγγον ἀκούσῃ
Σειρήνων, τῷ δ' οὔτι γυνὴ, καὶ νήπια τέκνα,
Οἴκαδε νοστήσαντι, παρίσταται, οὐδὲ γάνυνται.
Ἀλλά τε Σειρῆνες λιγυρῇ θέλγουσιν ἀοιδῇ,
Ἥμεναι ἐν λειμῶνι· πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς
Ἀνδρῶν πυθομένων, περὶ δὲ ῥινοὶ μινύθουσιν.
Ἀλλὰ παρὲξ ἐλάαν· ἐπὶ δ' οὔατ' ἀλεῖψαι ἑταίρων,
Κηρὸν δεψήσας μελιηδέα, μήτις ἀκούσῃ
Τῶν ἄλλων· ἀτὰρ αὐτὸς ἀκουέμεν, αἴκ' ἐθέλῃσθα.
Δησάντων σ' ἐν νηῒ θοῇ χεῖράς τε, πόδας τε,
Ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ· ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνήφθω·

" Homines fascinant, quicunque ad eas pervenerit.
" Quicunque imprudentiâ appulerit, et vocem audierit
" Sirenum, huic utique neutiquam uxor et infantes liberi
" Domum reverso astant, neque lætantur.
" Sed Sirenes arguto fascinant cantu,
" Sedentes in prato: ingens verò circùm ossium acervus
" Virorum putrefactorum; circùmque cutes tabescunt,
" Sed præternavigato: aures autem obline sociorum,
" Cerâ malaxatâ dulci, nè quisquam audiat
" Cæterorum: at ipse audias, si velis.
" Ligent te in navi veloci manusque pedesque.
" Erectum ad basim-mali; ex ipso autem funes alligentur:

Musica saxa fretis habitabant dulcia monstra,
Blanda pericla maris; terror quoque gratus in undis.
Delatis licèt huc incumberet aura carinis,
Implêssentque sinus venti de puppe ferentes,
Figebat vox una ratem; nec tendere certum fbat;
Delectabat iter reditûs, odiumque juvabat.
Nec dolor ullus erat; mortem dabat ipsa voluptas. *Claudian. Epigr.* 50.

Sirenas hilarem navigantium pœnam,
Blandasque mortes, gaudiumque crudele;
Quas nemo quondam deserebat auditas.
Martial. lib. III. *Epigr.* 64.

Porrò hinc *Horatius*;

——— vitanda est improba Siren
Desidia ——. *Serm. lib.* II. *Sat.* iii. 14.

Vide et *Apollonium, Argonautic. lib.* IV. *ver.* 892, &c. item infrà ad *ver.* 45. et 184.

Ver. 40. —— ὅ,τις σφέας εἰσαφίκηται.] *Al.* ὅτι σφέας 'σαφίκωνται. Quùm et *Eustathius* in commentario citat, ὅτι.

Ver. 41. —— ἀϊδρείῃ.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* ή. 198. ubi in omnibus isto modo scriptum occurrit: Atque ita in commentario hîc legit *Eustathius*. *Vulgg.* ἀϊδρείη.

Ibid. —— πελάσῃ, καὶ φθόγγον ἀκούσῃ.] *Al.* πελάσσει, καὶ φθόγγον ἀκούσει.

Ver. 45. —— πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς Ἀνδρῶν πυθομένων.] Καὶ τοῦδε ἕνεκα Ὅμηρος πεποίηκεν, ὡς ἡ τῶν Σειρήνων νῆσος ἀνάπλεως ὀστῶν εἴη, ὅτι αἱ τῆς ᾠδῆς αὐτῶν ἀκούοντες ἐπύθοντο ἄνθρωποι. *Pausan. lib.* X. *cap.* 6. Ἀπώλλυον δὲ τοὺς παριόντας, [αἱ Σειρῆνες·] ἦσαν γὰρ ἑταῖραι εὐπρεπεῖς, τῇ τε δι' ὀργάνων μούσῃ, καὶ γλυκυφωνίᾳ κάλλισται, αἷς οἱ προσερχόμενοι κατησθίοντο τὰς οὐσίας. *Heraclit.* περὶ ἀπίστων, *cap.* 14.

Ver. 47. 55. —— παρὲξ ἐλάαν —— παρὲξ ἐλάσουσιν.] *Al.* παρεξελάαν —— παρεξελάσουσιν.

Ibid. —— ἐπὶ δ' οὔατ' ἀλεῖψαι ἑταίρων.] Hinc apud *Michael. Apostol.* Proverbium, " Κηρὸν ταῖς ὠσὶν ἐπαλείφεις·" ἐπὶ τῶν παρηγγελμένων ἀκοῦσαι τινων, εἴτε φαύλων, εἴτε σπουδαίων. *Proverb. Cent.* XI. 37.

Ver. 48. —— δεψήσας.] Μαλάξας· εἶδος ἐκ βυρσοδέψης. *Schol. Al.* δὲ ψήσας.

Digitized by Google

Ὄφρα κε τερπόμενος ὄπ' ἀκούῃς Σειρήνοιϊν.
Αἰ δέ κε λίσσηαι ἑτάρους, λῦσαί τε κελεύῃς,
Οἱ δέ σ' ἐνὶ πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι δεόντων.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τάσγε παρὲξ ἐλάσωσιν ἑταῖροι,
Ἔνθα τοι οὐκ ἔτ' ἔπειτα διηνεκέως ἀγορεύσω
Ὁπποτέρη δή τοι ὁδὸς ἔσσεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
Θυμῷ βουλεύειν· ἐρέω δέ τοι ἀμφοτέρωθεν.
Ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἐπηρεφέες, προτὶ δ' αὐτὰς
Κῦμα μέγα ῥοχθεῖ κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης·
Πλαγκτὰς δή τοι τάσγε θεοὶ μάκαρες καλέουσι.

" Ut cum voluptate vocem audias Sirenum.
" Quòd si rogaveris socios, solvereque jubeas,
" Illi dein te in pluribus tum vinculis illigent.
" Cæterùm postquam has prætemavigârint socii,
" Tum tibi non ampliùs deinceps continuò dicam,
" Utra demùm tibi via fuerit; sed et ipse
" Animo considera: dicam autem tibi utrinque.
" Hinc etenim petræ imminentes; ad eas autem
" Fluctus ingens resonat cærulei maris:
" Erraticas profectò eas dii beati vocant.

Ver. 52. —— ὄπ' ἀκούῃς Σειρήνοιϊν.] Δύο δὲ αὐτὰς ἐμφαίνει ὁ Ποιητὴς ἐν οἷς λέγει, " ὄπα " ἀκούσῃς Σειρήνοιϊν," καὶ, " νῆσον Σειρήνοιϊν," (*ver.* 167.) δυϊκὸν γὰρ τὸ " Σειρήνοιϊν," ὡς τὸ " πόδοιϊν" καὶ " ὤμοιϊν." Καὶ συνίδρυμον τινὲς τῷ Ὁμήρῳ, οἱ καὶ ὀνόματα φασὶν εἶναι αὐταῖς Ἀγλαοφήμην καὶ Θελξιέπειαν· οἱ δὲ νεώτεροι, ἐν οἷς καὶ Λυκόφρων, τρεῖς αὐτὰς ἀριθμοῦσι, Παρθενόπην, Λίγειαν, καὶ Λευκωσίαν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 39.

Ibid. et *ver.* 53. —— ἀκούῃς —— κελεύῃς.] *Al.* ἀκούσῃς —— κελεύσῃς.

Ver. 53. Αἰ δὲ.] *Al.* Εἰ δὲ.

Ver. 54. Οἱ δέ σ' ἐνὶ πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι δεόντων.] Quùm in hoc versu alterutra ex voculis, ἐνὶ, ἐν, supervacanea videatur; *Bentleius* plures emendandi rationes affert; quarum una, nempè ut legatur, Οἱ δέ σ' ἔτι πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι δεόντων, ferri quidem possit. At longè potior lectio, quam in Codicis *Harleiani* Margine reperit idem *Bentleius*, Οἱ δέ σ' ἔτι πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι δεόντων. Sententiæ nimirùm aptissimè hic congruit vocula ἔτι: verisimiliusque videtur ex *ver.* 164. 196. infrà, posteriorem voculam " ἐν" non immutandam.

Ver. 55. —— ἐπειδὴ.] *Al.* ἐπὴν δὴ.

Ver. 59. Ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἐπηρεφέες.]

> Συνδρόμων κινηθμὸν ἀμαιμάκετον
> Ἐκφυγεῖν πετρᾶν. Δίδυμοι γὰρ ἔσαν
> Ζωαὶ, κυλινδέσκοντό τε κραιπνότεραι
> Ἢ βαρυγδούπων ἀνέμων στίχες ——.
>
> *Pindar. Pythior. Od.* IV. *ver.* 369.

Quem ad locum *Benedictus*; " Cyaneas (in-" quit) petras intelligit, quæ et Συμπληγά-" δες vocantur, à συμπλήσσειν, *collidere.* " Nam concurrere inter se fabulosè trade-" bantur, quùm parvo discretæ intervallo, " ex adverso intrantibus geminæ cernebantur; paulùmque deflexâ acie, coëuntium " speciem præbebant. —— Πλαγκταὶ vo-" cantur ab Homero, qui eas in Siculo ma-" ri collocat, cùm sint in Euxino. Undè " *Odyss.* μ'. Ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἐπηρεφέες " &c." Vide ad *ver.* 61.

Ibid. —— ἐπηρεφέες.] Πυκναὶ, ἢ ἐπικρεμάμεναι, ὑψηλαὶ καὶ ἐπίστεγοι. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* legendum censet ἐπιρρεφέες, vel ἐπιρρεπέες.

Ver. 60. Κῦμα μέγα ῥοχθεῖ.] Vide ad *Il.* β'. 210. et ρ'. 264.

> Tum rauca assiduo longè sale saxa sonabant. *Æn.* V. 866.

Ver. 61. Πλαγκτὰς δή τοι τάσγε.] Ὁ μὲν Κράτης, ὅτι πελάζεται περὶ αὐτὰς τὸ κῦμα· οἱ δὲ, ὡς τὴν Δῆλον, κινεῖσθαι καὶ φέρεσθαι. *Schol.* Ἀπαλλαγεὶς δὲ τῶν Ἀρπυιῶν Φινεὺς, ἐμήνυσε τὸν πλοῦν τοῖς Ἀργοναύταις· καὶ περὶ τῶν Συμπληγάδων ὑπέθετο πετρῶν τῶν κατὰ θάλασσαν· ἦσαν δὲ ὑπερμεγέθεις αὗται· συγκρουόμεναι δὲ ἀλλήλαις ὑπὸ τῆς τῶν πνευμάτων βίας, τὸν διὰ θαλάσσης πόρον ἀπέκλειον· ἐφέρετο δὲ πολλὴ μὲν ὑπ' αὐτῶν ὁμίχλη, πολὺς δὲ πάταγος· ἦν δὲ ἀδύνατον καὶ τοῖς πετεινοῖς δι' αὐτῶν ἐλθεῖν. *Apollodor. Bibliothec. lib.* I. De iisdem scopulis *Apollonius*;

> Πέτρας μὲν πάμπρωτον ἀφορμηθέντες ἐμεῖο
> Κυανέας ὄψεσθε δύω ἁλὸς ἐν ξυνοχῇσι·
> Τάων δ' οὔ τινά φημι διαμπερὲς ἐξαλέασθαι·
> Οὐ γάρ τε ῥίζῃσιν ἐρήρεινται νεάτῃσιν,

Digitized by Google

Τῇ μέν τ' οὐδὲ ποτητὰ παρέρχεται, οὐδὲ πέλειαι
Τρήρωνες, ταί τ' ἀμβροσίην Διῒ πατρὶ φέρουσιν,
Ἀλλά τε καὶ τῶν αἰεὶ ἀφαιρεῖται λὶς πέτρη·
Ἀλλ' ἄλλην ἐνίησι πατὴρ ἐναρίθμιον εἶναι.
Τῇ δ' οὔπω τις νῆυς φύγεν ἀνδρῶν, ἥτις ἵκηται,
Ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν
Κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι.
Οἴη δὴ κείνη γε παρέπλω ποντοπόρος νῆυς,

" Hâc quidem neque volucres prætervolant, neque columbæ
" Timidæ, quæ ambrosiam Jovi patri ferunt;
" Sed etiam ex iis *aliquam* semper adimit lævis petra;
" Sed aliam summittit pater, ut in numero-sit.
" Hâc verò nondum ulla navis effugit virorum, quæcunque accesserit,
" Sed paritèr tabulataque navium, et corpora virorum,
" Fluctus maris auferunt ignisque perniciosi procellæ.
" Sola sanè illa præternavigavit mare-sulcans navis,

Ἀλλὰ θαμὰ ξυνίασιν ἐνάντιαι ἀλλήλῃσιν
Εἰς ἕν, ὕπερθε δὲ πολλὸν ἁλὸς κορθύεται ὕδωρ
Βρασσόμενον· στρηνὲς δὲ περὶ στυφελὴ βρέμει
ἀκτή.

Argonautic. lib. II. *ver.* 317.

Vide *Strabonem, Geograph. lib.* III. *pag.* 222. *al.* 149. item suprà ad *ver.* 59.

Ibid. —— θεοὶ μάκαρες καλέουσι.] Ἄνθρωποι δὲ ἐδὲν· κἀκ τύτε δηλονότι πέπλακιν. *Schol.*

Ver. 62. Τῇ μὲν τ' ἐδὲ ποτητὰ παρέρχεται.]

Quam super haud ullæ poterant impunè
volantes
Tendere iter pennis: —— *Æn.* VI. 239.

Ibid. —— ἐδὲ πέλειαι Τρήρωνες, ταὶ τ' ἀμβροσίην Διῒ πατρὶ φέρεσιν.]

Ζεὺς δ' ἄρ' ἐνὶ Κρήτῃ τρέφετο μέγας· ἐδ' ἄρα
τίς νιν
Ἠείδει μακάρων· ὁ δ' ἀέξετο πᾶσι μέλεσσι.
Τὸν μὲν ἄρα τρήρωνες ὑπὸ ζαθέῳ τρέφον ἄντρῳ,
Ἀμβροσίην φορέεσαι ἀπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων·
Νέκταρ δ' ἐκ πέτρης μέγας αἰετὸς αἰὲν ἀφύσσων
Γαμφηλῇ φορέεσκε, ποτὸν Διῒ μητιόεντι·
Τὸν καὶ νικήσας πατέρα Κρόνον εὐρύοπα Ζεὺς
Ἀθάνατον ποίησε, καὶ ἐρανῷ ἐγκατένασσεν·
Ὡς δ' αὔτως τρήρωσι πελείασιν ὤπασε τιμὴν,
Αἳ δὴ τοι θέρεος καὶ χείματος ἄγγελοι εἰσίν.

Byzant. Maro, citatus à *Barnesio* ex *Athenæo, lib.* XI. *cap.* 12. Cæterùm reprehendit hunc *Homeri* locum *Longinus:* Εἰς λῆρον ἐνίοτε ῥᾷστον κατὰ τὴν ἀπακμὴν τὰ μεγαλοφυῆ παρατρέπεται. Οἷα τὰ περὶ —— τὸν ὑπὸ τῶν Πελειάδων ὡς νεοσσὸν παρατρεφόμενον Δία ——. Τί γὰρ ἂν ἄλλο φήσαιμεν ταῦτα, ἢ τῷ ὄντι τῦ Διὸς ἐνύπνια; *De Sublimitate*, § 9. Vide autem suprà ad *ι.* 19. *Athenæus* per πέλειαι hîc Constellationem septem *Pleiadum* denotari vult; quarum una semper auferri ideò dicatur, quòd sex solæ sub visu cadant: *lib.* XI. *cap.* 12. Eandemque interpretationem affert et *Scholiastes.* Sed hoc, ut opinor, omninò fundamento caret.

Ver. 63. —— ταί τ' ἀμβροσίην.] Apud *Athenæum, lib.* XI. *cap.* 12. αἵ τ' ἀμβροσίην.

Ver. 64. Ἀλλά τε καὶ τῶν αἰεὶ.] *Barnesius* hîc legi posse conjicit, Ἀλλά τι καὶ τῶν αἰεὶ. Minùs rectè.

Ver. 65. —— ἐνίησι.] *Athenæus* citat, ἀνίησι.

Ver. 66. Τῇ δ'.] *Al.* Τὴν δ'.

Ibid. —— ἥτις ἵκηται.] *Al.* ὅστις ἵκηται, et εἴ τις ἵκηται.

Ver. 67. Ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν.] Φανερώτατα σημεῖα λέγουσιν, ὅτι ἐ διὰ τῶν Συμπληγάδων ἐγένετο ἔκπλες αὐτοῖς [Ἀργοναύταις], τῷ Ποιητῇ οἱ ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις μάρτυρι χρώμενοι. Τὴν γὰρ δυσχέρειαν τῦ κινδύνε ἐμφανίζοντα, λέγειν ὅτι ἐκ ἔστι παραπλεῦσαι τὸν τόπον· " Ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε " νεῶν καὶ σώματα φωτῶν Κύμαθ' ἁλὸς φορέεσι " πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι." Περὶ μὲν ἐν τὰς Κυανέας ἐ λέγεται πῦρ ἀναπέμπειν· περὶ δὲ τὸν πορθμὸν τὸν διαλαμβάνοντα τὴν Σικελίαν ἐφ' ἑκάτερα κειμένων τῶν τῦ πυρὸς ἀναφυσημάτων, καὶ τῆς τε νήσε συνεχῶς καιομένης, καὶ τῦ περὶ τὴν Αἴτνην ῥεύματος πολλάκις τὴν χώραν ἐπιδεδραμηκότος. *Aristot.* περὶ θαυμασίων ἀκεσμάτων.

Ver. 68. Κύμαθ' ἁλὸς.] *Barnesius* ex conjecturâ edidit Κῦμα θ' ἁλὸς· itàque omninò legendum contendit, propter sequentem βάλεν, *ver.* 71. Sed quidni vox βάλεν ad κύμαθ', æque atque ad κῦμα, referri possit?

Digitized by Google

Ἀργὼ πασιμέλουσα, παρ' Αἰήταο πλέουσα·
Καί νύ κε τὴν ἔνθ' ὦκα βάλεν μεγάλας ποτὶ πέτρας,
Ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν, ἐπεὶ φίλος ἦεν Ἰήσων.
Οἱ δὲ δύω σκόπελοι· ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει
Ὀξείῃ κορυφῇ, νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε
Κυανέη· τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ, οὐδέποτ' αἴθρη
Κείνου ἔχει κορυφὴν, οὔτ' ἐν θέρει, οὔτ' ἐν ὀπώρῃ·
Οὐδέ κεν ἀμβαίη βροτὸς ἀνὴρ, οὐ καταβαίη,
Οὐδ' εἴ οἱ χεῖρές γε ἐείκοσι καὶ πόδες εἶεν·

" Argo omnibus-curæ-habita, ab Æetâ navigans;
" Et sanè illam ibi celeritèr *fluctus* conjecissent magnas ad petras;
" Sed Juno præterire-fecit, quoniam charus erat Jason.
" Duo verò scopuli; hic quidem latum cœlum attingit
" Acuto vertice, nubes autem ipsum circumdat
" Obscura: quod quidem nunquam cessat, neque unquam serenitas
" Illius occupat verticem, neque in æstate, neque in autumno:
" Neque ascendere-posset mortalis vir, neque descendere,
" Neque si illi manus utique viginti et pedes essent:

Ver. 70. —— πασιμέλουσα.] Ἐπίθετον τῆς Ἀργοῦς, ἀπὸ τοῦ πᾶσιν ἐν ἐπιμελείᾳ εἶναι διὰ τὸ κλέος· ἢ πᾶσι μέλλουσα [μέλουσα] θεοῖς. *Schol.* Εὖ λέγεται, "Ἀργὼ πᾶσι μελοῦσα," ὡς ἐν γνωρίμοις τόποις καὶ εὐανδροῦσι τῆς ναυστολίας γινομένης. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 80. *al.* 46.

Ver. 72. Ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν.] Ἥρη δὲ παραπέμψαι λέγεται τὴν Ἀργὼ, ἐπεὶ ὡς εἰκὸς εὐαερίᾳ πολλῇ κατὰ τὸν πλοῦν ἐχρήσατο. *Eustath.*

Ver. 73. Οἱ δὲ δύω σκόπελοι· ὁ μὲν οὐρανὸν.]

Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur
In cœlum scopuli; —— *Æn.* I. 162.

Cæterùm de hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, *Demetrius Phalereus*; Τῷ μεγαλοπρεπεῖ μὲν [χαρακτῆρι διατακτέον] —— τὴν ἀνθυπαλλαγὴν, ὡς Ὅμηρος· " Οἱ δὲ δύω σκόπελοι, ὁ μὲν " οὐρανὸν ——." Πολὺ γὰρ οὕτω μεγαλειότερον, ἐναλλαγείσης πτώσεως, ἢ εἴπερ οὕτως ἔφη, " Τῶν δὲ δύω σκοπέλων, ὁ μὲν οὐρανὸν" —— Περὶ Ἑρμηνείας, § 60. Rectiùs (ut opinor) *Dionysius Halicarnassensis*; Καὶ ταῦτα δὲ ἐξήνεγκε κατά τινα ἀρχαϊκὴν συνήθειαν· καὶ οὐδὲ ταῦτα ἀλόγως· —— οὐκ ἄλογον γὰρ τὸν μέλλοντα περὶ δυοῖν τινων λέγειν, προτάξαι τὴν εὐθεῖαν πτῶσιν, καὶ τὸ κοινὸν αὐτῶν ἑκατέρῳ φυλάξαντα, ἀπεργάζεσθαι κοινὸν τοῦ λόγου. Ὅτι δὲ τὸ κοινὸν τοῦ λόγου χάριν πολλὴν ἐπιφαίνει, πρόδηλον. Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Occurrit porrò similis constructio infrà σ'. 94.

Δὴ τότ' ἀνασχομένω, ὁ μὲν ἤλασε, &c.

Et apud *Virgilium*;

Protinùs Orsilochum et Buten, duo maxima Teucrûm
Corpora; sed Buten, &c. — *Æn.* XI. 690.
Intereà reges; ingenti mole Latinus
Quadrijugo vehitur curru, ——
XII. 161.

Vide ad *Il.* β'. 353. ζ'. 510. et κ'. 224.

Ibid. —— οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει.] *Scholiastes* ad *Thucydidem, lib.* III. *sub initio*, citat οὐρανὸν ἀμφὶς ἱκάνει.

Ver. 75. —— τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ.] Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι εὐθὺς καὶ ἕτερον ἐπισυνάπτει σχῆμα καινὸν, τὸ, " νεφέλη δὲ μιν ἀμφιβέβηκε, τὸ " μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ·" ἐχρῆν μὲν γὰρ εἰπεῖν, " ἡ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ·" —— ὁ δὲ ἄλλως ἔφη, " τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ·" τουτέστι τὸ νέφος, ὃ ταυτὸν τῇ νεφέλῃ κατὰ πολυωνυμίαν. *Eustath.* Ἐπεὶ γὰρ συνωνύμως λέγεται νεφέλη, καὶ νέφος, προειπὼν τὴν νεφέλην, ἐπήνεγκε τὸ οὐδέτερον, νέφος. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Eodem modo interpretantur *Scholiastes*, et *Porphyrius*, *Quæst. Homeric.* 7. Porrò simili ferè constructione utitur *Thucydides, lib.* II. notante *Barnesio*; Ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον πολλαχόσε ἐγκατασκῆψαι καὶ περὶ Λῆμνον καὶ ἐν ἄλλοις χωρίοις. Ubi *Scholiastes*; Θηλυκῶς ἡ νόσος· τὸ δὲ, " λεγό- " μενον," ὡς πρὸς τὸ νόσημα ὑπήντησεν. Ὅμηρος, " νεφέλη δὲ μιν ἀμφιβεβήκει Κυανέη· τὸ " μὲν οὔποτε·" ὡς πρὸς τὸ νέφος ὑπήντησεν. Verisimilius tamen videtur, neque *Thucydidem* per istud " λεγόμενον," τὸ νόσημα· neque *Homerum* per voculam " τὸ," τὸ νέφος· sed utrumque *rem* in universum designare voluisse.

Ver. 77. —— οὐ καταβαίη.] *Al.* οὐδ' ἀποβαίη.

Ver. 78. —— χεῖρές γε.] Apud *Eustathium*, χεῖρές τε.

Ibid. —— εἶεν.] Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ἦεν.

Digitized by Google

Πέτρη γὰρ λίς ἐστι, περιξεστῇ εἰκυῖα.
Μέσσῳ δ' ἐν σκοπέλῳ ἐστὶ σπέος ἠεροειδὲς
Πρὸς ζόφον, εἰς Ἔρεβος τετραμμένον· ᾗπερ ἂν ὑμεῖς
Νῆα παρὰ γλαφυρὴν ἰθύνετε, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ.
Οὐδέ κεν ἐκ νηὸς γλαφυρῆς αἰζήϊος ἀνὴρ
Τόξῳ ὀϊστεύσας κοῖλον σπέος εἰσαφίκοιτο.
Ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη ναίει, δεινὸν λελακυῖα·
Τῆς ἤτοι φωνὴ μὲν, ὅση σκύλακος νεογιλῆς,
Γίνεται, αὐτὴ δ' αὖτε πέλωρ κακός· οὐδέ κέ τίς μιν
Γηθήσειεν ἰδὼν, οὐδ' εἰ θεὸς ἀντιάσειεν.
Τῆς ἤτοι πόδες εἰσὶ δυώδεκα πάντες ἄωροι·
Ἓξ δέ τε οἱ δειραὶ περιμήκεες· ἐν δὲ ἑκάστῃ
Σμερδαλέη κεφαλὴ, ἐν δὲ τρίστοιχοι ὀδόντες,
Πυκνοὶ καὶ θαμέες, πλεῖοι μέλανος θανάτοιο.
Μέσση μέν τε κατὰ σπείους κοίλοιο δέδυκεν·

" Petra enim lævis est, circum-politæ similis.
" Medio autem in scopulo est spelunca obscura,
" Versus occasum, ad Erebum conversa; quà vos
" Navem cavam prætergatis, eximie Ulysses.
" Neque ex navi cavâ juvenis vir
" Arcu jaculatus, ad cavam speluncam perveniret.
" Hic autem Scylla inhabitat, graviter vociferans:
" Ejus profectò vox quidem, quanta catuli recens-nati,
" Fit; ipsa verò monstrum malum: neque quisquam ipsam
" Lætaretur conspicatus, neque si deus obviam-veniret.
" Hujus sanè pedes sunt duodecim omnes anteriores;
" Sex autem ei colla prælonga; in unoquoque verò
" Horrendum caput, insunt autem triplici-ordine dentes,
" Densi et frequentes, pleni atræ mortis.
" Media quidem per speluncam cavam immergitur:

Ver. 80. Μέσσῳ δ' ἐν σκοπέλῳ ἐστὶ σπέος.]

Fronte sub adversâ scopulis pendentibus antrum. *Æn.* I. 166.

Ver. 82. —— ἰθύνετε, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ.] Sic apud *Virgilium*;

Vos, ô Calliope, precor, aspirate canenti. *Æn.* IX. 525.

Ver. 84. —— εἰσαφίκοιτο.] *Al.* εἰσαφίκηται.

Ver. 85. Ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη.] Σκύλλα, Φόρκυνος θυγάτηρ ἐξ Ἑκάτης, ἔχουσα πρὸς τοῖς πλευροῖς σκύλακας, κατέχουσα δὲ τὸν περὶ Σικελίαν πορθμόν. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 93. 95. et 235.

Ver. 86. —— ὅση.] *Al.* ὅσον.

Ibid. —— νεογιλῆς.] Νεογνῆς, γάλακτι τρεφομένης. *Schol.*

Ver. 87. —— κακός.] *Al.* κακόν.

Ibid. —— οὐδέ κέ τίς μιν Γηθήσειεν ἰδών.] Vide infrà ad ψ'. 266.

Ver. 88. —— ἀντιάσειεν.] *Al.* ἀντίος ἔλθοι, seu ἀντίον ἔλθοι.

Ver. 89. —— πάντες ἄωροι.] Ἔνιοι —— ἀώρους [ἀπέδοσαν] τοὺς ἐμπροσθίους· ὡς καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ " Οὐ τοὺς ἀώρους ὄντα σοι, μαστίγια, Τίλλας κομίζειν; σὺ δὲ φέρεις ἀκανθίας; *Schol.* à *Barnesio* ex MSto emendata. *Al.* ἄωροι.

Ver. 91. Σμερδαλέη κεφαλή.] Κατὰ μὲν τοὺς πολλοὺς, κυνός· πιθανώτερον δὲ, δράκοντος· ὁ γὰρ μόνος δράκων τρεῖς στοίχους ἔχει ὀδόντων. *Schol.*

Ver. 93. Μέσση μέν τε κατὰ σπείους.]

At Scyllam cæcis cohibet spelunca latebris,
Ora exertantem, et naves in saxa trahentem ——.
Scyllam, et cœruleis canibus resonantia saxa. *Æn.* III. 424. 432.

Scylla feris trunco quod latrat ab inguine monstris.
Ovid. ex Pont. lib. IV. *Epist.* x. 25.

Ibid. —— σπείους.] *Al.* σπέεος.

Digitized by Google

Ἔξω δ' ἐξίσχει κεφαλὰς δεινοῖο βερέθρου·
Αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ σκόπελον περιμαιμώωσα
Δελφῖνάς τε, κύνας τε, καὶ εἴποθι μεῖζον ἕλῃσι
Κῆτος, ἃ μυρία βόσκει ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη.
Τῇ δ' οὔπω ποτὲ ναῦται ἀκήριοι εὐχετόωνται
Παρφυγέειν σὺν νηΐ· φέρει δέ τε κρατὶ ἑκάστῳ
Φῶτ' ἐξαρπάξασα νεὸς κυανοπρώροιο.
Τὸν δ' ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει, Ὀδυσσεῦ,
Πλησίον ἀλλήλων· καί κεν διοϊστεύσειας.
Τῷ δ' ἐν ἐρινεός ἐστι μέγας, φύλλοισι τεθηλώς·
Τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις ἀναῤῥοιβδεῖ μέλαν ὕδωρ.
Τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναῤῥοιβδεῖ

" Extrà verò exerit capita ex horrendo barathro;
" Illic autem piscatur scopulum circumlustrans
" Delphinasque, canesque, et sicubi majorem capere possit
" Cetum, quæ innumera alit sonora Amphitrite.
" Hàc verò nondum unquam nautæ illæsi gloriantur
" Præternavigâsse cum nave; aufert etenim capite unoquoque
" Virum abreptum ex nave cæruleâ-proram.
" Alterum verò scopulum humiliorem videbis, Ulysses,
" Propè invicem; et jaculo-attingeres.
" In hoc autem caprificus est ingens, foliis florens:
" Sub hoc verò gravis Charybdis absorbet nigram aquam:
" Ter etenim eructat quotidiè, ter verò resorbet

Ver. 94. —— ἐξίσχει κεφαλάς.] *Al.* ἐξ ἴσχει κεφαλάς.

Ibid. —— βερέθρου.] *Al.* βαράθρου.

Ver. 95. Αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ σκόπελον περιμαιμώωσα.] Τυῤῥηνίαν νῆσοι ἦσαν, αἳ ἐληΐζοντο τὰ περίχωρα τῆς Σικελίας καὶ τὸν Ἰόνιον κόλπον. Ἦν δὲ ναῦς τριήρης ταχεῖα, τό τε ὄνομα Σκύλλα. Αὕτη ἡ τριήρης τὰ λοιπὰ τῶν πλοίων συλλαμβάνουσα, πολλάκις εἰργάζετο βρῶμα, καὶ λόγος ἦν περὶ αὐτῆς πολύς. Ταύτην τὴν ναῦν Ὀδυσσεὺς, σφοδρῷ καὶ λάβρῳ πνεύματι χρησάμενος, διέφυγε. *Palæphatus*, περὶ ἀπίστων, *cap.* 21. Vide et *Strabonem*, *Geograph. lib.* I.

Ibid. —— περιμαιμώωσα.] *Al.* περὶ μαιμώωσα.

Ver. 97. —— ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη.] Μεγάλους ψόφους ἀποτελοῦσα· ἢ μεγάλους στεναγμοὺς ἐπιφέρουσα, διὰ τοὺς ἐν τοῖς ναυαγίοις ἀπολλυμένους. *Schol.*

Ver. 98. —— οὔπω ποτὲ.] *Al.* οὐ πώποτε.

Ibid. —— ἀκήριοι.] Νῦν, ἄνευ κηρὸς καὶ θανάτου· ἀβλαβεῖς. *Schol.*

Ver. 103. Τῷ δ' ἐν ἐρινεὸς ἐστί.] Προοικονόμησιν, ἵνα ὁ Ὀδυσσεὺς σχῇ ἐπιλαβόμενος σωθῆναι. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 432.

Ibid. —— ἐρινεὸς.] Vide ad *Il.* ζ. 433.

Ver. 104. Τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις.] Χάρυβδις, θαλάσσης βάθος ἀνακοχλάζον· ἐστὶ δὲ μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τοῦ Τυῤῥηνικοῦ πελάγους. *Schol.* Καὶ δῖαν αὐτὴν Χάρυβδιν ὁ Ποιητὴς λέγει, ὡς καὶ δῖαν θάλασσαν. *Eustath.* Quicquid nimirùm *quâvis* de causâ *eximium* est, δῖον appellatur. Quod autem explicat *Scholiastes*, Φοβερὰ, παρὰ τὸ δέος, planè ineptum.

Ver. 105. Τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναῤῥοιβδεῖ.]

Dextrum Scylla latus, lævum implacata Charybdis
Obsidet; atque imo barathri ter gurgite vastos
Sorbet in abruptum fluctus, rursusque sub auras
Erigit alternos, et sidera verberat undâ.
Æn. III. 420.

Ter scopuli clamorem inter cava saxa dedêre;
Ter spumam elisam, et rorantia vidimus astra.
Ibid. 566.

Atque hinc *Ovidius*;

Nec potes infestis conferre Charybdin Achæis,
Ter licèt epotum ter vomat illa fretum.
Ex Ponto, lib. IV. *Epist.* x. 72.

Et *Heroid. Epist.* XII. *ver.* 125. de eâdem *Charybdi*;

Quæque vomit fluctus totidem, totidemque resorbet.

Digitized by Google

Δεινόν· μὴ σύ γε κεῖθι τύχοις, ὅτε ῥοιβδήσειεν·
Οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' ὑπ' ἐκ κακοῦ οὐδ' Ἐνοσίχθων.
Ἀλλὰ μάλα Σκύλλης σκοπέλῳ πεπλημένος, ὦκα
Νῆα παρὲξ ἐλάαν· ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν,
Ἓξ ἑτάρους ἐν νηῒ ποθήμεναι, ἢ ἅμα πάντας.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Εἰ δ' ἄγε δή μοι τοῦτο, θεὰ, νημερτὲς ἔνισπε,
Εἴπως τὴν ὀλοὴν μὲν ὑπεκπροφύγοιμι Χάρυβδιν,
Τὴν δέ κ' ἀμυναίμην, ὅτε μοι σίνοιτό γ' ἑταίρους;
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Σχέτλιε, καὶ δ' αὖ τοι πολεμήϊα ἔργα μέμηλε
Καὶ πόνος· οὐδὲ θεοῖσιν ὑπείξεαι ἀθανάτοισιν;
Ἡ δέ τοι οὐ θνητὴ, ἀλλ' ἀθάνατον κακόν ἐστι,
Δεινόν τ', ἀργαλέον τε, καὶ ἄγριον, οὐδὲ μαχητόν·

"Horrendùm; nè tu utique ibi incideris, quandò absorbet;
"Non enim liberârit te ex malo neque Neptunus.
"Sed valdè Scyllæ scopulo propè admotus, celeritèr
"Navem præterage: quoniam longè satius est,
"Sex socios in navi desiderare, quàm simul omnes."
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum;
"Age verò jam mihi hoc, dea, verè dic,
"Si-quo pacto perniciosam quidem effugiam Charybdim,
"Illam [*Scyllam*] autem propulsem, cùm mihi lædat scilicèt socios?"
Sic dixi: statim verò respondit nobilissima dearum;
"Infelix, et adhuc tibi bellica opera curæ-sunt
"Et labor; nec diis cedes immortalibus?
"Illa nempe tibi non mortalis, sed immortale malum est,
"Graveque, difficileque, et immane, neque expugnabile:

Vide infrà ad *ver.* 235. Cæterùm reprehendit hîc *Homerum Vossius;* "Errore," inquit, "implicatur Homerus, cùm ter quoti-"die maris æstum contingere ait, *Odyss.* μ'. "105. Τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤμασι, "τρὶς δ' ἀναρροιβδεῖ ——. Ubi aut δὶς, non "τρὶς, scripserat Poëta, aut plane deërat "à vero." *Institution. Poëtic. lib.* I. *cap.* iii. § 8. Vide autem *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 9. 44. 74. 75. *al.* 4. 25. 43. 44. ubi de hoc loco fusiùs.

Ibid. —— ἐπ' ἤματι.] Apud *Vossium* et *Strabonem*, locis jam citatis, ἐπ' ἤμασι.

Ibid. —— ἀναροιβδεῖ.] Ita ex *Strabone* edidit *Barnesius.: Vulgg.* ἀναῤῥοιβδεῖ.

Ver. 106. —— μὴ σύ γε κεῖθι τύχοις, ὅτε ῥοιβδήσειεν.] Vide infrà ad *ver.* 431.

Ibid. —— τύχοις.] *Al.* τύχῃς.

Ver. 109. —— παρὲξ ἐλάαν.]. *Al.* παρεξελάαν.

Ibid. —— ἐπειὴ πολὺ φέρτερον ἐστὶν.]

Præstat Trinacrii metas lustrare Pachyni
Cessantem, longos et circumflectere cursus:
Quàm semel informem vasto vidisse sub [antro
Scyllam, et cœruleis canibus resonantia saxa. *Æn.* III. 429.

Ver. 110. Ἓξ ἑτάρους ἐν νηῒ ποθήμεναι.] Vide ad *ver.* 245. 246.

Ver. 111. — ἀμειβόμενος.] *Al.* ἀντιζόμενος.

Ver. 114. — σίνοιτο.] Vide suprà ad λ'. 109.

Ver. 116. Σχέτλιε, καὶ δ' αὖ τοι.] Τὸ γὰρ πολεμεῖν καὶ τὸ μάχεσθαι, κατά γε τὸν ἀληθῆ λόγον, οὐδὲ ἐφιλὸν, οὐδὲ εὐτυχὲς· τοὐναντίον δὲ μᾶλλον ἀπευκτὸν καὶ κακοτυχές. Καὶ διὰ τοῦτο δικαίως φασὶν ἐπιτιμᾶν τὴν Κίρκην τῷ Ὀδυσσεῖ πρὸς Σκύλλην ἀκαίρως θρασυναμένῳ, "Σχέτλιε, καὶ δ' "αὖ τοι πολεμήϊα ἔργα μέμηλε, Καὶ πόνος, "&c." *Kyriac. Stroz. de Republ. lib.* IX.

Ver. 117. —— οὐδὲ θεοῖσιν ὑπείξεαι ἀθανάτοισιν;

—————— Τί γὰρ;
Πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἁμιλλᾶσθαι καλόν.
Euripid. Iphig. in Taur. ver. 1479.
Οὐκ ἐστὶ θνητοῖσι πρὸς ἀθανάτους μαχέσασθαι.
Theognis, Gnom. ver. 687.

Ver. 119. Δεινὸν τ', ἀργαλέον τε, καὶ ἄγριον, οὐδὲ μαχητὸν.] Vide suprà ad λ'. 611.

Digitized by Google

Οὐδέ τις ἔστ' ἀλκή· φυγέειν κάρτιστον ἀπ' αὐτῆς·
Ἢν γὰρ δηθύνησθα, κορυσσόμενος παρὰ πέτρῃ,
Δείδω, μή σ' ἐξαῦτις ἐφορμηθεῖσα κίχησι
Τόσσῃσιν κεφαλῇσι, τόσους δ' ἐκ φῶτας ἕληται.
Ἀλλὰ μάλα σφοδρῶς ἐλάαν, βωστρεῖν δὲ Κραταιΐν,
Μητέρα τῆς Σκύλλης, ἥ μιν τέκε πῆμα βροτοῖσιν·
Ἥ μιν ἔπειτ' ἀποπαύσει ἐς ὕστερον ὁρμηθῆναι.
Θρινακίην δ' ἐς νῆσον ἀφίξεαι· ἔνθα δὲ πολλαὶ
Βόσκοντ' Ἠελίοιο βόες καὶ ἴφια μῆλα,
Ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι, τόσα δ' οἰῶν πώεα καλά,
Πεντήκοντα δ' ἕκαστα· γόνος δ' οὐ γίνεται αὐτῶν,
Οὐδέ ποτε φθινύθουσι· θεαὶ δ' ἐπιποιμένες εἰσίν,
Νύμφαι ἐϋπλόκαμοι, Φαέθουσά τε, Λαμπετίη τε,
Ἃς τέκεν Ἠελίῳ Ὑπερίονι δῖα Νέαιρα.
Τὰς μὲν ἄρα θρέψασα, τεκοῦσά τε, πότνια μήτηρ,

" Neque ullum est præsidium; fugere optimum-est ab illâ:
" Si enim cunctêris, arma induens ad petram,
" Vereor, nè te denuò impetu-facto consequatur
" Tot capitibus, totque viros abripiat.
" Sed valdè celeritèr præternaviga; voca autem Cratæin
" Matrem Scyllæ, quæ ipsam peperit perniciem hominibus:
" Quæ ipsam deindè compescet, denuò ne irruat.
" Trinacriam verò ad insulam pervenies: ibi autem multæ
" Pascuntur Solis boves et pingues pecudes,
" Septem boüm armenta, tot verò ovium pulchri greges,
" Quinquaginta verò singula; propagatio autem non fit ipsarum,
" Neque unquam moriuntur; deæ verò pastores sunt,
" Nymphæ comas-pulchræ, Phaëthusaque, Lampetieque,
" Quas peperit Soli Hyperioni nobilis Neæra.
" Has quidem postquam educavit peperitque veneranda mater,

Ver. 120. Οὐδὲ τις ἔς' ἀλκή.] Ἀλκὴ —, ἡ βοήθεια ϗ ἀλέξησις. *Schol.*

Ver. 124. —— Κραταιΐν.] Κραταιΐς καλεῖται ἡ μήτηρ τῆς Σκύλλας· μάγοι δὲ Ἑκάτην αὐτὴν καλῦσιν. *Schol.*

Ver. 125. —— τῆς.] *Al.* τήν.

Ver. 126. —— ἐς ὕςερον.] *Al.* ἐσύςερον.

Ver. 127. Θρινακίην δ' ἐς νῆσον ἀφίξεαι.]

Antè et Trinacriâ lentandus remus in undâ. *Æn.* III. 384.

Ibid. —— ἔνθα δὲ πολλαὶ Βόσκοντ' Ἠελίοιο βόες.] Ὅτι δὲ ϗ καθ' ἱςορίαν ἀγέλας ὅλας ἡμέρων ζώων Ἕλληνες ἀφιέρυν δαίμοσιν, ὧν ἐκ ἦν θεμιτὸν ἅπτεσθαι τινάς. *Eustath.* Ἐςὶ ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ ταύτῃ [τῇ ἐν τῷ Ἰωνίῳ κόλπῳ] ἱρὰ ἡλίε πρόβατα, τὰ τὰς μὲν ἡμέρας βόσκεται παρὰ ποταμὸν, ὃς ἐκ Λάκμωνος ὄρεος ῥέει διὰ τῆς Ἀπολλωνίης χώρης ἐς θάλασσαν παρ' Ὤρικον λιμένα· τὰς δὲ νύκτας ἀραιρημένοι ἄνδρες οἱ πλύτῳ τε καὶ γένει δοκιμώτατοι τῶν ἀςῶν, ὗτοι φυλάσσυσι ἐνιαυτὸν ἕκαστος· περὶ πολλῦ γὰρ δὴ ποιεῦνται Ἀπολλωνιῆται τὰ πρόβατα ταῦτα, ἐκ θεοπροπίε τινός. Ἐν δὲ ἄντρῳ αὐλίζονται ἀπὸ τῆς πόλιος ἑκάς. *Herodot. lib.* IX. § 92.

Ver. 129. Ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι.] Ἀριςοτέλης φυσικῶς φησί· λέγει γὰρ τὰς καθ' ἡμέρας πεντήκοντα πρὸς ταῖς τριακοσίαις. *Schol.* Καὶ τοῦ Ἡλίε τὰς βόας, τὰ δὴ ἐγὼ ἤματα εἶναι συμβάλλομαι. *Lucianus, Astrolog.* à *Barnesio* citatus. Vide et *Heraclitum* περὶ ἀπίςων, *cap.* 39.

Ver. 131. —— ἐπιποιμένες.] *Al.* ἐπὶ ποιμένες.

Ver. 132. —— Λαμπετίη τε.]

Paverat hos Phæbo filia Lampetie. *Propert. lib.* III. *Eleg.* xi. *ver.* 30.

Ver. 133. 346. et 374. —— Ἠελίῳ Ὑπερίονι.] Similitèrque *ver.* 263. Ὑπερίονος Ἠελίοιο. Ὑπερίονα δὲ νομιςέον αὐτὸν τὸν ὑπεριέμενον ἀεὶ τῆς γῆς. *Heraclid. Pontic.* Vide suprà ad ά. 8.

Digitized by Google

Θρινακίην ἐς νῆσον ἀπῴκισε τηλόθι ναίειν,
Μῆλα φυλασσέμεναι πατρώϊα καὶ ἕλικας βοῦς.
Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάας, νόστου τε μέδηαι,
Ἦ τ' ἂν ἔτ' εἰς Ἰθάκην, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε·
Εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον
Νηΐ τε, καὶ ἑτάροις· αὐτὸς δ' εἴπερ κεν ἀλύξεις,
Ὀψὲ κακῶς νεῖαι, ὀλέσας ἀπὸ πάντας ἑταίρους.
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἤλυθεν ἠώς.
Ἡ μὲν ἔπειτ' ἀνὰ νῆσον ἀπέστιχε δῖα θεάων·
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα κιὼν, ὤτρυνον ἑταίρους,
Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι, πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεὼς κυανοπρώροιο
Ἴκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον, ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα.
Αὐτίκα δ' ὅπλα ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ νῆα
Ἥμεθα· τὴν δ' ἄνεμός τε, κυβερνήτης τ' ἴθυνον.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισι μετηύδων, ἀχνύμενος κῆρ·

" Trinacriam in insulam relegavit, procul ut-habitarent,
" Ad oves custodiendas paternas, et camuras boves.
" Eas si quidem illæsas sinas, reditûsque memor-sis,
" Sanè et adhuc in Ithacam, mala licèt patientes, perveneritis:
" Sin lædas, tum tibi prædico exitium
" Navique et sodalibus: ipse verò si quidem effugias,
" Serò malè redibis, amissis omnibus sociis."
Sic dixit: statim verò aureum-solium-habens venit Aurora.
Ipsa quidem deindè per insulam abiit nobilissima dearum:
At ego ad navem profectus hortabar socios,
Et ipsi ut-ascenderent, et retinacula solverent.
Illi verò statim ingrediebantur, et per transtra sedebant;
Ordine verò sedentes canum mare verberabant remis.
Nobis autem dein pone navem prorâ-cæruleam
Secundum ventum misit implentem-vela, bonum socium,
Circe comas-pulchra, gravis dea, vocalis.
Continuo verò armis omnibus ordinatis per navem
Sedebamus; hanc autem ventusque gubernatorque dirigebant.
Tum verò ego socios alloquebar, dolens corde;

Ver. 136. —— ἕλικας βοῦς.]

—— camuris —— cornibus ——
Virgil. Georgic. III. 55.

Ver. 137. 139. —— ἀσινέας —— σίνηαι.] Vide suprà ad λ'. 109. 111. *Al.* ἀσινεῖς.

Ver. 140. —— ἀλύξεις.] *Al,* ἀλύξῃς.

Ver. 147. Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι.] Deest hic versus in codicibus nonnullis.

Ver. 148. Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε.] Vide suprà ad λ'. 6.

Ver. 150. et 449. —— αὐδήεσσα.] Vide suprà ad κ'. 136.

Ver. 152. —— ἴθυνον.] *Al.* ἴθυνεν· Ut λ'. 10.

Ver. 153. —— ἀχνύμενος κῆρ.] Codices nonnulli post hunc versum habent, Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες ἑταῖροι. Ut suprà κ', 189.

Digitized by Google

Ὦ φίλοι, οὐ γὰρ χρὴ ἕνα ἴδμεναι, οὐδὲ δύ᾽ οἴους,
Θέσφαθ᾽, ἅ μοι Κίρκη μυθήσατο, δῖα θεάων·
Ἀλλ᾽ ἐρέω μὲν ἐγὼν, ἵνα εἰδότες ἤ κε θάνωμεν,
Ἤ κεν ἀλευάμενοι θάνατον καὶ κῆρα φύγοιμεν.
Σειρήνων μὲν πρῶτον ἀνώγει θεσπεσιάων
Φθόγγον ἀλεύασθαι, καὶ λειμῶν᾽ ἀνθεμόεντα·
Οἶον ἔμ᾽ ἠνώγει ὄπ᾽ ἀκουέμεν· ἀλλά με δεσμῷ
Δήσατ᾽ ἐν ἀργαλέῳ, (ὄφρ᾽ ἔμπεδον αὐτόθι μίμνω,)
Ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ· ἐκ δ᾽ αὐτοῦ πείρατ᾽ ἀνήφθω.
Αἰ δέ κε λίσσωμαι ὑμέας, λῦσαί τε κελεύω,
Ὑμεῖς δὲ πλεόνεσσι τότ᾽ ἐν δεσμοῖσι πιέζειν.
Ἤτοι ἐγὼ τὰ ἕκαστα λέγων ἑτάροισι πίφαυσκον·
Τόφρα δὲ καρπαλίμως ἐξίκετο νηῦς εὐεργὴς
Νῆσον Σειρήνοιϊν· ἔπειγε γὰρ οὖρος ἀπήμων.
Αὐτίκ᾽ ἔπειτ᾽ ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἠδὲ γαλήνη
Ἔπλετο νηνεμίη, κοίμησε δὲ κύματα δαίμων.

" O amici, non enim oportet unum scire, neque duos solos,
" Vaticinia, quæ mihi Circe dixit nobilissima dearum;
" Sed dicam quidem ego, ut scientes vel moriamur,
" Vel elapsi mortem et fatum effugiamus.
" Sirenum quidem primùm jubet divinarum
" Vocem evitare, et pratum floridum:
" Solum me jubebat vocem audire; sed me vinculo
" Ligate in arcto, (ut firmitèr illic maneam,)
" Erectum ad basim mali: ex ipso autem funes alligentur.
" Quòd si orem vos, solvereque jubeam,
" Vos dein pluribus tum verò in vinculis constringite."
Sanè ego hæc singula dicens sociis declarabam:
Intereà autem celeritèr venit navis fabrefacta
Ad insulam Sirenum; urgebat enim ventus innoxius.
Statim deindè ventus quidem quievit, atque tranquillitas
Erat absque-vento; sopivit autem fluctus deus.

Ver. 154. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ.] Vide suprà ad κʹ· 190.

Ver. 155. Θέσφαθ᾽, ἅ μοι Κίρκη μυθήσατο·]

> Quæ Phœbo pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo·
> Prædixit, vobis furiarum maxima pando.
> *Æn.* III. 251.

Ver. 156. Ἀλλ᾽ ἐρέω μὲν ἐγών.] Εὐθὺς Ὀδυσσεὺς ἄρχεται λέγειν τοῖς περὶ αὐτὸν ὃ παρήγγειλεν ἡ Κίρκη περὶ Σειρήνων· τὰ μέντοι ἐφεξῆς δεινὰ στρατηγικῶς ἐπικρύπτει τοῖς ἑταίροις, ὡς ἂν μὴ μαθόντες ἀποδυσπετήσωσι πλέειν. *Eustath.*

Ver. 157. —— κῆρα φύγοιμεν·] Ita Vulgati. *Barnesius* autem ex *Eustathio* edidit φύγωμεν. Verùm etsi in *Eustathii* editionibus scriptum sit φύγωμεν, ipse tamen in commentario citat φύγοιμεν.

Ver. 163. Αἰ δέ κε·] *Al.* Εἰ δέ κε.

Ver. 164. Ὑμεῖς δέ.] *Barnesius* edidit Ὑμεῖς δή. Sed nihil opus.

Ibid. —— τοτ᾽ ἐν δεσμοῖσι.] *Eustathius* in commentario citat, τότε δεσμοῖσι. Vide suprà ad *ver.* 54.

Ver. 166. —— ἐξίκετο νηῦς εὐεργὴς Νῆσον Σειρήνοιϊν.]

> Jamque adeò scopulos Sirenum advecta subibat. *Æn.* V. 864.

Ver. 167. —— οὖρος ἀπήμων.] *Al.* οὖρος ἀμύμων.

Ver. 168. ——— ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο·] Ἐντεῦθεν Ἡσίοδος καὶ τοὺς ἀνέμους αὐτὰς θέλγειν ἔφη. *Schol.*

Digitized by Google

Ἀνστάντες δ' ἕταροι νεὸς ἱστία μηρύσαντο,
Καὶ τὰ μὲν ἐν νηῒ γλαφυρῇ βάλον· οἱ δ' ἐπ' ἐρετμὰ
Ἑζόμενοι, λεύκαινον ὕδωρ ξεστῇς ἐλάτῃσιν.
Αὐτὰρ ἐγὼ κηροῖο μέγαν τροχὸν ὀξέϊ χαλκῷ
Τυτθὰ διατμήξας, χερσὶ στιβαρῇσι πίεζευν·
Αἶψα δ' ἰαίνετο κηρὸς, ἐπεὶ κέλετο μεγάλη ἲς,
Ἠελίου τ' αὐγὴ, Ὑπεριονίδαο ἄνακτος·
Ἑξείης δ' ἑτάροισιν ἐπ' οὔατα πᾶσιν ἄλειψα.
Οἱ δ' ἐν νηΐ μ' ἔδησαν ὁμοῦ χεῖράς τε, πόδας τε,
Ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνῆψαν·
Αὐτοὶ δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆμεν, ὅσον τε γέγωνε βοήσας,
Ῥίμφα διώκοντες, τάσδ' οὐ λάθεν ὠκύαλος νηῦς
Ἐγγύθεν ὀρνυμένη· λιγυρὴν δ' ἔντυνον ἀοιδήν·
Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν, πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,

Surgentes verò socii navis vela complicârunt,
Et ea quidem in navi cavâ collocârunt: ipsi autem ad remos
Sedentes, dealbabant aquam politis remis-abiegnis.
At ego ceræ ingentem massam-rotundam acuto ære
Minutatim dissectam manibus validis premebam:
Statim verò calefiebat cera, nam urgebat magna vis,
Solisque splendor, Hyperionidæ regis:
Ordine verò sociis ad aures omnibus illevi.
Illi autem in navi me ligârunt, simul manusque pedesque,
Erectum ad basim-mali: ex ipso autem funes alligârunt:
Ipsi verò sedentes canum mare verberabant remis.
Sed quum tantum aberamus, quantum scilicèt auditur clamans,
Celeritèr pergentes; illas utique non latuit velox navis
Propè impulsa: argutum verò exordiebantur cantum;
" Huc age profectus, laudatissime Ulysses, ingens decus Achivorum,

Ver. 170. —— μηρύσαντο.] Συνέστειλαν διὰ τῶν κάλων. *Schol.*

Ver. 171. —— ἐν νηῒ γλαφυρῇ βάλον.] *Al.* ἐν νηῒ γλαφυρῇ θέσαν.

Ver. 174. —— πιέζευν.] *Al.* πίεζον.

Ver. 175. —— ἐπεὶ κέλετο μεγάλη ἲς.] Ἡ τῶν ἐμῶν δηλαδὴ στιβαρῶν χειρῶν, ἡ κατὰ τὸ πιέζειν. *Eustath.*

Ver. 179. —— ἀνῆψαν.] *Al.* ἀνῆπτον.

Ver. 181. —— ἀπῆμεν, ὅσον.] *Al.* ἀπῆν, ὅσσον.

Ver. 184. Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν, πολύαιν' Ὀδυσεῦ.] *Cicero, de finibus, lib.* V. § 18. locum hunc ita vertit;

O decus Argolicum, quin puppim flectis, Ulysses,
Auribus ut nostros possis agnoscere cantus:
Nam nemo hæc unquam est transvectus cærula cursu,
Quin priùs adstiterit, vocum dulcedine captus;
Pòst variis avido satiatus pectore musis,
Doctior ad patrias lapsus pervenerit oras.
Nos grave certamen belli, clademque * tenemus,
Græcia quam Trojæ divino numine vexit;
Omniaque è latis † rerum vestigia terris.

Ὅρα δ' ἐν τούτοις τοῖς Ὁμηρικοῖς ὀκτὼ στίχοις, ὡς ἐτόλμησεν ὁ γλυκὺς καὶ μελίγηρυς ἀοιδὸς Ὅμηρος ὑποκρίνεσθαι τὰς Σειρῆνας ὡς ἐν ἠθοποιΐᾳ· οἷα εἰδὼς τὴν ποίησιν, καὶ μάλιστα τὴν αὐτοῦ, Σειρήνων οὖσαν ἀοιδήν. Ἔοικε γὰρ, ἐν οἷς εἶπε, τὰ καθ' ἑαυτὸν ὑπαινίττεσθαι ὁ Ποιητὴς καὶ ὅλως εἰπεῖν, τὰ τῆς ποιήσεως· ἧς ὁ ἀκούσας "τερψάμενος τε ἄπεισι, καὶ πλείονα εἰδὼς," ὡς εἰ καὶ Σειρήνων ἤκουσε. *Eustath.* Εἰώθασι δὲ καὶ νῦν ἔτι ποιήματων καὶ λόγων τὸ ἐπαγωγὸν

* Ita *Davisius* ex editis vetustioribus. *Al.* canemus.

† Ita *Davisius*. *Al.* regum.

Digitized by Google

Νῆα κατάστησον, ἵνα νωϊτέρην ὄπ' ἀκούσῃς.
Οὐ γάρ πώ τις τῇδε παρήλασε νηῒ μελαίνῃ,
Πρίν γ' ἡμέων μελίγηρυν ἀπὸ στομάτων ὄπ' ἀκοῦσαι·
'Αλλ' ὅγε τερψάμενος νεῖται, καὶ πλείονα εἰδώς.
Ἴδμεν γάρ τοι πάνθ', ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
'Αργεῖοι, Τρῶές τε, θεῶν ἰότητι μόγησαν·
Ἴδμεν δ', ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Ὣς φάσαν, ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
Ἤθελ' ἀκουέμεναι, λῦσαί τ' ἐκέλευον ἑταίρους,

" Navem siste; ut nostram vocem audias.
" Non enim unquam aliquis præter-navigavit nave nigrâ,
" Priusquàm nostram suavem ab ore vocem audîsset:
" Verùm ille delectatus abiit, et plura doctus.
" Scimus enim utique omnia, quæcunque in Trojâ latâ
" Argivi, Trojanique, deorum voluntate pertulerunt:
" Scimus etiam, quæcunque fiunt in terrâ almâ."
Sic dixerunt, emittentes vocem dulcem; at meum cor
Volebat audire; solvereque *me* jubebam socios,

Σειρῆνι εἰκάζειν. *Pausan. lib.* I. *cap.* 21. Εἶναι μὲν τινὰς φασὶν ἐπῳδὰς ἃς οἱ ἐπιστάμενοι ἐπᾴδοντες οἷς ἂν βούλωνται, φίλους ἑαυτοῖς ποιοῦνται. Εἶναι δὲ καὶ φίλτρα, οἷς οἱ ἐπιστάμενοι πρὸς οὓς ἂν βούλωνται χρώμενοι, φιλοῦνται ὑπ' αὐτῶν. Πόθεν οὖν ταῦτα μάθοιμεν ἄν; Ἃ μὲν αἱ Σειρῆνες ἐπῇδον τῷ 'Οδυσσεῖ ἤκουσας 'Ομήρου, ὧν ἐστὶν ἀρχὴ τοιάδε τις, " Δεῦρ' ἄγε δὴ, πο-" λύαιν' 'Οδυσεῦ, &c." Ταύτην οὖν τὴν ἐπῳδὴν, ὦ Σώκρατες, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις αἱ Σειρῆνες ἐπᾴδουσαι κατεῖχον, ὥστε μὴ ἀπιέναι ἀπ' αὐτῶν τοὺς ἐπασθέντας; Οὐκ, ἀλλὰ τοῖς ἐπ' ἀρετῇ φιλοτιμουμένοις οὕτως ἐπῇδον. *Xenophon.* 'Απομνημονευμάτων, *lib.* II. Ubi notandum, pro Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν, legisse hîc aut memoritèr citâsse *Xenophontem*, Δεῦρ' ἄγε δή. Vide et infrà ad *ver.* 188. et 190.

Ibid. —— μέγα κῦδος 'Αχαιῶν.] Sic apud *Virgilium*;

—— Procas, Trojanæ gloria gentis.
Æn. VI. 767.

Ver. 185. —— ἵνα νωϊτέρην ὄπ' ἀκούσῃς.] *Clemens Alexandrinus* citat, ἵνα θειοτέρην ὄπ' ἀκούσῃς. *Admonit. ad Gentes, haud longè à fine.*

Ver. 188. —— ὅγε.] Apud *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς 'Ομήρου ποιήσεως, § 18. ὅδε.

Ibid. —— καὶ πλείονα εἰδώς. Ἴδμεν γάρ τοι πάνθ'.] 'Εκεῖναι μὲν γὰρ [αἱ Σειρῆνες], εἰδυῖαι ὅτι φύσει φιλοπευθής ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ πολὺς αὐτῷ κατὰ στέρνων τῆς ἀληθείας ἵμερος ἐντέτηκεν, οὐ μόνον θεσπεσίοις μέλεσί κηλήσειν τοὺς παραπλέοντας ὑπισχνοῦνται, ἀλλὰ καὶ τὰ ὄντα αὐτοὺς διδάξειν. *Sext. Empiric. advers. Mathemat. lib.* I. *cap.* 1. " Neque enim vocum " suavitate videntur, aut novitate quâdam " et varietate cantandi revocare eos solitæ, " qui prætervehebantur; sed quia multa " se scire profitebantur; ut homines ad ea-" rum saxa discendi cupiditate adhæresce-" rent.—Vidit Homerus probari fahulam " non posse, si cantiunculis tantus vir irre-" titus teneretur. Scientiam pollicentur, " quam non erat mirum sapientiæ cupido " patriâ [esse] cariorem." *Cicero, loco suprà ad ver.* 184. *citato.*

Ver. 189. —— ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ.] *Eustathius* citat, ὅσσ' ἐν Τροίῃ.

Ver. 191. Ἴδμεν δ', ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονί.] Καὶ αἱ Σειρῆνες δὲ ᾄδουσι τῷ 'Οδυσσεῖ τὰ μάλιστα αὐτὸν τέρψοντα, καὶ τὰ οἰκεῖα τῇ φιλοτιμίᾳ αὐτοῦ καὶ πολυμαθείᾳ, λέγουσαι· " Ἴσμεν γὰρ," φασὶ, " τά τ' ἄλλα, καὶ ὅσσα γίνεται ἐν χθονὶ " πολυβοτείρῃ." *Athenæus, lib.* 1. *cap.* 12.

Ver. 192. —— ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον.] Sic apud *Hesiodum*;

Παντοίην ὄπ' ἱεῖσαι ——.
Theogon. ver. 830.

Ibid. —— αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ Ἤθελ' ἀκουέμεναι.] 'Εμμελὴς δὲ καὶ χαρίεις ὁ λήθην τινὰ καθ' αὑτοῦ λέγων, ἢ ἄγνοιαν, ἢ φιλοτιμίαν, ἢ πρὸς τινὰ μαθήματα καὶ λόγους ἀκρόασιν· ὡς 'Οδυσσεὺς, " αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ Ἤθελ' ἀκουέμεναι· λῦ-" σαι δ' ἐκέλευον ἑταίρους, Ὀφρύσι νευστάζων." *Plutarch. de Sui Laude.*

Ver. 193. —— λῦσαι τ' ἐκέλευον.] Μαρτυρία τῆς ἡδονῆς, ὅτι καὶ ὁ ἐγκρατέστερος ἥττηται. *Schol.*

His sua Sisyphides auditis penè resolvit
Corpora; nam sociis illita cera fuit.
Ovid. Art. Amator. lib. III. 313.

Cæterùm *Scholiastes* et *Eustathius*, itemque *Plutarchus* loco suprà citato, omnes legunt, λῦσαι δ' ἐκέλευον.

Digitized by Google

Ὀφρύσι νευστάζων· οἱ δὲ, προπεσόντες ἔρεσσον·
Αὐτίκα δ᾽ ἀνστάντες Περιμήδης, Εὐρύλοχός τε,
Πλείοσί μ᾽ ἐν δεσμοῖσι δέον, μᾶλλόν τε πίεζευν.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τάσγε παρήλασεν, οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἔπειτα
Φθογγῆς Σειρήνων ἠκούομεν, οὐδέ τ᾽ ἀοιδῆς,
Αἶψ᾽ ἀπὸ κηρὸν ἕλοντο ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι,
Ὃν σφιν ἐπ᾽ ὠσὶν ἄλειψ᾽, ἐμέ τ᾽ ἐκ δεσμῶν ἀνέλυσαν.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, αὐτίκ᾽ ἔπειτα
Καπνὸν καὶ μέγα κῦμα ἴδον, καὶ δοῦπον ἄκουσα·
Τῶν δ᾽ ἄρα δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπτατ᾽ ἐρετμά·
Βόμβησεν δ᾽ ἄρα πάντα κατὰ ῥόον· εἴχετο δ᾽ αὐτοῦ
Νηῦς, ἐπεὶ οὐκ ἔτ᾽ ἐρετμὰ προήκεα χερσὶν ἔπειγον.

Superciliis innuens; illi autem incumbentes remigabant:
Statim verò surgentes Perimedes Eurylochusque,
Pluribus me in vinculis ligabant, magisque premebant.
Cæterùm postquam illas præteriisset *Navis*, neque ampliùs deindè
Vocem Sirenum audiremus, neque cantum:
Continuò ceram sibi-dempserunt mei dilecti socii,
Quam ipsis auribus illeveram; meque ex vinculis resolverunt.
Sed quandò jam insulam reliquimus, statim deindè
Fumum, et ingentem fluctum vidi, et fragorem audivi.
His autem perculsis, ex manibus exciderunt remi;
Insonuerunt verò omnes per fluctum; sistebatur autem illic
Navis: quoniam non ampliùs remos prolixos manibus urgebant.

Ver. 194. Ὀφρύσι νευστάζων.] Οὐ δὲ γὰρ ἦν ἄλλως ἀκούεσθαι διὰ τὸ ἄλειμμα τοῦ κηροῦ. *Eustath.*

Ver. 195. Αὐτίκα δ᾽ ἀνστάντες.] *Al.* Αὐτίκ᾽ ἀναστάντες.

Ver. 196. —— μᾶλλον τε πίεζευν.] *Al.* μᾶλλον τ᾽ ἐπίεζον· et μᾶλλον δ᾽ ἐπίεζον.

Ver. 197. —— τάσγε παρήλασεν.]

Præteriitque citâ Sirenum littora puppi.
Tibull. lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 69.

Ibid. —— παρήλασεν.] Apud *Eustathium*, παρήλασαν.

Ver. 198. Φθογγῆς Σειρήνων ———, οὐδὲ τ᾽ ἀοιδῆς.] Dna. *Dacier* interpretatur; *Neque instrumentorum, quibus Sirenes canebant, sonum; neque ipsarum voces.* "Φθογγὴ," inquit, "se dit du son des instruments, et "ἀοιδὴ de la voix. Car de ces Sirenes, l'une "chantoit, l'autre joüoit de la flute, et la "troisiéme joüoit de la lyre." Verùm ista explicatio ferri non potest. Neque enim apud *Homerum* ullo instrumento canere dicuntur Sirenes; neque Φθογγὴ quicquam aliud quàm "*vox*" ullibi significat. Vide suprà ad ἰʹ. 167. et ad *Il.* βʹ. 791. νʹ. 216. et πʹ. 508. Rectiùs *Eustathius*; Ἐν δὲ τῷ, "οὐ φθογγῆς ἠκούομεν οὐδὲ ἀοιδῆς," φανερὰ διαφορὰ τῆς τε ἁπλῶς οὕτω φθογγῆς, καὶ τῆς μετὰ τοῦ περιᾴδειν, ἤτοι μέλπειν· ὁποία τίς καὶ ἡ ἔμμετρος, καὶ ἡ κατὰ Σειρῆνας. Ἐστὶ γὰρ ἀοιδὴ φθογγὴ ἐμμελής.

Ibid. Φθογγῆς —— ἀοιδῆς.] *Al.* Φθογγὴν —— ἀοιδήν.

Ver. 199. Αἶψ᾽.] *Al.* Ἄψ.

Ver. 200. Ὃν σφιν ἐπ᾽ ὠσὶν ἄλειψ᾽.] *Eustathius* in commentario citat, Ὃν σφιν πᾶσιν ἄλειψα.

Ver. 201. —— αὐτίκ᾽ ἔπειτα Καπνὸν καὶ μέγα κῦμα ἴδον, καὶ δοῦπον ἄκουσα.]

Tum procul è fluctu Trinacria cernitur Ætna:
Et gemitum ingentem pelagi, pulsataque saxa
Audimus longè, fractasque ad littora voces;
Exultantque vada, atque æstu miscentur arenæ.
Æn. III. 554.

Ver. 202. —— δοῦπον ἄκουσα.] *Al.* δοῦπον ἄκουσαν.

Ver. 204. Βόμβησεν.] *Al.* Βόμβησαν. Vide infrà ad *ver.* 238. et ad *Il.* βʹ. 210. δʹ. 455.

Ibid. —— εἴχετο.] *Al.* ἴσχετο.

Digitized by Google

Αὐτὰρ ἐγὼ, διὰ νηὸς ἰὼν, ὤτρυνον ἑταίρους
Μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πώ τι κακῶν ἀδαήμονές εἰμεν·
Οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔπι κακὸν, ἢ ὅτε Κύκλωψ
Εἷλει ἐνὶ σπῆϊ γλαφυρῷ κρατερῆφι βίηφιν·
Ἀλλὰ καὶ ἔνθεν ἐμῇ ἀρετῇ, βουλῇ τε, νόῳ τε,
Ἐκφύγομεν· καί που τῶνδε μνήσεσθαι ὀΐω.
Νῦν δ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες.

Ast ego, per navem profectus, hortabar socios
Blandis verbis propè-astans virum quemque;
" O amici, non enim hactenùs ullo-pacto malorum inexperti sumus;
" Non quidem jam hoc majus imminet malum, quàm cùm Cyclops
" Claudebat *nos* in speluncâ cavâ, forti vi.
" Sed et illinc meâ virtute, consilioque, prudentiâque
" Effugimus; et aliquandò horum recordaturos *vos* puto.
" Nunc verò agite; quemadmodùm ego dixero, pareamus omnes.

Ver. 206. —— ὤτρυνον ἑταίρους Μειλιχίοις ἐπέεσσι.]

—— dictis mœrentia pectora mulcet.
Æn. I. 197.

Ver. 208. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πω τι κακῶν ἀδαήμονες.]

O socii, (neque enim ignari sumus antè malorum;) [finem.
O passi graviora; dabit Deus his quoque
Vos et Scyllæam rabiem, penitusque sonantes
Accêstis scopulos; vos et Cyclopea saxa
Experti; revocate animos, mœstumque timorem
Mittite: forsan et hæc olim meminisse juvabit.
Æn. I. 198.

Quem locum *Macrobius* inter eos recensens, in quibus *Virgilium Homero* superiorem contendit: " In his quoque versibus (inquit) " Maro exstitit locupletior interpres ——. " Ulysses ad socios unam commemoravit " ærumnam; hic ad sperandam præsentis " mali absolutionem gemini casûs hortatur " eventu. Deindè ille obscuriùs dixit, Καί " που τῶν δὲ μνήσεσθαι ὀΐω· hic apertiùs; " *Forsan et hæc olim meminisse juvabit.* Sed " et hoc quod vester adjecit, solatii forti- " oris est: suos enim non tantùm exemplo " evadendi, sed et spe futuræ felicitatis " animavit, per hos labores non solùm se- " des quietas, sed et regna promittens." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 11. Ἐν δὲ τῷ, " Ὦ " φίλοι," λείπει τὸ " εἰπών·" συνεπιτροχασθέντος τοῦ λόγου τῷ τε καιρῷ καὶ τῇ τοῦ λαλοῦντος Ὀδυσσέως σπουδῇ. *Eustath.* Vide ad *Il.* ό. 348.

Ibid. —— γάρ πω τι κακῶν.] Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀρξάμενος καὶ νῦν ἀπὸ τοῦ " γάρ," μετὰ πέντε στίχους τὸ τῆς ἐννοίας ἀποδίδωσι κρέμασμα ἐν τῷ, " Νῦν δ' ἄγετε" — ὃ δὴ σύνηθες Ὁμήρῳ, καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγων δεδήλωται. *Eustath.* Vide suprà ad κ'. 190. Verùm (ut opinor) vocula γὰρ hoc in loco refertur ad id quod elegantèr reticetur: " *Nè animo penitùs concidite; nequaquam ENIM &c.*"

Ver. 209. Οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔπι κακόν.] *Barnesius* hoc in loco pro ἔπι legi posse conjicit ἔπει· Quin *Cicero ad Atticum, lib.* VII. *Epist.* 6. citat Οὐ γὰρ ἂν τόδε μεῖζον ἔπει κακόν· Sed vide ad *Il.* δ'. 202. *Al.* Οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔτι κακὸν, &c.

Ver. 210. —— κρατερῆφι βίηφιν.] Vide ad *Il.* ν'. 588. Τὸ δὲ " κρατερῆφι βίηφι" σύγκρισιν ὑπολαλεῖ βίας καὶ φρονήσεως· οἱονεὶ λέγοντος Ὀδυσσέως, ὅτι Κύκλωψ μὲν βίαν εἶχε καθ' ἡμῶν, ἐγὼ δὲ νόῳ περιεγενόμην. *Eustath.* Vide ad *ver.* 211. Cæterùm *Plutarchus*, loco infrà ad *ver.* 211. citato, legit κρατερῇ γε βίηφι.

Ver. 211. —— ἐμῇ ἀρετῇ, βουλῇ τε, νόῳ τε.] Οὐ μόνον ἐστὶ τοὺς θρασυνομένους καταστορέσαι καὶ ποιῆσαι ταπεινοτέρους, ἀλλὰ καὶ τοὺς περιφόβους καὶ καταπλῆγας ἐξᾶραι πάλιν καὶ παρορμῆσαι, χρησάμενον ἐν δέοντι μεγαλαυχίᾳ ——. Καὶ τοῦτο δὲ ἔοικε συνιδεῖν Ὅμηρος· τὸν γὰρ Ὀδυσσέα πεποίηκεν, ἀποδειλιώντων τῶν ἑταίρων πρὸς τὸν ψόφον καὶ τὸν κλύδωνα τὸν περὶ τὴν Χάρυβδιν, ἀναμιμνήσκοντα τῆς αὐτοῦ δεινότητος καὶ ἀνδρείας· " —— Ἀλλὰ καὶ ἔνθεν ἐμῇ ἀρετῇ, βουλῇ τε, " νόῳ τε, Ἐκφύγομεν." Οὐ γάρ ἐστι δημαγωγοῦντος οὐδὲ σοφιστεύοντος ὁ τοιοῦτος ἔπαινος, οὐδὲ κρότον οὐδὲ ποππυσμὸν αἰτοῦντος, ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐνέχυρον τοῦ θαῤῥεῖν τοῖς φίλοις διδόντος. Μέγα γὰρ ἐν καιροῖς ἐπισφαλέσι πρὸς σωτηρίαν, δόξα καὶ πίστις ἀνδρὸς ἡγεμονικὴν ἐμπειρίαν καὶ δύναμιν ἔχοντος. *Plutarch. De Sui Laude.*

Digitized by Google

Ὑμεῖς μὲν κώπῃσιν ἁλὸς ῥηγμῖνα βαθεῖαν
Τύπτετε, κληΐδεσσιν ἐφήμενοι, αἴκε πόθι Ζεὺς
Δώῃ τόνδε γ' ὄλεθρον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι.
Σοὶ δὲ, κυβερνῆθ', ὧδ' ἐπιτέλλομαι, (ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
Βάλλευ, ἐπεὶ νηὸς γλαφυρῆς οἰήϊα νωμᾷς·)
Τούτου μὲν καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε
Νῆα· σὺ δὲ σκοπέλου ἐπιμαίεο, μή σε λάθῃσι
Κεῖσ' ἐξορμήσασα, καὶ ἐς κακὸν ἄμμε βάλῃσθα.
  Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο.
Σκύλλην δ' οὐκέτ' ἐμυθεόμην, ἄπρηκτον ἀνίην,
Μήπως μοι δείσαντες ἀπολλήξειαν ἑταῖροι
Εἰρεσίης, ἐντὸς δὲ πυκάζοιεν σφέας αὐτούς.
Καὶ τότε δὴ Κίρκης μὲν ἐφημοσύνης ἀλεγεινῆς
Λανθανόμην, ἐπεὶ οὔτι μ' ἀνώγει θωρήσσεσθαι·
Αὐτὰρ ἐγὼ καταδὺς κλυτὰ τεύχεα, καὶ δύο δοῦρε

"Vos quidem remis maris fluctus profundos
"Verberate, transtris insidentes; si fortè Jupiter
"Det hanc saltem mortem effugere et evitare.
"Tibi verò, gubernator, hoc præcipio; (sed in animo
"Reconde, quoniam navis cavæ gubernacula regis:)
"Hunc quidem fumum et fluctum extra dirige
"Navem; tu autem scopulum observa, nè te lateat
"Illinc evagata, et in malum nos conjicias."
Sic dixi: illi vero celeritèr meis verbis paruerunt.
Scyllam autem nondum commemorabam immedicabile damnum;
Ne quodammodo veriti cessarent socii
A-remigando, intràque constiparent seipsos.
Et tum sanè Circes quidem mandati tristis
Obliviscebar, quoniam neutiquam me jussit armari:
Ast ego indutus inclyta arma, et duabus hastis

Ver. 214. 'Υμεῖς μὲν κώπῃσιν.]

Eripite, ô socii, paritèrque insurgite remis. *Æn.* III. 560.

Ver. 216. —— ὑπεκφυγέειν.] *Al.* ὑπεκπροφυγεῖν.

Ver. 217. —— ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ Βάλλευ.]

—— Tu condita mente teneto. *Æn.* III. 388.

Ver. 219. Τούτου μὲν καπνοῦ καὶ κύματος.] Δεῖ τὸν στοχαζόμενον τοῦ μέσου, πρῶτον μὲν ἀποχωρεῖν τοῦ μᾶλλον ἐναντίου· καθάπερ καὶ ἡ Καλυψὼ παραινεῖ τὸ, "—— τοῦ μὲν καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε Νῆα." *Aristot. Ethic. Nicomach. lib.* II. *cap.* 9. Ubi notandum, sermonem hunc *Ulyssis* ab *Aristotele*, memoritèr fortassè citatum, *Calypso* tribui. Cæterùm *Clemens Alexandrinus, Admonit. ad Gentes haud longè à fine*, citat, Κείνου μὲν καπνοῦ, *&c.*

Ver. 220. —— σκοπέλου.] *Al.* σκοπέλων.

Ver. 221. —— ἄμμε βάλῃσθα.] Vide suprà ad ί. 404.

Ver. 222. —— οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο.]

Haud minùs ac jussi faciunt ——. *Æn.* III. 561.

Ver. 223. —— ἄπρηκτον ἀνίην.] Τοῦτέστι καθ' ἧς οὐκ ἦν τι πρᾶξαι καὶ μηχανήσασθαι. *Eustath.*

Ver. 226. Καὶ τότε δή.] *Al.* Καὶ τότ' ἐγώ.

Ibid. —— Κίρκης μὲν ἐφημοσύνης ἀλεγεινῆς Λανθανόμην.] Vide suprà ad *ver.* 192. item ad λ'. 101.

Ver. 227. —— ἐπεὶ οὔτι μ' ἀνώγει θωρήσσεσθαι.] Suprà *ver.* 120. 121.

Ver. 228. —— δύο δοῦρε Μάκρ' ἐν χερσὶν ἑλών.]

Bina manu lato crispans hastilia ferro. *Æn.* I. 313. XII. 165.

Digitized by Google

Μακρ᾽ ἐν χερσὶν ἑλὼν, εἰς ἴκρια νηὸς ἔβαινον
Πρώρης· ἔνθεν γάρ μιν ἐδέγμην πρῶτα φανεῖσθαι
Σκύλλην πετραίην, ἥ μοι φέρε πῆμ᾽ ἑτάροισιν.
Οὐδέ πῃ ἀθρῆσαι δυνάμην· ἔκαμον δέ μοι ὄσσε
Πάντῃ παπταίνοντι πρὸς ἠεροειδέα πέτρην.
Ἡμεῖς δὲ στεινωπὸν ἀνεπλέομεν γοόωντες·
Ἔνθεν μὲν γὰρ Σκύλλ᾽, ἑτέρωθι δὲ δῖα Χάρυβδις
Δεινὸν ἀνεῤῥοίβδησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ.
Ἤτοι ὅτ᾽ ἐξεμέσειε, λέβης ὣς ἐν πυρὶ πολλῷ,
Πᾶσ᾽ ἀναμορμύρεσκε κυκωμένη· ὑψόσε δ᾽ ἄχνη
Ἄκροισι σκοπέλοισιν ἐπ᾽ ἀμφοτέροισιν ἔπιπτεν·

Longis in manus sumptis, ad tabulata navis conscendebam
Proræ; indè enim ipsam expectabam primùm apparituram
Scyllam petrosam, quæ mihi ferebat damnum sociis.
Nec usquam videre potui; lassati autem erant mihi oculi
Undique circumspectanti ad obscuram petram.
Nos *verò* angustum-locum transibamus lugentes;
Ab alterâ etenim parte Scylla, ab-alterâ autem gravis Charybdis
Horrendùm absorbuit maris salsam aquam.
Utique cùm evomeret, lebes sicut in igne multo,
Tota immurmurabat conturbata; in altum autem aspergo
Summis scopulis utrisque incidebat:

Ver. 229. —— ἴκρια.] Τὰ καταστρώματα τῆς νεώς. *Schol.*

Ver. 234. Ἡμεῖς δὲ.] *Al.* Ἡμεῖς μὲν.

Ver. 235. Ἔνθεν μὲν γὰρ Σκύλλ᾽, ἑτέρωθι δὲ δῖα Χάρυβδις.] *Al.* Ἔνθεν γὰρ Σκύλλη.

Dextrum Scylla latus, lævum implacata Charybdis
Obsidet ————. *Æn.* III. 420.

Scylla latus dextrum, lævum irrequieta Charybdis
Infestant ————.
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 730.

Illum inter geminæ nantem confinia mortis,
Nec Scyllæ sævo conterruit impetus ore,
Quum canibus rapidas inter freta serperet undas:
Nec violenta suo consumsit more Charybdis,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.
Tibull. lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 70.

Porrò *Scaliger Virgilium*, loco jam suprà citato, *Homero* superiorem contendens; "Quanto verò," inquit, "meliùs impacata "[apud *Virgilium implacata*] quàm δῖα? "Quid enim divinum in monstro?" *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Sed vide suprà ad *ver.* 104.

Ver. 236. 237. Δεινὸν ἀνεῤῥοίβδησε. —— ἐξεμέσειε.]

— Vorat hæc raptas, revomitque carinas. *Ovid. ibid. ver.* 731.

Vide suprà ad *ver.* 105. Porrò hinc (notante *Duporto*, in *Gnomologiâ* ad hunc *Homeri* locum) *Charybdis* in proverbium cessit, ad rapinam sive voracitatem insatiabilem denotandam. Πάνθ᾽, ὅσα περ ἐκτήσατο, —— κατακεκύβευκε, καὶ καταπεπόρνευκε, καὶ καταβέβρωκεν, καὶ καταπέπωκεν. ὥσπερ ἡ Χάρυβδις, *Cicero de Antonio, apud Dion. Cass. lib.* XLV. "Quæ Charybdis tam vorax?" *Cic. de eodem Antonio, Orat. Philippic.* II. § 27.

Quantâ laboras in Charybdi?
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxvii. *v.* 19.

Cæterùm vocem ἀνεῤῥοίβδησε hoc in loco exponit *Scholiastes*, ἀνηκόντισεν. Quem rectè reprehendit *Eustathius*: Τὸ δὲ "ἀνεῤῥοίβδησεν," ἀνηκόντισεν ἑρμηνεύουσι τινὲς τῶν Παλαιῶν ἴσως δὲ οὐ καλῶς, διὰ τὰ προῤῥηθέντα, ἐν οἷς ὁ Ποιητὴς τὸ μὲν ἐξακοντίζεσθαι τὸ τοιοῦτον ὕδωρ ἀνιέναι εἶπεν, ἀναῤῥοιβδεῖν δὲ τὸ καταπίνεσθαι. (suprà *ver.* 105.)

Ver. 238. 240. 242. —— ἀναμορμύρεσκε —— ἀναβρόξειε —— ἐβεβρύχει.] Καὶ ἡ ἐξ ὀνοματοποιϊῶν τραχυφωνία σεμνῶς καὶ δεινῶς ἐπιτετήδευται διὰ τοῦ "ἀναῤῥοιβδεῖν," καὶ "μορμύρειν," καὶ "ἀναβρόχειν," καὶ "βεβρυχέναι," καὶ τῶν λοιπῶν. *Eustath.* Vide ad *Il.* δ΄. 455.

Digitized by Google

Ἀλλ' ὅτ' ἀναβρόξειε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ,
Πᾶσ' ἔντοσθε φάνεσκε κυκωμένη· ἀμφὶ δὲ πέτρη
Δεινὸν ἐβεβρύχει· ὑπένερθε δὲ γαῖα φάνεσκε
Ψάμμῳ κυανέῃ· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει.
Ἡμεῖς μὲν πρὸς τήνδ' ἴδομεν, δείσαντες ὄλεθρον·
Τόφρα δέ μοι Σκύλλη γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑταίρους
Ἓξ ἕλεθ', οἳ χερσίν τε βίηφί τε φέρτεροι ἦσαν.
Σκεψάμενος δ' ἐς νῆα θοὴν ἅμα καὶ μεθ' ἑταίρους,
Ἤδη τῶν ἐνόησα πόδας, καὶ χεῖρας ὕπερθεν,
Ὑψόσ' ἀειρομένων· ἐμὲ δὲ φθέγγοντο καλεῦντες
Ἐξονομακλήδην, τότε γ' ὕστατον, ἀχνύμενοι κῆρ.
Ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προβόλῳ ἁλιεὺς περιμήκεϊ ῥάβδῳ
Ἰχθύσι τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων,
Ἐς πόντον προΐησι βοὸς κέρας ἀγραύλοιο.
Ἀσπαίροντα δ' ἔπειτα λαβὼν ἔρριψε θύραζε·

Sed cùm absorberet maris salsam aquam,
Tota intùs apparebat commota; circum verò petram
Horrendùm resonabat: infrà autem terra apparebat
Arenâ cæruleâ: illos verò pallidus timor cepit.
Nos quidem ad hanc aspiciebamus, veriti interitum;
Intereà autem mihi Scylla cavâ ex navi socios
Sex abstulit, qui manibusque viribusque optimi erant.
Conspicatus autem in navem velocem simulque ad socios,
Jam horum animadverti pedes et manus supernè
In altum sublatorum; me verò compellabant vocantes
Nominatim, tunc sanè postremò, dolentes corde.
Quemadmodùm autem cùm in scopulo-projecto piscator prælongâ virgâ
Piscibus minutis per dolum escam objiciens,
In pontum demittit bovis cornu agrestis,
Palpitantemque deindè correptum projicit foras:

Ver. 244. —— ἴδομεν.] *Al.* ἴομεν.

Ver. 245. Τόφρα δὲ μοι Σκύλλη γλαφυρῆς ἐκ νηὸς.]

—— Scyllam Nisi, quam fama secuta est,
Candida succinctam latrantibus inguina monstris,
Dulichias vexâsse rates, et gurgite in alto
Ah timidos nautas canibus lacerâsse marinis. *Virgil. Eclog.* VI. 74.

Ibid. —— γλαφυρῆς ἐκ νηὸς.] *Al.* κοίλης ἐκ νηὸς.

Ver. 246. —— οἳ χερσὶν τε βίηφι τε φέρτεροι ἦσαν.] Πάντες ἐπαινοῦμεν τοὺς τελευτήσαντας. *Schol.*

Ibid. —— φέρτεροι.] *Al.* φέρτατοι.

Ver. 250. —— τότε γ' ὕστατον.] *Al.* τότ' ἐς ὕστατον.

Ver. 252. Ἰχθύσι τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων.] Mirè haec explicat *Scholiastes:* Τοῖς μικροῖς (inquit) τοὺς μεγάλους κυνηγοῦσι. Quem sensum neque ipsa omnino ferunt verba; et, si ferre possent, istâ tamen ratione periisset tota ferè comparationis vis: nam, ut rectè *Eustathius*, Παραβολικῶς δηλῶν ὁ Ποιητὴς ὅπως ῥᾷον ἡ Σκύλλα τοὺς τοῦ Ὀδυσσέως ἑταίρους ἄνω ἤγαγε ταῖς περιμήκεσι δειραῖς, φησὶν "Ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προβόλῳ ἁλιεὺς περιμήκεϊ ῥάβδῳ Ἰχθύσιν" οὐ μεγάλοις τισὶν, ἀλλὰ "τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων, &c."

Ver. 253. —— βοὸς κέρας.] Ἤτοι τὰς τρίχας λέγει, ἢ τὸ ἐπικείμενον τῇ ὁρμιᾷ κέρας· ἐπικέρατος γὰρ ἡ ὁρμιὰ τρίχει καθιεμένη, καὶ ἀπελκομένη. Εἰώθασι δὲ οἱ ἁλιεῖς μεταξὺ τοῦ ἀγκίστρου καὶ τῆς σπάρτου, κέρας βόειον προσάπτειν, ἵνα καταπιόντες τὸ ἄγκιστρον οἱ ἰχθύες, μὴ τρώγωσι τὴν σπάρτον. *Schol.* Vide ad *Il.* ω. 80.

Digitized by Google

῞Ως οἵγ' ἀσπαίροντες ἀείροντο προτὶ πέτρας·
Αὐτοῦ δ' εἰνὶ θύρῃσι κατήσθιε κεκλήγοντας,
Χεῖρας ἐμοὶ ὀρέγοντας ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
Οἴκτιστον δὴ κεῖνο ἐμοῖς ἴδον ὀφθαλμοῖσι
Πάντων, ὅσσ' ἐμόγησα, πόρους ἁλὸς ἐξερεείνων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πέτρας φύγομεν, δεινήν τε Χάρυβδιν,
Σκύλλην τ', αὐτίκ' ἔπειτα θεοῦ ἐς ἀμύμονα νῆσον
῾Ικόμεθ'· ἔνθα δ' ἔσαν καλαὶ βόες εὐρυμέτωποι,
Πολλὰ δὲ ἴφια μῆλ' ὑπερίονος ῾Ηελίοιο.
Δὴ τότ' ἐγὼν, ἔτι πόντῳ ἐὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ,
Μυκηθμοῦ τ' ἤκουσα βοῶν αὐλιζομενάων,
Οἰῶν τε βληχήν· καί μοι ἔπος ἔμπεσε θυμῷ
Μάντιος ἀλαοῦ, Θηβαίου Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλε,
Νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου ῾Ηελίοιο.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισι μετηύδων, ἀχνύμενος κῆρ·
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι·

Sic illi palpitantes tollebantur ad petras:
Illic autem pro foribus devorabat exclamantes,
Manus mihi porrigentes in gravi calamitate.
Miserabilissimum demùm illud meis vidi oculis
Omnium, quæcunque passus sum, vada maris perlustrans.
Cæterùm postquam petras effugissemus, horrendamque Charybdim,
Scyllamque; statim deindè dei ad eximiam insulam
Pervenimus: ibi autem erant pulchræ boves latis-frontibus;
Multæque pingues pecudes sublimis Solis.
Tum verò ego adhuc in-mari cùm-essem in navi nigrâ,
Mugitumque audivi boüm stabulantium,
Oviumque balatum: et mihi sermo incidit animo
Vatis cæci, Thebani Tiresiæ,
Circesque Ææ, quæ mihi plurimùm præcipiebat,
Insulam ut-vitarem homines-oblectantis Solis.
Tum verò ego socios alloquebar, dolens corde;
" Audite meos sermones, mala quamvis patientes, socii,

Ver. 255. —— προτὶ.] Ita *Barnesius*, et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* ποτὶ.

Ver. 256. —— κεκλήγοντας.] Vide ad *Il.* β'. 314. et γ'. 31.

Ver. 259. —— πόρους ἁλὸς.] Τὸν δὲ πόρον κυρίως μὲν ἐπὶ τῆς τοῦ ὕδατος τάττει πορείας, λέγων· "ὅσσ' ἐμόγησα, πόρους ἁλὸς ἐξερεείνων." *Porphyr. Quæst. Homeric.* 21.

Ver. 262. —— ἔνθα δ' ἔσαν καλαὶ βόες.]

Huc ubi delati portus intravimus, ecce
Læta boüm passim campis armenta videmus,
Caprigenumque pecus, nullo custode, per herbas. *Æn.* III. 219.

Vide suprà ad *ver.* 127.

Ver. 264. —— ἔτι πόντῳ ἐὼν.] *Al.* ἐνὶ πόντῳ ἐὼν.

Ver. 267. Μάντιος ἀλαοῦ.] Vide suprà ad κ'. 493.

Ver. 268. et 273. —— ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλε.] *Al.* οἵ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλον.

Ver. 269. et 274. —— τερψιμβρότου.] *Al.* φαεσιμβρότου.

Ver. 271. et 340. —— κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι.]

O passi graviora ——.
Æn. I. 199.

O fortes, pejoraque passi
Mecum sæpe viri ——.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* vii. *ver.* 30.

Ὄφρ' ὑμῖν εἴπω μαντήϊα Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλε,
Νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠελίοιο·
Ἔνθα γὰρ αἰνότατον κακὸν ἔμμεναι ἄμμιν ἔφασκεν.
Ἀλλὰ παρὲξ τὴν νῆσον ἐλαύνετε νῆα μέλαιναν.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ.
Αὐτίκα δ' Εὐρύλοχος στυγερῷ μ' ἠμείβετο μύθῳ·
Σχέτλιος εἶς, Ὀδυσεῦ· πέρι τοι μένος, οὐδέ τι γυῖα
Κάμνεις· ἦ ῥά νυ σοί γε σιδήρεα πάντα τέτυκται,
Ὃς ῥ' ἑτάρους, καμάτῳ ἀδδηκότας, ἠδὲ καὶ ὕπνῳ,
Οὐκ ἐάας γαίης ἐπιβήμεναι· ἔνθα κεν αὖτε
Νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ λαρὸν τετυκοίμεθα δόρπον·
Ἀλλ' αὔτως διὰ νύκτα θοὴν ἀλάλησθαι ἄνωγας,
Νήσου ἀποπλαγχθέντας ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.
Ἐκ νυκτῶν δ' ἄνεμοι χαλεποὶ, δηλήματα νηῶν,
Γίνονται· πῆ κέν τις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον,
Ἤν πως ἐξαπίνης ἔλθῃ ἀνέμοιο θύελλα,

" Ut vobis dicam vaticinia Tiresiæ,
" Circesque Ææ, quæ mihi plurimùm præcipiebat,
" Insulam ut-vitarem homines-oblectantis Solis:
" Ibi enim gravissimum malum fore nobis dicebat.
" Sed præter insulam agite navem nigram."
Sic dixi: illis autem confractum est charum cor.
Statim verò Eurylochus molesto mihi respondit sermone;
" Crudelis es, Ulysses; abundat tibi robur, neque omninò membris
" Defatigaris; profectò utique tibi omnia ferrea sunt;
" Qui scilicèt socios, labore defatigatos, atque etiam somno *domitos*,
" Non sinis terram conscendere; ubi demùm
" Insulâ in circumfluâ lautam paremus cœnam:
" Sed temerè per noctem celerem errare jubes
" Ab insulâ divagatos in obscuro ponto.
" Ex noctibus autem venti graves, pernicies navium,
" Oriuntur: quà quis effugerit sævum exitium;
" Si fortè repentè ingruerit venti procella,

Ver. 275. —— ἔφασκεν.] *Al.* ἔφασκον. *Al.* ἔφησιν, et ἔφησιν.

Ver. 281. Ὅς ῥ' ἑτάρους.] *Qui scilicèt* ——. *Al.* Ὃς ἑτάρους.

Ibid. —— καμάτῳ ἀδδηκότας, ἠδὲ καὶ ὕπνῳ.] Ὅτι ἐν τῷ, " ἑτάρους καμάτῳ ἀδηκότας," ἠδὲ " ὕπνῳ," κάματον μὲν λέγει τὸν ἤδη γινόμενον, ὕπνον δὲ τὸν μὴ γεγονότα, ἤγουν οὗ ἐστέρηνται οἱ τοῦ Ὀδυσσέως φίλοι. Διὸ καὶ ἀδηκότες εἰσὶν —— διά τε τὸν κάματον, καὶ διὰ τὸ ἐστερῆσθαι ὕπνου. *Eustath.* Quam interpretationem secutus *Barnesius*, vertit " *labore defatigatos, atque* " *etiam somni carentiâ.*" Minùs rectè. Nam ut per ὕπνος intelligatur ἀϋπνία, sive ὁ μὴ γεγονὼς ὕπνος· mirè videtur inficetum. Simpliciùs multò interpreteris; *Labore defatigatos, somnoque oppressos.* Sic infrà ὑ'. 119.

Κὰδ δ' ἄρ' ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν δεδμημένον ὕπνῳ.

Et *ver.* 282.

Ἔνθ' ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα.

Vide suprà ad ζ'. 2.

Ibid. —— ἀδδηκότας.] Ita ex *Il.* κ'. 98. 399. et 471. edidit *Barnesius*. *Al.* ἀδηκότας.

Ver. 284. —— διὰ νύκτα θοὴν.] *Al.* νύκτ' ὀλοὴν. Cæterùm vocem θοὴν mirè explicat *Heraclides Ponticus*; Ἡ τε θοὴ νὺξ (inquit) οὐκ ἄλλο τὶ σημαίνει πλὴν τὸ σφαιροειδὲς ὅλου τοῦ κόσμου σχῆμα. Τὸν γὰρ αὐτὸν Ἡλίῳ δρόμον ἡ νὺξ ἀνύει· καὶ πᾶς ὁ καταλειφθεὶς ὑπ' ἐκείνου τόπος, εὐθὺς ὑπὸ ταύτης ἐκμελαίνεται.

Ver. 287. 288. —— ὑπεκφύγοι —— ἔλθῃ.] Apud *Eustathium*, ὑπεκφύγῃ —— ἔλθοι.

Digitized by Google

Ἢ Νότου, ἢ Ζεφύροιο δυσαέος, οἵ τε μάλιστα
Νῆα διαῤῥαίουσι, θεῶν ἀέκητι ἀνάκτων;
Ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα, θοῇ παρὰ νηῒ μένοντες·
Ἠῶθεν δ' ἀναβάντες ἐνήσομεν εὐρέϊ πόντῳ.
Ὣς ἔφατ' Εὐρύλοχος· ἐπὶ δ' ἤνεον ἄλλοι ἑταῖροι·
Καὶ τότε δὴ γίνωσκον, ὃ δὴ κακὰ μήδετο δαίμων·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Εὐρύλοχ', ἦ μάλα δή με βιάζετε μοῦνον ἐόντα.
Ἀλλ' ἄγε νῦν μοι πάντες ὀμόσσατε καρτερὸν ὅρκον,
Εἴ κέ τιν' ἠὲ βοῶν ἀγέλην, ἢ πῶϋ μέγ' οἰῶν
Εὕρωμεν, μήπου τις, ἀτασθαλίῃσι κακῇσιν,
Ἢ βοῦν, ἤ ἔτι μῆλον, ἀποκτάνῃ· ἀλλὰ ἕκηλοι
Ἐσθίετε βρώμην, τὴν ἀθανάτη πόρε Κίρκη.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' αὐτίκ' ἀπώμνυον, ὡς ἐκέλευον.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσάν τε, τελεύτησάν τε τὸν ὅρκον,
Στήσαμεν ἐν λιμένι γλαφυρῷ εὐεργέα νῆα,
Ἄγχ' ὕδατος γλυκεροῖο· καὶ ἐξαπέβησαν ἑταῖροι

" Aut Noti, aut Zephyri graviter-spirantis, qui utique potissimùm
" Navem disperdant, diis regibus invitis?
" Verùm sanè nunc quidem pareamus nocti nigræ,
" Cœnamque apparemus, celerem apud navem manentes:
" Manè autem conscensâ *navi*, intremus latum pontum."
Sic dixit Eurylochus; comprobârunt autem alii socii.
Et tunc demùm agnoscebam, quòd jam mala moliretur deus:
Et ipsum compellans, verba alata dixi;
" Euryloche, profectò valdè jam me urgetis, solus cùm-sim:
" Sed age, nunc mihi omnes jurate firmum jusjurandum;
" Siquod boüm armentum, aut gregem magnum ovium
" Inveniamus, nullo-pacto quis insipientiâ malâ
" Aut bovem, aut etiam pecudem, occidat: sed quieti
" Comedite cibum, quem immortalis præbuit Circe."
Sic dixi: illi autem protinùs jurabant, ut jussi.
At postquam jurâssent, perfecissentque jusjurandum,
Constituimus in portu cavo fabrefactam navem,
Prope aquam dulcem; et egressi sunt socii

Ver. 289. —— οἵ τε.] *Qui utique* ———. *Qui videlicèt* ———.

Ver. 290. ——— διαῤῥαίουσι.] Codices nonnulli, διαῤῥαίσουσι. Minùs rectè.

Ver. 291. —— νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ, Δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα.]

Nunc adeò, melior quoniam pars acta diei;
Quod superest, læti benè gestis corpora rebus
Procurate, viri, ————.
Æn. IX. 156.

Ver. 293. et 401. — ἀναβάντες.] *Al.* ἀμβάντες.

Ver. 294. Ὣς ἔφατ' Εὐρύλοχος· ἐπὶ δ' ἤνεον ἄλλοι ἑταῖροι.]

Dixerat hæc; unoque omnes eadem ore fremebant. *Æn.* XI. 132.

Ver. 298. ——— ἄγε νῦν.] *Al.* ἄγε δή.

Ver. 301. ——— ἤ ἔτι.] *Al.* ἠέ τι.

Ver. 304. ——— ῥ'.] *Ut dictum est* ———.

Ver. 306. —— καὶ ἐξαπέβησαν ἑταῖροι.] " Quid est aliud, socios navim in patriam " tendentem egressos, Ulyxis in patriam festinantis, et viæ peragendæ semper instantis reminisci noluisse, quàm in vitâ hujus seculi voluptatem illectricem saluti prætulisse." *Budæus de Asse, lib.* V.

Digitized by Google

Χεῖρας νιψάμενος, ὅθ' ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο,
Ἠρώμην πάντεσσι θεοῖς, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν·
Οἱ δ' ἄρα μοι γλυκὺν ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισιν ἔχευαν.
Εὐρύλοχος δ' ἑτάροισι κακῆς ἐξήρχετο βουλῆς·
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι·
Πάντες μὲν στυγεροὶ θάνατοι δειλοῖσι βροτοῖσι,
Λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν.
Ἀλλ' ἄγετ', Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας,
Ῥέξομεν ἀθανάτοισι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
Εἰ δέ κεν εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα, πατρίδα γαῖαν,
Αἶψά κεν Ἠελίῳ Ὑπερίονι πίονα νηὸν
Τεύξομεν, ἔνθα κε θεῖμεν ἀγάλματα πολλὰ καὶ ἐσθλά·
Εἰ δὲ χολωσάμενός τι βοῶν ὀρθοκραιράων,
Νῆ' ἐθέλῃ ὀλέσαι, ἐπὶ δ' ἕσπωνται θεοὶ ἄλλοι,

Manibus lotis, ubi receptus erat à-vento,
Supplicabam omnibus diis, qui cœlum habitant;
Hi verò deindè mihi dulcem somnum palpebris infuderunt.
Eurylochus autem sociis mali auctor-erat consilii;
« Audite meos sermones, mala quamvis patientes, socii;
« Omnes quidem invisæ mortes miseris mortalibus,
« Fame verò miserrimum mori, et fatum consequi.
« Sed agite, Solis boûm abactis optimis,
« Sacra-faciemus immortalibus, qui cœlum latum habitant.
« Quòd si in Ithacam pervenerimus, patriam terram,
« Statim Soli sublimi opulentum templum
« Struamus; ubi ponamus donaria multa et pretiosa:
« Sin iratus aliquantum ob boves capita-altè-ferentes,
« Navem velit perdere, suffragenturque dii alii;

Ver. 342. Λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν.] Sic apud *Thucydidem*; Τῷ αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ λιμῷ τελευτῆσαι. *lib.* III. Ubi *Scholiastes* hunc locum citat. Similitèr et apud *Sallustium*; "Fame, miserrumâ omnium morte, confecistis." *Fragm. Hist. lib.* III. *cap.* 2. Et apud *Ammianum Marcellinum*: "Fame, ignavissimo mortis genere, tabescentes." *Rerum gestarum, lib.* XVII. *cap.* 9. Cæterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plato, de Republ. lib.* III. *haud longè ab initio.*

Ibid. —— θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν.] Τὸ δὲ "θανεῖν καὶ πότμον ἐπισπεῖν" ἢ ταυτὰ ἐστὶν ἢ καὶ ἄλλως πότμον μὲν ἐπισπεῖν, τὸ δυσπότμως ζῆν· θανεῖν δὲ, τὸ τῆς τοιαύτης ζωῆς δεινὸν ἀποτέλεσμα. *Eustath.* Atqui phrasis "πότμον ἐπισπεῖν" posteriori isto sensu nusquam à Poëtâ usurpatur. Vide autem suprà ad λ'. 611. et infrà ad ύ. 241.

Ver. 343. —— βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας, Ῥέξομεν ἀθανάτοισι.] Ἔνθα σημείωσαι ὡς ῥητορικώτερον, οὐκ αὐτὸ τοῦτο φαγεῖν τὰς βοῦς συμβουλεύει Εὐρύλοχος· ἀλλ' αὐτὸ μὲν ὑπολαλεῖ ἐν τῷ εἰπεῖν μὴ θέλειν λιμῷ τήκεσθαι, ἐν δὲ φαινομένῳ ῥέζειν ἐθέλει τὰς ἀρίστας βόας. *Eustath.*

Ver. 347. —— ἔνθα κε θεῖμεν.] *Al.* ἐν δὲ κε θεῖμεν.

Ibid. —— ἀγάλματα.] Λέγει —— νῦν ἔτι τὰ ἀναθήματα. *Eustath.*

Ver. 348. Εἰ δὲ χολωσάμενος τι βοῶν ὀρθοκραιράων.] Editiones nonnullæ, notante *Henrico Stephano*, habent βοῶν ἕνεκ' ὀρθοκραιράων. Quod ferri non potest, nisi ὀρθοκραιράων in vocem quadrisyllabam contrahatur. Sed omninò nihil opus. Nam, ut rectè notat vir idem eruditus, eâdem loquendi ratione alibi utitur Poëta:

Οὔτ' ἄρ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, οὐδ' ἑκατόμβης. *Iliad.* ά. 93.

Κούρης χωόμενος Βρισηΐδος ——. β'. 689.

Ver. 349. —— ἕσπωνται.] Ita ex Editionibus nonnullis, propter præcedentem ἐθέλῃ, edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ἕσπονται. *Al.* ἕπονται et εἵπονται.

Digitized by Google

Βούλομʼ ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι, ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ.
Ὣς ἔφατʼ Εὐρύλοχος· ἐπὶ δʼ ᾔνεον ἄλλοι ἑταῖροι.
Αὐτίκα δʼ Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας
Ἐγγύθεν, (οὐ γὰρ τῆλε νεὸς κυανοπρῴροιο
Βοσκέσκονθʼ ἕλικες καλαὶ βόες εὐρυμέτωποι,)
Τὰς δὲ περιστήσαντο, καὶ εὐχετόωντο θεοῖσι,
Φύλλα δρεψάμενοι τέρενα δρυὸς ὑψικόμοιο·
Οὐ γὰρ ἔχον κρῖ λευκὸν ἐϋσσέλμου ἐπὶ νηός.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥʼ εὔξαντο, καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
Μηρούς τʼ ἐξέταμον, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπʼ αὐτῶν δʼ ὠμοθέτησαν·
Οὐδʼ εἶχον μέθυ λεῖψαι ἐπʼ αἰθομένοις ἱεροῖσιν,
Ἀλλʼ ὕδατι σπένδοντες ἐπώπτων ἔγκατα πάντα.

"Malo semel ad fluctus hians animam perdere,
"Quàm diutiùs tabescere, manens in insulâ desertâ."
Sic dixit Eurylochus; comprobabant verò alii socii.
Statim autem Solis ex-bobus cùm-abegissent optimas
E-propinquo, (non enim longè à nave prorâ-cœruleâ
Pascebantur camuræ-cornibus pulchræ boves, latis-frontibus,)
Eas utique circumstabant, et vota-faciebant diis,
Foliis decerptis teneris quercûs alto-vertice;
Non enim habebant hordeum album bene-tabulatâ in navi.
Cæterùm postquàm precati essent, et mactâssent et excoriâssent;
Femoraque exsecuerunt, atque adipe coöperuerunt,
Postquam duplicaverunt, et super ipsis frusta-cruda posuerunt:
Neque verò habebant vinum ad-libandum super ardentia sacra,
Sed aquâ libantes assabant intestina omnia.

Ver. 350. —— Βȣ́λομʼ ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι, Ἢ δηθὰ τρεύγεσθαι.] Sic *Iliad.* ό. 511.

Βέλτερον, ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον, ἠὲ βιῶναι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ————.

Similitèr apud *Æschylum*;

———— κρεῖσσον γὰρ εἰσάπαξ θανεῖν,
Ἢ τὰς ἁπάσας ἡμέρας πάσχειν κακῶς.
Prometh. Vinct. ver. 749.

Ver. 351. —— στρεύγεσθαι.] Κατὰ στράγγα, ὅ ἐστι κατʼ ὀλίγον, ὑποῤῥεῖν. *Schol.*

Ver. 356. Τὰς δὲ περιστήσαντο.] Ὅρα δʼ ἐν τῷ, "Τὰς δὲ περιστήσαντο," καὶ ἐν τῷ (ver. 362.) "Οὐδʼ εἶχον μέθυ λεῖψαι," ὅτι περιττὸς κεῖται ὁ "δὲ" σύνδεσμος· τὸ γὰρ ὀρθὸν τῆς συντάξεως, ταύτας περιέστησαν· καὶ, οὐκ εἶχον μέθυ λεῖψαι. Κεῖται οὖν συνήθως κἀνταῦθα ὁ "δὲ" σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ "δή." *Eustath. Henricus Stephanus* legendum conjicit Τάσδε conjunctè. Quo modo et edidit *Barnesius*. Sed nihil opus. Nam Τὰς δὲ hoc in loco (ut opinor) non est, "*Has autem;*" sed, "*Has utique;*" sive, "*Has deinceps;*" Vide ad *Il.* ά. 57. ή. 148. et κʹ. 490. Cæterùm posteriori in loco non advertit *Eustathius*, istud "Οὐδʼ εἶχον μέθυ λεῖψαι" novam periodum, ἀπʼ ἄλλης ἀρχῆς (ut rectè *Henricus Stephanus*) inchoare; sententiæ autem *apodosin* reddi suprà *ver.* 360. "Μηρȣ̀ς τʼ ἐξέταμον, &c."

Ibid. —— περιστήσαντο.] Τὸ δὲ, "περιστήσαντο," ἢ ἀντὶ τοῦ κύκλῳ περιεστάθησαν, ὥστε συσχεῖν αὐτάς· ἢ ἀντὶ τοῦ ὡς εἰς θυσίαν ἔστησαν. *Eustath.*

Ver. 357. Φύλλα δρεψάμενοι.] *Al.* Φύλλα δὲ δρεψάμενοι· et Φύλλα δʼ ἐρεψάμενοι.

Ver. 359. —— καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν.] Vide ad *Il.* ά. 459.

Ver. 361. —— ὠμοθέτησαν.] Vide suprà ad γʹ. 458.

Ver. 362. Οὐδʼ εἶχον.] Vide suprà ad *ver.* 356.

Ver. 363. —— σπένδοντες.] MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati, σπεύδοντες.

Ibid. —— ἐπώπτων.] Vide suprà ad βʹ. 300. et ad *Il.* ά. 466.

Digitized by Google

Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρʼ ἐκάη, καὶ σπλάγχνʼ ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τʼ ἄρα τʼ ἄλλα, καὶ ἀμφʼ ὀβελοῖσιν ἔπειραν·
Καὶ τότε μοι βλεφάρων ἐξέσσυτο νήδυμος ὕπνος·
Βῆν δʼ ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης.
Ἀλλʼ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦα κιὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
Καὶ τότε με κνίσσης ἀμφʼ ἤλυθεν ἡδὺς ἀϋτμή·
Οἰμώξας δὲ θεοῖσι μετʼ ἀθανάτοισι γεγώνευν·
Ζεῦ πάτερ, ἠδʼ ἄλλοι μάκαρες θεοὶ, αἰὲν ἐόντες,
Ἦ με μάλʼ εἰς ἄτην κοιμήσατε νηλέϊ ὕπνῳ·
Οἱ δʼ ἕταροι μέγα ἔργον ἐμητίσαντο μένοντες.
Ὠκέα δʼ Ἠελίῳ Ὑπερίονι ἄγγελος ἦλθε
Λαμπετίη τανύπεπλος, ὅ οἱ βόας ἔκταν ἑταῖροι.
Αὐτίκα δʼ ἀθανάτοισι μετηύδα, χωόμενος κῆρ·
Ζεῦ πάτερ, ἠδʼ ἄλλοι μάκαρες θεοὶ, αἰὲν ἐόντες,
Τῖσαι δὴ ἑτάρους Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
Οἵ μευ βοῦς ἔκτειναν ὑπέρβιον· ᾗσιν ἔγωγε
Χαίρεσκον μὲν ἰὼν εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα,

Cæterùm postquam femora exusta sunt, et viscera gustârunt,
Minutatimque secuerunt cætera, et verubus transfixerunt:
Et tunc mihi palpebris excidit suavis somnus:
Perrexi autem ire ad navem velocem et littus maris.
Sed cùm jam prope essem profectus navem remis-utrinque-agitatam,
Tùm verò mihi nidoris obvenit dulce flamen:
Lugens autem deos ad immortales clamavi:
“ Jupiter pater, atque alii beati dii semper-existentes;
“ Profectò me magnum in damnum sopivistis sævo somno;
“ Socii verò magnum facinus moliti-sunt manentes.”
Velox autem Soli sublimi nuncia venit
Lampetia longo-peplo-induta, quòd ei boves interfecerant socii.
Statim autem *is* deos allocutus est iratus corde;
“ Jupiter pater, atque alii beati dii semper-existentes;
“ *Fac*-luere jam socios Laërtiadæ Ulyssis,
“ Qui meas boves occiderunt superbè; quibus ego
“ Gaudebam quidem profectus in cælum stellatum,

Ver. 369. —— *με.*] *Al. μοι.*

Ibid. —— *ἀμφʼ ἤλυθεν.*] *Henricus Stephanus* legendum censet *ἀμφήλυθεν.*

Ibid. —— *ἡδὺς ἀϋτμή.*] Ita suprà ί. 467. notante *Barnesio;*

———————— θῆλυς ἐέρση.

Et δʹ, 709. ——— πουλὺν ἐφʼ ὑγρήν.

Et apud *Hesiodum;* ——— θερμὸς ἀϋτμή.
Theogon. ver. 696.

Cæterùm apud *Homerum* hîc legi posset, conjectante itidem *Barnesio,* ἡδὺς ἀϋτμήν. Quæ posterior vox non inusitata. Vide suprà ad γʹ. 289. et ad *Il.* ψʹ. 765.

Ver. 372. —— *κοιμήσατε.*] Ita ex *Eustathio* et ex Editt. Vett. edidit *Barnesius.* Atque ita habent MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. *Vulgg. κοιμίσατε.* Quæ si vera lectio, omninò scribendum, uti et notavit *Barnesius, κοιμίσσατε.* Vide ad *Il.* άʹ. 140.

Ver. 373. —— *ἐμητίσαντο.*] *Barnesius* edidit ἐμητίσσαντο. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ψʹ. 312.

Ver. 375. —— *ἔκταν ἑταῖροι.*] *Al. ἔκταμεν ἡμεῖς.*

Ver. 378. 382. Τῖσαι —— τίσουσι.] Vide ad *Il.* χʹ. 19. 20. Item infrà ad νʹ, 193.

Ver. 380. Χαίρεσκον.] *Gaudere solebam.* Vide ad *Il.* άʹ, 37. et βʹ. 221.

Digitized by Google

Ἠδ᾽ ὁπότ᾽ ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ᾽ οὐρανόθεν προτραποίμην.
Εἰ δέ μοι οὐ τίσουσι βοῶν ἐπιεικέ᾽ ἀμοιβὴν,
Δύσομαι εἰς Ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἠέλι᾽, ἤτοι μὲν σὺ μετ᾽ ἀθανάτοισι φάεινε,
Καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν·
Τῶν δέ κ᾽ ἐγὼ τάχα νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Τυτθὰ βαλὼν κεάσαιμι, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
Ταῦτα δ᾽ ἐγὼν ἤκουσα Καλυψοῦς ἠϋκόμοιο·
Ἡ δ᾽ ἔφη Ἑρμείαο διακτόρου αὐτὴ ἀκοῦσαι.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
Νείκεον ἄλλοθεν ἄλλον ἐπισταδὸν, οὐδέ τι μῆχος
Εὑρέμεναι δυνάμεσθα· βόες δ᾽ ἀποτέθνασαν ἤδη.
Τοῖσιν δ᾽ αὐτίκ᾽ ἔπειτα θεοὶ τέρατα προὔφαινον·
Εἷρπον μὲν ῥινοὶ, κρέα δ᾽ ἀμφ᾽ ὀβελοῖς ἐμεμύκει,

"Et quandò retrò ad terram è cœlo revertebar.
"Quòd si mihi non luant boüm condignam talionem,
"Descendam in Orcum, et inter mortuos lucebo."
Hunc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter;
"Sol, sanè quidem tu inter immortales luceto,
"Et mortales homines, super almam terram:
"Horum autem ego citò navem celerem candenti fulmine
"Paululùm ictam diffidero, medio in nigro ponto."
Hæc verò ego audivi à-Calypso comas-pulchrâ;
Illa autem dixit à-Mercurio internuncio se ipsam audivisse.
Cæterùm postquam ad navem pervenissem atque mare,
Objurgabam aliundè alium ordine; neque ullum remedium
Invenire potuimus: boves enim mortuæ erant jam.
Eis autem continuò deindè dii prodigia ostendebant:
Serpebant quidem pelles, carnes autem circum verua mugiebant,

---

Ver. 383. Δύσομαι εἰς Ἀΐδαο, ϗ ἐν νεκύεσσι φαείνω.]

——— ἔγωγε μὲν οὔτ᾽ ἐν Ὀλύμπῳ
Ἔσσομαι, οὔτ᾽ ἔτι σεῖο κεκλήσομαι, εἰ μὴ Ἀχαιῶν
Τίσσομ᾽ ἀτασθαλίην ———.
Quintus Calaber, παραλειπομένων Ὁμηρικῶν, *lib.* XIV. *ver.* 432.

——— ὁ δ᾽ Ἥλιος,
Τὴν θρυαλλίδ᾽ εἰς ἑαυτὸν εὐθέως συνελκύσας,
Οὐ φανεῖν ἔφασκεν ὑμῖν ———.
Aristophanes, Nub. ver. 584.

Δείκνυσι δὲ [Ὅμηρος] αὐτοῦ [Ἡλίου] ——— ϗ τὸ ἔμψυχον, ϗ τὸ ἐπὶ τῇ κινήσει αὐτοπροαίρετον, ἐν οἷς ἀπειλεῖ, "Δύσομαι εἰς ἀΐδαο, καὶ ἐν "νεκύεσσι φαείνω." Καὶ ἐπὶ τούτῳ ὁ Ζεὺς αὐτὸν παρακαλεῖ, [*ver.* 385.] "Ἠέλι᾽, ἤτοι "μὲν σὺ μετ᾽ ἀθανάτοισι φάεινε, &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13.

Ver. 385. ——— φάεινε.] *Al.* φαεῖναι.

Ver. 389. Ταῦτα δ᾽ ἐγὼν ἤκουσα Καλυψοῦς.] Ὁ Ποιητὴς ὑπειδόμενος δὲ ἀπορίαν ἐνταῦθα, ὡς ἐροῦντός τινος, πόθεν Ὀδυσσεὺς εἰδὼς λέγει τὰ κατὰ τὸν Ἥλιον ϗ τὸν Δία, οἷς αὐτὸς οὐ παρέτυχε· τὸν μὲν μῦθον οὐκ ἀνατρέπει, τὸ δὲ ἀπορούμενον ἀπίθανον θεραπεύων, λύει, εἰπόντος Ὀδυσσέως οὕτως, "Ταῦτα δ᾽ ἐγὼν ἤκουσα Κα-" λυψοῦς &c." *Eustath.*

Ver. 392. ——— μῆχος.] Μηχάνημα, τέχνασμα. *Etymolog. Magn. in voce.* Vide et ad *Il.* βʹ. 342. Cæterùm *Pindari* Scholiastes, notante *Barnesio*, legit μῆχαρ.

Ver. 395. ——— κρέα δ᾽ ἀμφ᾽ ὀβελοῖς ἐμεμύκει.] Respicit hunc locum *Euripides*;

——— ——— ἡλίου θ᾽ ἁγναὶ βόες,
Αἳ σάρκα φωνήεσσαν ἥσουσίν ποτε,
Πικρὰν Ὀδυσσεῖ γῆρυν ———.
Troad. v. 439.

Et *Propertius*;

Lampeties Ithacis verubus mugisse juvencos. *Lib.* III. *Eleg.* xi. *ver.* 29.

Digitized by Google

Ὀπταλέα τε καὶ ὠμά· βοῶν δ' ὣς γίνετο φωνή.
Ἑξῆμαρ μὲν ἔπειτα ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι
Δαίνυντ', Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας·
Ἀλλ' ὅτ' ἄρ' ἕβδομον ἦμαρ ἐπὶ Ζεὺς θῆκε Κρονίων,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι θύων·
Ἡμεῖς δ' αἶψ' ἀναβάντες ἐνήκαμεν εὐρέϊ πόντῳ,
Ἱστὸν στησάμενοι, ἀνά θ' ἱστία λεύκ' ἐρύσαντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, οὐδέ τις ἄλλη
Φαίνετο γαιάων, ἀλλ' οὐρανὸς, ἠδὲ θάλασσα,
Δὴ τότε κυανέην νεφέλην ἔστησε Κρονίων
Νηὸς ὕπερ γλαφυρῆς· ἤχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.
Ἡ δ' ἔθει οὐ μάλα πολλὸν ἐπὶ χρόνον· αἶψα γὰρ ἦλθε
Κεκληγὼς Ζέφυρος, μεγάλη σὺν λαίλαπι θύων·
Ἱστοῦ δὲ προτόνους ἔρρηξ' ἀνέμοιο θύελλα
Ἀμφοτέρους· ἱστὸς δ' ὀπίσω πέσεν, ὅπλα τε πάντα
Εἰς ἄντλον κατέχυνθ'· ὁ δ' ἄρα πρύμνῃ ἐνὶ νηΐ

Assæque et crudæ; boümque quasi flebat vox.
Sex diebus quidem deindè mihi dilecti socii
Epulabantur, Solis bobus abactis optimis:
Sed quandò utique septimum diem Jupiter induxit Saturnius,
Tum verò deindè ventus quidem desiit turbine sævire:
Nos autem statim nave-conscensâ immisimus lato mari,
Malo erecto, velisque albis expansis.
Sed quandò jam insulam reliqueramus, neque ulla alia
Apparebat terrarum, sed coelum atque mare,
Sanè tum coeruleam nebulam statuit Saturnius
Navim supra cavam; obscuratus autem est pontus sub ipsâ.
Ea autem currebat haud valdè multum per tempus; statim enim venit
Stridens Zephyrus, ingenti cum turbine furens:
Mali autem rudentes rupit venti procella
Utrosque; malus verò retrò cecidit, armamentaque omnia
In sentinam deciderunt: is autem in puppi navis

Ver. 398. Ἐλάσαντες.] *Al.* ἐλόωντες.

Ver. 399. —— ὅτ' ἄρ' ἕβδομον.] *Al.* ὅτε δ' ἕβδομον.

Ver. 403. —— οὐδέ τις ἄλλη Φαίνετο γαιάων, —— Δὴ τότε κυανέην νεφέλην.]

Postquam altum tenuere rates, nec jam
ampliùs ullæ
Apparent terræ; coelum undique, et undique pontus:
Tum mihi coeruleus supra caput astitit
imber,
Noctem hyememque ferens; et inhorruit unda tenebris. *Æn.* III. 192.

Similitèrque, *Æn.* V. 8.

Ut pelagus tenuere rates, nec jam ampliùs ulla
Occurrit tellus, &c.

Ver. 409. ——— προτόνους.] Τὰ σχοινία τὰ κατέχοντα τὸν ἱστὸν. *Schol.*

Ver. 411. —— ἄντλον.] Τὴν ἀντλίαν, εἰς ἣν ἐγχέεται τὸ καληθιζόμενον εἰς τὴν ναῦν ὕδωρ. *Schol.*

Ibid. — πρύμνῃ ἐνὶ νηΐ.] "Cum *Gubernatoris* locus," inquit *Barnesius*, "sit in *Prorâ*, non in *Puppi* Navis; necessum putabam hoc in loco πρύμνῃ *Adverbialiter* capere, et à voce νηΐ distinguere: quare expono *restrorsùm*." Quod nequaquam ferri posset. Neque sanè opus. Gubernatori enim locus reverà erat in Quppi navis, in quâ sedens clavum regebat. Atque ita *Eustathius*, quem et citat ipse *Barnesius*; Πρύμνην μὲν προΐσταται κυβερνήτης· πρώρας δὲ διακονομεῖται ὁ πρωρεύς.

Digitized by Google

Πλῆξε κυβερνήτεω κεφαλὴν, σὺν δ' ὀστέ' ἄραξε
Πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς· ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς
Κάππεσ' ἀπ' ἰκριόφιν, λίπε δ' ὀστέα θυμὸς ἀγήνωρ·
Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε, καὶ ἔμβαλε νηῒ κεραυνόν·
Ἡ δ' ἐλελίχθη πᾶσα, Διὸς πληγεῖσα κεραυνῷ,
Ἐν δὲ θεείου πλῆτο· πέσον δ' ἐκ νηὸς ἑταῖροι.
Οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι περὶ νῆα μέλαιναν
Κύμασιν ἐμφορέοντο· θεὸς δ' ἀποαίνυτο νόστον.
Αὐτὰρ ἐγὼ διὰ νηὸς ἐφοίτων, ὄφρ' ἀπὸ τοίχους
Λῦσε κλύδων τρόπιος· τὴν δὲ ψιλὴν φέρε κῦμα.
Ἐκ δέ οἱ ἱστὸν ἔαξε ποτὶ τρόπιν· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
Ἐπίτονος βέβλητο, βοὸς ῥινοῖο τετευχώς·
Τῷ ῥ' ἄμφω συνέεργον ὁμοῦ τρόπιν ἠδὲ καὶ ἱστόν·
Ἑζόμενος δ' ἐπὶ τοῖς, φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν.
Ἔνθ' ἤτοι Ζέφυρος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι θύων·

Percussit gubernatoris caput, ossaque confregit
Omnia simul capitis; ille verò urinatori similis
Decidit à tabulatis, reliquitque ossa animus generosus:
Jupiter autem crebrò intonuit, et injecit fulmen navi;
Ea autem contorta est tota, Jovis icta fulmine:
Sulphureque impleta est: ceciderunt verò è navi socii.
Illi autem cornicibus similes circa navem nigram
In fluctibus ferebantur: deus autem auferebat reditum.
At ego per navim incedebam; donec latera
Solvit fluctuum-impetus à-carinâ: eam verò inermem ferebat unda.
Effregit autem ei malum usque-ad carinam: at super ipso
Lorum inditum erat, bovis corio factum:
Hoc utique utrumque colligabam paritèr carinam atque etiam malum:
Sedens autem super hæc, ferebar perniciosis ventis.
Tum sanè Zephyrus quidem desiit turbine furere:

Ver. 413. —— ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς Κάππεσ' ἀπ' ἰκριόφιν.]

—— excutitur, pronusque magister
Volvitur in caput ——. *Æn.* I. 115.

Ver. 415. Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε.]

Hîc pater omnipotens ter cœlo clarus ab alto
Intonuit —— *Æn.* VII. 141.

Ver. 416. —πληγεῖσα.] Vide ad *Il.* γʹ. 31.

Ver. 418. Οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι.]

Apparent rari nantes in gurgite vasto. *Æn.* I. 118.

Ver. 421. Λῦσε κλύδων τρόπιος.]

—— laxis laterum compagibus omnes
Accipiunt inimicum imbrem, rimisque fatiscunt. *Æn.* I. 122.

Ver. 422. —— ἱστὸν ἔαξε.] Codices nonnulli habent ἱστὸν ἄραξε· Atque ita in commentario legit *Eustathius.*

Ver. 423. Ἐπίτονος βέβλητο.] Πολλοὺς ἀκεφάλους ποιεῖ [Ὅμηρος] στίχους —— ἀκέφαλοι δὲ εἰσὶν οἱ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τὴν χωλότητα ἔχοντες· —— "Ἐπίτονος τετάνυστο βοὸς ἶφι κταμένοιο·" *Athenæus, lib.* XIV. *cap.* 8. Vide ad *Il.* ψʹ. 2. Fortassè autem eadem hujus vocis ratio, ac vocum ἀθάνατος, Πριαμίδης, &c. Vide ad *Il.* άʹ. 398. Cæterùm notandum, hoc in versu pro βέβλητο βοὸς ῥινοῖο τετευχὼς· legisse *Athenæum,* τετάνυστο βοὸς ἶφι κταμένοιο.

Ibid. Ἐπίτονος.] Ἱμὰς, ἤτοι ὁ τῶν κεράτων δεσμὸς· ἢ ὁ ἱμὰς, ὁ πρὸς ἄκρῳ τῷ ἱστῷ, δι' οὗ τὸ ἄρμενον ἀνέλκεται. *Schol.*

Digitized by Google

Ἦλθε δ' ἐπὶ Νότος ὦκα, φέρων ἐμῷ ἄλγεα θυμῷ,
Ὄφρ' ἔτι τὴν ὀλοὴν ἀναμετρήσαιμι Χάρυβδιν.
Παννύχιος φερόμην· ἅμα δ' ἠελίῳ ἀνιόντι
Ἦλθον ἐπὶ Σκύλλης σκόπελον, δεινήν τε Χάρυβδιν.
Ἡ μὲν ἀνεῤῥοίβδησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ·
Αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ μακρὸν ἐρινεὸν ὑψόσ' ἀερθεὶς,
Τῷ προσφὺς ἐχόμην, ὡς νυκτερίς· οὐδέπη εἶχον
Οὔτε στηρίξαι ποσὶν ἔμπεδον, οὔτ' ἐπιβῆναι.
Ῥίζαι γὰρ ἑκὰς ἦσαν, ἀπήωροι δ' ἔσαν ὄζοι,
Μακροί τε, μεγάλοι τε, κατεσκίαον δὲ Χάρυβδιν.
Νωλεμέως δ' ἐχόμην, ὄφρ' ἐξεμέσειεν ὀπίσσω
Ἱστὸν καὶ τρόπιν αὖτις· ἐελδομένῳ δέ μοι ἦλθεν
Ὄψ'· ἦμος δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέστη,

Supervenit autem Notus celeritèr, ferens meo dolores animo;
Ut iterùm perniciosam remetirer Charybdim.
Totâ-nocte ferebar: simul autem ac sol ortus est,
Veni ad Scyllæ scopulum, horrendamque Charybdim.
Hæc quidem absorpsit maris salsam aquam;
At ego ad proceram caprificum altè levatus,
Et implicitus tenebar, veluti vespertilio; neque uspiam potui
Neque hærere pedibus firmitèr, neque ascendere.
Radices enim longè erant, altè-remoti autem erant rami,
Longique, ingentesque; obumbrabant verò Charybdim.
Continentèr autem hærebam, donec evomeret retrorsùm
Malum, et carinam denuò; cupienti autem mihi advenit
Tandem: quandò autem ad cœnam vir è foro surgit,

Ver. 427. —— ἐπὶ Νότος.] *Barnesius* haud ignarus quâ ratione *ultima* vocis ἐπὶ producatur, tamen, "*Tribrachys*," inquit, "in "*Secundo* etiam loco stare possit, ut modò "in *Primo*, *ver.* 423." Atqui hoc, ut opinor, nisi in vocibus polysyllabis locum habere non potest. Vide ad *Il.* ά. 398.

Ver. 431. Ἡ μὲν ἀνεῤῥοίβδησε.] Quoniam suprà dixerat *Circe*, *ver.* 106. "μὴ σύ γε "κεῖθι τύχοις, ὅτε ῥοιβδήσειεν *&c*"; et tamen eo ipso tempore ad *Charybdin* accedere hîc dicitur *Ulysses*; ideò *Circen* mentiri contendit *Strabo*; Ἐν αὐτοῖς γοῦν τοῖς ἔπεσι τούτοις εἴρηκεν ἡ Κίρκη, "—— μὴ σύ γε κεῖθι τύ"χοις, ὅτε ῥοιβδήσειε· Οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' "ὑπ' ἐκ κακοῦ οὐδ' Ἐνοσίχθων." Καὶ μὴν παρέτυχέ τε τῇ ἀναῤῥοιβδήσει ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ οὐκ ἀπώλετο, ὥς φησιν αὐτός· "Ἡ μὲν ἀνεῤῥοίβ"δησε *&c.*" Εἶτα περιμείνας τὰ ναυάγια, καὶ λαβόμενος πάλιν αὐτῶν, σώζεται· ὥστ' ἐψεύσατο ἡ Κίρκη. *Geograph. lib.* I. *pag.* 75. *al.* 43. 44. Verùm istud "μὴ σύ γε κεῖθι τύχοις "*&c.*" ita intelligendum arbitror, si navis eo tempore appelleret. Quòd autem *Ulysses* solus ope caprifici se ipse servet, priori illi loco (ut opinor) nullo modo repugnat,

Ver. 433. —— ὡς νυκτερὶς.] Ὡς νυκτερὶς δὲ προσπέφυκεν Ὀδυσσεὺς τῷ ἐρινεῷ —— διότι καὶ ἡ νυκτερὶς οὐκ εἴωθεν ἐπιβαίνειν κλάδων ἀλλ' ἐκκρέμαται, ὡς καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς Ὀδυσσείας φανεῖται. *Eustath.* Vide infrà ad ώ. 6.

Ver. 435. —— ἦσαν.] *Al.* εἶχον.

Ver. 438. —— ἦλθεν.] Apud *Eustathium*, ἦλθον.

Ver. 439. —— ἦμος δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέστη, Κρίνων νείκεα πολλά.] Καὶ φασὶν οἱ Παλαιοὶ ἐοικέναι τὸν καιρὸν περὶ ὀγδόην ὥραν εἶναι, εἴγε εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν οὐσῶν τῇ νυκτὶ καὶ τῇ ἡμέρᾳ, τρὶς ἑκάστης ἡμέρας ἡ Χάρυβδις ἐποίει τὰ ἑαυτῆς. Οἱ δὲ τοιοῦτοι καὶ δόρπον ἐνταῦθα τὴν δειλινὴν ὥραν φασίν. *Eustath.* Πάντα γὰρ ταῦτα χρόνου τινὸς ἔμφασιν ἀξιολόγου δίδωσι, καὶ μάλιστα τὸ τὴν ἑσπέραν ἐπιστῆναι· καὶ μὴ κοινῶς εἰπόντα, ἡνίκα ὁ δικαστὴς ἀνίσταται, ἀλλ' ἡνίκα "Κρίνων νείκεα πολλά," ὥστε βραδῦναι πλέον τι. Καὶ ἄλλως δὲ ὁ πιθανὴν ἂν ὑπέτεινε τῷ ναυαγίῳ τὴν ὑπαλλαγὴν, εἰ πρὶν ἀποσπασθῆναι πολὺ, καὶ αὐτίκα εἰς τοὐπίσω παλίῤῥους μετέπιπτεν. *Strabo. Geograph. lib.* I. *pag.* 75. *al.* 44.

Digitized by Google

Κρίνων νείκεα πολλὰ δικαζομένων αἰζηῶν,
Τῆμος δὴ τά γε δοῦρα Χαρύβδιος ἐξεφαάνθη.
῞Ηκα δ᾽ ἐγὼ καθύπερθε πόδας καὶ χεῖρε φέρεσθαι,
Μέσσῳ δ᾽ ἐνδούπησα παρὲξ περιμήκεα δοῦρα,
῾Εζόμενος δ᾽ ἐπὶ τοῖσι διήρεσα χερσὶν ἐμῇσι.
Σκύλλην δ᾽ οὐκ ἔτ᾽ ἔασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Εἰσιδέειν· οὐ γάρ κεν ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον.
῎Ενθεν δ᾽ ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με νυκτὶ
Νῆσον ἐς ᾽Ωγυγίην πέλασαν θεοί· ἔνθα Καλυψὼ
Ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς αὐδήεσσα·
῞Η μ᾽ ἐφίλει τ᾽, ἐκόμει τε. Τί τοι τάδε μυθολογεύω;
῎Ηδη γάρ τοι χθιζὸς ἐμυθεόμην ἐνὶ οἴκῳ
Σοί τε καὶ ἰφθίμῃ ἀλόχῳ· ἐχθρὸν δέ μοι ἐστὶν,
Αὖτις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.

Judicans lites multas litigantium juvenum,
Tunc demum ligna ex Charybdi apparebant.
Demisi verò ego desuper pedes et manus, ut possem-ferri;
In medium autem cum-sonitu-cecidi præter prælonga ligna,
Sedensque super hæc remigavi manibus meis.
Scyllam autem non ampliùs sivit pater hominumque deorumque
Aspicere *me*; non enim effugissem sævam mortem.
Hinc autem per-novem-dies ferebar: decimâ autem me nocte
Insulam in Ogygiam appulerunt dii; ubi Calypso
Habitabat comas-pulchra, veneranda dea vocalis;
Quæ me amicè excipiebat, fovebatque. Quid tibi hæc enarro?
Jamjam etenim heri enarrabam in domo
Tibique et castæ uxori: odiosum autem mihi est
Rursùs planè enarrata recensere.

Ver. 441. Τῆμος δὴ τά γε δοῦρα.] *Strabo*, loco jam suprà citato, legit; Καὶ τότε δή μοι δοῦρα &c.

Ver. 443. —— ἐνδούπησα παρὲξ περιμήκεα δοῦρα.] Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ξύλοις ἐγγὺς ἐδούπησεν ᾽Οδυσσεὺς, ἔξω μέντοι αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐπ᾽ αὐτοῖς, ἤγουν ἄνω αὐτῶν, ἵνα μὴ προσαραχθεὶς αὐτοῖς, βλαβῇ. *Eustath.*

Ver. 444. —— διήρεσα χερσὶν ἐμῇσι.] —— ταῖς χερσί μου διενηξάμην. *Schol.*

Ver. 445. —— οὐκ ἔτ᾽ ἔασε.] *Barnesius* ob *Metrum*, scribendum contendit οὐκ ἔτ᾽ ἔασσε. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* δ΄. 42. *Al.* οὐκ εἴασε.

Ibid. —— πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.]

—— Divûm pater, atque hominum Rex.
Æn. I. 65.

—— hominum sator atque Deorum.
Æn. XI. 725.

Ver. 446. Εἰσιδέειν· οὐ γάρ.] *Barnesius* legendum conjicit Εἰσιδέειν μ᾽. οὐ γάρ. Sed nihil opus.

Ver. 477. ῎Ενθεν δ᾽ ἐννῆμαρ φερόμην.] Vide suprà ad ή. 253.

Ver. 448. —— πέλασαν.] *Al.* ἔθεσαν.

Ver. 452. —— ἐχθρὸν δέ μοι ἐστὶν, Αὖτις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.] ᾽Εξ οὗ δῆλον, ὅτι οὐδεμία τῶν παρ᾽ ῾Ομήρῳ δισσολογιῶν ἀχρεία, οὐδὲ μάτην ἐπ᾽ ἀδολεσχίᾳ παρέῤῥιπται. *Eustath.* Τῶν δὲ περὶ τοῦ Ποιητοῦ λεγομένων ἀληθέστατον ἐστὶν, ὅτι μόνος ῞Ομηρος τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀψικορίας περιγέγονεν, ἀεὶ καινὸς ὢν, καὶ πρὸς χάριν ἀκμάζων. ᾽Αλλ᾽ ὅμως εἰπὼν καὶ ἀναφωνήσας ἐκεῖνο περὶ αὐτοῦ, τὸ, "ἐχθρὸν δέ μοι "ἐστὶν αὖθις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν," φεύγει καὶ φοβεῖται τὸν ἐφεδρεύοντα παντὶ λόγῳ κόρον, ὡς ἄλλα ἐξ ἄλλων διηγήματα τὴν ἀκοὴν ἄγων, καὶ τῇ καινότητι τὴν πλησμονὴν αὐτῆς παραμυθούμενος. *Plutarch.* περὶ ᾽Αδολεσχίας. Porrò hinc *Ammianus Marcellinus*; "Ad "ea, quæ digesta sunt semel, revolvi superfluum duxi; ut Ulixes Homericus apud "Phæacas ob difficultatem nimiam replicare formidat." *Lib.* XXVII. *cap.* 8.

Ver. 453. Αὖτις.] Apud *Plutarchum*, Αὖθις.

Digitized by Google

ΤΗΣ

ΤΟΥ ‘ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ν'.

‘Υπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ν'.

ΚΟΙΜΩΜΕΝΟΝ ’Οδυσσέα, μετὰ τῶν δώρων, ἐκτιθέασιν οἱ Φαίακες εἰς τὴν γῆν τῶν ’Ιθακησίων· καὶ τὴν μὲν ναῦν αὐτῶν ὑποστρέψασαν, λίθον ποιεῖ Ποσειδῶν· ’Αθηνᾶ δὲ ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ ’Οδυσσεῖ συμβουλεύει περὶ τῆς μνηστηροφονίας· καὶ τὰ χρήματα ἐν τινὶ σπηλαίῳ ἀποκρύπτει, καὶ εἰς γέροντα μεταμορφοῖ τὸν ’Οδυσσέα.

’Επιγραφαί.

’Οδυσσέως ἀπόπλους παρὰ Φαιάκων, καὶ ἄφιξις εἰς ’Ιθάκην.

῎Αλλως,

Νῦ, ’Ιθάκης ἐπέβη, Φαιήκων πομπῇ, ’Οδυσσεύς.

῞ΩΣ ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
Τὸν δ' αὖτ' ’Αλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
῏Ω ’Οδυσεῦ, ἐπεὶ ἵκευ ἐμὸν ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ
‘Υψερεφὲς, τῷ σ' οὔτι παλιμπλαγχθέντα γ' ὀΐω
῎Αψ ἀπονοστήσειν, εἰ καὶ μάλα πολλὰ πέπονθας.
‘Υμέων δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἐφιέμενος τάδε εἴρω,

LIB. XIII.

SIC dixit: illi autem omnes muti facti sunt silentio;
Oblectationeque tenebantur per ædes umbrosas.
Huic autem vicissim Alcinöus respondit, dixitque;
" O Ulysses, quandoquidem venisti meam ad æratam domum
" Altam, ideò te haud retrorsùm-jactatum puto
" Retrò rediturum, et si valdè multa passus es.
" Vestrûm autem viro unicuique præcipiens hæc dico,

Ver. 2. Κηληθμῷ.] Θέλξει, τέρψει· κήλησις γάρ ἐστιν ἡ δι' ᾠδῆς τέρψις, καὶ ἡδονή. *Schol.* Vide suprà ad λ'. 333.

Ver. 4. —— ἵκευ.] *Al.* ἧκες.

Ibid. —— χαλκοβατὲς δῶ.] ῎Ητοι χαλκοῦν ἔδαφος ἔχον· ἢ χαλκοῦς ἔχον τοὺς βαθμοὺς τῶν θυρῶν. *Schol.* Vide autem ad *Il.* ά. 426.

Ver. 5. ‘Υψερεφὲς.] *Al.* ‘Υψιρεφὲς.

Ibid. —— γ'.] Particulam hanc omittunt Codices nonnulli.

Ver. 7. —— ἐφιέμενος τάδε εἴρω.] Μετὰ προθυμίας τάδε λέγω. *Schol.*

Digitized by Google

Ὅσσοι ἐνὶ μεγάροισι γερούσιον αἴθοπα οἶνον
Αἰεὶ πίνετ' ἐμοῖσιν, ἀκουάζεσθε δ' ἀοιδοῦ·
Εἵματα μὲν δὴ ξείνῳ ἐϋξέστῃ ἐνὶ χηλῷ
Κεῖται, καὶ χρυσὸς πολυδαίδαλος, ἄλλα τε πάντα
Δῶρ', ὅσα Φαιήκων βουληφόροι ἐνθάδ' ἔνεικαν·
Ἀλλ' ἄγε, οἱ δῶμεν τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα,
Ἀνδρακάς· ἡμεῖς δ' αὖτε ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον
Τισόμεθ'· ἀργαλέον γὰρ ἕνα προικὸς χαρίσασθαι.
Ὣς ἔφατ' Ἀλκίνοος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,

" Quotcunque in ædibus honorarium generosum vinum
" Semper bibitis meis, auditisque cantorem:
" Vestes quidem jam hospiti benè-politâ in arcâ
" Jacent, et aurum arte-elaboratum, aliaque omnia
" Dona, quæcunque Phæacum senatores huc attulerunt:
" Verùm age, ei demus tripodem magnum, et lebetem,
" Viritim; nos autem rursùs congregati in populo
" Rependemus: grave enim uni *fuerit* de-suo-totum præbere."
Sic dixit Alcinöus: illis verò placebat sermo.
Ii quidem decubituri abierunt domum unusquisque.
Quandò autem manè-genita apparuit rosea-digitis aurora,

Ver. 8. —— *γερούσιον.*] Τὸν τοῖς ἐντίμοις διδόμενον. *Schol.*

Ver. 11. —— *χρυσὸς πολυδαίδαλος.*] Ὁ ποικίλος, καὶ μετὰ τέχνης κατεσκευασμένος· ἢ εἰς τὸ δαιδάλλεσθαι καὶ ποικίλλεσθαι εὔθετος. *Schol.* Posteriori modo explicat *Eustatbius*: Ὅτι χρυσὸν πολυδαίδαλον Ἀλκίνοος ἐνταῦθα λέγει τὸν ἀργὸν καὶ ἀκατέργαστον, ϗ εἰς πολλὰ δαιδάλλεσθαι ἐπιτήδειον· τοιοῦτος δὲ ὁ τῶν ταλάντων, ἃ φθάσας ἔλαβεν (suprà θ'. 392.) ἐκ τῶν Φαιάκων Ὀδυσσεύς.

Ver. 12. —— *ἔνεικαν.*] *Al.* ἤνεγκαν.

Ver. 13. —— *τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα.*] *Eustathius* in commentario legit ἠὲ λέβητα. Ἰστέον δὲ (inquit) ὅτι ἐν ἀσαφεῖ παραῤῥίψας τὸ "τρίποδα, ἠὲ λέβητα," ὃ διήρθρωσε νῦν εἴτε τοῦτο εἴτε ἐκεῖνο γέγονεν· —— εἰ μὴ ἄρα γράψοι τὶς ϗ ἐνταῦθα "τρίποδα μέγαν, ἠδὲ "λέβητα," —— ὃ κρεῖττον· φέρεται γὰρ καὶ τοιαύτη γραφὴ ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων. Cui posteriori lectioni favet quod occurrit infrà *ver.* 217.

Ὣς εἰπὼν, τρίποδας περικαλλέας, ἠδὲ λέβητας
Ἠρίθμει &c.

Ver. 14. Ἀνδρακάς.] Κατὰ ἄνδρα· ἵνα μὴ τὸ "τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα" ἐπὶ ἑνὸς μόνου τρίποδος καὶ ἑνὸς λέβητος νοηθείη, ἀλλὰ ἑνὸς κατὰ ἕκαστον ἄνδρα, ἡμῶν δηλαδὴ τῶν δεκατριῶν βασιλέων ——. Τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν, "Ἄνδρα κατ' &c." *Eustath.*

Ibid. —— *αὖτε ἀγειρόμενοι.*] *Barnesius* edidit, *αὖτις ἀγειρόμενοι.*

Ibid. —— *ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον.*] *Eustathius* vocem ἀγειρόμενοι sensu *activo* accipit, et ad dona jam suprà memorata referri intelligit Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ὡς ἐῤῥέθη, ἀγείρειν ἐκ τοῦ δήμου τὰ δωρηθέντα, σμικροπρεπὲς μὲν, ἔθος δὲ ὅμως παλαιὸν, κατὰ τὰς λεγομένας συνδόσιας ϗ διανομάς. Atque hanc interpretationem secutus *Barnesius* in versione reddit, "*colligentes per populum.*" Sed minùs rectè. Nam ἀγείρομαι semper apud *Homerum* sensu *passivo* usurpatur. Vide infrà ad π'. 390. ρ'. 379.

Ver. 15. Τισόμεθ'.] Vide ad *Il.* χ'. 19. 20. Τὸ δὲ "τισόμεθα" οἱ μὲν Παλαιοὶ φασὶν, εἰσπραξόμεθα· ἔστι δὲ ϗ συνήθως εἰπεῖν ἀποτίσομεν· τὸ γὰρ ἐκ τοῦ δήμου ἀγερθὲν τοῖς βουληφόροις ἀποδοθήσεται ὑπὲρ ὧν ἄρτι δεδώκασι τῷ Ὀδυσσεῖ. *Eustath.* Vide autem suprà ad *ver.* 14.

Ibid. —— *ἀργαλέον γὰρ ἕνα προικὸς χαρίσασθαι.*] Χαλεπὸν γὰρ ϗ ἀδύνατον, ἵνα δωρεὰν τοσαύτην χαρίσασθαι. *Schol.* Ὅτι δὲ προῖκα οἱ Παλαιοὶ τὴν δωρεὰν ἔλεγον, ϗ ὅτι ἐκ τοῦ κατὰ προΐξασθαι αὐτὴν παρῆκτον, δηλοῦται ϗ ἀλλαχοῦ· —— ἑρμηνευθείη δ' ἂν ϗ χάρις, ἡ προῖξ ὡς δηλοῖ τὸ "προικὸς χαρίσασθαι." Ἀττικὸς δὲ ἀνὴρ οὕτω φράζει· τὸ γὰρ κοινότερον, "προῖκα "χαρίσασθαι." Ἐλλειπτικῶς δὲ ϗ ἄμφω ἔχει· ἔστι γὰρ τὸ μὲν, διὰ προικὸς, τὸ δὲ, κατὰ προῖκα. Τὸ μέντοι ἐπὶ γαμηλίου δώρου τὴν προῖκα νοεῖσθαι, τῶν μεθ' Ὅμηρόν ἐστιν. *Eustath.*

Digitized by Google

Νῆ' ἄρ' ἐπεσσεύοντο, φέρον δ' εὐήνορα χαλκόν·
Καὶ τὰ μὲν εὖ κατέθηχ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο,
Αὐτὸς ἰὼν διὰ νηὸς, ὑπὸ ζυγὰ, μή τιν' ἑταίρων
Βλάπτοι ἐλαυνόντων, ὁπότε σπερχοίατ' ἐρετμοῖς.
Οἱ δ' εἰς Ἀλκινόοιο κίον, καὶ δαῖτ' ἀλέγυνον.
Τοῖσι δὲ βοῦν ἱέρευσ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο
Ζηνὶ κελαινεφέϊ Κρονίδῃ, ὃς πᾶσιν ἀνάσσει.
Μηρὰ δὲ κείαντες δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα
Τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς
Δημόδοκος, λαοῖσι τετιμένος· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Πολλὰ πρὸς ἠέλιον κεφαλὴν τρέπε παμφανόωντα,
Δῦναι ἐπειγόμενος· δὴ γὰρ μενέαινε νέεσθαι.
Ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ δόρποιο λιλαίεται, ᾧτε πανῆμαρ
Νειὸν ἀνέλκητον βόε οἴνοπε πηκτὸν ἄροτρον,

Ad navem deindè properabant, ferebantque viros-honestans æs:
Et hæc quidem benè deposuit sacra vis Alcinöi,
Ipse profectus per navem, sub transtris, ne aliquem sociorum
Læderent impellentium, quandò incumberent remis.
Illi autem ad Alcinöi-*domum* iverunt, et convivium curabant.
Horum autem gratiâ bovem mactavit sacra vis Alcinöi
Jovi atrarum-nubium-coactori Saturnio, qui omnibus imperat.
Femoribus autem assâtis, celebrabant lautum convivium
Oblectantes-*sese:* inter ipsos verò canebat divinus cantor
Demodocus, populis honoratus: at Ulysses
Sæpè ad Solem caput vertebat splendentem,
Ut-occideret expetens; jamdudùm enim cupiebat reverti.
Sicut autem cùm vir cœnam concupiscit, cui toto-die
Per novale traxerunt boves nigri compactile aratrum;

Ver. 19. Νῆ' ἄρ' ἐπεσσεύοντο.] *Al.* Νῆα ῥ' ἐπεσσεύοντο, et Νῆαδ' ἐπεσσεύοντο.

Ibid. —— εὐήνορα χαλκόν.] De voce εὐήνορα, mirè *Plutarchus:* Καὶ τοὺς γε διατρίβοντας ἐν τοῖς χαλκωρυχίοις ἱστοροῦσιν ὠφελεῖσθαι τὰ ὄμματα, καὶ βλεφαρίδας ἐκφύειν τοὺς ἀποβεβληκότας. Ἡ γὰρ ἀπιοῦσα τῆς χαλκίτιδος ἄχνη, καὶ πίπτουσα τοῖς βλεφάροις ἀδήλως, ἀναστέλλει τὰ ῥεύματα, καὶ περιστύφει τὸ δάκρυον. Διὸ καὶ φασὶν "εὐήνορα" καὶ "νώροπα" χαλκὸν ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ προσαγορεύεσθαι. *Symposiac. lib.* III. *Probl.* 10. *sub fine.* Quæ Latinè sic vertit *Macrobius;* "Qui in metallo æris morantur, semper oculorum sanitate pollent; et quibus antè palpebræ nudatæ fuerant, illic convestiuntur. Aura enim quæ ex ære procedit, in oculos incidens, haurit et exsiccat quod malè influit. Undè et Homerus modò εὐήνορα, modò νώροπα χαλκὸν, has causas secutus, appellat." *Saturnal. lib.* VII. *cap.* 16.

Ver. 21. —— ὑπὸ ζυγὰ.] Ὑπὸ τὰς καθέδρας τῶν ἐρετῶν. *Schol.*

Ver. 25. —— ὃς πᾶσιν ἀνάσσει.]

—— qui res hominumque Deûmque
Æternis regis imperiis ——. *Æn.* I. 229.
—— rerum cui summa potestas.
X. 100.

Ver. 26. —— κείαντες.] *Al.* κήαντες.]

Ver. 29. Πολλὰ πρὸς ἠέλιον κεφαλὴν τρέπε.]

Illi ad surgentem conversi lumina Solem.
Æn. XII. 172.

Ibid. —— τρέπε.] *Al.* τρέπε. Minùs rectè. Vide ad *Il.* ν'. 84.

Ver. 30. Δῦναι ἐπειγόμενος.] Fuerunt, notante *Merico Casaubono,* qui hoc interpretarentur, "*Conscendere navim properans.*" Ipse autem, "Quanto elegantius," inquit, "ut δῦναι in propriâ significatione de occasu Solis accipiamus? *De nuperâ Homeri Edit. Dissertat.* I. Atque hanc veram esse interpretationem liquet ex sequentibus *ver.* 33. 35. Priori autem sensu vox δῦναι (ut opinor) accipi non potest.

Ver. 32. —— ἀνέλκητον.] *Al.* ἀν' ἕλκητον.

Digitized by Google

Ἀσπασίως δ' ἄρα τῷ κατέδυ φάος ἠελίοιο,
Δόρπον ἐποίχεσθαι, βλάβεται δέ τε γούνατ' ἰόντι·
Ὡς Ὀδυσῆ' ἀσπαστὸν ἔδυ φάος ἠελίοιο.
Αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα,
Ἀλκινόῳ δὲ μάλιστα πιφαυσκόμενος φάτο μῦθον·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Πέμπετέ με σπείσαντες ἀπήμονα· χαίρετε δ' αὐτοί·
Ἤδη γὰρ τετέλεσται, ἅ μοι φίλος ἤθελε θυμὸς,
Πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τά μοι θεοὶ οὐρανίωνες
Ὄλβια ποιήσειαν· ἀμύμονα δ' οἴκοι ἄκοιτιν
Νοστήσας εὕροιμι, σὺν ἀρτεμέεσσι φίλοισιν.
Ὑμεῖς δ' αὖθι μένοντες ἐϋφραίνοιτε γυναῖκας
Κουριδίας, καὶ τέκνα· θεοὶ δ' ἀρετὴν ὀπάσειαν
Παντοίην· καὶ μήτι κακὸν μεταδήμιον εἴη.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον, ἠδ' ἐκέλευον
Πεμπέμεναι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
Καὶ τότε κήρυκα προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
Ποντόνοε, κρητῆρα κερασσάμενος, μέθυ νεῖμον
Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον· ὄφρ' εὐξάμενοι Διῒ πατρὶ,

Optatò autem huic occidit lumen Solis,
Ad-cœnam ut-eat; affliguntur verò genua eunti:
Sic Ulyssi gratum occidit lumen Solis.
Statim autem inter Phæaces remigii-studiosos locutus est,
Alcinöo autem maximè orationem-dirigens dixit sermonem;
" Alcinöe rex, omnium clarissime populorum,
" Mittite me, postquam-libaveritis, illæsum; Valete autem ipsi;
" Jam enim perfecta-sunt, quæ mihi charus volebat animus,
" Deductio et chara dona, quæ mihi Dii cœlestes
" Fortunata faciant: eximiam autem domi uxorem
" Reversus inveniam, cum incolumibus amicis.
" Vos autem hîc manentes oblectetis uxores
" Quas-virgines-duxistis, et liberos; Dii verò virtutem dent
" Omnigenam; et nè quod malum publicum sit."
Sic dixit: illi verò omnes collaudabant, et jubebant
Dimitti hospitem, quòd decentèr locutus esset.
Atque tum præconem allocuta est vis Alcinöi;
" Pontonöe, cratere mixto, merum distribue
" Omnibus in domo; ut precati Jovem patrem,

Ver. 44. —— *γυναῖκας Κουριδίας.*] Τὰς ἐκ παρθενίας γεγαμημένας. *Schol.*

Cui pater intactam dederat, primisque jugârat
Ominibus ——————. *Æn.* I. 345.

Ver. 45. —— ἀρετὴν ὀπάσειαν Παντοίην.] Ἀρετὴν δὲ παντοίαν τὴν εὐδαιμονίαν λέγει. *Eustath.*

Ver. 46. —— μήτι κακὸν μεταδήμιον εἴη.] Sic apud *Terentium*;

Haud citò mali quid ortum ex hoc sit publicè. *Adelph. Act.* III. *Scen.* iii. 89.

Ver. 51. —— *μέγαρον· ὄφρ'.*] *Barnesius*, haud ignarus quâ ratione ultima vocis *μέγαρον* producatur, malè tamen annotat; "Potest *Iambus* ferri in *Tertio* loco, ut mox "in *Quarto*, *ver.* 136. Χαλκόν τε, χρυσόν "τε ἅλις, ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν." Id quod in hujusmodi carmine ferri (ut opinor) non potest. Vide ad *Il.* ά. 51.

Digitized by Google

Τὸν ξεῖνον πέμπωμεν ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς φάτο· Ποντόνοος δὲ μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα·
Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπισταδόν· οἱ δὲ θεοῖσιν
Ἔσπεισαν μακάρεσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Αὐτόθεν ἐξ ἑδρέων· ἀνὰ δ' ἵστατο δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ἀρήτῃ δ' ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἀμφικύπελλον,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρέ μοι, ὦ βασίλεια, διαμπερὲς, εἰσόκε γῆρας
Ἔλθῃ, καὶ θάνατος, τά τ' ἐπ' ἀνθρώποισι πέλονται.
Αὐτὰρ ἐγὼ νέομαι· σὺ δὲ τέρπεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ,
Παισί τε, καὶ λαοῖσι, καὶ Ἀλκινόῳ βασιλῆϊ.
Ὣς εἰπὼν, ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσετο δῖος Ὀδυσσεύς.
Τῷ δ' ἅμα κήρυκα προΐει μένος Ἀλκινόοιο,
Ἡγεῖσθαι ἐπὶ νῆα θοὴν, καὶ θῖνα θαλάσσης·
Ἀρήτη δ' ἄρα οἱ δμωὰς ἅμ' ἔπεμπε γυναῖκας·
Τὴν μὲν, φᾶρος ἔχουσαν ἐΰπλυνὲς, ἠδὲ χιτῶνα,

" Hospitem dimittamus suam in pátriam terram."
Sic dixit: Pontonöus verò dulce vinum miscebat;
Distribuit deindè omnibus astando: illi autem Diis
Libârunt beatis, qui cœlum latum habitant,
Indidem ex sedibus: surrexit verò nobilis Ulysses,
Aretæque in manibus posuit poculum rotundum,
Et ipsam affatus verba alata dixit:
" Vale mihi, ô regina, in-perpetuum; donec senectus
" Venerit, et mors, quæ utique hominibus accidunt.
" At ego proficiscor; tu autem delectare hâc in domo,
" Liberisque, et populis, et Alcinöo rege."
Sic fatus, super limen ibat nobilis Ulysses.
Unà autem cum eo præconem præmisit vis Alcinöi,
Ut-duceret ad navem velocem, et littus maris:
Arete autem cum-eo famulas simul misit mulieres;
Alteram quidem chlamydem habentem benè-lotam, et tunicam,

Ver. 54. —— ἐπισταδὸν.] *Scholiastes* explicat ἐπισταμένως. At rectiùs *Etymolog. Magn.* (notante *Barnesio*), ἐφιστάμενος ἑκάστῳ.

Ver. 56. —— ἐξ ἑδρέων.] *Al.* ἐξ ἑδίων· Uti *Il.* ά. 534. 581.

Ver. 57. Ἀρήτῃ δ' ἐν χερσὶ τίθει δέπας.] Κυρίως ἐςὶ τῦτο [προπίνειν], τὸ ἑτέρῳ πρὸ ἑαυτῦ δῦναι πιεῖν. Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ παρὰ τῷ Ὁμήρῳ τῇ " Ἀρήτῃ δ' ἐν χερσὶ τίθει δέπας " ἀμφικύπελλον" ——. Πληροῦντες γὰρ προέπινον ἀλλήλοις μετὰ προσαγορεύσεως. *Athenæus, lib.* XI. *cap.* 14.

Primaque libato, summo tenus attigit ore
Tum Bitiæ dedit ——. *Æn.* I. 737.

Ibid. —— χερσὶ.] *Al.* χειρὶ.
Ibid. — ἀμφικύπελλον.] Vide ad *Il.* ά. 584.

Ver. 59. —— εἰσόκε γῆρας Ἔλθῃ, καὶ θάνατος, τά τ' ἐπ' ἀνθρώποισι πέλονται.]

Οὐδ' ἂν ἄποινα διδὺς θάνατον φύγοι, ὐδὲ βαρείας
Νύσυς, ὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.
Theogn. Gnom. ver. 727.

—— subeunt morbi, tristisque senectus,
Et labor; et duræ rapit inclementia mortis. *Virgil. Georgic.* III. 66.

Vide ad *Il.* μ'. 322.

Ver. 61. —— τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ.] *Al.* τῷδ' ἐνὶ χώρῳ.

Ver. 63. et 75. —— ἐβήσετο.] *Al.* ἐβήσατο.

Ver. 66. —— ἔπεμπε γυναῖκας.] *Al.* ἔπεμπε νέεσθαι.

Ver. 67. —— ἐΰπλυνὲς.] Vide ad *Il.* χ'. 153. 155.

Digitized by Google

Τὴν δ' ἑτέρην, χηλὸν πυκινὴν ἅμ' ἔπεμπε κομίζειν·
Ἡ δ' ἄλλη σῖτόν τ' ἔφερεν καὶ οἶνον ἐρυθρόν.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον, ἠδὲ θάλασσαν,
Αἶψα τά γ' ἐν νηῒ γλαφυρῇ πομπῆες ἀγαυοὶ
Δεξάμενοι κατέθεντο, πόσιν καὶ βρῶσιν ἅπασαν·
Κὰδ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ στόρεσαν ῥῆγός τε, λίνον τε,
Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν γλαφυρῆς, (ἵνα νήγρετον εὕδοι,)
Πρύμνης· ἂν δὲ καὶ αὐτὸς ἐβήσετο, καὶ κατέλεκτο
Σιγῇ· τοὶ δὲ κάθιζον ἐπὶ κληῗσιν ἕκαστος
Κόσμῳ· πεῖσμα δ' ἔλυσαν ἀπὸ τρητοῖο λίθοιο·
Ἔνθ' οἱ ἀνακλινθέντες ἀνεῤῥίπτουν ἅλα πηδῷ·
Καὶ τῷ νήδυμος ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε,
Νήγρετος, ἥδιστος, θανάτῳ ἄγχιστα ἐοικώς.
Ἡ δ', ὥστ' ἐν πεδίῳ τετράοροι ἄρσενες ἵπποι,

Alteram autem, arcam benè-munitam unà misit ut-portaret:
Alia verò panemque ferebat et vinum rubrum.
At postquam ad navem pervenissent et mare,
Statim hæc in navi cavâ comites eximii
Accepta deposuerunt, potum et cibum omnem:
At Ulyssi straverunt stragulamque, linteumque,
Navis in tabulatis cavæ, (ut tranquillè dormiret,)
In puppi: conscendit autem et ipse, et decubuit
Silentio: illi autem sedebant in transtris unusquisque
Ordine; funemque solverunt à perforato lapide:
Ibi illi reclinati torquebant mare remo:
Et huic suavis somnus in palpebris incidit,
Altus, jucundissimus, morti proximè similis.
Illa autem, sicut in campo quadrijuges masculi equi,

Ver. 68. —— ἴπτιμοι.] *Al.* ὄπιασσι. Atque ita in duobus MSS. scriptum reperit vir eruditus *Tho. Bentleius.* Quæ fortè et potior lectio, quia præcesserat vox ἴπτιμοι suprà *ver.* 66.

Ver. 74. Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν.] Ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων. *Schol.*

Ibid. —— εὕδοι.] Apud *Eustathium* in commentario, εὕδῃ.

Ver. 75. —— κατέλεκτο.] Vide ad *Il.* β'. 515.

Ver. 76. —— ἕκαστος.] *Eustathius* in commentario citat, ἕκαστοι· Atque ita habent MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati.

Ver. 77. —— πεῖσμα.] Τὸ ἀπόγειον σχοινίον. *Schol.*

Ibid. —— ἀπὸ τρητοῖο λίθοιο.] Εἰώθασιν ἐπὶ τῶν λιμένων τρυπᾷν τοὺς λίθους. *Schol.*

Ver. 79. Καὶ τῷ νήδυμος ὕπνος.] Vide infrà ad *ver.* 119.

Ver. 80. Νήγρετος.] Οὐχ ὡς ἀνέγερτος δηλαδὴ, ἀλλ' ὡς δυσέγερτος. *Eustath.*

Ibid. —— θανάτῳ ἄγχιστα ἐοικώς.]

Dulcis et alta quies, placidæque simillima morti. *Æn.* VI. 522.

—— consanguineus Lethi sopor ——. *Ibid.* 278.

—— quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago. *Ov. Amor. lib.* II. *Eleg.* ix. 41.

Sic apud *Ciceronem;* "Videtis nihil esse "morti tam simile quàm somnum." *De Senectute, haud longè à fine.* Ὁ δὲ Σωκράτης παραπλήσιον ἔλεγεν εἶναι τὸν θάνατον ἤτοι τῷ βαθυτάτῳ ὕπνῳ — μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ὅμηρος ἐπ' αὐτοῦ, λέγων· "Νήγρετος, ἥδιστος, θανάτῳ ἄγ-"χιστα ἐοικώς." Ἀλλαχοῦ δὲ καὶ ταῦτα λέγει, [*Iliad.* ξ. 231.] "Ἔνθ' ὕπνῳ ξύμβλητο κα-"σιγνήτῳ θανάτοιο." Καὶ, [*Iliad.* π'. 672. 682.] "Ὕπνῳ καὶ θανάτῳ, διδυμάοσιν" ὄψει τὴν ὁμοιότητα αὐτῶν δηλῶν. *Plutarch. de Consolat. ad Apollonium.*

Ver. 81. —— ὥστ' ἐν πεδίῳ τετράοροι.]

— cùm præcipiti certamine campum
Corripuere, ruuntque effusi carcere currus ——.

Digitized by Google

Πάντες ἅμ' ὁρμηθέντες ὑπὸ πληγῆσιν ἱμάσθλης,
Ὑψόσ' ἀειρόμενοι, ῥίμφα πρήσσουσι κέλευθον·
Ὣς ἄρα τῆς πρύμνη μὲν ἀείρετο, κῦμα δ' ὄπισθε
Πορφύρεον μέγα θῦε πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.
Ἡ δὲ μάλ' ἀσφαλέως θέεν ἔμπεδον· οὐδέ κεν ἴρηξ
Κίρκος ὁμαρτήσειεν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν·
Ὣς ἡ ῥίμφα θέουσα θαλάσσης κύματ' ἔταμνεν,
Ἄνδρα φέρουσα, θεοῖς ἐναλίγκια μήδε' ἔχοντα·
Ὃς πρὶν μὲν μάλα πολλὰ πάθ' ἄλγεα ὃν κατὰ θυμὸν,
Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων·
Δὴ τότε γ' ἀτρέμας εὗδε, λελασμένος ὅσσ' ἐπεπόνθει.

Omnes simul incitati à verberibus scuticæ,
Altè elevati, celeritèr conficiunt viam:
Sic sanè hujus puppis quidem tollebatur; fluctus autem pòne
Niger ingens ruebat sonori maris.
Hæc autem valdè tutè currebat firmitèr: neque accipiter
Circus assecutus fuisset, pernicissimus volucrum:
Sic illa celeritèr currens maris fluctus secabat,
Virum ferens, diis paria consilia habentem:
Qui anteà quidem multos passus erat dolores suo in animo,
Virorumque bella, sævosque fluctus transiens;
At tunc placidè dormiebat, oblitus quot passus fuerat.

——— illi instant verbere torto,
Et proni dant lora; volat vi fervidus axis:
Jamque humiles, jamque elati sublimè videntur
Aëra per vacuum ferri, atque assurgere in auras.
Virgil. Georgic. III. 103.

Non tam præcipites bijugo certamine campum
Corripuere, ruuntque effusi carcere currus:
Nec sic immissis aurigæ undantia lora
Concussere jugis, pronique in verbera pendent.
Æn. V. 144.

Quem posteriorem locum *Macrobius* inter eos citans, in quibus *Virgilium Homero* superiorem contendit; "Graius poëta," inquit, "equorum tantùm meminit flagro animante currentium; licèt dici non possit elegantiùs, quàm quod adjecit, ὑψόσ' ἀειρόμενοι· quo expressit, quantum natura dare poterat, impetum cursus. Verùm Maro et currus de carcere ruentes, et campos corripiendo præcipites mirâ celeritate descripsit; et, accepto brevi semine de Homerico flagro, pinxit aurigas concutientes lora undantia, et pronos in verbera pendentes; nec ullam quadrigarum partem intactam reliquit, ut esset illa certaminis plena descriptio." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 11.

Ibid. ——— τετράοροι.] Οἱ τέσσαρες ὁμοῦ συνεζευγμένοι. *Eustath.* *Al.* τετράορες.

Ver. 84. Ὣς ἄρα τῆς πρύμνη.] Εὖ κέχρηται τῇ παραβολῇ· ὥσπερ γὰρ ἵπποι τρέχοντες ἐκ τῶν ὀπισθίων μερῶν διεγείρονται, οὕτω καὶ ἡ ναῦς ἐλαυνομένη ἐκ τῆς πρύμνης κουφίζεται. *Schol.* ad *ver.* 81.

Ver. 85. ——— θῦε.] *Al.* θῦνε.

Ver. 86. ——— ἴρηξ.] Vide suprà ad ί. 66. *Al.* ἵρηξ.

Ver. 88. ——— κύματ' ἔταμνεν.] Sic apud *Virgilium*;

——— secat æquora ———. *Æn.* X. 166.

Cæterùm *Eustathius* in commentario legit, κῦμα τ' ἔταμνεν. Malè.

Ibid. ——— ἔταμνεν.] *Al.* ἔτεμνεν.

Ver. 90. Ὃς πρὶν μὲν μάλα πολλὰ πάθ'.] Vide suprà ad ά. 1. 3.

Ver. 91. Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων.] Ἐν δὲ τῷ, "Ἀνδρῶν πολέμους," νοητέον ἰδικήν τινα μετοχήν· οἷον, ἀνύων, ἢ τολυπεύων, ἢ τὶ τοιοῦτον. Τὸ γὰρ "πείρων" οὐχ ἁρμόττει ἐπὶ ἁπλῶς πολέμου. Καὶ ἐστὶν ὅμοιον τῷ, "Σῖτον καὶ οἶνον ἔδων." *Eustath.* Vide ad *Il.* ά. 8.

Ver. 92. ——— εὗδε, λελασμένος ὅσσ' ἐπεπόνθει.] Sic infrà ύ. 85.

— ὕπνος ἔχησιν· ὁ γάρ τ' ἐπέλησεν ἁπάντων
Ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν ———.

Ibid. et *ver.* 126. ——— λελασμένος ——— λήθετ'.] Vide suprà ad λ'. 101.

Digitized by Google

Εὖτ' ἀστὴρ ὑπερέσχε φαάντατος, ὅς τε μάλιστα
Ἔρχεται ἀγγέλλων φάος Ἠοῦς ἠριγενείης·
Τῆμος δὴ νήσῳ προσεπίλνατο ποντοπόρος νηῦς.
  Φόρκυνος δέ τις ἐστὶ λιμὴν, ἁλίοιο γέροντος,
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης· δύο δὲ προβλῆτες ἐν αὐτῷ
Ἀκταὶ ἀποῤῥῶγες, λιμένος ποτιπεπτηυῖαι·
Αἵτ' ἀνέμων σκεπόωσι δυσαήων μέγα κῦμα
Ἔκτοθεν· ἔντοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῖο μένουσι
Νῆες ἐΰσσελμοι, ὅταν ὅρμου μέτρον ἵκωνται.
Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη·
Ἀγχόθι δ' αὐτῆς, ἄντρον ἐπήρατον, ἠεροειδὲς,
Ἱρὸν νυμφάων, αἳ Νηϊάδες καλέονται.
Ἐν δὲ κρητῆρές τε καὶ ἀμφιφορῆες ἔασι

Quandò stella super-institit lucidissima, quæ scilicet maximè
Venit nuncians lumen Auroræ manè-genitæ;
Tum demùm insulæ applicabatur pontum-transiens navis.
Phorcynis autem quidam est portus, marini senis,
In agro Ithacæ; duo verò projecta in ipso
Littora abrupta, in portum vergentia:
Quæ utique à-ventis defendunt raucis magnum fluctum
Extrà; intùs verò sine vinculo manent
Naves benè-tabulatæ, cùm portûs spatium intraverint.
At in vertice portûs patulis-ramis oliva;
Prope autem ipsam, antrum amoenum, obscurum,
Sacrum Nympharum, quæ Naïades vocantur.
Intùs verò crateresque et amphoræ erant

Ver. 93. Εὖτ' ἀστὴρ ὑπερέσχε φαάντατος.] Ἕσπερος, ὃς κάλλιστος ἐν οὐρανῷ ἵσταται ἀστὴρ. *Iliad.* χ'. 318.

Qualis ubi Oceani perfusus Lucifer undâ,
Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,
Extulit os sacrum cœlo ———. *Æn.* VIII. 589.

Ver. 96. Φόρκυνος δέ τις ἐστὶ λιμήν.] Λιμὴν Ἰθάκης, ἐφ' ᾧ λιμένι Φόρκυνος ἐστὶ ἱερὸν τοῦ θαλασσίου δαίμονος. *Schol.*

Est in secessu longo locus: insula portum
Efficit objectu laterum; quibus omnis ab alto
Frangitur, inque sinus scindit sese unda reductos.
Hinc atque hinc vastæ rupes ———. *Æn.* I. 159.

Ver. 97. —— προβλῆτες —— Ἀκταί.]

——— projectaque saxa Pachyni. *Æn.* III. 699.

Ver. 98. —— λιμένος ποτιπεπτηυῖαι.] Προσπεπτωκυῖαι πρὸ τοῦ λιμένος, καὶ εἰς σκέπην οὖσαι τῶν ἀνέμων. *Eustath.*

Ver. 100. —— ἔντοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῖο μένουσι Νῆες] Apud *Eustathium* in commentario, ἔντοσθεν δὲ τ' ἄνευ. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

——— hîc fessas non vincula naves
Ulla tenent; unco non alligat anchora morsu. *Æn.* I. 168.

Ver. 101. —— ὅταν ὅρμου μέτρον ἵκωνται.] Ὅταν πρὸς τὸ ὁρμισθῆναι ἀφίκωνται τὸ μέτρον, ἢ τὸ ἀναπλῆρες τῆς καταγωγῆς. *Schol.*

Ver. 103. Ἀγχόθι δ' αὐτῆς, ἄντρον ἐπήρατον, ἠεροειδὲς, Ἱρὸν νυμφάων.]

Fronte sub adversâ, scopulis pendentibus, antrum:
Intùs aquæ dulces, vivoque sedilia saxo;
Nympharum domus ——. *Æn.* I. 166.

Ἐν τε τῇ Ἰθάκῃ οὐδὲν ἐστὶν ἄντρον τοιοῦτον, οὐδὲ Νυμφαῖον, οἷον φησὶν Ὅμηρος. Βέλτιον δὲ αἰτιᾶσθαι μεταβολὴν, ἢ ἄγνοιαν, ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τὸ μυθῶδες. *Strabo, Geograph. lib.* I. Cæterùm allegoricè explicatur hic locus apud *Porphyrium*, περὶ Νυμφῶν ἄντρου.

Ver. 104. Ἱρὸν.] *Al.* Ἱερὸν Quod eodem modo pronuntiandum.

Ibid. —— Νηϊάδες.] Ἀπὸ τοῦ Νηΐου ὄρους· ἢ Ναΐδες, νύμφαι εἰσὶ τῶν ὑδάτων. *Schol.*

Digitized by Google

Λάϊνοι· ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσουσι μέλισσαι.
Ἐν δ' ἱστοὶ λίθεοι περιμήκεες, ἔνθα τε Νύμφαι
Φάρε' ὑφαίνουσιν ἁλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι.
Ἐν δ' ὕδατ' ἀενάοντα· δύω δέ τε οἱ θύραι εἰσίν·
Αἱ μὲν πρὸς Βορέαο, καταιβαταὶ ἀνθρώποισιν,
Αἱ δ' αὖ πρὸς Νότου, εἰσὶ θεώτεραι· οὐδέ τι κείνῃ
Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν.
Ἔνθ' οἵγ' εἰσέλασαν, πρὶν εἰδότες· ἡ μὲν ἔπειτα
Ἠπείρῳ ἐπέκελσεν, ὅσον τ' ἐπὶ ἥμισυ πάσης,
Σπερχομένη· τοίων γὰρ ἐπείγετο χέρσ' ἐρετάων.
Οἱ δ' ἐκ νηὸς βάντες ἐϋζύγου ἤπειρονδε,
Πρῶτον Ὀδυσσῆα γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἄειραν,
Αὐτῷ σύν τε λίνῳ, καὶ ῥήγεϊ σιγαλόεντι,
Κὰδ δ' ἄρ' ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν, δεδμημένον ὕπνῳ·

Lapidæ; ibi verò prætereà mellificant apes.
Intùs porrò juga lapidea prælonga; ibique Nymphae
Pallia texunt purpurea, mirabile visu.
Intùs quoque aquae perpetuò-fluentes: duae autem ei januae sunt;
Hae quidem ad Boream, permeabiles hominibus:
Illae autem contrà ad Notum, sunt diviniores; neque omninò illàc
Homines intrant; sed immortalium via est.
Hùc illi *navem* adegerunt, *loco* priùs cognito: ea quidem posteà
Terræ appulsa est, quantum ad dimidium totius,
Concitata; talium enim impellebatur manibus remigum.
Illi autem ex navi egressi bonis-transtris-instructâ in terram,
Primùm Ulyssem cavâ ex nave sustulerunt,
Ipso cumque linteo, et stragulâ splendidâ;
Atque in arenâ deposuerunt, oppressum somno

Ver. 106. —— ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσουσι μέλισσαι.] Ἀποτίθενται τὴν βόσιν, ὅ ἐςὶ τὸ μέλι· οἷον θησαυρίζουσι τὰ κηρία καὶ νεοττοτροφοῦσι. *Schol. Al.* τιθαιβόσσουσι.

Ver. 107. Ἐν δ' ἱςοὶ λίθεοι.] Οἱ δὲ λίθεοι ἱςοὶ πιθανῶς νοεῖσθαι ὀφείλουσιν. Οὐ γὰρ ὕφασμα δηλοῦσιν, ἀλλὰ ὑφαντικὰ ὄργανα, τὸ ἐκ λίθων δηλαδὴ ἀντίον, ἐν ᾧ τυλίσσεται τὸ ὑφαινόμενον· καὶ τοὺς ἱςόποδας· καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς. *Eustath.*

Ibid. —— ἔνθα τε.] *Al.* ἔνθα δέ.

Ver. 109. —— ἀενάοντα.] *Al.* αἰενάοντα.

Ver. 110. —— καταιβαταὶ ἀνθρώποισιν.] Βάσιμοι, δι' ὧν κατάβασις ἐςὶν ἀνθρώποις. *Schol.* Cæterùm quâ ratione ex βαίνω fit καταιβᾶτὸς, vide ad *Il.* ζ'. 434.

Ver. 113. —— πρὶν εἰδότες.] Ὅτι πάνυ πιθανῶς ἐνταῦθα ἐῤῥέθη τὸ "πρὶν εἰδότες" ἵνα εἰκοτολογηθῇ, τὸ ἐν νυκτὶ τολμῆσαι τοὺς Φαίακας ἐπεῖξαι κατὰ τῆς χέρσου κώπαις ὅλαις τὴν νῆα· ὅπερ οὐκ ἂν ἐποίησαν οὔσης νυκτὸς, εἰ μὴ ἀκριβῶς ᾔδεισαν. *Eustath.* Rectè, ut videtur. Caeterùm *Dionysius Halicarnassensis* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. istud πρὶν εἰδότες interpretatur πρὶν εἰδέναι. Quem et (ut opinor) secutus *Barnesius* vertit, "*Prius quam scirent.*"

Ver. 115. —— τοίων. Apud *Eustathium* τοῖον.

Ver. 119. Κὰδ δ' ἄρ' ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν, δεδμημένον ὕπνῳ.] Οὐ διανίςασαν αὐτὸν, παρὰ τοῦ μὴ δοκεῖν χάριν τῆς παραπομπῆς ἀπαιτεῖν· ἢ ἵνα μὴ κατασχεθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ· ἢ οὕτως οἰκονόμησεν διὰ τὸ ἑξῆς· ἀνήρητο γὰρ ὑπὸ τῶν μνηςήρων, φανερῶς κατιών. *Schol.* Ἔνιοι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν, εἰ μὲν ἀληθῶς ἐγίνετο καθεύδοντος, ψέγουσι, καὶ Τυῤῥηνοὺς ἱςορίαν τινὰ φασὶ διαφυλάττειν, ὡς ὑπνώδους φύσει τοῦ Ὀδυσσέως γενομένου, καὶ δυσεντεύκτου διὰ τοῦτο πολλοῖς ὄντος. Εἰ δ' οὐκ ἦν ἀληθὴς ὁ ὕπνος, ἀλλ' αἰδούμενος μὲν ἀποπέμψαι τοὺς Φαίακας ἄνευ ξενίων καὶ φιλοφροσύνης, μὴ δυνάμενος δὲ τοὺς ἐχθροὺς λαθεῖν, ἐκείνων συμπαρόντων, ἐχρήσατο τῆς ἀπορίας παρακαλύμματι, κοιμωμένῳ ποιήσας ὅμοιον ἑαυτόν· ἀποδέχονται. *Plutarch. de audiendis Poetis.* Caeterùm non malè *Aristoteles*; Καὶ τὰ

Digitized by Google

Ἐκ δὲ κτήματ᾽ ἄειραν, ἅ οἱ Φαίηκες ἀγαυοὶ
Ὤπασαν οἴκαδ᾽ ἰόντι, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.
Καὶ τὰ μὲν οὖν παρὰ πυθμέν᾽ ἐλαίης ἀθρόα θῆκαν
Ἐκτὸς ὁδοῦ, μή πού τις ὁδιτάων ἀνθρώπων,
Πρίν γ᾽ Ὀδυσῆ᾽ ἔγρεσθαι, ἐπελθὼν δηλήσαιτο.
Αὐτοὶ δ᾽ αὖτ᾽ οἶκονδε πάλιν κίον· οὐδ᾽ Ἐνοσίχθων
Λήθετ᾽ ἀπειλάων, τὰς ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ
Πρῶτον ἐπηπείλησε· Διὸς δ᾽ ἐξείρετο βουλήν·
Ζεῦ πάτερ, οὐκέτ᾽ ἔγωγε μετ᾽ ἀθανάτοισι Θεοῖσι
Τιμήεις ἔσομαι, ὅτε με βροτοὶ οὔτι τίουσι
Φαίηκες, τοί πέρ τοι ἐμῆς ἔξεισι γενέθλης.
Καὶ γὰρ νῦν Ὀδυσῆα φάμην κακὰ πολλὰ παθόντα
Οἴκαδ᾽ ἐλεύσεσθαι· νόστον δέ οἱ οὔποτ᾽ ἀπηύρων
Πάγχυ, ἐπεὶ σὺ πρῶτον ὑπέσχεο, καὶ κατένευσας.
Οἱ δ᾽ εὕδοντ᾽ ἐν νηῒ θοῇ ἐπὶ πόντον ἄγοντες
Κάτθεσαν εἰν Ἰθάκῃ, ἔδοσαν δέ οἱ ἄσπετα δῶρα,
Χαλκόν τε, χρυσόν τε ἅλις, ἐσθῆτά θ᾽ ὑφαντήν,

Extulerunt autem bona, quæ ei Phæaces illustres
Dederant domum eunti, propter magnanimam Minervam.
Et ea quidem dein ad imum olivæ conserta posuerunt
Extra viam; nè fortè aliquis viatorum hominum,
Antequam Ulysses expergisceretur, aggressus violaret.
Ipsi verò contrà domum redibant: neque Neptunus
Obliviscebatur minarum, quas deo-pari Ulyssi
Primùm minatus erat: Jovis autem rogabat consilium;
" Jupiter pater, haud ampliùs ego inter immortales Deos
" Honoratus ero, quum me mortales minimè honorant
" Phæaces, qui sanè à meâ oriundi-sunt stirpe.
" Etenim nunc Ulyssem putabam mala multa passum
" Domum venturum; reditum verò illi nunquam auferebam
" Omninò, quoniam tu primùm promisisti, et annuisti.
" Hi autem dormientem in navi veloci super pontum vehentes
" Deposuerunt in Ithacâ, dederuntque ei immensa dona,
" Æsque, aurumque abundè, vestemque textilem,

ἐν Ὀδυσσείᾳ ἄλογα τὰ περὶ τὴν ἔκθεσιν, ὡς οὐκ ἂν ἦν ἀνεκτὰ, δῆλον ἂν γίνοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσει. Νῦν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς ὁ Ποιητὴς ἐμφανίζει ἡδύνων τὸ ἄτοπον· τῇ δὲ λέξει δεῖ διαπονεῖν ἐν τοῖς ἀργοῖς μέρεσι καὶ μήτε ἠθικοῖς μήτε διανοητικοῖς. *Poetic. cap.* 24. *sub fine.*

Ibid. —— δεδμημένον ὕπνῳ.] Vide suprà ad *μ΄*. 281.

Ver. 121. —— διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.] Ἤγουν διὰ τὴν φρόνησιν, ἢ, χάριν, οἷα σοφὸς, ὑπὸ Φαιάκων εὐεργέτηται. *Eustath.*

Καὶ δέ σε Φαιήκεσσι φίλον πάντεσσιν ἔθηκα.
Infrà, ver. 302.

Ver. 123. —— μή πού τις.] *Al.* μή πώ τις, et μή πως τις.

Ver. 128. —— οὐκέτ᾽ ἔγωγε —— Τιμήεις ἔσομαι.]

—— et quisquam numen Junonis adoret
Prætereà, aut supplex aris imponat honorem! *Æn.* I. 48.

Ver. 130. —— πέρ τοι.] *Al.* πέρ τε.

Ibid. —— ἐμῆς ἔξεισι γενέθλης.] Ἐν ἤθει ταῦτα· ὁ γὰρ Φαίαξ Ποσειδῶνος καὶ Κορκύρας τῆς Ἀσωποῦ. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* edidit, ἐμῆς ἔξ εἰσὶ γενέθλης.

Ver. 132. —— ἀπηύρων.] *Al.* ἀπηῦρον.

Ver. 133. —— ἐπεὶ σὺ πρῶτον ὑπέσχεο.] Vide suprà ad *ά*. 77.

Ver. 135. —— ἄσπετα δῶρα.] *Al.* ἄγλαα δῶρα.

Digitized by Google

Πόλλ', ὅσ' ἂν οὐδέ ποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεὺς,
Εἴπερ ἀπήμων ἦλθε, λαχὼν ἀπὸ ληΐδος αἶσαν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ὢ πόποι, Ἐννοσίγαι' εὐρυσθενὲς, οἷον ἔειπες;
Οὔτι σ' ἀτιμάζουσι Θεοί· χαλεπὸν δέ κεν εἴη
Πρεσβύτατον καὶ ἄριστον ἀτιμίησιν ἰάλλειν.
Ἀνδρῶν δ' εἴπερ τίς τε βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων
Οὔτι τίει, σοὶ δ' ἐστὶ καί ἐξοπίσω τίσις αἰέν.
Ἕρξον, ὅπως ἐθέλεις, καί τοι φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Αἶψά κ' ἐγὼν ἔρξαιμι, Κελαινεφὲς, ὡς ἀγορεύεις·
Ἀλλὰ σὸν αἰεὶ θυμὸν ὀπίζομαι, ἠδ' ἀλεείνω.
Νῦν αὖ Φαιήκων ἐθέλω περικαλλέα νῆα
Ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
Ῥαῖσαι· ἵν' ἤδη σχῶνται, ἀπολλήξωσι δὲ πομπῆς
Ἀνθρώπων· μέγα δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ὦ πέπον, ὡς μὲν ἐμῷ θυμῷ δοκεῖ εἶναι ἄριστα,
Ὁππότε κεν δὴ πάντες ἐλαυνομένην προσίδωνται

" Multa, quot nunquam Trojâ extulisset Ulysses,
" Si incolumis venisset, sortitus de prædâ portionem."
Hunc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter;
" Papæ! Neptune latè-potens, quale dixisti?
" Nequaquam te despiciunt Dii; grave autem esset
" Antiquissimum et præstantissimum ignominiâ prosequi.
" Hominum autem si quis te viribus et robori *suo* obsequens
" Non honorat; tibi sanè est et posteà ultio semper.
" Fac, ut vis, et tibi gratum est animo."
Huic autem respondit deindè Neptunus terræ-quassator;
" Statim ego facerem, nubium-coactor, sicut dicis;
" Sed tuam semper iram observo, et fugito.
" Nunc verò Phæacum volo perpulchram navem
" Ex deductione reversam in nigro ponto
" Perdere; ut jam abstineant, desistantque à deductione
" Hominum; magnumque ipsis montem urbi obducere."
Hunc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter;
" O bone, sic quidem meo animo videtur esse optimum,
" Cùm jam omnis incitatam intueatur

Ver. 137. —— ἐξήρατ'.] *Barnesius* edidit ἐξ ἤρατ'.

Ver. 142. Πρεσβύτατον.] Ἐντιμότατον· ἀλλαχῦ γὰρ λέγει, [*Iliad.* ν'. 355.] " Ἀλλὰ " Ζεὺς πρότερος γεγόνει." *Schol.*

Ver. 143. —— τις τε.] *Al* τις σε.

Ibid. —— βίῃ ϗ κάρτεϊ εἴκων.] Νικώμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτῦ βίας, ϗ τῆς ἰσχύος· ὥστε διὰ τῦτο ἐξυβρίζειν. *Schol.* Vide ad *Il.* ί· 594.

Ver. 145. —— ὅπως ἐθέλεις, καί τοι φίλον ἔπλετο.] Ὅτι τὸ " ἐθέλεις," καὶ τὸ " φίλον ἔπλετο θυμῷ," ἐκ παραλλήλυ ταυτὸ δηλῦσιν. *Eustath.* Sed vide suprà ad λ'. 611. et ad *Il.* ό. 158.

Ver. 147. —— Κελαινεφὲς.] *Al.* διοτρεφὲς. Minùs rectè: Vide ad *Il.* ί· 534.

Ver. 151. —— ἀπολλήξωσι.] *Al.* ἀπολήξωσι. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 152. et 177. —— πόλει.] *Al.* πόλιν.

Ver. 155. —— προσίδωνται.] *Al.* προΐδωνται.

Digitized by Google

Λαοὶ ἀπὸ πτόλιος, θεῖναι λίθον ἐγγύθι γαίης
Νηῒ θοῇ ἴκελον, (ἵνα θαυμάσσωσιν ἅπαντες
Ἄνθρωποι·) μέγα δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.
  Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ᾽ ἄκουσε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
Βῆ ῥ᾽ ἴμεν ἐς Σχερίην, ὅθι Φαίηκες γεγάασιν·
Ἔνθ᾽ ἔμεν᾽· ἡ δὲ μάλα σχεδὸν ἤλυθε ποντοπόρος νηῦς
Ῥίμφα διωκομένη· τῆς δὲ σχεδὸν ἦλθ᾽ Ἐνοσίχθων,
Ὅς μιν λᾶαν ἔθηκε, καὶ ἐρρίζωσεν ἔνερθε,
Χειρὶ καταπρηνεῖ ἐλάσας· ὁ δὲ νόσφι βεβήκει.
  Οἱ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ᾽ ἀγόρευον
Φαίηκες δολιχήρετμοι ναυσίκλυτοι ἄνδρες·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
  Ὢ μοι, τίς δὴ νῆα θοὴν ἐπέδησ᾽ ἐνὶ πόντῳ,
Οἴκαδ᾽ ἐλαυνομένην; καὶ δὲ προὐφαίνετο πᾶσα.
  Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε· τὰ δ᾽ οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο.
Τοῖσιν δ᾽ Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
  Ὦ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ᾽ ἱκάνει

" Populus ab urbe, *tum eam* facere lapidem prope terram
" Navi veloci similem, (ut admirentur omnes
" Homines;) magnumque ipsis montem urbi obducere."
At postquam hoc audivisset Neptunus terræ-quassator,
Perrexit ire in Scheriam, ubi Phæaces sunt;
Illic manebat: at valdè propè venit pontum-transiens navis
Celeritèr impulsa: hanc autem propè venit Neptunus,
Qui ipsam lapidem reddidit, et radicari-fecit infernè,
Manu pronâ percussam; ipse autem discessit.
Ast inter se verba alata loquebantur
Phæaces longis-remis-utentes re-nauticâ-inclyti viri:
Sic autem aliquis dicebat intuitus in propinquum alium;
" Eheu, quis jam navem velocem ligavit in ponto,
" Domum-versus impulsam? et jam apparebat tota."
Sic utique quis dicebat: hæc autem non intellexerunt, quomodo facta-essent.
Inter hos verò Alcinoüs concionatus est, et dixit;
" Papæ! certè omninò jam me antiqua vaticinia assequuntur

Ver. 157. —— θαυμάσσωσιν.] Ita rectè *Barnesius*. *Vulgg.* θαυμάσωσιν. Vide ad *ver.* 184. *Al.* θαυμάζωσιν.

Ver. 158. —— ἀμφικαλύψαι.] *Al.* ἀμφικαλύψειν.

Ver. 161. —— ἴμεν᾽.] Ita editio *Wetsteniana*; et ita in commentario legit *Eustathius*: Quibuscum facit et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus. Optimè, ut videtur. *Barnesius* aliique habent ἔμεν, pro εἶναι.

Ver. 163. Ὅς μιν λᾶαν ἔθηκε.] Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὄψεως φαντασία ὡς εἰκὸς τὴν τῆς Φαιακικῆς νηὸς πλασθῆναι πεποίηκεν ἀπολίθωσιν. Φασὶ γὰρ λίθον ἐκεῖ που πρίεσπτον κείμενον ἐν θαλάσσῃ περὶ Κέρκυραν, νηὸς φαντασίαν πέμπειν καὶ δι᾽ αὐτὴν τὸν τοιοῦτον λόγον πλασθῆναι. *Eustath.*

Ver. 172. Ὦ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ᾽ ἱκάνει.] Sic apud *Euripidem*;

Αἶ αἶ, παλαιὸς χρησμὸς ἐκπεραίνεται.
Cyclops, *ver.* 692.

Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὰ ῥηθέντα θέσφατα ἐνταῦθα μὲν καιρίως κεῖται ἀναμνήσεως ἕνεκα παλαιοῦ γινομένου μαντεύματος διὰ τὴν ἀπολίθωσιν τῆς νηός· ἐν δὲ γε τῇ θ᾽ ῥαψῳδίᾳ ἐντεῦθεν μετάκειται οὐκ ὀρθῶς, καθὰ δοκεῖ τοῖς Παλαιοῖς. *Eustath.* Vide suprà ad θ′. 565.

Digitized by Google

Πατρὸς ἐμοῦ, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι
Ἡμῖν, οὕνεκα πομποὶ ἀπήμονες εἰμὲν ἁπάντων.
Φῆ ποτε Φαιήκων ἀνδρῶν περικαλλέα νῆα
Ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
Ῥαισέμεναι, μέγα δ' ἧμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.
Ὣς ἀγόρευ' ὁ γέρων· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα. πάντες·
Πομπῆς μὲν παύσασθε βροτῶν, ὅτε κέν τις ἵκηται
Ἡμέτερον προτὶ ἄστυ· Ποσειδάωνι δὲ ταύρους
Δώδεκα κεκριμένους ἱερεύσομεν, αἴκ' ἐλεήσῃ,
Μηδ' ἡμῖν περίμηκες ὄρος πόλει ἀμφικαλύψῃ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔδδεισαν, ἑτοιμάσσαντο δὲ ταύρους.
Ὣς οἱ μέν ῥ' εὔχοντο Ποσειδάωνι ἄνακτι
Δήμου Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ἑσταότες περὶ βωμόν· ὁ δ' ἔγρετο δῖος Ὀδυσσεύς,
Εὕδων ἐν γαίῃ πατρωΐῃ, οὐδέ μιν ἔγνω,

" Patris mei, qui dicebat Neptunum iratum esse
" Nobis, quoniam deductores tuti sumus omnium.
" Dixit aliquandò Phæacum virorum perpulchram navem
" Ex deductione reversam in nigro ponto
" Perditurum, magnumque nobis montem urbi obducturum.
" Sic prædicabat senex; hæc utique nunc omnia perficiuntur.
" Sed agite, sicut ego dixero, pareamus omnes:
" A-deductione quidem desistite mortalium, cùm aliquis venerit
" Nostram ad urbem; Neptuno autem tauros
" Duodecim electos sacrificabimus, si misereatur,
" Neque nobis ingentem montem urbi obducat."
Sic dixit: illi autem metuerunt, paraveruntque tauros.
Sic quidem supplicabant Neptuno regi
Populi Phæacum ductores et principes,
Stantes circum altare: Experrectus autem est nobilis Ulysses,
Cubans in terrâ patriâ, neque ipsam cognovit,

Ver. 173. —— ἔφασκε.] *Dicere solebat* —. Vide ad *Il.* ά. 37. et β'. 221.

Ibid. —— ἀγάσασθαι.] *Al.* ἀγάσσεσθαι.

Ver. 177. —— ἧμιν.] Vide suprà ad θ'. 569.

Ibid. —— ἀμφικαλύψαι.] " Pro ἀμφικα- " λύψαι." inquit *Henricus Stephanus*, " non " dubito quin legendum sit ἀμφικαλύψειν." Quod cum præcedenti Ῥαισέμεναι rectiùs congruit: Atque ita in omnibus scriptum occurrit suprà θ'. 569. Undè verisimile, vocem ἀμφικαλύψαι ex *ver.* 152. 158. errore huc translatam.

Ver. 180. —— παύσασθε.] *Al.* παύεσθε.

Ver. 184. —— ἑτοιμάσσαντο.] Ita rectè edidit *Barnesius.* Nam, uti ipse annotat, quod habent Vulgati ἑτοιμάσαντο antepenultimam corripit. Vide ad *Il.* ά. 118. 140. et σ', 197. Porrò et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus hîc habet ἑτοιμάσσαντο.

Ver. 185. Ὣς οἱ μὲν ῥ' εὔχοντο.] Κατὰ τὸ σιωπώμενον ἠφανίσθησαν· τὰ γὰρ κυρωθέντα ὑπὸ θεῶν, ἐξ ἀνάγκης πληροῦται. *Schol.* Σημείωσαι δὲ ὅτι πλάττει μὲν τὰς ῥηθείσας ἀπειλὰς ὁ Ποιητὴς, ἵνα καὶ μὴ ζητῶμεν που πότε ἂν εἴη ἡ ἔκτοπος Φαιακία, ἣν αὐτὸς τερατεύεται ὡς δέον ὂν ὑπονοεῖν ἐκ τῶν ἀπειληθέντων, ὅτι ἠφάνισται. *Eustath.*

Ver. 188. —— πατρωΐῃ.] Ita edidit *Barnesius*, et hîc, et infrà *ver.* 251. ubi eadem vox occurrit: Atque ita alibi ferè semper apud *Homerum* scribitur hæc vox. *Al.* πατρῴῃ.

Digitized by Google

Ἤδη δὴν ἀπεών· περὶ γὰρ θεὸς ἠέρα χεῦεν,
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διός· ὄφρα μιν αὐτὸν
Ἄγνωστον τεύξειεν, ἕκαστά τε μυθήσαιτο·
Μή μιν πρὶν ἄλοχος γνοίη, ἀστοί τε, φίλοι τε,
Πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτῖσαι.
Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοειδέα φαινέσκετο πάντα ἄνακτι,
Ἀτραπιτοί τε διηνεκέες, λιμένες τε πάνορμοι,
Πέτραι τ' ἠλίβατοι, καὶ δένδρεα τηλεθόωντα.
Στῆ δ' ἄρ' ἀναΐξας, καί ῥ' εἴσιδε πατρίδα γαῖαν·
Ὤμωξεν τ' ἄρ' ἔπειτα, καὶ ὣ πεπλήγετο μηρὼ

Jam diù cùm-abfuisset; circùm enim dea nebulam fudit,
Pallas Minerva, filia Jovis; ut eum ipsum
Ignotum faceret, singulaque ediceret;
Nè ipsum priùs uxor cognosceret, civesque, amicique,
Quàm omnem proci injuriam luissent.
Propterea mutata videbantur omnia regi,
Viæque perpetuæ, portusque undique-stationibus-apti,
Petræque altæ, et arbores virentes.
Stetit autem cùm-exsurrexisset, et inspexit patriâm terram;
Flevitque posteà, et sua percussit femora

Ver. 189. —— περὶ γὰρ θεὸς ἠέρα χεῦεν.] "Illud γὰρ," inquit *Spondanus*, "cùm sit "αἰτιολογικὸν, hoc tamen loco non videtur "esse ejusdem officii; neque enim hæc "quæ subjicit, cum præcedentibus, quasi "redditio sit causæ, cohærent. Nam nubes "ista, quam Ulyssi circumfudit Minerva, "non facit ut ignota sit ei sua patria; sed "ut ipse aliis sit ignotus." Atqui nebulam hanc, etsi à *Minervâ* ad *Ulyssem* celandum præcipuè designatam, etiam terram ipsi incognitam reddidisse liquet ex *ver.* 194. infrà, Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοειδέα φαινέσκετο πάντα ἄνακτι et *ver.* 352. Ὣς εἰποῦσα θεὰ σκέδασ' ἠέρα, εἴσατο δὲ χθών. Id quod virum ipsum eruditum non omninò fugit.

Ver. 190. Παλλὰς Ἀθηναίη.] Ἀθηνᾶ ἐνταῦθα ἡ κατὰ τὸν Ὀδυσσέα φρόνησις ἡ δεόντως ὑποτιθεμένη αὐτῷ μὴ γνωσθῆναι τινὶ τῶν ἁπάντων δίχα γε τῶν ἀποδειχθησομένων ἀναγκαίων· μηδ' αὐτῷ τῷ πατρὶ, μηδὲ τῇ γυναικὶ, ἐξ ὧν οὐδὲν ἦν αὐτῷ χρήσιμον εἰς τὸ τοὺς μνηστῆρας κτανεῖν. *Eustath.* Atqui cum sequentibus "Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοειδέα &c." *ver.*194. nullo modo congruit allegorica hæc interpretatio.

Ibid. —— ὄφρα μιν αὐτὸν Ἄγνωστον τεύξειεν.] Dna. *Dacier* vocem ἄγνωστον hoc in loco non "*ignotum*," sed "*ignarum*," interpretandum contendit. "Minerve (inquit) n'enveloppe point Ulysse d'un nuage, pour le "rendre inconnu, mais pour lui rendre sa "terre méconnoissable, pour l'empêcher "lui de la reconnoître. —— Ἄγνωστος —— ne "signifie pas seulement, *qui n'est point con-* "*nu*, mais aussi, *qui ne connoit point.*" Verùm si vox ἄγνωστος isto sensu accipi posset, minimè tamen cum sequenti "Μή μιν πρὶν "ἄλοχος γνοίη, &c." congrueret hæc interpretatio: Præterquàm quòd et hoc modo penitùs amitteretur vis vocularum μιν αὐτὸν, quæ præcedenti μιν de terrâ dicto, *ver.* 188. ex adverso aptissimè respondent.

Ver. 193. Πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτῖσαι.] Editiones vulgatæ hîc habent μνηστῆρσιν. *Eustathius* autem in commentario legit μνηστῆρας· cumque eo faciunt et MSS. à *Tho. Bentleio* collati. Atque hanc lectionem Textui inserui. Ita enim in omnibus legitur infrà χ'. 64. ubi idem versus occurrit; et ut ita legatur omninò postulare videtur vox ἀποτῖσαι. Nam ἀποτίω, Voce *Activâ*, semper apud Homerum, *luere*, non, *ulcisci*, significat. Vide et infrà ad χ'. 168.

Ibid —— ἀποτῖσαι.] Ita *Barnesius*. Rectè, ut videtur. *Al.* ἀποτίσαι. Vide ad *Il.* ί. 508. et ξ. 471.

Ver. 194. Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοειδέα φαινέσκετο.] Enuntiabatur ac si scriptum esset ἀλλώδεα· ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 195. Ἀτραπιτοί.] Αἱ μὴ ἔχουσαι ἐκτροπὴν ὁδοῦ. *Schol.*

Ibid. —— πάνορμοι.] Σκέπην ἔχοντες παντὸς ἀνέμου. *Schol.*

Ver. 196. —— τηλεθόωντα.] *Al.* τηλεθάοντα.

Digitized by Google

Χερσὶ καταπρηνέσσ᾽· ὀλοφυρόμενος δ᾽ ἔπος ηὔδα·
Ὤ μοι ἐγὼ, τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;
Ἦ ῥ᾽ οἵγ᾽ ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
Ἠὲ φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής;
Πῇ δὴ χρήματα πολλὰ φέρω τάδε; πῇ δέ καὶ αὐτὸς
Πλάζομαι; αἴθ᾽ ὄφελον μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν
Αὐτȣ᾽· ἐγὼ δέ κεν ἄλλον ὑπερμενέων βασιλήων
Ἐξικόμην, ὅς κέν μ᾽ ἐφίλει καὶ ἔπεμπε νέεσθαι.
Νῦν δ᾽ οὔτ᾽ ἄρ πῃ θέσθαι ἐπίσταμαι, οὐδὲ μὲν αὐτοῦ
Καλλείψω, μήπως μοι ἕλωρ ἄλλοισι γένηται.
Ὢ πόποι, οὐκ ἄρα πάντα νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι
Ἦσαν Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Οἵ μ᾽ εἰς ἄλλην γαῖαν ἀπήγαγον· ἦτέ μ᾽ ἔφαντο
Ἄξειν εἰς Ἰθάκην εὐδείελον· οὐδ᾽ ἐτέλεσσαν.
Ζεὺς σφέας τίσαιτο ἱκετήσιος, ὅς τε καὶ ἄλλους
Ἀνθρώπους ἐφορᾷ, καὶ τίνυται, ὅς τις ἁμάρτῃ.
Ἀλλ᾽ ἄγε δὴ τὰ χρήματ᾽ ἀριθμήσω, καὶ ἴδωμαι,

Manibus pronis; lugensque verbum dixit;
"Hei mihi, quorumnam demùm hominum in terram venio?
"Nunquid hi injuriosique et crudeles, neque justi?
"An hospitales, et ipsis mens est sancta?
"Quonàm jam bona multa fero hæc? quonàm autem et ipse
"Vagor? utinam mansissent apud Phæaces
"Illic; ego verò ad alium magnanimorum regum
"Pervenissem, qui me amicè excepisset, et dimisisset-instructum ad revertendum.
"Nunc autem neque sanè usquam ponere scio, neque quidem illic
"Relinquam, nè fortè mihi præda aliis fiant.
"Papæ! non ergò omninò sapientes, neque justi
"Erant Phæacum ductores et principes,
"Qui me in aliam terram abduxerunt: certè me dicebant
"Ducturos se in Ithacam amœnam; neque perfecerunt.
"Jupiter ipsos ulciscatur supplicum-custos, qui et alios
"Homines inspicit, et punit, quicunque peccet.
"Verùm age jam bona numerabo, et videbo,

Ver. 199. —— ὀλοφυρόμενος δ᾽ ἔπος ηὔδα.] *Al.* ὀλοφυρόμενος δὲ προσηύδα.

Ver. 204. —— αἴθ᾽ ὄφελον μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν.] Τὰ χρήματα δηλονότι. *Schol.* *Barnesius* autem, et versiones vulgatae, reddunt; "*Utinam mansissem.*" Sed hoc cum sequentibus "ἐγὼ δὲ κεν ἄλλον &c." quomodo congruat, equidem non video.

Ver. 206. ἐφίλει.] Vide ad *Il.* ύ. 304.

Ver. 212. —— Ἰθάκην εὐδείελον.] Vide suprà ad ί. 21.

Ver. 213. Ζεὺς σφέας τίσαιτο ἱκετήσιος.] *Barnesius* legendum conjicit, Ζεὺς σφέας τίσαιθ᾽ ἱκετήσιος. Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet τίσαιθ᾽. Sed et ferri potest vulgata Lectio. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ibid. —— ἱκετήσιος.] Ἱκετῶν ἐπόπτης. *Schol.* Vide suprà ad ζ'. 207.

Ibid. —— ὅς τε καὶ ἄλλους Ἀνθρώπους ἐφορᾷ, καὶ τίνυται.]

———— ἔχει θεὸς ἔκδικον ὄμμα.
Batrachomyomach. *ver.* 96.

Οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει.
Oraculum, apud Herodotum, lib. V. § 56.

Ver. 214. —— τίνυται.] *Al.* τίννυται. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* γ'. 279.

Ver. 215. Ἀλλ᾽ ἄγε δὴ τὰ χρήματ᾽ ἀριθμήσω, καὶ ἴδωμαι, Μή τι μοι οἴχωνται.] Ἐπὶ τῇ διαριθμήσει τῶν χρημάτων ὧν συνεξέθηκαν οἱ Φαίακες αὐτῷ, καὶ ἀπέπλευσαν, εἰ μὲν ἀληθῶς ἐν ἐρημίᾳ ταυτῃ καὶ τῶν καθ᾽ αὐτὸν ἀσφαλής [illegible]

Digitized by Google

Μή τί μοι οἴχωνται κοίλης ἐπὶ νηὸς ἄγοντες.
Ὣς εἰπὼν, τρίποδας περικαλλέας, ἠδὲ λέϐητας,
Ἠρίθμει, καὶ χρυσὸν, ὑφαντά τε εἵματα καλά·
Τῶν μὲν ἄρ᾽ οὔτι πόθει· ὁ δ᾽ ὀδύρετο πατρίδα γαῖαν,
Ἑρπύζων παρὰ θῖνα πολυφλοίσϐοιο θαλάσσης,
Πόλλ᾽ ὀλοφυρόμενος· σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
Ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα νέῳ, ἐπιϐώτορι μήλων,
Παναπάλῳ, οἷοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν,
Δίπτυχον ἀμφ᾽ ὤμοισιν ἔχουσ᾽ εὐεργέα λώπην·
Ποσσὶ δ᾽ ὑπαὶ λιπαροῖσι πέδιλ᾽ ἔχε, χειρὶ δ᾽ ἄκοντα.
Τὴν δ᾽ Ὀδυσεὺς γήθησεν ἰδὼν, καὶ ἐναντίος ἦλθε,
Καί μιν φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ φίλ᾽, ἐπεί σε πρῶτα κιχάνω τῷδ᾽ ἐνὶ χώρῳ,
Χαῖρέ τε, καὶ μή μοί τι κακῷ νόῳ ἀντιϐολήσαις·

"Nequid mihi discesserint cavâ in navi auferentes."
Sic locutus, tripodas perpulchros et lebetes,
Numerabat, et aurum, textaque vestimenta pulchra:
Horum quidem nihil desiderabat; lugebat autem patriam terram,
Reptans juxta littus sonori maris,
Multùm lamentans; prope autem eum venit Minerva,
Viro corpore assimilata juveni, pastori ovium,
Delicato; quales utique regum filii sunt;
Duplicem circa humerum habens pulchrè-factam vestem;
Pedibus verò sub nitidis calceos habebat, manuque jaculum.
Hanc verò Ulysses gaudebat conspicatus, et obvius venit,
Et ipsam compellans verba alata dixit;
"O amice, quandoquidem te primùm invenio hoc in loco,
"Salve, et neutiquam mihi malo animo occurreris:

ἀδηλότητι γεγονὼς, περὶ τῶν χρημάτων φοϐεῖται, "Μήτι οἱ οἴχωνται κοίλης ἐκ νηὸς ἔχοντες," οἰκτείρειν ἄξιον ἢ βδελύττεσθαι νὴ Δία τὴν φιλοπλουτίαν· εἰ δ᾽ (ὥσπερ ἔνιοι λέγουσιν) περὶ τῆς Ἰθάκης ἀμφιδοξῶν, οἴεται τὴν τῶν χρημάτων σωτηρίαν ἀπόδειξιν εἶναι τῆς τῶν Φαιάκων ὁσιότητος, (οὐ γὰρ ἂν, ἀκερδῶς φέροντας αὐτὸν, εἰς ἀλλοτρίαν ἐκϐάλλειν χώραν καὶ καταλιπεῖν, ἀποσχομένους τῶν χρημάτων)· οὔτι φαύλῳ τεκμηρίῳ χρῆται· καὶ τὴν πρόνοιαν ἄξιον ἐπαινεῖν. *Plutarch. de audiendis Poetis.* Notandum tamen, *Ulyssem*, postquam bonis hisce recensitis nihil deesse comperisset, non se in patriam reversum indè concludere, sed desiderio ejus etiamnum lamentari; *ver.* 219.

Ibid. 216. ——— οἴχωνται.] *Al.* οἴχονται.

Ver. 221. ——— σχεδόθεν δὲ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη, Ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα.]

Cui mater mediâ sese tulit obvia sylvâ,
Virginis os habitumque gerens, et virginis arma
Spartanæ ———. *Æn.* I. 314.

Ver. 222. ——— ἐπιϐώτορι μήλων.] Βοσκήτορι τῶν ποιμνίων, ἐπιστάτῃ· ἢ ἐφιππαστῆρι· οἱ γὰρ τῶν βασιλέων υἱοὶ πρῶτον ἐπὶ τῶν κριῶν ἱππεύειν ἐμάνθανον. *Hesychius*, in voce Ἐπιϐώτορι.

Ver. 223. ——— οἷοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν.] Τὸ παλαιὸν καὶ οἱ τῶν βασιλέων παῖδες πανάπαλοι ἐκαλοῦντο, καὶ ἐποίμαινον. *Schol.* "De antiquis illustrissimus quisque pastor erat; "ut ostendit Græca et Latina lingua, et "veteres Poëtæ, quia alios vocant πολύαρνας, alios πολυμήλους, alios πολυϐούτας." *Varro, de re Rusticâ, lib.* II. *cap.* 1.

Ver. 224. ——— ἔχουσ᾽.] *Al.* ἔχων.

Ibid. ——— λώπην.] Ἱμάτιον, ἤτοι περιϐόλαιον· ἔνθεν καὶ λωποδύτης, ὁ τούτων ἀφαιρέτης, λῃστής. *Schol.*

Ver. 225. ——— ὑπαὶ λιπαροῖσι.] *Al.* ὑπὸ λιπαροῖσι. Atque ita legit *Eustathius*. Vide ad *Il.* ά. 51.

Ibid. ——— χειρὶ.] *Eustathius* in commentario citat, χερσί· Atque ita in duobus MSS. scriptum reperit *Tho. Bentleius*.

Ver. 226. ——— ἐναντίος.] *Al.* ἐναντίον.

Ver. 229. ——— ἀντιϐολήσαις.] *Al.* ἀντιϐολήσῃς.

Digitized by Google

Ἀλλὰ σάω μὲν ταῦτα, σάω δ' ἐμέ· σοὶ γὰρ ἔγωγε
Εὔχομαι, ὥς τε θεῷ, καί σευ φίλα γούναθ' ἱκάνω.
Καί μοι ταῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Τίς γῆ; τίς δῆμος; τίνες ἀνέρες ἐγγεγάασιν;
Ἦ πού τις νήσων εὐδείελος, ἠέ τις ἀκτὴ
Κεῖθ' ἁλὶ κεκλιμένη ἐριβώλακος ἠπείροιο;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Νήπιος εἶς, ὦ ξεῖν', ἢ τηλόθεν εἰλήλουθας,
Εἰ δὴ τήνδε τε γαῖαν ἀνείρεαι· οὐδέ τι λίην
Οὕτω νώνυμος ἐστίν· ἴσασι δέ μιν μάλα πολλοὶ,
Ἠμὲν ὅσοι ναίουσι πρὸς ἠῶ τ', ἠέλιόν τε,
Ἠδ' ὅσσοι μετόπισθε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα.
Ἤτοι μὲν τρηχεῖα καὶ οὐχ ἱππήλατος ἐστὶν,
Οὐδὲ λίην λυπρὴ, ἀτὰρ οὐδ' εὐρεῖα τέτυκται.
Ἐν μὲν γάρ οἱ σῖτος ἀθέσφατος, ἐν δέ τε οἶνος
Γίγνεται· αἰεὶ δ' ὄμβρος ἔχει, τεθαλυῖά τε ἕρση·
Αἰγίβοτος δ' ἀγαθὴ, καὶ βούβοτος· ἐστὶ μὲν ὕλη
Παντοίη, ἐν δ' ἀρδμοὶ ἐπηετανοὶ παρέασιν.

"Sed serva quidem hæc, serva etiam me: tibi enim ego
"Supplico, tanquam deo, et ad tua chara genua accedo.
"Et mihi hæc dic verè, ut benè sciam,
"Quænam terra? quis populus? quinam viri insunt?
"Num qua insularum amœna? an aliquod littus
"Jacet ad mare vergens glebosæ continentis?"
Hunc autem contrà allocuta est dea cæsia-oculis Minerva;
"Stultus es, ô hospes, aut é-longinquo venisti;
"Si reverà de hâc terrâ interroges: neque sanè valdè
"Adeò ignobilis est: nôrunt autem eam admodùm multi,
"Tum quotquot habitant ad Auroramque, Solemque,
"Tum quotquot ponè ad caliginem obscuram,
"Profectò quidem aspera et non equitabilis est;
"Neque valdè sterilis, at neque lata est,
"In *eâ* etenim triticum copiosum, in *eâ* autem et vinum
"Est; semper verò pluvia habet *illam*, fœcundusque ros:
"Capris autem pascendis apta, et bobus: est quidem sylva
"Omnigena: ibi quoque aquationes perennes adsunt.

Ver. 232. ——— ταῦτ'.] *Al.* τοῦτ'.
Ver. 233. ——— ἐγγεγάασιν;] *Al.* ἐκγεγάασιν.
Ver. 238. Εἰ δὴ.] *Si reverà* ———.
Ibid. ——— οὐδὲ τι λίην Οὕτω νώνυμος ἐστὶν.] Vide ad *Il.* ά. 330. et ό. 11.
Ver. 242. ——— τρηχεῖα.] Vide ad *Il.* β'. 633.
Ibid. ——— καὶ οὐχ ἱππήλατος ἐστὶν.] Vide suprà ad δ'. 606. 607.
Ver. 243. ——— οὐδ' εὐρεῖα.] *Al.* οὐκ εὐρεῖα.

Ver. 244. Ἐν μὲν γὰρ ——— ἐν δὲ.] In nonnullis Exemplaribus, notante *Barnesio*, legitur Εὖ μὲν γὰρ ——— εὖ δὲ.
Ver. 245. Γίγνεται.] *Al.* Γίνεται. Quod perindè est.
Ibid. ——— τεθαλυῖα τε ἕρση.] *Al.* τεθαλυῖα τ' ἐέρση.
Ver. 247. ——— ἐν δ' ἀρδμοὶ.] *Al.* εὖ δ' ἀρδμοὶ.
Ibid. ——— παρέασιν.] *Al.* γεγάασιν.

Digitized by Google

Τῷ τοι, ξεῖν', Ἰθάκης γε καὶ ἐς Τροίην ὄνομ' ἵκοι,
Τήν περ τηλοῦ φασὶν Ἀχαιΐδος ἔμμεναι αἴης.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
Χαίρων ᾗ γαίῃ πατρωΐῃ, ὥς οἱ ἔειπε
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς Αἰγιόχοιο·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
Οὐδ' ὅγ' ἀληθέα εἶπε, πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον,
Αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι νόον πολυκερδέα νωμῶν·
Πυνθανόμην Ἰθάκης γε καὶ ἐν Κρήτῃ εὐρείῃ,
Τηλοῦ ὑπὲρ πόντου· νῦν δ' εἰλήλουθα καὶ αὐτὸς
Χρήμασι σὺν τοῖσδεσσι· λιπὼν δ' ἔτι παισὶ τοσαῦτα
Φεύγω, ἐπεὶ φίλον υἷα κατέκτανον Ἰδομενῆος,
Ὀρσίλοχον πόδας ὠκὺν, ὃς ἐν Κρήτῃ εὐρείῃ
Ἀνέρας ἀλφηστὰς νίκα ταχέεσσι πόδεσσιν·
Οὕνεκά με στερέσαι τῆς ληΐδος ἤθελε πάσης
Τρωϊάδος, τῆς εἵνεκ' ἐγὼ πάθον ἄλγεα θυμῷ,
Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων.
Οὕνεκ' ἄρ' οὐχ ᾧ πατρὶ χαριζόμενος θεράπευον
Δήμῳ ἐνὶ Τρώων, ἀλλ' ἄλλων ἦρχον ἑταίρων·
Τὸν μὲν ἐγὼ κατιόντα βάλον χαλκήρεϊ δουρὶ

" Itaque, hospes, Ithacæ sanè et in Trojam nomen pervenerit,
" Quam quidem procul dicunt Achaïcâ esse à terrâ."
Sic dixit: lætatus est autem patiens nobilis Ulysses,
Gaudens suâ terrâ patriâ, sicut ei dixerat
Pallas Minerva, filia Jovis Ægiochi:
Et ipsam compellans verba alata dixit:
Neque is vera dixit, ex-obliquo verò instituebat sermonem,
Semper in pectore mentem perastutam agitans;
" Audiebam de-Ithacâ quidem et in Cretâ latâ,
" Longè trans pontum; nunc autem veni et ipse
" Bonis cum hisce: relictis verò adhuc apud filios tantis
" Fugio, quoniam dilectum filium interfeci Idomenei,
" Orsilochum pedibus velocem, qui in Cretâ latâ
" Viros ingeniosos vincebat velocibus pedibus.
" Quoniam me privare prædâ volebat omni
" Trojanâ; cujus gratiâ ego passus eram dolores animo,
" Virorumque bella, tristesque undas transiens:
" Quoniam scilicèt haud suo patri gratificans serviebam
" Populo in Trojanorum; sed aliis imperabam sociis.
" Hunc quidem ego revertentem percussi æreâ hastâ

Ver. 248. —— ἵκοι.] *Al.* ἵκει.

Ver. 254. —— ὄγ' —— ὄγε.] Vide ad *Il.* γ'. 409.

Ibid. —— πάλιν δ' ὄγε λάζετο μῦθον.] Εἰς τοὐναντίον τοῦ ἀληθοῦς. *Schol.* Similitèr et *Eustathius:* " Πάλιν δ' ὄγε " λάζετο μῦθον," ἤγουν πρὸς ψεῦδος ἐλάλησεν· ἀνάπαλιν γὰρ τῆς ἀληθείας τὸ ψεῦδος. Vide ad *Iliad.* δ'. 357. ubi eadem phrasis occurrit.

Ver. 257. —— εἰλήλουθα.] Vide ad *Il.* ά. 37. et ί. 204.

Ver. 261. Ἀνέρας ἀλφηστάς.] Vide suprà ad ά. 349.

Ver. 264. Ἀνδρῶν τε πτολέμους.] Vide suprà ad *ver.* 91.

Digitized by Google

Ἀγρόθεν, ἐγγὺς ὁδοῖο λοχησάμενος σὺν ἑταίρῳ·
Νὺξ δὲ μάλα δνοφερὴ κάτεχ᾽ οὐρανὸν, οὐδέ τις ἡμέας
Ἀνθρώπων ἐνόησε· λάθον δέ ἑ θυμὸν ἀπούρας.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τόν γε κατέκτανον ὀξέϊ χαλκῷ,
Αὐτίκ᾽ ἐγὼν ἐπὶ νῆα κιὼν Φοίνικας ἀγαυοὺς
Ἐλλισάμην, καί σφιν μενοεικέα ληΐδα δῶκα·
Τούς μ᾽ ἐκέλευσα Πύλονδε καταστῆσαι καὶ ἐφέσσαι,
Ἢ εἰς Ἤλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί.
Ἀλλ᾽ ἦτοι σφέας κεῖθεν ἀπώσατο ἲς ἀνέμοιο,
Πόλλ᾽ ἀεκαζομένους· οὐδ᾽ ἤθελον ἐξαπατῆσαι.
Κεῖθεν δὲ πλαγχθέντες ἱκάνομεν ἐνθάδε νυκτός·
Σπουδῇ δ᾽ ἐς λιμένα προερέσσαμεν, οὐδέ τις ἡμῖν
Δόρπου μνῆστις ἔην, μάλα περ χατέουσιν ἑλέσθαι·
Ἀλλ᾽ αὔτως ἀποβάντες ἐκείμεθα νηὸς ἅπαντες.
Ἔνθ᾽ ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα·
Οἱ δὲ χρήματ᾽ ἐμὰ γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλόντες,
Κάτθεσαν, ἔνθα περ αὐτὸς ἐπὶ ψαμάθοισιν ἐκείμην.

" Ex-agro, prope viam insidiatus cum socio:
" Nox autem valdè obscura occupavit cœlum, neque quisquam nos
" Hominum animadvertit: latui autem illum animâ spolians.
" At postquam hunc interfecissem acuto ære,
" Statim ego ad navem profectus Phœnices illustres
" Oravi, et ipsis animo-gratam prædam dedi:
" Hos me jussi in Pylum deferre et collocare,
" Vel in Elida divinam, ubi dominantur Epëi.
" Sed sanè ipsos illinc depulit vis venti
" Admodùm invitos; neque volebant fallere.
" Illinc autem vagati venimus huc nocte;
" Ægrè autem in portum remorum-ope-appulimus, neque ulla nobis
" Cœnæ mentio erat, valdè licèt indigentibus sumere;
" Sed tumultuariè egressi jacebamus ex navi omnes.
" Hîc me quidem dulcis somnus invasit defessum:
" Illi autem bona mea cavâ ex navi sublata
" Deposuerunt, ubi utique ipse in arenis jacebam.

Ver. 269. Νὺξ δὲ μάλα δνοφερὴ κάτεχ᾽ οὐρανόν.]

Nam neque erant astrorum ignes, nec lucidus æthrâ
Sidereâ polus; obscuro sed nubila cœlo.
Æn. III. 585.

Ver. 273. Ἐλλισάμην.] Vide suprà ad λ´. 35.

Ver. 274. —— ἐφέσσαι.] Ἱδρύσαι εἰς τὴν ναῦν. *Schol.*

Ver. 275. Ἢ εἰς Ἤλιδα δῖαν.] Νῦν μὲν δὴ πᾶσαν Ἠλείαν ὀνομάζουσι, τὴν μεταξὺ Ἀχαιῶν τε καὶ Μεσσηνίων παραλίαν, ἀνέχουσαν εἰς τὴν μεσόγαιαν τὴν πρὸς Ἀρκαδίᾳ τῇ κατὰ Φολόην, καὶ Ἀζάνας, καὶ Παῤῥασίους. Τὸ δὲ παλαιὸν, εἰς πλείους δυναστείας διῄρητο· εἶτ᾽ εἰς δύο, τήν τε τῶν Ἐπειῶν, καὶ τὴν ὑπὸ Νέστορι τῷ Νηλέως· καθάπερ καὶ Ὅμηρος εἴρηκε, τὴν μὲν Ἐπειῶν ὀνομάζων πόλιν· "Ἢ εἰς Ἤλιδα δῖαν, ὅθι κρατέ-" "ουσιν Ἐπειοί·" τὴν δ᾽ ὑπὸ τῷ Νέστορι, Πύλον. *Strabo, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 518. *al.* 336.

Ver. 279. —— προερέσσαμεν] *Al.* προερύσσαμεν.

Ver. 282. —— ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα.] Vide suprà ad μ´. 281. *Al.* ὕπνος ἐπέλλαβε.

Ibid. —— κεκμηῶτα.] Vide ad *Il.* ζ´. 261.

Digitized by Google

Οἱ δ' ἐς Σιδονίην εὖ ναιομένην ἀναβάντες
Ὤχοντ'· αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην ἀκαχήμενος ἦτορ.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Χειρί τέ μιν κατέρεξε· δέμας δ' ἤϊκτο γυναικὶ
Καλῇ τε, μεγάλῃ τε, καὶ ἀγλαὰ ἔργ' εἰδυίῃ·
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Κερδαλέος κ' εἴη καὶ ἐπίκλοπος, ὅς σε παρέλθοι
Ἐν πάντεσσι δόλοισι, καὶ εἰ θεὸς ἀντιάσειε.
Σχέτλιε, ποικιλομῆτα, δόλων ἄτ', οὐκ ἄρ' ἔμελλες,
Οὐδ' ἐν σῇ περ ἐὼν γαίῃ, λήξειν ἀπατάων,
Μύθων τε κλοπίων, οἵ τοι πεδόθεν φίλοι εἰσίν;
Ἀλλ' ἄγε μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα, εἰδότες ἄμφω
Κέρδε'· ἐπεὶ σὺ μέν ἐσσὶ βροτῶν ὄχ' ἄριστος ἁπάντων
Βουλῇ καὶ μύθοισιν· ἐγὼ δ' ἐν πᾶσι θεοῖσι
Μήτι τε κλέομαι καὶ κέρδεσιν· οὐδὲ σύ γ' ἔγνως
Παλλάδ' Ἀθηναίην, κούρην Διός, ἥτε τοι αἰεὶ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίσταμαι, ἠδὲ φυλάσσω;
Καί δέ σε Φαιήκεσσι φίλον πάντεσσιν ἔθηκα.
Νῦν δ' αὖ δεῦρ' ἱκόμην, ἵνα τοι σὺν μῆτιν ὑφήνω,

" Ipsi verò in Sidoniam bene-habitatam *navi* conscensâ
" Ibant; at ego relictus sum dolens corde."
Sic dixit: risit autem dea cæsia-oculis Minerva,
Manuque ipsum demulsit; corpore verò assimilata est mulieri
Pulchræque, magnæque, et illustria opera scienti;
Et ipsum compellans verba alata dixit;
" Astutus esset, et fallax, qui te superaret
" In omnibus dolis, etiam si Deus occurreret.
" Infauste, versute, dolorum insatiabilis, non ergò eras,
" Nè in tuâ quidem cùm-esses terrâ, desiturus fallaciis,
" Verbisque fallacibus, quæ tibi ab-ortu chara sunt?
" Sed age, nè ampliùs hæc dicamus, scientes ambo
" Dolos: quia tu quidem es hominum longè optimus omnium
" Consilio et verbis; ego autem inter omnes Deos
" Consilioque celebror et dolis: neque tu scilicèt novisti
" Palladem Minervam, filiam Jovis, quae tibi semper
" In omnibus laboribus asto, et *te* servo?
" Atque te Phaeacibus gratum omnibus reddidi.
" Nunc verò rursùs huc veni, ut tibi consilium contexam,

Ver. 285. —— ἐς Σιδονίην.] Τὴν τῆς Σιδῶνος χώραν, τὴν Φοινίκην. *Schol.*

Ver 293. —— κλοπίων.] *Eustathius* in commentario legit, κλοχίων.

Ibid. —— πεδόθεν.] Ἐκ νέας ἡλικίας ἢ, ἀπὸ τοῦ πέδου. *Schol. Al.* παιδόθεν. Quod versum perimit.

Ver. 296. —— εἰδότες.] *Al.* εἰδότε. Quod hoc quidem in loco perinde est. Vide ad *Il.* ά. 566.

Ver. 299. Μῆτι.] Vide ad *Il.* ψ'. 315. et 500.

Ver. 300. —— αἰεὶ.] *Al.* ἄγχι.

Ver. 301. Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίσταμαι.] Vide ad *Il.* κ'. 278.

Ver. 303. Νῦν δ' αὖ.] *Al.* Νῦν αὖ.

Digitized by Google

Χρήματά τε κρύψω, ὅσα τοι Φαίηκες ἀγαυοὶ
Ὤπασαν, οἴκαδ' ἰόντι, ἐμῇ βουλῇ τε νόῳ τε·
Εἴπω θ', ὅσσα τοι αἶσα δόμοις ἐνὶ ποιητοῖσι
Κήδε' ἀνασχέσθαι· σὺ δὲ τετλάμεναι καὶ ἀνάγκῃ,
Μηδέ τῳ ἐκφάσθαι, μήτ' ἀνδρῶν, μήτε γυναικῶν,
Πάντων, οὕνεκ' ἄρ' ἦλθες ἀλώμενος· ἀλλὰ σιωπῇ
Πάσχειν ἄλγεα πολλὰ, βίας ὑποδέγμενος ἀνδρῶν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀργαλέον σε, θεὰ, γνῶναι βροτῷ ἀντιάσαντι,
Καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ· σὲ γὰρ αὐτὴν παντὶ ἐΐσκεις.
Τοῦτο δ' ἐγὼν εὖ οἶδ', ὅτι μοι πάρος ἠπίη ἦσθα,
Ἕως ἐνὶ Τροίῃ πολεμίζομεν υἷες Ἀχαιῶν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπὴν,
Βῆμεν δ' ἐν νήεσσι, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς,
Οὐ σέ γ' ἔπειτα ἴδον, κούρη Διὸς, οὐδ' ἐνόησα

"Bonaque abscondam, quaecunque tibi Phaeaces illustres
"Dederunt, domum proficiscenti, meo consilioque menteque:
"Dicamque, quot tibi fatale est aedibus in fabrefactis
"Dolores perferre: tu autem tolera etiam necessitate;
"Neque cuiquam eloquere, neque virorum, neque mulierum,
"Omnium, quòd veneris errans: sed tacitè
"Patere dolores multos, injurias sustinens virorum."
Hanc autem respondens allocutus est prudens Ulysses;
"Difficile est te, Dea, cognoscere mortali congresso,
"Etiam admodùm scienti; te enim ipsam cuilibet assimilas.
"Hoc autem ego benè novi, quòd mihi anteà benigna eras,
"Dum in Trojâ pugnabamus filii Achivorum:
"At postquam Priami urbem diripuimus altam,
"Ivimusque in navibus, Deusque dissipavit Achivos;
"Haud te posteà vidi, filia Jovis, neque animadverti

Ver. 305. —— ἐμῇ βυλῇ τε νόῳ τε.] Τυτέςι διὰ σύνεσιν, ἧς Ἀθηνᾶ πρ́οίςαται. *Eustath.*

Ver. 306. Εἴπω θ'.] *Al.* Εἴπω δ'.

Ver. 307. Κήδε' ἀνασχέσθαι.] *Eustathius* in commentario videtur legisse Κήδε' ἀναπλῆσαι· Ut suprà ί. 302. Ἄλγε' ἀναπλήσειν ——.

Ibid. —— σὺ δὲ τετλάμεναι ϗ ἀνάγκῃ.]

Σὺ δ' εἴκ' ἀνάγκῃ, ϗ θεοῖσι μὴ μάχυ.
Euripides, citatus à Duporto, in Gnomologiâ ad hunc locum.

—— levius fit patientiâ,
Quicquid corrigere est nefas.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxiv. 19.

Ver. 308. Μηδὲ τῳ ἐκφάσθαι.] Εἰ δὲ μετὰ ταῦτα ὁ Ὀδυσσεὺς ἄκων μὲν ἑαυτὸν ἀνακαλύψει τῇ μαίᾳ Εὐρυκλείᾳ, ἑκὼν δὲ τῷ Τηλεμάχῳ καὶ τῷ Εὐμαίῳ, ϗ ἑτέροις τισὶν· ἔκδηλον ὅτι πλεῖον τὶ τῆς Ἀθηνᾶς αὐτὸς ἐκεῖ νοεῖ· τυτέςι τῆς κατὰ πρώτην ἐπιβολὴν παρ' αὐτῷ συνέσεως· ἐπεὶ, κατὰ παροιμίαν, αἱ δεύτεραι πως φροντίδες σοφώτεραι. *Eustath.*

Ibid. —— ἐκφάσθαι.] Ita omninò scribendum; non, ut Vulgati, ἐκφᾶσθαι. Vide ad *Il.* ύ. 192. et ξ'. 471.

Ver. 309. —— ὕνεκ' ἄρ'.] *Eustathius* in commentario citat, ὕνεκα.

Ibid. —— σιωπῇ Πάσχειν ἄλγεα.]

—— premit altum corde dolorem.
Æn. I. 209.

Ver. 313. —— σὲ γὰρ αὐτὴν παντὶ ἐΐσκεις.] Ὑπονενόηκεν, ὅτι ἐν τοῖς Φαίαξὶ ϗ παρθένῳ ϗ ἀνδρὶ ὁμοιωθεῖσα παρώρμηκεν αὐτόν. *Schol.*

Ibid. —— ἐΐσκεις] *Al.* ἐΐσκω.

Ver. 315. Ἕως ἐνὶ.] Ita edidit *Barnesius.* Quæ si vera sit lectio, pronuntiandum erit Ὡσ ἐνὶ· vel Ὡσ' ἠνὶ. Quod enim annotat *Barnesius*, "*Amphibrachys*, pro *Dactylo*," nihili est. Vide ad *Il.* ό. 539. *Al.* Εἷως ἐν. Cæterùm quod habent Vulgati Εἷως ἐνὶ, vix ullâ ratione ferri potest.

Ver. 318. Οὐ σέ γ' ἔπειτα.] *Al.* Οὐ σέ τ' ἔπειτα, et Οὐ σε ἔπειτα.

Digitized by Google

Νηὸς ἐμῆς ἐπιβᾶσαν, ὅπως τί μοι ἄλγος ἀλάλκοις·
Ἀλλ' αἰεὶ φρεσὶν ᾗσιν ἔχων δεδαϊγμένον ἦτορ
Ἠλώμην, εἵως με θεοὶ κακότητος ἔλυσαν·
Πρίν γ' ὅτε Φαιήκων ἀνδρῶν ἐν πίονι δήμῳ
Θάρσυνάς τ' ἐπέεσσι, καὶ ἐς πόλιν ἤγαγες αὐτή.
Νῦν δέ σε πρὸς πατρὸς γουνάζομαι, (οὐ γὰρ ὀΐω
Ἥκειν εἰς Ἰθάκην εὐδείελον, ἀλλά τιν' ἄλλην
Γαῖαν ἀναστρέφομαι· σὲ δὲ κερτομέουσαν ὀΐω
Ταῦτ' ἀγορευέμεναι, ἵν' ἐμὰς φρένας ἠπεροπεύσῃς·)
Εἰπέ μοι, εἰ ἐτεόν γε φίλην ἐς πατρίδ' ἱκάνω.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Αἰεί τοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι νόημα·
Τῷ σε καὶ οὐ δύναμαι προλιπεῖν δύστηνον ἐόντα,
Οὕνεκ' ἐπητής τ' ἐσσί, καὶ ἀγχίνοος, καὶ ἐχέφρων.
Ἀσπασίως γάρ κ' ἄλλος ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν
Ἵετ' ἐνὶ μεγάροις ἰδέειν παῖδάς τ' ἄλοχόν τε·

" Navem meam ingressam, ut mihi dolorem arceres.
" Sed semper mente propriâ habens distractum cor
" Vagabar, donec me Dii malo solverunt:
" Priùs scilicèt quàm Phaeacum virorum in ubere populo
" Animâstique verbis, et in urbem duxisti ipsa.
" Nunc autem te per patrem supplex oro; (non enim puto
" Venisse *me* in Ithacam amoenam, sed aliquam aliam
" Per terram versor; te autem illudentem puto
" Haec dicere, ut meam mentem decipias:)
" Dic mihi, an verè dilectam in patriam venerim."
Huic verò respondit deindè dea caesia-oculis Minerva;
" Semper tibi tale in pectore cogitatum:
" Propterea te etiam non possum deserere infelicem existentem,
" Quoniam facundus es, et ingeniosus, et prudens.
" Libentèr enim alius vir errans reversus,
" Cuperet in aedibus videre filiosque uxoremque;

Ver. 320. —— φρεσὶν ᾗσιν.] Vide suprà ad α'. 402.

Ver. 323. Θάρσυνας.] Vide ad *Il.* α. 338. et ν'. 823.

Ibid. —— καὶ ἐς πόλιν ἤγαγες αὐτή.] Suprà ή. 37.

Ver. 324. Νῦν δέ σε πρὸς πατρὸς γουνάζομαι.]

—————— te, siqua parentis
Tangere cura potest, oro ——.
Æn. XII. 932.

Ibid. —— πρὸς πατρὸς.] *Al.* πρὸς Ζηνὸς.

Ver. 327. —— ἠπεροπεύσῃς.] *Al.* ἠπεροπεύῃς.

Ver. 332. Οὕνεκ' ἐπητής τ' ἐσσί.] Καὶ πάλιν τὸν Ὀδυσσέα φάσκουσα [Ἀθηνᾶ] μὴ περιορᾷν μηδὲ προλείπειν, "Οὕνεκ' ἐπήτης ἐστὶ, καὶ ἀγ-"χίνοος, καὶ ἐχέφρων," ἐνδείκνυται μόνον εἶναι τῶν ἡμετέρων θεοφιλὲς καὶ θεῖον ἀρετήν. *Plutarch. de audiendis Poëtis.* Οὐ γὰρ διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος, ἐπεὶ τοι τὸν Νιρέα μᾶλλον ἐχρῆν ἀγαπᾶσθαι· οὐδὲ διὰ τὴν ἰσχὺν, ἀπείρῳ γὰρ [ὡς] οἱ Λαιστρυγόνες καὶ Κύκλωπες ἦσαν αὐτοῦ κρείττους· οὐδὲ διὰ τὸν πλοῦτον, οὕτω γὰρ ἂν ἔμεινεν ἀπόρθητος Τροία. Τί δὲ δεῖ πράγματα ἔχειν αὐτὸν ἐπιζητοῦντα τὴν αἰτίαν δι' ἣν Ὀδυσσέα φησὶν ὁ Ποιητὴς θεοφιλῆ, αὐτοῦ γε ἐξὸν ἀκούειν; "Οὕνεκ' ἐπήτης ἐσσὶ, καὶ ἀγχίνοος, καὶ "ἐχέφρων." *Julian. Orat.* VIII.

Ver. 333. 335. Ἀσπασίως γάρ κ' ἄλλος —— Σοὶ δ' οὔπω φίλον ἐστί.] Τοῦτο δὲ Ὀδυσσέως ἔπαινος, εἰ οὕτω στερέμνια φρονεῖ, ὡς μὴ εὐθὺς ἁρπάσαι τὴν τῶν οἰκείων ἐντυχίαν, πρὶν ἢ πειράσασθαι ὅπως ἔχουσι περὶ αὐτόν. *Eustath.*

Digitized by Google

Σοὶ δ' οὔπω φίλον ἐστὶ δαήμεναι, οὐδὲ πυθέσθαι,
Πρίν γέ τι σῆς ἀλόχου πειρήσεαι, ἥτε τοι αὔτως
Ἧσται ἐνὶ μεγάροισιν· ὀϊζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
Φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼ τὸ μὲν οὔποτ' ἀπίστεον, ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
Ἤδε', ὃ νοστήσεις ὀλέσας ἀπὸ πάντας ἑταίρους·
Ἀλλά τοι οὐκ ἐθέλησα Ποσειδάωνι μάχεσθαι
Πατροκασιγνήτῳ, ὅς τοι χόλον ἔνθετο θυμῷ,
Χωόμενος, ὅτι οἱ υἱὸν φίλον ἐξαλάωσας.
Ἀλλ' ἄγε, τοι δείξω Ἰθάκης ἕδος, ὄφρα πεποίθῃς.
Φόρκυνος μὲν ὅδ' ἐστὶ λιμὴν, ἁλίοιο γέροντος·
Ἥδε δ' ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη·
Ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον, ἠεροειδὲς,
Ἱρὸν Νυμφάων, αἳ Νηϊάδες καλέονται·
Τοῦτο δέ τοι σπέος εὐρὺ κατηρεφὲς, ἔνθα σὺ πολλὰς
Ἔρδεσκες Νύμφῃσι τεληέσσας ἑκατόμβας·
Τοῦτο δὲ Νήριτον ἐστὶν ὄρος, καταειμένον ὕλῃ.

"Tibi verò nondum gratum est scire, neque exquirere,
"Priusquam tuæ uxoris periculi quid feceris, quæ tibi incassùm
"Sedet in ædibus; luctuosæ verò ei semper
"Pereunt noctes et dies lachrymas-fundenti.
"At ego de-hoc quidem nunquam diffidebam, sed in animo
"Sciebam, quòd rediturus esses, amissis omnibus sociis:
"Sed sanè nolui Neptuno obsistere
"Patruo, qui iram adversus-te induxit in-animum,
"Iratus, quòd ei filium dilectum excæcâsti.
"Verùm age, tibi ostendam Ithacæ sedem, ut credas.
"Phorcynis quidem hic est portus, marini senis;
"Hæc autem in vertice portûs patula oliva:
"Prope verò ipsam antrum amabile, obscurum,
"Sacrum Nympharum, quæ Naïades vocantur:
"Hæc autem spelunca lata, convexa, ubi tu multas
"Sacrificabas Nymphis perfectas hecatombas:
"Hic autem Neritus est mons, vestitus sylvâ."

Ver. 336. Πρὶν γὲ τι.] *Al.* Πρὶν γ' ἔτι.

Ver. 341. Ἀλλὰ τοι οὐκ ἐθέλησα.] Vide suprà ad ζ'. 329.

Ver. 342. —— χόλον.] *Al.* κότον.

Ver. 345. Φόρκυνος μὲν ὅδ' ἐςὶ λιμήν.] Ὅρα δ' ἐν τούτοις, καὶ ὅπως ἐπέστεμε γοργότατα ὁ Ποιητὴς ἐν ὀλιγίστῳ τὰ πρὸ μικροῦ πλατύτερον ἐκφρασθέντα περί τε τοῦ λιμένος καὶ τῶν κατ' αὐτόν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 96. item ad μ'. 452.

Ver. 347. 348. Ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον &c.] Desunt hi duo versus in nonnullis Exemplaribus, notante *Eustathio*. Et, proper sequentia "Τοῦτο δὲ τοι σπέος εὐρὺ &c." sine sententiæ dispendio omitti possunt. Nec non verisimile eos ex *ver.* 103. 104. suprà huc irrepsisse.

Ver. 349. —— σπέος εὐρὺ.] *Al.* σπέος ἐςὶ. Atque ita in commentario citat *Eustathius.*

Ver. 350. Ἔρδεσκες.] *Sacrificare solebas* ——. Vide ad *Il.* ά. 37. et ν'. 84.

Ver. 351. —— Νήριτον] Ὄρος Ἰθάκης, ἀντικρὺ τῆς Ἠπείρου *Schol. Al.* Νήρικον. Vide suprà ad ί. 21.

Ibid. —— καταειμένον ὕλῃ.]

—— sylvis scena coruscis
Desuper, horrentique atrum nemus imminet umbrâ. *Æn.* I. 164.

Digitized by Google

Ὣς εἰποῦσα θεὰ σκέδασ' ἠέρα· εἴσατο δὲ χθών·
Γήθησέν τ' ἄρ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Χαίρων ᾗ γαίῃ· κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν·
Αὐτίκα δὲ Νύμφης ἠρήσατο χεῖρας ἀνασχών·
Νύμφαι Νηϊάδες, κοῦραι Διὸς, οὔποτ' ἔγωγε
Ὄψεσθ' ὔμμ' ἐφάμην· νῦν δ' εὐχωλῇς ἀγανῇσι
Χαίρετ'· ἀτὰρ καὶ δῶρα διδώσομεν, ὡς τοπάρος περ,
Αἴκεν ἐᾷ πρόφρων με Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη
Αὐτόν τε ζώειν, καί μοι φίλον υἱὸν ἀέξῃ.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Θάρσει, μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων.
Ἀλλ' ἄγε, χρήματα μὲν μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο
Θείομεν αὐτίκα νῦν, ἵνα περ τάδε τοι σόα μίμνῃ·
Αὐτοὶ δὲ φραζώμεθ', ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται.
Ὣς εἰποῦσα θεὰ δῦνε σπέος ἠεροειδὲς,
Μαιομένη κευθμῶνας ἀνὰ σπέος· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἆσσον πάντ' ἐφόρει, χρυσὸν καὶ ἀτειρέα χαλκὸν,
Εἵματά τ' εὐποίητα, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν·
Καὶ τὰ μὲν εὖ κατέθηκε· λίθον δ' ἐπέθηκε θύρῃσι

Sic fata Dea dissipavit nebulam; apparuit autem terra:
Lætatusque est deindè patiens nobilis Ulysses,
Gaudens suâ terrâ; osculatus est autem almam tellurem:
Statimque Nymphis supplicavit manibus sublatis;
" Nymphæ Naïades, filiæ Jovis, nunquam ego
" Visurum *me* vos putabam: nunc verò votis blandis
" Salvete: at et dona dabimus, sicuti anteà scilicèt,
" Si sinat lubens Jovis filia prædatrix
" Ipsumque me vivere, et mihi charum filium auctet."
Hunc autem rursùs allocuta est dea cæsia-oculis Minerva;
" Confide, nè tibi hæc in mente tuâ curæ-sint.
" Sed age, bona quidem in recessu antri divini
" Ponamus statim nunc, ubi utique hæc tibi salva maneant:
" Ipsi autem consultemus, quo-pacto quàm optimè fiat."
Sic locuta Dea ingrediebatur specum obscurum,
Explorans latibula per specum: at Ulysses
Propiùs omnia portabat, aurum et indomitum æs,
Vestimentaque benè-elaborata, quæ ei Phæaces dederant:
Et hæc quidem benè deposuit; lapidem verò imposuit foribus

Ver. 355. Αὐτίκα δὲ.] *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione vocula δὲ producatur, ex conjecturâ tamen edidit Αὐτίκα δή. Atque ita " multò meliùs" hîc legendum contendit. Immò verò ad sententiam minùs rectè. Vide autem ad *Il.* ά. 51.

Ver. 360. —— ἀέξῃ.] *Al.* ἀέξοι, et ἀέξειν.

Ver. 363. —— μυχῷ ἄντρου.]

—— spelunca —— vasto submota recessu. *Æn.* VIII. 193.

Ver. 365. Αὐτοὶ δὲ φραζώμεθ'.] Καὶ Ὀδυσσεὺς ποιεῖ οὕτως, ὡς ἡ φρόνησις δηλαδὴ αὐτῷ νοῆσαι ὑπέβαλε. *Eustath.*

Ibid. —— ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται.] *Al.* ὅπως ἔσται τάδε ἔργα.

Ver. 366. —— ἠεροειδές.] Νῦν (inquit *Scholiastes*) καθαρὸν ἀέρα ἔχον. Minùs rectè.

Ver. 369. —— τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν.] *Al.* τά οἱ Φαίηκες ἀγαυοὶ Ὤπασαν &c.: Ut suprà *ver.* 120. 305.

Digitized by Google

Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς Αἰγιόχοιο.
  Τὼ δὲ καθεζομένω ἱερῆς παρὰ πυθμέν' ἐλαίης,
Φραζέσθην μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὄλεθρον.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
  Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Φράζευ, ὅπως μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσῃς,
Οἳ δή τοι τρίετες μέγαρον κατακοιρανέουσιν,
Μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον, καὶ ἕδνα διδόντες·
Ἡ δὲ σὸν αἰεὶ νόστον ὀδυρομένη κατὰ θυμὸν,
Πάντας μέν ῥ' ἔλπει, καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ,
Ἀγγελίας προϊεῖσα· νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ.
  Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο
Φθίσεσθαι κακὸν οἶτον ἐνὶ μεγάροισιν ἔμελλον,

Pallas Minerva, filia Jovis Ægiochi.
Hi autem sedentes sacræ ad radicem olivæ,
Moliebantur procis insolentibus exitium.
Inter hos verò sermonem exordiebatur dea cæsia-oculis Minerva;
" Generose Laërtiade, prudens Ulysses,
" Considera, quomodo procis impudentibus manus inferas,
" Qui jam tibi per-triennium in domo dominantur,
" Ambientes eximiam uxorem, et sponsalia dantes:
" Illa autem, tuum semper reditum cum-fletu-desiderans in animo,
" Omnibus quidem spem-dat, et pollicetur viro unicuique,
" Nuncios mittens; mens autem ei alia versat."
Hanc autem respondens allocutus est prudens Ulysses;
" Papæ! profectò omninò jam Agamemnonis Atridæ
" Periturus malo fato in ædibus eram,

Ver. 372. —— ἱερῆς παρὰ πυθμέν' ἐλαίης.] Ὅτι ἱερὰν τὴν προῤῥηθεῖσαν ἐλαίαν λέγει καὶ δι' ἄλλας μὲν αἰτίας, μάλιστα δὲ διὰ τὸ μυθικῶς, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη, ἀνιερῶσθαι αὐτὴν τῇ Ἀθηνᾷ· διὸ καὶ τόπος ἐνταῦθα βουλῆς ὁ πυθμὴν αὐτῆς γίνεται, ὅτε Ὀδυσσεὺς τῇ Ἀθηνᾷ συμφράζεται. *Eustath.*

Ver. 377. —— κατακοιρανέουσιν.] *Al.* κατὰ κοιρανέουσιν.

Ver. 378. —— καὶ ἕδνα διδόντες.] Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἕδνα, τὰ ἐξ ἀνδρῶν πρὸς γυναῖκα. Φησὶ γὰρ ὅτι τρίετες ἦσαν οἱ μνηστῆρες μνώμενοι τὴν Πηνελόπην, καὶ ἕδνα διδόντες. *Eustath.*

Ver. 379. Ἡ δὲ σὸν αἰεὶ νόστον.]

Quam nequiêre Proci recto depellere cursu.

Horat. Sermon. lib. II. v. *ver.* 78.

Ver. 383. —— Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο Φθίσεσθαι κακὸν οἶτον ἐνὶ μεγάροισιν ἔμελλον.] Nempè nisi Minerva eum quæ facienda essent priùs edocuisset; suâ ipsius in domo, eodem atque Agamemnon fato, periturus fuisset. Quam sententiam (luculentam quidem satis et perspicuam) cùm non intellexerit *Spondanus*, mirè hæc annotat; " Quæri " autem potest, quale sit illud periculum, " quod se effugisse ope Minervæ refert, ex " ædibus Agamemnonis. An cædi Aga- " memnonis interfuit? Id sanè à Menelao, " suprà *lib.* IV. non memorabatur; sed ne- " que ipse Ulysses, *lib.* IX. narravit.—Re- " petenti ergò mihi quod suprà *lib.* III. [*ver.* " 162. &c.] à Nestore narrabatur, in illo " Græcorum dissidio circa profectionem à " Trojâ, Ulyssem in partes Agamemnonis " transiisse, et cum eo remansisse, discedente " nihilominùs Menelao et seipso; videtur " posteà Ulysses consilio Minervæ seorsim " ab Agamemnone itineri se commisisse. A- " lioqui non video quomodo hic locus possit " intelligi." Scilicèt ad istud " Ἀγαμέμνονος " Ἀτρείδαο," non " οἶτον " sed " μεγάροισιν " referri is arbitratus est; ut adeò Ulysses, non *Agamemnonis fato*, sed *Agamemnonis in ædibus* periturus fuisse dicatur.

Ver. 384. Φθίσεσθαι] *Al.* Πείσεσθαι.

Digitized by Google

Εἰ μή μοι σὺ ἕκαστα, θεὰ, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἀλλ' ἄγε, μῆτιν ὕφηνον, ὅπως ἀποτίσομαι αὐτούς·
Πὰρ δέ μοι αὐτὴ στῆθι, μένος πολυθαρσὲς ἐνεῖσα,
Οἷον, ὅτε Τροίης λύομεν λιπαρὰ κρήδεμνα.
Αἴκε μοι ὣς μεμαυῖα παρασταίης, Γλαυκῶπι,
Καί κε τριηκοσίοισιν ἐγὼν ἄνδρεσσι μαχοίμην,
Σὺν σοὶ, πότνια θεὰ, ὅτε μοι πρόφρασσ' ἐπαρήγοις.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Καὶ λίην τοι ἔγωγε παρέσσομαι, οὐδέ με λήσεις,
Ὁππότε κεν δὴ ταῦτα πενώμεθα· καί τιν' ὀΐω
Αἵματί τ' ἐγκεφάλῳ τε παλαξέμεν ἄσπετον οὖδας,
Ἀνδρῶν μνηστήρων, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν.

" Nisi mihi tu singula, dea, accuratè dixisses.
" Verùm age, consilium texe, quo-pacto ulciscar ipsos;
" Et mihi ipsa asta, animum valdè-audacem immittens,
" Qualem, quandò Trojæ solvebamus splendida mœnia:
" Si mihi sic studiosa astares, Minerva,
" Etiam adversus trecentos ego viros pugnarem,
" Tecum, veneranda dea, quandò me prompto-animo adjuvares."
Huic autem respondit deindè dea cæsia-oculis Minerva;
" Et omninò tibi ego adero, neque me latebis,
" Quandocunque demùm hæc obeamus; atque aliquem puto
" Sanguineque cerebroque fœdaturum immensum solum,
" Virorum procorum, qui tibi victum absumunt.

Ver. 388. Οἷον, ὅτε Τροίης.]

Εἰ γάρ σ' ὣς ἐθέλοι φιλέειν γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὡς τότ' Ὀδυσσῆος περικήδετο κυδαλίμοιο,
Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί·
Οὐ γάρ πω ἴδον ὧδε θεοὺς ἀναφανδὰ φιλεῦντας,
Ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς Ἀθήνη.
Suprà γ′. 218.

Ibid. —— λιπαρὰ κρήδεμνα.] Λιπαρὰ μὲν λέγων, κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, τὰ ἔκδηλα καὶ λαμπρά· εἰκὸς δὲ δηλοῦσθαι οὕτω καὶ τὰ εὐδαίμονα ποτέ. Κρήδεμνα δὲ μεταφορικῶς καὶ νῦν τὰς τῶν πύργων στεφάνας, καὶ λοιπὰς ἐξοχάς. *Eustath.*

Ver. 390. Καί κε τριηκοσίοισιν.]

Σόφον γὰρ ἓν βούλευμα τὰς πολλὰς χέρας
Νικᾷ ——————.
Euripides, citatus à Duporto, in Gnomologiâ ad hunc locum.

Ver. 391. Σὺν σοὶ, πότνια θεά.] Τουτέστι μετὰ καὶ φρονήσεως· καθ' ἣν καὶ μάλιστα τῶν μνηστήρων περιεγίνετο. *Eustath.* Cæterùm pronuntiabatur vox θεὰ, ac si scriptum esset θᾶ. Vide ad *Il.* ά. 18. Editiones autem nonnullæ, notante *Barnesio*, habent πότνα θεά· Ut infrà ύ. 91.

Ibid. —— ὅτε μοι πρόφρασσ' ἐπαρήγοις.]

—————— ὅτι οἱ πρόφρασσα παρίστης.
Iliad. κ′. 290.

Ubi *Eustathius* vocem πρόφρασσα exponit, προμηθὴς, τὰ ὑπὲρ ἐκείνου φραζομένη καὶ ἐθέλουσα. Minùs rectè. " Nec enim," uti annotat *Dupertus* in *Gnomolog. Homeric.* ad hunc locum *Odysseæ*, " πρόφρασσα est προμηθὴς, *pro-" videns, prudens*, sed πρόθυμος, πρόφρων, *pro-" na, propensa*."

Ver. 393. —— οὐδέ με λήσεις.] Vide suprà ad λ′. 101.

Ver. 395. Αἵματί τ' ἐγκεφάλῳ τε παλαξέμεν ἄσπετον οὖδας.]

Ossaque dispergit cerebro permixta cruento. *Æn.* X. 416.

—— et sparso latè rigat arma cerebro.
Æn. XII. 308.

Ἄσπετον δὲ οὖδας περιφραστικῶς τὴν ἄπειρον λέγει, ὅ ἐστι τὴν ἁπλῶς γῆν· ἄλλως γὰρ πᾶς ἄσπετος ἡ βραχεῖα καὶ εὐπεριόριστος, καθ' ἣν οἱ μνηστῆρες πεσοῦνται. *Eustath.* Quam explicationem rejiciens Dna. *Dacier*; "Ἄσπετον (inquit) " ne signifie que *spacieuse, vaste*; une salle, " où tant de Princes faisoient leurs ban-" quets, pouvoit fort bien être appellée " *vaste*, ἄσπετος." Minùs rectè uterque. Poëta (ut opinor) per phrasin ἄσπετον οὖδας, ut per εὐρεῖα χθὼν et similia, nihil aliud quàm *Solum* in universum designare voluit. Quod tamen *Eustathium* quidem non ex toto videtur fugisse, quum ait, ὅ ἐστι τὴν ἁπλῶς γῆν. Vide ad *Il.* σ′. 61.

Digitized by Google

Ἀλλ' ἄγε, σ' ἄγνωστον τεύξω πάντεσσι βροτοῖσι·
Κάρψω μὲν χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
Ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὀλέσω τρίχας, ἀμφὶ δὲ λαῖφος
Ἕσσω, ὅ κεν στυγέῃσιν ἰδὼν ἄνθρωπος ἔχοντα·
Κνυζώσω δέ τοι ὄσσε, πάρος περικαλλέ' ἐόντε,
Ὡς ἂν ἀεικέλιος πᾶσι μνηστῆρσι φανείης,
Σῇ τ' ἀλόχῳ, καὶ παιδὶ, τὸν ἐν μεγάροισιν ἔλειπες.
Αὐτὸς δὲ πρώτιστα συβώτην εἰσαφικέσθαι,
Ὅς τοι ὑῶν ἐπίουρος· ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδε,
Παῖδά τε σὸν φιλέει, καὶ ἐχέφρονα Πηνελόπειαν.
Δήεις τόν γε σύεσσι παρήμενον· αἱ δὲ νέμονται
Πὰρ Κόρακος πέτρῃ, ἐπί τε κρήνῃ Ἀρεθούσῃ,
Ἔσθουσαι βάλανον μενοεικέα, καὶ μέλαν ὕδωρ

" Sed age, te incognitum faciam omnibus mortalibus:
" Arefaciam quidem cutem pulchram in flexilibus membris;
" Flavosque ex capite delebo crines; circùmque pallium
" Induam, quod aversetur conspicatus homo habentem:
" Deformabo etiam tibi oculos, anteà perpulchros existentes;
" Ut turpis omnibus procis appareas,
" Tuæque uxori, et filio, quem in ædibus reliquisti.
" Ipse verò primùm subulcum adi,
" Qui tibi suûm custos; simulque tibi benè vult,
" Filiumque tuum diligit, et prudentem Penelopen.
" Invenies hunc utique suibus assidentem; hæ verò pascuntur
" Apud Coracis petram, et ad fontem Arethusam,
" Comedentes glandem suavem, et nigram aquam

Ver. 397. —— *σ' ἄγνωστον τεύξω πάντεσσι βροτοῖσι.*] Πῶς οὖν ἡ Εὐρύκλεια γινώσκει; ἐπειδὴ χρεία αὐτῆς. *Schol.* Rectiùs *Eustathius*, citante *Barnesio*; "Ἄγνωστος δὲ γίνεται πᾶσι, δίχα γε τῆς μαίας Εὐρυκλείας· πλὴν οὐδ' αὐτὴ ἐκ τοῦ εἴδους ἁπλῶς ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσέα, ἐκ τῆς κατὰ τὸν μηρὸν δὲ οὐλῆς; ὡς φανήσεται.

Ibid. —— *ἄγνωστον*] Vide suprà ad *ver.* 190.

Ver. 400. ——— *ὅ κεν στυγέῃσιν ἰδὼν ἄνθρωπος ἔχοντα.*] *Al.* *ὅ κεν στυγέει τις ἰδὼν ἄνθρωπον ἔχοντα.*

Ver. 401. Κνυζώσω δέ τοι ὄσσε.] Ῥυσώσω, ἀπρεπεῖς καὶ ῥυσοὺς ποιήσω, ὁποῖοι εἰσὶν οἱ τῶν καθευδόντων· καὶ συμπλάσω, καὶ κακώσω. *Schol.*

Ver. 405. — *ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδε.*] Ἤγουν, ὁμοίως σοι τῷ Ὀδυσσεῖ, ἤπιός ἐστι πρὸς τοὺς σούς. *Eustath.* Quæ explicatio (ut opinor) ferri non potest. Sensus istius "*τοι ἤπια* " *οἶδε*" reverà est; "*Erga te benè affectus* " *est.*" Ut liquet ex *Odyss.* ό. 39. ubi *Minerva*, *Telemachum* alloquens, eâdem utitur phrasi: itemque ex ejusdem libri versu ultimo, ubi de *Subulco* dicitur;

—————— *ἀνάκτεσιν ἤπια εἰδώς.*

Vide et *Iliad.* π'. 73. Porrò Editiones vulgatæ hoc in loco habent *ὅμως*· Verùm cùm in iisdem Editionibus scriptum sit *ὁμῶς*, infrà ό. 39. ubi idem versus occurrit; cumque ita etiam hîc in commentario legat *Eustathius*; utrobique *ὁμῶς* edidi.

Ver. 408. Πὰρ Κόρακος πέτρῃ.] Οὗτος ὁ Κόραξ κυνηγῶν, ἀπὸ τῆς πέτρας πεσὼν, ἐτελεύτησε· καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Ἀρέθουσα ἑαυτὴν ἀπήγξατο. Ἀρέθουσαι δὲ τέσσαρες, ἐν Συρακούσῃ, ἐν Σμύρνῃ, ἐν Χαλκίδι, καὶ ἐν Ἰθάκῃ. *Schol.*

Ver. 409. Ἔσθουσαι βάλανον μενοεικέα, καὶ μέλαν ὕδωρ Πίνουσαι.] Παχύνεσθαι δὲ τὸν σῦν ἀκούω — πίνοντα ὕδωρ τεθολωμένον, — καὶ τροφαῖς [χαίροντα] ὅσαι φυσωδέστεραι εἰσὶ, καὶ ὑποπλῆσαι δύνανται. Καὶ Ὅμηρος δὲ ἔοικεν ὑποδηλοῦν ταῦτα ———. Ὅτι τῷ τεθολωμένῳ ὕδατι πιαίνονται, φησὶ, " μέλαν ὕδωρ Πίνουσαι, " τὸ θ' ὕεσσι τρέφει τεθαλυῖαν ἀλοιφήν."—Τὸ δὲ φυσῶδες αἰνίττεται τῆς τροφῆς, ὅταν λέγει, " βάλανον μενοεικέα" ἐσθίειν αὐτάς. *Ælian. de Animal. lib.* V. *cap.* 45. Quarum tamen observationum prior parùm rectè se habet; nam Epitheton "*μέλαν*" minimè aquam *turbidam*, *τεθολωμένον*, (uti vult *Ælianus*,) denotat; sed, ut liquet ex innumeris Poëtæ locis, Omni Aquæ in universum tribuitur.

Digitized by Google

Πίνουσαι, τά θ᾽ ὕεσσι τρέφει τεθαλυῖαν ἀλοιφήν.
Ἔνθα μένειν, καὶ πάντα παρήμενος ἐξερέεσθαι,
Ὄφρ᾽ ἂν ἐγὼν ἔλθω Σπάρτην ἐς καλλιγύναικα,
Τηλέμαχον καλέουσα, τεὸν φίλον υἱὸν, Ὀδυσσεῦ·
Ὅς τοι ἐς εὐρύχορον Λακεδαίμονα πὰρ Μενέλαον
Ὤχετο, πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος, εἴπου ἔτ᾽ εἴης.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Τίπτε τ᾽ ἄρ᾽ οὐ οἱ ἔειπες, ἐνὶ φρεσὶ πάντ᾽ εἰδυῖα;
Ἦ ἵνα που καὶ κεῖνος ἀλώμενος ἄλγεα πάσχῃ
Πόντον ἐπ᾽ ἀτρύγετον; βίοτον δέ οἱ ἄλλοι ἔδουσι.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Μὴ δή τοι κεῖνός γε λίην ἐνθύμιος ἔστω·
Αὐτή μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο,
Κεῖσ᾽ ἐλθών· ἀτὰρ οὔτιν᾽ ἔχει πόνον· ἀλλὰ ἕκηλος
Ἧσται ἐν Ἀτρείδαο δόμοις, παρὰ δ᾽ ἄσπετα κεῖται.
Ἦ μέν μιν λοχόωσι νέοι σὺν νηῒ μελαίνῃ,
Ἱέμενοι κτεῖναι πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
Ἀλλὰ τά γ᾽ οὐκ ὀΐω, πρὶν καί τινα γαῖα καθέξει

" Bibentes, quæ scilicèt suibus alunt florentem pinguedinem.
" Illic mane, et omnia assidens interroga,
" Dum ego ivero ad Spartam pulchris-mulieribus-abundantem,
" Telemachum accersitura, tuum dilectum filium, Ulysses;
" Qui in spatiosam Lacedæmonem ad Menelaum
" Abiit, sciscitaturus de tuâ famâ, sicubi adhuc esses."
Hanc autem respondens allocutus est prudens Ulysses;
" Et cur non ei dixisti, in mente omnia sciens?
" An ut alicubi et ille errans dolores patiatur
" Pontum super infructuosum? victum autem ei alii edunt."
Huic autem respondit deindè dea cæsia-oculos Minerva;
" Nè jam tibi ille valdè curæ-sit:
" Ipsa eum mittebam, ut famam bonam adipisceretur,
" Illuc profectus: quinetiam nullam habet molestiam; sed quietus
" Sedet in Atridæ ædibus; copiosa autem *ei* adsunt.
" Profectò quidem ei insidiantur juvenes cum nave nigrâ,
" Cupientes interficere, antequam in patriam terram venerit:
" Sed ea scilicèt non *futura* puto; priùs etiam aliquem terra detinebit

---

Ver. 410. Πίνουσαι.] Vide infrà ad π′. 143.

Ver. 415. Ὤχετο, πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος.] Ἑρμηνεύει δὲ καὶ τὸ ἐν ἑοῖς φθάσασι που [suprà *Odyss.* ά. 95. γ′. 78.] γραφὲν περὶ Τηλεμάχου, " Ἠδ᾽ ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀν-" θρώποισιν ἔχῃσιν," ὃ, διττὴν ἔχον ἐκεῖ ἔννοιαν, συγκροτεῖται ἐκ τῶν ἐνταῦθα. *Eustath.* Verùm liquet ex *ver.* 422. infrà, nullam ibi omninò esse ambiguitatem.

Ibid. —— εἴπου.] *Al.* ἤνπου.

Ver. 417. Τίπτε τ᾽ ἄρ᾽;] " *Et quamobrem* " *igitur* ——— *?*"

Ver. 419. —— ἔδουσι.] *Eustathius* in commentario citat, ἔδωσι.

Ver. 422. Αὐτή μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο.] Vide suprà ad *ver.* 415. et ad ά. 95. et γ′. 78.

Ver. 424. —— παρὰ δ᾽ ἄσπετα κεῖται.] Ἤγουν παρατίθενται αὐτῷ πολλὰ εἰς τρυφήν. *Eustath.*

Digitized by Google

Ἀνδρῶν μνηστήρων, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν.
 Ὣς ἄρα μιν φαμένη ῥάβδῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη·
Κάρψε μέν οἱ χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
Ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὄλεσε τρίχας, ἀμφὶ δὲ δέρμα
Πάντεσσιν μελέεσσι παλαιοῦ θῆκε γέροντος·
Κνύζωσεν δέ οἱ ὄσσε, πάρος περικαλλέ' ἐόντε·
Ἀμφὶ δέ μιν ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλεν, ἠδὲ χιτῶνα,
Ῥωγαλέα, ῥυπόωντα, κακῷ μεμορυγμένα καπνῷ·
Ἀμφὶ δέ μιν μέγα δέρμα ταχείης ἕσσ' ἐλάφοιο
Ψιλόν· δῶκε δέ οἱ σκῆπτρον καὶ ἀεικέα πήρην,
Πυκνὰ ῥωγαλέην· ἐν δὲ στρόφος ἦεν ἀορτήρ.
 Τώ γ' ὣς βουλεύσαντε διέτμαγον· ἡ μὲν ἔπειτα
Εἰς Λακεδαίμονα δῖαν ἔβη μετὰ παῖδ' Ὀδυσῆος.

"Virorum procorum, qui tibi victum devorant."
Sic utique ipsum locuta virgâ tetigit Minerva:
Arefecit quidem ei cutem pulchram in flexilibus membris;
Flavosque ex capite delevit crines; circùm verò pellem
Omnibus membris antiqui posuit senis:
Deformavit porrò ei oculos, anteà perpulchros existentes:
Circum autem ipsum lacernam aliam malam jecit, et tunicam,
Laceras, squallentes, malo fœdatas fumo:
Circumque ipsum magnam pellem velocis induit cervi
Depilem; deditque ei baculum et turpem peram,
Crebris-locis laceram: inerat verò tortum lorum.
Illi utique ita consilio-habito discesserunt: hæc quidem deindè
In Lacedæmonem divinam ivit ad filium Ulyssis.

Ver. 428. Ἀνδρῶν μνηστήρων.] Deest hic versus in Codice uno à *Tho. Bentleio* collat.

Ver. 429. —— ἐπεμάσσατ'.] *Barnesius* edidit ἐπεμάσσετ'· Sed rationibus haud satìs idoneis. Vide ad *Il.* έ. 564.

Ver. 430. —— ἐνὶ.] *Al.* ἐπὶ.

Ver. 433. Κνύζωσεν δέ οἱ ὄσσε.] Vide suprà ad *ver.* 401.

Ver. 435. —— ῥυπόωντα.] *Al.* ῥυπόεντα.

Ibid. —— μεμορυγμένα.] *Al.* μεμορυχμένα.

Ver. 438. —— ἀορτήρ.] Ἐξ οὗ ἀπῄρτο, ὅ ἐστὶ, παρεκρέματο. *Schol.*

Ver. 439. —— διέτμαγον.] *Al.* διέτμαξεν· Ut *Il.* ά. 531.

Ibid. —— ἡ μὲν ἔπειτα Εἰς Λακεδαίμονα δῖαν ἔβη.] Redit hîc Poëta (ut rectè notat Dna. *Dacier*,) undè digressus est, *Odyss.* δ'. 624. cujus libri à fine, in novem deinceps sequentibus libris, quæcunque Ulyssi, à Trojæ excidio usque ad reditum ejus in Ithacam, acciderunt, omnia narrantur. "Et c'est en quoi (inquit eadem Dna. "*Dacier*) il faut admirer l'art du Poëte. "L'action de l'Odyssée étoit trop longue "pour être continuée naturellement et "tout du long —; c'est pourquoi Homere "a eu recours à l'ordre artificiel, en com-"mençant son Poéme par les incidents de "son action qui sont arrivez les derniers "selon les temps, et en rappellant ensuite "par la narration tous les autres qui ont "precedé." Vide ad *Il.* ά. 1. Notandum porrò (ut recte observavit *Barnesius*,) connecti hæc cum sequentis libri initio, "Αὐ-"τὰρ ὁ ἐκ λιμένος &c." Quo magis mireris eorum sententiam, qui Homerum hosce libros non uno consilio omnes conscripsisse, sed sparsim et singulatim compositos edidisse arbitrati sunt. Vide ad *Il.* ά. *ipso statim initio*. Cæterùm non malè conjicit *Barnesius* librum hunc in voce ἀορτὴρ desinere posse, sequentemque incipere, Τὼ γ' ὣς βουλεύσαντε &c.

Ver. 440. —— Λακεδαίμονα δῖαν.] Vide suprà ad δ'. 1. et ί. 20.

FINIS TOMI PRIMI.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

14 DAY USE
RETURN TO DESK FROM WHICH BORROWED

LOAN DEPT.

This book is due on the last date stamped below, or
on the date to which renewed.
Renewed books are subject to immediate recall.

30Apr'64DM
REC'D LD
JUN 7 '64 -1 PM

NOV 14 1966 76

REC'D LD NOV 16 '66 -9 AM

NOV 20 1966 2 6
RECEIVED
DEC 1 '66 -1 PM
LOAN DEPT.

LD 21A–40m-11,'63
(E1602s10)476B

University of California
General Library
Berkeley

Digitized by Google

YB 38185

M156033 PA4021
A2
1810
v.1

THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY

Digitized by Google

Digitized by Google